BİNBİR GECE MASALLARI

Orijinal dilinden, tam metin ve resimli

2

"Zengin bir hayal gücünün ürünü olmakla birlikte, aynı zamanda doğal ve gerçekçi olan *Binbir Gece Masalları*'nda derin bir anlam, gerçek bir bilgelik gizlidir." – Goethe

ALFA EDEBİYAT

2892 | ALFA | EDEBİYAT | 175

Binbir Gece Masalları

Cilt 2

Binbir Gece Masalları
© 2014, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında hiçbir yöntemle çoğaltılamaz.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Çevrirenler Ekrem Demirli, Sümeyra Özkan, Yusuf İnanç, Hacı Bayram Başer, Ali Aslan, Serap Kılıç, Kübra Şenel
Kapak Tasarımı Füsun Turcan Elmasoğlu
Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-605-171-217-8
ISBN 978-605-171-208-6 (takım)
ISBN 978-605-171-212-3 (ciltli)
ISBN 978-605-171-210-9 (ciltli takım)
1. Basım: Ocak 2016

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29
Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul
Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 10905

BİNBİR GECE MASALLARI

2

Ekrem Demirli başkanlığında Arapça aslından çevrilmiştir.

ALFA

145. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Rumzan ile Kânemâkâne birer gün sırayla ülkeyi yönetme konusunda anlaşmışlar. Sonra kurbanlar kesilmiş, ziyafetler verilmiş. Herkes çok mutluymuş. Bir süre bu böyle devam etmiş. Bu arada sultan Kânemâkâne gecelerini amcasının kızı Kazafekâne ile geçiriyormuş.

Günlerden bir gün onlar böyle sevinç ve mutluluk içinde otururlarken bir toz bulutu yükselmiş. Etraf toza bulanmış. Toz bulutu dört bir yanı kaplamış. Tüccarlar arasından imdat dileyen bir çığlık kopmuş. Sesin sahibi "Ey sultanlar sultanı! Küfür beldelerinde güven içinde dolaştığım halde sizin adalet ve güven dolu yurdunuzda mallarım nasıl yağmalanır?" diye bağırıyormuş. Sultan Rumzan gelen adama doğru dönüp neyi olduğunu sormuş. Adam: "Efendim, ben tüccarım. Çok uzun bir süredir aradığım bir yitiğim var. Yirmi senedir ülkeler dolaştım, ama Şam şehrinden merhum hükümdar Şerkan'ın kendisine hediye ettiğim bir cariye sebebiyle yazdığı benim için yazmış olduğu bir mektubu yanımda taşıdığımdan kimse bana ilişmedi. Şimdi yanımda yüz deve yükü Hint mücevheri vardı. Sizin hareminiz ve adalet dolu yurdunuz olan Bağdat'a getiriyordum. Ancak tam yaklaşmıştım ki birden Araplar tarafından saldırıya uğradım. Yanlarında oradan buradan topladıkları Kürtler de vardı. Adamlarımı öldürüp mallarımı yağmaladılar. İşte benim halim bu!" diyerek başından geçenleri anlatmış.

Ardında da Rumzan'ın huzurunda ah vah edip ağlamaya, dizlerini dövüp yakınmaya başlamış. Rumzan ve Kânemakâne adama acımış, ona yardım edeceklerine söz vermişler. Bin atlıya bedel yüz atlıyla birlikte hazırlanmış, yolu tarif etmesi için tüccarı da önlerine katarak yola koyulmuşlar. O gün ve gece hiç durmadan yollarına devam etmişler. Nihayet bol nehirli, çokça ağaçlı bir vadiye gelmişler. Haramilerin, yağmaladıkları malları aralarında paylaştıktan sonra vadiye dağıldıklarını, bir kısmınınsa geride kaldığını görmüşler. Bu geride kalan yağmacılara saldırıp dört bir yandan etraflarını kuşatmışlar. Rumzan ve yeğeni Kânemâkâne de aslanlar gibi kükreyerek saldırıyorlarmış. Çok geçmeden haramilerin hepsini ele geçirmişler. Bunlar sayıları üç yüzü bulan Arap atlılarıymış. İlk iş olarak yanlarındaki, tüccara ait malları geri almış, sonra ellerini bağlayıp Bağdat'a götürmüşler.

Hükümdar Rumzan ve yeğeni Kânemâkâne yan yana tahta oturmuş, esirlerin hepsini huzurlarına getirtmişler. Rumzan ve Kânemâkâne esirlere liderlerinin kim olduğunu sormuşlar. Adamlar: "Bizim başımızda üç kişi var. Bizi farklı yerlerden toplayıp bir araya getiren onlar oldu" demişler. Rumzan ve Kânemakâne: "O halde bize onları tarif edin" deyince esirler reislerini tarif etmişler. Rumzan ile Kânemâkâne hemen o üç kişinin yakalanmasını, diğerlerinin de yanlarındaki bütün mallarının alınmasından ve tüccara teslim edilmesinden sonra salıverilmelerini emretmiş. Tüccar, malını ve kumaşlarını yoklayınca malının dörtte birinin kayıp olduğunu anlamış. Adamlar hemen eksiklerinin tamamını tazmin edeceklerine dair söz vermişler.

Sonra tüccar iki mektup çıkarmış. Biri Şerkan'ın, diğeri Nüzhetü'z-Zaman'ın yazısıyla yazılmış imiş. Meğer bu tüccar, Nüzhetü'z-Zaman'ı daha bekârken bir bedeviden satın almış ve kardeşi Şerkan'a hediye

eden tüccarmış. Kânemâkâne, iki mektubu da alıp iyice incelemiş. Amcası Şerkan'ın ve halası Nüzhetü'z-Zaman'ın yazdıklarını okumuş. İkinci mektubu yani halasının, malları yağmalanan tüccara yazdığı mektubu alıp Nüzhetü'z-Zaman'a götürmüş ve ona tüccarın başına gelenleri haber vermiş. Nüzhetü'z-Zaman, tüccarı hatırlamış hemen. Kendi yazısını da tanımış. Tüccara ikramlarda bulunup onu kardeşi Rumzan ve kardeşinin oğlu Kânemâkâne'ye emanet etmiş.

Rumzan hizmetinden dolayı tüccara mallar, köleler ve hizmetçiler verilmesini emretmiş. Nüzhetü'z-Zaman da yüz bin dinar para ve elli yük malın yanı sıra türlü çeşit hediyeler de göndermiş. Ardından da tüccarın huzuruna getirilmesini istemiş. Tüccar, Nüzhetü'z-Zaman'ın huzuruna gelince, Nüzhetü'z-Zaman selam verip kendisinin sultan Ömer Numan'ın kızı olduğunu, Rumzan'ın kardeşi olduğunu, Kânemâkâne'nin ise yeğeni olduğunu söylemiş. Bunları duyan tüccar çok sevinmiş. Kurtuluşundan ve kardeşi ile yeğenine kavuşmasından dolayı onu tebrik etmiş. Sonra önünde yerlere eğilip şükranlarını sunmuş. Ardından Nüzhetü'z-Zaman odasına geçmiş.

Tüccar üç gün boyunca onlarla kaldıktan sonra vedalaşıp Şam'a doğru yola çıkmış. Aradan çok geçmeden Rumzan ile Kânemâkâne esir aldıkları haramilerin reisleri olan üç haramiyi yakalatıp huzurlarına getirtmişler ve sorguya çekmişler. İçlerinden biri öne çıkıp "Ben bir bedeviyim. Yollarda durur, küçük kızları, bakireleri kaçırıp tüccarlara satarım. Bugüne kadar hep bu işi yaptım. Şeytana uydum. Sonra şu iki yoldaşımla farklı farklı şehirlerden adamlar toplayıp adam toplayıp haramilik yapmaya, tüccarların yolunu kesmeye karar verdik" diyerek nasıl bir araya geldiklerini anlatmış. Haraminin kızları kaçırıp cariye olarak sattığını duyunca "O halde yakaladığın kızlarla ilgili en güzel hikâyelerinden birini anlat bakalım bize" demişler.

"Hükümdarım! Başımdan geçenlerin en tuhafını anlatayım size. Yirmi iki sene boyunca Beytülmakdis'teki kızları kaçırdım. Bir gün çok güzel bir kız gördüm. Ancak kız hizmetçiydi ve üstünde eski püskü elbiseler, başında bir örtü parçası vardı. Onu bir handan çıkarken gördüm. Bir yolunu bulup kaçırdım. Bir deveye bindirip götürdüm. Niyetim çöldeki ailemin yanına götürmekti. Böylece onu yanımda deve çobanı yapacaktım. İneklere göz kulak olup vadiden toplar, getirirdi. Kızcağız ağladı durdu. Ben de onu bir güzel dövdüm ve Şam'a getirdim. Tüccarlardan biri onu görünce aklı başından gitti. Kızcağızın konuşmasını çok beğendi ve onu satın almak istedi. Fiyatını artıra artıra yüz bin dirheme kadar çıkardım ve sattım. Kızı tüccara teslim ederken onun tatlı dilini ve güzel konuşmasını ben de gördüm. Duyduğuma göre o tüccar, kızcağızı güzelce giydirip süsledikten sonra Şam sultanına hediye etmiş. Böylece bana ödediği miktarın iki katını geri almış. İşte hükümdarım! Başımdan geçen en güzel olaylardan biri budur. Ancak yemin olsun ki o fiyat bile o kız için az sayılırdı."

Rumzan ile Kânemâkâne bu hikâyeyi duyunca çok beğenmişler. Ancak Nüzhetü'z-Zaman yüzü bedevinin anlattıklarıyla kararmış. Hemen yerinden fırlayıp kardeşi Rumzan'a "Beytülmakdis'ten beni kaçıran bedevi işte bu! Bunda hiç şüphem yok!" demiş ve yaşadığı sıkıntıları, yediği dayakları, çektiği açlığı ve gördüğü zelilliği bir bir anlatmış. Ardından "İşte şimdi onun katli helaldir" deyip kılıcını çekip boynunu vurmak için bedeviye doğru gitmiş.

Ancak adam "Hükümdarım! Beni öldürmesine izin vermeyin ki başımdan geçen tuhaf hikâyeleri size bir bir anlatayım" diye bağırınca yeğeni Kânemâkâne, Nüzhetü'z-Zaman'a "Hala! Bırak da bir hikâye anlatsın. Sonra canın ne isterse onu yap" demiş. Bunun üzerine Nüzhetü'z-Zaman kılıcını indirip yerine dön-

müş. Rumzan "Peki! O halde bize bir hikâye anlat!" deyince bedevi "Hükümdarım! Eğer size çok güzel bir hikâye anlatırsam beni bağışlayacak mısınız?" diye sormuş. "Evet!" demişler. Bunun üzerine bedevi başından geçen en güzel hikâyeyi anlatmaya başladı:

İhtiyar Münsir, Delikanlı ve Kız Kardeşinin Hikâyesi

"Bir gece uykum kaçtı. Bir türlü uyuyamadım. Sabahı zor ettim. Gün doğunca sabahın olduğuna bir türlü inanamadım. Hemen o saat kalkıp kılıcımı kuşandım. Atıma binip mızrağımı elime aldım. Avlanmak niyetiyle çıktım. Yolda bir grup insanla karşılaştım. Bana nereye gittiğimi sordular. Ben de ava gitmek istediğimi söyledim. "Biz de seninle geleceğiz" dediler. Böylece hep birlikte yola düştük.

Derken bir devekuşu çıktı karşımıza. Ancak elimizden kaçırdık. Kanatlanıp kaçtı. O önde, biz arkada derken bir çöle kadar peşinden gittik. Ne su vardı etrafta ne de bir ot. Yılanların ıslıklarından, perilerin ve cinlerin bağrış çağırışlarından başka ses yoktu. Biraz gidince devekuşunu kaybettik. Yer yarıldı da yerin içine mi girdi yoksa göğe mi uçtu, bilemedik. Atlarımızı çevirip geri dönmeye niyetlendik. Sonra bu şiddetli sıcakta geri dönmenin pek iyi bir fikir olmadığını düşündük. Zira sıcak şiddetini iyice artırmış, susuzluktan dilimiz, damağımız kurumuştu. Bir süre sonra atlarımız da gitmez oldu. Öleceğimizden kimsenin şüphesi kalmamıştı.

Tam böyle hayattan umudu kesmişken birden genişçe bir vaha gördük. Ceylanlar seke seke bir o yana, bir bu yana gidiyorlardı. Bir çadır vardı ve çadırın yanında bağlı bir at. Yere saplanmış mızrakların uçları uzaktan parlıyordu. Yaşama ümidimiz yeniden canlanmıştı. Atlarımızı çadıra doğru çevirdik. Niyetimiz vahaya ve suya varmaktı. Önde ben, arkada arkadaşlarım olduğu halde çadıra doğru gitmeye başladık. Kısa bir yolculuğun ardından vahaya vardık. Bir gözе-

nin kenarında durup kana kana içtik. Atlarımızı suladık. Birden cahilliğim tuttu ve çadıra doğru yöneldim. Çadıra vardığımda yanakları tüysüz, ay parçası gibi bir delikanlı gördüm. Delikanlının yanında ise zarif, incecik bir cariye vardı.

Cariyeye şöyle bir baktım. Görür görmez aşkı kalbime işledi. Delikanlıya selam verdim. Delikanlı da selamıma karşılık verdi. "Kardeşim, söyle bana! Sen kimsin ve şu yanındaki cariye de kim oluyor?" diye sordum. Delikanlı, başını öne eğip bir süre düşündü. Sonra bana doğru bakıp "Sen bana söyle! Sen kimsin ve şu yanındaki atlılar da neyin nesidir?" diye sordu. "Ben süvari Hammad'ım. Araplar arasında beş yüz süvariye denk geldiğim söylenir. Biz avlanmaya çıkmıştık. Ancak çok susadık. Buraya geldik. Ben ise belki su bulurum diye sizin çadırınıza geldim" diye cevap verdim. Delikanlı bunu duyunca yanındaki güzelim cariyesine doğru döndü ve "Şu adama su ve yiyecek bir şeyler getir" dedi.

Bunun üzerine cariye kalktı ve eteklerini sürüye sürüye yanımızdan uzaklaştı. Giderken ayağındaki altın halhallar şıngırdıyordu. Bir süre gözden kayboldu. Sonra sağ elinde soğuk su dolu gümüş bir kap, sol elinde de hurma ve süt dolu bir kap olduğu halde geri geldi. Biraz da yabani hayvan eti getirmişti. Cariyeden gözlerimi alamıyordum. Ona o kadar tutulmuştum ki ne yediklerimden ne de içtiklerimden bir tat alabiliyordum. Cariyenin elleri o kadar beyazdı ki ellerindeki kınalar kar üstünde duran serçelere benziyordu. Yüzü o kadar aydınlıktı ki güneşi ve ayı andırıyordu.

Yiyip içtikten sonra delikanlıya "Ben sana sırrımı söyleyeyim, sen de bana kendi sırrını söyle, azıcık kendinden bahset. Olmaz mı?" dedim. Delikanlı hemen "Şu kızı sormak istiyorsan o benim kız kardeşimdir" dedi. Ben hemen "Onunla beni evlendirmeni istiyorum. Yoksa seni öldürür, onu da zorla alırım" diye

atıldım. Bu sırada delikanlı başını öne eğip bir süre düşündü. Sonra bana doğru bakıp şöyle dedi: "Haklısın! Sen meşhur, yiğit bir süvarisin. Şu çöllerin aslanısın. Ancak hileyle bana saldırıp beni öldürecek ve kız kardeşimi zorla alacak olsan, bu senin için büyük bir utanç olur. Eğer sen kahraman süvarilerden olduğunu, savaşlara ve kavgalara gözünüzü kırpmadan daldığını iddia ediyorsan bana biraz mühlet ver ki savaş teçhizatımı giyeyim, kılıcımı kuşanayım, mızrağımı sıkıca kavrayıp atıma bineyim. Sonra da savaş meydanına çıkalım. Eğer seni yenecek olursam hepinizi öldürürüm. Yok, siz beni yenecek olursanız beni öldürürsünüz. O zaman şu kız kardeşim de sizin olur."

Onun bu dediklerini duyunca "Tamam. En adil olanı bu. Anlaştık" deyip atımı geri döndürdüm. Cariyenin aşkından deliye dönmüştüm. Arkadaşlarımın yanına dönüp onlara cariyenin can yakıcı güzelliğinden, yanındaki delikanlının güzellik ve cesaretinden, uçarılığından, kendisine bin süvariyle nasıl çarpıştığını anlattığından söz ettim, çadırdaki mallar ve hediyelerden bahsettim. Sonra onlara "Bu delikanlının böyle ıssız bir yere kendini kapamasının tek sebebi o büyük cesaretidir. Size söz veriyorum. O oğlanı kim öldürürse kız kardeşini o alır" dedim. Onlar da "Tamam! Buna razıyız" dediler. Sonra savaş elbiselerini kuşandılar. Atlarına bindiler. Delikanlıya doğru yöneldiler.

Yanına vardıklarında onun da harp elbiselerini giyip atına bindiğini gördüler. Birden kız kardeşi delikanlıya doğru atıldı. Gözyaşları sel olmuş, kardeşi için duyduğu korkudan ah vah edip inliyordu. Bir yandan da dilinden şu beyitler dökülüyordu:

Allah'a şikâyet ediyorum derdimi ve sıkıntımı
Umulur ki arşın Rabbi onların kalplerine korku salar
Ey kardeşim! Seni göz göre göre öldürmek istiyorlar
Oysa ne suçun var ne de günahın

Lakin yiğitler senin süvari olduğunu anladı
Sen onun kardeşisin
O ise senin için Rabbine yalvarıyor
Düşmanların canıma kast etmelerine,
Beni zorla alıp kendilerine esir etmelerine fırsat verme
Yemin olsun ki ben senin olmadığın yerde kalacak değilim
Senin sevgin için canıma kıyar, kara toprağın bağrını beşik bellerim

Delikanlı kız kardeşinin dilinden dökülenleri duyunca gözyaşlarına hâkim olamadı. Atını kız kardeşine doğru çevirip şiirine şiirle karşılık verdi. Şiirini bitirince "Kardeşim, sana diyeceklerimi iyi dinle, nasihatime iyi kulak ver!" dedi. Kızcağız "Baş üstüne!" deyince delikanlı "Eğer ben ölecek olursam sakın kendini kimseye yar etme!" dedi. Bunu duyan kız elini yüzüne vurup "Allah korusun! Eğer sen ölürsen ve düşmanlar da bana sahip olurlarsa..." deyince delikanlı elini kardeşine doğru uzattı ve yüzündeki peçeyi kaldırdı. Kızın yüzü bulutların ardından parlayan güneş gibi çıktı ortaya. Sonra delikanlı kardeşini iki gözünün ortasından öptü ve onunla vedalaştı.

Ardından bize dönüp "Atlılar! Misafir misiniz, yoksa savaş mı istiyorsunuz? Eğer misafirseniz başımızın üstünde yeriniz var. Yok, eğer kavga istiyorsanız hepiniz teker teker şu er meydanında, harp meydanında benimle dövüşün" dedi. Onun bu sözlerine karşılık içimizden gözüpek biri karşısına çıktı. Delikanlı ona "Senin adın ne, kimlerdensin? Ben, adı benim adımla aynı olan, babasının adı benim babamın adıyla aynı olan kimseyi öldürmemeye yemin ettim. Eğer adın benim adımla aynı, babanın adı benim babamın adıyla aynıysa kız kardeşimi sana teslim edeceğim" dedi. Gözü pek süvari "Adım Bilal!" dedi. Delikanlı onun bu cevabına şu şiirle karşılık verdi:

Adım Bilal diyerek yalan söyledin
Hata edip günah işledin
Aklın varsa diyeceklerimi dinle
Yiğitler savaş meydanlarında belli olur
Kılıcım hilal gibi gelip geçer
Onun için dağları titretenin öfkesinden kork

Sonra birbirlerine saldırdılar. Delikanlı rakibinin üstüne ani bir hücum yaptı ve kılıcını göğsüne sapladı. Adamın sırtından çıkan kılıcın ucu güneş ışıklarıyla parlıyordu. Sonra karşısına başka biri çıktı. Delikanlı onun da kendisini öldürmesine fırsat vermedi. Ardından "Var mı karşıma çıkacak yiğit?" diye bağırdı. Bunun üzerine bir başkası şu şiiri okuyarak çıktı delikanlının karşısına:

Sana geldim kalbim alev alev yanıyor
Savaş meydanında rakibime bağırmam ondandır
Bugün Arapların efendisini öldürdüğümde
Artık başka bir emelim kalmaz

Delikanlı rakibinin şiirine şu şiirle karşılık verdi:

Yalan söylüyorsun
Sen ne kötü bir şeytansın
Sen de iftiralar atıyorsun
Bugün savaş meydanında kılıcın ucu seni bulacak

Sonra göğsüne doğru bir hamle yaptı ve sapladığı kılıcın ucu rakibinin sırtından çıktı. Ardından bize dönüp "Var mı benimle savaşacak yiğit!" diyerek meydan okudu. Dördüncüsü çıktı. Delikanlı ona da ismini sordu. Adam "Adım Hilal'dir" diye cevap verdi. Delikanlı yine birkaç beyit şiir okudu. Ardından saldırıya geçtiler. Karşılıklı hamleler yaptılar. Ancak delikanlı, daha atik davrandığı için rakibini bir çırpıda yere ser-

di. Karşısına kim çıkıyorsa öldürüyordu. Arkadaşlarıma bakıp birer birer öldüklerini görünce kendi kendime "Karşısına ben çıkacak olsam onu dize getirmeye gücüm yetmez. Kaçacak olsam Araplar arasında ebedi utanç içinde kalırım" diyordum.

Ancak delikanlı bana fırsat tanımadı. Derhal üstüme atılıp eliyle beni kendine doğru çekti. Atımın eyerinden yere düşürdü beni. Kendimden geçmiştim. Kılıcını kaldırdı. Niyeti boynumu vurmaktı. Hemen eteğine sarıldım. Tutup eliyle beni sürüklemeye başladı. Sanki elinde küçücük bir serçeye dönmüştüm. Kız kardeşi bunları görünce kardeşinin yaptıklarına çok sevindi ve ona doğru koştu. Alnından öptü. Delikanlı ise beni kız kardeşine teslim ederek "Ona dikkat et ve iyi bak! Çünkü o artık bizim zimmetimizdedir" dedi. Kız hemen yakamdan kavradı. Tıpkı bir köpek gibi beni sürüklemeye başladı. Sonra kardeşinin üstündeki savaş elbiselerini çıkardı. Güzel bir elbise giydirdi. Önüne fildişinden bir koltuk getirdi.

Delikanlı, kardeşinin getirdiği koltuğa oturunca kardeşi "Allah seni başımızdan eksik etmesin!" dedi. Delikanlı da ona güzel şiirlerle cevap verdi. Delikanlının şiirini duyunca ne yapacağımı şaşırdım. Kendi halime şöyle bir baktım. Ne hallere düşmüş, nasıl da küçülmüştüm. Sonra delikanlının kız kardeşine ve güzelliğine baktım, kendi kendime "Bu, insanın aklını başından alan bir fitnedir" dedim. Güzelliği karşısında hayran kalmıştım. Bir ara gözyaşlarımı tutamadım. Dilimden hikmet dolu şiirler döküldü.

Sonra kızcağız, delikanlıya yiyecek bir şeyler getirdi. Delikanlı beni de yemeğe çağırdı. Ben de canımı bağışladığını anlayıp sevindim. Delikanlı yemeğini bitirince kızcağız şarap dolu kapları getirdi. Delikanlı şarap içmeye başladı. Başı dönene, yüzü kıpkırmızı kesilene kadar içti. Sonra bana dönüp "Sana yazıklar olsun Hammad! Ben Temim oğlu

Abid'im. Allah, senin canını bağışlamış. Seni düğününe bırakmış" dedi.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

146. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bedevi Hammad hikâyesini şöyle sürdürdü: Abid bana "Allah senin canın bağışladı ve seni düğününe bıraktı" deyip bir kadeh uzattı. Hemen içtim. İki, üç, dört, derken uzattığı kadehlerin hepsini içtim. Sohbet etti benimle. Ona ihanet etmeyeceğime dair yemin etmemi istedi. Ben de ona asla ihanet etmeyeceğime, bilakis ona yardım edip yoldaş olacağıma binlerce kez yemin ettim. Sonra kardeşinden bana on ipek elbise getirmesini istedi. İşte şu üstümdeki elbise onlardandır. Ardından en güzel develerinden birini getirmesini emretti. Kız hemen hediye ve azık yüklü bir deve getirdi. Bir de kızıl bir at getirmesini istedi. Kardeşi kızıl atı da getirdi. Delikanlı hepsini bana hediye etti. Ben üç gün boyunca yanlarında kaldım. Yedim, içtim. Onun bana verdiklerini bugüne kadar hep yanımda sakladım.

Üç gün sonra bana "Kardeşim Hammad! İstirahat etmek için biraz uyumak istiyorum. Canımı sana emanet ediyorum. Eğer etrafta kışkırtıcı atlılar görecek olursan korkma. Onlar benimle savaşmak isteyen Sa'leb'lilerdir" dedi. Sonra kılıcını başının altına koyup uyudu. İyice uykuya dalınca şeytan onu öldürmem için bana vesvese vermeye başladı. Ben de hızlıca kalkıp kılıcını başının altından çektim ve tek hamlede ba-

şını bedeninden ayırdım. Kız kardeşi benim yaptığımı görünce çadıra dalıp kardeşine doğru seğirtti. Üstünü başını parçalayıp şu dizeleri okudu

Kara haber tez yayılır
Kaderin hükmünden kaçılmazmış
Düşmanlarını yerden yere vuran yiğit, kardeşim!
Ay, yüzünün güzelliği anlatır
Onunla karşılaştığın gün, hayatının en uğursuz günü oldu
Artık mızrağın kırık
Atın kimsenin üstüne binmesine razı gelmez
Analar senin gibi bir eri doğurmaz
Hammad bugün seni öldürdü
Yeminlerini bozup verdiği söze ihanet etti
Böylece muradına nail olmak ister
Ancak şeytan ona emrettiği her şeyde yalan söyler

Şiirini bitirince bana dönüp "Ey melun! Neden kardeşimi öldürdün? Neden ona ihanet ettin? Onun maksadı seni yanına azıklar, hediyeler katıp yurduna göndermekti. Üstelik bu ayın başında beni de seninle evlendirecekti" dedi. Sonra yanındaki kılıcı çekti. Kılıcın sapını yere koyup ucunu göğsüne çevirdi ve birden kılıcın üstüne kapanıverdi. Kılıç sırtından çıkmıştı. Yere serilmiş, cansız yatmaktaydı. Çok üzülmüş ve pişman olmuştum. Ancak pişmanlığın faydası yoktu. Hıçkıra hıçkıra ağladım. Sonra kalkıp koşarak çadıra gittim. Yükte hafif, pahada ağır ne varsa alıp yoluma gittim. Korkumdan ve acelemden arkama bile bakmadan gidiyordum. Ne kızcağızı ne de delikanlıyı gömdüm. Bu hikâye Beytülmakdis'ten kaçırdığım hizmetçi kızın hikâyesinden daha tuhaf bir hikâyedir.

Bedevinin hikâyesini duyan Nüzhetü'z-Zaman'ın öfkeden yüzü kararmış. Kalkıp kılıcını çektiği gibi bedevi Hammad'ın boynunu vurmuş, kellesini vü-

cudundan ayırmış. Oradakiler hemen "Neden öldürmekte bu kadar aceleci davrandın?" diye çıkışınca Nüzhetü'z-Zaman "Kendi ellerimle intikam almam için bana ömür veren Allah'a şükürler olsun!" diye karşılık vermiş ve hizmetçilere bedevi Hammad'ın cesedini ayakaltından çekmelerini ve köpeklere atmalarını emretmiş.

Sonra geriye kalan diğer iki kişiye dönmüşler. İlki siyah bir köleymiş. "Adın ne senin? Doğru söyle!" diye sormuşlar. Adam "Adım Gadban" deyip Rum hükümdarı Hardub'un kızı kraliçe İbrize ile aralarında geçenleri, onu nasıl öldürüp kaçtığını bir bir anlatmış. Daha sözünü bitirmemişti ki hükümdar Rumzan ileri atılıp adamın boynunu vurmuş ve "Bana bugünleri gösteren Allah'a şükürler olsun. Annemin intikamını kendi elimle aldım" demiş. Gadban adındaki bu kölenin anlattığı hikâyeyi, dadısı Mercane'den daha önce dinlediğini söylemiş.

Daha sonra üçüncü adama dönmüşler. Bu adam, Beytülmakdis halkı tarafından camide hasta bir vaziyette buldukları Davu'l-Mekân'ı alıp Şam'daki hastaneye götürmesi için tutulan, ancak onu hastaneye götürmek yerine bir hamamın önüne götürüp atan deveci Cemal'miş. "Şimdi de sen anlat hikâyeni! Ancak doğru söyle!" demişler. O da sultan Davu'l-Mekân ile aralarında geçen her şeyi teker teker anlatmış. Onu para karşılığı Beytülmakdis'ten nasıl taşıdığını, ancak Şam'a götürmediğini, paraları aldıktan ve Davu'l-Mekân'ı bir hamam ocağına attıktan sonra nasıl kaçtığını anlatmış. Sözünü bitirince sultan Kânemâkâne kılıcını çıkarıp adamın kellesini uçurmuş ve "Bugünleri gösteren Allah'a şükürler olsun ki bu hainin babama yaptığını karşılıksız bırakmadım. Bu hikâyenin aynısını babam sultan Davu'l-Mekân'dan duymuştum" demiş.

Daha sonra hükümdarlar birbirlerine "Geriye sadece Zatü'd-Devahi lakaplı ihtiyar kadın kaldı. Çünkü

bizim bunca felakete uğramamızın ve belalara sürüklenmemizin sebebi odur. Ondan da intikamımızı alıp alnımızdaki bu kere lekeden kurtulmalıyız" demişler. Buna karşılık Kânemâkâne'nin amcası hükümdar Rumzan "Önce bir yolunu bulup onu huzurumuza getirtmeliyiz" demiş.

Zatü'd-Devahi'nin Sonu

Hükümdar Rumzan hemen bir mektup yazıp ihtiyar ninesi Zatü'd-Devahi'ye göndermiş. Mektubunda Şam, Musul ve Irak'ı hâkimiyeti altına aldığını, Müslüman askerleri hezimete uğratıp hükümdarlarını da esir aldığını yazmış. Ayrıca mektubunda "Senden Konstantiyye kralı Afredon'un kızı kraliçe Safiye'yi de alıp derhal yanıma gelmeni istiyorum. Dilerlerse Hıristiyan büyükleri de gelebilir. Yanınıza asker almanıza gerek yok. Çünkü artık her taraf benim hâkimiyetim altında kaldığı için güvenlidir" demiş.

Mektup Zatü'd-Devahi'ye ulaşınca açıp okumuş ve sultan Rumzan'ın yazısını hemen tanımış. Mektupta yazılanlara çok sevinip hemen yolculuk hazırlıklarına başlamış. Zatü'd-Devahi, Nüzhetü'z-Zaman'ın annesi Melike Safiye ve beraberindekiler hazırlanıp yola koyulmuş, uzun bir yolculuk sonunda Bağdat'a varmışlar. Elçi önden gidip gelmekte olduklarını haber vermiş. Rumzan "İhtiyarın hile ve tuzaklarından emin olmak için Frenk elbiseleri giyip onu karşılamamız gerekiyor" demiş. "Başüstüne!" deyip Frenk elbiseleri giymişler. Kazafekâne bunları görünce "Vallahi sizi tanımasaydım Frenk olduğunuzu sanırdım" demiş.

Daha sonra sultan Rumzan'ın liderliğinde, bin atlıyla birlikte ihtiyarı karşılamaya çıkmışlar. İhtiyar kadınla göz göze geldiklerinde Rumzan atından inip ona doğru koşmuş. İhtiyar, Rumzan'ı görünce hemen tanımış. Atından inip ona doğru ilerlemiş. Rumzan'ı bağrına basmış. Rumzan kadına sarılıp kollarını öyle

bir sıkmıştı ki neredeyse ihtiyarın kaburga kemiklerini kıracakmış. İhtiyar "Bu da ne oluyor?" diye sormuş. Ancak daha sözünü bitiremeden Kânemâkâne ve vezir Dendan karşısına çıkmışlar. Planlarının istedikleri gibi ilerlemesinden ötürü sevinç içinde Bağdat'a dönmüşler.

Rumzan halka Bağdat'ı süslemelerini emretmiş. Süslemeler tam üç gün sürmüş. Sonra Zatü'd-Devahi'yi başında eşek pisliğine bulanmış kızıl bir külah olduğu halde sokak sokak dolaştırmış, tellala "İşte sultanlara ve sultan çocuklarına karşı cüretkâr davranıp arkalarından iş çevirenin cezası budur!" diye bağırtmışlar. Ardından da onu Bağdat'ın kapısına asmışlar. Yanındakiler onun başına gelenleri görünce hep birlikte teslim olmuşlar.

Kânemâkâne, amcası Rumzan, Nüzhetü'z-Zaman ve vezir Dendan bu durumdan çok hoşlanmış, kâtiplere bunları kaydetmelerini emretmişler ki sonradan gelenler okusunlar.

Daha sonra bütün ağızların tadını bozan, bütün birlikleri darmadağın eden ölüm gelene kadar ömürlerinin geri kalanını mutluluk içinde geçirmişler. İşte hükümdar Ömer Numan, oğulları Şerkan ve Davu'l-Mekân, kızı Nüzhetü'z-Zaman, torunları Kânemâkâne ve Kazafekâne'den bize kalanlar bunlar.

Sultan Şehriyar, Şehrazat'a "Kuşlarla ilgili bir hikâye anlatmanı istiyorum" dedi. Şehrazat "Memnuniyetle!" diye cevap verdi. Sonra kız kardeşi Şehrazat'a "Sultanın bu geceki kadar eğlendiğini hiç görmedim. Umarım senin hakkında vereceği karar güzel olur" dedi.

147. GECE

Kuşlara Dair

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdarım, evvel zaman içinde, deniz kenarında karısıyla birlikte yaşayan bir tavus kuşu varmış. Deniz kenarı aslanlar ve diğer vahşi hayvanlarla doluymuş. Burası bol meyve ağaçları ve nehirleriyle çok güzel bir yermiş. Tavus kuşları, vahşi hayvanlardan korktukları için geceleri ağaçlara sığınır, sabahları da rızık aramak için çıkarlarmış. Gel zaman, git zaman bunların korkuları gittikçe artmaya başlamış. Her zamanki uyudukları yerden başka bir yer bulmak için yola çıkmışlar. Böyle kalacak yer bakına bakına giderlerken bol ağaçlı ve şırıl şırıl suları akan nehirlerle kaplı bir ada çıkmış önlerine. Hemen adaya inip adadaki meyvelerden yemiş, nehirlerin sularından içmişler.

Bu sırada bir ördek çıkagelmiş yanlarına. Ördeğin bir şeylerden korkmuş gibi bir hali varmış. Tavus kuşu ve karısının olduğu ağaca gelene kadar ardına bakmadan koşturmuş. Onların yanına gelince biraz rahatlamış. Tavus kuşu, ördeğin başından ilginç bir şeyler geçtiğini anlamış ve "Nedir bu halin? Neden korkuyorsun?" diye sormuş. Ördek: "İnsan korkusundan ve üzüntüden dolayı hastalandım. Aman siz uzak durun onlardan!" diye cevap vermiş. Tavus kuşu, ördeğe "Korkma! Artık yanımızdasın!" deyince ördek "Beni sizin yanınıza göndererek derdimi, tasamı gideren Allah'a şükürler olsun. Ben de sizinle dost olmak istemiştim" demiş. Ördek tam sözünü bitirmiş ki tavus kuşunun eşi de ağaçtan inip ördeğe "Hoş geldin! Safalar getirdin! Korkma! Biz şu denizin ortasındaki adadayken insanoğlu bizim yanımıza nasıl gelir ki? Karadan da denizden de bize ulaşması, yanımıza

gelmesi mümkün değil. Gözün aydın, için rahat olsun. Sen şimdi bana buraya neden geldiğini, insanlardan ne çektiğini anlat!" demiş.

Ördek: "Dinle beni dişi tavus kuşu! Ben ömrüm boyunca bu adada güven içinde yaşadım. Huzurumu kaçıracak hiçbir şey görmedim. Ancak bir gece rüyamdan bir insan yüzü gördüm. O benimle konuşuyor, ben de onunla konuşuyordum. Birinin şöyle dediğini duydum: 'Ey ördek! Âdemoğlundan uzak dur! Onun sözüne kanma! Çünkü o çok hilekâr ve düzenbazdır. Aman ha! İnsandan uzak dur, çok dikkatli ol. Çünkü o pek hilekârdır. Şair ne demiş:

Dilinin ucuyla sana tatlılar sunar
Ancak tilki gibi seni tuzağına düşürüp kandırır

Bil ki Âdemoğlu balıklara ağ kurup onları denizden çıkarır. Kuşları avlar, fili tuzağıyla ağına düşürür. Âdemoğlunun şerrinden kimse emin olamaz. Ne bir kuş ne de bir vahşi hayvan onun kötülüğünden kurtulamaz. Ben sana Âdemoğlu hakkında duyduklarımı söyledim.

Sonra birden korku içinde titreyerek uyandım. Şimdiye kadar da insanoğlundan duyduğum korkudan kurtulamadım. Olur da bir punduna getirip beni tuzağa düşürür ve avlar diye hep tetikte durdum. Daha akşam olmadan gücüm azalmış, iradem zayıflamış, eski kararlılığım kalmamıştı. Canım bir şeyler yemek, içmek istedi. Çıkıp biraz dolaştım. Kafam bulanık, içim bir tuhaftı. Şu dağa varınca bir mağara kapısı önünde sarı renkli bir aslan yavrusu buldum. Aslan yavrusu beni görünce çok sevindi. Rengim ve mini minnacık oluşum onun hoşuna gitmişti. "Yaklaş bana!" diye bağırdı. Yanına varınca bana "Adın nedir? Sen necisin?" diye sordu. "Ben bir ördeğim. Bir kuşum" dedim. Sonra "Bu vakte kadar burada oturmanın sebebi nedir?" diye sor-

dum. Aslan yavrusu "Babam, günlerdir beni insanoğlu konusunda uyarıp dururdu. Bu gece de tesadüfen rüyamda bir insan sureti gördüm" diyerek benim sana anlattığım rüyanın benzerini anlattı. Anlattıklarını duyunca ona dedim ki: "Ey aslan! Ben insanoğlunu öldürmen ve bu konuda kararlı olman için sana sığınmıştım. Çünkü ben de insanoğlundan çok korkuyorum. Ancak vahşi hayvanların kralı olduğun halde senin de insanoğlundan çekindiğini görünce iyice korktum."

Tavus kuşu kardeş! Ben, aslan yavrusunu uyarıp insanoğluna karşı dikkatli olmasını ve fırsatını bulur bulmaz onu öldürmesini söyleyip dururken birden yerinden kalktı ve yürümeye başladı. Ben de peşinden gittim. Kuyruğunu bir o yana bir bu yana sallayıp sırtına vurarak yürüyordu. Ben de onu takip ediyordum. Bir yol ayrımına geldik. Birden bir toz kümesi yükseldi. Ardından bir eşek çıktı. Eşek biraz dörtnala gidiyor sonra duruyor ve toza toprağa yatıp yuvarlanıyordu. Aslan, eşeği görünce bağırdı. Bunu duyan eşek boyun eğerek aslanın önüne geldi. Aslan "Behey geri zekâlı hayvan! Sen necisin ve buraya neden geldin?" diye sordu. Eşek "Ey sultanımın oğlu! Ben bir eşeğim. Buraya bir insanoğlundan kaçtığım için geldim" diye cevap verdi. Bunun üzerine aslan yavrusu "İnsanoğlunun seni öldürmesinden mi korkarsın?" diye sordu.

Eşek şöyle cevap verdi: "Hayır sultanımın oğlu! Ben sadece bir yolunu bulup hileyle üstüme binmesinden korkarım. Çünkü onda semer denilen bir şey var. Onu sırtıma koyar. Bir de kemer dedikleri bir şey var ki onu da karnıma bağlar. Üstelik bir de semer kayışı dedikleri bir şey var ki onu da kuyruğumun altından geçirir. Sonra gem denilen bir şey var. Onu ağzıma koyar. Ardından kendine bir üvendire yapıp onunla benim oramı buramı dürter. Bana taşıyamayacağım şeyler yükler. Ayağım sürçecek olsa bana lanetler okur. Anıracak olsam söver. Nihayet iyice yaşlanıp koşamaz hale

gelince beni suculara teslim eder. Onlar da sırtımda testilerle, kırbalarla su taşır. Böylece ölene kadar hep zillet ve rezalet içinde hakir ve yorgun bir hayat yaşarım. Sonunda beni tepedeki köpeklerin önüne sürürler. Bundan daha büyük dert, bundan daha büyük musibet mi olur?"

Tavus kuşu kardeş! Eşeğin insanoğlu hakkında söylediklerini duyunca tüylerim diken diken oldu. Aslana "Efendim! Eşek mazurdur. Onun söyledikleri benim korkuma korku kattı. Beni iyice korkuttu" dedim. Bunun üzerine aslan, eşeğe "Nereye gidiyorsun?" diye sordu. Eşek "Güneş doğmadan önce uzaktan bir insanoğlu görmüş ve anıra anıra kaçmıştım. Korkumdan koşup duruyordum. Belki insanoğlundan saklanacak bir yer bulurum" diye cevap verdi. Eşek, aslana bunları söyledikten sonra bize veda edip dinlenmek istedi. Ancak o esnada bir toz bulutu yükseldi. Toz bulutunun ardından kapkara bir at belirdi. Alnı gümüş gibi bembeyazdı. Atın boyu bosu, endamı tam yerli yerindeydi. Koşa koşa gelip aslanın önünde durdu.

Aslan, atı görünce kibirlenerek "Sen necisin be hayvan? Şu dümdüz ovada böyle dörtnala koşmanın sebebi nedir?" diye sordu. At "Ey vahşi hayvanların kralı! Ben bir atım. Böyle dörtnala koşuşumun sebebine gelince, bir insanoğlundan kaçıyorum" diye cevap verdi. Aslan, atın söylediklerine şaştı kaldı. "Sen bari böyle konuşma. Ayıp oluyor. Bunca boyuna, o koca vücuduna ve süratle koşmana rağmen bir insandan nasıl korkarsın? Oysa ben şuncacık vücudumla insanoğlunun karşısına çıkıp onu yerlere savurmak, etini yemek ve şu zavallı ördeği rahatlatıp yurduna sağ salim yetiştirmek niyetindeyim. Sen böyle karşıma çıkınca cesaretimi kırdın ve yapmaya kalkıştığım şeyden beni geri çevirdin. Büyüklüğüne rağmen insanoğlu boyundan posundan korkmayıp seni yenmiş. Oysa bir çifte savursaydın adamın canını alırdın. Gıkı bile çıkmazdı" dedi.

Aslan yavrusunun sözlerini duyan at, gülerek şöyle dedi: "Heyhat! Ben mi onu yeneceğim? Kralın cesur yavrusu! Boyum bosum, iri vücudum seni kandırmasın. Çünkü insanoğlu öyle tuzak ve hileler kurar ki sonunda boynuma zinciri dolar. Dört ayağıma keçeyle dokunmuş iplerle köstek bağlar. Başımdan koca bir kazığa bağlar. Öylece ayakta bırakır. Ne oturabilir ne yatabilirim. Bana binmek istediğinde üzengi denilen, demirden bir şey yapar. Eyer dedikleri şeyi de sırtıma koyar ve kuyruğumun altından iki kuşakla sımsıkı bağlar. Ağzıma deriden, gem dedikleri bir şey koyar. Ucuna yular denilen şeyi takar. Sırtımdaki eyere binince yuları eline alır ve üzengiyle oramı buramı dürtmeye başlar. Her yanımı kanatır. Kralımın cesur evladı! İnsanoğlundan ne çektiğimi sorma! Yaşlanıp sırtım çöktüğünde ve hızlı koşacak takatim kalmadığında değirmeni çevirmem için bir değirmenciye satarlar. Gece gündüz döner dururum. Nihayet bunarım. Sonra bir kasaba satarlar. Kasap beni alıp boğazlar ve derimi tuzlayıp kuyruğumu koparır. Derimi bir kalburcuya, elekçiye satar."

Atın söylediklerini can kulağıyla dinleyen aslan yavrusunun kin ve nefreti, dert ve kederi iyice arttı. "İnsanoğlunun yanından ne zaman ayrıldın?" diye sordu. At "Öğle vakti ayrılmıştım. Peşimden geliyordu" diye cevap verdi. Aslan yavrusu, at ile bunları konuşup dururken yine bir toz bulutu kapladı ortalığı. Sonra toz dindi ve ardından koca bir deve çıktı. Deve, koca ayaklarıyla yeri döve döve geliyordu. Böyle sallana sallana yanımıza geldi. Aslan yavrusu, koca devenin öfkeli öfkeli geldiğini görünce onu insanoğlu sandı. Hemen üstüne atlamak istedi. Ben "Efendim! O, insanoğlu değil, kendi halinde bir devedir. Herhalde o da insandan kaçıyor" dedim.

Tavus kuşu kardeş! Ben aslan yavrusuyla böyle konuşurken bir de ne göreyim! Deve, aslan yavrusunun ayaklarının dibine gelmiş, selam vermekte. Aslan

yavrusu, devenin selamına karşılık verdikten sonra "Buraya neden geldin?" diye sordu. Deve "insanoğlundan kaçtım" diye cevap verdi. Aslan yavrusu hemen "Şu koca vücudunla, boyun posun ve endamınla bir insanoğlundan nasıl korkarsın? Bir çifte vursan canını alırdın" diye çıkıştı. Deve şöyle karşılık verdi: "Efendim! İnsanoğlunun ne yapacağı belli olmaz. Ona güç yetmez. Onu ancak ölüm alt edebilir. Zira insanoğlu burnuma bir halka takar, başıma bir yular geçirir. Çocuklarının en küçüğüne de yularımı teslim eder. Sonra şu koca vücuduma ve azametime rağmen o küçücük çocuk beni ardından çeker gider. Bana en ağır yükleri vurur, beni en uzak seferlere salarlar. Sabah akşam demeden, gece gündüz dinlemeden en zor işleri bana yaptırırlar. Kocayıp ihtiyarladığım zaman elim, ayağım tutmaz olunca onca yıllık beraberliğim aklına bile gelmez de beni bir kasaba satarlar. Kasap ise hemen beni boğazlar; derimi dericilere, etimi aşçılara satar. İnsanoğlundan neler çektiğimi sorma!"

Aslan yavrusu "İnsanoğlunun yanından ne zaman ayrıldın?" diye sordu. Deve "Güneş batarken ayrılmışım. Zannımca ben ayrıldıktan sonra geldi ve beni bulamayınca aramak için peşime düştü. Efendim! Onun için beni tutmayın da çöllerde, sahralarda dolanayım" dedi. Bunun üzerine aslan yavrusu "Behey deve! Azıcık bekle de onu nasıl parçalayacağımı, sana etinden nasıl yedireceğimi, kemiklerini nasıl paramparça edip kanını içeceğimi gör" dedi. Deve ise şöyle karşılık verdi: "Efendim! Sizin adınıza endişeliyim. Çünkü ben insanoğlunun hile ve tuzaklarından korkarım. Ne demişler: Bir kavmin toprağına felaket düştüyse o topraklarda oturanlar için göç etmekten başka yol yoktur."

Onlar böyle konuşurlarken ortalık yine toz duman oldu. Bir süre sonra etraf sakinleşince kısa boylu, ince tenli, sıska bir ihtiyar çıkageldi. Omzunda bir sepet vardı. İçinde birkaç malzeme vardı. Başında bir dal ve

yedi sekiz tahta vardı. Çevik adımlarla yürüyordu. Yürüye yürüye aslan yavrusunun önüne geldi.

Tavus kuşu kardeşim! Onu görünce korkudan yere düştüm. Aslan yavrusuysa dimdik ayaktaydı. Ona doğru yürüdü ve onu karşıladı. Yanına gelince marangoz, aslan yavrusuna güldü ve tane tane konuşarak şöyle dedi: "Ey yüce, saltanatı geniş sultanım! Allah, akşamını hayırlı etsin. İşine gücüne kolaylık versin. Cesaretini artırsın. Gücüne güç katsın. Bana yardım et. Senden başka gidecek kapı bulamadım" Marangoz bunları dedikten sonra aslan yavrusunun önüne geldi ve ağlayıp sızlamaya, yakınmaya başladı. Aslan yavrusu bunun inleyip yakınışını, ağlayış sızlayışını duyunca "Ne oluyor? Sana kim zulmetti? Sen necisin? Ömrümde senin gibi güzel yüzlüsünü, tatlı dillisini görmedim. Anlat bakalım? Nedir derdin?" diye sordu. Marangoz "Efendim! Ben bir marangozum. Bana bir insanoğlu zulmetti. Bu sabaha burada, yanınızda olur" diye cevap verdi.

Aslan yavrusu, marangozun dediklerini duyunca öfkeden yüzü karardı. Kükreyip hırladı. Gözleri kıvılcım saçıyordu. "Vallahi bu gece sabaha kadar uyumayacağım. Maksadıma ulaşıncaya kadar da babamın yanına dönmeyeceğim" diye bağırdı. Ardından marangoza döndü ve "Senin adımların çok kısa. Senin hatırını da kıramam. Çünkü ben kişilik sahibi biriyim. Zannımca senin gücün vahşi hayvanlarla birlikte yürümeye yetmez. Söyle bana! Nereye gidiyorsun?" diye sordu. Marangoz "Ben babanın veziri çitanın yanına gidiyordum. Çünkü vezir çita, insanoğlunun şu yeryüzüne ayak bastığını duyunca çok korkmuş. Bu nedenle sığınacağı, içinde yaşayacağı bir ev yapmam için bana vahşi hayvanlardan bir elçi gönderdi. Bu evle düşmanlarından uzak kalacağını ve insanoğlundan hiç kimse kendisine ulaşamayacağını ümit ediyor. Elçi bana gelince ben de gördüğün şu tahtaları sırtlanıp hemen yola çıktım" diye cevap verdi.

Marangozun söylediklerini duyan aslan yavrusu çitayı çok kıskandı ve hemen "Bu tahtalarla çitadan önce derhal bana bir ev yapacaksın! Benim işimi bitirdikten sonra çitanın yanına gideceksin! O zaman onun istediği evi yaparsın!" diye atıldı. Marangoz, aslan yavrusunun söylediklerini duyunca "Vahşi hayvanların efendisi! Çitanın istediği evi yapmadan senin için bir şey yapmam mümkün değil. Gidip onun evini yapayım, sonra senin yanına gelir ve seni düşmanlarından koruyacak evini yaparım" dedi. Bunun üzerine aslan yavrusu, "Vallahi şu tahtalarla benim için bir ev yapmadıkça seni şuradan şuraya bırakmam!" dedi. Ardından marangoza doğru yaklaşıp üstüne sıçradı. Niyeti onu biraz korkutmaktı. Ön ayaklarıyla şöyle bir vurdu. Omzundaki sepete çarptı. Marangoz korkusundan sendeleyip yere yığıldı. Aslan yavrusu buna çok güldü ve "Yazıklar olsun sana marangoz! Sen çok zayıfsın! Ne gücün var ne kuvvetin! İnsanoğlundan korkmakta haklısın! Senin bir kabahatin yok!" dedi.

Marangoz sırt üstü yere yuvarlanınca çok sinirlenmiş, ancak korktuğundan dolayı bunu aslan yavrusundan gizlemişti. Toparlanıp oturdu ve aslan yavrusunun yüzüne gülerek "Tamam! Senin için bir ev yapacağım" dedi. Sonra yanında getirdiği tahtaları aldı ve çivilerle çakmaya başladı. Evi tam aslan yavrusuna göre yapmıştı. Kapısını ise açık bırakmıştı. Çünkü ev tıpkı bir sandık gibiydi. Koca bir pencere açmış, pencere için de bir örtü yapmıştı. Ayrıca çokça delikler açmıştı. Çaktığı çivilerin uçları her bir yandan çıkmıştı. Aslan yavrusuna dönüp "Şu pencereden gir de evi bir deneyelim" dedi. Aslan yavrusu buna çok sevindi ve marangozun gösterdiği pencereye doğru yaklaştı. Ancak pencerenin çok dar olduğunu fark etti.

Marangoz hemen "Gir içeri ve diz üstü çök" dedi. Aslan yavrusu denileni yaptı ve sandığa girdi. Ancak kuyruğu dışarıda kalmıştı. Sonra geri geri gidip dışarı

çıkmak istedi. Marangoz "Biraz dur da kuyruğun yanına sığacak mı sığmayacak mı bakalım" diye atıldı. Aslan yavrusu marangozun dediği gibi yaptı. Sonra marangoz aslan yavrusunun kuyruğunu eline dolayıp sandığın içine sıkıştırdı ve eline hemen bir tahta alıp pencerenin üstünden çiviledi.

Aslan yavrusu bağırarak "Be hey marangoz! Şu benim için yaptığın ev ne kadar da darmış. Çabuk çıkar beni buradan!" dedi. Ancak marangoz "Eyvah, eyvah! Son pişmanlık fayda vermez. Sen artık buradan asla çıkamazsın!" dedi. Ardından gülerek "Sen kafese kendi ayaklarınla girdin! Vahşi hayvanların en rezili sensin!" dedi. Bunun üzerine aslan yavrusu "Kardeşim! Bu nasıl laf? Sen benimle nasıl konuşuyorsun?" dedi. Marangoz ise "Seni köpek seni! Tam da korktuğun şey başına geldi! Kader seni buraya attı! Uyarılar sana fayda vermedi!" diye karşılık verdi.

Tavus kuşu kardeş! Aslan yavrusu, marangozun dediklerini duyunca onun insanoğlu olduğunu anladı. Oysa babası gece uyurken, gündüz uyanıkken hiç durmamış hep bu insanoğluna karşı uyarmıştı. Ve sonunda korktukları başlarına gelmişti. Ben de kendi canımdan korkmuştum. Biraz kenara çekildim ve aslan yavrusuna neler yapacağını seyretmeye başladım. Bir de baktım ki insanoğlu, içinde aslan yavrusu bulunan sandığın yanına bir çukur kazdı ve sandığı çukura fırlattı. Sonra da üstüne odunlar atıp sandığı ateşe verdi. Korkudan tir tir titriyordum. İşte iki gündür insanoğlundan kaçıyorum. Korkum bundandır.

Dişi tavus kuşu ördeğin anlattıklarını pür dikkat dinliyormuş.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

148. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dişi tavus kuşu, ördeğin anlattıklarını duyunca şaşkınlıktan az kalsın küçük dilini yutacakmış. Ördeğe "Ördek kardeş! Sen artık emin ellerdesin. İnsanoğlundan kurtuldun. Çünkü biz denizler ortasında bir adadayız ve buraya insanın gelebileceği bir yol yok. Onun için bizim yanımızda kendine bir yer seç. Allah sonumuzu hayretsin. Hem senin hem de bizim işlerimize kolaylık versin" demiş. Ancak ördek "Başıma bir felaketin gelmesinden korkarım. Zira o zaman kaderin elinden kaçış olmaz" diye karşılık vermiş.

Dişi tavus kuşu "Bizim yanımızda kal. Sen de bizim gibisin. Bak, hâlâ buradasın" deyince ördek "Tavus kuşu kardeş! Benim ne kadar sabırsız olduğumu bilirsin. Eğer senin burada olduğunu görmeseydim burada konaklamazdım" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine dişi tavus kuşu "Alnımıza ne yazıldıysa onu yaşarız. Ecelimiz yaklaştıysa ondan bizi kim kurtarabilir? Rızkı ve eceli tükenmeyen bir kimse asla ölmez" demiş.

Onlar böyle konuşup dururlarken ortalık birden toz duman olmuş. Bunu gören ördek bir çığlık koparmış ve "Kaderden kaçış olmasa da aman dikkat et! Aman ha dikkat et!" diye kendini denize atmış. Ortalığı kaplayan toz yavaş yavaş sinince ardından bir ceylan çıkagelmiş. Ördek de dişi tavus kuşu da rahat bir nefes almış. Dişi tavus kuşu ördeğe "Ördek kardeş! Şu korktuğun şeye bak! Bir ceylanmış. İşte bak! Bize doğru geliyor. Ondan korkulacak bir şey yok. Çünkü ceylan, sadece yerden biten otlardan yer. Sen nasıl ki bir kuş türüysen o da yabani hayvan türle-

rinden biri. İçin rahat olsun. Fazla tasalanma. Çünkü dert ve tasa, bedeni çökertir!" demiş. Dişi tavus kuşu daha sözünü bitirmemişti ki ceylan yanında bitivermiş. Niyeti ağacın altında gölgelenmekmiş. Ancak dişi tavus kuşu ve ördeği görünce bunlara selam vermiş ve "Ben bu adaya bugün geldim. Gördüğüm kadarıyla çok verimli bir ada değil. Mesken olarak da çok güzel değil" deyip kendisine yoldaş olmaları teklifinde bulunmuş.

Ördek ile dişi tavus kuşu, ceylanın kendilerini sevdiğini görünce teklifini kabul etmiş ve onunla yoldaş olmak istemişler. Böylece beraber yiyip içmeye, beraber uyumaya başlamışlar. Güven içinde yaşayıp gidiyorlarmış. Ta ki adaya bir gemi gelene kadar. Denizde başıboş dolanan bu gemi adaya gelip bunlara yakınca bir yere demir atmış. İnsanlar gemiden inip adanın dört bir yanına dağılmışlar. Daha karaya ayak basar basmaz ceylanı, tavus kuşunu ve ördeği görmüşler. Üçü bir aradaymış. Üstlerine doğru gitmişler. Bunu gören ceylan hemen ormana kaçmış. Tavus kuşu havalanıp gitmiş. Geriye bir tek sersem ördek kalmış. İnsanlar da hemen onu da avlamışlar. Bu esnada zavallı ördek "Kaza ve kaderden sakınmanın bir yararı olmadı!" diye bağırıyormuş.

Böylece ördeği alıp gemilerine götürmüşler. Dişi tavus kuşu ördeğin başına gelenleri görünce adadan göç etmeye karar vermiş ve "Eğer şu gemi olmasaydı ördek aramız ayrılmazdı. Ne iyi arkadaştı!" deyip havalanmış. Ormanın içinde ceylanı görüp yanına gitmiş. Ceylan onu görünce selam verip kurtulduğu için çok sevindiğini söylemiş ve ördeği sormuş. Dişi tavus kuşu "Onu düşmanlar aldı. Bundan sonra bu adada yaşamak istemiyorum" deyip ördeğin ayrılığından dolayı gözyaşlarına boğulmuş ve dilinden şu dizeler dökülmüş:

Ayrılık günü, kalbimi dağladı
Allah da o ayrılık gününün kalbini dağlasın
Bir gün döner de kavuşurum,
Ayrılığın bana neler yaptıklarını haber veririm diye temenni eder dururum

Ceylan da olanlara çok üzülmüş ama uzun bir süre dil döküp dişi tavus kuşunu adadan göç etme kararından caydırmış. Yine birlikte, adada güven içinde yaşamaya başlamışlar. Yedikleri içtikleri ayrı gitmiyormuş. Ancak ördeği hâlâ unutamıyor, onun için üzülmekten kendilerini alamıyorlarmış.

Birgün ceylan dişi tavus kuşuna "Kardeş! Biliyorsun ki bizim ayrılmamızın ve ördeğin ölmesinin sebebi gemiden inip adaya çıkan insanlardır. Onun için aman ha onlara dikkat et! Onların hile ve tuzaklarından sakın!" demiş. Dişi tavus kuşu "Bence ördek, Allah'ı anmayı terk ettiği için öldü. Oysa ben ona, sakın Allah'ı anmayı terk etme, demiştim. Çünkü Allah'ın yarattığı her şey O'nu anar ve tespih eder. Eğer insan Allah'ı anmayı unutursa cezasını çeker" diye karşılık vermiş.

Söylendiğine göre ceylanın tespihi şöyleymiş: "Her şeye hâkim olan, hayır olsun, şer olsun her şeyin karşılığını veren Allah her türlü eksikliklerden uzaktır."

Derler ki zamanın birinde Allah'a çokça ibadet eden kullardan biri dağlardan birinde kendini ibadete vermiş. Bu dağda bir çift güvercin yaşamaktaymış. Kendini ibadete veren bu kul, azığını ikiye bölermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

149. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kendini ibadete adayan bu adam azığını ikiye pay edip birini güvercinlere verir, diğerini kendine alıkoyarmış. Sonra bir gün bu güvercin çiftinin neslinin bol olması için Allah'a dua etmiş. Böylece güvercinlerin nesli epeyce çoğalmış. Ancak bu güvercin çifti adamın yaşadığı dağdan başka bir dağa gitmez olmuş. Güvercinlerin, kendini ibadete veren adamdan ayrılmamalarının sebebiyse Allah'' çokça tespih etmeleriymiş. Denildiğine göre güvercinler Allah'ı şöyle tespih ederlermiş: "Her şeyi yaratan, rızıkları paylaştıran, gökleri yükselten, yerleri düzelten Allah her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzaktır." O güvercin çifti ile nesilleri kendini Allah'a ibadete adayan adam ölene kadar mutluluk içinde yaşamışlar. Adam ölünce güvercinlerin birliği bozulmuş ve her biri birbirinden ayrı şehirlere, köylere ve dağlara dağılmışlar.

Anlatıldığına göre dağlardan birinde bir çoban yaşarmış. Dindar, akıllı ve namuslu bir adam olan çoban koyunlarını güder, sütlerinden ve yünlerinden faydalanırmış. Bu çobanın yaşadığı dağ bol ağaçlı, yeşil bir dağmış. Üstelik yırtıcı hayvanlar doluymuş. Ancak bu vahşi hayvanların ne çobana ne de koyunlarına güçleri yetermiş. Çoban bu dağda dünya işlerini kafasına takmadan, huzur içinde yaşamaktaymış. Ancak olacak bu ya, günün birinde şiddetli bir hastalığa tutulmuş. Dağdaki bir mağaraya sığınmış. Koyunlar gündüz vakti meraya çıkıyor, akşam vakti mağaraya dönüyorlarmış.

Allah bu çobanı imtihan etmek, kendisine itaat edip etmeyeceğini, sabredip etmeyeceğini denemek istemiş ve çok güzel bir kadın suretinde bir melek göndermiş. Melek gelip adamın dizinin dibine oturmuş. Ço-

ban, yanında bir kadının oturduğunu görünce tüyleri diken diken olmuş ve "Kadın! Buraya neden geldin? Senin bana bir ihtiyacın da yok. Aramızda yanıma girmeni gerektirecek bir sebep de yok" demiş. Kadın "Ey insan! Şu güzellik ve cemalimi görmez misin? Şu güzel kokumun farkında değil misin? Erkeklerin kadınlara ihtiyaç duyduklarını bilmez misin? Seni benden alıkoyan, buna mani olan ne var?" diye sormuş.

Çoban ise "Ben şu senin söylediklerini hiç sevmedim. Ben senin o söylediğin şeylerden uzağım. Çünkü sen hilekâr ve aldatıcı bir kadınsın. Sende vefa yok. Sen sözünde de durmazsın. O güzelliğin altında kim bilir ne çirkinlikler saklıyorsun! Kim bilir ne iyi yürekleri aldatmışsındır sen! Hepsinin sonu pişmanlık ve hüsrana varmıştır. Onun için çek git ey başkalarını ayartmaktan hoşlanan kadın!" deyip hırkasını yüzüne fırlatmış. Öyle ki hırkasından kadının yüzü görülmez olmuş. Sonra da Allah'ı zikre dalmış. Melek, adamın itaatini görünce çıkıp göğe yükselmiş.

Çobanın yaşadığı dağın yakınında bir köy varmış. O köyde iyi yürekli bir adam yaşarmış. Ancak çobanı bilmezmiş. Bir gece bu adama rüyasında şöyle denilmiş: "Senin yakınında, filanca yerde iyi yürekli bir adam var. Ona git, emri altına gir." Adam, sabah olunca çobanın yanına doğru yola çıkmış. Hava iyice ısınınca kendini bir ağacın altına atmış. Ağacın yanında şırıl şırıl akan bir nehir varmış. Biraz dinlenirim diye nehir kenarındaki ağacın gölgesine oturmuş. O böyle otururken birden kuşlar, vahşi hayvanlar gelip su içmek için nehre yaklaşmışlar. Ancak ağacın altında oturan adamı görünce ürküp kaçarak geri dönmüşler.

Bunun üzerine adam kendi kendine "Ben burada dinlendim diye vahşi hayvanları, kuşları ürkütüp kaçırdım" diye kalkıp kendini kınamaya başlamış. "Şu sıcak günde burada oturmam hayvanlara zarar verdi. Beni, şu kuşları ve hayvanları yaratan Allah katında

hiç özrüm yok. Onların sularından ve otlaklarından kaçmalarına sebep oldum. Tüh bana, tüh! Boynuzsuz koçun boynuzlu koçtan hakkını alacağı gün halim ne olur?" demiş ve iki gözü iki çeşme ağlamayarak şunları demiş: "Vallahi, eğer insanlar yaratıldıkları gibi öleceklerini, sonra dirileceklerini, sonra haşrolunacaklarını, sonra da azarlanıp büyük korkular içinde kalacaklarını bilselerdi gaflet içinde olmazlar ve uyumazlardı. Bizler emredildiğimiz, nehyedildiğimiz halde ashabı kehf gibiyiz. Çoğumuz uyuyor."

Sonra nehir kenarındaki ağacın altında oturup kuşların ve hayvanların su içmesine mani olduğu için ağlamaya devam etmiş. Az sonra yerinden kalkıp avare avare dolaşırken çobanın yanına gelmiş. İçeri girip selam vermiş. Çoban selamını aldıktan sonra adamı kucaklamış ve "Hiç kimsenin girmediği şu mağaraya neden geldin?" diye sormuş. Adam "Rüyamda birini gördüm. Bana senin yerini söyledi ve yanına gelip seninle görüşmemi emretti. İşte ben de bana emredileni yapmak için geldim yanına" diye cevap vermiş. Çoban yanına gelen adamı kabul etmiş. Onunla birlikte olmak hoşuna gitmiş. O dağdaki mağarada birlikte oturup Allah'a güzelce ibadet etmeye başlamışlar.

Onlar böyle dünya malından, çoluk çocuktan uzak bir diyarda koyunların sütleri ve etleriyle karınlarını doyurarak Allah'a ibadet edip dururlarken nihayet ölüm gelmiş. İşte onların hikâyesi de burada sona ermiş.

Sultan Şehriyar hikâyenin ardından "Şehrazat! Beni hükümdarlıktan soğuttun, öldürttüğüm kadın ve çocuklardan dolayı beni pişmanlık içine sürükledin. Kuşlarla ilgili bir şeyler bilmez misin sen?" diye sordu.

Şehrazat "Bilirim sultanım!" deyip anlatmaya başladı:

Hikâyeye göre kuşun birisi uçup su ortasında bulunan bir kayaya konmuş. Su şırıl şırıl akmaktaymış. Kuş, kayanın üstünde dururken birden suyun sürükle-

diği bir insan cesedi gelip kayaya takılmış. Kayanın dibinde durup, şişip kabardığı için suyun yüzüne çıkmış. Kuş, cesede doğru yaklaşmış ve iyice bakınca onun bir insan cesedi olduğunu anlamış. Cesedin üstündeki kılıç darbelerini ve mızrak izlerini fark etmiş. Kendi kendine "Bu maktül herhalde kötü biriymiş. İnsanlar toplanıp öldürmüş, böylece ondan ve kötülüklerinden kurtulmuşlar" demiş.

Kuş, gördüğü insan cesedi hakkında şaşkın şaşkın düşünürken birden cesedin dört bir yanını kartalların akbabaların sardığını görmüş. Korkudan tir tir titrememeye başlamış. "Artık burada durmam mümkün değil" deyip havalanmış. Ceset ortadan kaybolana ve üstündeki yırtıcı kuşlar dağılana kadar kalacağı bir yer aramaya başlamış. Uçmuş, uçmuş. Derken bir nehir görmüş. Nehrin ortasında da bir ağaç varmış. Yorgun, bitkin ve yurdundan ayrılışından ötürü üzgün bir halde bu ağacın üstüne konmuş.

Kendi kendine "Üzgün bir anımda o insan cesedini görünce nasılda sevinmiş, işte bu Allah'ın bana gönderdiği bir rızık demiştim. Ancak sevincim kedere, neşem üzüntü ve tasaya döndü. Yırtıcı kuşlar araya girip cesedi benden aldılar. Şu dünyada nasıl güven ve huzur içinde yaşarım? Atalar ne demiş: Dünya yurtsuzların yurdudur. Onunla aklı olmayanlar avunup aldanır. Akılsız kimseler malı, çoluk çocuğu, kavmi ve aşiretine bakarak dünyaya güvenir ve dünyaya meyledip aldanır. Yerin üstünde kibir ve gururla dolanır. Nihayet yerin altına girer ve en çok sevdiği insanlar, en yakın akrabaları üstünü toprakla örterler. Gençler için dünyanın tuzaklarına sabretmekten daha hayırlısı yoktur. Ben eş, dost ve ahbabımdan ayrılmak istemezken yurdumdan, vatanımdan ayrıldım" diye düşünmüş.

Böyle düşünüp dururken bir erkek kaplumbağa çıkagelmiş. Kaplumbağa, kuşa yaklaşıp selam verdikten sonra "Efendim! Neden yerini yurdunu terk ettin?"

diye sormuş. Kuş "Çünkü orayı düşmanlar işgal etti. Düşmanlarının yanında kalmak da akıl işi değil. Şair, 'Bir kavmin toprağına felaket düştüyse o topraklarda oturanlar için göç etmekten başka yol yoktur' diyerek ne güzel söylemiş" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine kaplumbağa "Eğer iş senin anlattığın, durum söylediğin gibiyse ben artık hep senin yanında kalırım. Yanından hiç ayrılmayıp ihtiyacını görür, sana hizmet ederim. Ne demişler: Kimsenin yalnızlığı yurdundan ve ailesinden ayrılan yersiz yurtsuz gurbetçinin yalnızlığından daha çetin değildir. İyi insanların ayrılığı, her türlü musibetten ağır olur demişler. Akıllı insan gurbette kendine dost bulur. Felaket ve musibetlere sabreder. Umarım benimle olduğuna şükredersin. Böylece senin hizmetçin ve yardımcın olurum" demiş.

Kaplumbağanın bu sözlerine karşılık kuş "Haklısın! Vallahi sudan ayrılmak bana çok dokundu. Yerimden yurdumdan uzak, eş, dost ve ahbabımdan ayrı kalmak beni çok üzdü. Çünkü ayrılık ibret alana ibret, düşünüp ders alana derstir. Bir kişi kendini teselli edecek dost bulamazsa iyilik yolları kapanır, başı beladan kurtulmaz. Akıllı bir insan için en güzel yol her zaman dostlarıyla teselli bulup dertlerden uzaklaşmak ve sabretmektir. Bu ikisi çokça övülen hasletlerdir ki felaketleri def eder, her zaman korku ve sıkıntıları baştan savar" demiş. Bunun üzerine kaplumbağa "Korkudan sakın. Çünkü korkmak insanın tadını kaçırır ve kişiliğine zarar verir" demiş.

Onlar böyle konuşurlarken bir ara kuş, kaplumbağaya "Ben hep dünyanın musibet ve felaketlerinden korkar dururum" demiş. Bunu duyan kaplumbağa, kuşa yaklaşmış ve gözlerinin arasından öptükten sonra "Kuşlar hep sana danışıp dururken sen nasıl olur da dert ve tasa taşırsın içinde?" diye sormuş. Kaplumbağa böyle konuşa konuşa kuşu yatıştırmış.

Nihayet içi rahatlayan kuş, uçup insan cesedinin olduğu yere geri dönmüş. Cesedin yanına gelince yırtıcı kuşlardan eser kalmadığını görmüş. Cesetten de geriye sadece kemikleri kalmış. Hemen kaplumbağanın yanına dönüp düşmanlarının, yurdunu terk ettiğini haber vermek istemiş. Kaplumbağanın yanına gelir gelmez gördüklerini söylemiş. "Ben yurduma dönmek ve dostlarımla teselli bulmak, avunmak istiyorum. Çünkü akıllı bir kimse, yurdundan ayrı kalmaya dayanamaz" demiş. Sonra kaplumbağayı da yanına alıp yurduna götürmüş.

Orada kaplumbağa için korkulacak bir şey olmadığını görünce çok sevinmişler. Sonra o adaya yerleşmişler. Kader bu ya, kuş huzur ve güven, sevinç ve mutluluk içindeyken aç bir şahin çıkagelmiş. Pençeleriyle bunu bir vuruşta öldürmüş. Eceli tükenince sakınması fayda vermemiş. Ölmesinin sebebiyse Allah'ı tespih etmeyi unutmasıymış. Tespihinde "Her şeyi takdir eden, ölçüp biçen, kimini zengin kimini fakir kılan Rabbimiz her türlü eksikliklerden uzaktır" diyormuş...

İşte kuşun hikâyesi böyle.

Hikâye bitince sultan Şehriyar "Şehrazat! Hikâyenle bana fazlasıyla öğüt verdin. Vahşi hayvanlar hakkında hikâyeler bilmez misin?" diye sordu.

Tilki, Kurt ve İnsanoğlunun Hikâyesi

Şehrazat, sözlerine şöyle devam etti:

Sultanım! Tilki ile kurt arkadaş olmuşlar. Birbirlerini koruyup kolluyor, dostça yaşayıp gidiyorlarmış. Tabii kurt tilkiden daha güçlüymüş. Bir keresinde tilki kurda iyi huylu olmasını, fesatçılığı terk etmesini söylemiş ve "Sen böyle inatçılık ve dikbaşlılığa devam edecek olursan, kim bilir belki Allah başına bir insanoğlu musallat eder. Zira insanoğlu türlü türlü hile ve tuzaklar bilir. Havadaki kuşu, denizdeki balığı avlar. Dağları deler. Yeri yerinden oynatır. Bütün bunlar onun hile-

siyle olur. Gel, insaflı ol! Kötülüğü terk et. Doğru yoldan ayrılma. Çünkü karnını doyurmanın en güzel yolu bu" demiş. Ancak kurt, tilkinin sözlerini kabul etmemiş ve öfkeyle "Senin aklın büyük işlere ermez. Boyundan büyük laflar etme" diyerek tilkiye bir darbe indirmiş. Tilki bayılıp yere yığılmış. Ayılınca kurda gülümseyerek saf saf konuştuğu için özür dilemiş. Şu iki dizeleri okumuş:

Eğer size karşı bir kusur etmiş, bir günah işlemişsem
Yaptıklarımdan dolayı tövbe ederim
Günahkâr, af dilediğinde
Affınız onu kuşatır

Kurt hemen tilkinin özrünü kabul etmiş ve pençelerini üstünden çekmiş ve "Bundan böyle bir daha seni ilgilendirmeyen şeylere karışma. Yoksa hoşuna gitmeyen şeyler duyarsın" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

150. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kurt, tilkiye "Seni ilgilendirmeyen şeylere karışma. Yoksa hoşlanmayacağın şeyler duyarsın" deyince tilki "Baş üstüne! Ben artık senin razı olmadığın şeylerden uzak dururum. Ne demiş bilge: Sana sorulmayan şeyi söyleme. Çağrılmadığın yere gitme. Seni ilgilendirmeyen şeyleri bırak, kendini ilgilendiren şeylere bak. Kötülere boşu boşuna nasihat etme. Çünkü onlar senin nasihatine kötülükle karşılık verirler" demiş.

Kurt, tilkinin söylediklerini duyunca yüzüne gülümsemiş. Ancak içinden bir tuzak kurmuş ve "Şu tilkinin mutlaka canını almalıyım" demiş.

Tilkiyse kurdun eziyetlerine katlanmış ve içinden "Taşkınlık ve iftira helake sürükler, şüpheye düşürür. Ne demişler: Taşkınlık yapan kaybeder. Cahilce hareket eden pişman olur. Korkan salim olur. İnsaflı davranmak yüce insanların şanındandır. Edep ise en kıymetli sermayedir. En iyisi şu azgın kurdu idare etmek. Elbette ölüm onu da bulacaktır" diye düşünmüş.

Sonra tilki kurda "Allah, günah işleyen kulunun günahını bağışlayıp tövbesini kabul eder. Ben de zayıf bir kulum. Sana nasihat ederek nasıl da hataya düştüm. Eğer şu senin vuruşunun başıma neler getireceğini bilseydim hiç kalkışır mıydım? Zira o darbelerin karşısında bir fil bile ayakta kalamaz. Bir fil bile o darbelere karşı koyamaz. Lakin o darbelerinin acısından filan yakınmıyorum. Çünkü onlar beni çok mutlu etti. Her ne kadar beni çok derinden etkilese de sonucu mutlu oldu ya. Bilgeler öğretmenin dayağı başlangıçta çok ağır gelse de sonu baldan tatlıdır demişler" demiş.

Kurt "Bu seferlik suçunu bağışlıyor ve hatanı görmezden geliyorum. Ancak sen yine de benin gücüm ve kuvvetim karşısında dikkatli ol. Bana bağlılığını itiraf et. Çünkü sen bana düşmanlık edenlere neler yaptığımı iyi bilirsin" demiş.

Tilki, bunun üzerine hemen kurdun önünde yerlere kapanmış ve"Allah uzun ömürler versin sana. Düşmanlarına karşı hep galip ve muzaffersin kılsın seni" demiş. Tilki kurttan korktuğu için böyle yapmacık tavırlar göstermekteymiş.

Günlerden bir gün tilki bir üzüm bağına uğramış. Duvarında bir çatlak görmüş. Biraz garipsemiş. Kendi kendine söylenmeye başlamış: "Bu çatlağın mutlaka bir sebebi olmalı. Ne demişler? Yerde bir çukur görüp de ona dikkat etmeyen, ayaklarını ondan sakındır-

mayan kimse, kendini kandırıp tehlikelerle yüz yüze gelir. Bazılarının bağ kenarlarında önüne tabaklarla üzüm konulan tilki heykelleri yapması çok meşhurmuş. Güya, başka bir tilki bunu görüp gelecek ve tuzağa düşecekmiş. O yüzden bence şu duvardaki çatlakta bir iş var. Ne demişler? Dikkatli ve uyanık olmak kurnazlığın yarısıdır. Dikkatli olayım da şu çatlağın neyin nesi olduğuna bir bakayım. Belki de başımı derde sokacak bir şey görürüm. Umarım hırsım yüzünden kendi kendimi tehlikeye atmam."

Böyle söylene söylene duvardaki çatlağa doğru yaklaşmış. Dikkatlice etrafını dolaşmış. Birden bağcının bağa dadanan vahşi hayvanları avlamak için kazdığı koca çukuru görmüş. Çukurun üstündeyse incecik bir örtü varmış. Hemen kendini geriye doğru atarak "Allah'a şükür dikkatim sayesinde görebildim. Ah keşke şu çukura hayatımı zehir eden kurt düşse ne iyi olur! Böylece bağa tek başına hâkim olur, güven içinde yaşarım" demiş. Sonra bu düşüncesinin komikliğinden ötürü başını bir oyana bir bu yana sallayıp kahkaha atarak gülmüş ve şarkı söylemeye başlamış.

Şarkısını bitirince koşa koşa kurdun yanına gitmiş ve "Allah senin için bağa giden yolları kolaylaştırmış. Artık yorulmak yok. Bu, Allah'ın sana olan lütfundandır. Allah, sana onun yolunu açtı ve bir ganimet nasip etti. Artık yorulmadan bütün o yiyecekleri elde edebileceksin" demiş. Kurt, tilkiye "Nereden biliyorsun bunu?" diye sormuş. Tilki "Daha demin bağa kadar gitmiştim. Bir baktım bağcı ölmüş. Bahçeye girdim ve ağaçlardaki meyvelerin olgunlaştığını gördüm" diye cevap vermiş.

Kurt, tilkinin sözlerinden hiç kuşku duymamış ve kendi felaketine doğru yola koyulmuş. Hırsına yenik düşüp çukurun olduğu duvarın yanına kadar gitmiş.

Tilkiyse bir kenarda durmuş ve bir yandan da "Gece vakti benimle buluşmayı mı arzularsın? Oysa

insanın boynu, dizginleyemediği istekleri yüzünden vurulurmuş" demekteymiş. Kurt, duvardaki yarığın yanına gelince tilki "Buradan gir bahçeye. Sırf sen girebilesin diye güç bela açtım bu yarığı" demiş. Yarığı geçen kurt, bağa girmek üzere yavaş yavaş ilerlemiş. Ancak çukurun üstündeki örtüye basar basmaz çukurun içine düşüvermiş. Tilki sevinçten havalara uçmuş. Çukurun yanına doğru gelmiş ve yukarıdan bakınca kurdu görmüş. Kurt, üzüntü ve pişmanlık içinde ağlıyormuş. Bunu gören tilki de kurtla beraber ağlamaya başlamış. Kurt başını kaldırıp tilkiye doğru baktıktan sonra "Bana acıdığın için mi ağlıyorsun tilki?" diye sormuş.

Tilki "Seni bu çukura atana yemin olsun ki hayır! Sadece seninle geçirdiğim ömrüme ağlıyorum ve bugüne kadar bu çukura neden düşmediğine yanıyorum. Seninle karşılaşmadan önce düşseydin şu çukura, ben de rahat eder, keyfime bakardım. Ancak kısmet bu zamanaymış" diye cevap vermiş. Kurt, "Ey kötü tilki! Git de anneme başıma gelenleri haber ver. Belki annem beni kurtarmanın bir yolunu bulur" demiş. Tilki ise "Sen aşırı açgözlülüğünle kendini helake sürükledin ve bir türlü dizginleyemediğin hırsın yüzünden bu çukura düştün. Bilmez misin cahil kurt, atalarımız ne demiş: İşlerinin sonunu düşünmeyen, hüsrandan kurtulamaz!" diye karşılık vermiş.

Kurt bunun üzerine tilkiye şöyle demiş: "Sen görünürde beni sever, bana saygı duyardın. Benden de çok korkardın. Sana yaptıklarımdan dolayı bana kin gütme. Güçlüyken affedeni Allah karşılıksız bırakmazmış. Şair ne demiş:

Yeri olmasa dahi güzel şeyler ek
Nereye ekilirse ekilsin güzel şeyler boşa gitmez
Ne kadar zaman geçerse geçsin
Ekilen güzel şeyleri hiç kimse biçmese bile ekenler biçer

Bunu duyan tilki şöyle demiş: "Ey şu arazideki yırtıcı hayvanların en cahili ve vahşi hayvanların en ahmağı! Gaddarca, zalimce davranışlarını ve büyüklenerek yaptığın şeyleri ne çabuk unuttun? Sen birlikte yaşamanın gerekleri olan şeyleri hiç gözetmedin. Şairin şu sözünden hiç öğüt almamışsın:

Güçlüyken zulmetme
Çünkü zulme uğrayan mazlum her an intikam peşindedir
Sen uyusan da mazlumun gözleri uyumaz
Sana beddua eder
Allah'ın gözleri de uyumaz

Buna karşılık kurt "Ey tilki! Geçmişte yaptıklarımdan dolayı beni cezalandırma. Affetmek büyüklüktür, iyilik yapmak güzelliğin şanındandır. Bak, şair 'Gücün yeterken iyilik yapmakta acele et. Çünkü her zaman gücün yetmeyebilir" diyerek ne güzel söylemiş" demiş.

Kurt, tilkinin karşısında böyle zillet içinde yalvarmaya ve "Belki de beni telef olmaktan kurtaracak bir şeyler yapabilirsin" demeye devam etmiş. Buna karşılık tilki "Ey katı yürekli kaba kurt! Nereden bileyim niyetinin kötü olmadığını? Çünkü ben senin niyetinin iyi olup olmadığı konusunda şüphe içindeyim. Şahin ile kekliğin başına gelenleri duymadın mı?" demiş. Kurt "Ne olmuş şahin ile kekliğe?" diye sormuş. Tilki anlatmaya başlamış:

Bir keresinde üzüm yemek için bir bağa girmiştim. Bağdayken zavallı bir kekliğin üstüne doğru hızlıca inen bir şahin gördüm. Şahin, kekliği tam yakalayacakken keklik kendini kurtarıp yuvasına girdi ve saklandı. Şahin, kekliğin yuvasına girip saklandığını görünce hemen peşine düşüp takip etti ve dışarıdan "Ey cahil! Ben senin şu ormanda aç aç dolaştığını görüp sana acıdım. Senin için bir buğday tanesi buldum.

Seni de buğdayı yemen için tutmuştum. Oysa sen benden kaçtın. Neden kaçtın ki? Neyi kaçırdığına bir bak. Hadi çık da senin için getirdiğim buğday tanesini gönül huzuruyla ye" diye seslendi.

Keklik, şahini duyunca dediklerine inandı ve dışarıya çıktı. Ancak keklik dışarıya çıkar çıkmaz şahin, pençelerini kekliğe geçirdi ve onu kıskıvrak yakaladı. Bunun üzerine keklik "Bu mu senin bahsettiğin ve gönül huzuruyla ye dediğin buğday tanesi? Bana yalan söyledin. Şu vücudumdan yediğin etler karnında öldürücü bir zehir olsun!" dedi. Şahin kekliği yedi. Ancak bir süre sonra tüyleri döküldü. Güçten, takatten kesildi. Sonra da öldü.

Tilkinin anlattığı hikâyeyi dinleyen kurt "Bırak şu masalları, atasözlerini! Geçmişte yaptığım kötülükleri de hatırlatma bana. Zaten şu içinde bulunduğum durum bana yeter. Öyle bir hale düşürdün ki beni, bırak dostları düşmanlar bile halime ağlar. Sen şimdi beni buradan kurtaracak bir çözüm yolu bul. Bana yardım et. Bu, sana biraz meşakkatli gelebilir. Ancak dostlar birbiri için nelere katlanmaz ki? Dostunu telef olmaktan kurtarmak için neler yapmaz ki? Şefkatli dost, şefkatli kardeşten daha hayırlıdır demişler. Eğer beni kurtarmak için bir yol bulursan neyim var neyim yok seninle paylaşacağım. Sonra da verimli üzüm bağlarının kapılarını açan, meyveli ağaçlara giden ilginç yollar öğreteceğim sana. Haydi, için ferah, gözün aydın olsun bu konuda" demiş.

Kurdun dediklerine karşılık tilki gülerek "Âlimler, senin cahilliğinle ilgili ne güzel sözler etmişler!" deyince kurt "Âlimler ne demişler ki?" diye sormuş.

Tilki şöyle cevap vermiş: "Âlimler, bedeni iri, yapısı sert olanlar akıldan uzak olup cehalete yakın olur demişler. Ey ahmak! Dostlar, birbirlerini kurtarmak için her türlü meşakkate katlanır derken doğru söyledin. Ancak cehaletin ve şu kıt aklınla düşünemiyorsun.

Bana ihanet ettikten sonra ben seninle nasıl dost olurum ki? Ben senin alaycı bir düşmanın olduğum halde beni dost mu sandın? Eğer aklın olsaydı bu dediklerinin ok yarasından daha acı olduğunu bilirdin. Neyin var neyin yok paylaşacağını söylüyorsun. Bana üzüm bağlarının, meyveli ağaçların kapısını açacak ilginç yollar öğreteceğini söylüyorsun. Ey hilekâr yalancı! Sen daha kendini telef olmaktan kurtarmanın yolunu bile bilmiyorsun. Senin kendine hayrın yok. Böyleyken senin nasihatine kulak vermem mümkün mü? Eğer bir çözüm yolu biliyorsan sen önce kendini şu çukurdan kurtarmanın yoluna bak. Allah'tan dileğim seni şu çukurdan kurtarmaktan beni uzak tutmasıdır. Ancak sen tıpkı şu misaldeki hasta adama benziyorsun:

Adamın biri hastalanmış. Günlerden bir gün bu adamı tedavi etmek için yanına aynı hastalığa tutulan biri çıkagelmiş ve 'Seni tedavi edip iyileştireyim mi?' diye sormuş. Adam 'Sen önce kendini tedavi etsen ya!' diye cevap verince tedavi etmek için gelen adam çekip gitmiş. Sen de böylesin ey kurt! Otur yerine de başına gelene sabret."

Kurt, tilkinin dediklerini duyunca ondan kendisine hayır gelmeyeceğini anlamış ve ağlayıp sızlamaya başlamış. Bir yandan da söylenip duruyormuş: "Gafil anıma denk geldi. Eğer Allah beni şu dertten kurtarırsa benden zayıf olanlara gaddarca davrandığımdan dolayı Allah'a tövbe edeceğim ve üstüme yün elbiseler giyip dağa çıkacağım. Orada da Allah'ın cezasından duyduğum korkuyla zikre dalacağım. Diğer yabani hayvanlardan ayrılıp Allah için çalışanların, fakirlerin karınlarını doyuracağım." Sonra da ağlamaya, inleyip feryat etmeye başlamış.

Bunu gören tilkinin kalbi yumuşamış. Kurdun yakarışını, kibir ve gururundan tövbe ederek inleyişini duydukça kurda iyice acımaya başlamış. Sevincinden yerinden fırlayıp çukurun kenarına gelmiş. Çukurun

kıyısına oturup kuyruğunu aşağıya sarkıtmış. Bu sırada kurt, hemen yerinden kalkmış ve tilkinin kuyruğundan yakalayıp kendine doğru çekmiş. Böylece tilkiyi de çukura düşürmüş. Kurt, tilkiye bakarak: "Ey rahmeti, şefkati az tilki! Benim dostum olduğun, benim boyunduruğum altında olduğun halde benimle nasıl alay edersin sen? Bak, şimdi benimle aynı çukura düştün ve cezanı bir an evvel buldun. Bilgeler 'Eğer bir kimse kardeşini köpek emzirdiği için kınasa kendisi de emzirir' demişler. Şair de ne güzel söylemiş:

Zaman, insanlar üstüne akıp duruyorsa
Hiç şüphesiz hepimizin üstüne çökecek
Bizimle alay edenlere söyle de ayılsınlar!
Alay edenlerin sonu da bizim gibi olacak

Sen benim ölümümü görmeden bir an önce ben seni öldürmeliyim."

Bunları duyan tilki kendi kendine, "Şu zalimin eline düştüm. Şimdi hile ve kurnazlık zamanı. Ne demişler: Kadın en güzel süslerini o özel gün için saklar. Atalarımız ne demiş; Ey gözyaşım! Ben seni en zor günlerim için biriktirdim. Eğer şu zalim, yırtıcı hayvanın elinden kurtulmanın bir yolunu bulamazsam hiç şüphesiz telef olacağım" diye düşünmüş. Sonra kurda doğru dönüp "Ey kuvvetli, cesur, gözü pek hayvan! Beni öldürmek için bu kadar acele etme. Yoksa pişman olursun. Eğer azıcık mühlet verir ve sana diyeceklerime şöyle bir kulak verirsen niyetim neymiş anlarsın. Beni hemen öldürecek olursan bunun ne sana ne de bana faydası olur. Her ikimiz de burada ölmüş oluruz" demiş.

Bunun üzerine kurt "Ey hilekâr ve kurnaz tilki! Hem senin hem de benim kurtuluşuma sebep olacak ne biliyorsun ki biraz daha mühlet istiyorsun? Niyetin neymiş? Söyle bakalım!" diye sormuş sertçe.

Tilki şöyle demiş: "Diyeceğim şu ki yaptıklarımın karşılığını güzelce vermen gerekir. Çünkü senin nefsine karşı verdiğin sözleri, geçmişte yaptıklarını nasıl itiraf ettiğini, tövbe edip hayırlı işler yapmaya ne kadar can attığını duydum. Yine eğer buradan kurtulacak olursan dostlarına ve başkalarına eziyet etmekten vazgeçeceğine, üzüm ve diğer meyveleri yemeyi terk edeceğine, mütevazılıktan hiç ayrılmayacağına, pençelerini keseceğine, dişlerini sökeceğine, yün elbiseler giyip kurbanlar sunarak Allah'a yaklaşacağına dair kendine söz verdiğini duydum. Ben de senin ölmeni ne kadar çok istesem de acıdım. Ettiğin tövbeleri ve verdiğin sözleri duyunca seni kurtarmayı boynuma borç bildim. Böylece kuyruğumu sana sarkıttım ki yapışıp kurtulasın. Ancak sen her zamanki gibi şiddeti ve zalimliği terk etmediğin, kurtuluşu yumuşakça davranmada aramadığın için beni hızlıca çektin. Canım çıktı sandım. Böylece ikimiz de ölümün ucuna geldik. Eğer kabul edersen seni de beni de buradan tek bir şey kurtarır. Sonra da söz verdiklerini yapman boynuna borç olur. Böylece ben de senin yoldaşın olurum."

Kurt hemen "Neymiş o?" diye atılmış. Tilki "Sen ayağa kalkacaksın. Ben de senin tepene çıkacağım ki yeryüzüne, çukurun çıkışına iyice yaklaşayım. Böylece ben yukarı yaklaşınca çıkar ve senin kurtaracak bir şeyler bulup getiririm. Sonra sen de ona yapışıp çıkarsın" demiş.

Bunu duyan kurt "Ben senin sözüne güvenmiyorum. Bilgeler, kin güdülmesi gereken yerde itimat eden kimseler yanılır demişler. Ne demişler: Güvenilmeyecek kimseye güvenen aldanır. Daha önce denenmiş olan bir şeyi tekrar deneyen pişman olur. Farklı kefelere konması gereken şeyleri toplayıp bir kefeye koyan kimse hata eder, felaketlerden kurtulamaz" diye karşılık vermiş.

Tilki buna karşılık "Suizan, hiçbir zaman iyi bir şey değildir. Hüsnüzan ise olgunluk göstergesidir. Hüsnüzanda bulunmanın sonu her türlü kötülükten kurtuluştur. Onun için ey kurt! Sen de buradan kurtulmanın bir yolunu bulmaya çalışmalısın. Çünkü birlikte kurtulmak, birlikte ölmekten daha iyidir. Suizanda bulunmayı bırak. Doğrusu benim hakkımda hüsnüzanda bulunsan benim önümde iki seçenek olduğunu görürsün: Ya gider seni kurtaracak bir şey bulup şu içine düştüğün çukurdan seni kurtarırım. Ya sana ihanet eder ve seni bırakır giderim. Ancak bu mümkün değil. Çünkü ben senin başına gelenin benim de başıma gelmeyeceğinden, ihanetimin cezasız kalmayacağından emin olamam ki! Atalarımız, vefakâr davranmak güzeldir, ihanet etmek ise çirkindir demişler. Bana güvenmelisin. Ben dünyanın hallerini bilmez değilim. Bir an evvel şuradan kurtulmanın bir yolunu bul. Lafı bu kadar uzatacak kadar zamanımız yok" demiş.

Bunları duyan kurt şöyle demiş: "Sana fazla güvenmesem de içinden geçeni biliyorum. Çünkü sen tövbe ettiğimi bildiğin için benim kurtulmamdan yanasın. Kendi kendime dedim ki: Eğer tilki iddia ettiği şeylerde samimiyse daha önceki hatalarını düzeltir. Yok, eğer samimi değilse cezası Allah'a kalmış. Tamam! Senin teklifini kabul ediyorum. Eğer bana ihanet edecek olursan bu ihanet, senin ölüm sebebin olsun."

Kurt, bunları söyledikten sonra ayaklarını havaya kaldırıp yukarıya doğru tırmanır gibi yükselmiş. Tilkiyi de omuzlarına almış. Böylece tilki yerin seviyesine gelmiş ve hemen kurdun omuzlarından sıçrayıp ayaklarını yere basmış. Yukarı çıkınca sevinçten aklı çıkmış. Kurt ise kuyudan "Dostum! Beni unutma! Sakın beni kurtarmakta geç kalma!" diye bağırıp duruyormuş.

Tilki kurdun bu bağırmalarını duyunca kahkahalarla gülmeye başlamış ve şöyle demiş: "Ey aptal! Ben sana şaka yaptığım ve seninle alay ettiğim için eline

düştüm. Ancak senin tövbe ettiğini duyunca sevinçten ne yapacağımı şaşırıp oynadım, hoplayıp zıpladım. Bu sırada kuyruğum çukurdan aşağı sarkmış. Sen de çekip beni kendi yanına düşürdün. Sonra Allah beni senin elinden kurtardı. Ne halin varsa gör! Ben sana yardım edemem. Böylece helak olur gidersin. Çünkü sen şeytanın dostusun. Ayrıca dün gece rüyamda bir düğünde neşeyle oynayıp zıpladığımı gördüm. Rüyamı bir rüya tabircisine anlattım. Bana, sen bir tehlike içine düşecek ve ondan kurtulacaksın, dedi. Anladım ki senin eline düşüp sonra da kurtulmam o rüyanın yorumuymuş. Ey aptal, ey cahil! Sen de biliyorsun ki ben senin düşmanınım. Şu kıt aklın ve cehaletinle benim seni kurtaracağımı nasıl düşünürsün? Senden onca ağır söz işitmişken seni kurtarmak için koşacağımı mı sanırsın? Bilgeler ne demişler: Suçluların ölümü, insanların rahata ermesi ve yeryüzünün temizlenmesi demektir. Sana vefalı davranmanın acısına katlanmak, ihanet etmenin acısına katlanmaktan daha büyük olmasaydı seni kurtarmayı düşünürdüm."

Kurt, tilkinin dediklerini duyunca pişmanlıktan kendi kendini yemeye başlamış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

151. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kurt, tilkinin dediklerini duyunca yumuşak bir sesle "Siz tilkiler hayvanların en tatlı dillisi ve en şakacısısınız. Sen yine şaka yapıyorsun. Ancak her za-

man, şaka ve mizah için uygun olmayabilir, öyle değil mi?" demiş.

Buna karşılık tilki "Ey cahil! Şakanın da bir sınırı vardır. Allah, beni senin elinden kurtardıktan sonra bir daha eline düşüreceğini zannetme!" diye çıkışmış.

Kurt "Aramızdaki geçmişte yaşadığımız dostluk ve kardeşlikten dolayı senin beni kurtarmak istemen en doğrusu. Eğer beni kurtaracak olursan bunu asla karşılıksız bırakmam" deyince tilki "Bilgeler ne demişler: Cahil ve zalim kimseyle dost olma. Çünkü o, seni küçük düşürür. Seni asla yüceltmez. Yalancılarla da dost olma. Çünkü o, senden gördüğü iyilikleri gizlerken, senden gördüğü kötülükleri yayar. Yine bilge insanlar ne demişler: Ölümden başka her şeyin bir çaresi vardır. Cevherlerden başka her şeyin bozulmasının önüne geçilebilir. Kaderden başka her şey baştan savılabilir. Senden hak ettiğimi düşündüğün karşılığa gelince senin halin bana yılan oynatan sihirbazın elinden kaçan yılanı hatırlattı.

Adamın biri, sihirbazın elinden kaçan yılanın korkunç halini görünce 'Ne oldu sana?' diye sormuş. Yılan 'Peşime düşen sihirbazın elinden kaçıyorum. Eğer sen beni gizleyip ondan kurtaracak olursan bunu karşılıksız bırakmam. Seni en güzel mükâfatlarla mükâfatlandırır, senin için bütün güzellikleri yaparım' demiş. Adam da yılanın vaat ettiği karşılıkları hayal ederek yılanı alıp cebine sokmuş. Yılan oynatan sihirbaz, önlerinden geçip kendi yoluna gittikten sonra adam yılanın korkacağı bir şey kalmadığını görünce yılana 'Nerede vaat ettiğin mükâfatlar? İşte bak! Seni kurtardım' demiş. Yılan 'Söyle bana! Nerenden ısırayım, nereni sokayım? Sen biliyorsun ki biz bu mükâfattan asla vazgeçmeyiz' deyip adamı sokmuş. Adam kurtarıp cebine koyduğu yılanın sokmasıyla ölmüş. Ey ahmak! Sen de o adamla yılanın hikâyesindeki yılana benziyorsun."

Bunları duyan kurt "Ey tatlı dilli, güzel yüzlü tilki kardeş! Benim durumumu, insanların benden nasıl korktuklarını bilmez değilsin. Benim atlara nasıl hücum ettiğimi, bağları nasıl darmadağın ettiğimi bilirsin. Çabuk bir kölenin efendisine itaat ettiği gibi sen de kalk ve sana emrettiklerimi yap!" demiş.

Bunun üzerine tilki "Ey yanlış yollara dalan cahil, ahmak kurt! Doğrusu ben, şu yüzündeki sertliğe ve ahmaklığa çok şaşırdım. Bir de sanki senin kölenmişim gibi kalkmış, önünde durmamı ve sana hizmet etmemi emrediyorsun. Lakin sen şimdi başına yağan taşlarla o keskin dişlerinin nasıl kırıldığını göreceksin" demiş.

Sonra da üzüm bağını yukarıdan gören bir tepeye çıkmış. Bağ sahiplerine kendini göstermek için durmadan bağırmaya başlamış. Bağcılar tilkiyi nihayet görünce koşarak ona doğru gelmeye başlamışlar. Tilki, bağcılar içinde kurdun olduğu çukura doğru iyice yaklaşana kadar beklemiş. Sonra koşarak önlerinden kaçmış. Bağcılar birden çukura bakmışlar. İçindeki kurdu görünce koca koca taşları savurmaya başlamışlar kurdun üzerine. Taşlar, odunlar ve mızraklarla vura vura kurdu öldürdükten sonra çukurun yanından uzaklaşmışlar. Bunları gören tilki, hemen çukura dönmüş ve kurdun ölüsünün yanında durmuş. Öldüğünü görünce sevinçten deliye dönmüş. Daha sonra tilki bağda tek başına, huzur içinde, korkusuzca yaşamış. İşte kurt ile tilkinin hikâyesi böyle.

Fare ile Gelinciğin Hikâyesi

Yine hikâyeye göre fare ile gelincik, insanlardan birinin evine girmişler. Ev sahibi çok fakir bir adammış. Günün birinde adamın arkadaşlarından biri hastalanmış. Doktor hastaya kabuğu soyulmuş susam yemesini tavsiye etmiş. Doktorun tavsiyesini dinleyen hasta adam fakir dostuna kabuklarını soyması için biraz susam getirmiş. Fakir adam, arkadaşının getirdikleri

susamları karısına vermiş ve ona susamları güzelce kabuklarından ayırmasını söylemiş. Kadın, kocasının isteği üzere susamları güzelce soymuş. Kadının soyduğu susamları gören gelincik, gün boyu çalışıp susamların çoğunu deliğine taşımış. Kadın gelip susamların çoğunun eksildiğini görünce bunun sebebini öğrenmek için oturup beklemeye başlamış.

Bu sırada gelincik yine susam götürmek için deliğinden çıkmış. Kadının oturduğunu görünce kendisini beklediğini anlamış. Kendi kendine "Bu yaptığımın sonuçları hiç de iyi olmayacak. Korkarım bu kadın dört gözle beni bekliyor. Yapacağı işin sonuçlarını düşünmeyen, sonunda dostsuz kalıp pişman olur. Mutlaka güzel bir şeyler yapmalıyım ki yaptığım bütün kötülüklerde suçsuz olduğumu gösterebileyim" diyerek deliğine taşıdığı susamları geri getirmeye başlamış. Bunu gören kadın içinden şöyle demiş: "Susamların eksilmesinin sebebi bu gelincik olamaz. Çünkü gelincik, bunları kim aşırmışsa onun deliğinden getirip diğerlerinin üstüne koyuyor. Böylece susamları geri getirerek bize büyük bir iyilik yapmış oluyor. Bize iyilik yapan kimseye elbette iyilikle karşılık verilmesi gerekir. Bakalım daha susamın başına neler gelecek? Şurada durup bekleyeyim. Böylece susamları kimin aşırdığını da öğrenirim" diye düşünmüş.

Gelincik, kadının aklından neler geçirdiğini anlayınca hemen farenin yanına gelmiş. "Fare kardeş! Komşuluk hakkını gözetmeyen ve komşusuna sevgi göstermeyen kimseden hayır gelmez!" demiş. Fare "Evet dostum! Komşuna iyi davranmak gerekir. Ancak neden böyle konuşuyorsun? Bunları bana neden söylüyorsun?" diye sormuş. Gelincik hemen "Ev sahibi susam getirmiş. Hem kendisi hem ailesi susamla karınlarını doyurmuşlar. Artan susamları da bir kenara koymuşlar. Her önüne gelen almaya başlamış. Sen de gidip alsan ya! Buna en çok senin hakkın var" diye atılmış.

Bu durum farenin hoşuna gitmiş. Sevinçten oynamaya, kuyruğunu sallamaya başlamış. İçinde kabaran iştahla hemen kalkıp yuvasından çıkmış. Kabukları soyulmuş bembeyaz susamın parlayışını ve kadının tetikte bekleyişini görmüş. Ancak kadının neler yapabileceğini hiç aklına getirmemiş. Oysa kadın elindeki sopayla tetikte beklemekteymiş. Fare kendine hâkim olamayıp susamın içine dalmış ve iştahla yemeye başlamış. Bu sırada kadın, sopayı farenin kafasına indirmiş ve farenin kafasını ezmiş. Böylece fare, hırsının ve işlerin sonucunu düşünmeyip gafil davranışının kurbanı olmuş.

Sultan Şehriyar, Şehrazat'a "Şehrazat! Vallahi bu hikâye çok güzelmiş. Zorluk ve sıkıntılardan kurtuluş esnasında dostluk ve sadakatten ayrılmamanın güzelliğiyle ilgili hikâye bilir misin?" diye sordu.

Karga ile Kedinin Hikâyesi

Şehrazat, sözlerine şöyle devam etti:

Karga ile kedi dost olmuşlar. Bir ağacın altında oturuyorlarmış. Birden kendilerine doğru gelen bir kaplan görmüşler. Karga ile kedi daha ne olduğunu anlamadan kaplan ağacın altında bitivermiş. Karga hemen uçup ağacın üstüne konmuş. Kediyse şaşkın kalakalmış. Kargaya "Dostum! Beni şu halimden kurtaracak bir yol bilmez misin? Tek umudum sensin" demiş. Karga "Dostlar, kara günler içindir" diye karşılık verip şu dizeleri okumuş:

Gerçek dost, hep seninle olup senin menfaatin için kendini feda edendir
Zaman seni darmadağın ettiğinde kendini paramparça edip seni toplayandir

O civarda çobanlar ve yanlarında da köpekleri varmış. Karga hemen gidip köpeklerin yanında kanat

çırpmaya başlamış. Biraz yükselince köpekler peşine düşüp kargayı takibe koyulmuşlar. Çobanlardan biri başını kaldırınca yere yakın bir noktada uçan bir kuş görmüş. Köpeklerin kargayı parçalamak için peşinden koştuklarını, karganın da canını kurtarmak için kaçtığını sanmış. Ancak daha dikkatli bakınca, kargayı takip eden köpeklerin bir ağaca vardıklarını görmüş. Ağacın altında da bir kaplan varmış. Köpekler kaplanı görünce hemen üstüne atılmışlar. Kediyi yiyebileceğini sanan kaplan, üstüne gelen köpekleri görünce kaçıp gitmiş. Böylece kedi, dostu karganın bulduğu çare sayesinde canını kurtarmış.

Sultanım! Bunu size, dostların birbirlerini sevmeleri sayesinde felaketlerden kurtulabileceklerini göstermek için anlattım.

Tilki ile Karganın Hikâyesi

Dağdaki evinde yaşayan bir tilki varmış. Ne zaman bir yavrusu olsa, yavrusu büyür büyümez açlığa dayanamayıp onu yermiş. Yavrularını yemediği zaman bir türlü açlığını dindiremezmiş. Tilkinin yaşadığı bu dağın zirvesinde de bir karga yaşıyormuş. Tilki kendi kendine "Şu kargayla aramda dostluk kurayım, bu yapayalnız dünyamda onu kendime yoldaş yapayım. Böylece karnımı doyurmak için yiyecek ararken bana yardımcı olur. Çünkü o, bazen benim yapamayacağım şeyler yapabilir" deyip karganın yanına gitmiş. Sesini duyurabileceği kadar ona yaklaşmış.

Sonra selam verip "Komşucuğum! Müslüman bir komşunun Müslüman komşusu üzerinde iki hakkı vardır. Biri komşuluk hakkı, diğeri Müslümanlıktan doğan hakkı. Biliyorsun ki sen komşumsun ve benim üzerimde yerine getirmem gereken hakların var. Dahası bunca yıllık komşuluğumuz var. İçimde sana karşı bir muhabbet hissettim. Seninle dost olmak, sana daha yakın olmak istiyorum. Ne dersin?" demiş.

Karga "Sözlerin en güzeli, en doğru olanıdır. Ancak sen belki de kalbinde olmayan şeyleri konuşuyorsun. Kalbinde düşmanlık olduğu halde dost görünmenden korkarım. Çünkü sen avcı, ben avım. Birbirimizi sevmemiz mümkün değil. Bizim dost olmamız imkânsız. Böyle ulaşamayacağın şeylerin peşine düşmenin, olmayacak şeyleri istemenin sebebi nedir acaba? Sen yırtıcı hayvanlardansın. Bense bir kuşum. Bu kardeşlik olmaz" diye cevap vermiş.

Karganın sözlerine karşılık tilki "Dostluğun önemini bilen kimse, kimi dost olarak seçeceğini iyi bilir. Böylece dostların iyiliklerini kazanır. Ben sana yakın olmak istedim ve seninle arkadaş olmayı seçtim ki böylece birbirimize yardımcı olalım. Ben, dostluğun güzelliğine dair bir hikâye biliyorum. İstersen sana anlatayım" demiş.

Karga "Anlat bakalım. Anlat ki maksat neymiş bilelim" diye cevap verince tilki "İyi dinle dostum! Hikâye pire ile fare hakkındadır ve benim sana söylediklerime işaret etmektedir" demiş. Karga hemen "O da nasıl oluyormuş?" diye atılmış.

Bunun üzerine tilki anlatmaya başlamış: Çokça malı mülkü olan zengin bir tüccarın evinde yaşayan bir fare varmış. Pirenin biri bir gece bu tüccarın yatağına sığınmış. Tüccarın koca bedenini görmüş. Üstelik pire çok susamış imiş. Hemen tüccarın kanından emmiş. Tüccar, pire ısırığının acısını vücudunda hissedince uyanmış. Kalkıp ev ahalisinden birilerini çağırmış. Koşarak içeriye girmişler. Kollarını sıvayıp pirenin peşine düşmüşler. Dört bir yanı dolanmışlar. Pire, arandığını fark edince kaçmaya başlamış. Derken farenin yuvasına rastlamış. Hemen içeriye dalmış.

Fare bunu görür görmez "Yuvama neden girdin? Benim cinsimden değilsin ki sen. Sana karşı bir hata yapmayacağıma ya da seninle didişmeyeceğime söz veremem" diye çıkışmış.

Pire "Yuvana canımı kurtarmak için sığındım. Canımı ev ahalisinin elinden zor kurtardım. Sana misafir olarak geldim. Yuvana göz diktiğim filan yok. Benden sana, yuvandan çıkmak zorunda kalacağın bir kötülük de erişmez. Ümit ediyorum ki bana yapacağın bütün güzellikler ve iyilikler karşılıksız kalmayacaktır. İnan sonunda bana teşekkür edeceksin" demiş. Pirenin sözlerini duyan farenin içi rahatlamış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

152. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:
Fare, pirenin dediklerini duyunca "Madem durum senin söylediğin gibi, o halde keyfine bak. Canını sıkma. Burada senin keyfini kaçıracak hiçbir şey olmaz. Bana ne gelirse sana da o gelir. Ben seni sevdim. Kanını emdiğin tüccar ile ilgili de pişman olmana gerek yok. Onunla karnını doyurduğun için hiç üzülme. Nasıl kolayına geliyorsa öyle yap. Bu, senin için en sağlam yoldur" demiş.

Buna karşılık pire "Fare kardeş! Öğüdünü duydum. Sana boyun eğdim. Sana karşı çıkacak gücüm de yok zaten. Ömrüm oldukça bu niyetle yaşayacağım" demiş. Fare "Sevginin samimiyeti için iyi niyet yeterlidir" diye karşılık vermiş ve aralarında bir sevgi bağı kurulmuş.

O günden sonra pire, geceleri tüccarın yatağına girip karnını doyurur, gündüzleri de farenin yuvasına sığınır olmuş. Bir gece tüccar, evine çokça dinar getir-

miş. Evirip çevirmeye başlamış. Fare dinarların sesini duyunca başını yuvasından çıkarmış ve dinarlara bakmaya başlamış. Nihayet tüccar, dinarları yastık altına koyup uykuya dalmış.

Fare hemen pireye "Şu fırsatı görmüyor musun? Ne büyük şans! Bizi o dinarlara götürecek bir yol biliyor musun?" diye sormuş. Pire "Ben tüccarı odadan dışarı çıkarma işini halledebilirim" deyip tüccarın yatağına doğru ilerlemiş. Tüccarın vücuduna daha önce benzerini hiç tatmadığı bir ısırık atmış. Sonra hemen kendini güvende hissedebileceği bir yere çekilmiş.

Tüccar uyanıp pireyi aramaya koyulmuş. Ancak hiçbir şey bulamamış. Diğer tarafına dönüp uyumak istemiş. Uzanır uzanmaz pire ilkinden daha şiddetlice ısırmış tüccarı. Tüccar yerinde duramaz olmuş. İçini bir sıkıntı basmış ve yatağından çıkıp evinin kapısının önündeki sedire oturmuş. Orada uyuyakalmış. Sabaha kadar da uyanmamış. Tüccarın odadan çıktığını gören fare hemen kalkıp dinarları bir bir yuvasına taşımış. Geride bir tanesini bile bırakmamış. Sabah olunca dinarlarını yerinde bulamayan tüccar, insanları suçlamaya ve haklarında kötü zanlarda bulunmaya başlamış.

Hikâyeyi bitiren tilki, kargaya "Ey akıllı ve her şeyden haberdar olan, basiret sahibi karga! Ben sana bunları bana en güzel şekilde karşılık veresin diye söyledim. Tıpkı pireye iyilik yapan farenin karşılığını güzelce alması gibi, bak da en güzel karşılığı, en iyi mükâfatı nasıl almış, gör!" demiş.

Buna karşılık karga "İyi insanlar ister iyilik yapar, isterse yapmaz. Hiç kimse kendisine yakınlık kurmak isteyen kimseye iyilik yapmak zorunda değil ki. Düşmanım olduğun halde sana iyilikte bulunacak olsam kendimden uzaklaşmama sebep olurum. Ey tilki! Sen hilekârsın. Tuzaklar kurarsın. Tuzak ve hile senin şanındandır. Sen ahde vefaya inanmazsın. Ahde vefaya inanmayan kimseye güven olmaz. Daha yakın

zamanda duydum. Dostun kurda ihanet etmiş, onu tuzağa düşürmüşsün. Hatta senin ihanetin ve tuzağın yüzünden ölmüş kurt. Üstelik kurt, senin cinsindendi ve eski dostlarındandı. Buna rağmen sen ona bunları yaptın. Onun bile üstesinden gelmişken ben sana artık nasıl güvenirim? Senin cinsinden olan dostuna bunu yapmışken senin cinsinden olmayan düşmanına neler yaparsın, kim bilir? Seninle benim durumum şahin ile yırtıcı kuşların durumuna benzer" demiş.

Tilki hemen "Şahin ile yırtıcı kuşların hikâyesi de nasılmış?" diye atılmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

153. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti

Bunun üzerine karga hikâyesini anlatmaya başlamış: Anlattıklarına göre şahinin biri gençlik günlerinde çok inatçı, olabildiğince zalimmiş. Karadaki yırtıcı hayvanlar ve yırtıcı kuşlar ondan çok korkarmış. Hiç kimse onun kötülüğünden emin olamazmış. Bu şahinin zulmü ve gaddarlığı ile ilgili çokça hikâye anlatılırmış. En sevdiği şeyse diğer kuşlara eziyet etmekmiş. Seneler geçince şahin güçten kuvvetten düşüp zayıflamış. Böyle olunca da avlanamayıp günlerinin çoğunu aç geçirmeye başlamış. Sonunda bakmış böyle olmuyor, kalkıp kuşların toplandığı yere gitmeye ve orada canının istediği kuşu yemeye karar vermiş. Bunun için başvuracağı yol da artık gücü ve kuvveti kalmadığı için hile olmuş.

Hikâyesini bitiren karga tilkiye "İşte sen de böylesin ey tilki! Gücün, kuvvetin tükense de hile ve tuzakların tükenmiyor. Benimle dost olmak istemendeki maksadın gücüne hile katmaktır. Bunda hiç şüphem yok. Onun için ben, senin elinin üstüne elimi koymam. Çünkü Allah, kanatlarıma güç ve kuvvet, aklıma uyanıklık, gözüme basiret verdi. Şunu hiç unutma! Kendinden güçlü olan kimselere benzemeye çalışan kimse yorulur ve belki de sonunda telef olur. Benim sana söyleyeceklerim bu kadar. Şimdi güzelce yoluna git ve beni rahat bırak" demiş.

Tilki, kargayla dost olmaktan ümidini kesince üzüntü içinde inleyerek geri dönmüş. Şimdiye kadar yaptıklarından ötürü pişmanlıktan içi içini yiyormuş. Karga, tilkinin inleyiş ve ağlayışını duyup hüzün ve kederini görünce "Ey tilki! Pişmanlıktan dişlerin mi kamaşıyor ne?" diye sormuş. Tilki "Beni oyuna getirdin. Çok pişmanım çok" dedikten sonra kaçarak yuvasının yolunu tutmuş.

İşte sultanım! Tilki ile karganın hikâyesi budur.

Bunun üzerine sultan Şehriyar "Şehrazat! Ne güzel hikâyeymiş bu böyle! Buna benzer başka hikâyeler bilir misin?" diye sordu.

Hayvanlar Hakkında Hikâyeler

Şehrazat, sözlerine şöyle devam etti:

Kirpinin biri bir hurma ağacının dibini kendine mesken edinmiş. Bir çift kumru da hurma ağacına yuva yapmış, ağacın üstünde huzur ve mutluluk içinde yaşamaktalarmış. Kirpi kendi kendine "Şu kumrular hurma ağacının meyvelerinden yiyor. Benim bunu yapmamın imkânı yok. Ancak mutlaka bir hile yapıp o meyvelere ulaşmalıyım" deyip hurma ağacının dibine bir çukur kazmış. O çukuru kendine ve eşine mesken edinmiş. Yanına da bir mescit yapıp kendini oraya kapamış. Kendini ibadete veren

ve dünyayı terk eden biriymiş gibi vaktini ibadetle geçiriyormuş.

Kumru, devamlı ibadetle meşgul olduğu için buna acımış ve "Kaç senedir böylesin?" diye sormuş. Kirpi "Otuz senedir böyleyim" diye cevap vermiş. Kumru "Ne yer, ne içersin?" diye sorunca "Şu hurma ağacından ne düşerse onu yerim" demiş. Kumru "Ne giyersin?" diye sormuş. Kirpi "Diken giyerim. Sertliği çok işime yarıyor" diye cevap vermiş. Kumru "Neden burayı seçtin?" diye sorunca kirpi "Burayı rastgele seçtim. Niyetim sapıtanlara doğru yolu göstermek, cahillere doğruyu öğretmektir" diye cevap vermiş. Bunun üzerine kumru "Ben seni böyle bilmezdim. Şimdi ben de senin gibi olmak istiyorum" demiş.

Bunu duyan kirpi "Sözlerinle yaptıklarının birbirini tutmamasından korkarım. O zaman, tıpkı tam ekim vakti olduğu halde, ya ekim vakti geçmişse? O zaman toprağa bolca tohum serptiğim için birçok mal kaybetmiş olurum, diyerek toprağa tohumu az saçan, sonra da hasat zamanı insanların bolca hasat topladıklarını görüp ekim vaktinin geçtiğini düşünerek toprağa az tohum serptiği için pişman olup sonunda üzüntüden ölen çiftçi gibi olursun" diye karşılık vermiş.

Kumru "O halde dünyanın ayak bağı olan şeylerinden kurtulmam ve kendimi Rabbime ibadete adamam için neler yapmalıyım?" diye sormuş kirpiye. Kirpi "Ahiret için hazırlık yapmaya başla. Aza kanaat etmeyi öğren" diye cevap vermiş. Bunun üzerine kumru "Bu benim için nasıl olur? Ben bir kuşum. Şu karnımı doyurduğum hurma ağacından başka nereye gidebilirim? Gidebilsem de nerede kalacağımı bilmiyorum" demiş.

Kirpi hemen atılmış ve "Hurma ağacının hurmalarından bir yıl boyunca sana ve eşine yetecek kadar hurmayı aşağıya atabilirsin. Sonra da doğru yolu bulmak için hurma ağacının altındaki yuvada yaşarsın. Hurma ağacından attığın hurmaları alıp hepsini is-

tediğin yere götürür ve biriktirirsin. Hurmaları bitirip onca zaman bekledikten sonra artık sadece sana yetecek kadarının peşine düşersin" demiş.

Kumru "Allah iyiliğini versin. Bana ahireti hatırlattın ve bana doğru yolu gösterdin" deyip yorulana kadar hurma ağacındaki hurmaları eşiyle birlikte aşağı atmaya başlamış. Nihayet hurma ağacında tek bir hurma bile kalmamış.

Böylece kirpi yiyeceğe sahip olmuş. Sevinç içinde yuvasını hurmalarla doldurmuş. Sonrası için iyice biriktirmiş. Kendi kendine "Kumru ile eşi yiyeceğe ihtiyaç duyduklarında gelip benden isterler. Benim gibi olmak isteyip sofuluğuma, takvama meylederler" demiş. Ancak kumru, kirpinin hilesini anlayınca "Dün gece nerede kaldı? Allah'ın, mazlumların yardımcısı olduğunu bilmez misin? Hile ve tuzaktan sakın ki tüccarlara tuzak kuran hilekârların başına gelenler senin de başına gelmesin." diye çıkışmış. Kirpi hemen "O nasıl olmuş?" diye sormuş.

Kumru anlatmaya başlamış: Duyduğuma göre çok zengin bir tüccar, Sinde denilen şehirden develerini yüklemiş ve ticaret mallarını hazırlayıp öteki şehirlerde satmak üzere yola çıkmış. İki harami, yanlarına biraz ticaret malı alarak bu Tüccarın peşine düşmüşler. Tüccara kendilerinin de tüccar olduğunu söylemişler. Onunla beraber yolculuğa devam etmişler. İlk konaklama yerine vardıklarında iki harami, tüccarı tuzağa düşürüp mallarını almak üzere anlaşmışlar. Ancak öte yandan her biri diğerinden gizleyerek arkadaşına tuzak kurmuş ve kendi kendilerine "Tüccarı tuzağa düşürüp mallarını aldıktan sonra eğer arkadaşımı da tuzağa düşürebilirsem işte o zaman gün benim olur. Bütün malı kendim alırım" demişler. Ancak bu kötü niyetlerini birbirlerinden gizlemişler. İkisi de yiyecek bir şeyler alıp içine zehir koyduktan sonra birbirlerine sunmuşlar. Böylece birbirlerini öldürmüşler. Arkadaş-

larının geciktiğini fark eden tüccar acaba başlarına bir şey mi geldi diye çıkıp aramaya başlamış. Bir süre sonra her ikisini de ölü bir halde bulmuş. O zaman bunların düzenbaz olduğunu ve kendine tuzak kurmak istediklerini anlamış. Ancak adamlar kazdıkları kuyuya kendiler düşmüşler. Tüccar da hem kendini hem de mallarını kurtarmış.

Sultan Şehriyar "Şehrazat! Daha önce farkında olmadığım şeylere dikkatimi çektin. Buna benzer hikâyeler anlatır mısın?" dedi.

Bunun üzerine Şehrazat sözlerine şöyle devam etti:

Ey bahtı güzel sultanım! Mahir bir hırsızın bir maymunu varmış. Hırsız şehrin çarşısındaki girdiği bütün dükkânlardan büyük bir kazançla çıkarmış. Olacak bu ya adamın birisi bir gün yırtık elbiselerin olduğu bir bohçayı yüklenip satmak için çarşıya getirmiş. Çarşıda başka kimse aynı maldan satmasın diye bağırmaya başlamış. Ancak kime gösterdiyse almaktan imtina etmiş. Tesadüf bu ya, yanında maymunla gezen bu hırsız, yırtık elbise satan adamı görmüş. Adam bu sırada elbiseleri bir bohçaya koymuş ve dinlenmek için oturmaktaymış.

Maymun varıp adamın önünde oynamaya başlamış. Böylece maymunu seyre dalan adam maymunla oyalanırken hırsız bohçayı aşırmış. Maymunu da alıp boş bir yere gitmiş. Bohçayı açıp içindeki yırtık elbiselere şöyle bir baktıktan sonra onları güzel bir bohçaya koymuş ve başka bir çarşıya götürmüş. Bohçayı, içindeki elbiselerle birlikte satılığa çıkarmış. Ancak alacak olanlara da bohçayı açmamayı şart koşmuş. İnsanlar fiyatını çok az bulduklarından, bu işte bir bit yeniği vardır diye düşünerek satın almaya yanaşmamışlar.

Adamın birisi bohçayı görmüş ve çok hoşuna gitmiş. Hırsızın şartını da kabul ederek bohçayı satın almış. Hemen hanımına getirmiş. Kadın bunu görünce "Bu da ne?" diye sormuş. Adam "Bunlar çok mükem-

mel ticaret mallarıdır. Yok pahasına satın aldım. Satarız, kâr ederiz" diye cevap vermiş.

Bunu duyan kadın kocasına çıkışarak "Ey aptal! Bu mal çalıntı olmasaydı kıymetinden daha az miktara satılır mıydı? Bir şey satın alıp da onu iyice incelemeyen kimsenin hata yapacağını bilmez misin? Aldığı mala iyice bakmayan kimse tıpkı dokumacı gibi olur" demiş.

Adam karısına "Dokumacıya ne olmuş ki?" diye sormuş. Kadın anlatmaya başlamış: "Duyduğuma göre köylerden birinde bir dokumacı varmış. Ne kadar çalışıp çabalasa da karnını zar zor doyururmuş. Bir gün komşularından zengin bir adam düğün yemeği hazırlatıp insanları yemeğe davet etmiş. Dokumacı da yemeğe gelmiş. Yemekte pahalı elbiseler giyenlere güzel yemekler ikram edildiğini, ev sahibinin onlara hürmette kusur etmediğini fark etmiş. Kendi kendine, dokumacılığı bırakıp daha kolay ve parası daha çok bir iş bulsam daha çok param olur. Böylece ben de göz alıcı elbiseler satın alırım. Şanım yücelir, mertebem yükselir. İnsanların gözünde kıymetim artar, diye düşünmüş. Sonra düğüne katılan davetlilerin oynadıkları oyunlara bakmış. Yüksekçe bir çitin üstünden atlıyorlarmış. Onlar gibi yapmak isteyerek çiti aşmaya çalışmış. Ancak yere yuvarlanmış. Sonra tekrar ayağa kalkmış ve onların yaptığı gibi, hatta daha iyisini yapmalıyım, diyerek kendini çitin üstüne doğru atmış. Yere düşünce boynu kırılıp ölmüş. Bunu sana açgözlülüğe kapılmayasın diye anlattım. Yoksa açgözlülüğe kapılırsan şanından olmayan şeylere bulaşırsın."

Bunun üzerine adam "Ne bütün âlimler ilimleriyle kurtuluşa ermişlerdir ne de bütün cahiller cehaletleri sebebiyle yokluğa sürüklenmişlerdir. Mahir bir yılan oynatıcısı görmüştüm. Belki de onu bir yılan sokup ölümüne sebep olabilir. Buna mukabil yılanlarla ilgili hiçbir şey bilmeyen, onların durumlarından haberdar olmayan bir kimse de o yılanları alt edebilir" diyerek

karısına karşı çıkmış ve bunu alışkanlık haline getirerek hırsızlardan yok pahasına mal almaya başlamış. Ta ki bir töhmet altında kalıp onun yüzünden ölene kadar buna devam etmiş.

Bir zamanlar bir serçe varmış. Her gün kuşların hükümdarının yanına gelirmiş. Kuşların hükümdarının yanına sabah erkenden girer, akşam geç vakitlerde çıkarmış. Öyle ki serçe, hükümdarın yanına ilk giren ve onun yanından son çıkan kuş olurmuş. Bir gün bir kuş topluluğu yüksekçe bir dağın tepesinde toplanmışlar. İçlerinden biri "Biz artık çoğaldık. Aramızdaki ihtilaflar da çoğaldı. Onun için bize, işlerimize bakacak, bizi bir arada tutacak, aramızdaki sorunları çözecek bir hükümdar lazım" demiş. O esnada bunların yanından serçe geçmekteymiş. Hemen tavus kuşunu hükümdar yapmalarını tavsiye etmiş. Serçenin, her gün hükümdarın yanına girip çıktığını bildiklerinden teklifini kabul edip tavus kuşunu seçip başlarına hükümdar yapmışlar.

Tavus kuşu onları adaletle yönetmiş. Serçeyi de kendine kâtip ve vezir yapmış. Serçe, bazen tavus kuşunun yanından ayrılıp kendi işlerine bakarmış. Bir gün serçe ortalarda gözükmemiş. Bu durum tavus kuşunu çok endişelendirmiş. O böyle diken üstünde dururken birden serçe çıkagelmiş. Tavus kuşu hemen "Benim en yakın adamım olduğun için yanımda olman gerektiği halde neden geç kaldın?" diye çıkışmış. Serçe "Bir şeyler gördüm. Şüphelenip korkuya düştüm" diye karşılık vermiş.

Tavus kuşu "Ne gördün?" diye sorunca serçe anlatmaya başlamış: "Bir adam gördüm. Yanında ağ vardı. Ağlarını benim yuvamın önüne kurmuş. Ortasına buğday taneleri serpmiş. Kendisi de ağdan uzağa oturmuş. Ben de ne yapacağını görmek için oturup bekledim. Bu sırada bir çift turna kuşu çıkageldi. Allah'ın takdiri bu ya, ağın ortasına düşüverdiler. Hemen can

havliyle bağırmaya başladılar. Bunu duyan avcı yerinden fırladı ve turnaları yakaladı. Bu beni çok korkuttu. İşte geç kalmamın sebebi budur hükümdarım! Artık ağ korkusuyla o yuvada kalamam."

Bunu duyan tavus kuşu "Yuvanı terk edip de başka bir yuvaya göç etme. Çünkü ne kadar uyanık olursan ol, uyanık durmanın kadere ve başına gelecek olana bir faydası olmaz" demiş. Serçe de tavus kuşunun emrine uyup "Hükümdarın emrine itaat etmek için sabredip göç etmeyeceğim" demiş.

Serçe hep uyanık ve tetikte bekliyormuş. Yine bir gün tavus kuşunun yemeğini götürmüş. Tavus kuşu doyana kadar yedikten sonra suyunu da uzatıp evine doğru yola koyulmuş. Derken yolda birbiriyle dövüşen iki serçe görmüş. Kendi kendine "Yakınımda serçeler dövüşürken hükümdarın veziri olduğum halde hiçbir şey yapmadan çekip gidemem. Vallahi şu serçelerin aralarını bulmalıyım!" deyip kavga eden serçeleri barıştırmak üzere yanlarına varmış.

Tam o sırada avcı, ağını üstlerine kapatıvermiş. Bu serçe de ortalarında kalmış. Avcı, yerinden fırlayıp serçeleri almış ve arkadaşına uzatmış ve vezir serçeyi göstererek "Ona dikkat et. O çok etli. Ondan daha iyisini hiç görmedim" demiş. Serçe kendi kendine şöyle demiş: "Korktuğum başıma geldi. Oysa tavus kuşu güven içinde yaşıyor. Kaderden kaçış fayda vermedi. Allah'ın takdirinden kaçış yokmuş. Şair ne güzel söylemiş:

Olmayacak şey, ne yaparsan yap, asla olmaz
Olacak olan ise mutlaka olur
Ve vaktinde olur
Cehaletin kardeşiyse her zaman aldanır

Sultan Şehriyar "Şehrazat! Daha fazla hikâye anlat!" dedi.

Ancak Şehrazat "Allah izzetini artırsın, eğer sultanımız bana kıymayıp yanında alıkoyacak olurlarsa yarın gece anlatırım" diye cevap verdi.

Sonra da Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

154. GECE

Ali bin Bekâr İle Şemsünnehar'ın Hikâyesi:

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Eskiden, Harun Reşid'in halifeliği zamanında bir tüccar yaşarmış. Tüccarın Ebu'l-Hasan Ali bin Tahir adında bir oğlu varmış. Malı mülkü bol, yüzü güzel bir adammış. Herkes tarafından sevilir, hilafet makamına izinsiz girer çıkarmış. Halifenin bütün cariyeleri ve odalıkları da onu pek severmiş. Ebu'l-Hasan, halifeyle geceleri sohbet eder, ona bildiği şiirleri okur, tarihte yaşanmış ilginç olaylardan anlatır; gündüzleri de tüc-

carlar çarşısında ticaretle iştigal edermiş. Genel Acem sultanlarından birinin çocuklarından olan Ali bin Bekâr adındaki delikanlının dükkânında otururmuş. Bu delikanlı orta boylu, zarif ve güzel yüzlü, dolgun yanaklı, bitişik kaşlı, tatlı dilli, güler yüzlü, eğlenmeyi seven birisiymiş.

Bir gün bu ikisi dükkânda gülüşüp sohbet ederek otururlarken birden ay parçası gibi on cariye dükkâna gelmiş. Hepsi birbirinden güzel, her biri birbirinden endamlıymış. Aralarında bir kız varmış. Altından üzengisi, işlemeli semeri olan bir katıra binmiş olan kızın üstünde uzunca bir örtü, belinde altın işlemeli ipek bir kemer varmış. Kız, Ebu'l-Hasan'ın dükkânının önüne gelince katırdan inmiş ve dükkâna girip oturmuş. Ebu'l-Hasan'la selamlaşmış. Ali bin Bekâr kızı görünce aklı yerinden fırlamış. Hemen kalkıp gitmek istemiş ancak kız "Otur yerine! Biz geldik diye nasıl gidersin? Bu hiç de doğru olmaz" diye çıkışmış.

Buna karşılık Ali bin Bekâr şöyle cevap vermiş: "Hanımefendiciğim! Ben gördüğümden kaçıyorum. Şair ne güzel söylemiş:

O bir güneştir
Meskeni gökyüzüdür
Kalpler güzelce matem tutsun
Çünkü ne sen ona çıkabilirsin ne de o sana inebilir."

Kız, bu sözleri duyunca gülümseyerek Ebu'l-Hasan'a dönmüş ve "Bu delikanlının adı ne? Nerelidir?" diye sormuş. Ebu'l-Hasan "Delikanlı buranın yabancısıdır. Adı Ali bin Bekâr'dır. Acem sultanının oğludur. Gurbette yaşayanlara iyi davranmak gerekir" diye yanıtlamış. Bunun üzerine kız "Cariyem senin yanına geldiğinde onu bana gönder" demiş. Ebu'l-Hasan "Baş üstüne!" deyince kalkıp kendi yoluna gitmiş.

Kız böyle kendi yolunca giderken Ali bin Bekâr ne diyeceğini bilmemiş. Bir süre sonra Ebu'l-Hasan'ın yanına kızın bahsettiği cariye gelmiş ve "Hanımefendim seni ve arkadaşını çağırıyor" demiş. Ebu'l-Hasan hemen kalkmış ve Ali bin Bekâr'ı da yanında alarak Harun Reşid'in evinin yolunu tutmuş. Kız, bunları bir

odaya almış. Önlerine sofralar kurulmuş. Karınlarını bir güzel doyurmuş, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Sonra sunulan şarapları içmişler. Şaraplarını içince kız bunlara kalkmalarını söylemiş. Beraberce kalkıp başka bir odaya girmişler. Odada dört sütun varmış. Oda envai çeşit yaygılar ve örtülerle döşeli, en güzel süslemelerle süslüymüş. Adeta cennetten bir köşkmüş. Gördükleri mücevherler karşısında şaşkınlıktan dehşete kapılmışlar.

Onlar böyle hayretler içinde bırakan şeylere bakıp dururken birden on tane cariye çıkagelmiş. Şemsünnehar adındaki kız onların arasında yıldızlar arasında parlayan ay gibiymiş. Uzun saçlarıyla vahşi bir cazibe kazanmış olan kızın üstünde mavi bir elbise ve altın işlemeli ipek bir örtü, belindeyse türlü türlü mücevherlerle işlenmiş bir kemer varmış. Çalımlı çalımlı yürüyerek gelip koltuğa oturmuş.

Ali bin Bekâr, Şemsünnehar'ı görünce Ebu'l-Hasan'a dönüp "Bir iyilik yapsaydın da buraya gelmeden önce haber verseydin bunları! Ben de bu sayede kendime sahip olur, başıma geleceklere sabrederdim" demiş. Sonra ağlayıp sızlamaya başlamış. Bunun üzerine Ebu'l-Hasan "Kardeşim! Ben ne yaparsam senin iyiliğin için yaparım. Ancak ilk görüşte âşık olursun, sonra da bir türlü kavuşamazsın diye önceden haber vermekten korktum. Şimdi gözün aydın, için rahat olsun. Çünkü o, senin mutluluğun için burada" demiş.

Ali bin Bekâr "Adı ne onun?" diye sormuş. Ebu'l-Hasan "Adı Şemsünnehar'dır. Halife Harun Reşid'in gözdelerindendir. Burası da hilafet sarayıdır" diye cevap vermiş.

Sonra Şemsünnehar, oturup Ali bin Bekâr'ın güzelliğini seyre dalmış. Ali bin Bekâr da onun güzelliğini temaşa ediyor, bu şekilde birbirlerine karşı aşkla doluyorlarmış. Ardından Şemsünnehar cariyelere yerlerine oturmalarını ve şarkı söylemelerini emretmiş.

Hepsi yüzleri pencereye dönük bir halde koltuklara oturmuşlar. İçlerinden birine udu vermiş. Udu alan cariye şarkısına başlamış:

Mektubu bir daha yolla ve cevabını da açıkça al
Ey güzel yüzlü melek! Gelip sana yakınıyorum
Efendim, aldanan kalbim, hayatım
Bana bir buse ver, daha fazlasını istersen al
Nefsim buna çoktan razı
Ey bitkinlik elbisesini giyen sevgili!
Artık mutluluk elbisesi seni bekliyor

Ali bin Bekâr bu şarkıyla mest olmuş ve "Yine söyleyin ne olur" demiş.

Bunun üzerine cariye udun tellerine dokunarak şu şiiri okumuş:

Sevgilim!
Gözlerim aramızdaki onca uzaklıktan dolayı
Hiç durmadan ağlamayı öğrendi
Ardından da şu dizeleri okumuş:
Birden sarhoş oldum
Ancak şaraptan değil
Gözlerim onu gördükten sonra
Uyku bilmez oldu

Şemsünnehar, cariyenin okuduklarını çok beğenmiş ve başka bir cariyeye şarkı söylemesini emretmiş. O da şunları söylemiş:

Bunca bekletmek, işveyle naz yapmak
Vuslat anını zora sokuyor
Yüz çevirenler hep zarar vermiştir
Oysa güzellik ehli böyle mi olur?

Cariyenin şarkısı bitince Ali bin Bekâr, derin bir iç çekip gözyaşlarına boğulmuş. Onun ağlayıp inlediğini gören Şemsünnehar da aşk ile yanmış. Yerinden kalkıp kapıya doğru gitmiş. Ali de kalkıp peşinden gitmiş ve birbirlerine sarılıp bayılmış, oracığa yığılıvermişler. Cariyeler hemen kalkıp ikisini de içeriye taşımış, üstlerine gül suyu serpmişler. Ayıldıklarında yatağın ucunda duran Ebu'l-Hasan'ı görememişler.

Kız "Ebu'l-Hasan nerede?" diye sorunca Ebu'l-Hasan yatağın ardından kendini göstermiş. Kız selam verip "Ey iyilik ehli! Allah'tan senin yaptıklarının karşılığını tam olarak verme gücü ihsan etmesini dilerim" demiş. Sonra Ali bin Bekâr'a dönüp "Efendim! Daha bunlar ne ki? Bende daha neler var neler! Ancak sabretmek gerekir" demiş.

Ali bin Bekâr ise "Vallahi hanımefendim! Canım çıkmadan sana kavuşamam, içimdeki aşk ateşi sönmez ve kalbimdeki aşk bitmez" deyip ağlamaya başlamış. Gözyaşları yanaklarından aşağıya yağmur gibi süzülüyormuş. Onun ağladığını gören Şemsünnehar da ağlamaya başlamış. Bunun üzerine Ebu'l-Hasan "Vallahi ben size şaştım kaldım. Hayretler içindeyim. Şu ağlayışınıza bakılacak olursa sizin haliniz çok tuhaf, işiniz çok garip. Siz artık kavuştunuz. Ayrılacak olsanız haliniz nice olur?" demiş. Sonra "Vakit üzülme, ağlayıp sızlama vakti değil. Vakit eğlenme, sevinip coşma vaktidir" diye eklemiş.

Bunun üzerine Şemsünnehar, bir cariyeye işarette bulunmuş. Cariye hemen kalkıp gitmiş ve çok geçmeden sofralar taşıyan hizmetçilerle geri dönmüş. Sofrada gümüş tabaklar içinde türlü çeşit yemekler varmış. Sofrayı getirip önlerine koymuşlar. Şemsünnehar, Ali bin Bekâr'a kendi elleriyle yediriyormuş. Doyana kadar yemiş, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Ardından türlü türlü buhurdanlıklar, gül suları gelmiş, güzel kokular her tarafa yayılmış. Altın nakışlı tabaklarda insanın canını çeken türlü çeşit içecekler, meyveler, şekerler sunulmuş. Sonra da şarapla dolu akik kaplar getirmişler. Şemsünnehar hizmetçilerden onunu ve şarkıcı cariyelerden ve onunu seçip yanında alıkoymuş. Diğer cariyeleri yerlerine göndermiş. Şarkıcı cariyelere ud çalmalarını emretmiş. Onlar ud çalmaya başlayınca içlerinden biri şarkı söylemeye başlamış:

Vuslatından umudumu kesmişken selama gülerek karşılık verince
Kavuşma arzum yeniden canlandı
Aşk sırrımı ifşa ettim
İçimdeki aşkı kınayıcılara gösterdim
Gözyaşlarım aramıza girdi
Sanki beni gözlerimdeki yaşla seviyormuş

Cariye, şarkısını bitirince Şemsünnehar bir kadeh doldurup kendisi içtikten sonra başka bir kadeh doldurup Ali bin Bekâr'a uzatmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

155. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şemsünnehar, kadehi doldurup Ali bin Bekâr'a uzattıktan sonra cariyelerden birine şarkı söylemesini emretmiş. Cariye şu şarkıyı söylemiş:

Akan gözyaşlarım ve şarap birbirine benzedi
Gözümden tıpkı şu kadehtekine benzeyen gözyaşları sicim gibi aktı
Vallahi gözpınarlarım mı şarap akıttı
Yoksa gözyaşlarımı şarap diye mi içtim bilemedim

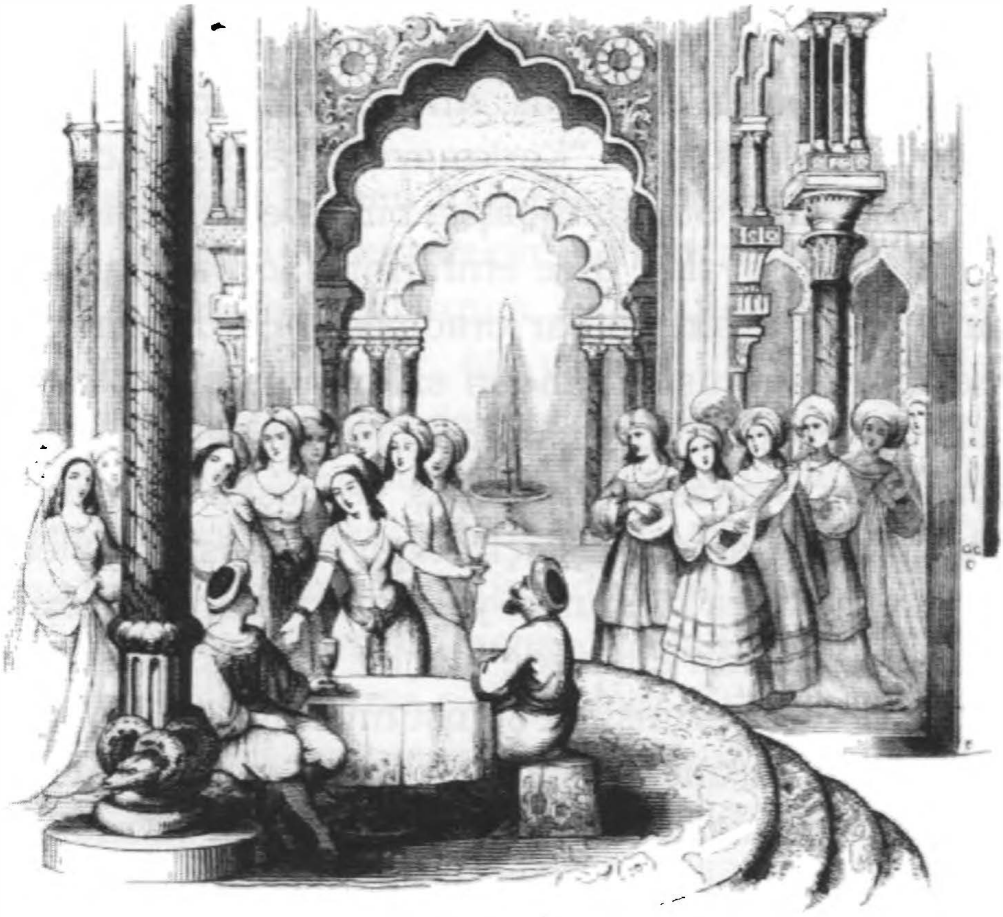

Cariyenin söylediği şarkı bitince Ali bin Bekâr kadehini kafasına dikip Şemsünnehar'a uzatmış. Şemsünnehar kadehi doldurup bu sefer de Ebu'l-Hasan'a uzatmış. Ebu'l-Hasan da kadehi alıp kafasına dikmiş.

Sonra udu Şemsünnehar almış ve tellerini iyice gerdikten sonra şu şiiri okumuş:

Yanaklarındaki garip gözyaşları aşkla çırpınıyor
Göğsündeki aşk ateşi tutuşmuş yanıyor
Sevgilisi yakınındayken uzaklaştıracaklar korkusuyla ağlıyor
Oysa gözyaşları onu sevgilisine yaklaştırsalar da uzaklaştırsalar da hep yakın

Ali bin Bekâr ve Ebu'l-Hasan, Şemsünnehar'ın şiirini duyunca akılları başlarından gitmiş, keyifleri yerine gelmiş. Onlar böyle gülüşüp oynaşırken bir cariye korkudan tir tir titreyerek içeri girmiş ve "Hanımefendim! Halife geldi. İşte kapıda. Yanında da Afif, Mesrur ve başkaları var" demiş. Cariyenin dediklerini duyunca korkudan ödleri patlamış. Ancak Şemsünnehar onların bu haline gülerek "Korkmayın!" demiş ve cariyeye dönüp "Onları buradan başka bir yere geçirene kadar kapıdakileri oyala!" diye emretmiş. Sonra oda kapısının kapatılmasını, onlar oradayken perdelerin çekilmesini emretmiş. Ardından salonun kapısını kapatıp bahçeye çıkıp koltuğuna oturmuş. Cariyelerden birine ayaklarını ovmasını emretmiş ve başka bir cariyeye dönüp halifenin girmesi için kapıyı açmasını söylemiş.

Kapı açılınca Mesrur ve yanındaki adamlar içeri girmişler. Hepsinin ellerinde kılıçlar varmış. Şemsünnehar'a selam vermişler. Şemsünnehar "Neden geldiniz?" diye sorunca, "Halifenin sana selamı var. Seni görmek istemiş. Halife şu an çok sevinçli ve mutlu olduğunu, sevincini seninle noktalamak istediğini haber veriyor. Siz mi onun yanına gidersiniz, o mu sizin yanınıza gelsin?" demiş. Şemsünnehar kalkıp yeri öptükten sonra "Halifenin emrine baş üstüne demek yaraşır" deyip hizmetçilerin, kâhyaların ve cariyelerin yanına gelmelerini emretmiş. Hepsi toplanıp gelmiş-

ler. Onlara halifenin emrinden bahsetmiş, o esnada ev halifeyi ağırlamaya hazır olduğundan hizmetçilere "Halifeye gidin ve kendisini beklediğimi haber verin. Salonun birazdan ufak tefek örtü ve malzemelerle hazır olacağını söyleyin" demiş.

Hizmetçiler hemen halifeye gitmişler. Şemsünnehar da sevgilisi Ali bin Bekâr'ın yanına gelip kucakladıktan sonra onu uğurlamış. Ali bin Bekâr bir yandan hıçkıra hıçkıra ağlıyor, bir yandan da "Hanımefendim! Doya doya veda edeyim sana. Belki de bu benim sonum olacak ve canımı senin aşkın yoluna kurban edeceğim. Ancak senin aşkınla beni sınayan Allah'tan bana sabır vermesini dilerim" diyormuş.

Buna karşılık Şemsünnehar "Vallahi sonu hüsranla bitecek olan biri varsa o da benim. Çünkü sen çarşılara çıkar, seni avutacak birilerini bulursun. Kendini avutur, aşkını gizlersin. Ya ben? Başımı belaya sokacağım. Halifeye söz verdim. Belki de sana olan aşkımdan, sevgimden, sana duyduğum özlemden ve senin ayrılık acından dolayı büyük tehlike içine düşeceğim. Halifenin huzurunda hangi dille şarkı söylerim, halifenin yanına hangi kalple çıkarım? Halife ile hangi kelamdan konuşup sohbet ederim, senin ayak bastığın

yerlere hangi gözle bakarım? Senin olmadığın yerde ben nasıl dururum? Senin olmadığın yerde şaraptan tat mı alabilirim?" demiş.

Bunları duyan Ebu'l-Hasan "Tereddüt ve şaşkınlığa düşme. Sabırlı ol. Bu gece dalgınlık yapıp da halifeyle konuşmamazlık etme. Halifeyi hafife alır gibi görünme" diyerek onu uyarmış. Onlar böyle konuşurlarken bir cariye yanlarına gelmiş ve "Hanımefendim! Halifenin köleleri geldi" diye haber vermiş. Hemen kalkıp cariyeye "Ebu'l-Hasan ve dostunu alıp onları bahçeye bakan pencerenin önüne götür. Hava kararana kadar orada kalsınlar. Sonra onlara nasıl çıkacaklarını gösterirsin" demiş.

Cariye denileni yapıp Ebu'l-Hasan ile Ali bin Bekâr'ı bahçeye çıkan yola götürmüş ve kapıyı arkalarından kapatmış. Sonra da geldiği yerden geri dönmüş. Oldukları yerde beklemeye başlayan Eb'l-Hasan ve Ali bin Bekâr ise bahçeye bakınmaya başlamışlar. Bu sırada, yanında yalın kılıç yaklaşık yüz adamı ve her biri birer ay parçası olan yirmi cariyeyle halife önlerinden geçmiş. Cariyelerin üstlerinde gösterişli elbiseler, başlarında mücevher ve yakut işlemeli taçlar, ellerindeyse yolu aydınlatan meşaleler varmış. Halife de aralarında yürüyormuş. Cariyeler halifeyi dört bir yandan sarmışlar imiş. Mesrur, Afif ve nedime ise önlerinde yürüyormuş.

Şemsünnehar ve yanındaki bütün cariyeler kalkıp halifeyi bahçe kapısında karşılamışlar. Hep birlikte halifenin huzurunda yerleri öpmüşler. Halife, koltuğa varıp oturana kadar peşinden yürümüşler. Bahçedeki cariyeler, hizmetçiler gelip halifenin etrafında toplanmışlar. Mumlar dört bir yanı aydınlatıyor, musiki aletlerinin sesi duvarlarda yankılanıyormuş. Nihayet, halife onlara etrafından çekilip koltuklara oturmalarını söylemiş. Böylece Şemsünnehar da halifenin koltuğunun yanındaki koltuğa oturup onunla sohbet etmeye başlamış.

Ebu'l-Hasan ve Ali bin Bekâr bütün olup bitenleri uzaktan seyrediyorlarmış. Tabii halife onları görmüyormuş. Bir süre sonra halife Şemsünnehar ile şakalaşmaya başlamış. Kubbenin açılmasını emretmiş. Hemen açmışlar. Dört bir yanı mumlarla çevirmişler. Ortalık kapkaranlık gecede sanki gündüz gibi aydınlanmış. Hizmetçiler içeceklerle dönüp dolaşmaya başlamışlar.

Ebu'l-Hasan "Bunun gibi içecekleri, mücevheri hiç görmedim. Bu mücevher türlerinin adını bile duymamıştım. Rüyadayım sandım. Aklım oynadı, kalbim yerinden fırladı zannettim" demiş. Ali bin Bekâr ise Şemsünnehar'dan ayrılalı beri aşkından yerlerde sürünüyormuş. Ayılıp kendine gelince daha önce eşini benzerini görmediği şeylere bakmaya başlamış. Ebu'l-Hasan'a "Kardeşim! Halifenin bizi görmesinden ya da yaptıklarımızdan haberinin olmasından korkarım. Daha çok senin için korkuyorum. Bana soracak olursan ben zaten yanmışım. Aşktan, karasevdadan ölmüşüm. Umalım da Allah bizi bu sınandığımız şeyden kurtarsın" demiş.

Ali bin Bekâr ve Ebu'l-Hasan hâlâ pencereden halifeye doğru bakıyorlarmış. Derken hazırlıklar tamamlanmış. Sonra halife, cariyelerden birine dönüp "Haydi bakalım, göster hünerini" demiş. Cariye türlü nağmeler yaparak şarkısına başlamış. Cariyenin söylediği

şarkıyı dinleyen Şemsünnehar bayılıp oturduğu koltuğun üstünden yere yığılmış. Ali bin Bekâr ve Ebu'l-Hasan'ın görüş alanından çıkmış. Cariyeler hemen kalkıp Şemsünnehar'ı kaldırmışlar. Pencereden bakan Ali bin Bekâr da gördüklerine daha fazla dayanamayıp bayılmış. Bunun gören Ebu'l-Hasan "Kader aşkı aranızda eşit olarak paylaştırmış" demiş.

O böyle derken bunları pencere önüne getiren cariye çıkagelmiş. "Ebu'l-Hasan! Sen ve arkadaşın çabuk kalkıp gidin! Artık dünya bize dar gelmeye başladı! İş anlaşılacak diye çok korkuyorum! Hemen kalkıp gidin! Yoksa ölürüz!" demiş. Ebu'l-Hasan "Bu oğlan nasıl kalksın? Kalkacak takati yok ki" diye çıkışmış. Cariye hemen Ali bin Bekâr'ın yüzüne gül suyu serpmeye başlamış. Nihayet Ali bin Bekâr ayılmış. Ebu'l-Hasan ile cariye, Ali bin Bekâr'ı alıp pencereden indirmişler. Azıcık yürümüşler. Sonra cariye, demirden küçük bir kapıyı açmış ve Ebu'l-Hasan ile Ali bin Bekâr'ı bir iskeleye çıkartmış. Sonra bir el çırpmış. Hemen bir kayık yanaşmış. İçinde biri varmış. Cariye Ebu'l-Hasan ile Ali bin Bekâr'ı kayığa çıkartıp kayıktaki adama "Bu ikisini derhal buradan uzaklaştırmamız gerek!" demiş.

Ali bin Bekâr, kayığa binip bahçeden ve kubbeden biraz uzaklaşınca şöyle diyerek vedalaşmış:

Uğurlamak için elimin birini ağır ağır salladım
Diğerini yanan kalbime koydum
Bu, aramızdaki son sözleşme olmasın
Bu, son olmasın

Sonra cariye, denizciye dönüp "Çabuk hepimizi götür!" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

156. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kayıkçı suyu yara yara ilerlemeye başlamış. Cariye de yanlarındaymış. Karşı kıyıya geçince cariye "Burada sizden ayrılıyorum. Daha ötesine gidemem" deyip onlarla vedalaştıktan sonra geri dönmüş.

Ali bin Bekâr'ın ayakta duracak hali yokmuş, Ebu'l-Hasan'a dayanarak güç bela ayakta durabiliyormuş. Ebu'l-Hasan "Burası güvenli değil. Canımızı tehlikeye atmaktan korkarım. Hırsızı var, haramisi var" demiş. Bunun üzerine Ali bin Bekâr biraz yürümeye çalışmış ancak bir türlü güç yetirememiş. Ebu'l-Hasan'ın bu kıyıda arkadaşları varmış. İçlerinden güvendiği, sevdiği birinin evinin yolunu tutmuş, varıp kapısını çalmış. Ev sahibi hemen kapıya çıkmış. Kapıda bekleyenleri görünce buyur ederek evine almış ve yer göstermiş. Oturup sohbet etmeye başlamışlar.

Ev sahibi nereden geldiklerini sorunca Ebu'l-Hasan anlatmaya başlamış: "Bu vakitte yola düştük. Çünkü parayla çalıştığım adamlardan birinin bize ihtiyacı ol-

muş. Duyduğuma göre benim malımla sefere çıkmak istiyormuş. Bu gece yola çıkıp onu aramaya koyulduk. Şu dostum Ali bin Bekâr ile karşılaştım. Adamı buluruz belki diye geldik. Ancak bir türlü adamı bulamadık, göremedik. Eli boş döndük. Gecenin bu vakti dönmek zor geldi. Senin evinden başka da gidecek yerimiz yoktu. Senin huyunu da bildiğimiz için sana geldik."

Bunun üzerine ev sahibi misafirlerinin hatırlarını hoş tutmaya, güzelce ağırlamaya çalışmış. Geceyi orada geçirip sabah olunca arkadaşlarının yanından ayrılmışlar. Yürüye yürüye şehre ulaşmışlar. Gidip Ebu'l-Hasan'ın evine varmışlar. Ebu'l-Hasan, dostu Ali bin Bekâr'ı da zorla ikna ederek kendi evine götürmüş. Hemen yatıp uyumuşlar. Bir süre sonra uyanmışlar. Ebu'l-Hasan, hizmetçilerine evi güzelce donatmalarını emretmiş. Hizmetçiler emredildiği gibi yapmışlar. Ebu'l-Hasan kendi kendine "Bu oğlanı yalnız bırakmamalıyım. Teselli etmeliyim. Ne durumda olduğunu bir ben bilirim" diye düşünmüş.

Ali bin Bekâr uyanınca su istemiş. Getirilen suyla abdest alıp dünden beri geçirdiği namazlarını kaza etmiş. Sonra konuşarak kendini oyalamaya, avutmaya çalışmış.

Bunu gören Ebu'l-Hasan, yanına gelip "Efendim! Belki senin için münasip olanı bu geceyi bizim yanımızda geçirmektir. Böylece biraz açılırsın. Aşk acısını biraz dindirirsin. Bizimle beraber eğlenir, vakit geçirirsin" demiş.

Ali bin Bekâr "Nasıl istersen öyle olsun kardeşim! Çünkü ben artık iflah olmam. Canın ne isterse onu yap" demiş. Bunun üzerine Ebu'l-Hasan kalkıp hizmetçilerini çağırmış. Musikişinas dostlarına adamlar gönderip çağırttmış, hepsi toplanıp gelmişler. Oturup yemiş, içmiş, güle oynaya akşam etmişler. Sonra mumları yakıp, eğlenceye devam etmişler. Şarap kadehleri bir o yana bir bu yana gidip gelmeye başlamış.

Keyifleri iyice yerine gelmiş. Şarkıcı kadın, udu alıp şarkısına başlamış:

Zamana şans okunu attım
Dönüp beni yıktı, bitirdi
Sevdiklerimden ayrıldım
Zaman, inatçı çıkıp ayak diredi
Artık hiç sabrım kalmadı
Oysa ben daha önce bunu hesaba katmıştım

Ali bin Bekâr, şarkıcının sözlerini duyunca bayılıp olduğu yere yığılmış. Sabaha kadar da baygın yatmış. Ebu'l-Hasan bile ondan ümidini kesmiş. Gün doğunca ayılıp kendine gelmiş. Evine gitmek istemiş. Ebu'l-Hasan dostunun akıbetinden korkarak buna mani olmamış. Hemen hizmetçilerinden birine katır hazırlamasını emretmiş. Ali bin Bekâr'ı katıra bindirmişler ve Ebu'l-Hasan da evine kadar ona eşlik etmiş. Eve girip içinin biraz rahatladığını görünce Allah'a şükredip Ali bin Bekâr'a veda etmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

157. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ebu'l-Hasan, dostu Ali bin Bekâr ile vedalaşırken "Kardeşim! Beni habersiz bırakma!" demiş. Ali bin Bekâr "Tamam!" deyince kalkıp dükkânına gitmiş. Kapısını açıp içeriye geçmiş. Çok geçmeden bunları kayıkla halifeden kurtaran cariye çıkagelmiş. Selam vermiş. Ebu'l-Hasan selamını alıp cariyeye şöyle bir bakınca onun korku içinde olduğunu anlamış. Yüzünden korkuyla karışık keder okunuyormuş. Ebu'l-Hasan "Hoş geldin! Şemsünnehar nasıl? İyi mi?" diye sormuş.

Cariye "Ben de size onun durumunu haber verecektim" demiş ve "Ya Ali nasıl? O iyi mi?" diye sormuş. Ebu'l-Hasan olan biteni bir bir anlatmış.

Cariye, duyduklarına çok üzülmüş. Ah vah edip Ali bin Bekâr'a acımış. Sonra "Hanımefendimin hali bundan daha tuhaf" diyerek anlatmaya başlamış: "Siz gidince kalbim sizden yana endişeli bir halde geri döndüm. Kurtulduğunuza inanamadım. Dönünce hanımefendimi kubbede perişan bir halde buldum. Ne konuşuyor ne kimseye cevap veriyordu. Halife de başının dibinde oturuyordu. Yanında hanımefendime ne olduğunu, başına neler geldiğini sorabileceği kimse yoktu. Gece yarısına kadar baygın yattı. Sonra kendine gelip ayıldı. Halife hemen 'Şemsünnehar! Sana ne oldu böyle? Başına neler geldi senin?' diye sordu. Şemsünnehar, halifenin sözlerini duyunca ayaklarına kapandı ve 'Ey müminlerin emiri! Canım size feda olsun. Ne olduğunu anlayamadım. Bedenime bir ateş düştü. Bayılmış kalmışım. Nasıl oldu bir türlü anlayamadım' dedi. Halife 'Gündüz neler yaptın?' diye sordu. 'Kahvaltıda şimdiye kadar hiç yemediğim bir şey yedim. Biraz kendime geldim. Sonra bir şeyler içtim' dedi. Sonra halifeden eğlencesine geri dönmesini istedi. Halife kubbedeki meclise geri döndü. Ben yanına varınca hemen sizi sordu. Ben de yaptıklarımızı anlattım. Ali bin Bekâr'ın okuduğu şiiri söyledim. Sustu. Sonra meclise varıp oturduk ve halife bir cariyeye şarkı söylemesini emretti. Cariye şarkıyı söyledi:

Benim için sizden sonra hayatın anlamı kalmadı
Acaba siz, benden sonra nasılsınız?
Siz benim yokluğuma ağlıyorsanız
Benim de kan gibi gözyaşı akıtmam gerekir

Şemsünnehar bu şiiri duyunca yine bayıldı.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

158. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye, Ebu'l-Hasan'a hanımefendisi Şemsünnehar'ın başından geçenleri anlatmaya devam etmiş: "Hanımefendim bu şiiri duyunca bayılıp kaldı. Hemen elinden tuttum. Yüzüne gül suyu serptim. Biraz sonra kendine geldi. 'Hanımefendim! Kendini ve sarayındaki insanları heder etme. Sevgilinin yüzü suyu hürmetine sabret!' deyince bana 'Şu çektiklerim ölümden daha mı kolay? Ben zaten ölümü istiyorum. Çünkü ancak ölürsem rahat ederim' diye çıkıştı. Biz böyle konuşurken cariyenin biri şu şarkıyı söylemeye başladı:

Dediler ki sabret!
Belki sabrın sonu selamettir
Ondan ayrıldıktan sonra nasıl sabrederim dedim
Söz verdim, ona sarılınca sabır ipini keseceğim

Cariye, şarkısını bitirince Şemsünnehar yine baygın düştü. Halife bunu görünce hemen koşarak yanına geldi, şarapların kaldırılmasını cariyelerin hepsinin odalarına dönmesini emretti. Gecenin kalan kısmını Şemsünnehar'ın yanında geçirdi. Sabah olunca doktorları çağırdı ve onlara Şemsünnehar'ı muayene etmelerini emretti. Olan biten her şeyin sebebinin aşk olduğunun farkına varmadı. Ben de azıcık dahi olsun kendini toparlayıncaya kadar yanında kaldım. İşte şimdiye kadar sizin yanınıza gelemeyişimin sebebi budur. Şemsünnehar, yanına yakın dostlarından bir grubu bıraktı ve Ali bin Bekâr'dan haber alıp dönmem için bana sizin yanınıza gelmemi emretti."

Ebu'l-Hasan, cariyenin sözlerini duyunca şaşkınlıkla "Vallahi ben sana onunla ilgili her şeyi an-

lattım. Sen şimdi hanımefendine dön ve selamımı söyle. Sabretsin. Söyle ona sırrını gizlesin. Ben onun durumunun farkındayım. Bu iş çok zor olduğu için tedbirli olmak gerekir" demiş. Bunun üzerine cariye teşekkür edip oradan ayrılmış, hanımefendisinin yanına dönmüş.

Cariye, Şemsünnehar'ın yanına gidedursun Ebu'l-Hasan'a gelince, Ebu'l-Hasan da akşama kadar dükkânda kalmış. Akşam olunca kalkıp dükkânı kapattıktan sonra Ali'nin evine gitmiş. Kapıyı çalmış. Hizmetçilerden biri kapıyı açıp Ebu'l-Hasan'ı içeri buyur etmiş. Ebu'l-Hasan içeri girince; dostunun gelişine sevinen Ali bin Bekâr gülümseyerek "Ebu'l-Hasan! Gün boyu benden uzak kalıp özlettin kendini. Ömrüm oldukça bu cana sana feda!" diyerek ona doğru atılmış. Ebu'l-Hasan "Bırak bu lafları! Asıl, canımı feda edebilsem ben sana feda ederim. Bugün Şemsünnehar'ın cariyelerinden biri geldi. Söylediğine göre halife geceyi hanımefendisi Şemsünnehar'ın meclisinde geçirdiği için gelememiş. Bana hanımefendisinin durumunu anlattı" diyerek cariyeden duyduklarını Ali bin Bekâr'a anlatmış.

Bunları duyan Ali bin Bekâr derin bir üzüntü hissetmiş içinde. Gözyaşlarını tutamamış. Sonra Ebu'l-Hasan'a dönüp "Allah için, şu içine düştüğümüz belada bana yardım et! Bana bir yol göster! Lütfen bu gece yanımda kal. Yalnız kalmak istemiyorum" demiş. Ebu'l-Hasan dostunun teklifini kabul etmiş ve geceyi onun yanında geçirmeye karar verdi. O geceyi oturup sohbet ederek geçirmişler.

Ali bin Bekâr bir yandan ağlayıp bir yandan da şu dizeleri okumuş:

Kılıç gibi bakışlarıyla miğferi kolladı
Mızrak gibi boyuyla sabır zırhını deldi
Bize yüzündeki benin kenarını gösterdi
Kâfur gibi, zifiri karanlık geceyi yaran fecir gibiydi
Titreyerek iç çekti mercan kalemler
Amberle billurdan sahifelere beş satır yazdı
Ey şu ağır kılıcın taşıyıcısı!
Gözlerinin vurucu darbelerinden sakın

Ali bin Bekâr, şiirini bitirince bir çığlık atıp olduğu yere yığılmış. Ebu'l-Hasan onu bu halde görünce dostunun ruhunun bedeninden çıktığını sanmış. Ali bin Bekâr sabaha kadar baygın yatmış. Sabah olunca ayılıp kendine gelmiş ve Ebu'l-Hasan'la konuşmaya başlamış. Ebu'l-Hasan gün doğana kadar Ali bin Bekâr'ın yanında kalmış. Sonra dostunun yanından ayrılıp dükkânına gelmiş. Dükkânı açar açmaz Şemsünnehar'ın cariyesi gelip başına dikilmiş.

Ebu'l-Hasan, cariyeye bakınca cariye başıyla selam vermiş. Ebu'l-Hasan da selamını almış. Daha sonra cariye, hanımefendisinin selamını iletip "Ali bin Bekâr'ın durumu nasıl?" diye sormuş. Ebu'l-Hasan "Ey cariye! Ne onun halini sor ne de içine düştüğü aşkın şiddetini. Geceleri uyumaz, gündüzleri dinlenmez oldu. Uykusuzluk, onu iyice bitkin düşürdü. Hali çok

perişan. Sevdikleri onun haline çok üzülüyor" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine cariye "Hanımefendimin hem ona hem sana selamı var. Onun için bir mektup yazdı. Hanımefendimin hali dostunun halinden daha da kötü. Mektubu bana verdi ve 'Cevabını almadan gelme. Dediklerimi aynen yap' dedi. İşte mektup yanımda. Haydi, beraber Ali bin Bekâr'ın yanına gidelim de mektubun cevabını alalım" demiş.

Ebu'l-Hasan "Baş üstüne!" deyip dükkânı kapatmış. Yanına cariyeyi de alarak Ali bin Bekâr'ın evinin yolunu tutmuş. Yürüye yürüye Ali bin Bekâr'ın evine gelmişler. Ebu'l-Hasan, cariyeye kapının önünde beklemesini söyleyip içeri girmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

159. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ebu'l-Hasan, cariyeyi Ali bin Bekâr'ın evine götürmüş. Eve vardıklarında cariyeye kapı önünde durmasını söyleyip içeri girmiş. Ali bin Bekâr, dostunu görünce çok sevinmiş. Ebu'l-Hasan "Filanca sana cariyesiyle bir mektup yollamış. O yüzden geldim. Mektubunda sana selam edip yanına neden gelmediğini yazmış. Mektubu getiren cariye kapıda bekliyor. Girmesine izin verir misin?" diye sormuş.

Ali "Onu hemen içeriye alın!" demiş. Bunun üzerine Ebu'l-Hasan, gelen cariyenin Şemsünnehar'ın cariyesi

olduğunu söylemiş. Ali bin Bekâr, cariyeyi görünce sevinçle yerinden kalkmış, "Hanımefendin nasıl?" diye sormuş. Sonra "Allah kendisine sıhhat ve afiyet versin!" diye eklemiş. Cariye "Hanımefendim iyi" deyip mektubu çıkarıp Ali'ye uzatmış. Ali mektubu almış, öpüp kokladıktan sonra okumuş. Sonra Ebu'l-Hasan'a uzatmış. Mektupta şunlar yazılıymış:

Bu elçi sana benden haber getirdi
Saba rüzgârı sizin sevginiz yüzünden ardında hastalıklar bıraktı
Bir ucunda hâlâ uykusuzluk var
Sıkıntılara göğüs gerip sabrediyorum
Çünkü hiç kimse kaderin önüne geçemez
Gözün aydın olsun
Sen artık kalbimden uzak değilsin
Ve gözümden uzak olduğun bir gün bile yok
Şu zayıf bedenine, ne hale geldiğine bir bak

...Bir mektup yazdım sana, parmak uçlarım olmadan. Sözler ettim sana, dilim olmadan. Halimi arz ettim. Artık uyku nedir bilmeyen gözlerim, hep düşünce içinde olan bir kalbim var. Sanki şimdiye kadar sağlık ve mutluluğu hiç bilmezmişim. Sanki şimdiye kadar göz alıcı bir güzellik görmemiş, mutlu bir hayat sürmemişim. Sanki daha yeni doğmuşum. Aşk ve sevda acısından yaratılmışım. Hastalıklar birbirini takip ediyor. Aşk katlanarak büyüyor. Tıpkı şairin dediği gibi oldum:

Kalp sıkıntılı, fikir darmadağın
Gözler uykusuz, beden yorgun
Hep sabır, hep sabır
Bir de hiç bitmeyen ayrılık
Akıl karmakarışık, kalp bozgun yemiş

Şikâyet edip yakınmanın musibet ateşini söndürmeyeceğini biliyorum. Ancak yakınıp durmak, özlem içinde kıvrananı, ayrılık acısıyla yananı oyalar, avutur. Ben de vuslatı yâdımda tutarak teselli buluyorum. 'Aşkta darılıp gücenme, sonra da barışma yoksa mektuplaşmaların tadı nerde kaldı' diyen ne güzel söylemiş..."

Ebu'l-Hasan okumayı bitirince "Mektubu okuyunca içindeki sözler beni alt üst etti. Dedikleri can evime işledi" demiş. Sonra mektubu cariyeye uzatmış. Cariye, mektubu alınca Ali "Hanımefendine selam söyle. Ona olan aşkımı, sevdamı haber ver. Aşkının etime, kemiğime işlediğini, helak denizinde boğulmaktan kurtaracak, şüphe bataklığından çıkaracak birine muhtaç olduğumu haber ver" demiş ve kendini tutamayıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamış. Onu gören cariye de onunla birlikte ağlamış. Sonra veda edip yanından çıkmış. Ebu'l-Hasan da cariyeyle birlikte Ali'nin yanından çıkmış. Yolda cariyeyle vedalaşıp dükkânının yolunu tutmuş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

160. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ebu'l-Hasan, cariye ile vedalaştıktan sonra dükkâna geri dönmüş. İçeri girip oturunca kalbinin daraldığını, canının sıkıldığını hissetmiş. Ne yapacağını bilmiyormuş. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar düşünüp durmuş. Ertesi gün Ali'nin yanına koşmuş. İnsanlar gidene, yanında kimse kalmayana kadar oturup beklemiş. Sonra halini hatırını sormuş. Ali hemen aşk acısından yakınmaya başlamış. Sevdasından, tutkusundan dem vurmuş. Bunun üzerine Ebu'l-Hasan "Ben senin gibi âşık olanını ne gördüm ne de duydum. Böyle aşk mı olur? Yerine yapıştın kaldın. Sen Allahtan, seni seven birine âşık oldun. Ya seni sevmeyen, hilekâr birine âşık olsaydın halin nice olurdu?" demiş.

Ebu'l-Hasan der ki: Ali dediklerime karşılık bana şöyle bir baktı ve teşekkür etti. Bir dostum vardı. Beni ve Ali'yi iyi bilir, tanırdı. Bizim kafadar olduğumuzu bilirdi. Aramızdaki dostluğu ondan başkası bilmezdi. Bazen gelip Ali'nin durumunu sorardı. Sonra da cariyenin durumunu sorardı. Bir gün ona dedim ki: "Ali'yi ona bıraktım. Aralarında sonsuz bir aşk vardı. Nihayet böyle oldu. Ancak kendim için bir şey planladım. Onu sana söylemek istiyorum."

Dostu hemen "Neymiş o?" diye sormuş. Ebu'l-Hasan şöyle cevap vermiş: "Ben erkeklerle kadınlar arasını bulmakla bilinen bir adamım. Bunların işlerinin anlaşılmasından korkuyorum. Duyulacak olursa sonum olur. Malım heder olur, yuvam dağılır. Kararımı verdim. Malımı mülkümü, pılımı pırtımı toplayıp Basra'ya gideceğim ve bunların sonunun nereye varacağını görene kadar orada yaşayacağım. Böylece

kimse benim bu işte parmağım olduğunu anlamaz. Çünkü bunların arasında aşk hâsıl oldu. Mektuplaşmaya başladılar. Aralarında elçilik yapan cariye bunların sırlarını gizliyor. Korkum o ki bu cariye bir gün sıkılıp sırlarını birine ifşa eder ve böylece haber her tarafa yayılır. Bu da benim sonum olur. Böylece yok yere telef olurum. İnsanlara bakacak yüzüm olmaz."

Ebu'l-Hasan'ı dinleyen dostu "Bana çok önemli bir haber verdin. Öyle bir haber ki bunu bilen akıllı insanlar korkudan titrer. Allah seni korktuğundan emin kılsın. Korktuklarından kurtarsın. Doğru karar vermişsin" demiş.

Bunun üzerine Ebu'l-Hasan evinin yolunu tutup işlerini yola koymuş. Basra'ya yolculuk için hazırlık yapmaya başlamış. Üç gün geçmeden işlerini halledip Basra'ya doğru yola çıkmış. Üç gün sonra dostu, Ebu'l-Hasan'ı ziyaret etmek için geldiğinde Ebu'l-Hasan'ı evinde bulamamış. Komşularına sormuş. Komşuları "Ebu'l-Hasan üç gün önce Basra'ya gitti. Bazı ticaret erbabıyla işleri varmış. Borçlularıyla görüşüp en yakın zamanda dönecekmiş" demişler.

Adam ne yapacağını, nereye gideceğini bilememiş. "Keşke Ebu'l-Hasan'dan ayrılmasaydım!" diye yakınmış. Sonra Ali bin Bekâr'a ulaşmanın bir yolunu düşünüp Ali'nin evine doğru gitmiş. Hizmetçilerinden birine "Efendinden izin al da girip bir selam vereyim" demiş.

Hizmetçi hemen içeri girip efendisine bir adamın geldiğini haber vermiş. Sonra dönüp efendisinin kendisini beklediğini söylemiş. Adam içeri girince Ali'nin yatak döşek yattığını görmüş. Selam vermiş. Ali, adamın selamını alıp buyur etmiş. Adam, bunca zaman gelemediği için özür dilemiş ve "Efendim! Ebu'l-Hasan'la aramızda bir dostluk var. Ona sırlarımı söyler, onun yanından bir an bile ayrılmazdım. Bir iş için üç gündür onu arıyordum. Dükkânına git-

tim. Ancak dükkân kapalıydı. Komşularına sordum. Basra'ya gittiğini söylediler. Onun en yakın dostu sensin. Senden daha yakın bir dostunu da tanımıyorum. Allah için söyle bana! Ebu'l-Hasan'a ne oldu?" diye sormuş.

Adamın dediklerini duyunca Ali'nin rengi değişmiş, heyecanından ne diyeceğini bilememiş. "Yolculuğa çıktığını daha yeni öğrendim. Eğer durum senin dediğin gibiyse işte o zaman ben bittim" diyerek gözyaşlarına boğulmuş. Başını öne eğip bir süre düşündükten sonra hizmetçilerden birine "Hemen Ebu'l-Hasan'ın evine git. Sor, soruştur. Burada mıymış, sefere mi çıkmış, öğren. Eğer sefere çıktığını söylerlerse nereye gittiğini sor" demiş. Hizmetçi hemen yerinden fırlamış. Bir süre gözden kaybolmuş.

Sonra çıkıp gelmiş ve efendisine yaklaşarak "Ebu'l-Hasan'ı sorar sormaz yakınları bana onun Basra'ya gittiğini söylediler. Kapı önünde bekleyen bir cariye gördüm. O beni görünce tanımış. Ancak ben onu tanıyamadım. Bana, sen Ali bin Bekâr'ın hizmetçisi misin diye sordu. Ben, evet deyince, Ali'ye en yakın dostundan bir mesaj var, dedi. Benimle beraber geldi. Kapıda bekliyor" demiş.

Bunu duyan Ali "Hemen onu içeriye alın!" demiş. Hizmetçi gidip cariyeyi içeri çağırmış. Ali bin Bekâr'ın yanındaki adam, gelen cariyeye şöyle bir bakınca cari-

yedeki zarafeti hemen fark etmiş. Sonra cariye Ali'nin yanına doğru gelip selam vermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

161. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye, Ali'nin yanına yaklaşıp selam vermiş. Ali'yle gizlice bir şeyler konuşmuş. Ali konuşurken bazen yemin ediyor, "Ben böyle bir şey söylemedim!" diye yeminler ediyormuş. Sonra cariye veda edip gitmiş.

Ebu'l-Hasan'ın dostu olan adam kuyumcuymuş. Cariye çıkınca konuşma fırsatı bulup Ali'ye "Hiç şüphesiz hilafet makamının senden bir isteği var. Aranızda bir iş var" demiş. Ali "Bunu sana kim söyledi?" diye sormuş. Kuyumcu "Bu cariyenin buraya gelişinden anladım. Çünkü bu cariye Şemsünnehar'ın cariyesi. Bir süre önce elinde bir kâğıtla bana gelmişti. Kâğıtta onun mücevher bir gerdanlık istediği yazıyordu. Ben de ona çok değerli bir gerdanlık gönderdim" demiş.

Ali, kuyumcunun anlattıklarını duyunca heyecana kapılıp kendinden geçmiş. Azıcık kendine gelince "Kardeşim! Allah için söyle! O cariyeyi nereden tanıyorsun?" diye atılmış. Kuyumcu "Israrla sormayı bırak!" dediyse de Ali "Bana doğruyu anlatana kadar peşini bırakmam!" demiş. Bunun üzerine kuyumcu "Ben sana işin aslını söyleyip, durumu anlatacağım. Hiçbir sırrı gizlemeyeceğim. Böylece benden yana vehme kapılma. Sözlerimden de canın sıkılmasın. Lakin bir şartla. Sen de bana senin durumunu ve neden hastalandığını anlatacaksın" demiş.

Kuyumcu böylece işin aslını anlatmış. Sonra da "Bunu başka bir sebeple değil, sadece sana olan sevgimden ve sana acıdığımdan dolayı yaptım. Belki böylece dostun Ebu'l-Hasan'ın yokluğunda onun yerini dolduracak sadık bir dost olurum sana. Şimdi için rahat, gözün aydın olsun" demiş.

Buna karşılık Ali kuyumcuya teşekkür edip "Cariyenin benim hakkımda ne iddiada bulunduğunu biliyor musun?" diye sormuş. Kuyumcu "Hayır efendim! Vallahi bilmiyorum" deyince Ali "İddia ettiğine göre Ebu'l-Hasan'a Basra'ya gitmesini ben söylemişim. Bu yola da mektuplaşmayalım, birbirimizle buluşmayalım diye başvurmuşum. Böyle bir şeyin olmadığına yeminler ettim. Ancak cariye buna inanmadı ve hanımefendisine gitti. Her nasılsa büyük bir suizan içinde" demiş.

Bunun üzerine kuyumcu "Kardeşim! Ben bu cariyenin halinden anlamıştım zaten. Lakin Allah'ın izniyle ben sana maksadına ulaşmanda yardımcı olacağım" demiş. Ali "Onunla nasıl başa çıkacaksın? O yabani hayvanlar gibi kaçıyor" diye çıkışmış. Kuyumcu "Sana yardım etmek ve ona tereyağından kıl çeker gibi ulaşmak için elimden gelen her şeyi yapmalıyım" deyip gitmek için izin istemiş. Ali dolu dolu gözlerle"Kardeşim! Bu sırrı saklamak boynunun borcudur bilesin" deyip kuyumcuyu uğurlamış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

162. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kuyumcu, Ali'ye veda ettikten sonra ona yardım etmek için ne yapacağını bilmez bir halde Ali'nin yanından çıkmış. Ne yapacağını düşüne düşüne yürürken yerde bir kâğıt görmüş. Hemen eğilip almış. Önce baş kısmına bakıp sonra içindekileri okumuş. Mektup küçük âşıktan büyük âşığaymış ve şunlar yazılıymış:

Elçi bana vuslat haberi getirdi
Zannımca o bir vehimden ibaretti
Onun için sevinemedim
Aksine üzüldüm
Çünkü elçim durumu anlamamış

...Efendim! Şunu iyi bilin ki aramızdaki yazışmaların neden kesildiğini bir türlü anlayamadım. Çünkü

senden bana cefa gelecek olsa ben ona vefayla karşılık veririm. Eğer senden sevgi gidecek olsa ben o sevgiyi saklarım."

Kuyumcu, mektubu okurken birden o cariye bir sağa bir sola bakınarak çıkagelmiş. Kuyumcunun elindeki mektubu görünce "Efendim! Bu mektup benden düşmüş" demiş. Ancak kuyumcu cevap vermeyip yürümeye başlamış. Kuyumcu evine girene kadar cariye de peşinden yürümüş ve kuyumcunun peşinden içeriye girmiş. "Efendim! Şu mektubu geri verin. Çünkü o benden düştü" deyince kuyumcu cariyeye dönmüş ve "Ey cariye! Korkup üzülmene gerek yok. Ancak bana gerçeği söyle, işin aslını anlat. Ben sır tutan biriyim. Sana yeminler ederek söyleyeyim ki hanımefendinle ilgili bilmediğim hiçbir şey yok. Umarım maksadına varman için Allah bana yardım eder ve zor işleri senin elinle kolaylaştırır" demiş.

Cariye bunları duyunca "Efendim! Sen sır tutan, zor işlerin üstesinden gelen birisin. Benim kalbim sana ısındı. O yüzden sana mektubu geri vermen için işin aslını haber vereceğim" demiş ve her şeyi bir bir anlatarak "bu anlattıklarımda Allah şahidimdir" demiş.

Bunun üzerine kuyumcu "Doğru söyledin. Çünkü ben de işin aslını biliyorum" deyip Ali'nin sözlerinden, ona nasıl içinin ısındığından bahsetmiş. Her şeyi başından sonuna anlatmış. Cariye bunları duyunca sevinmiş. Böylece cariyenin mektubu alıp Ali'ye götürmesi sonra da dönüp olan biten her şeyi kuyumcuya anlatması konusunda anlaşmışlar. Kuyumcu bu şartla mektubu cariyeye vermiş.

Cariye mektubu alıp hemen önceki gibi mühürlemiş. "Hanımefendim Şemsünnehar bunu bana mühürlü olarak vermişti. Ali bu mektubu okuyup cevap yazınca hemen sana gelirim" deyip kuyumcunun yanından ayrılmış. Doğruca Ali'nin evine gitmiş. Onu, kendisini dört gözle bekler bir halde bulmuş. Hemen mektubu uzatmış. Ali mektubu okuyup bir kâğıt almış ve cevabını yazdıktan sonra cariyeye uzatmış. Mektubun cevabını alan cariye, aralarındaki anlaşmaya göre kuyumcunun yanına dönmüş. Kuyumcu mektubun mührünü açıp içindekileri okumaya başlamış. Mektupta şunlar yazıyormuş:

Mektup sırdaşımız olan elçi iyice tedirgin oldu ve kızdı
Onun için daha güvenilir bir elçi bulun
Doğruluk güzel olsa da
Yalancılık hiç güzel olur mu?

...Benden şu ana kadar bir cefa gelmedi sana. Ben vefakârlığı terk etmedim, ahdimi bozmadım, sevgimi kesmedim, ayrılık yolunu da tutmadım. Ayrılıktan sonra halim perişan oldu. Dediklerinizin aslı var mı bilmiyorum. Ancak ben sizin sevdiklerinizden başkasını sevmiyorum. Ayrıca bütün sırları ve fısıldamaları bilene yemin olsun ki sevgiliye kavuşmaktan başka maksadım yok benim. Her ne kadar dört yanımdan hastalık sarsa da ben aşkımı saklıyorum. İşte benim halim ve sırrım bu. Vesselam."

Kuyumcu, Ali'nin yazdığı cevabı mektubu okuyunca hıçkıra hıçkıra ağlamış. Sonra cariye kuyumcuya "Ben dönene kadar buradan çıkma. Çünkü beni töhmet altında bıraktı. Ancak onun suçu yok. Ben bir yolunu bulup seninle hanımefendim Şemsünnehar'ı görüştürmek istiyorum. Onu yüzüstü bıraktım. Benden cevap bekliyor" deyip hanımefendisine gitmiş. Çok geçmeden kuyumcunun yanına geri dönmüş ve "Sakın yanında cariye ya da hizmetçi olmasın" demiş. Kuyumcu "Bana hizmet eden şu yaşlı siyah cariyeden başka kimse yok" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine cariye kalkıp kuyumcunun cariyesi ile kuyumcu arasındaki kapıyı kapatmış. Diğer hizmetçileri de kapı dışarı etmiş. Ardından dışarı çıkıp yanında bir cariye olduğu halde geri dönmüş.

Mis gibi kokular saçarak kuyumcunun evine girmişler. Kuyumcu onu görünce yerinden kalkmış ve kızın altına minder, sırtına yastık vermiş. Kendisi de önünde diz çöküp oturmuş. Cariye bir süre konuşmadan öylece kalmış. Dinlenince yüzünü açmış. Kuyumcu sanki evin içine bir güneş doğuyor zannetmiş. Kız cariyesine dönerek "Bana bahsettiğin adam bu mu?" diye sormuş. Cariye "Evet" diye cevap verince kuyumcuya dönmüş ve "Nasılsın?" diye sormuş. Kuyumcu "İyiyim" deyip hayırdualar etmiş. Şemsünnehar "Sırrımızdan dolayı bizi buraya kadar getirdin" deyip kuyumcuya ailesini, çoluk çocuğunu sormuş. Kuyumcu da her şeyi olduğu gibi anlatmış, "Bu evden başka bir evim daha var. Onu eş, dost, ahbapla bir araya gelmek için kullanıyorum. Orada cariyene bahsettiğim köleden başka kimse yok" demiş.

Şemsünnehar, kuyumcuya hikâyenin aslını nasıl öğrendiğini sormuş. O da her şeyi başından sonuna kadar anlatmış. Şemsünnehar, Ebu'l-Hasan'ın gidişine çok üzülmüş. "Be hey adam! Unutma ki insanlar nefslerinin arzuları itibariyle birbirlerine benzer. Lafla

peynir gemisi yürümez. Yardımcı olmadan maksada varılmaz. Külfet olmadan nimet olmaz, yorulup çabalamadan rahata erişilmez" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

163. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şemsünnehar, kuyumcuya "Külfet olmadan nimet olmaz. Yorulup çabalamadan rahata erişilmez. Sadece şahsiyet sahibi kişiler maksatlarına ulaşabilir. Sen artık bizim durumumuzdan haberdarsın. Sayende ifşa olduk. Senin kişiliğin sayesinde iş daha ileri noktalara varmaz. Sen de biliyorsun ki cariyem sır tutar. Onun için cariyemin benim nezdimde yeri çok büyüktür. Ben onu en hususi işlerimde görevlendirdim. Bu yüzden senin nezdinde de ondan daha iyisi olamaz. Ona her şeyini açabilirsin. İçin rahat olsun. Sen bizden yana korkma. Nerede tıkanacak olursan o sana bir yol açar. O sana benden Ali'nin haberlerini getirir. Sen de Ali'yle benim aramda aracılık yaparsın" demiş.

Şemsünnehar bunları söyledikten sonra ayağa kalkmış. Ayakta duracak gücü olmadığı halde yürümeye başlamış. Kuyumcu hemen kalkıp önüne düşmüş. Misafirlerini kapıya kadar geçirdikten sonra geri dönüp yerine oturmuş. Gördüğü güzellik karşısında şaşıp kalmış, duyduğu sözler yüzünden aklı başından gitmiş. Kızın zarafeti ve edebi karşısında hayran kalmış. Bir süre öylece Şemsünnehar'ın güzelliğini düşünmüş durmuş. Sonra sakinleşip kendine gelince

acıktığını fark etmiş. Açlığını yatıştıracak birkaç lokma bir şey yedikten sonra elbiselerini değiştirip dışarı çıkmış. Doğruca Ali bin Bekâr'ın yanına gitmiş.

Kuyumcuyu Ali'nin hizmetçileri kapıda karşılamış, önüne düşüp efendilerinin yanına götürmüşler. Vardıklarında efendilerinin yatağa uzanmış olduğunu görmüşler. Ali, kuyumcuyu görünce "Çok geç kaldın. İçime kuruntu üstüne kuruntu düşürdün" diyerek yerinden fırlamış ve hizmetçilerine dışarı çıkıp kapıyı kapatmalarını emretmiş. Kapı kapanınca "Vallahi sen gideli gözüme uyku girmedi. Dün o cariye geldi. Yanında da hanımefendisi Şemsünnehar'dan getirdiği bir mektup vardı. Mektup mühürlüydü" diyerek dünkü olanları anlatmış. Sonra "Artık şaştım kaldım. Sabrım iyice tükendi. Dostum Ebu'l-Hasan vardı. O, cariyeyi tanırdı" demiş.

Ali'nin dediklerini duyan kuyumcu gülmüş. Ali "Neden gülüyorsun? Sevinçli haberler mi veriyorum sana? Yoksa bir felaketten kurtaracak şeyler mi yaptım?" demiş. Sonra ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Beni görünce ağlayışıma güldü
Eğer benim çektiklerimi çekseydi o da ağlardı
Sıkıntı çekenler çektiklerinden geriye
Sadece kendileri gibi siluetler bırakır

Kuyumcu, Ali'nin sözlerini duyup, ağlayışını görünce kendini tutamayıp ağlamaya başlamış. Ali'ye onun yanından ayrıldıktan sonra cariyeyle aralarında geçenleri anlatmış. Ali kuyumcunun anlattıklarını pür dikkat dinliyor, duyduğu her kelimeyle yüzünün rengi değişiyor, yüzündeki sarılık, yerini canlı bir kırmızıya bırakıyor, bedeni halden hale geçiyormuş. Biraz gücünü toplayıp kendine gelir gibi oluyor, sonra tekrar zayıflık çöküyormuş. Kuyumcu sözlerini bitirince Ali hıçkıra hıçkıra ağlayarak "Kardeşim! Ben her halükârda bittim. Keşke ölümüm şuracıkta olsaydı. Lütfen Allah'ın takdir ettiği olana kadar bütün işlerimde benimle ol, beni yalnız bırakma. Senin bir sözüne bile hayır demeyeceğim" demiş.

Kuyumcu "Sen sevdiğine kavuşmadıkça şu içindeki ateş sönmeyecek. Ancak vuslat için burası uygun değil. Burası çok tehlikeli. Bu, ancak benim evimde olabilir. Cariyeyle efendisi Şemsünnehar'ın geldikleri evde olabilir. Orayı birbirinizle buluşmanız, çektiğiniz sıkıntıları birbirinize anlatıp dertleşmeniz için Şemsünnehar bizzat kendisi seçti" demiş.

Ali "Nasıl istersen, neyin doğru olduğunu düşünüyorsan onu yap" diye cevap vermiş.

Kuyumcu şöyle anlatır: O gece Ali'nin yanında kaldım. Sabaha kadar konuşup sohbet ettik. Sabah olunca sabah namazını kılıp yanından ayrıldım. Eve gittim. Çok geçmeden cariye çıkageldi. Selam verdi. Selamını aldıktan sonra Ali ile olanları anlattım. Bunun üzerine cariye "Beni iyi dinle! Halife yanımızdan ayrıldı. Meclisimizde de hiç kimse kalmadı. Şimdi bizim için tam zamanı" dedi. Ben "Doğru söylüyorsun. Ancak orası benim evim gibi değildir. Benim evim daha müsait ve bizim için daha uygun" deyince cariye "Senin dediğin olsun. Ben hanımefendime gidip söylediklerini haber vereyim. Dediklerini anlatayım" dedi. Ardından hanımefendisinin yanına koştu.

Gidip benim teklifini ilettikten sonra tekrar evime geldi. "Hanımefendim teklifini kabul etti" dedi. Sonra cebinden içi para dolu bir kese çıkardı ve dedi ki: "Hanımefendimin sana selamı var. Şu parayı alıp bize bir şeyler alsın dedi." Ben "Onun tek kuruşuna dokunmam" deyince para kesesini alıp hanımefendisine vardı. Ona "Parayı kabul etmedi. Bana geri verdi" dedi.

Cariye gidince öteki evime gittim ve evi bir güzel donattım. Ne gerekiyorsa koydum. Gümüş kaplar, çiniler taşıdım. Yiyecek, içecek neye ihtiyacımız varsa hepsini hazır ettim. Cariye gelip yaptıklarıma bakınca çok şaşırdı ve bana Ali'yi getirmemi söyledi. Ben de ona "Ali'yi ancak sen getirebilirsin" dedim. Bunun üzerine cariye gidip Ali'yi getirdi. Ali gelince onu ben karşıladım. Hoş geldin deyip layık olduğu yere oturttum. Önüne çini ve cam kaplarda güzel kokular koydum. Bir süre sohbet ettik. Sonra cariye çıkıp gitti ve akşam namazı sonrasına kadar gelmedi. Sonra yanında Şemsünnehar ve iki hizmetçiyle geri döndü. Yanında başka kimse yoktu.

Ali'yle birbirlerini görünce bayılıp yere yığıldılar. Bir süre öylece kaldılar. Ayıldıklarında birbirlerine doğru yanaştılar. Oturup sohbet ettiler. Bir süre sonra güzel kokulardan süründüler. Bu yaptıklarımdan dolayı bana teşekkür ettiler. Ben de "Yiyecek bir şeyler ister misiniz?' diye sordum. Evet!" dediler. Gidip yiyecek bir şeyler getirdim. Doyana kadar yediler. Sonra ellerini yıkadılar. Ardından onları başka bir odaya aldım. Şarap getirdim. İçip iyice sarhoş oldular. Birbirlerine yaslandılar.

Bir ara Şemsünnehar bana "Efendim! Bir iyilik daha yap da tam olsun. Bir ud ile içecek bir şeyler getir. Böylece bu gece eğlencemiz tam olsun" dedi. Ben "Başım gözüm üstüne!" deyip kalktım. Bir ud getirdim. Şemsünnehar udu alıp akordunu yaptıktan sonra kucağına koydu ve tellerine vurmaya başladı. Sonra şu dizeleri okudu:

O kadar uykusuzluk çektim ki
Uykusuzluğa âşık olduğumu sandım
Öyle eridim ki hastalık diğer yarım oldu
Gözyaşlarım yanaklarıma aktı ve yaktı yanaklarımı
Ah keşke ayrılığın sonunda vuslat olsa

Ardından türlü işveler ve türlü seslerle akılları şaşkın bırakan şarkılar söyledi. Meclis envai çeşit nağmelerle icra ettiği musikinin tesiriyle coştu. Kadehler elden ele dolanıyor, cariye durmadan şarkı söylüyordu.

Daha sonra kuyumcu meclisi terk edip ailesinin yanına gitmiş. Geceyi kendi evinde geçirmiş. Sabah olunca namazını kılıp kahvesini içtikten sonra oturup öteki evinde bıraktığı dostları Ali ile Şemsünnehar'ın yanına gitme fikrini düşünmeye başlamış. O böyle gitsem mi gitmesem mi diye düşünürken birden komşusu çıkagelmiş. Adam korku içindeymiş. "Kardeşim! Dün gece başına neler geldi senin?" diye sormuş. Kuyumcu "Kardeşim! Ne olmuş? Evimde neler olmuş, söylesene!" diye atılmış. Adam "Dün gece komşularımıza dadanan, filancayı öldürüp ve malını mülkünü alan hırsızlar, seni öteki evine bir şeyler götürürken görmüşler. Gece vakti evine girip senin mallarını almışlar, misafirlerini öldürmüşler" diyerek olanları anlatmış.

Bunun duyan kuyumcu yerinden fırlayıp komşusuyla birlikte diğer evine gitmiş. Evi bomboş bulmuşlar! Hırsızlar her şeyi götürmüş, geride hiçbir şey bırakmamışlar. Kuyumcu ne yapacağını şaşırmış. İçin-

den "Dostlarımdan borç ve emanet aldığım malların gittiğine yanmam. Dostlarım benim halimi anlarlar. Malımın gasp edildiğini, evimin yağmalandığını bilirler. Ancak Ali bin Bekâr ile halifenin gözdesi Şemsünnehar ne olacak? Ya durum anlaşılırsa! İşte o zaman tatlı canımdan olacağım kesin" diye geçirmiş. Sonra komşusuna dönüp "Sen benim kardeşim ve komşumsun. Hataları örtersin. Sence ne yapmalıyım? Bana ne yapmamı tavsiye edersin?" diye sormuş.

Adam şöyle cevap vermiş: "Bence sen tetikte durmalısın. Dün gece evine girip mallarını çalanlar, halifenin en yakın dostlarını ve bekçibaşının en yakın adamlarını öldürmüşler. Askerler dört bir yanda onları arıyor. Bütün yolları tutmuşlar. Belki onları bulurlar da sen hiç yorulmadan amacına ulaşırsın."

Kuyumcu bunu duyunca ailesiyle kaldığı evine geri dönmüş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

164. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kuyumcu, komşusunun söylediklerini duyunca ailesiyle yaşadığı evine gelmiş. Kendi kendine "Ebu'l-Hasan'ın korktuğu şey benim başıma geldi. Basra'ya gitmesi boşuna değilmiş. Şimdi onun korktuğu şeye ben düştüm" diye düşünmüş. Daha sonra insanlar kuyumcunun evinin soyulduğunu duyunca dört bir yandan gelmeye başlamışlar. Kimi alay ediyor kimi derdini paylaşıyormuş. Kuyumcu da gelenlere dert

yanıyormuş. Ne yiyor ne içiyormuş. O, böyle pişmanlık içinde oturup dururken hizmetçilerinden biri gelip "Kapıda tanımadığım biri var. Sizi çağırıyor" demiş.

Kuyumcu hemen dışarı çıkıp selam vermiş. Adamı tanımıyormuş. Ancak adam "Sana söyleyeceklerim var" deyince onu içeri almış ve "Neymiş söyleyeceklerin?" diye sormuş. Adam "Beni öteki evine götür" demiş. Kuyumcu "Benim ikinci bir evim olduğunu nereden biliyorsun?" diye çıkışınca adam "Her şeyden haberim var. Seni bu sıkıntıdan kurtarmanın yolunu da biliyorum" demiş.

Gerisini kuyumcudan dinleyelim: Kendi kendime "Ne istiyorsa yapayım bakalım neler olacak" deyip öteki eve doğru yöneldik. Adam evi görünce "Evin kapıcısı da yokmuş. Burada oturulur mu? Sen beni başka yere götür" dedi. Adam böylece beni oradan oraya gezdirip duruyordu. Nihayet akşam oldu. Ben hiçbir şey sormuyordum. O önde, ben arkada yürüyüp dururken şehrin dışına çıktık. Durmadan "Beni takip et!" diyordu. Adam yürürken hızlı hızlı yürüyor, ben de peşinden koşarak ilerliyordum. Nihayet denize ulaştık. Bir kayık gördük. Kayık, bizi alıp karşı kıyıya götürdü. Kıyıya yanaşınca adam önden indi. Ben de peşinden indim. Elimden tutup beni ömrüm boyunca girmediğim, nerede olduğunu hiç bilmediğim dar bir yola soktu. Sonra bir kapının önünde durdu ve açıp içeri girdi. Beni de içeriye soktu. Ardından kapıyı demir bir kilitle kapattı. Bir koridordan geçtik. Sonra on kişinin bulunduğu bir yere girdik. Sanki tek kişi ve kardeş gibiydiler.

Yanlarına varınca beni getiren adam diğerlerine selam verdi. Adamlar selama karşılık verdikten sonra bana oturmamı emrettiler. Oturunca yemek getirdiler. İçimden "Eğer yemeğin içinde zararlı bir şey olsaydı benimle birlikte yemezlerdi" diye geçirdim. Ellerimizi yıkadıktan sonra hepimiz önceki yerimize geri döndük. "Bizi tanıyor musun?" diye sordular. Ben "Hayır

ne sizi tanıyorum ne burayı biliyorum ne de beni size getiren adamı biliyorum" dedim. "Durumdan haberimiz var. Onun için yalan söyleme!" dediler. Ben "Bakın! Bu işte bir gariplik var. Siz benimle ilgili bir şeyler mi biliyor musunuz?" deyince "Evet! Geçen gece senin evine gelip mallarını çalan, dostunu ve şarkı söyleyen kadını götüren bizleriz" dediler.

Ben hemen "Allah sizi affetsin! Dostum ve şarkı söyleyen kadın nerede?" diye atıldım. Bunun üzerine elleriyle ileriye doğru işaret ederek "İşte buradalar. Ancak içimizden kimse onların sırrını bilmiyor. Buraya geleli beri hiçbirimiz yanlarına gidip de onlara bir şey sormadı. Çünkü üstlerinde bir heybet ve bir vakar var. İşte bu yüzden onları öldürmedik. Şimdi sen onların işinin aslını bize anlat. Kendin için de onlar için de endişe etme. Güvendesiniz" dediler.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

165. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Adamların dediklerini duyunca korkudan neredeyse ölecektim. "Bakın! Yiğitlik ve mertlik ancak sizde bulunur. Eğer ifşa etmekten korkacak bir sırrım olsa sizden korkarım" dedim. Bunun gibi abartılı sözler söyledim. Sonra konuşup durumu anlatmanın, sırrı gizlemekten daha faydalı olacağını düşündüm ve başımdan geçenleri sonuna kadar bir bir anlattım.

Adamlar hikâyemi duyunca "O zaman bu, Ali bin Bekâr ve bu da Şemsünnehar! Öyle mi?" dediler. Ben "Evet" deyince yanlarına gittiler ve onlardan özür dilediler. Sonra bana dönüp "Senin evinden aldıklarımızın bir kısmı gitti. Bunlar da geriye kalanlar" dediler ve mallarımın çoğunu geri verdiler. Bunları ve geri kalanları tekrar yerlerine koyacaklarına dair söz verdiler. Ardından ikiye ayrıldılar. Yarısı benim yanıma geldi. Beraberce oradan çıktık.

Ölümle burun buruna gelen Ali bin Bekâr ile Şemsünnehar'a gelince: Yanlarına varıp selam verdim. "Acaba cariye ile iki hizmetçiye ne oldu? Nereye

gittiler?' diye sordum. "Onlara ne olduğunu bilmiyoruz" dediler. Yürüye yürüye kayığın bulunduğu yere geldik. Bizi kayığa bindirdiler. Kayık, dünkü bindiğimiz kayıktı. Kayıkçı bizi alıp karşı kıyıya geçirdi. Kayıktan inip kıyıya oturduk. O sırada birden süvari birlikleri gelip dört bir yanımızı kuşattı. Bizi getiren adamlar hemen kayığa atladılar. Kayık bunları alıp kıyıdan uzaklaştı. Kıyıda ben, Ali bin Bekâr ve Şemsünnehar vardı. Kılımız bile kıpırdamıyordu. Ne bir adım ileri ne bir adım geri atabiliyorduk.

Süvarilerden biri "Nereden geliyorsunuz?" diye sordu. Ne cevap vereceğimizi şaşırmıştık. "Biz o gördüklerinizi tanımıyoruz. Onları burada gördük. Bizler şarkıcıyız" dedim. Bizi götürüp şarkı söyletmek istediler. Ancak bir yolunu bulup tatlı sözlerle ikna ederek ellerinden kurtulduk. Bizi serbest bıraktılar.

Ancak tam bu esnada süvarilerden biri Şemsünnehar ile Ali bin Bekâr'a şöyle bir baktı. Bana dönüp "Sen yalan söylüyorsun. Çabuk söyle! Siz kimsiniz? Nereden geliyorsunuz? Nerelisiniz ve hangi mahallede oturuyorsunuz?" diye sordu. Ne diyeceğimi bilemiyordum. Birden Şemsünnehar sıçrayıp ileri atıldı ve yaklaşıp adama gizlice bir şeyler söyledi. Bunun üzerine adam hemen atından indi. Atına Şemsünnehar'ı bindirdi ve eline yularını alıp çekmeye başladı. Bana da Ali'ye de aynı muameleyi yaptılar. Kıyı şeridinde süvari birliğinin komutanı önde, biz arkada ilerliyorduk. Bir ara bağırarak bir şeyler söyledi. Birden kalabalık arasından bir grup çıkıp komutana doğru ilerledi. Sonra komutan bizi alıp bir kayığa bindirdi. Dostları da başka bir kayığa bindi.

Bizi alıp hilafet makamına götürdüler. Korkudan ölmek üzereydik. Hilafet makamına varınca Şemsünnehar kayıktan inip içeri girdi. Biz ise geri döndük. Kayıkla, onlarla karşılaştığımız yere kadar geldik. Kayıktan inip yürümeye başladık. Yanımızda da süvarilerden

bize eşlik eden bir grup vardı. Nihayet eve girdik. Eve girince süvarileri uğurladık. Böylece onlar kendi yollarına gittiler. Bizimse eve girdiğimizde yerimizden kıpırdayacak halimiz yoktu. Sabah mıdır akşam mıdır bilmiyorduk. Bir de baktık, sabah olmuş. Ali daha fazla dayanamadı. Bayılıp yere yığıldı. Kadın, erkek herkes ağlamaya başladı. O böyle yerde, hareketsiz yatarken ailesi gelip "Oğlumuza ne oldu? Söyleyin, bu hale neden düştü?" diye sordular. Ben de dedim ki: ...

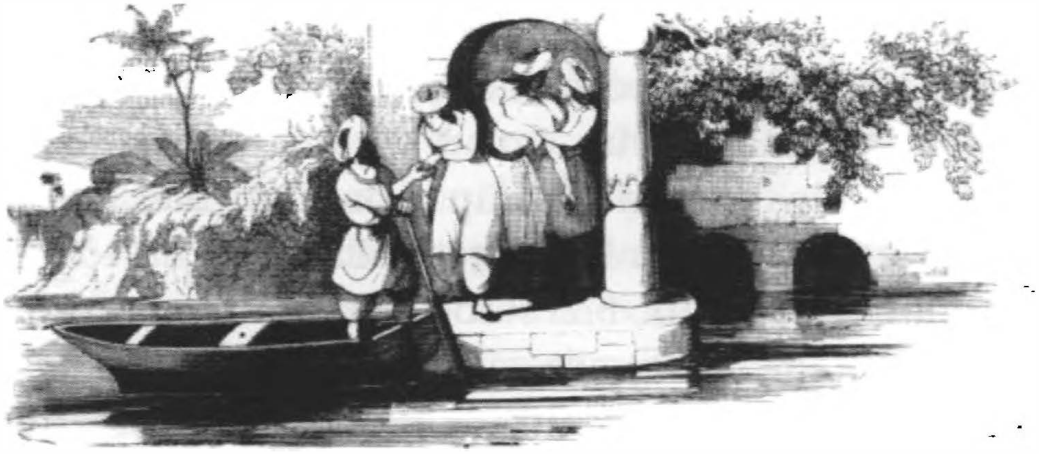

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

166. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

"Bana bir kötülük yapmayın. Azıcık sabredin. Birazdan ayılır ve kendi hikâyesini kendi anlatır" dedim. Hiçbir şey çaktırmadım. Hatta aramızda rezalet çıkarmayın diye de korkuttum. Bu sırada Ali bin Bekâr yattığı yerde kıpırdanmaya başladı. Ailesini bir sevinç kapladı. Bunu gören insanlar etrafından uzaklaştılar. Ben

de çıkmak istedim ama ailesi buna mani oldu. Yüzüne gül suyu serptiler. Ali ayılıp biraz soluk almaya başlayınca etrafındakiler halini sormaya başladılar. Ali de onlara cevap yetiştiriyordu. Dili kıvrak değildi henüz. Bu sırada beni bırakmalarını istedim ki evime gidebileyim. Böylece beni bıraktılar. Hemen dışarı çıktım.

Tam yürümek üzereydim ki oracıkta duran bir kadın gördüm. Biraz düşününce Şemsünnehar'ın cariyesi olduğunu hatırladım. Cariyeyi tanıyınca hemen yürümeye başladım. Hızlıca yürüyordum. Benim yürüdüğümü görünce takip etmeye başladı. İçime bir korku düştü. Arkama dönüp baktıkça "Dur! Sana bir şey söyleyeceğim" diyordu. Ancak ben dönmedim. Derken, insanların fazlaca uğramadığı bir mescide vardım. "Şu mescide gir. Sana bir şey söyleyeceğim. Benden korkma!" dedi. Yeminler etti. Bunun üzerine mescide girdim. Arkamdan o da geldi. İki rekât namaz kıldıktan sonra iç çekerek cariyeye döndüm. "Ne istiyorsun?' diye sordum. Halimi, hatırımı sordu. Ben de başımdan geçenleri anlattım. Ali ile yaşadıklarımızdan söz ettim. Sonra 'Sen ne diyecektin?' diye sordum.

"Dinle!" diyerek anlatmaya başladı: "Adamlar senin evin kapısını kırıp içeri girdiklerinde çok korktum. Halifenin adamları gelir de beni ve hanımefendimi alıp götürürlerse bu bizim sonumuz olur diyerek korkup terastan kaçtım. İki hizmetçiyle birlikte kendimizi yukarıdan aşağıya attık. İnsanların arasına karışıp gözden kaybolduk. Doğruca halifenin sarayına gittik. Halimiz içler acısıydı. Ancak durumu gizledik. Buna rağmen diken üstündeydik. Ta ki gece olana kadar. Gece olunca sarayın denize açılan kapısını açtım. Bizi bu gece çıkaran kayıkçıyı çağırdım. Hanımefendimden haber alamadım. Beni kayığa bindir de denizde biraz arayalım. Belki bir haber duyarız, dedim. Kayığa binip hareket ettik. Gece yarısına kadar dolaştık. Saray kapısı tarafından gelen bir kayık gördüm. Kayıkta bir adam vardı. Yanında başka biri ve aralarında da bir kadın vardı. Kayık kıyıya vardı. Kayıktan inen kadına dikkatle bakınca onun Şemsünnehar olduğunu anladım. Şemsünnehar'ı görünce sevinçten delirecek gibiydim. Çünkü ondan umudu kesmiştim.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

167. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye başından geçenleri anlatmaya devam etti: "Şemsünnehar'ın kayıktan indiğini görünce sevinçten deliye döndüm. Çünkü ondan umudu kesmiştim. Yanına varınca kendisini getiren kayıkçıya bin dinar vermemi emretti. Daha sonra iki hizmetçi Şemsünnehar'ı

alıp yatağına götürdü. O geceyi kederle geçirdi. Sabah olunca hizmetçi ve cariyelere yanına girmeleri için izin vermedi. O gün kimseyle görüşmedi. İkinci gün kendine geldi. Yanına vardığımda sanki mezardan çıkmış gibiydi. Yüzüne gül suları serptim. Elbiselerini değiştirdim. Elini, ayağını yıkadım. Yalvarıp yakararak sadece birkaç lokma yedirebildim. Sonra birkaç yudum bir şeyler içti. Ne yiyecek ne içecek hali vardı. Biraz temiz hava alınca açıldı, rengi yerine geldi. "Hanımefendim! Kendinize acıyın. Yeterince sıkıntı çektiniz. Neredeyse ölümden döndünüz" dedim.

Bunun üzerine Şemsünnehar yaşadıklarını anlatmaya başladı: Vallahi, ey cariye ölüm bile şu yaşadıklarımdan kolay gelir bana. En azından ölür gider, kurtulurdum. Hırsızlar bizi kuyumcunun evinden çıkarırken bana sen kimsin, necisin diye sordular. Ben de şarkıcı cariyelerden olduğumu söyledim. Bana inandılar. Sonra Ali'ye de aynısını sordular. Kimsin, necisin dediler. Ben sıradan biriyim dedi o da. Bizi alıp götürdüler. Evlerine kadar onlarla beraber yürüdük. O kadar çok korkmuştuk ki biz de onlarla beraber koşuyorduk.

Eve vardığımızda bana iyice baktılar. Üstümdeki elbiseleri, kolyeleri ve mücevherleri iyice inceleyince benden şüphelenmeye başladılar. "Bu kolyeler şarkıcı bir cariyenin olamaz! Bize doğruyu söyle. Gerçek neyse onu anlat" dediler. Tek bir kelime bile söylemedim. Kendi kendime "Şimdi üstümdeki mücevherler ve ipekli elbiseler için beni öldürecekler" dedim. Ancak yine de tek kelime etmedim.

Sonra Ali'ye yöneldiler. "Sen nerelisin? Senin görünüşün sıradan bir insanın görünüşüne benzemiyor" dediler. O da sustu. Sırrımızı saklıyor, bir yandan da ağlıyorduk. Böyleyken Allah, o hırsızların kalplerine bir şefkat verdi de "O sizin oturduğunuz ev kimin eviydi?" diye sordular. Biz de "Sahibi filanca kuyumcudur" de-

dik. İçlerinden biri "Ben onu çok iyi tanıyorum. O ikinci evinde oturur. Derhal onu size getireceğim" dedi.

Sonra beni bir yere, Ali'yi başka bir yere koymaya karar verdiler. "İstirahat edin. Meselenizin anlaşılmasından korkmayın. Bizden yana güven içinde olun" dediler. Arkadaşları hemen çıkıp kuyumcunun evine gitti ve kuyumcuyu getirdi. O da her şeyi olduğu gibi anlattı. Biz, onun dediklerinin aksine bir şey söylemeyince bir kayık getirdiler ve bizi o kayığa bindirdiler. Karşı kıyıya geçirip karaya bıraktılar. Onlar gider gitmez gece bekçilerinden bir grup süvari geldi üstümüze. "Kimsiniz?" diye sordular. Ben komutanlarıyla konuşup dedim ki: "Ben halifenin gözdesi Şemsünnehar'ım. Sarhoş olduktan sonra bazı vezir hanımlarıyla çıkmıştım. Birden hırsızlar çullandı üstümüze. Beni alıp götürdüler. Sonra buraya kadar getirdiler. Ancak sizi görünce kaçtılar. Sizi mükâfatsız bırakmam." Komutanları bunları duyunca beni hemen tanıdı. Atından inip yerine beni bindirdi. Ali ile kuyumcuyu da atlara bindirdiler.

Şimdi şuramda onların sıkıntısı beni yakıp kavuruyor. Özellikle de Ali'nin yoldaşı kuyumcu hakkında çok endişeleniyorum. Hemen ona git ve benden selam söyle. Bana ondan Ali ile ilgili haberler getir."

Bunun üzerine ben hanımefendime içine düştüğü durumdan dolayı kızdım ve onu uyardım: "Hanımefendim! Kendiniz için biraz korksanız iyi olur" dedim. Bana bağırdı ve bu sözüme çok kızdı. Sonra yanından kalkıp geldim. Ancak seni bulamadım. Ali bin Bekâr'a gitmeye korktum. Oturup seni beklemeye başladım. Böylece sana Ali'yi soracak ve senden onun halini öğrenecektim. Lütfen, rica ediyorum. Benden biraz mal, mülk almayı kabul edin. Çünkü dostlarından emanet ve borç olarak aldıklarını hırsızlara çaldırdın. Böylece emanetleri yerine, borçları alacaklılarına teslim etmiş olursun.

Cariyenin bu sözlerine karşılık ben "Tamam, olur" dedim. Sonra Şemsünnehar'ın cariyesiyle birlikte yürüyüp benim mahallemin yakınına kadar geldim. Bana "Ben gelene kadar sen burada bekle" dedi.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

168. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye içeri girip biraz sonra geri döndü. Biraz para vardı yanında. Paraları bana verdikten sonra "Efendim! Seninle nerede buluşacağız" diye sordu. Ben "Ben şu vakitte eve gidiyorum. Senin hatırın için zorluklara katlanacağım ve seni ona götürmenin bir yolunu bulacağım. Çünkü bu vakitte onun yanına girmek neredeyse imkânsız" diye cevap verince bana veda edip gitti. Ben de bana verdiği paraları alıp evime geldim. Teker teker saydım. Tam beş bin dinardı. Bir kısmını aileme verdim. Kendilerinden emanet aldığım kimselere de emanetlerinin karşılığı olarak para verdim. Sonra hizmetçilerimi alıp hırsızların mallarımı yağmaladığı eve gittim.

Marangozları, ustaları çağırdım. Çalışıp her şeyi eski haline getirdiler. Sonra oraya bir komşumu yerleştirdim. Böylece olan biten şeyleri unutmuş oldum. Bir süre sonra Ali'nin yanına gittim. Eve varınca beni hizmetçileri karşıladı. İçlerinden biri "Efendimizin hizmetçileri gece gündüz seni arıyor. Hatta efendimiz seni bulup getireni azat edeceğine dair hizmetçilerine söz verdi. Ancak ne kadar ararlarsa arasınlar bir türlü seni bulamadılar. Ben sıkça, efendimin yanına girip çıkardım. Gördüğüm kadarıyla bir ayılıp bir bayılıyordu. Kendine gelince de derhal onu bulup getirmelisiniz" deyip sonra yine kendi haline dönüyordu" dedi.

Bunun üzerine beni kapıda karşılayan hizmetçiyle birlikte efendisinin yanına vardım. Konuşacak hali yoktu. Görünce başucuna oturdum. Hemen gözlerini açtı. Beni görünce "Her şeyin bir sonu var. Aşkın sonu da ya ölüm ya da vuslattır. Ancak ben ölüme daha yakınım. Ah keşke şu yaşananlar olmadan ölseydim! Eğer Allah bize lütfuyla muamele etseydi bizi rezil etmezdi. Beni şu durumdan kurtaracak olan nedir, bilmiyorum. Allah'tan korkmasaydım kendi canıma kıyardım. Dostum! Ben şimdi kafesteki bir kuş gibiyim.

Başıma gelen felaketlerden sonra canım burnuma geldi. Ancak ölümün de bir vakti, belirlenmiş bir eceli var" dedi. Gözyaşlarını tutamayıp ağlamaya başladı. Sonra dilinden şu mısralar döküldü:

Benden önce ölüsü, dirisiyle bütün insanlar ayrılık acısından şikâyet ettiler
Ancak ben, benim gibisini ne gördüm ne de duydum

Şiirini bitirince "Efendim! En iyisi ben evime gideyim. Belki de cariye sevinçli haberler getirir" dedim. Ali bin Bekâr "Tamam, olur. Ancak çabuk dön ki beni habersiz bırakmayasın" dedi.

Bunun üzerine ben de veda edip yanından ayrıldım ve eve gittim. Tam oturmak üzereydim ki cariyenin ağlaya sızlaya bana doğru geldiğini gördüm. "Neden ağlıyorsun?" diye sordum. "Efendim! Korktuğumuz başımıza geldi. Dün senin yanından ayrıldıktan sonra hanımefendimin yanına vardım. Anladığım kadarıyla o gece bizimle birlikte gelen hizmetçilerden birine çok kızmış ve onun dövülmesini emretmiş. Hizmetçi kız, hanımefendisinden korktuğu için kaçmış. Ancak çıkışta kapıcılardan biriyle karşılaşmış. Kapıcı bunu alıp hanımefendisine götürmek istemiş. Bu ise bir şeyler çıtlatır gibi olmuş. Bunun üzerine kapıcı buna iyi davranıp konuşturmak istemiş. Bu da her şeyi anlatmış. Sonunda iş, halifenin kulağına gitmiş. Halife de hanımefendim Şemsünnehar'ın neyi var neyi yoksa her şeyiyle hilafet makamına taşınmasını emretmiş. Yanına yirmi hizmetçi görevlendirmiş. Şu ana kadar daha onunla görüşemedim. Ne olduğunu bir türlü anlayamadım. Kendi adıma çok korktum. Korkudan şaştım kaldım. Ne o ne de kendim için bir çıkar yol bulamadım. Yanında sırlarını benden daha iyi tutan birileri de yok ki."

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

169. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şemsünnehar'ın cariyesi başından geçenleri anlatmaya devam etti: "Efendim! Hemen Ali'nin yanına git ve bunu haber ver ki tetikte beklesin. Durum anlaşılacak olursa kendimizi kurtarmak için elimizi çabuk tutalım."

Şemsünnehar'ın cariyesinin anlattıkları beni çok korkutmuştu. O an sanki dünya başıma yıkıldı gibi oldu. Cariye gitmek için kalkınca "Sence ne yapmalıyız?" diye sordum. "Bence eğer sen Ali'nin dostuysan ve onun kurtulmasını istiyorsan derhal ona gitmeli ve bu haberi ona ulaştırmalısın. Ben de kulağım kirişte haber bekleyeyim" deyip bana veda ettikten sonra gitti.

Cariye çıkınca kalktım. Hemen peşinden ben de çıktım. Ali bin Bekâr'ın evinin yolunu tuttum. Vardığımda vuslat hayalleri kurarak konuştuğunu gördüm. Beni fark edince hemen yanına vardım. "Bakıyorum da hemen dönmüşsün" dedi. Ben "Boş konuşmayı, işi gücü bırak. Seni canından da malından da edecek çok önemli bir şey oldu" diye çıkıştım.

Bunu duyunca birden değişti. Korkuyla "Ne oldu kardeşim? Söyle bana!" diye atıldı. Ben olan biteni anlatıp "Eğer akşama kadar evinde böyle kalacak olursan hiç şüphesiz, canından olacaksın" dedim. Ali donakaldı, korkudan ödü patladı. Biraz sonra kendine geldi ve "Ne yapacağız kardeşim? Sence ne yapmalıyız?" diye sordu.

"Bence yanına yetecek kadar parayla güvendiğin hizmetçilerden birkaçını al. Beraberce başka bir diyara gidelim. Gün batmadan çıkmış olmamız gerekiyor" dedim. Ali "Tamam!" dedikten sonra ne yapacağını bilmez bir halde yerinden kalktı. Düşe kalka bir o yana bir bu yana giderek alabildiklerini aldı. Ailesine bir mazeret beyan ederek gideceği yeri bildirdi. Yanına yüklü üç deve aldı ve bir bineğe bindi. Birine de ben bindim. Sonra gizlice evden çıktık. Gün boyunca yola devam ettik.

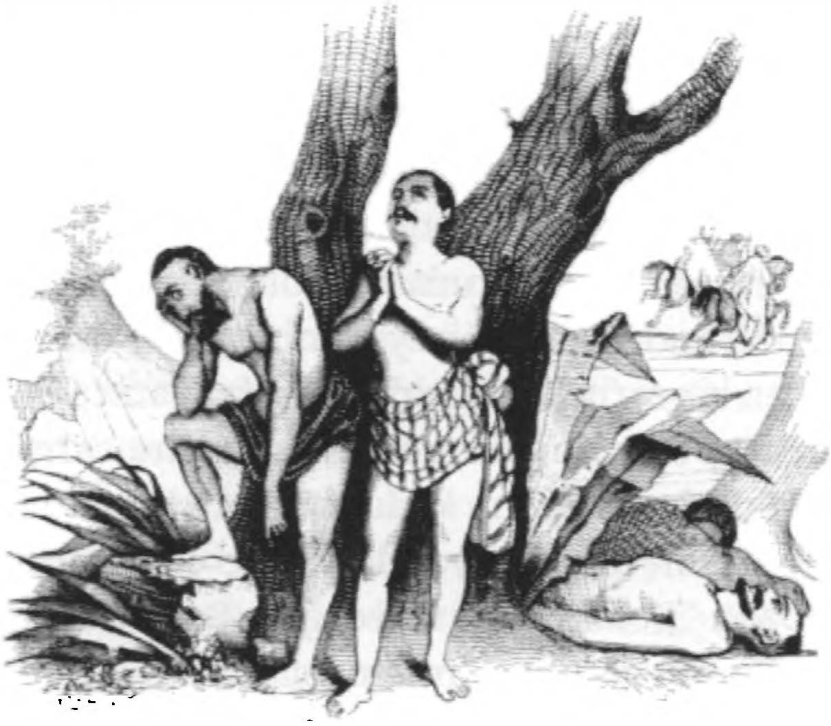

Akşam olunca yüklerimizi indirdik. Develeri bağlayıp uykuya daldık. İyice yorgun düşmüştük. Kendimizden geçmiş, perişan vaziyetteydik. Bu sırada haramiler dört bir yanımızı sardılar. Neyimiz var neyimiz yoksa aldılar. Köleleri öldürüp bizi de perişan bir halde bırakıp gittiler. Daha sonra kalkıp sabaha kadar

yürüdük. Bir şehre vardık. Doğruca mescidine gittik. Üstümüzde başımızda bir şey yoktu. Gün boyunca mescidin bir kenarında oturduk. Sonra hava karardı. Geceyi mescitte aç susuz geçirdik. Sabah olunca sabah namazını kılıp bir kenara çöktük. Derken içeri bir adam girdi. Selam verip namazını kıldı. Sonra bize dönüp "Yabancı mısınız?" diye sordu. "Evet, hırsızlar yolumuzu kesti. Bizi soyup soğana çevirdiler. Biz de bu şehre girdik. Burada da yanına gidebilecek kimimiz kimsemiz yok" dedik. Bunu duyan adam "Benimle birlikte evime gelmez misiniz?" dedi.

Ben Ali'ye dönüp "Haydi gidelim de böylece dertten kurtulalım. Şimdi ya biri bu mescide gelip bizi tanırsa? Ayrıca biz burada yabancıyız. Gidecek yerimiz mi var?" dedim. Ali ise "Nasıl istersen öyle olsun" dedi.

Adam bize bir daha "Hey yabancılar! Sözümü dinleyin de düşün peşime" dedi. Bu sefer "Tamam, baş üstüne!" dedim. Sonra adam hırkasıyla cübbesini çıkarıp bize giydirdi. Gönlümüzü aldı. Biz de kalkıp beraberce evine gittik. Eve varınca kapıyı çaldı. Kapıyı küçük bir hizmetçi açtı. Ev sahibi önden, biz arkadan içeri geçtik. Adam içinde elbiseler, kumaşlar olan bir bohça getirtti. Giyinip kuşandıktan sonra yerimize geçip oturduk.

Derken bir cariye çıkageldi. Bir sofra getirip önümüze koydu. Biraz karnımızı doyurduktan sonra cariye sofrayı kaldırdı. Akşam olana kadar adamın yanında kaldık. Ali yiyip içiyor, ama bir yandan da iç çekip duruyordu. Bir ara bana "Dostum! Ben öleceğim. Sana bir vasiyetim var. Öldüğümü görünce anneme git ve buraya gelmesini söyle. Gelip matemimi tutsun. Cenazemde hazır bulunsun. Benim ayrılığıma sabretsin" deyip baygın düştü.

Bir süre sonra ayıldı. Bu sırada uzaktan şarkı söyleyip şiirler okuyan bir cariyenin sesini duydu. Kulak kabartıp dinlemeye başladı. Bazen gülüyor, bazen düşünceye dalıyordu. Bazen de başına gelenlerden dolayı üzgün üzgün ağlıyordu. Cariyenin türlü türlü nağme-

ler, işvelerle şarkı söyleyip şiirler okuması karşısında Ali daha fazla dayanamayıp derin bir nefes aldıktan sonra son nefesini verdi. Ruhu bedeninden ayrıldı.

Öldüğünü görünce Ali'yi ev sahibine emanet ettim ve "Ben Bağdat'a gidiyorum. Annesine ve akrabalarına haber vereyim ki cenazesini başıboş bırakmasınlar" dedim. Sonra Bağdat'ın yolunu tuttum. Varıp evime girdim. Elbiselerimi değiştirdikten sonra Ali bin Bekâr'ın evine gittim. Köleleri benim geldiğimi görünce etrafıma toplanıp efendilerini sordular. Ben de annesinin müsait olup olmadığını sordum. Annesi içeri girmeme izin verdi. Yanına varıp selam verdim. 'Allah bir işe hüküm verdi mi ondan kaçış yoktur. Allah'ın izni olmadıkça hiç kimseye ölmek yoktur ve ölümün önceden belirlenmiş bir süresi vardır" dedim.

Ali'nin annesinin içine bir kurt düştü. Oğlunun öldüğünü anlamıştı. Hıçkırıklara boğularak "Allah için söyle! Oğlum öldü mü?" dedi. Korkudan ne diyeceğimi bilememiş, bir kelime dahi söyleyememiştim. Benim bu halimi görünce hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Sonra bayılıp yere yığıldı.

Ayılınca "Oğluma ne oldu?" diye sordu. "Allah onun için yaptıklarının karşılığını kat kat versin" deyip olan biten her şeyi başından sonuna kadar bir bir anlattım. "Ölmeden önce sana bir şey söyledi mi?" diye sorunca "Evet" deyip bana söylediklerini ilettim. Sonra 'Cenazesi için acele etseniz iyi olur" dedim. Ali'nin annesi bun-

ları duyunca yine kendinden geçti. Bayılıp yere düştü. Ayılınca söylediklerimi yapmaya, Ali'nin vasiyetlerini yerine getirmeye karar verdi. Sonra evime döndüm. Yoldayken Ali'nin gençliği, güzelliği aklıma geldi. Böyle düşünceler içinde yürürken bir kadın elimden tuttu.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

170. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Yürürken birden bir kadın elimden tuttu. Birazcık düşününce onun Şemsünnehar'ın cariyelerinden biri olduğunu hatırladım. Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Birbirimizi tanıyınca ağlaşmaya başladık. Yürüye yürüye o eve geldik. "Ali'nin başına gelenleri duydun mu?" dedim. "Vallahi hayır, duymadım. Ne oldu ki?" dedi. Bunun üzerine ben olan biteni bir bir anlattım. Sonra "Hanımefendin nasıl?" diye sordum.

Anlatmaya başladı: "Halife onu çok sevdiği için hakkında söylenenlere itibar etmedi. Şemsünnehar! Sen benim gözümde çok değerlisin. Düşmanlarının hakkında söylediklerine rağmen ben sana güveniyorum, dedi. Sonra da onun için güzel bir oda hazırlanmasını, odanın süslenmesini emretti. Böylece halifenin nezdinde itibarı arttı. Bir gün, halife her zaman olduğu gibi mecliste oturdu. Gözde cariyelerini de huzuruna topladı. Hepsini mertebelerine göre oturttu. Şemsünnehar'ı ise yanına aldı. Ancak Şemsünnehar'ın sabrı tükenmişti. Bu sırada halife, cariyelerden birine şarkı söylemesini emretti.

Cariye udu eline alıp çalmaya başladı. Şarkılar, şiirler okudu. Şemsünnehar cariyenin okuduğu şarkı ve şiirleri duyunca mecliste oturmaya daha fazla dayanamadı. Bayılıp düştü. Halife kadehini fırlatıp Şemsünnehar'ı kaldırdı. Bağrışmalara cariyeler etrafında toplandı. Halife Şemsünnehar'ı sırt üstü yere yatırınca bir de ne görsün! Şemsünnehar ölmüştü. Halife buna çok üzüldü. Meclisteki udların, kadehlerin, kanunların, her şeyin ama her şeyin kırılıp paramparça edilmesini emretti. Daha sonra Şemsünnehar'ı kucağına aldı. Gece boyunca yanında kaldı. Gün doğunca cenaze hazırlıklarına başladı. Yıkanıp defnedilmesini emretti. Halife, Şemsünnehar'ın ölümüne çok üzülmüştü. Şemsünnehar hakkında söylenenlerin hiçbirini sormadı."

Cariye bunları anlattıktan sonra bana "Allah için söyle! Ali'nin cenazesi ne zaman kalkıyor? Beni onun cenazesine götürür müsün?" diye sordu. "Beni nerede istersen bulabilirsin. Ancak senin yanına gelip seninle görüşmek mümkün mü?" dedim. Sonra bana "Şemsünnehar'ın öldüğü gün, halife cariyelerini azat etti. Ben de o azat edilenler arasındayım. Biz Şemsünnehar'ın filan mahalledeki türbesinin yanındayız" dedi.

Bunun üzerine onunla beraber kalkıp kabre gittim. Şemsünnehar'ı ziyaret ettim. Sonra kendi yoluma gittim. Ali bin Bekâr'ın cenazesini bekleyip durdum. Cenaze gelince bütün Bağdat halkı sokaklara döküldü. Hepsi derinden üzülmüşlerdi. Bağdat, Bağdat olalı böyle bir cenaze merasimi görmedi. Büyük bir kalabalık içinde kabre varıp defnettik. Hem Ali'nin hem de Şemsünnehar'ın mezarlarını hâlâ ziyaret ederim.

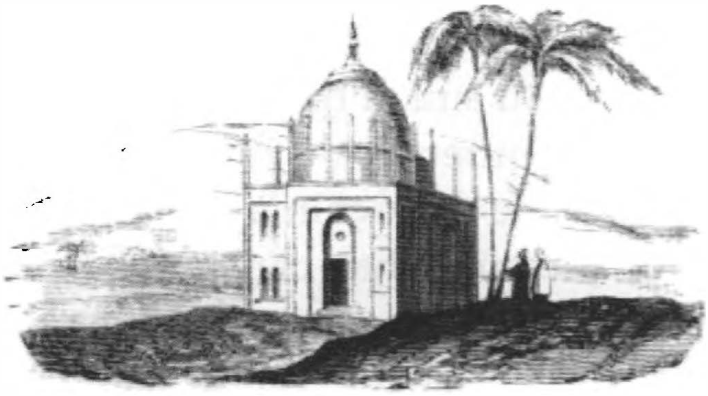

İşte bu, onların hikâyesi. Ancak sultan Şehreman'ın hikâyesi bundan daha güzel.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

171. GECE

Sultan Şehreman'ın Oğlu
Sultan Kameruzzaman'ın Hikâyesi:

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Evvel zaman içinde Şehreman adında bir sultan varmış. Askeri ve hizmetçisi çok, yardımcısı bol bir hükümdarmış. Ancak sultan Şehreman yaşlanmış olmasına rağmen hâlâ bir çocuğu yokmuş. Bu durum sultanı

çok üzer, derin düşüncelere daldırırmış. Bir seferinde vezirlerinden birine "Ben öldükten sonra hükümranlığımın parçalanmasından korkarım. Çünkü benden sonra yerimi bırakabileceğim bir çocuğum yok" demiş.

Vezir "Bilemeyiz, belki Allah bir sebep yaratacaktır. Sultanım, Allah'a tevekkül edin! Sonra kalkıp abdest alın ve iki rekât namaz kıldıktan sonra eşinizin yanına varın. Belki de böylece muradına erersiniz" demiş.

Sultan Şehreman vezirinin dediğini yapmış ve kalkıp abdest alıp iki rekât namaz kıldıktan sonra eşinin yanına varmış. Eşi gerçekten de o gece hamile kalmış. Vakti, saati gelince bir erkek evlat doğurmuş. Çocuk sanki puslu bir gecede doğan ay parçası gibiymiş. Sultan, oğluna Kameruzzaman adını vermiş. Sevincine diyecek yokmuş. Yedi gün yedi gece şehri süslemiş, davullar çaldırıp şenlikler düzenlemişler. Kameruzzaman'ı sütanneler emzirmiş, dadılar işve ve naz içinde büyütüp yetiştirmiş. Böylece Kameruzzaman on beş yaşına basmış. Güzellikçe fevkaladeymiş. Boy, bos dersen yerli yerindeymiş. Babası da oğlunu çok sever, gece gündüz yanından ayırmazmış.

Bir keresinde sultan Şehreman oğluna olan aşırı sevgisinden dolayı vezirlerinden birine dert yanmış ve "Ey vezir! Oğlum Kameruzzaman'dan yana endişe ve kaygı içindeyim. Zamanın bin bir türlü hali var. Ölmeden önce onu evermek isterim" demiş. Vezir "Sultanım, Evlilik en yüce ahlaki davranışlardandır. Siz, ölmeden önce onu evlendirmenizde bir sakınca yoktur" diye cevap vermiş. O zaman sultan Şehreman "Hemen bana Kameruzzaman'ı getir!" demiş.

Oğlan gelip babasının huzurunda durunca edebinden dolayı başını yere eğmiş. Babası "Kameruzzaman! Oğlum, ben seni evlendirmek, ölmeden önce mürüvvetini görmek istiyorum" demiş.

Kameruzzaman "Babacığım, benim evlenmeye pek niyetim yok. Nefsim hiçbir kadına meyletmiyor.

Canım hiçbirini istemiyor. Çünkü kitaplar onların hileleriyle doludur. Onların hile ve tuzakları hakkında ayetler gelmiştir" demiş ve şu şiiri okumuş:

Ben kadınları çok iyi bilirim
Bu konuda çok mahirim
Eğer bana kadınları soracak olursanız size derim ki
Bir kişinin saçına ak düşüp malı mülkü azaldığında
Kadınların sevgisinden nasibi kalmaz

Kameruzzaman şiirini bitirince babasına dönüp "Babacığım, evlilik benim asla yapmayacağım bir şeydir" demiş. Sultan Şehreman oğlundan bunu duyunca derin bir keder duymuş. Oğlunun teklifi kabul etmemesi onu çok üzmüş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

172. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman oğlunun dediklerini duyunca yüzü kapkara kesilmiş. Oğlu Kameruzzaman'ın sözünü dinlememesi çok ağırına gitmiş. Ancak oğluna olan aşırı sevgisinden dolayı da bu konuyu bir daha açmamış. Ona kızmamış. Bilakis oğluna olan düşkünlüğü iyice artmış, ona iyi davranmış, oğlunun sevgisini kazandıracak her şeyi yapmış. Kameruzzaman ise günden güne güzelleşmiş, serpilip boy atmış ve işvesi, nazı daha bir çoğalmış.

Aradan bir yıl geçmiş. Sonunda oğlan daha tatlı dilli, güzel yüzlü biri olup çıkmış. Güzelliği kalpleri tutuşturuyor, âşıkları baştan çıkarıyormuş. Tatlı dili, güler yüzü sayesinde ay bile kendinden utanıyormuş. Boy, bos, işve, naz dersen hepsi yerli yerindeymiş. Yanakları dağ lalesi, boyu fidan gibiymiş. Duruşundan zarafet fışkırıyormuş.

Ertesi sene sultan Şehreman oğlu Kameruzzaman'ı yanına çağırıp "Oğlum! Sen neden benim sözümü dinlemiyorsun?" diye sormuş.

Bunu duyan Kameruzzaman, babasının huzurunda kendini utanç içinde yere atarak "Babacığım, Allah, sana itaatkâr olmamı, sözüne karşı gelmememi emretmişken ben senin sözünü nasıl dinlemem?" demiş.

Bunun üzerine sultan Şehreman "Bak evladım! Ben seni evlendirmek, ölmeden evvel mürüvvetini görmek ve devletime seni sultan yapmak istiyorum" demiş.

Kameruzzaman babasının dediklerini duyunca başını öne eğip bir süre düşünmüş ve sonra başını kaldırıp "Babacığım, ben ölüm şerbetini içsem dahi asla böyle bir işe kalkışmayacağım. Biliyorum, Allah sana itaatkâr olmamı emretti. Ancak Allah için, beni evliliğe zorlama! Ömrüm boyunca evlenmemi bekleme. Çünkü ben hem eskilerin hem de yenilerin kitaplarında kadınların fitne ve fesatlarının yol açtığı musibetlerle ilgili çok şey okudum. Anladım ki kadınların hile ve tuzakları, sebep oldukları felaketler sonsuzmuş" demiş.

Sultan Şehreman oğlu Kameruzzaman'dan bu sözleri duyunca ona olan sevgisinden dolayı yine bir şey diyememiş. Oğluna karşı nimet ve ikramlarını artırmış. Şehreman aralarındaki konuşma böylece bitince meclisi dağıtıp vezirini çağırtmış. Veziriyle yalnız görüşmek istemiş. Vezir gelince "Ey vezir!" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

173. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman vezire "Ey vezir! Şu oğlanın hali ne olacak? Ben ne yapacağım şimdi? Ben sana onu saltanata geçirmeden önce evlendirip evlendirmeyeyim mi diye sordum. Sen evlendirmemden yana görüş bildirdin. Evlilik konusunu oğlumla konuşmamı söyledin. Ben de konuştum. Ancak sözümü dinlemedi. Şimdi söyle bana! Sence nedir güzel olan?" diye sormuş.

Vezir "Bence sultanım, bir sene daha bekleyin. Bir senenin sonunda onunla evlilik konusunu konuşmak istediğinizde tek başına konuşmayın. Bilakis bütün valilerin, vezirlerin, askerlerin gelip, toplandığı bir gün konuşun. Valiler, vezirler, askerler toplanınca oğlunuz Kameruzzaman'a bir elçi gönderip huzurunuza getirtin. Kameruzzaman, huzurunuza gelince valilerin, vezirlerin, haciplerin, naiplerin, devlet erkânının, askerlerin ve nüfuzlu kişilerin huzurunda evlilik konusunu yeniden gündeme getirin. O zaman oğlunuz huzurunuzdakilerden utanacak ve size muhalefet edemeyecektir" diye görüş beyan etmiş.

Sultan Şehreman vezirinin teklifini duyunca çok sevinmiş. Bu görüşü yerinde bulup vezirine güzel bir elbise hediye etmiş. Sonra oğlu Kameruzzaman için bir sene daha beklemiş. Oğlu ise her geçen gün gittikçe güzelleşiyormuş. Neredeyse yirmi yaşına gelmek üzereymiş. Allah ona güzellik elbisesini giydirmiş ve onu kemal tacıyla taçlandırmış imiş. Yanakları al al imiş. Alnının beyazlığı parlayan ayı andırmakta, saçının siyahlığı kapkaranlık geceye benzemekteymiş. Güzelliği karşısında insanlar hayran kalırmış. Tıpkı şairin dediği gibi:

Kasem olsun yanaklarına, ön dişlerinin adına,
Yumuşakça kıvrılışına, keskin bakışlarına,
Alnındaki beyazlığa, saçındaki siyahlığa,
Gözlerini örten kaşlarına,
Şakaklarından süzülen ve âşıklarının canına kast eden lüle lüle saçlara,
Gül yanaklarına, ağzının oyuğuna, inci gibi dişlerine
Misk, ancak onun terinin artığı olabilir
Güzel koku, kokusunu ondan alır
Aydınlık veren güneş ondan aşağı kalır
Hilal bile ancak onun tırnağının kırıntısı olabilir

Sultan Şehreman vezirin sözünü tutup bir sene daha beklemeye karar vermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

174. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Aradan bir sene geçince sultan Şehreman valileri, vezirleri, hacipleri, devlet erbabını, askerleri ve nüfuzlu kimseleri çağırmış. Sonra da oğlu Kameruzzaman'ın peşinden elçi göndermiş. Kameruzzaman sultanın huzuruna varınca yeri üç kez öpmüş ve ellerini önünde birleştirip babasının önünde durmuş. Babası "Evladım, bugün seni bu meclise, şurada toplanan askerlerin huzuruna getirmemin tek sebebi sana ileteceğim bir emirdir ki bu konuda bana muhalefet etme. Sana evlenmeni emrediyorum. Çünkü ben ölmeden önce

seni sultanlardan birinin kızıyla evlendirip mürüvvetini görmek istiyorum" demiş.

Kameruzzaman babasının dediklerini duyunca başını öne eğip bir süre beklemiş. Sonra başını kaldırıp babasına bakmış. O an çocukça bir deliliğe ve gençliğin verdiği cehalete kapılarak "Ben asla evlenmeyeceğim! Ölüm kadehini sunsan dahi kararımdan dönmem! Sana gelince, yaşın büyük olsa da aklın küçük. Bundan önce iki defa sormuştun bana. Bu evlilik meselesinden iki defa söz etmiştin. Ben buna senin istediğin cevabı vermeyeceğim!" deyip elini kolunu sallayarak babasına çemkirmeye başlamış.

Babası sultan Şehreman böyle devlet erbabının, askerlerin ve diğer misafirlerin toplandığı bir mecliste oğlundan gördüğü bu davranış karşısında çok utanmış. Sararıp bozarmış. Sonra birden sultanlığın verdiği gazapla oğluna kükremiş. Oğlunun korkudan ödü kopmuş. Sonra huzurundaki kölelere bağırıp hemen oğlunu yakalamalarını emretmiş. Köleler Kameruzzaman'ın üstüne çullanıp yakalamışlar. Sultan, kölelere oğlunu bağlamalarını emretmiş. Köleler denileni yapıp Kameruzzaman'ın ellerini, ayaklarını bağlamışlar. Kameruzzaman korkudan ve utancından başını öne eğmiş. Yüzü, gözü ter içindeymiş. Utancından başını kaldıracak hali kalmamış.

Babası huzuruna getirilen oğlunu azarlamış "Yazıklar olsun sana! Seni veledi zina! Askerlerimin, ordumun önünde bana nasıl böyle cevap verirsin sen? Lakin şimdiye kadar seni kimse edeplendirmedi belli!" diye bağırmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

175. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman oğlu Kameruzzaman'a "Şu yaptığını halkımdan biri yapsaydı başına çok daha kötüsü gelirdi, bilir misin?" demiş. Sonra kölelerine dönüp oğlunu çözmelerini ve kaledeki burçlardan birine hapsetmelerini emretmiş. Bu sırada temizlikçiler hemen gidip burcun koridorlarını silip süpürmüşler. Kalacağı yere Kameruzzaman için bir karyola koyup üstüne döşek, yastık atmışlar. Odaya büyük bir fanus ile mum koymuşlar. Çünkü burası gündüzleri bile çok karanlık olurmuş. Daha sonra köleler Kameruzzaman'ı tutup bu odaya getirmiş, kapıya da bir hizmetçi dikmişler.

Kameruzzaman içeri girince yatağa uzanmış. Kalbi kırık ve üzgünmüş. Kendi kendine kızıp babasına yaptıklarından dolayı çok pişman olmuş. Ancak pişmanlığın bir faydası yokmuş. "Allah evliliği de kızları da hain kadınları da yerin dibine geçirsin. Keşke babamın sözünü dinleseydim de evlenseydim. Babamın sözünü dinleyip evlenmiş olsaydım şu zindandan daha iyi olurdu benim için" diye düşünmüş.

Babasıysa günün geri kalan kısmında akşama kadar tahtında oturmuş. Sonra vezirle baş başa kalınca "Bak vezir! Benimle oğlum arasında olan her şeyin tek sorumlusu sensin. Bütün bunlar senin fikrindi. Peki, şimdi ne yapmamı teklif ediyorsun?" demiş.

Vezir "Sultanım, bırakın oğlan on beş gün boyunca zindanda kalsın. Sonra huzuruna çağırıp evlenme emrini yinelersin. İşte o zaman asla sana karşı gelmeyecektir" diye karşılık vermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

176. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman vezirin görüşünü kabul etmiş. O gece kalbinin bir yarısı oğlunda olduğu halde uykuya dalmış. Çünkü oğlunu çok seviyormuş. Ondan başka çocuğu yokmuş. Geceleri oğluna sarılmadan gözüne uyku girmezmiş. O geceyi oğlu için duyduğu endişelerle kafası karmakarışık bir halde geçirmiş. Bir o yana bir bu yana döndü durmuş yatakta. Sanki kor üstünde uyuyormuş. Vesveseler zihnini bir türlü terk etmiyormuş. Gece boyunca gözünü uyku tutmamış. Sonunda kendini tutamayıp ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Hainler uykudayken benim gecem uzadı da uzadı
Ayrılık korkusuyla inleyen kalbe bak sen
Onların yaptıkları gecemi iyice uzattı
Sana gelince ey sabah ışıkları! Artık dön

Sultan Şehreman'ın hali böyleymiş. Gelelim Kameruzzaman'a. Gece olunca hizmetçi bir fanus getirmiş. Mumu yakmış. Ardından da yiyecek bir şeyler getirmiş. Kameruzzaman birkaç lokma ancak yiyebilmiş. Babası Sultan Şehreman'a karşı edepsizce davrandığından içi içini yiyormş. Kendi kendine "Bilmez misin, Âdemoğlu dilinin rehinidir. Bilmez misin Âdemoğlu dili yüzünden ne felaketlere düşmüştür" diyerek durmadan kendine kızıyor, kendini yiyip bitiriyormuş. Sonunda gözyaşlarına hâkim olamamış. Zaten kırık olan kalbi alev alev yanmaya başlamış. Babasının huzurundayken dilinden çıkanlara öyle pişman olmuştu ki başını taşlara vursa yeriymiş. Bu halde şu dizeleri okumuş:

Delikanlı, dilinin sürçmesi yüzünden ölüp gidiyor
Zaten kişi ayağının sürçmesinden ölmez ki
Zira ağzının içinde olanın sürçmesi kişiyi ölüme götürürken
Ayakların sürçmesi yavaş yavaş kurtarır

Kameruzzaman yemeğini yedikten sonra kalkıp ellerini yıkamış. Abdest alıp akşam ve yatsı namazlarını kılmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

177. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman namazını kıldıktan sonra yatağının üstüne oturup Kur'an okumaya başlamış. Bakara, Âli İmran, Yâsin, Rahman, Mülk, Felâk ve Nâs surelerini okumuş. Sonra dua edip Allah'a sığınarak yatağındaki devekuşu tüyüyle doldurulmuş, atlas döşeğe uzanmış. Uyuyacağında elbiselerini çıkarıp geceliğini giymiş. Başına da mavi bir külah geçirmiş. Böylece Kameruzzaman gecenin ortasında parlayan on dördündeki ay gibi olmuş. Üstüne ipekten bir battaniye örtüp uykuya dalmış. Kandil ayağının altında yanmakta, mum ise başucunda ışıldamaktaymış. O böyle olacaklardan, gayp âlemindeki sırlardan, bütün gaybı bilen Allah tarafından takdir edilenlerden habersiz bir şekilde uyurken gecenin üçte biri geride kalmış.

Kameruzzaman'ın kaldığı burç ile burcun içindeki bu oda çok eskiden kalma, terk edilmiş, ıssız bir yermiş. Bu burçta Romalılardan kalma bir kuyu varmış. Kuyuda bir peri yaşarmış. Melun iblisin soyundan olan perinin adı Meymûne imiş. Meymûne, meşhur cin hükümdarlarından birinin kızıymış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

178. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Meymûne, meşhur cin hükümdarlarından birinin kızıymış. Kameruzzaman gece yarısına kadar uyumuş. Bu sırada peri kuyusundan çıkmış. Niyeti kulak hırsızlığı yapmak, gaybın haberlerini çalmak için semaya yükselmekmiş. Ancak tam kuyunun çıkışına gelmişken burçta parlayan bir ışık görmüş. Olağanüstü bir durummuş bu. Zira peri kızı senelerdir burada yaşamasına rağmen o güne kadar öyle bir şey görmüş değilmiş. Kendi kendine "Şimdiye kadar hiç böyle bir şey görmemiştim" demiş şaşkınlıkla. Hemen, bunun mutlaka bir sebebi olmalı diye düşünmüş ve ışığın geldiği tarafa doğru gitmiş. Işığın salondan süzülmekte olduğunu görünce salona girmiş. Salonun kapısında bekleyen hizmetçiye bakınca onun uyuduğunu görmüş. Bunun üzerine yavaşça yanından geçip salona girmiş. İçeride kurulu bir yatak görmüş. Yatakta biri uyuyor, başucunda mum, ayakucundaysa bir kandil yanıyormuş.

Peri kızı Meymûne bu ışığa çok şaşırmış. Biraz daha ilerleyip yatağın başına kadar gelmiş. Uyuyanın yüzündeki örtüyü kaldırmış. Şöyle bir bakınca güzelliği karşısında şaşkınlıktan donakalmış. Bir süre kıpırdamadan öylece kalakalmış. Uyuyanın yüzündeki nur, mumun ışığını bastırıyormuş. Yüzünden sanki nur fışkırıyormuş. Gözleri kapalı, gözkapakları simsiyahmış. Yanakları kıpkırmızı, kaşları yay gibi, kokusu misk gibiymiş. Meymûne Kameruzzaman'ı görünce Allah'ı tespih ederek "Yaratılmışları en güzel surette yaratan Allah ne yücedir!" demiş.

Bu peri kızı mümin cinlerdenmiş. Uzun bir süre Kameruzzaman'ı seyretmekten kendini alamamış. Bir yandan Allah'ı birliyor, bir yandan da güzelliğine gıpta ediyormuş. Kendi kendine "Vallahi bu delikanlıya ne ben zarar veririm ne de kimsenin zarar vermesine izin veririm. Onu her türlü kötülükten korurum. Bu güzel yüz ancak seyredilir. Sonra da Allah tespih ve takdis edilir. Ancak nasıl oldu da bu güzel yüzlüyü şu harabede unuttular? Eğer şu saatte bizim şeytanlardan biri çıkacak olsaydı bunu mahvederdi" demiş. Bir süre sonra peri kızının gönlü, yatağında uyuyan Kameruzzaman'a kaymış. Alnının ortasından öpüp sonra da örtüsünü tekrar yüzüne örtmüş. Kanatlarını açıp havalanmış. Yükselerek salondan uçup gitmiş.

Havada yüksele yüksele nihayet dünya semasına yaklaşmış. Birden havada kanat sesleri duymuş. Sese doğru yönelince sesin sahibinin Dehneş denilen bir cin olduğunu anlamış. Dehneş hemen atmacanın dalışı gibi Meymûne'nin üstüne atlamış. Ancak onu görüp cinlerin hükümdarının kızı Meymûne olduğunu anlayınca korkudan tir tir titreyerek af dilemiş. "İsmi azam ve Süleyman'ın yüzüğünde nakşedilen yüce tılsım adına ne olursun bana acı! Bana zarar verme!" diye yalvarmış. Meymûne Dehneş'in yalvarışını

duyunca ona acımış ve "Büyük yeminler ettin. Ancak bana bu saatte nereden geldiğini söylemedikçe seni bırakmam" demiş. Dehneş "Hanımefendim! Çin'in en uç diyarındaki adalardan geliyorum. Eğer bana inanırsan sana bu gece gördüğüm olağanüstü olaydan bahsedeyim" diye karşılık vermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

179. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dehneş, Meymûne'ye "Eğer sözüme inanırsan beni bırakırsın ve ben de kendi yoluma giderim. Sonra bir kâğıda kendi elinle beni azat ettiğini yaz ki ulvi ve süfli cin tayfasından hiçbiri önümü kesmesin" demiş.

Meymûne "Dehneş, bu gece ne gördün? Anlat bakalım. Ama sakın bana yalan söyleme. Yalan söyleyerek elimden kurtulacağını sanma. Davud aleyhisselamın oğlu Süleyman aleyhisselamın yüzüğünün kaşında nakşedilen yazı adına yemin ederim ki eğer anlattıkların doğru değilse tüylerini kendi ellerimle yolarım. Derini paramparça eder, kemiklerini kırarım" demiş.

Bunun üzerine Şemhoriş oğlu Dehneş "Hanımefendim, eğer dediklerim doğru olmazsa dilediğinizi yapın" diye karşılık vermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

180. GECE

Sultan Gayûr'un Kızı Kraliçe Büdûr'un Hikâyesi

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dehneş söze girerek şunları anlatmış: Bu gece Çin ülkesinden çıkmıştım. Orası adalar, denizler ve yedi saray sahibi sultan Gayûr'un ülkesiydi. Bu sultanın bir kızı var ki Allah bu zamana kadar ondan daha güzelini yaratmamıştır. Onun güzelliğini sana nasıl anlatacağım bilmem ki! Dilim onu layıkıyla anlatmaktan âciz düşer. Ancak kabaca anlatmak için onunla ilgili bir şeylere söyleyeyim. Saçları gece karanlığı gibi kara, yüzü vuslat günleri aydınlıktı. Şair ne güzel vasfetmiş:

Bir gece vakti saçının bir teli görününce geceler o bir tel saçı gördü
Semadaki ay onun yüzüne doğru yanaştı
Ben o zaman aynı anda
İki ayı birden gördüm

Burnu pırıl pırıl parlayan kılıç ucu gibiydi. Elmacık kemikleri erguvan çiçeği gibiydi. Yanakları dağ lalesi, dudakları mercan ile akik. Tükürüğü şaraptan daha leziz, bir kere tadan âşığın yangınını söndürür. Dili akılla hareket eder. Cevabı hep hazırdır. Göğsü, görenleri fitneye sokar. Yaratan ne güzel yaratmış. Omuzları yusyuvarlak. Tıpkı şairin "Eğer bilekleri bileziklerle sarılmasaydı kollarından çağlayanlar fışkırırdı" dediği gibi. Fildişi gibi bembeyaz göğüsleri vardı. Güneş ve ay onların parlaklığından medet umardı. Karnı incecik Mısır kumaşı gibi serpilmişti. Belini tarife hayal yetmezdi; kum tepelerini andırmaktaydı. Baldırları inci sütunlar gibiydi. Ötesini anlatmaya ne dil yeter ne kelimeler. Bütün bu vücudu incecik iki ayak taşıyordu. O

incecik iki ayağın, üstündeki güzelliği nasıl taşıdığına şaştım kaldım.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

181. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dehneş, gördüğü Büdûr'u Meymûne'ye anlatmaya devam ediyor: "Daha ötesini anlatmakta kelimeler âciz kalır, işaretler yetmez. Bu kızcağızın babasıysa zorba bir sultan, iyi bir süvaridir. Gece gündüz demeden engin denizlere dalar, ölümden hiç korkmaz. Çünkü zalimin, zorbanın, gaddarın biridir. Orduları ve askerleri var. Kıtalara, adalara, şehirlere ve evlere sahip. Adı adalar, denizler ve yedi saray sahibi sultan Gayûr'dur.

Bu sana anlattığım kızını çok sever. Ona aşırı bağlıdır. Kızına olan aşırı sevgisinden dolayı diğer hükümranlıkların mallarına el koyup o mallarla yedi saray yaptırdı. Her sarayın kendine mahsus bir hali vardı. Birinci saray camdan, ikinci saray mermer, üçüncü saray Çin demiri, dördüncü saray yüzük taşı, beşinci saray gümüş, altıncı saray altın ve yedinci saray da mücevherdendi. Bu yedi sarayı da envai çeşit değerli kumaşlardan yastıklar, altın ve gümüş kaplar ve sultanlara layık eşyalarla doldurdu. Kızına bu saraylardan her birine birer sene oturmasını, bir senenin ardından diğer saraya taşınmasını emretti. Kızının adı melike Büdûr'dur.

Güzelliği dillere destan olup şanı her tarafa yayılınca diğer hükümdarlar kızını istemek üzere elçiler göndermeye başladılar. Bunun üzerine babası kızı

Büdûr'u evlilik konusunda ikna etmeye çabaladı. Ancak kızı bunu istemeyip babasına "Babacığım, benim asla evlenmek gibi bir niyetim yok. Ben bir hanımefendiyim. İnsanlara hükmeden bir prensesim ve hiçbir erkeğin bana hükmetmesini istemiyorum" dedi.

Büdûr ne kadar evlenmekten imtina ettiyse kendisini istemek üzere gelenler de o kadar arttı. Daha sonra bütün Çin adalarının sultanları babasına hediyeler, mücevherler gönderip kızıyla evlenmek istediklerini yazdılar. Sultan Gayûr, defalarca kızıyla evlilik konusunu görüştü. Ancak kızı buna hep karşı çıktı. Kızarak "Babacığım, eğer bana bir daha evlilikten söz edecek olursan kılıcı alıp sapını yere, ucunu karnıma dayarım. Sonra üstüne bırakırım kendimi. Kılıç karnımdan girip sırtımdan çıkar. Böylece kendimi öldürürüm" dedi.

Babası kızının bu dediklerini duyunca yüzündeki ışıltı karanlığa döndü. Kalbi kızı hakkında duyduğu endişeyle alev alev yandı. Kızının kendini öldürmesinden korktu. Ne yapacağına şaştı kaldı. Bir yanda kızı öte yanda kızını isteyen sultanlar. "Madem öyle diyorsun. Madem evlenmeyeceğim diyorsun. O halde bundan sonra ne dışarı çıkabilirsin ne bir yere gidebilirsin" dedi. Kızını eve sokup içeriye kapattı. On ihtiyar kadını da yanına muhafız olarak verdi. Kızına yedi saraya gitmeyi yasakladı. Çok kızdığını söyledi. Sultanların hepsine mektup yazarak kızının delirdiğini, aklını yitirdiğini söyledi. İşte o yüzden Büdûr, bir senedir odasında kapalı."

Sonra Dehneş, Meymûne'ye "Hanımefendim! Ben her gece Büdûr'un yanına gider ve ona bakarım. O uyurken yüzüne doğru eğilip alnının ortasından öperim. Ona olan sevgimden dolayı ona hiç zararım dokunmaz. Çünkü güzelliği göz kamaştırır. Onu gören herkes kıskanır. Hanımefendim, sana yemin ederim! Ne olursun! Benimle beraber gel de güzelliğine bir bak. Onun o güzel endamını doya doya seyret. Daha sonra ister cezalandırır, ister esir edersin. Canın nasıl isterse öyle yaparsın. Karar senin" demiş

Dehneş bunları anlattıktan sonra başını yere eğip kanatlarını indirmiş. Bunun üzerine peri kızı Meymûne, Dehneş'in anlattıklarına gülüp yüzüne tükürmüş ve "Senin bahsettiğin kız da kim oluyor? Sen benim sevgilimi bir görsen! Ben de senin güzel bir şeyden, tuhaf bir haberden bahsedeceğini sanmıştım. Ey melun! Ben bu gece bir insan gördüm. Sen onu rüyanda görecek olsan aklını yitirir, salyanı tutamazdın" demiş.

Dehneş "Bu delikanlı da kimmiş?" diye sormuş.

Bunun üzerine Meymûne "Bak Dehneş! Senin sevdiğin kızın başına gelenlerin aynısı bu delikanlının da başına geldi. Babası ona defalarca evlenmesini emretti. Ancak oğlan bunu reddetti. Babasına karşı çıkınca babası buna çok kızdı ve onu benim yaşadığım kalenin burcuna hapsetti. Bu gece çıkınca onu orada gördüm" diyerek bildiklerini anlatmış.

Dehneş hemen "Hanımefendim! Bana onu göster ki benim sevgilim melike Büdûr'dan daha güzel olup olmadığına bir bakayım. Çünkü bu zamanda sevgilimden daha güzelinin olduğunu zannetmiyorum" diye atılmış.

Bunun üzerine peri kızı "Bana inanmıyor musun ey melun? Şeytanların en alçağı, iblislerin en adisi! Bu diyarda benim sevgilim gibisinin asla bulunmayacağına eminim!" diye çıkışmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

182. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Peri kızı Dehneş'e "Ben bu diyarda sevgilimin bir eşinin bulunmadığına eminim. Sen deli misin ki sevgilinle benim sevgilimi kıyaslıyorsun" diye çıkışmış.

Dehneş "Allah için hanımefendim! Ne olur benimle gelsen de sevgilime şöyle bir baksan! Sonra ben seninle döner ve senin sevgiline bakarım" demiş.

Bunun üzerine Meymûne "Ey melun! Sen hilekâr şeytanın tekisin. O yüzden mutlaka gidip görmem gerek. Ancak birbirimize güvence vermeliyiz. Böyle ol-

madıkça ne sen benimle gelebilirsin ne de ben seninle gelebilirim. Eğer abarta abarta anlattığın sevgilin daha güzelse verdiğim söz boynuma borç olacak" demiş.

Dehneş "Hanımefendim, bu şartını kabul ediyorum. Tamam, ben buna razıyım. Şimdi gel benimle, adalara gidelim" deyince Meymûne "Benim sevgilimin kaldığı yer senin sevgilinin kaldığı yerden daha yakın. İşte, hemen şuracıkta, altımızda duruyor. Benimle beraber in de sevgilime bir bak. Sonra senin sevgiline bakmaya gideriz" demiş. Dehneş "Tamam, baş üstüne!" diye karşılık vermiş.

Sonra aşağı doğru inmeye başlamışlar. İnip burçtaki salona girmişler. Meymûne, Dehneş'i yatağın kenarında durdurmuş ve elini uzatıp sultan Şehreman'ın oğlu Kameruzzaman'ın yüzündeki örtüyü açmış. Kameruzzaman'ın yüzü ışıl ışıl parlayıp ortalığı aydınlatmış. Meymûne ona şöyle bir bakıp Dehneş'e dönmüş ve "Bak bakalım melun! Bak da gör ecinnilerin en çirkini! İşte gördüğün gibi o kızların kendisine meftun olacağı bir delikanlı!" demiş.

Dehneş bir vakit Kameruzzaman'ı seyredip düşüncelere dalmış. Sonra başını kaldırıp Meymûne'ye "Vallahi, hanımefendim sen haklısın. Ancak başka bir şey daha var. Kadınlar erkekler gibi değildir. Allah için senin sevgilin güzellikte, parlaklıkta, kemalde insanlar içinde benim sevgilime en çok benzeyenidir. Bu ikisi sanki aynı güzellik kalıbından çıkmışlar" demiş.

Meymûne bunu duyunca yüzündeki ışıltı gitmiş, yerine bir karanlık çökmüş. Kanadıyla Dehneş'in kafasına şiddetli bir darbe vurmuş. Neredeyse zavallının canını çıkacakmış. "Ey melun! Sevgilimin yüzünün nuru ve güzelliği adına yemin vererek senden derhal gidip o âşık olduğun sevgilini almanı ve hızlıca buraya getirmeni istiyorum. Böylece ikisini bir araya koyalım. İkisi yan yana uyurken şöyle bir bakalım. O zaman hangisinin daha güzel olduğunu görürüz. Eğer dediklerimi derhal yapmazsan seni ateşimle yakıp kül ederim. Sonra da küllerini, gelip geçen herkese ibret olsun diye, dört bir yana savururum" demiş.

Bunun üzerine Dehneş "Nasıl istersen hanımefendiciğim, ancak ben sevgilimin daha güzel ve daha tatlı olduğunu biliyorum" demiş ve der demez de havalanıp gitmiş.

Meymûne de Dehneş'i elinden kaçırmamak için onunla birlikte uçmuş. Bir süre ortalarda gözükmemişler. Ardından yanlarında Büdûr olduğu halde geri dönmüşler. Kızın üstünde altın işlemeli, uzunca bir gömlek varmış. Türlü sanatkârlıklarla işlenmiş olan gömleğin yenindeyse şu beyitler yazıyormuş:

Üç şey vardır ki bizim ziyaretimize gelemez
Rakip korkusu, gözü dönmüş kıskanç korkusu
Ve ak bir alın ile süs vesvesesi
Hoş kokulu amber alnı bırak
Çünkü onu elbisenin yeni örter
Süse gelince onu çıkarırsın
Peki, teri ne yapacaksın?

Büdûr'u getirip Kameruzzaman'ın yanına yatırmışlar.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

183. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Peri kızı Meymûne ile Dehneş birlikte Kameruzzaman ile Büdûr'un yüzlerindeki örtüleri kaldırmışlar. Birbirlerine o kadar çok benziyorlarmış ki ikiz kardeş gibiymişler. Güzellikleri kendini koruyan takva sahiplerinin bile aklını başından alırmış. Tıpkı şairin dediği gibi:

Ey kalp! Güzel yüzlü birine âşık olma
Sonra şaşar, zillet içinde kalırsın
Ah o senin karşılaştığın güzel yüzlüler!
Birinden kurtulsan diğeri gelir

Dehneş ile Meymûne onlara bakıp duruyorlardı. Bir ara Dehneş "Benim sevgilim daha güzel" demiş. Meymûne ise "Hayır! Benim sevgilim daha güzel. Yazıklar olsun sana! Kör müsün sen? Şunun güzelliği-

ni, boyunu bosunu görmez misin? Şimdi sen benim sevgilim hakkında söyleyeceklerimi dinle! Eğer sen de sadık bir âşıksan benim sevgilim için söylediklerimin benzerini sen de sevgilin için söylersin" diye karşılık vermiş. Sonra Kameruzzaman'ı birkaç defa öpüp şu kasideyi söylemiş:

"Sen incecik bir dal iken sana kaba davranıyor.
Seni unutmak mümkün mü?
Senin kapkara gözlerin büyü saçıyor.
Ondan yüz çevirmem ne mümkün!
Aşk yükünü yüklenince üstümdeki gömleği taşımaktan aciz kaldım.
Sana olan aşkımın hiç azalmadığını biliyorsun.
Karasevdam benim bir tabiatım oldu.
Senin için duyduğum aşk bir tekellüftür.
Eğer kalbim senin kalbin gibi olsaydı,
Bedenim senin belin gibi incecik olsaydı hiç uyumazdım.
Senin güzel yüzün varken aya,
İnsanlar arasında adı çıkmış güzellere yazıklar olsun.
Ey kaskatı kalbi! Onun şefkatinden haberin olsun.
Belki sen de incelip şefkatli olursun.
Sevgilim! Güzellikte senin bir benzerin var.
Üzerime atılıyor. Kapısındaki muhafız hiç insaf etmiyor.
Bütün güzelliğin Yusuf'ta olduğunu zanneden yalan söyler.
Senin güzelliğin yanında Yusuf nerede?
Cinler benimle karşılaşınca benden korkarlar.
Oysa ben seninle karşılaşınca kalbim yerinden çıkacak gibi olur.
Saçlar simsiyah, alın ışık saçıyor. Boyuysa incecik."

Dehneş, Meymûne'nin sevgilisi hakkında söylediği şiiri duyunca coşup kendinden geçmiş. Çok beğenmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

184. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dehneş "Sen âşık olduğun kimse için aklın hep onda olarak bu güzel şiiri okudun. Şimdi ben de gücümün yettiğince şiir okuyacağım" deyip kalkmış ve sevgilisi Büdûr'a doğru gidip onu alnından öpmüş. Ardından da Meymûne'ye ve sevgilisi Büdûr'a bakarak şu kasideyi okumuş:

"Vadinin kıyısından onlara da uğradım.
Ancak vadinin ortasında ölüp kaldım.
Aşk şarabından içip sarhoş oldum.
Deve çobanının söylediği şarkıyı gözyaşı içinde dinleyerek raks ettim.
Vuslata ulaşıp mutlu olmak için çabalıyorum.
Büdûr'a ulaşıp mutlu olmak benim hakkımdır.
Hangi üç şeyden şikâyet edeyim?
Ben sayayım, sen kulak ver.
Kılıç gibi bakışlarından mı
Mızrak gibi boyundan mı yoksa simsiyah saçlarından mı?
Dedi ki: Şehirli, köylü, karşılaştığım herkeste bunları aradım.
Ben senin kalbindeyim.
Oraya doğru bir göz atıver.
O zaman beni görürsün.
Ben de ona benim kalbim nerede dedim."

Şiirini bitirince peri kızı Meymûne "Aferin sana Dehneş!" diyerek Dehneş'i takdir etmiş. Sonra da "Peki, o halde bunların hangisi daha çok güzel?" diye sormuş. Dehneş "Benim sevgilim Büdûr, seninkinden güzel" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine Meymûne "Seni

melun! Yalan söyledin. Bilakis benim sevgilim seninkinden güzel!" diye bağırmış. Böyle birbirleriyle çekişip didişirken Meymûne, Dehneş'e iyice kızıp dövmek istemiş. Ancak bunu fark eden Dehneş hemen boyun eğip sesini yumuşatarak "Hakikat sana zor gelmesin. İkimiz de kendi sevgilimizin diğerimizinkinden daha güzel olduğunu söylüyoruz. En iyisi birbirimizin dediklerini bir kenara koyup adaletle aramızı bulacak, sözüne güvenileceğimiz birine bulalım" demiş.

Bunun üzerine Meymûne "Tamam, öyle olsun" diyerek ayaklarıyla yere vurmuş. Birden yerden gözleri şaşı, kendisi uyuzlu bir ifrit çıkmış. Gözleri uzunlamasına birbirinden ayrı olan ifritin başında yedi boynuz varmış. Kafasında çıkan dört tel saçı yere doğru serpilmiş imiş. Elleri kurt eli, tırnakları aslan tırnağı, ayakları fil ayağı, toynakları eşek toynağı gibiymiş. Bu ifrit yerden çıkıp Meymûne'yi görünce hemen yerleri öpmüş ve el pençe divan durarak "Sultanımın kızı, hanımefendim, nedir ihtiyacınız?" diye sormuş.

Meymûne "Ey Kuşkuş! Şu melun Dehneş ile benim aramda arabuluculuk yapmanı istiyorum" deyip hikâyeyi başından sonuna kadar anlatmış.

İfrit Kuşkuş, Büdûr ile Kameruzzaman'a bakmak için dönünce onları birbirlerine sarılıp uyur halde bulmuş. İkisinin de kolları birbirlerinin boyunlarının altındaymış. Güzellik ve zarafette ikisinin de birbirinden eksik kalır yanı yokmuş. Kuşkuş bakmış, bakmış. Güzelliklerine hayran kalmış. Uzunca bir vakit Büdûr ile Kameruzzaman'ı seyrettikten sonra Meymûne ile Dehneş'e dönerek şu dizeleri okumuş:

Sevgilini ziyaret et ve kıskançların sözünü boş ver
Kıskançlar âşıklara yardım etmezler
Biri seninle dost olacak olursa onunla dostluğunu yaşa
Kalpler aşka tutulunca insanlar soğuk bir demir gibi kesilir
Âşıkları aşkından dolayı kınayan kimse!
Fasit bir kimsenin kalbi ıslah olur mu hiç?
Ey rahman olan Rabbim!
Ölmeden evvelki son günümüzü bile olsa güzel kıl

İfrit Kuşkuş şiirini bitirince Meymûne ile Dehneş'e "Ne biri ne de diğeri! Vallahi ikisi de birbirinden güzel! Güzellik, parlaklık ve kemal bakımından birbirine bu kadar benzeyen başka iki insan yoktur. İkisini birbirinden ayıran tek özellik birinin erkek, diğerinin dişi olmasıdır. Ancak benim başka bir fikrim var. İkisini de uyandıralım. Hangisi diğerinin aşkıyla tutuşursa o, güzellik bakımından diğerinden daha geri demektir" demiş.

Meymûne "Tamam, bu çok iyi bir fikir. Ben razıyım" deyince Dehneş "Ben de razıyım" demiş. Bu sırada Dehneş pireye dönüşüp Kameruzzaman'ı ısırmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

185. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dehneş pire kılığına girip uykusunun en güzel yerinde Kameruzzaman'ı boynundan ısırmış. Kameruzzaman elini boynuna atıp pire ısırığından yanan yeri kaşımaya başlamış. Böyle huzursuzca yerinde kıpırdanınca da yanında birisinin uyuduğunu fark etmiş. Nefesi miskten daha tatlı, bedeni yumuşacıkmış. Kameruzzaman buna çok şaşırmış ve o şaşkınlıkla yerinden fırlamış.

Sonra da dönüp yanında yatan kıza bakmış. Işıl ışıl parlayan inci gibi bir kızmış. Boyu bosu yerli yerinde, göğüsleri belirgin, yanakları gül gibiymiş. Kameruzzaman, Sultan Gayûr'un boylu boyunca yatmış uyuyan kızı Büdûr'un güzelliğini uzun uzun seyretmekten kendini alamamış. Kızın üzerinde incecik kumaştan bir elbise, başında altın ve mücevherlerle işlenmiş bir örtü varmış. Boynundaysa hiçbir sultanın dahi sahip

olmaya gücünün yetmeyeceği derecede pahalı yüzük taşları dizili bir gerdanlık varmış.

Gördükleri karşısında şaşkınlıktan ağzı açık kalan Kamerüzzaman'ın yüreğinde bu güzellik karşısında bir şeyler kıpırdamış. Kendi kendine "Allah'ın dilediği olur, dilemediği olmaz" deyip Büdûr'a uzanmış. Eliyle çevirip gömleğinin kenarını açmış. Karnı ve göğüsleri ortaya çıkınca içindeki aşk ve istek iyice artmış. Uyandırmaya çalışmış, ancak Büdûr bir türlü uyanmıyormuş. Çünkü Dehşen, Büdûr'un uykusunu ağırlaştırmış imiş. Kameruzzaman Büdûr'u sarsmaya, hareket ettirmeye devam etmiş. Bir yandan da "Sevgilim! Haydi, uyan! Bak ben kimim? Ben Kameruzzaman!" diyormuş. Ancak ne yaptıysa, Büdûr bir türlü uyanmamış. Uyanmayı bırak kıpırdamamış bile. Kameruzzaman oturup ne yapacağını düşünmüş bir süre. İçinden "Eğer tahminim doğruysa babamın beni evlendirmek istediği kız bu. Üç sene geçti. Demek üç senedir ben bundan kaçıyormuşum. Allah izin verirse sabah olur olmaz babama gidip beni onunla evlendir diyeceğim" diye geçirmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

186. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman içinden "Allah izin verirse sabah olur olmaz babama gidip beni onunla evlendir diyeceğim. Gün doğar doğmaz gideyim ki vuslata ereyim, sevgilimin güzellik ve cemaliyle şenleneyim" diye geçirmiş. Sonra öpmek üzere Büdûr'a doğru eğilmiş.

Bunu gören peri kızı Meymûne birden ürpermiş, içini bir utanç kaplamış. İfrit Dehneş ise sevincinden havalara uçmuş. Kameruzzaman tam Büdûr'un dudaklarından öpmeye niyetlenmişti ki birden Allah'tan utanıp yüzünü çevirmiş.

Kendi kendine "Sabretmeliyim. Belki de babam bana kızıp buraya hapsedince bu gelini getirdi ve yanımda uyumasını emretti. Beni denemek için de onu uyandıracak olursam asla uyanmaması gerektiğini tembihledi. Kameruzzaman sana ne yaparsa bana haber ver, dedi. Belki de babam buralarda, benim göremeyeceğim bir yerde gizlenmiş beni gözetliyor. Benim bu kıza yaptığım her şeyi görüyor. Hal böyleyse eğer sabah olunca beni azarlayacak ve sen o kızı öptüğün ve ona sarıldığın halde bana nasıl evlenmeye niyetim yok dersin? diyecek. Onun için ben ondan uzak durmalıyım ki babamla aramızdaki iş ortaya çıkmasın. Şu saatten sonra artık ona dokunmayacak ve bakmayacağım. Ancak yanıma ondan bir şey alayım ki ondan bir iz, bir hatıra olsun. Böylece onunla benim aramda bir işaret olur" diye düşünmüş.

Sonra Kameruzzaman, Büdûr'un elini kaldırıp parmağındaki paha biçilmez yüzüğü çıkarmış. Yüzüğün taşı en mükemmel mücevherlerden işlenmiş imiş. Üstündeyse şu beyitler yazmaktaymış:

Zannetmeyin sizin sözünüzü unuttuğumu!
Ne kadar zaman geçerse geçsin benden yüz çevirdiğinizi unutmadım
Efendiler! Bana acıyıp şefkat gösterin
Belki ağızlarınızı ve yanaklarınızı öperim
Vallahi siz aşktan dolayı cezalandırsanız da ben sizden hiç ayrılmam

Kameruzzaman, melike Büdûr'un parmağındaki yüzüğü çıkarıp kendi parmağına taktıktan son-

ra sırtını ona dönüp uykuya dalmış. Bunu gören Meymûne çok sevinmiş. Dehneş ile Kuşkuş'a "Sevgilim Kameruzzaman'ı gördünüz mü? Şu kıza karşı gösterdiği iffete bakın. İşte bu, onun ahlakının güzelliklerindendir. Bakın! Kızcağızı gördüğü, onun güzelliğini doya doya seyrettiği halde nasıl ona sarılmadı? Hatta elini bile sürmedi. Bilakis, sırtını dönüp yattı" demiş.

Bunun üzerine iki ifrit "Gerçekten de çok iffetliymiş" demişler.

Bu sırada Meymûne kalkıp pireye dönüşmüş ve Dehneş'in sevgilisi Büdûr'un elbisesinin içine dalmış. Bacaklarında gezinip baldırından ısırmış. Büdûr hemen gözlerini açmış. Kalkıp yatağın içinde oturmuş. Birden yanında derin bir uykuya dolmuş uyuyan bir delikanlı görmüş. Delikanlının yanakları dağ lalesi gibiymiş. Bakışları güzel hurileri utandırırmış. Ağzı sanki Süleyman'ın mührü gibiymiş. Ağzının suyu tatmaya değer, her derde dermanmış. Bazıları onu anlatırken şöyle demişler:

Hiç âşık olmayı düşlemezken
Bir ceylana âşık oldum
Ey beni Hind ile Zeynep'ten ayrıldığım için kınayan!
İlk çıkan sakallarım sabah gibi parlıyor

Melike Büdûr, Kameruzzaman'ı görünce birden karasevdaya tutulmuş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

187. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kraliçe Büdûr kendi kendine "Ah ne ayıp! Bu delikanlı benim tanımadığım bir yabancı. Ne oldu da yanıma uzanmış yatıyor acaba? Aynı yatakta hem de!" diye düşünmüş. Ancak sonra ona doğru şöyle bir bakınca kendini kaybedip zarafetini, güzelliğini ve cemalini seyre dalmış. "Allah hakkı için bu delikanlı ay gibi güzel yüzlüymüş. Ancak onun aşkından, güzellik ve cemaline olan tutkumdan ciğerim parçalanacak. Aman ne ayıp! Vallahi, eğer bu delikanlı babamın benim evlendirmek istediği delikanlı olsaydı hiç reddeder miydim? Hemen onunla evlenirdim. Güzellik ve cemaliyle şenlenirdim" demiş.

Hemen o vakit Kameruzzaman'ın yüzüne doğru yaklaşarak "Efendim, kalbimin sevgilisi, gözümün nuru! Uyan o güzel uykundan! Uyan da güzellik ve cemalimden nasiplen" demiş. Uyandırabilmek için eliyle dürtmüş. Ancak peri kızı Meymûne, Kameruzzaman'ın üstüne uyku kanadını gerip başını kanatlarıyla iyice ağırlaştırdığından dolayı Kameruzzaman bir türlü uyanmamış. Bunun üzerine melike Büdûr eliyle iyice sarstı ve "Canım hakkı için, sözümü dinle de güzel uykundan uyan. Yeşillikler içindeki şu nergise bir bak. Kalk efendim kalk! Arkandaki yastığa yaslan da uyuma!" demiş. Ancak Kameruzzaman bir türlü uyanmak bilmemiş. Ne yerinden kıpırdamış ne de bir cevap vermiş. Bilakis iyice uykuya dalmış.

Bunun üzerine melike Büdûr "Sana ne oluyor da güzellik ve cemalinle, işve ve nazınla, zarafetinle kibirleniyorsun? Sen güzel yüzlüysen ben de başka bir güzel yüzlüyüm. Bu yaptığın da nedir? Onlar mı sana benden uzak durmanı söylediler, yoksa baş belası ih-

tiyar babam mı bu gece benimle konuşmanı yasakladı?" demiş. Ancak Kameruzzaman yine gözlerini açmamış. Buna karşılık kızın aşkı iyice alevlenmiş. Allah, kalbini Kameruzzaman'ın aşkıyla doldurmuş. Kameruzzaman'a binlerce hasret dolu bakışlarla bakmış. Kalbi yerinden çıkacak gibi olmuş. İçi içine sığmıyor, yüreği küt küt atıyormuş. Kameruzzaman'a "Efendim, konuş benimle. Sevgilim, bir şey söyle bana. İki gözüm, bir cevap ver bana. Adın ne söyle! İnan benim aklımı başımdan aldın" demiş.

Kameruzzaman derin bir uykunun kollarında olduğundan tek bir kelime bile söylememiş. Melike Büdûr iç çekerek "Sana ne oluyor da kendini bu kadar beğeniyor, ağırdan satıyorsun?" demiş. Sonra Kameruzzaman'ı bir o yana bir bu yana salladıktan sonra kendine doğru çevirmiş. O sırada kendi yüzüğünün Kameruzzaman'ın parmağında olduğunu görüp bir çığlık atmış ve "Ah, ah! Vallahi sen benim sevgilimsin ve sen de beni seviyorsun. Ancak naz olsun diye benden yüz çeviriyorsun. Ben uyurken gelmişsin. Ancak dert etme! Ben tutup da parmağındaki yüzüğümü çıkarmayacağım" demiş.

Sonra Kameruzzaman'ın gömleğini açıp boynundan öpmüş. Üstünde yanına almak için bir şeyler aramış. Ancak üstünü başını iyice aradığı halde bir türlü yanına alabileceği bir şey bulamamış. Kalbi yerinden çıkacak gibi olmuş utanıp aramaktan vazgeçmiş. Kendi yüzüğünün yerine onun yüzüğünü çıkarıp kendi parmağına takmış. Yüzünden, gözünden, omuzlarından öpmüş. Öpmedik yer bırakmamış. Sonra da yanına yatmış ve Kameruzzaman'a sarılıp uykuya dalmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

188. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Melike Büdûr, Kameruzzaman'ın yanında uykuya dalmış. Bunu gören Meymûne sevinçten havalara uçup Dehneş'e "Seni melun! Sevgilinin benim sevgilim karşısında nasıl çılgına dönüp kendini kaybettiğini gördün mü? Benim sevgilimin senin sevgiline nasıl işveler, nazlar yapıp kibirle uzak durduğunu gördün mü? O halde benimkinin seninkinden daha güzel olduğunda hiç şüphe yok" demiş. Ardından da "Ancak ben seni yine de affettim" deyip Dehneş'i azat ettiğini ifade eden bir kâğıt yazmış. Sonra Kuşkuş'a dönüp "Onun yanında git de sevgilisi Büdûr'u yerine taşırken yardım et. Çünkü gün doğmak üzere. Ben de alacağımı aldım zaten" demiş.

Bunun üzerine Dehneş ile Kuşkuş, melike Büdûr'u alıp gökyüzüne doğru uçurmuşlar. Nihayet yerine getirip yatağına yatırmışlar. Meymûne de uyumakta olan Kameruzzaman'la baş başa kalmış. Uzun uzun onu seyredip neredeyse şafak sökmek üzereyken kendi yoluna gitmiş. Kameruzzaman şafak söker sökmez uykusundan uyanmış. Hemen bir sağa bir sola bakınıp kızı aramış ama bulamamış. Kendi kendine "Ne oluyor? Herhalde babam benim evlenme isteğimi iyice artırmak için benimle evlendirmek istediği kızı önce yanıma koyup sonra gizlice geri aldı" demiş. Sonra kapı önünde uyuyan hizmetçiye "Seni melun! Kalk!" diye bağırmış. Hizmetçi yarı uyur yarı uyanık kalkıp bir leğen ile ibrik getirmiş.

Kameruzzaman kalkıp abdest almış. Sonra sabah namazını kılıp tesbih çekmiş. Hizmetini görmek için önünde el pençe divan duran hizmetçiyi görünce "Yazıklar olsun sana kapıcı! Ben uyurken kim geldi

de kızcağızı yanımdan alıp götürdü?" diye çıkışmış. Hizmetçi şaşkın şaşkın "Hangi kızı efendim?" diye sormuş.

Kameruzzaman "Bu gece benim yanımda uyuyan kızı diyorum" deyince hizmetçi Kameruzzaman'ın sözlerinden biraz ürkmüş ve "Yanınızda ne bir kız ne de bir başkası vardı. Ben kapının ardında uyurken kız da nereden girecekmiş? Hem kapı iyiden iyiye kilitli. Vallahi efendim, siz uyurken ne bir erkek ne de bir dişi girdi yanınıza" demiş.

Bunun üzerine Kameruzzaman "Seni melun! Yalan mı söylüyorsun yoksa eceline mi susadın? Beni kandırıyorsun ve bana, bu gece benim yanımda uyuyan kızın nereye gittiğini, o kızı benim yanımdan kimin aldığını söylemiyorsun" diye bağırmış.

Hizmetçi iyiden iyiye korkmuş. "Vallahi efendim ben ne bir oğlan ne de bir kız kimseyi görmedim" demiş. Kameruzzaman hizmetçinin bu sözlerine karşılık iyice sinirlenip "Bütün bunlar senin hilelerinden biri ey melun! Gel bakalım yanıma!" diye bağırmış. Hizmetçi hemen Kameruzzaman'a doğru ilerlemiş. Kameruzzaman hizmetçiyi yakasından tuttuğu gibi yere fırlatmış. Üstüne çöküp tekmelemeye başlamış. Nihayet adam bayılıp kalmış.

Böyle olunca adamı kuyunun ipine bağlayıp kuyuya sarkıtmış. Suya varana kadar dibine indirmiş. Mevsimlerden kışmış ve havalar oldukça soğukmuş. Hizmetçiyi suya daldırıp çıkarmış. Sonra tekrar indirmiş. Yine daldırıp çıkarmış. Adamı suya bir batırıp bir çıkarıyormuş. Bu sırada hizmetçi yalvarıp yakararak yardım istiyor, feryat figan ediyormuş. Ancak Kameruzzaman "Vallahi ey melun! Bana o kızla ilgili doğruyu söylemedikçe, ben uyurken onu kimin götürdüğünü söylemedikçe seni kuyudan çıkarmayacağım" diyerek onun yalvarmalarına karşılık vermiyormuş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

189. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

En sonunda hizmetçi Kameruzzaman'a "Efendim! Beni kuyudan çıkarın! Size gerçeği söyleyeceğim" demiş. Kameruzzaman hizmetçiyi hemen kuyudan yukarı doğru çekip çıkarmış. Zavallı adam suya batıp çıktığından, soğuktan ve çektiği eziyetten neredeyse ölecekmiş. Şiddetli bir rüzgârın salladığı kamış gibi sallanıyor, tir tir titriyor, dişleri takır takır birbirine vuruyormuş. Elbisesi sırılsıklammış. Hizmetçi kuyudan çıkınca "Efendim, beni bırak da gidip elbisemi çıkarayım. İyice sıkıp güneşe sereyim, kurusun. Başka bir elbise giyip hemen gelirim. O zaman sana o kızdan bahseder, hikâyesini anlatırım" demiş.

Bunun üzerine Kameruzzaman "Melun köle seni! Ölümü burnunun ucunda görmeseydin doğruyu

söylemeyecektin, değil mi? Çabuk git, işini hallet. Bir an evvel dön de şu kızdan ve hikâyesinden bahset bana" demiş.

Canını kurtardığına inanamayan hizmetçi Kamerüzzaman'ın yanından ayrılır ayrılmaz koşa koşa Sultan Şehreman'ın yanına gitmiş. Sultan tam o sırada veziriyle Kameruzzaman hakkında konuşmaktaymış. Hizmetçi sultanla vezirin konuşmalarına kulak kabartmış. Sultan vezire "Bu gece oğlum Kameruzzaman'ı düşünmekten gözüme bir damla uyku girmedi. O eski burçlarda başına bir iş gelmesinden korkuyorum. Onu hapsetmenin bir yararı da yok" demiş. Vezir "Onun için endişelenmeyin. Ona hiçbir şey olmaz. Şöyle bir ay zindanda kalsın ki birazcık aklı başına gelsin" diye karşılık vermiş.

Onlar böyle konuşurlarken hizmetçi yanlarına yaklaşmış. Sultan Şehreman'a "Efendimiz, sultanımız, oğlunuz delirdi, aklını yitirdi. Bakın beni ne hale soktu. Bana bu gece yanında bir kızın uyuduğunu ve gizlice ortadan kaybolduğunu söylüyor ve geceleyin yanında uyuyan kızı sorup duruyor. Oysa benim kızdan haberim bile yok" demiş. Sultan Şehreman hizmetçinin oğlu Kameruzzaman hakkında söylediklerini duyunca "Vah oğlum!" diyerek feryadı basmış. Bütün bu işlere sebep olan vezirine kızıp "Hemen oğlum Kameruzzaman'ın durumunu araştırıp bana haber ver" diye bağırmış.

Vezir korkudan eteklerine basıp tökezleyerek düşe kalka sultanın yanından ayrılmış. Yanına hizmetçiyi de alarak Kameruzzaman'ın yattığı zindana gitmiş. O esnada güneş iyice yükselmiş imiş. Vezir Kameruzzaman'ın yanına girip yatağının köşesine oturmuş. Kamerüzzaman o esnada Kur'an okuyormuş. Selam verip "Efendim! Bu melun köle, bize bir şeyler söyledi. Aklımızı karıştırıp bizi tedirgin etti. Sultan da buna çok kızdı" demiş.

Kameruzzaman "Ey vezir! Size benim hakkımda ne dedi de babamın aklını karıştırdı? Doğrusu burada aklı karışan, kızan biri varsa o da benim" diye karşılık vermiş.

Vezir "Perişan bir halde yanımıza geldi ve maazallah sizin hakkınızda size yakışmayan şeyler söyledi. Söylediği yalan ne sizin gençliğinize ne aklınıza ne de dilinize münasip gelir. Sizin hâşâ, öyle çirkin şeyler söylemeniz mümkün mü?" diye lafı ağzında geveleyip durunca Kameruzzaman tekrardan "Bu melun köle acaba size neler söyledi?" diye sormuş. Bunun üzerine vezir "Bize sizin delirdiğinizi söyledi. Güya geçen gece yanımda uyuyan bir kız vardı demişsiniz" demiş. Sonra "Siz hizmetçiye böyle bir şey dediniz mi?" diye sormuş.

Kameruzzaman bunları duyunca öfkesinden küplere binmiş ve vezire "Şimdi anladım. Bütün bunları hizmetçiye siz söylediniz, siz öğrettiniz bunları" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

190. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman'ın oğlu Kameruzzaman vezire "İşte şimdi durum anlaşıldı. Onun bu gece benim yanımda uyuyan kızıyla ilgili konuşmasına engel olan sizlersiniz. Sen ey vezir! Hizmetçiden daha akıllısın. O halde derhal söyle bana! Bu gece kucağımda uyuyan güzel yüzlü kız nereye gitti? Onu benim yanıma siz gönderdiniz ve ona kucağımda uyumasını emrettiniz.

Ben sabaha kadar onunla uyudum. Ancak uyandığımda onu yanımda bulamadım. O şimdi nerede?" diye bağırmış.

Bunun üzerine vezir "Kameruzzaman, efendim! Allah için söylüyorum. Biz bu gece senin yanına kimseyi göndermedik. Sen bu gece tek başına uyudun. Kapı senin üstünden kilitliydi. Hizmetçiyse kapının ardında uyuyordu. Yanınıza ne bir kız girdi ne de bir başkası. Efendim! Kendinize gelin. Aklınızı başınıza toplayın. Kafanızı böyle şeylerle meşgul etmeyin" demiş.

Vezirin sözlerine iyiden iyiye sinirlenen Kameruzzaman "Ey vezir! O kız benim sevgilimdir. Ben bu gece o güzel yüzlü, kara gözlü, kırmızı yanaklı kıza sarılarak uyudum" diye sözlerini yinelemiş. Kameruzzaman'ın sözleri karşısında şaşakalan vezir "Bu gece sen o kızı kendi gözlerinle uyanıkken mi gördün yoksa rüyanda mı gördün?" diye sormuş. Kameruzzaman "Ey ihtiyar melun! Sen benim kulaklarımla mı gördüğümü sanıyorsun? Onu tabi ki uyanıkken ve şu iki gözümle gördüm. Kendi ellerimle dokundum. Gece yarısına kadar yanında uykusuzca bekledim. Doya doya güzelliğini, cemalini, zarafetini seyrettim. Ancak ona benimle konuşmamasını siz söylediniz. O da uyuyor gibi yaptı. Bunun üzerine ben de sabaha kadar onun yanında yattım. Uykumdan uyandığımdaysa onu yanımda bulamadım" diye çıkışmış.

Vezir "Kameruzzaman, efendim! Belki de bunu rüyanızda görmüşsünüzdür. Bunlar saçma sapan rüyalar ya da hayallerdir ki farklı yiyecekler yendiğinde olur. Ya da melun şeytanın vesveseleridir" demiş. Kameruzzaman "Ey ihtiyar melun! Sen nasıl olur da bunlar saçma sapan rüyalardandır deyip benimle alay edersin? Oysa hizmetçi bile o kızı gördüğünü söylemişti. Hatta hemen gidip döneceğim ve döndüğümde sana işin aslını söyleyeceğim demişti" diyerek yerinden fırladığı gibi vezirin sakalı upuzun sakalına yapış-

mış. Sonra da adamın sakalına asılıp tuttuğu gibi yatağın üstünden yere çarpmış. Vezirin sakalını öyle bir yoluyormuş ki vezir canı çıkacak sanmış. Durmadan veziri tekmeliyor ve yüzünü gözünü tokatlıyormuş. Zavallı vezir neredeyse ölecekmiş. Kendi kendine "Şu sefil hizmetçi bu delinin elinden bir yalan söyleyerek kendini kurtardıysa ben bunun alasını yapar, başka bir yalan uydurarak canımı kurtarırım. Canımı kurtarmak için söylediğim yalan da beni helak edecek değil ya. Oğlan deli. Bunda şüphe yok" diye düşünmüş.

Sonra Kameruzzaman'a dönüp "Efendim! Beni cezalandırmayın! Babanız bana o kızla ilgili meseleyi gizli tutmamı söylemişti. Bense şimdi bitkin düştüm. Yediğim dayaklar beni çaresiz düşürdü. Çünkü ben artık ihtiyar bir adamım. Dayağa tahammül edecek takatim yok. Bana azıcık mühlet ver de sana kız meselesinden söz edeyim" demiş. Kameruzzaman bunu duyunca dayağı bırakıp "Neden söylemiyorsun da o kadar dayaktan sonra konuşmaya başlıyorsun? Kalk melun ihtiyar! Kalk da anlat bakalım" demiş.

Vezir "Sen o güzel yüzlü, servi boylu kızı mı soruyorsun?" demiş.

Kameruzzaman "Hah şöyle. Şimdi oldu. Söyle bana vezir! Onu benim yanıma kim getirdi de uyuttu? O şimdi nerede? Söyle bana ki kendim gideyim yanına. Eğer bütün bunları babam sultan Şehreman yaptıysa ve evlilik için beni onunla denediyse ben onunla evlenmeye razıyım. Çünkü onun bütün bunları yapmasının, o kızcağızla aklımı çelmesinin, sonra da kızı yanımdan götürmesinin tek sebebi benim evlilikten uzak durmamdı. İşte bak! Ben artık evlenmeye razıyım. Bunu hemen babama ilet ey vezir! Ona benim o kızla evlenmem gerektiğini söyle. Çünkü ben ondan başkasını istemiyorum. Kalbim ancak ona âşık. Çabuk kalk ve babama koş. Hemen beni evlendirmesini söyle. Sonra derhal benim yanıma dön" demiş.

Vezir kaleden çıkana kadar Kameruzzaman'ın elinden kurtulduğuna inanamamış. Koşarak Kameruzzaman'ın babası sultan Şehreman'ın yanına varmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

191. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Vezir kaleden koşa koşa çıkıp sultan Şehreman'ın yanına gelmiş. Vezirin böyle nefes nefese gelişini gören sultan Şehreman "Ey vezir! Bu şaşkın halin de ne böyle? Kimin sevinçli haberi seni bu hale soktu?" diye sormuş. Vezir "Size bir müjde getirdim!" diye karşılık verince sultan Şehreman "Sevinçli haberin de neymiş söyle bakalım?" diye sormuş.

Vezir "Sultanım! Oğlunuz Kameruzzaman delirmiş!" demiş. Sultan bunu duyunca yüzü kararmış, "Ey vezir! Açık konuş. Nasıl olmuş da delirmiş?" diye bağırmış. Vezir hemen "Baş üstüne!" deyip oğluyla arasında olanları anlattı.

Bunun üzerine sultan "O halde gözün aydın olsun vezir! Bana oğlumun delirdiğini müjdeledin. Ben de müjdene karşılık senin boynunu vurduracağım. Ey vezirlerin baş belası, devlet adamlarının yüz karası! Oğlumun delirmesinin sebebi sensin. Çünkü baştan sona bütün bu olanlar senin fikrindi. Vallahi, eğer oğluma bundan bir zarar dokunacak olursa ya da oğlum gerçekten delirmişse seni şu kubbeye çivileyeceğim ve sana acının en beterini tattıracağım" demiş.

Sonra kalkıp yanında veziriyle kaleye gitmiş. Oğlu Kameruzzaman'ın yanına girmiş. Babası sultan Şehreman ile vezirin gelişini gören Kameruzzaman hemen yerinden fırlayıp oturduğu yataktan aşağı inmiş. Koşup babasının elini öpmüş. Sonra geri çekilip başını yere eğmiş. Babasının önünde el pençe divan durup bir süre öyle beklemiş. Sonra başını kaldırıp babasına bakmış. Gözyaşları yanaklarından süzülerek şu dizeleri okumuş:

Eğer daha önce bir günah işlemişsem ve size karşı bir hata etmişsem
Yaptıklarımdan dolayı pişman olup tövbe ediyorum
Sizin affınız günahının bağışlanmasını isteyen günahkârı kuşatır

Bunu duyan sultan koşup oğlu Kameruzzaman'ı kucaklamış. İki gözünün ortasından öpüp yatağa, yanıbaşına oturtmuş. Vezire öfkeyle bakarak "Ey vezirlerin köpeği! Sen oğlum Kameruzzaman hakkında nasıl ileri geri konuşup lakırdılar edersin ve kalbime korku salarsın?" demiş. Ardından oğluna dönerek "Evladım! Bugün günlerden ne?" diye sormuş. Kameruzzaman "Babacığım! Bugün pazar, yarın pazartesi, ertesi gün salı, sonraki günüyse çarşamba, sonra perşembe ve sonra da cuma" diye cevap vermiş. Bunun üzerine

sultan Şehreman "Evladım, Allah'a çok şükür iyisin" dedikten sonra "Peki, biz hangi aydayız?" diye sormuş.

Kameruzzaman "Biz şimdi zilkade ayındayız. Sonra zilhicce gelecek. Ondan sonra sırasıyla muharrem, safer, rebiulevvel, rebiussani, cemaziyelevvel, cemaziyelahir, recep, şaban, ramazan ve şevval ayları gelecek" diye cevap vermiş.

Oğlunun verdiği cevaba sevinen babası, vezirin yüzüne bir tokat atıp "Ey melun ihtiyar! Sen nasıl olur da benim oğlum Kameruzzaman'ın delirdiğini iddia edersin? Şu hale bakılacak olursa burada bir deli varsa o da sensin!" diye bağırmış. Buna karşılık vezir başını kaldırıp bir şeyler söylemek istemiş ancak sonra olacakları görmek için biraz daha beklemeye karar vermiş. Sultan Şehreman "Evladım! Şu vezir ile hizmetçinin söyledikleri de ne demek? Güya sen onlara demişsin ki: Sen bu gece güzel yüzlü bir kızla uyumuşsun. Bu bahsettiğin kız da ne oluyor?" diye sormuş.

Kameruzzaman babasının sözüne gülüp "Babacığım, artık daha fazla alay edilmeye takatim kalmadı. Artık tek bir kelime dahi söylemeyin. Bana yaptıklarınızdan iyice sıkıldım. Babacığım, ben evlenmeye razı oldum. Ancak bir şartla. Ben bu gece yanımda uyuyan güzel yüzlü kızla evleneceğim. Ben eminim ki onu benim yanıma gönderen sensin. Yanıma gönderip benim aklımı çeldin. Gönderdikten sonra da gün doğmadan yanımdan aldın" demiş.

Bunları duyan sultan Şehreman "Allah muhafaza! Allah'ım sen onun aklını delilikten koru!" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

192. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman oğlu Kameruzzaman'a "Benim bu gece senin yanına gönderdiğim, sonra da sabah olmadan yanından aldığım kız da kimmiş? Vallahi evladım! Ben bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Allah için söyle. Bunlar saçma sapan rüya veya hayallerden biri midir? Çünkü sen dün gece evliliği düşünerek uykuya daldın. Kafan onunla karmakarışık oldu. Evlilik de, düğün de, bunu akla getiren de yerin dibine batsın. Ancak hiç şüphesiz senin evlilik konusunda kafan karmakarışıktı. Böylece rüyanda da güzel yüzlü bir kızın seni kucakladığını gördün. Sonra da aklınca onu uyanıkken gördüğüne inandın. Bütün bunlar evladım, karmakarışık rüyalardandır" demiş.

Kameruzzaman "Bu lafları bir kenara bırak! O kızla ilgili hiçbir şey bilmediğine dair her şeyi yaratan Allah adına yemin et!" demiş. Babası "Musa ve İbrahim'in ilahı adına yemin ederim ki bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Belki de uykunda gördüğün bir rüyadır" deyince Kameruzzaman "Ben sana bunun uyanıkken gerçekleştiğini gösteren bir delil göstereyim mi?" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

193. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman babasına "Sorarım sana! Bir kimse rüyasında kendisinin çetin bir savaşa girip savaştığını görse sonra da uykusundan uyansa ve elinde kana bulanmış bir kılıç görse bu bir tesadüf olur mu?" diye sormuş. Babası "Hayır! Vallahi, evladım, bu bir tesadüf olamaz" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Kameruzzaman şöyle diyerek her şeyi anlattı: "Ben de sana bu gece başımdan geçenleri anlatayım. Sanki rüyadaymışım gibi gece yarısı uyandım. Yanımda uyuyan bir kız gördüm. Boyu benim boyumda, şekli bana benzerdi. Sarılıp kucakladım. Elimle dokundum. Yüzüğünü alıp parmağıma taktım. O da benim yüzüğümü çıkarıp parmağına taktı. Senden utandığım için ondan uzak durdum. Zannettim ki onu sen gönderdin ve benim ne yapacağımı görmek için bir yere saklandın. Senden utandığım için onu dudaklarından öpmeye çekindim. Beni evlenmeye ikna etmek için denediğini düşündüm. Sonra gün doğunca uykumdan uyandım. Ancak kızı yanımda bulamadım. Ne bir iz bulabildim ne de bir haberini alabildim. Sonra hizmetçi ve vezirle aramızda yaşananlar yaşandı. Sorarım size yüzük meselesi gerçek olduktan sonra bu iş nasıl yalan olur? Eğer yüzük olmasaydı ben de her şeyin bir rüya olduğunu sanacaktım. İşte şu parmağımdaki yüzük, onun yüzüğü. Bakın sultanım! Şu yüzüğün değeri ne eder?"

Yüzüğü babasına uzatmış. Babası yüzüğü alıp evirip çevirdikten sonra oğluna dönmüş ve "Bu yüzük büyük bir haber, çok önemli bir delil. Bu gece o kız ile aranızda olanlar akıl alır şeyler değil. Bu misafir nereden gelmiş bilmiyorum. Bütün bunlar hep şu vezirin başının altından çıktı. Evladım, Allah için sabret.

Umalım da Allah seni bu sıkıntıdan kurtarsın. Evladım, artık anlaşıldı ki sende delilik yok. Ancak senin derdinin dermanını ancak Allah verir" demiş.

Kameruzzaman "Babacığım! Allah için senden o kızı arayıp bulmanı ve getirmeni istiyorum. Yoksa üzüntüden ölürüm" diyerek döktüğü gözyaşlarıyla aşkını babasına göstermiş.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

194. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman gözyaşları içinde şu beyitleri okumuş:

Ona karşı tedbirinizi alın
Çünkü o bir sihirbazdır
Onun bakışlarını fırlattığı kimse için artık kurtuluş yoktur
Onun yumuşak sözler söylemesine kanmayın
Çünkü şarap akılları sarhoş eder

Kameruzzaman şiirini bitirince vezir sultana dönüp "Sultanım! Daha ne zamana kadar oğlunuz Kameruzzaman'ın yanında vakit geçirip askerlerinizden uzak kalacaksınız? Devlet erbabından uzak kalacak olursanız hükümranlığınızın düzeni bozulabilir. Akıllı kimse bedenine muhtelif hastalıklar sirayet ettiğinde o hastalıkların en büyüğü ve en önemlisini tedavi etmekle işe başlar. Bence doğru olan, oğlunuzu buradan alıp deniz kenarındaki saraya nakletmektir.

Böylece oğlunuzdan bir süreliğine ayrılırsınız. Sonra da haftanın iki günü divanı toplarsınız. Pazartesi ve perşembe günleri komutanlar, vezirler, hacipler, naipler, devlet erbabı, saltanatın hususi adamları, diğer askerler ve halk huzurunuza gelirler. Meselelerini arz ederler. Siz de ihtiyaçlarını görür, aralarında hüküm verirsiniz. Kiminden alırsınız, kimine de verirsiniz. Kimine emirler verip kimine de yasaklar yağdırırsınız. Haftanın diğer günlerinde de oğlunuz Kameruzzaman'ın yanında kalırsınız. Allah size ve ona bir çıkış yolu gösterene kadar böyle devam edersiniz. Hükümdarlar dahi zamanın getireceği felaketlere karşı uyanık ve tedbirli olmalı. Akıllı kimse her zaman uyanık kalmalı" demiş.

Sultan, vezirin söylediklerini duyunca vezirine hak vermiş. Sözünü dinlemekte yarar olduğunu düşünmüş. Devlet düzeninin bozulmasından korkmuş. Hemen o vakit kalkıp oğlunun buradan deniz kenarındaki saraya nakledilmesini emretmiş. Sarayın denize açılan pencereleri varmış. Tabanı, renkli mermerlerle kaplı, tavanı gök mavisi boya üzerine altın nakışlarla bezeliymiş. Kameruzzaman için hemen yerlere ipekten örtüler serip duvarlara ipek halılar, pencerelere mücevher işlemeli perdeler asmışlar. Kameruzzaman işte böyle bir saraya taşınmış. Ancak aşkından gözüne uyku girmiyormuş. Aklı fikri hep sevdiğindeymiş. Rengi sararmış, bedeni günden güne zayıflamış. Babası sultan Şehreman gelip başucuna oturur, oğlu için üzülüp ah vah edermiş.

Artık sultan her pazartesi ve perşembe günleri yanına kim gelmek isterse izin veriyormuş. Böylece valiler, vezirler, hacipler, naipler, devlet erbabı, asker ve halktan kim isterse bu saraya gelip sultanın huzuruna giriyormuş. Hizmetlerini yerine getirip görevlerini layıkıyla yaptıktan sonra gün sonuna kadar sultanın yanında kalıyor, ardından da oradan ayrılıp kendi iş-

lerinin başına gidiyorlarmış. Sultan da onlar gider gitmez oğlu Kameruzzaman'ın yanına geliyormuş. Gece gündüz yanından ayrılmaz olmuş. Günler ve geceler boyu bu hal böyle sürüp gitmiş.

Sultan Şehreman'ın oğlu Kameruzzaman'ın hali böyleymiş. Adaların ve yedi sarayın sahibi sultan Gayûr'un kızı Büdûr'a gelince: İki ifrit Büdûr'u yüklenip yatağına yatırdıklarında gün neredeyse doğmak üzereymiş. Büdûr gün doğar doğmaz uykusundan uyanmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

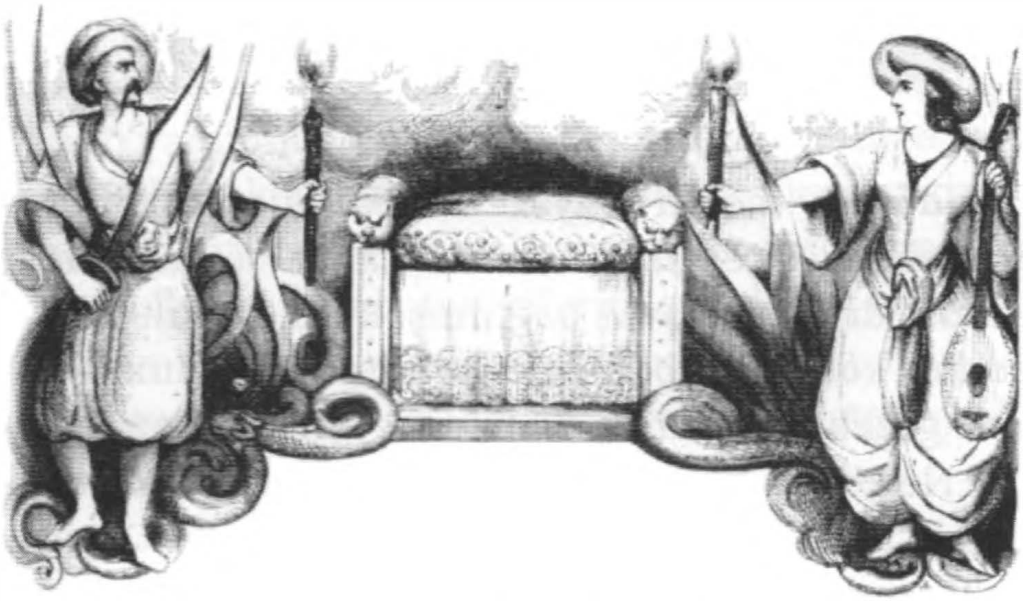

195. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Melike Büdûr uyanınca yatağında biraz oturmuş. Sonra bir sağına bir soluna bakınıp sarılarak uyuduğu sevgilini aramış ama bulamamış. Kalbi yerinden çıkacak, aklı başından gidecek gibi olmuş. Bir çığlık koparmış. Bütün cariyeler, dadılar, hizmetçiler bağırmasına uyanmış, hemen yanına koşmuşlar. En büyükleri ileri çıkıp Büdûr'un yanına gelmiş ve "Hanımefendim! Ne oldu?" diye sormuş.

Büdûr "Ey melun ihtiyar! Bu gece kucağımda uyuyan delikanlı, sevgilim nerede? Çabuk söyle! Nereye gitti o?" diye avaz avaz bağırmış. Bunu duyan ihtiyar kadının korkudan beti benzi atmış ve hanımefendisinin gazabı karşısında tir tir titreyerek "Hanımefendim! Ne kötü şeyler söylüyorsunuz siz!" demiş. Ancak Büdûr "Sana yazıklar olsun melun ihtiyar! O güzel yüzlü sevgilim, akşamdan sabaha kadar yanımda uyuyan kara gözlü, hilal kaşlı delikanlı nerede?" diye yinelemiş sorusunu.

Bunun üzerine ihtiyar kadın "Vallahi ben ne bir delikanlı ne de başka bir kimse gördüm. Allah aşkına hanımefendim! Lütfen böyle münasebetsiz şakalar yapmayın. Yoksa tatlı canımız heba olur. Bu şakayı babanız duyarsa bizi onun elinden kim kurtarır?" demiş. Melike Büdûr "Bu gece yanımda uyuyan bir delikanlı vardı. Ondan daha güzelini görmedim" diye sözlerini yineleyince ihtiyar hizmetçi "Allah, aklınıza zeval vermesin. Bu gece sizin yanınızda kimse uyumadı ki" demiş.

Bu sırada Büdûr eline bakınca parmağındaki Kameruzzaman'ın yüzüğünü görmüş. Kendi yüzüğüy-

se yokmuş. İhtiyar hizmetçiye "Yuh sana! Hain kadın! Bana yalan söylüyorsun ve bu gece senin yanında kimse uyumadı diyorsun. Bir de yalan yere Allah'a yemin ediyorsun" diye çıkışmış. İhtiyar hizmetçi "Vallahi size yalan söylemedim ve yalan yere de yemin etmedim" deyince Büdûr öfkesinden küplere binmiş. Yanındaki kılıcı kınından çıkardığı gibi ihtiyar hizmetçiye vurup oracıkta canını almış.

Bu sırada diğer hizmetçiler, cariyeler, odalıklar çığlık çığlığa Büdûr'un babasına koşmuşlar. Kızının durumunu haber vermişler. Sultan Gayûr hemen kızının yanına gelip "Kızım! Neler oldu?" diye sormuş. Kız gözleriyle etrafı tarayarak, aklı başından gitmiş bir halde üstünü başını parçalayarak "Babacığım! Bu gece benim yanımda uyuyan delikanlı nerede?" diye bağırmış. Babası kızının bu yaptıklarını görünce cariye ve hizmetçilere kızını tutmalarını emretmiş. Hemen üstüne çullanıp yakalamış, ellerini ayaklarını bağlamışlar. Boynuna da demirden zincir bağlayıp zincirin ucunu sarayın penceresine bağlamışlar. İşte, melike Büdûr'un hali de böyleymiş.

Babası sultan Gayûr'a gelince, kızının başına gelenleri görünce dünyası başına yıkılmış. Çünkü kızını çok severmiş. Kızının durumu hafife alınacak gibi değilmiş. Hemen kalkıp müneccimleri, hekimleri, falcıları getirtmiş. Onlara "Kızımı bu hastalıktan kim kurtarırsa onunla evlendireceğim ve ona saltanatımın yarısını vereceğim. Kim bu işe kalkıştığı halde kızımı kurtaramazsa boynunu vurup başını sarayın kapısına asacağım" demiş. Bu şekilde kızının hastalığına çare arayıp da bulamayan kırk kişinin kellesini almış. Diğer hekimleri çağırtmış. Hepsinin eli kolu bağlıymış, ne yapacaklarını, nasıl derman bulacaklarını bilmiyorlarmış. Bilginler, falcılar Büdûr'un derdini anlamaktan aciz kalmışlar.

Bir ara Büdûr'un aşkı ve karasevdası iyice içine işleyip yakmaya başlayınca gözlerinden yaşlar dökülerek şu beyitleri okumuş:

Ey Kamerim! Sana olan aşkım benim tek rakibim
Gecenin karanlıklarında seni hatırlamak benim tek dostum
Uyuyorum ancak her yanım alev alev yanıyor
Sıcaklığı sanki cehennem ateşini andırıyor
Öyle bir aşk ve yanmakla sınanıyorum ki
Aşktan ve ateşten çektiğim azap her yanımı sardı

Büdûr, şiirini bitirince ağlamaya başlamış. O kadar çok ağlamış ki gözkapaklarına ağrılar girmiş. Yanakları solmuş. Üç sene böyle geçmiş.

Büdûr'un Merzvân adında bir sütkardeşi varmış. Ülkenin en uç şehrine sefere çıktığından bu süre boyunca Büdûr'u hiç görmemiş. Merzvân, Büdûr'u çok severmiş. Bu sevgisi kardeşlik sevgisinin ötesinde bir sevgiymiş. Dönünce annesinin yanına gidip kız kardeşi Büdûr'u sormuş. Annesi "Evladım! Sütkardeşin delirdi. Üç sene oldu. Boynunda demirden bir zincirle bağlı yaşıyor. Doktorlar tedavi etmekten aciz kaldı" demiş. Merzvân bunu duyunca "Gidip mutlaka onu görmeliyim. Belki neyi var anlarım da çaresini bulurum" demiş. Annesi oğlunun bu sözüne "Doğru, mutlaka git gör onu. Ancak yarına kadar sabret de onu görmenin bir yolunu bulalım" diye karşılık vermiş.

Merzvân'ın annesi daha sonra Büdûr'un sarayına gitmiş. Kapıdaki görevli hizmetçiyle görüşmüş. Ona hediyeler verip "Benim bir kızım var. Büdûr hanımefendi ile birlikte büyüdü. Ben kızımı evlendirdim. Hanımefendinin başına gelenleri duyunca içine oturdu. Onu düşünür oldu. Lütfen, izin ver de kızım, Büdûr hanımefendinin yanına girip bir baksın. Sonra da geldiği gibi çıksın. Kimsenin ruhu bile duymaz" demiş. Hizmetçi "Bu, ancak geceleyin sultan, kızına bakmak için girip çıktıktan sonra olabilir. O zaman sen kızınla beraber girip çıkarsın" demiş. İhtiyar kadın hemen hizmetçinin elini öpüp evinin yolunu tutmuş.

Ertesi gece yatsı namazından sonra kalkıp hazırlanmış ve oğlu Merzvân'a kadın elbiseleri giydirip onu kadın kılığına sokmuş. Sonra da elinden tutup saraya götürmüş. Yürüyüp hizmetçinin yanına gitmişler. Bu sırada sultan da kızının yanından ayrılmış. Hizmetçi bunları görünce önlerine geçip "Girin! Ancak çok fazla kalmayın" demiş. İhtiyar kadın, oğlu Merzvân ile birlikte içeri girince Büdûr'u zincirlerle

bağlanmış bulmuşlar. Annesi oğlunun üstündeki kadın elbiselerini çıkardıktan sonra selam vermişler. Merzvân yanında getirdiği kitapları çıkarmış ve bir mum yakmış. Büdûr, Merzvân'a bakınca onu hemen tanımış ve "Kardeşim! Uzun zamandır seferdeydin! Senden haber almayalı ne çok olmuştu!" demiş. Merzvân "Evet, lakin Allah sağ salim döndürdü işte. Tekrar sefere çıkacaktım ki senin hakkındaki haberleri duydum. Vazgeçtim. Kalbim yandı, tutuştu. Hemen senin yanına geldim. Belki hastalığını anlarım ve dermanına bakarım" demiş. Büdûr "Kardeşim, sen de mi benim delirdiğimi zannediyorsun?" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Sevdiği uğruna delirdi dediler
Ben de onlara yaşamanın tadını ancak deliler alır
Evet, delirdim
Hemen, uğruna delirdiğim kimseyi getirin bana
Eğer deliliğime çare olursa işte o zaman beni kınamayın, dedim

Bunu duyan Merzvân, Büdûr'un âşık olduğunu anlamış "Anlat bana! Kim bilir, belki Allah senin kurtuluşunun nerede olduğunu bana bildirir" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

196. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Büdûr "Kardeşim, o halde başımdan geçenleri dinle" diyerek anlatmaya başlamış yaşadıklarını, "Bir gece yarısı uykumdan uyandım. Yanımda güzellikte benzeri olmayan bir delikanlı gördüm. Öyle güzel ki dil onu anlatmaktan aciz kalır. Zannettim ki beni denemek için bunu ona babam emretti. Çünkü sultanlar beni isteyip durduğu için babam da evlenmemi istemiş, ben ise reddetmiştim. İşte böyle zannettiğim için onu uyandırmaktan kaçındım. Ona sarıldığım zaman babama bunu haber verir diye de korkmuştum. Ancak sabah olduğunda parmağımda kendi yüzüğüm yerine onun yüzüğünü buldum. İşte benim hikâyem böyle. Kardeşim! Kalbim görür görmez ona âşık oldu. Ona olan aşkım ve sevdam o kadar çok ki artık uyku nedir bilmez oldum. Gece gündüz ağlamaktan, şiirler okumaktan başka yaptığım bir şey yok." Büdûr hikâyesini anlattıktan sonra gözyaşlarına boğulup ve şu şiiri okumuş:

Aşk bütün tadımı kaçırdı
O ceylanın otlağı kalplerdir
Âşıkların kanı değersizdir
Onu bakışımdan da düşüncelerimden de kıskanıyorum
Bir yanım öte yanımın rakibi
Ah o oklar atan kaşları! Kalpleri tutturamadığın oklar bize isabet ediyor
Acaba dünyada nasibim varsa ölmeden önce görebilecek miyim?
Onun sırrını hep gizli tutuyorum
Gözyaşlarımın haberi yok, ancak rakipler biliyor
Vuslatı çok yakın bana

Şiirini bitiren Büdûr Merzvân'a "Bak kardeşim, başıma gelenler beni ne hale soktu" demiş.

Merzvân bu duydukları karşısında şaşkınlık içerisinde başını yere eğip bir süre düşünmüş. Ne yapacağını bilmiyormuş. Sonra başını kaldırıp "Senin anlattığın her şey doğrudur. Bu delikanlının hikâyesi zihnimi epey yordu. Ancak diyar diyar gezecek ve senin derdinin dermanını arayacağım. Belki Allah, derdinin dermanını benim elimle verir. Sabret ve sakın endişeye kapılma" demiş. Ardından Büdûr'a veda edip annesiyle birlikte oradan ayrılmış.

Merzvân, annesinin evine gidip o geceyi orada geçirmiş. Sabah olur olmaz sefer hazırlıklarına başlamış. Hazırlıkları tamam olunca da hemen yola koyulmuş. Bir ay boyunca şehirden şehre, adadan adaya geçip sonunda Tayreb denilen bir şehre girmiş. melike Büdûr'un derdinin dermanın bulurum umuduyla insanların ağzını aramış, sorup soruşturmuş. Girdiği veya uğradığı her şehirde sultan Gayûr'un kızı melike Büdûr'un delirdiği lakırdılarını duyuyormuş. Duyduğu bu haberlerin peşine düşüp iz süre süre Tayreb şehrinin altını üstüne getirmiş. Bu esnada sultan Şehreman'ın oğlu Kameruzzaman'ın hasta olduğu söylentilerini duymuş. Söylentiye göre Kameruzzaman delirmiş, türlü vesveseler içine girmiş imiş.

Merzvân bunları duyunca o şehrin halkından bazılarına sultan Şehreman'ın ülkesinin ve tahtının nerede olduğunu sormuş. "Kanarya adalarında yaşar. Aramızda deniz yolculuğuyla bir aylık, kara yolculuğuyla altı aylık mesafe var" demişler. Bunun üzerine Merzvân hemen Kanarya adalarına giden bir gemiye binmiş. Gemi de tam yolculuğa çıkmak üzereymiş. Rüzgâr, bindikleri gemiyi bir ay boyunca sürüklemiş ve nihayet sultanın şehri ufukta belirmiş. Tam şehre yaklaşmış ve sahile varmak üzerelerken birden bir fırtına çıkmış ve bütün kayıkları denizin dibine göm-

müş. Bunların bindiği gemi de içindekilerle beraber alabora olmuş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

197. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ancak akıntının etkisiyle sürüklenen Merzvân, bir o yana bir bu yana savrula savrula Kameruzzaman'ın sarayının bulunduğu kıyıya ulaşmış. Kader bu ya, o gün valiler ve vezirler hizmet için Kameruzzaman'ın yanında toplanmışlarmış. Babası sultan Şehreman da orada, oğlu Kameruzzaman'ın yanında oturmaktaymış. Kameruzzaman'ın başı, sultan Şehreman'ın kucağındaymış. Hizmetçilerden biri Kameruzzaman'ın üstündeki sinekleri kovmak için yelpaze yapıyormuş.

Kameruzzaman iki günden beri ne tek kelime etmiş ne de bir lokmacık bir şey yemiş imiş. O esnada Kamerüzzaman'ın ayağının dibinde, denize doğru uzanan pencere kıyısında duran vezir birden denizin ortasında çırpınan Merzvân'ın karaltısını görmüş. Akıntı neredeyse öldürecekmiş. Son nefeslerini vermek üzereymiş. Vezirin onun bu son çırpınışlarını görünce yüreği merhametle dolmuş. Sultana yaklaşıp "Sarayın avlusuna inmek için izninizi istirham ediyorum efendim. Denizde boğulmak üzere olan bir adamı kurtarmak, düştüğü felaketten çekip çıkarmak için gidip sarayın avlu kapısını açayım. Belki Allah bu sayede oğlunuzu şu durumundan kurtarır" demiş.

Sultan "Bütün bunlar hep senin başının altından çıktı. Belki de sen bu yabancıya halimize anlatacaksın. O da oğlumun şu haline görüp sırlarımızı başkalarına anlatacak. İşte o zaman ondan önce senin boynunu vururum. Çünkü başından sonuna kadar bütün bu olanların sebebi sensin. Şimdi git, canın nasıl isterse öyle yap!" demiş.

Bunun üzerine vezir hemen kalkıp gitmiş ve saray avlusunun kapısını açmış. Denize doğru uzanan iskelede yirmi adım kadar yürümüş. Sonra denize bakınca Merzvân'ın ölmek üzere olduğunu fark etmiş ve hemen elini uzatıp saçından yakaladığı gibi onu kendine doğru çekmiş. Son anda boğulmaktan kurtardığı Merzvân'ın üstündeki elbiseleri çıkarıp başka elbiseler giydirmiş ve kölelerin sarıklarından birini kafasına sarmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

198. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Vezir, ölmek üzere olan Merzvân'ı kurtarıp üstüne başına yeni elbiseler giydirdikten sonra ona "Ben seni boğulmaktan kurtararak kurtuluşuna sebep oldum. Sakın sen hem kendi ölümüne hem de benim ölümüme sebep olma" demiş. Merzvân "Bu nasıl olacakmış?" diye sormuş. Vezir "Çünkü şimdi çıkıp vezirlerin, valilerin arasına gireceksin. Kameruzzaman'dan dolayı hepsi de çok üzgün" demiş. Merzvân, vezirin Kameruzzaman hakkında söylediğini duyunca hemen onu hatırlamış. Çünkü her yerde ondan bahsediliyormuş. "Kameruzzaman da kim?" diye sormuş. Vezir "Sultan Şehreman'ın oğludur. Zavallı, yataklara düştü. Bir türlü kendine gelemedi. Ne gece bilir oldu ne gündüz. Bedeni o kadar zayıf düştü ki neredeyse ölecek. Gecesi ateş, gündüzü azap ve işkence içinde geçiyor. Ondan umudu kestik artık. Öleceğinden hiç şüphemiz kalmadı. Sakın ona uzun uzun bakma. Ayağının ucundan öteye bakma. Yoksa hem kendi canından olursun hem de beni canımdan edersin" demiş. Bunun üzerine Merzvân "Allah için bana şu delikanlıdan bahseder misin? Bütün bunlar başına neden geldi?" diye sormuş.

Vezir "Sebebini tam olarak bilmiyorum. Ancak bundan üç sene önceydi. Babası, oğlunun evlenmesi için oğluna sürekli baskı yapıyor, başının etini yiyordu. Oğlu ise istemiyordu. Sonra bir gece uyurken yanında akılları baştan alan, tarifi imkânsız güzellikte bir kızın uyuduğunu iddia etmeye başladı. Güya Kameruzzaman o kızın yüzüğünü çıkarıp kendi parmağına takmış. Kendi yüzüğünü de kızın parmağına takmış. Biz işin aslını, iç yüzünü bilmiyoruz" diyerek olanları anlatmış ve "Evladım! Benimle saraya çık. Ancak Allah için yalvarırım,

sultanın oğluna bakma. Sonra da kendi yoluna gidersin. Çünkü sultanın içi kin, nefret ve öfkeyle dolu" demiş

Merzvân kendi kendine "Vallahi benim aradığım kimse işte burada" diye düşündükten sonra vezirin ardına düşüp saraya girmiş. İçeri girince vezir Kameruzzaman'ın ayakucuna oturmuş. Merzvân ise yerinde duramıyormuş. Kameruzzaman'ın önüne kadar yürüyüp karşısında dikilmiş ve ona bakmaya başlamış. Bunu göre vezir korkudan ecel terleri dökmeye başlamış. Bir yandan da Merzvân'a kaş göz işareti yaparak Kameruzzaman'ın önünden çekilmesini söylüyormuş. Ancak Merzvân veziri görmezden gelerek Kameruzzaman'a bakmaya devam etmiş. Sonunda aradığının Kameruzzaman olduğuna kanaat getirmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

199. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Merzvân "Aman Allah'ım! Boyu aynı onun boyu. Renk aynı renk. Yanaklar birbirinin aynısı" demiş. Kameruzzaman hemen gözlerini açıp Merzvân'ın dediklerine kulak kesilmiş. Merzvân, Kameruzzaman'ın dönüp dediklerine kulak kesildiğini görünce şu beyitleri okumuş:

Görüyorum ki dertli ve tasalı iken güzelliklerden bahsedildiğini duyunca
Hemen dönüp bakıyor ve neşeleniyorsun
Sen âşık mı oldun yoksa sana bir ok mu isabet etti?

Zira bu hal ancak aşk okuyla vurulan kimsenin halidir
Hemen bana kadehlerle şarap sun ve benim için şarkılar söyle, eğlen
Yumuşacık bedenine giydiğinde elbisesini, elbisesinin uçlarından kıskanırım
Dudaklarına koyduğunda kadehi, ağzını öpen kadehi kıskanırım
Zannetmeyin ki keskin uçlu bir mızrakla öldüm ben
Bilakis ben ok gibi fırlattığı bakışlarıyla öldüm
Buluştuğumuzda parmak uçlarının kıpkırmızı olduğunu gördüm
Sözler söyledi ve kalbime aşk ateşini attı
Azıcık ağır ol. Üstüme çaldığın bu boya da nedir?
Bana iftira atıp günahla itham etmesinler sonra
Ancak ben seni uyurken gördüm
Elimi, kolumu, bileğimi açtım
Kan gibi gözyaşı döküp kendi elimle sildim
Parmak uçlarım kanımla ıslandı
Gözlerimden öpseydi özlemle ağlardım
Pişman olmadan önce rahat bir nefes alırdım

Merzvân bu şiiri okuyunca Kameruzzaman'ın kalbine derin bir huzur çökmüş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

200. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman eliyle sultana işaret edip "Şu delikanlıya izin ver de yanıma otursun" demiş. Sultan, her

ne kadar delikanlıya önce kızmış ve içinden kellesini almayı geçirmiş olsa da oğlunun bu sözünü duyunca sevinçten uçacak gibi olmuş. Hemen kalkıp Merzvân'ı oğlunun yanına oturtmuş. Sonra ona "Nerelisin?" diye sormuş. Merzvân "Adalar ile yedi saray sahibi sultan Gayûr'un ülkesindenim" demiş. Sultan Şehreman "Umarım oğlumun kurtuluşu senin elinle olur" demiş. Sonra Merzvân Kameruzzaman'a dönüp kulağına "Kalbini ferah tut. İçin rahat, gözün aydın olsun. Uğruna bu hale düştüğün kişinin ne halde olduğunu hiç sorma. Ancak sen halini gizli tuttun ve perişan oldun. O ise başına gelenleri anlattı. İşte ben geldim. O şimdi zindanda mahpus. Perişan bir vaziyette. Boynunda demir bir bukağı takılı. Allah izin verirse sizin derdinizin dermanı benim elimle olacak" demiş.

Kameruzzaman bunları duyunca bedenine can gelmiş, hemen olduğu yerde diklenmiş. Merzvân, sultana oğlunu oturtmasını işaret etmiş. Sultan sevinçten aklı başından giderek oğlunu yerine oturttuktan sonra bütün vezirleri, valileri dışarı çıkarmış. Kameruzzaman'ın ardına iki yastık daha koymuş. Derhal sarayın safranla tütsülenmesini ve şehrin en güzel süslerle süslenmesini emretmiş. Merzvân'a "Vallahi, evladım! Bu ne mübarek bir geliştir!" deyip türlü türlü ikramlarda bulunmuş ona. Ardından sofralar kurulmasını emretmiş. Hemen kurmuşlar. Ka-

meruzzaman da onlarla birlikte oturmuş, hep beraber yemiş, içmişler.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

201. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman oğlunun iyileşmesinden duyduğu sevinçle o geceyi oğlu ile Merzvân'ın yanında geçirmiş. Sabah olduğunda Merzvân Kameruzzaman'a olan biteni anlatmaya başlamış. "Beni iyi dinle! Ben o gece senin yanında yatan kızı biliyorum. O sultan Gayûr'un kızı melike Büdûr'dur" deyip Büdûr'un yaşadıklarını başından sonuna kadar bir bir anlatmış. Büdûr'un Kameruzzaman'ı ne kadar çok sevdiğinden bahsetmiş. "Babanla senin aranda olanların aynısı onunla babası arasında da olmuş. Sen hiç şüphesiz onun sevgilisisin. Artık kalbini ferah tut. Kendini toparla. İşte bak! Ben buradayım. Ben seni ona götüreceğim ve sizi birbirinize kavuşturacağım. Tıpkı şairin dediği gibi yapacağım sizin için" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Bir sevgili, sevgilisinden ayrı bırakılırsa
Aşk içinde uzakta konursa
Aralarını bulmak için koşarım

Merzvân böyle diyerek Kameruzzaman'ı cesaretlendirmeye çabalıyormuş ki yesin, içsin, dirilsin ve hastalıklarından kurtulsun. Durmadan onunla sohbet ediyor, bir şeyler anlatıyor, şiirler okuyup teselli etme-

ye çalıyormuş. Bir süre sonra Kameruzzaman kendini daha iyi hissedip kalkıp hamama girmiş. Buna sevinen babası şehrin süslerle donatılmasını emretmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

202. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman mutluluğundan sadakalar dağıtmış, hapistekileri affedip dışarı salmış. Merzvân Kameruzzaman'a "Beni iyi dinle! Ben buraya Büdûr'un yanından ancak bu iş için geldim. Onca yolu seni şu bulunduğun durumdan kurtarmak için teptim. Artık seni ona götürmekten başka çaremiz yok. Baban senin ava çıkma isteğine asla karşı koyamaz. Yanına para dolu bir torba al. Atların en iyisine bin. Yanına bir de güzel bir deve al. Ben de senin aldıklarından alayım. Babana de ki: Ben dağlara çıkıp gezmek, dolaşmak istiyorum. Avlanmak, gökyüzünü doya doya seyretmek ve bir geceyi ormanda geçirmek istiyorum. Benden yana tasalanma. Aklın bende kalmasın" demiş.

Kameruzzaman, Merzvân'ın dediklerini duyunca sevinçten havalara uçmuş. Hemen babasının yanına gidip ava gitmek için izin istemiş. Merzvân'ın dediklerini aynen tekrar etmiş. Babası da Kameruzzaman'a av için ormana gitmesine izin vermiş. Ancak "Bir geceden fazla kalma. Yarın dön. Biliyorsun ki benim için sensiz yaşamanın tadının tuzu yok. Kurtulduğuna hâlâ inanamıyorum zaten" diye de tembihlemiş. Sonra da şu dizeleri okumuş:

Bütün nimetler benim olsa,
Dünya benim, kisraların saltanatı benim olsa
Şu gözüm seni görmedikten sonra
Hiçbirinin bir sinek kanadı kadar değeri yok gözümde

Daha sonra sultan Şehreman, oğlu Kameruzzaman ile Merzvân'ı av için hazırlamış. İkisi için altı at, biraz para, yiyecek ve içecek yüklü iki deve hazırlanmasını emretmiş. Kameruzzaman hizmet etmek üzere yanında kimsenin gelmesini istememiş. Babasıyla vedalaşmış. Babası onu bağrına basıp "Allah için yalvarırım! Ne olur, bir geceden fazla ayrı kalma benden. Gözüme uyku haram olur benim" demiş ve şu şiiri okumuş:

Sana kavuşmak benim için nimetlerin en güzeli
Yokluğuna sabretmek ise en acı azaptır benim için
Canım sana feda olsun eğer boynunda aşk günahı varsa
Çünkü benim günahlarım zaten çoktur

Kameruzzaman ile Merzvân atlarına binmişler. Yanlarındaysa bir hecin devesi, bir de yiyecek ve içecek yüklü deve varmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

203. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman ile Merzvân ormanın yolunu tutmuşlar. İlk gün akşama kadar hiç durmadan yol almışlar. Akşam biraz konaklayıp yiyip içip bineklerini doyurduktan sonra tekrar yola koyulmuşlar. Üç gün

boyunca durmadan yol gitmişler. Dördüncü gün önlerine koca bir orman çıkmış. O ormanda konaklamışlar. Merzvân deve ile atın birini alıp kesmiş. Etlerini doğramış. Kemiklerini ufaltmış. Kameruzzaman'ın gömlek ve elbisesini almış. Paramparça ettikten sonra elbise paçavralarını atın kanına bulamış. Sarığını da alıp parçalara ayırdıktan sonra onu da kana bulamış ve bu kana bulanmış kıyafetleri yolun sağına soluna atmış.

Daha sonra yemiş, içmiş, karınlarını iyice doyurduktan sonra tekrar yola koyulmuşlar. Kameruzzaman Merzvân'a neden öyle yaptığını sorunca Merzvân "Baban sultan Şehreman bir gece ayrılıktan sonra ikinci gece de dönmediğini görünce atına binip peşimizden yola çıkacak, benim bıraktığım kanlı izlerin yanına kadar gelecektir. Elbisenin parçalanıp kana bulandığını görünce eşkıyaların veya vahşi hayvanların yolunu kestiğini zannedecek, senden umudunu kesip şehrine dönecektir. Biz de bu şekilde amacımıza ulaşmış olur, yolumuza devam ederiz" demiş.

Bunu duyan Kameruzzaman "Ne güzel düşünmüşsün!" demiş. Sonra günlerce, gecelerce yol gitmişler. Yolculuk boyunca Kameruzzaman'ın gözünden yaş eksik olmamış. Ta ki Merzvân şehre yaklaştıkları müjdesini verene kadar. O zaman dilinden şu beyitler dökülmüş:

Bir an bile seni aklından çıkarmayan sevgiline kaba mı davranıyorsun?
Onca zaman arzuyla beklerken onu terk mi ediyorsun?
Eğer senin aşkında sana ihanet ettiysem rızadan mahrum kalayım
Eğer yalancıysam hicranla cezalandırılayım
Benim bir günahım yok ki cefasını çekeyim
Eğer günahım varsa da işte tövbe ederek geldim
Şu günler ne acayiptir ki sen beni terk etmişken
Bana durmadan acayiplikler gösteriyor

Kameruzzaman şiirini bitirince sultan Gayûr'un adalarını görmüş. Sevinçten havalara uçtup kendisi için yaptıklarından ötürü Merzvân'a teşekkür etmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

204. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman ile Merzvân şehre girmişler. Merzvân Kameruzzaman'ın dinlenmesi için bir handa konaklamaya karar vermiş. Üç gün boyunca dinlenip yol yorgunluğunu üzerlerinden atmışlar. Sonra Merzvân Kameruzzaman'ı hamama sokmuş, iyice yıkanıp paklandıktan sonra da ona tüccar elbiseleri giydirmiş. Sonra kum falı için gerekli olan altından bir tabla, altından bir usturlap ve müneccimlik için lazım olan diğer malzemelerini hazırlatmış. Sonra Kameruzzaman'a dönüp "Kalk efendim! Sultanın sarayının altında dur ve orada 'Müneccim geldi. Yok mu fal baktırmak isteyen?' diye bağır. Sultan seni duyunca ardından bir elçi gönderecek ve seni kızının yani sevgilinin yanına sokacak. İşte o sırada Büdûr seni görür görmez onda delilikten eser kalmayacak. Böylece kızının kurtuluşuna çok sevinen babası seni onunla evlendirecek ve saltanatını seninle paylaşacak. Çünkü o bunu kendine şart koştu" demiş

Kameruzzaman Merzvân'ın söylediklerini kabul edip handan çıkmış. Çok gösterişli bir elbise giyip yanına da saydığımız fal malzemelerini almış. Sultan Gayûr'un sarayının önüne gelene kadar yürümüş.

Oraya varınca "Kâtipler kâtibi, müneccimler müneccimi, falcılar falcısı geldi! Yazgılar yazarım, hükümler veririm, hesaplar yapar, fallara bakarım! Yok mu fal baktırmak isteyen?" diye bağırmış. Şehir halkı epey zamandır ne müneccim ne de falcı görmüşlermiş. Hemen etrafında toplanmış, incelemeye koyulmuşlar. Güzelliği ve gençliği karşısında hayran kalmışlar. "Efendimiz! Allah için kendinize bunları yapmayın. Sultan Gayûr'un kızıyla evlenmek için bu hallere düşmeyin. Kendi gözlerinizle şu asılı kellelere bakın. Onların sahiplerinin hepsi bu uğurda öldüler. Sultanın kızıyla evlenme hırsları yüzünden tatlı canlarından oldular" demişler.

Kameruzzaman onların laflarına kulak asmamış. Bilakis sesini iyice yükselterek "Falcı geldi falcı! Müneccim geldi müneccim! İsteyenin falına bakarım!" diye bağırmaya devam etmiş. Bunun üzerine daha çok insan etrafında toplanmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

205. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İnsanlar ne kadar bağırıp çağırsalar da Kameruzzaman onların sözlerini duymazdan gelmiş. Bunun üzerine hepsi ona kızıp "Sen kibirli, ahmak delikanlının tekisin. Bari şu güzelliğine, gençliğine acı" diyerek laf saymışlar. Ancak Kameruzzaman yine durmadan "Müneccim geldi! Falcı geldi! Yok mu falına

baktırmak isteyen?" diye bağırmaya devam etmiş. İnsanlar Kameruzzaman'ı böyle engellemeye çalışırlarken sultan Gayûr kalabalığın bağırış çağırışlarını, gürültülerini duymuş ve vezirine "Git de bana şu müneccimi getir!" diye emretmiş. Vezir hemen inip Kameruzzaman'ı getirmiş. Kameruzzaman sultanın huzuruna girince yerleri öpüp saygılarını sunmuş.

Sultan Gayûr Kameruzzaman'ı yanına oturtup "Evladım, ya müneccimlik yapmayacaksın ya da benim şartımın dışına çıkmayacaksın. Çünkü ben, evime girip de kızımı hastalığından kurtarmayan her kim olursa onun boynunu vuracağım diye ahdettim. Kim de onu kurtarırsa kızımı onunla evlendireceğim. Güzelliğine, boyuna bosuna aldanma. Vallahi de billahi de eğer kızımı kurtaramazsan boynunu vuracağım!" demiş.

Kameruzzaman "Bu şartınızı kabul ettim" deyince sultan Gayûr kadıları şahit tutmuş ve Kameruzzaman'ı bir hizmetçiye teslim ederek "Bu delikanlıyı hanımefendin Büdûr'a götür!" demiş.

Hizmetçi Kameruzzaman'ı elinden tutup koridora çıkarmış. Kameruzzaman öyle acele ediyormuş ki duramayıp hizmetçinin önüne geçmiş. Hizmetçi bunu görünce "Vah vah! Kendini helak etmekte bu kadar aceleci olma. Vallahi bugüne kadar senden başka canını tehlikeye atmak için koşturan bir müneccim görmedim. Ancak senin, başına nelerin geleceğini bilmediğin belli" demiş.

Kameruzzaman hizmetçinin söylediklerine kulak asmayıp önden önden koşturmaya devam etmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

206. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman hizmetçi ile birlikte Büdûr'un yanına giderken şu beyitleri okumuş:

Ben senin ne kadar güzel olduğunu biliyorum
Ancak şaşkınlıktan ne dediğimi bilmiyorum
Eğer sen güneşsin desem senin güzelliğin hiç aklımdan çıkmıyor ki!
Oysa bildiğim kadarıyla güneşler batar
Sen o kadar güzelsin ki belagat ehli insanlar seni anlatmaktan aciz kalır
Güzelliğin hakkında konuşan şaşar kalır

Daha sonra hizmetçi Kameruzzaman'ı kapıdaki perdenin ardında durdurmuş. Kameruzzaman hizmetçiye "Burada durup hanımefendini buradan mı tedavi edeyim yoksa içeri girip içeride mi tedavi ederek kurtarayım? Senin için hangisi daha münasiptir?" diye sormuş. Hizmetçi "Eğer buradan tedavi edip kurtarabilirsen çok iyi olur" demiş.

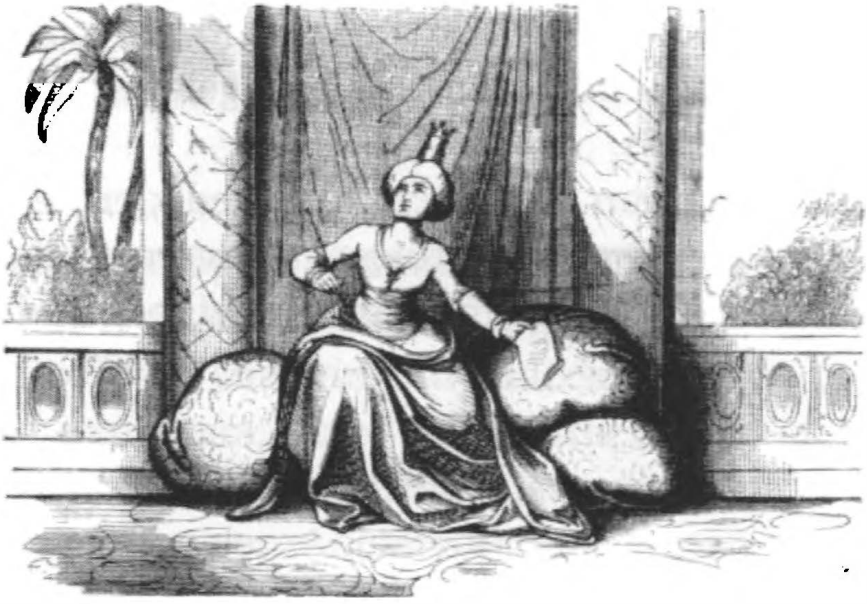

O zaman Kameruzzaman perdenin ardına oturmuş, divit ile kalem çıkarıp bir kâğıda şunları yazmış: "Cefadan kurtulmayanın dermanı vefadır. Felaket ise canından bezip hayatından ümidini kesip ölümü bekleyen kimse içindir. Onun hüzünlü kalbi için ne bir yardımcı ne de bir yoldaş bulunur. Uykusuz gözleri için gam dostu da bulunmaz. Onun gündüzü alev alev yanmak, gecesi azap ve işkencedir. Sevgilisinden bir elçi gelmeyen âşığın bedeni bitkin düşer." Sonra şu beyitleri yazmış:

Kalbim hep seni aşk ile anarken,
Gözlerim ağlamaktan yara içindeyken yazdım
Bedenim aşk acısının giydirdiği gömlek içinde çürüyüp gidiyor
Aşk beni yakınca aşktan yakındım
Artık sabra kalmadı tahammülüm
Artık sana geldim. Bana acı.
Kalbim aşk ile paramparça oldu

Şirin altında şunları yazmış: "Kalplerin şifası sevgililerle buluşmadadır. Sevgilisi tarafından cefa çektirilen kimsenin tabibi Allah'tır. İhanet eden kimse temennisine ulaşamaz. Cefa çeken sevgiliye vefa gösteren sevgiliden daha zarif kimse yoktur." Son olarak da imza niyetine şunları yazmış: "Bunlar, aşk içinde yanan, karasevdaya tutulmuş, şaşkın, kendini kaybetmiş, aşkına esir düşmüş, sultan Şehreman oğlu Kameruzzaman'dan şu zamanın eşsiz güzeli, hurilerin gözbebeği ve hanımefendilerin baş tacı sultan Gayûr kızı Büdûr'a yazılmıştır. Şunu iyi bilin ki benim gecelerim uykusuz, gündüzlerim ruhsuz. Zayıflık, bitkinlik, hastalık, aşk ve karasevda ile durmadan gözyaşı döktüm. Aşkına esir oldum. Derdinle, aşkının acısıyla öldüm öldüm dirildim. Hastalıklar yoldaşım oldu. Ben, artık gözü uyku görmeyen biriyim. Gözümden yaşlar

da akmaz oldu. Göz pınarlarım kurudu. Kalbimin ateşi hiç dinmez oldu. Alev alev yanan bu ateş artık gizlenmez oldu. Rabbimin lütuf hazinelerinden, canımı taşıyana selam olsun."

En sona da "Sana yüzüğünü gönderiyorum. Buluştuğumuz gece senin değiştirdiğin yüzüğü. Sen de bana yüzüğümü gönder" diye yazmış ve mektubun içine yüzüğü koymuş. Sonra mektubu hizmetçiye uzatmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

207. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman yüzüğü de mektubun içine koyup hizmetçiye uzatmış. Hizmetçi mektubu alır almaz hanımı Büdûr'un yanına girmiş. Büdûr mektubu alıp açmış. İçinden çıkan yüzüğünü görmüş. Hemen mektubu okumaya başlamış. Mektubu okuyunca gelenin sevgilisi Kameruzzaman olduğunu ve o an perdenin ardında durduğunu anlamış. Sevinçten aklı başından gitmiş. Gönlünde derin bir huzur hissetmiş. Sevincinden içi ferahlamış. Sonra da şu beyitleri okumuş:

Bunca zaman ayrı kaldığımıza yanıp gözyaşı döktüm
Olur da zaman bizi birbirimize kavuşturacak olursa
Şu dilime ayrılığın adını almamayı adadım
Şimdi o kadar sevinç içindeyim ki
Sevincimden gözyaşlarım durmaz oldu
Ey gözüm! Artık ağlamayı kendine huy edindin
Üzülsen de ağlıyorsun, sevinsen de

Melike Büdûr şiirini bitirince ayaklarını duvara verip bütün gücüyle demir bukağıya dayanmış ve sonunda paramparça olan zinciri boynundan çıkarıp atmış. Perdenin ardına koşup kendini Kameruzzaman'ın kucağına atmış ve onu dudaklarından öpmüş. Aşkının verdiği bütün güçle Kameruzzaman'a sarılıp "Efendim! Bu bir rüya mı yoksa uyanık mıyız? Allah takdir etti de bizi birbirimize kavuşturdu" demiş. Sonra umudunu kestikten sonra kendisini yârine kavuşturan Allah'a hamdetmiş.

Hizmetçi onu bu halde görünce koşa koşa sultan Gayûr'un yanına varmış. Huzurunda yeri öptükten sonra "Efendim! Bu müneccim bütün müneccimlerin en bilginiymiş. Kızınızı sağlığına kavuşturdu. Hem de perdenin arkasında durup içeri bile girmeden" diyerek nefes nefese anlatmış olanları. Sultan "Bu doğru mu?" diye atılmış hizmetçinin üstüne. Hizmetçi "Efendim! Kalkın da demirden zincirleri nasıl kırdığını, müneccimin yanına çıkıp onu nasıl öptüğünü ve ona nasıl sımsıkı sarıldığını kendi gözlerinizle görün" demiş. Sultan Gayûr hemen kalkıp kızının yanına gitmiş.

Kızı babasını görünce ayağa kalkıp başını örttükten sonra şu şiiri okumuş:

Misvakı (e's-sivak) sevmem
Çünkü misvakı hatırlayınca senden başkası (sivake) demiş olurum
Ancak misvak ağacını (el-erâk) severim
Çünkü misvak ağacını hatırlayınca seni görüyorum (erâke) derim

Sultan Gayûr kızının iyileşmesine çok sevinmiş. Gözlerinden öpmüş çok sevdiği kızını. Sonra Kameruzzaman'a dönüp kimdir, nedir, ne değildir diye sorular sormaya başlamış. "Nerelisin?" diye sorunca Kameruzzaman kendinden bahsetmiş. Babasının Sul-

tan Şehreman olduğunu söylemiş. Yaşadıklarını başından sonuna kadar anlatmış. Büdûr ile tesadüfen olanları bütünüyle anlatmış. Yüzüğü onun parmağından nasıl aldığından ve kendi yüzüğünü onun parmağına nasıl taktığından söz etmiş. Sultan Gayûr duydukları karşısında hayretler içinde kalmış.

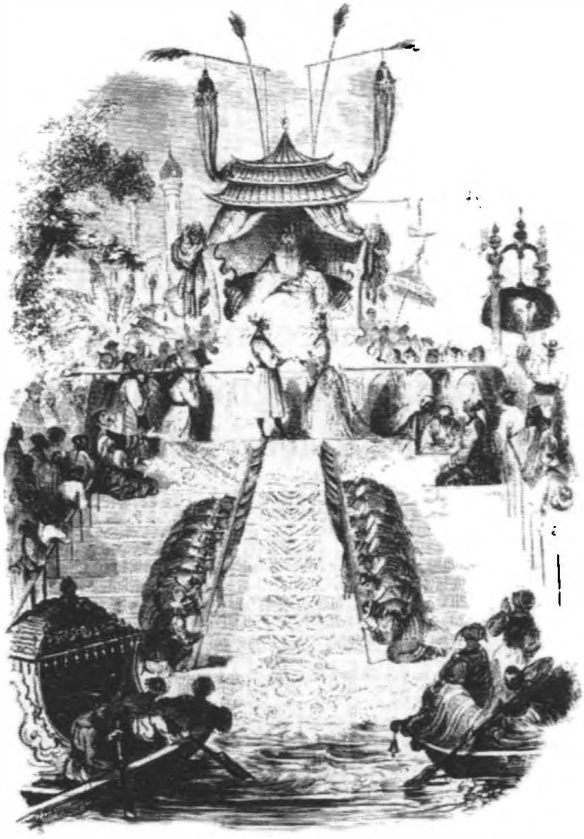

"Bu sizin hikâyenizi tarih kitaplarına yazmalı ki sizden sonra gelenler okuyup nesilden nesile birbirlerine aktarsınlar" demiş. Hemen ardından kadıları ve şahitleri çağırtıp kızı Büdûr'u Kameruzzaman'a nikâhlamış. Yedi gün yedi gece şehrin dört bir yanının süslenmesini emretmiş. Şehri süsleyip püslemiş, ziyafetler vermişler. Her tarafa sevinçli haberler göndermişler. Kameruzzaman ile Büdûr gerdeğe girmişler. Kameruzzaman Büdûr ile evlendiğine çok mutlu olmuş. Büdûr da böyle genç bir şehzadenin aşkını kalbine atan Allah'a şükürler etmiş.

Güzellik ve cemalde, zarefet ve işvede birbirlerine çok benziyorlarmış. Kameruzzaman o gece Büdûr ile yatmış. Büdûr da doya doya Kameruzzaman'ın güzel-

liğini seyretmiş. Sabaha kadar kucak kucağa uyumuşlar. İkinci gün sultan bir düğün yemeği hazırlatmış. Bütün ada halklarını davet etmiş. Sofralar kurulmuş, bir ay boyunca devam eden ziyafetler verilmiş. Bir süre sonra Kameruzzaman babasını rüyasında gördü. Babası ona "Evladım! Bana bunu mu yapacaktın?" diyor ve şu şiiri okuyormuş:

Kapkaranlık gecede doğan ay
Benden uzaklaşarak beni korkuttu
Gözkapaklarıma yıldızları gütmemi söyledi
Ey ciğerim! Biraz bekle! Belki döner
Ey tatlı canım! Biraz daha sabret

Kameruzzaman rüyasında babasının kendisini darıldığını görünce içini derin bir hüzün kaplamış. Bunu eşine haber vermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

208. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman rüyasında babasının darıldığını görünce çok üzülmüş ve bu durumu karısına anlatmış. Bunun üzerine karısıyla birlikte sultan Gayûr'un huzuruna çıkmışlar. Durumu anlatmışlar. Kameruzzaman yolculuk için sultanın iznini istemiş. O da gitmesine izin vermiş. Büdûr "Babacığım! Ben ondan ayrı kalmaya dayanamam" deyince babası "O zaman sen de onunla git" demiş ve bir sene sonra mutlaka ken-

disini ziyarete geleceklerine, sonra da her sene bir kez muhakkak kendisini ziyaret edeceklerine dair söz almış. Bunu kabul edip sultanın elini öpmüşler.

Sultan Gayûr daha sonra kızı ve damadı için hazırlıklar yapılmasını emretmiş. Yolculuk için gerekli olan ne varsa hazırlatmış. Atlar, develer çıkarmış. Yolculuk günü gelip çattığında sultan Gayûr, Kameruzzaman ile vedalaşmış. Ona türlü türlü mücevherlerle süslü, altından bir elbise hediye etmiş. Bir sandık para verip kızı Büdûr'ü ona emanet etmiş. Onlarla beraber şehrin çıkışına kadar gelmiş. Ardından tahtırevan içinde oturan kızının yanına gelmiş. Sarılıp şiirler okuyarak gözyaşı dökmüş. Sonra kızının yanından ayrılıp damadı Kameruzzaman'ın yanına gelmiş ve onunla da öpüşüp vedalaşmış. Artık yola çıkmalarını emrettikten sonra onları uğurlayıp askerleriyle birlikte şehrine dönmüş.

Kameruzzaman ile karısı Büdûr, yardımcılarıyla birlikte yola koyulmuşlar. Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü gün derken tam bir ay hiç durmadan yol gitmişler. Sonra bol çayır çimenli bir yerde konaklamışlar. Çadırlarını kurmuş, yiyip içip dinlenmişler. Büdûr çadırında uykuya dalmış. Bu sırada Kameruzzaman yanına girmiş. Onu böyle üstünde ipekten bir elbise, başında da mücevherlerle süslü ipek bir örtüyle uyur görünce yüreği aşktan kabararak şu dizeleri okumuş:

Alev alev ateş yanarken
İçim ve kalbim ateşler içinde kıvranırken
Bana onu görmek mi istersin yoksa soğuk bir su mu içmek istersin deseler
Onu görmek istediğimi söylerim

Kameruzzaman elini Büdûr'un uçkuruna uzatmış. Ancak uçkura bağlanmış kan kırmızı bir yüzük görmüş. Üstüne isimler nakşedilmiş imiş. Bir de okunamayan iki satırlık bir yazı varmış. Kameruzzaman bu

yüzüğe çok şaşırmış. İçinden "Eğer bu yüzük onun için çok önemli olmasaydı buraya bağlamaz, en özel yerine saklamazdı. Demek ki nereye gitse yanında götürüyor" demiş. Ancak içini kemiren merakını daha fazla yenememiş ve yüzüğü alıp daha aydınlık bir yerde bakmak için çadırdan çıkmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

209. GECE

Kuş İle Kameruzzaman'ın Hikâyesi:

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman daha iyi görebilmek için yüzüğü alıp çadırdan çıkmış. Yüzüğü evirip çevirmeye başlamış. Birden bir kuş gelip elindeki yüzüğü kapmış ve az ileriye konmuş. Kameruzzaman yüzüğü kaptırırım diye çok korkmuş ve kuşun ardından koşmuş. Kameruzzaman koştukça kuş da gidiyor, Kameruzzaman durunca kuş da duruyormuş. Böyle kuşun peşinden koşarken vadiden vadiye, tepeden tepeye geçmiş. Kuşun ardında akşam etmiş. Karanlık her yanı kaplamış. Kuş yüksekçe bir ağacın üstünde uykuya dalmış. Kameruzzaman da ağacın altına oturmuş. Açlık ve yorgunluktan ayakta duracak hali kalmamış. Öyle ki ölecek sanmış. Geri dönmek istemiş ancak geldiği yolu bilememiş. Zaten hava da bir hayli kararmış imiş.

Bir lahavle çekip kuşun uyuduğu ağacın altında uykuya dalmış. Sabaha kadar uyumuş. Sabah uyanınca kuşun da uyandığını fark etmiş. Kuş tekrardan havalanınca Kameruzzaman da peşinden yürümeye başla-

mış. Kuş uçuyor ancak Kameruzzaman'dan da fazla uzaklaşmıyormuş. Kameruzzaman buna gülüp "Allah Allah! Hayret! Bu kuş dün ben ne kadar koşarsam o kadar uçuyordu. Bugün de benim yorulduğumu, koşmaya takatim kalmadığını anlamış olacak ki benim yürüyüşüme göre uçuyor. Bu çok tuhaf! Ancak bu kuşu takip etmeliyim. Bu kuş beni ya hayata ya da ölüme götürüyor. O nereye giderse gitsin, peşinden gideceğim. Çünkü o ancak insanların yaşadığı yerlerde kalır" demiş.

Kameruzzaman böylece kuşun peşinden gitmeye devam etmiş. Kuş her gece bir ağacın üstünde uyuyormuş. Kameruzzaman tam on gün boyunca kuşu takip etmiş. Bitki köklerinden, yapraklarından yiyip nehir sularından içerek karnını doyuruyormuş. Onuncu günün sonunda insanların yaşadığı bir şehre yaklaşmışlar. Tam şehre girmek üzereyken kuş birden havalanmış ve göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir sürede ortadan kaybolmuş. Kameruzzaman nereye gittiğini bir türlü anlayamayıp çok şaşırmış. "Beni sağ salim kurtarıp şu şehre getiren Allah'a şükürler olsun" demiş. Bir su kenarına gidip elini, yüzünü, ayaklarını

yıkamış. Biraz dinlenmiş. Önceki rahatını hatırlayarak şimdi ne hale düştüğünü düşünmüş. Bir yanda gurbet, bir yandan açlık ve yorgunluk... Biraz dinlendikten sonra şehrin kapısından girmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

210. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman şehre girerken nereye gideceğini bilmiyormuş. Şehrin dört bir yanını dolaşmış. Öyle ki şehrin karaya açılan kapısından girip yürüye yürüye denize açılan kapısından çıkmış. Yol boyunca halktan kimseyle karşılaşmamış. Deniz tarafındaki kapından çıkınca yürümeye devam etmiş. Derken şehrin bahçelerine varmış. Ağaçları yara yara ilerleyip bir bahçeye varmış. Bahçe kapısının önünde durunca onu gören bahçıvan kapıya çıkıp "Seni bu şehrin halkından kurtarıp buraya sağ salim ulaştıran Allah'a şükürler olsun! Çabuk şu bahçeye gir! Gir de halktan kimse seni görmesin!" demiş. Zaten aklı başında olmayan Kameruzzaman bahçıvanın bu sözleri üzerine şaşkınlıkla bahçeye girmiş. Bahçıvana "Bu şehir halkından bahseder misin bana? Nedirler, necidirler?" diye sormuş.

Bahçıvan "Bu şehir halkının tamamı Mecusi'dir" demiş. Sonra "Allah aşkına söyle bana! Buraya nasıl geldin? Şehrimize neden geldin?" diye sormuş. Kameruzzaman da başından geçenleri bir bir anlatmış. Bahçıvan duyduklarına çok şaşırmış ve "Bak evladım! İslam beldeleri buraya çok uzaktır. Aramızda deniz

yoluyla dört aylık, kara yoluyla tam bir senelik mesafe var. Bizim bir gemimiz var. Her sene demir alıp sefere çıkar. Ticaret eşyası yükleyip İslam beldelerine gider. Buradan kalkıp Abanoz adasına, oradan da Kanarya adalarına gider. Sultanlarına sultan Şehreman denir" demiş.

Bunu duyan Kameruzzaman bir süre düşündükten sonra kendisi için en uygun olanın bahçede, bahçıvanın yanında kalıp orada çalışmak olduğuna karar vermiş. Bahçıvana "Bahçeden beni yanında ortak olarak çalıştırmayı kabul eder misin?" diye sormuş. Bahçıvan olur, diyerek Kameruzzaman'ın teklifini kabul etmiş. Ona suyu ağaçlara nasıl salacağını öğretmiş. Böylece Kameruzzaman ağaçları sulamayı, çapa yapmayı öğrenmiş. Bahçıvan Kameruzzaman'a dizlerine kadar varan, kısa, mavi bir iş elbisesi giydirmiş. Kamerüzzaman bu halde bir yandan ağaçları suluyor, bir yandan gözlerinden seller gibi yaşlar akıtıyor, bir yandan da gece gündüz sevgilisi Büdûr için şiirler okuyormuş. Bu şiirlerden biri de şöyleymiş:

Hani bana söz vermiştiniz?
Sözünüzde durmanız gerekmez miydi?
Bize bir şeyler söylemiştiniz.
Yapmanız gerekmez miydi?
Siz uyurken biz aşk uğruna uykusuz kaldık
Hiç uykusuzluk çekenlerle uyuyanlar bir olur mu?
Biz ahdimize göre aşkımızı gizliyoruz
Sizi hainler tuzağa düşürüp kandırdı
Onlar bir şeyler söylediler, sizler de söylediniz
Ey hem kızgınlık ve öfke anında hem de yumuşak anında sevenler
Her ne olursa olsun yönüm size doğrudur
Benim bazı insanlardan azap duyan bir kalbim var
Ah keşke onlar da halimi görüp de acısalar!
Her gözün benim gözüm gibi ağlamaktan pınarı mı kurudu?
Her kalp benim kalbim gibi divane midir?
Zulmettiniz ve aşk zalimdir dediniz.
Haklısınız. Bu sözde gerçekten haklısınız

Abanoz Şehrinin Hikâyesi

Kameruzzaman bahçede, bahçıvanın yanında çalışıp gözyaşı dökerek şiirler okuyadursun; karısı, sultan Gayûr'un kızı Büdûr'un ne yaptığına bakalım. O gece uykusundan uyanır uyanmaz kocası Kameruzzaman'a bakınmış. Ancak bulamamış. Uçkuruna bağladığı yüzüğün kaybolduğunu da fark etmiş. Kendi kendine "Allah Allah! Sevgilim nerede acaba? Yüzüğü o mu alıp gitti? Ama yüzükteki sırrı bilmiyor ki. Acaba nereye gitti? Ancak mutlaka gitmesini gerektirecek bir şey olmuştur. Yoksa gitmezdi. Çünkü benden bir an bile ayrı kalmaya dayanamaz. Lanet olsun o yüzüğe!" diye söylenmiş. Sonra biraz düşünüp kendi kendine "Çıkıp yardımcılara kocamın ortadan kaybolduğunu haber verecek olsam benim hakkımda kötü niyetler kurarlar. Başka bir yol bulmam gerek" diye düşünmüş.

Kameruzzaman'ın elbiselerini giyip sarığını da tıpkı onun sardığı gibi kafasına sarmış. Yüzüne de peçe takmış. Tahtırevanına bir cariye sokup çadırdan çıkmış. Kölelerine bağırıp yanına çağırmış. Köleler hemen apar topar atını getirmiş, sonra da emre hazır bir vaziyette sıraya dizilmişler. Büdûr ata binip kölelere yükleri toplamalarını emretmiş. Bunun üzerine eşyaları develere yükleyip yola koyulmuşlar.

Kameruzzaman'a çok benzediğinden Büdûr'un durumunu kimse anlamamış. Onun Kameruzzaman olmadığı kimsenin aklının ucundan bile geçmemiş. Büdûr ve adamları gece gündüz demeden yol gitmiş, nihayet tuzlu denizlere uzanan bir şehre yaklaşmışlar. Şehrin çıkışında konaklayıp, dinlenmek için bineklerinden inip çadırlarını kurmuşlar. Büdûr adamlarına şehri sorunca "Burası Abanoz şehridir. Hükümdarına sultan Armanos denir. Sultan Armanos'un Hayâtünnüfûs adında bir kızı var" diye cevap vermişler.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

211. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Büdûr, dinlenmek için Abanoz şehrinin kenarına yüklerini indirip çadırlar kurdurmuş. Sultan Armanos bir elçi gönderip şehrin dışında konaklayan kimlerden olduğunu sorup soruşturmuş. Büdûr'un adamları Büdûr'u işaret ederek onun, yolunu kaybetmiş bir şehzade olduğunu, Kanarya adalarına, sultan Şehreman'ın yanına gitmekte olduğunu söylemişler. Elçi hemen sultan Armanos'a gidip öğrendiklerini haber vermiş. Sultan Armanos bunu duyunca yanına devlet erbabını da alarak karşılamaya çıkmış. Çadırların yanına geldiklerinde Büdûr atından inmiş. Sultan Armanos da atından inmiş. Selamlaşmışlar. Sultan Armanos Büdûr'u alıp şehre götürmüş. Sarayına çıkarıp sofralar kurulmasını emretmiş. Sofralar kurulunca da Büdûr'u buyur etmiş.

Böylece Büdûr, sultan Armanos'un sarayında üç gün kalmış. Sonra bir gün sultan Armanos, Büdûr'un yanına gelmiş. Büdûr o gün hamama gitmiş olduğundan yüzü daha bir aydınlıkmış. Sanki dünyanın aklını başından alan, gören herkesi kendine âşık eden bir ay parçası gibiymiş. Sultan Armanos, envai çeşit mücevherlerle işlenmiş altın süslemeli, ipekten bir elbise giymiş olan Büdûr'a yaklaşmış. "Oğlum! Ben artık yaşlandım. Ömrüm boyunca bir oğlum olmadı. Ancak bir kızım var. Tıpkı sana benziyor. Güzelliği, boyu bosu tıpkı senin gibi. Ben artık devleti yönetemez oldum. Evladım, benim topraklarımda kalıp ülkeme yerleşmez misin? Seni kızımla evlendiririm ve sana hükümranlığımı veririm" demiş.

Büdûr bunu duyunca ne diyeceğini bilememiş, başını önüne eğip düşüncelere dalmış. Utancından alnı

bulgur bulgur terlemiş. Kendi kendine "Bu nasıl olur? Ben zaten bir kadınım. Eğer dediğine karşı çıkıp yoluma devam edecek olsam belki ardımdan bir ordu gönderip beni öldürtür. Durumu izah etsem bütün foyam ortaya çıkar. Sevgilim Kameruzzaman'ı kaybettim. Zaten ondan bir haber alamıyorum. Dediğini kabul edip yanında kalmaktan başka çıkar yolum yok. Sonra ne olacaksa olsun. Gerisi Allah kerim" demiş. Başını kaldırıp sultan Armanos'a isteğini kabul ettiğini söylemiş. Sultan buna çok sevinmiş ve tellalı çağırıp Abanoz adalarında düğün olduğunu duyurmasını emretmiş. Hacipleri, naipleri, valileri, devlet adamlarını ve şehrinin kadılarını toplayıp hepsinin huzurunda kendini sultanlıktan azletmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

212. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Armanos kendini sultanlıktan azledip Büdûr'u sultanlığa geçirmiş. Üstüne sultan kıyafetini giydirmiş. Valiler hep birlikte Büdûr'un yanına girmişler. Hiçbirisi Büdûr'un kadın olduğundan şüphelenmemiş. Onu gören bütün herkes güzelliği karşısında şaşkınlıktan donakalıyormuş. Bir yandan melike Büdûr'un sultanlığa geçirilmesi törenleri yapılırken, diğer yandan sultan Armanos kızı Hayâtünnüfûs'un düğün hazırlıkları görülüyormuş. Çok geçmeden Büdûr'u Hayâtünnüfûs ile gerdeğe sokmuşlar.

İkisi de tıpkı yan yana duran iki ay ya da aynı vakitte doğan iki güneş gibiymişler. Mumları yakıp yatakları, çarşafları hazırladıktan sonra kapıları üstlerine kapatıp, perdeleri çekmişler. Hayâtünnüfûs'un yanına oturan Büdûr sevgilisi Kameruzzaman'ı hatırlamış. İçini bir hüzün kaplamış ve gözyaşlarını tutamayıp şu dizeleri okumuş:

Ey yolcular! Kalbim fazlasıyla korku içinde
Sizden sonra bedenimde can kalmadı
Uykusuzluktan yakınan bir gözüm vardı

Onu da gözyaşlarım eritti
Ah keşke uykusuzluk kalsaydı!
Siz gidince gözyaşlarım dinmez oldu
Ancak siz bir de ona sorun
Uzaklarda başına neler gelmiş?
Gözkapaklarım seller gibi yaş akıtmasaydı
İçimdeki ateşle yeryüzü alev alev yanardı
Kaybettiğim sevgilileri Allah'a şikâyet ediyorum
Onlar bana acımadılar
Onlara âşık olmaktan başka hiçbir günahım yok benim
Âşık olanlar ya mutludur ya da mutsuz

Büdûr şiirini bitirince Hayâtünnüfûs'un yanına oturup onu dudaklarından öpmüş. Sonra hemen yerinden kalkmış ve abdest alıp namaza durmuş. O kadar çok namaz kılmış ki Hayâtünnüfûs beklerken uyuyakalmış. Onun uyuduğunu gören Büdûr da gidip yanına yatmış. Sırtını dönüp sabaha kadar uyumuş. Gün doğunca sultan Armanos ile karısı hemen kızları Hayâtünnüfûs'un yanına koşmuşlar. Halini hatırını, neler olup bittiğini sormuşlar. Kulaklarına çalan şiiri soruşturdular.

Hayâtünnüfûs babası Armanos ile konuşadursun; melike Büdûr çıkıp tahta oturmuş. Valiler, devlet adamları ve ordu komutanları huzuruna gelip tebrik etmişler. Yerleri öpüp saygılarını sunmuş, hayırdualar etmişler. O da gülümsemeyi yüzünden hiç eksik etmeyerek tebriklerini kabul etmiş. Hediyeler dağıtıp ücretlerini artırmış. Böylece asker de halk da onu çok sevmiş. Onun erkek olduğunu sanarak saltanatını daim etmesi için Allah'a dua etmişler. Büdûr emirler yağdırıp yasaklar koymuş, hükümler verip adalet dağıtmış. Hapistekileri serbest bırakıp vergileri hafifletmiş. Akşam olana kadar hükümet meclisinde oturmaya devam etmiş. Akşam olunca odasına çekilmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

213. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Büdûr kendisi için hazırlanan odaya girince Hayâtünnüfûs'un orada oturduğunu görmüş. Yanına oturmuş. Eliyle sırtını sıvazlayıp şakalar yapmış. Alnından öptükten sonra şu beyitleri okumuş:

Artık gözyaşlarım sırrımı ele verdi
Aşk içindeki zayıflamış bedenim ortada
Ben bir yandan aşkımı gizliyorum
Ancak acı içinde inleyişim aşkımı ilan ediyor
Zaten halim iftiracılara gizli değil ki
Ey hummadan kaçanlar! Bedenimi bitkin düşürüp bıraktınız
Siz en derinlerime yerleştiniz.
Gözlerimden sel gibi yaşlar akıyor; kan ağlıyor gözlerim.
Ben canımı gidenlere feda ettim onlara olan özlemim hiç dinmez
Onların aşkı için gözkapaklarımı yaralar kapladı
Ancak gözyaşlarım hiç durmadan akmakta
Başkaları benim sabrettiğimi zanneder
Heyhat! Onlara hiç kulak asmıyorum
Aşk uğruna umutsuzluğa kapıldım
Kameruzzaman aşk ile amacına ulaştı
Daha önce hiç kimsenin sahip olmadığı bütün faziletlere sahip oldu

Sonra ayağa kalkıp gözyaşlarını silmiş. Abdest alıp namaza durmuş. Durup dinlenmeden namaza devam etmiş. Sonunda Hayâtünnüfûs uykusuna yenik düşmüş. Yatağında uyuyakalmış. Bunu gören melike Büdûr da gelip Hayâtünnüfûs'un yanına uzanmış. Sabaha kadar yanında uyumuş. Sabah olunca kalkıp sabah na-

mazını kılmış. Gidip tahta oturmuş. Yine emirler verip yasaklar koymuş, hükümler verip adalet dağıtmış.

Büdûr sultanlar gibi hükmededursun; sultan Armanos kızının yanına gelip yine halini, hatırını sormuş. Hayâtünnüfûs da olanları bir bir anlatmış. Büdûr'un okuduğu şiiri okuyup "Babacığım! Kocamdan daha akıllı birini, ondan daha hayâ sahibi birini görmedim. Ancak çok ağlıyor, iç çekip duruyor" demiş.

Babası "Yavrum! Sabret! Bu gece de gerdeğe girmezse bir hal çaresine bakmak bize düşer. O zaman onu sultanlıktan alıp ülkemizden süreriz" diye karşılık vermiş. Kızıyla bu plan üzere anlaşmış ama niyetini içinde tutup başkasına açmamış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

214. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Gece olunca Büdûr tahttan inip kendisi için hazırlanmış odaya gelmiş. Odada yanan mumları ve bir köşede oturan Hayâtünnüfûs'u görünce kocası aklına gelmiş. Kısacık bir zamanda kocasıyla yaşadıklarını hatırlayıp ağlamaya başlamış. Hıçkırıklarına hâkim olamıyormuş. Sonra da şu şiiri okumuş:

Yemin olsun ki sözlerim her yeri aydınlatan güneş gibi fezayı doldurmuş
Onunla, işaret diliyle konuştum. Ancak anlayamadı
O yüzden aşkım bitmedi, gittikçe çoğaldı
Onu sevdiğim günden beri sabretmeyi sevmiyorum

Acaba özlem içinde sabretmek sevilmez mi?
Saçının perçemini savurdu, peçesini çözdü
Ondaki güzelliği görünce siyahı beyaz sandım
Hastalığım da kurtuluşum da onun elindedir
Çünkü aşk hastası ancak kendini hasta eden kimseyle şifa bulur

Şiirini bitirir bitirmez kalkıp namaz kılmaya niyetlenmiş. Ancak Hayâtünnüfûs birden eteklerine yapışıp "Efendim! Babamdan utanmıyor musun? Sana onca iyilik yaptı. Sen ise bu vakte kadar yüzüme bile bakmadın!" demiş.

Büdûr bunları duyunca yerine oturup "Sevgilim! Neler diyorsun sen öyle?" demiş.

Hayâtünnüfûs "Diyorum ki, ben şimdiye dek senin kadar kendini beğeneni görmedim. Acaba bütün güzel yüzlüler böyle kendini beğenmişlik eder mi? Ancak ben bunları seni arzuladığımdan dolayı demedim. Bütün bunları söylememin sebebi senin için babam sultan Armanos'tan duyduğum korkudur. Eğer bu gece benimle gerdeğe girmezsen babam sultan Armanos seni yarın sultanlıktan men etmeyi ve ülkesinden sürmeyi planlıyor. Belki daha fazla öfkelenecek ve seni

öldürecek. Efendim! Ben sana acıdığım için nasihat etmek istedim. Yine de sen bilirsin" demiş.

Melike Büdûr, Hayâtünnüfûs'un dediklerini duyunca başını öne eğip düşüncelere dalmış. Ne yapacağını bilmiyormuş, şaşıp kalmış. Sonra kendi kendine "Eğer sultan Armanos'a muhalefet edecek olursam mahvolurum. İtaat edecek olursam da foyam ortaya çıkar. Ancak ben şimdi Abanoz adalarının sultanıyım. Her şey benim hükmüm altında. Kameruzzaman ile ben ancak burada birbirimize kavuşabiliriz. Çünkü onun ülkesine giden yol buradan, Abanoz adalarından geçiyor. İşimi Allah'a bıraktım. Ona teslim oldum. Her şeyi en güzel şekilde takdir edip düzene koyan O'dur" demiş. Daha sonra Hayâtünnüfûs'a dönüp "Canım, benim senden uzak durmamın, senden ayrı kalmamın sebebi sen değilsin. Bilakis bunun sebebi benim" deyip her şeyi başından sonuna kadar anlatmış. Sonra kendini göstermiş ve "Sevgilim Kameruzzaman'a kavuşana kadar senden Allah için bu durumu gizlemeni, sırrımı saklı tutmanı istiyorum. Sonra ne olursa olsun" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

215. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Büdûr yaşadıklarını Hayâtünnüfûs'a anlatıp ondan sırrını iyi saklamasını isteyince Hayâtünnüfûs duyduklarına çok şaşırmış. Büdûr'a acıyıp onu sevgilisi Kameruzzaman'a kavuşturması için Allah'a dua etmiş. Sonra "Kardeşim, korkma, endişe etme, üzülme.

Allah'ın takdir ettiği olana kadar da sabret" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Bana söylenen sır, anahtarı kaybolmuş, kapalı bir eve benzer
O ev ki mühürlüdür
Sırrı ancak güvenilir kimseler saklar
İnsanlar arasında iyileri ancak sır tutar

Şiirini bitirdikten sonra da "Kardeşim, hür insanların kalpleri sırlara kabir olur. Senin sırrını asla kimseye söylemeyeceğim" demiş. Bunun üzerine keyifleri yerine gelmiş gülüşüp birbirleriyle şakalaşmışlar. Birbirine sarılıp uykuya dalmışlar. Ezan vaktine kadar uyumuşlar. Daha sonra Hayâtünnüfûs kalkıp bir tavuk almış ve kesip kanını çamaşırına sürmüş. Sonra cariyelere seslenmiş. Cariyeler gelip de durumu görünce sevinç çığlıkları atmışlar. Annesi de koşa koşa gelip neler olduğunu öğrenince akşama kadar kızının yanında kalmış.

Melike Büdûr ise sabah olur olmaz kalkmış, hamama girip ve yıkanmış. Sonra sabah namazını kılıp hükümet meclisine gitmiş. Tahtına oturup insanlar arasında hükümler vermiş. Sultan Armanos sevinç çığlıklarını duyunca ne olup bittiğini sormuş. Damadıyla kızı Hayâtünnüfûs'un gerdeğe girdiği haberini almış. Buna çok sevinen sultan Armanos'un içi huzurla dolmuş. Hemen ziyafetler hazırlatmış. Bir süre böyle yaşamışlar.

Onlar böyle sevinç içinde yaşayadursun, sultan Şehreman'a gelince: Oğlu ile Merzvân'ın ava gitmesinden sonra gece olana kadar sabretmiş. Gece olmasına rağmen oğlu dönmeyince aklı başından gitmiş. Ne yapacağını bilememiş. O gece endişeden gözüne uyku girmemiş. Geceyi adeta diken üstünde geçirmiş. Kalbi alev alev yanıyormuş. Öyle zor sabah etmiş ki sabah olduğuna inanamamış. Gün ortasına kadar oğlunu beklemiş. Ancak hâlâ ne gelen varmış ne de giden. Kalbi ayrılığı hissetmiş, oğlunun özlemiyle alev alev tutuşmuş. Gözünden dökülen yaşlarla elbisesi sırılsıklam olmuş. Yaralı kalbiyle dilinden şu dizeler dökülmüş:

Hep aşk ehline karşı çıkardım
Ta ki aşkın acısıyla tatlısıyla imtihan edilene kadar
Aşkın acı kadehinden yudum yudum içtim
Onun uğruna hem hürü hem kölesi karşısında hakir düştüm
Zaman bizi ayırmaya ant içmiş
İşte şimdi de andını yerine getirdi

Sultan Şehreman şiirini bitirince elinin tersiyle gözyaşlarını silmiş. Askerlerine uzun bir sefere çıkılacağını söyleyerek yolculuk hazırlıklarına başlamalarını emretmiş. Ordusunun tamamı yola koyulmuş. Sultan Şehreman da içlerindeymiş. Hüzünle dolu olan kalbi, oğlu Kameruzzaman için alev alev yanıyormuş. Bir süre gittikten sonra ordusunu gruplara ayırıp bir kısmını sağa, bir kısmını sola, bir kısmını öne bir kısmını arkaya göndermiş ve "Yarın ayrıldığımız yerde buluşalım!" demiş. Böylece ordudaki askerler dört bir yana dağılmışlar. Gün boyunca yol gitmişler. Gece olmuş ama yine durmamış, yola devam etmişler. Gün ortasına kadar iz sürmüşler. Sonunda bir dört yol ayrımına gelmişler. Ancak hangi yolu tutacaklarını bilememişler.

Tam o esnada oraya buraya saçılmış kanlı elbise parçalarını görmüşler. Sultan Şehreman bunları görünce yürek dağlayıcı bir çığlık atarak "Vah oğlum vah!" diye feryat etmiş. Yüzünü gözünü tırmalayıp saçını sakalını yolmuş. Dizlerini dövüp üstünü başını parçalamış. Oğlunun öldüğüne hiç şüphesi kalmamış. Ağlayıp feryat etmiş. Onun ağlayışına askerler de dayanamayıp ağlamaya başlamışlar. Hepsi Kameruzzaman'ın öldüğüne kani olup dizlerini dövmüşler. Onlar böyle ağlayıp sızlanırken gece üzerlerine çökmüş. Sultan, kalbi alev alev yanarak şu dizeleri okumuş:

Üzüntü içinde olanı üzüntüsünden dolayı azarlayıp kınamayın
Çünkü onun böyle dertli olmasının sebebi aşktır
Acısından, pişmanlık duyup ah vah etmesindendir ağlaması
Zaten aşkı, içinde yanan ateşi göstermiyor mu?

Sultan Şehreman bir süre sonra askerlerini de alıp şehre dönmüş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

216. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Şehreman oğlu Kameruzzaman'ın öldüğüne eminmiş. Karşısına düşmanlar çıktığını yahut vahşi hayvanlar ya da yol kesici eşkıyalar tarafından saldırıya uğramış olduğunu düşünmüş. Oğlunun üzüntüsün-

den dolayı Kanarya adalarında matem rengi olan siyah renkli elbiseler giyilmesini ilan etmiş. Oğlu için bir ev yaptırıp oraya hüzünler evi adını vermiş. Pazartesi ve perşembe günleri askerleri ve halkı arasında hükümler verip ülkesini yönetirken diğer günler hüzünler evine girip oğlu için ağıtlar yakıyor, mersiyeler okuyormuş.

En mutlu günüm sizin bana yakın olduğunuz gündü
Benden yüz çevirdiğiniz gün ölüm günü oldu
Ölüm tehdidiyle korku içinde yaşarken
Size kavuşmak her şeyden daha tatlı

Sultan Şehreman böyle ağıtlar yakadursun, sultan Gayûr'un kızı Büdûr'a gelince: Abanoz ülkesinin sultanı olmuş. İnsanlar onu parmakla gösteriyor, bu, sultan Armanos'un damadı diyorlarmış. Her gece Hayâtünnüfûs'un yanında yatıyor, kocası Kameruzzaman'ın ayrılığından dert yanıyormuş ona. Kocasının güzelliğini anlatıyor, ah rüyamda bari kavuşsam diye temennilerde bulunuyormuş. Melike Büdûr'un hali böyleymiş.

Kameruzzaman'a gelince bir süre daha bahçedeki bahçıvanın yanında kalmaya devam etmiş. Gece gündüz demeden hasret içinde ağlıyor, mutluluk ve sevinç günlerine dair şiirler okuyormuş. Bahçıvan ise "Bu sene sonunda Müslüman beldelerine giden gemiye biner, istediğin yere gidersin" diyerek onu teselli etmeye çalışıyormuş. Günleri hep böyle geçiyormuş. Derken bir gün insanların bir yerde toplandıklarını görmüş. Bu sırada bahçıvan yanına gelip "Evladım! Bugün iş yok. Ağaçları sulama. Çünkü bugün bayram. İnsanlar birbirlerini ziyaret ederler. Sen de dinlen. Bahçede gez, dolaş. Ben de senin için bir gemi bakayım. Çünkü vakit çok az kaldı. Sonra da seni Müslüman beldelerinden birine gönderirim" demiş. Bahçıvan bunu deyip bahçeden çıkınca Kameruzzaman oturup baygın düşene kadar ağlamış.

Ayılınca kalkıp bahçede dolaşmaya başlamış. Bir yandan da başına gelenleri, ayrılık ve yalnızlığı düşünüyormuş. Düşünmekten aklını yitirmek üzereymiş. Bir ara bileği burkulmuş, yere düşmüş. Alnı bir kütüğe çarpmış. Yüzü gözü kana bulanmış. Kan ve gözyaşı birbirine girmiş. Kanını silip gözyaşlarını dindirmiş. Alnına bir parça bez sardıktan sonra tekrar kalkıp bahçede dolaşmaya başlamış. Ne yapacağını bilmiyormuş. Birden gözü bir ağaca ilişmiş. Ağacın üstünde birbiriyle kavga eden iki kuş varmış. Biri diğerini alt edip gagasıyla gözlerini oymuş, boynunu bedeninden ayırmış. Sonra da havalanıp oradan ayrılmış.

Ölen kuş yere, Kameruzzaman'ın önüne düşüvermiş. O, şaşkın şaşkın bakarken birden iki büyük kuş ölü kuşun yanına gelmişler. Biri baş kısmına, diğeri kuyruk kısmına geçmiş. Kanatlarını üstüne gerip boyunlarını uzatıp ağlamaya başlamışlar. İki kuşun arkadaşlarının başında ağlayışını gören Kameruzzaman da gözyaşlarını tutamayıp karısı Büdûr'dan ayrılışına ağlamış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

217. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman, iki kuşun arkadaşlarının ardından böyle ağlayışlarını görünce karısından ayrılışına ağlamaya başlamış. Sonra kuşlara tekrar bakınca bir çukur kazdıklarını, ölü kuşu çukura gömüp havalandıklarını görmüş. Bir süre gözden kaybolduktan sonra kuşlar geri dönmüşler. Yanlarında arkadaşla-

rını öldüren diğer kuş da varmış. Onu, arkadaşlarının kabrinin yanına indirmiş, kalbini gagalayıp öldürmüşler. Sonra göğsünü yarıp ciğerini çıkarmış, kanını ölü arkadaşlarının kabrine akıtmışlar. Ardından etlerini sağa sola saçmış, derisini paramparça etmişler. Bütün organlarını didik didik edip dört bir yana serpmişler.

Bütün bunlar olurken Kameruzzaman şaşkınlık içinde bakıyormuş. Birden gözü iki iri kuşun arkadaşlarının intikamını alarak diğer kuşu öldürdükleri yere ilişmiş. Parlayan bir şey dikkatini çekmiş. Yaklaşınca onun ölen kuşun kursağı olduğunu anlamış. Alıp içini açmış. Bir de ne görsün! Kuşun kursağından, karısından ayrılışına sebep olan yüzük çıkmasın mı? Yüzüğü tanıyınca sevinçten bayılıp yere yığılmış. Ayılınca kendi kendine "Bu hayra alamet, sevgilime kavuşacağımın habercisi" demiş. Yüzüğü evirip çevirerek, gözüne iyice yaklaştırarak incelemiş. Sonra onu buluşunu hayra yorup koluna bağlamış.

Kalkıp bahçıvanı görmek için yürümeye başlamış. Ancak akşama kadar aradığı halde bahçıvan bir türlü bulamamış. Bunun üzerine geri dönüp uyumuş. Sabah olunca kalkıp işinin başına geçmiş. Beline liften bir kuşak bağlayıp baltasını almış. Küfesini sırtına alıp bahçeye çıkmış. Bir keçiboynuzu ağacına yaklaşıp baltayı ağacın gövdesine bindirmiş. Baltanın darbesiyle ağaç devrilmiş. Ağacın devrilmesiyle etrafındaki topraklar açılınca ortaya büyük bir kapak çıkmış. Kapağı kaldırınca...

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

218. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman büyük kapağı aralayınca bir dehliz görmüş. Dehlizden aşağıya inmiş. İçeride Âd ve Semûd kavimleri zamanından kalma bir odayla karşılaşmış. Oda çok genişmiş ve çil çil altınlarla doluymuş. Kendi kendine "Artık çile ve yorgunluk dolu günler geride kaldı. Şimdi sevinç ve mutluluk dolu günler geldi" demiş. Sonra oradan tekrar yukarıya, bahçeye çıkmış. Kapağı kapatıp etrafı eski haline getirmiş. Bahçeye, işinin başına dönüp ağaçları sulamaya devam etmiş. Gün sonuna kadar ağaç sulamış.

Sonra bahçıvan gelmiş ve "Evladım! Müjde! Artık yurduna dönüyorsun. Tüccarlar yolculuk hazırlıklarını tamamlamak üzereler. Gemi üç gün sonra Müslüman şehirlerine doğru hareket edecek. Müslüman beldelerinden birine varınca kara yolundan gidersin. Altı ay sonra Kanarya adalarına ve sultan Şehreman'ın ülkesine varırsın" demiş.

Bunu duyan Kameruzzaman çok sevinmiş ve bahçıvanın elini öpüp "Babacığım, sen nasıl bana müjdeler getirip beni sevindirdiysen ben de sana bir müjde vereceğim" deyip yeraltındaki odadan bahsetmiş. Bahçıvan buna çok sevinmiş. "Evladım, ben seksen senedir bu bahçedeyim. Hiçbir şey görmedim. Sen geleli daha bir sene bile olmadı. Ancak sen gördün. Onlar senin rızkındır. O altınlar senin işlerini yoluna koyacak, ailene, eşine, dostuna ve sevdiklerine kavuşmanı sağlayacak" demiş. Ancak Kameruzzaman "Bu kısmeti aramızda bölüşmeliyiz" diye itiraz etmiş.

Sonra bahçıvanı alıp yeraltındaki odaya götürmüş. Ona altınları göstermiş. Yirmi fıçı altın varmış. Onunu kendisi almış, onunu da bahçıvana vermiş. Bunun üze-

rine bahçıvan "Evladım, şu bahçede bulunan zeytinlerden bolca yükle. Çünkü bunlar bizim beldemizden başka yerde bulunmaz. Onun için tüccarlar buradan alıp bütün beldelere götürürler. Zeytinleri altınların üstüne koy. Böylece onları iyice örtmüş olursun. Sonra da gemiye yükle" demiş. Kameruzzaman hemen o vakit kalkıp elli fıçı hazırlamış. İçlerine altınları koyup altınların üstüne de zeytinleri yerleştirmiş. Büdûr'un yüzüğünü de yüklerden birinin içine koymuş.

Sonra bahçıvanla oturup sohbet etmeye koyulmuşlar. Artık eşine, dostuna ve ailesine kavuşacağından emin, içi rahatmış. Kendi kendine "Abanoz adasına varırım. Oradan da babamın ülkesine geçerim. Sevgilim Büdûr'u sorar, soruşturur um. Acaba babasının ülkesine geri mi döndü? Yoksa babamın ülkesine mi gitti? Ya da yolda başına bir şeyler mi geldi?" diye düşünmüş. Bu arada bahçıvana birbirleriyle dövüşen kuşların hikâyesini anlatmış. Bahçıvan duyduklarına çok şaşırmış.

Sonra uyumuşlar. Sabah olunca bahçıvan hastalanıp yataklara düşmüş. Hastalığı iki gün boyunca devam etmiş. Üçüncü gün iyice şiddetlenmiş. Sonunda bahçıvandan ümidi kesmişler. Kameruzzaman bahçıvanın haline çok acımış.

O böyle hasta bahçıvanın başında beklerken denizciler gelip bahçıvanı sormuşlar. Kameruzzaman onlara bahçıvanın hastalandığını söylemiş. "Bizimle Abanoz adasına gitmek isteyen delikanlı kimdi?" diye sormuşlar. Kameruzzaman "Benim" demiş ve yüklerin gemiye taşınmasını istemiş. Adamlar yükleri gemiye taşıdıktan sonra "Acele et! Rüzgâr tam kıvamında" demişler. Kameruzzaman "Tamam!" deyip yol için gerekli olan erzaklarını gemiye taşımış. Veda etmek için bahçıvanın yanına gelmiş. O esnada bahçıvan son nefesini vermek üzereymiş. Başucunda oturup beklemiş. Son nefesini verince de bahçıvanın gözlerini kapamış ve cenaze iş-

lerini yerine getirip bahçıvanı defnetmiş. Sonra gemiye doğru koşmuş. Ancak limana gelince geminin hareket ettiğini, denizi yara yara ilerlediğini görmüş. Kısa bir süre sonra da gözden kaybolmuş. Kameruzzaman şaşkınlıktan ne yapacağını bilememiş. Bahçeye dönmüş. Derdinden kederinden yüzünü gözünü tırmalıyormuş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

219. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman geminin gitmesinden duyduğu üzüntüyle perişan bir vaziyette bahçeye geri dönmüş. Bahçeyi sahibinden kiralamış. Ağaçları sulamada kendisine yardım edecek bir adam tutmuş. Bulduğu gizli odaya inen büyük kapağın olduğu yere gitmiş. Kapağı kaldırıp odaya inip kalan altınları elli fıçıya doldurmuş. Üstüne zeytin koyup gizlemiş. Sonra gemi aramaya koyulmuş. Ancak kime sorsa "Gemi ancak senede bir kez gider" diyormuş. Derdi, tasası iyice artmış. Öte yandan Büdûr'un yüzüğünü kaybettiğine de çok üzülmüş. Gece gündüz gözünden yaş, dilinden şiir eksik olmamış.

Kameruzzaman gemiyi kaçırdığına yanadursun. Gemiye gelince, rüzgâr tam istedikleri gibi estiğinden tez zamanda Abanoz adasına varmışlar. Allah'ın takdiri bu ya, melike Büdûr da bu sırada pencere önünde oturmaktaymış. Sahile yanaşan gemiyi görünce kalbi yerinden çıkacak gibi çarpmaya başlamış. Hemen kalkıp atına binmiş. Komutanlar ve hacipler de peşine

düşmüş. Limana gidip geminin yanaşmasını beklemiş. Gemi yanaşmış, mallar ambarlara taşınmaya başlamış.

Büdûr geminin kaptanını çağırtıp geminin yükünün ne olduğunu sormuş. Kaptan "Sultanım! Gemide türlü türlü ilaçlar, sürmeler, merhemler, yağlar, paha biçilmez kumaşlar, develerin ve katıların taşıyamayacağı kadar güzel mallar, türlü türlü kokular, baharatlar, Hint hurmaları, bu beldelerde nadir bulunan zeytinler var" demiş. Büdûr'un canı birden zeytin çekmiş. Gemi sahibine "Yanında ne kadar zeytin var?" diye sormuş. Gemi sahibi "Elli fıçı zeytin var. Ancak sahibi bizimle birlikte gelmedi. Sultanım canının istediği kadar alabilir" demiş. Büdûr "Hemen indirin de bir bakayım" demiş.

Kaptan, denizcileri çağırıp elli fıçıyı gemiden indirtmiş. Büdûr birini açıp içindeki zeytinlere şöyle bir baktıktan sonra "Ben bu elli fıçının tamamını alıyorum. Değeri de ne olursa size vereyim" demiş. Kaptan "Bu zeytinlerin bizim ülkemizde bir kıymeti yok. Ancak sahibi gemiyi kaçırdı. Kendisi fakir biridir" deyince Büdûr "Ne kadardır bunlar?" diye sormuş. Kaptan "Bin dirhem" diye cevap vermiş. Bunun üzerine Büdûr "Ben bunları bin dinara alıyorum" demiş. Ardından hepsinin saraya taşınmasını emretmiş.

Gece olunca fıçılardan birinin getirilmesini emretmiş. Odada kendisinden ve Hayâtünnüfûs'tan başka kimse yokmuş. Fıçıyı inceleyince hayretle Hayâtünnüfûs'a "Bu zeytin değil, bunlar altın!" demiş. Sonra hepsini yoklayınca bütün fıçıların altın dolu olduğunu anlamışlar. Zeytinlerin tamamı olsa olsa bir fıçı ancak doldururmuş. Altınları karıştırınca da içindeki yüzüğü bulmuş. Yüzüğü alıp şöyle bir bakınca onun kendi uçkuruna bağladığı ve Kameruzzaman'ın yanında götürdüğü yüzük olduğunu anlamış. Bir çığlık atarak olduğu yere yığılıvermiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

220. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Melike Büdûr yüzüğü görünce sevincinden bir çığlık atıp bayılmış. Ayılıp kendine gelince "İşte bu yüzük Kameruzzaman ile beni birbirimizden ayırdı. Ancak bunu bulmam hayra alamet" diye düşünmüş. Hayâtünnüfûs'a bu yüzüğün kavuşmayı müjdelediğini söylemiş. Sabah olunca tahtına oturup geminin kaptanını çağırtmış.

Kaptan gelince önünde eğilip yerleri öpmüş. Büdûr "Bu zeytinlerin sahibini nerede bıraktınız?" diye sormuş. Kaptan "Sultanım! Onu Mecusilerin şehrinde bıraktık. Kendisi orada bir bahçede bahçıvanlık yapıyor" demiş. Bunu duyan Büdûr "Eğer derhal onu bulup bana getirmezsen hem sana hem de gemine olacakları tahmin bile edemezsin" demiş.

Sonra tüccarların ambarlarının mühürlenmesini emretmiş. Onlara "Bu zeytinin sahibinden alacağım var. Onun bana borcu var. Eğer onu bulup getirmezseniz hepinizi öldürürüm. Mallarınızı yağmalarım" demiş. Bunun üzerine tüccarlar gemi kaptanına koşmuş, ondan geri dönmesini istemişler. Parasını fazlasıyla vereceklerine söz vererek "Bizi şu zalimden kurtar" demişler. Bunun üzerine kaptan gemisini hazırlayıp yola koyulmuş.

Allah, bir gece vakti, gemiyi adaya kazasız belasız ulaştırmış. Kaptan hemen bahçeye koşmuş. O esnada yine sevgilisini düşünmekte olan Kameruzzaman ise yatmamış imiş. Birden kapı çalınmış. Gelen kaptanmış. Kameruzzaman kapıyı açıp dışarı çıkınca denizciler hemen Kameruzzaman'ın üstüne çullanıp onu gemiye götürmüş ve hiç beklemeden yola koyulmuşlar.

Günler geceler boyunca yol almışlar. Kameruzzaman ise olanlara bir türlü anlam veremiyormuş. Onlara bunun sebebini sorunca "Sultan Armanos'un damadı, Abanoz adalarının sahibi olan sultana borcun varmış. Mallarını çalmışsın" demişler. Kameruzzaman "Allah Allah! Vallahi ben ömrüm boyunca oraya gitmedim. Hem zaten bilmem de" diye çıkışmış.

Yola devam etmiş, nihayet Abanoz adalarına varmışlar. Hemen Kamerüzzaman'ı alıp Büdûr'un yanına çıkarmışlar. Büdûr onu görür görmez tanımış. "Onu hizmetçilerin yanına götürün. Hamama götürsünler!" demiş. Tüccarları salıp kaptana on bin dinar değerinde bir elbise hediye etmiş.

Sonra Hayâtünnüfûs'un yanına varıp olanları haber vermiş. "Muradıma erene kadar sırrımızı kimseye söyleme. Öyle bir şey yap ki tarihe geçsin, bizden sonra gelen sultanlar, insanlar okusunlar" demiş.

Hizmetçiler Büdûr'un emrine uyup Kameruzzaman'ı hamama sokmuşlar. Hamamdan çıktıktan sonra da sultan elbiselerinden giydirmişler. Kameruzzaman hamamdan çıkınca fidan gibi olmuş. Adeta doğuşuyla ayı ve güneşi utandıran bir yıldız gibiymiş.

Büdûr onu görünce muradına ermek için biraz daha beklemiş. Hizmetine köleler, hizmetçiler, develer, katırlar vermiş; mal mülk bağışlamış. Böylece Kameruzzaman'ı derece derece yükseltip sonunda haznedar yapmış. Bütün malları ona teslim etmiş. Makamını yükselterek kendine daha çok yaklaştırmış. Valilere onun makamını bildirmiş. Böylece hepsi Kameruzzaman'ı çok sevmiş. Büdûr, Kameruzzaman'ı her gün mertebe mertebe yükseltiyor, Kameruzzaman ise sultanın kendini bu kadar yüceltmesinin sebebini bir türlü anlayamıyormuş.

Kameruzzaman'ın yetkisi altındaki mal, mülk o kadar çokmuş ki bir süre sonra hibe etmeye, ikramlarda bulunmaya başlamış. Sultan Armanos'a da hizmetten geri durmuyormuş. Böylece sultan Armanos, valiler, sıradan halk ve devletin ileri gelen aileleri Kameruzzaman'ı çok sevmişler. Kameruzzaman ise bu şekilde hızlı yükselişine çok şaşırıyor, kendi kendine "Vallahi bu sevginin mutlaka bir sebebi olmalı. Belki de bu sultan bana bunca ikramı kötü bir niyetten dolayı yapıyor. Ondan izin alıp ülkesinden gitmeliyim" diyormuş. Bir gün Büdûr'un yanına gelip "Sultanım, siz bana fazlasıyla iyi davrandınız. Bu ikramlarınızı bana gitmem için izin vererek tamama erdirin ve bana verdiğiniz her şeyi geri alın" demiş.

Büdûr gülümseyerek "Böyle nimetler içindeyken, fazlasıyla izzet ve ikram görüp dururken birden yolculuk yapma isteğin de nereden çıktı?" diye sormuş. Kameruzzaman "Sultanım, bana bu kadar iyilik yapmanızın bir sebebinin olmaması çok tuhaf. Beni türlü türlü mertebelerden geçirdiniz. Oysa bu mertebeler ancak büyük insanların ulaşabileceği mertebelerdir. Ben ise daha bu makamlara layık olmayan toy bir delikanlıyım" demiş.

Büdûr "Bunun sebebi benim senin o güzel yüzünü çok sevmemdir. Eğer mümkün olsa daha fazlasını ya-

pardım. Tıpkı senin yaşında olmama rağmen insanların beni sultan yapması gibi ben de seni yaşının küçüklüğüne rağmen vezir yapardım. Artık küçüklerin yönetime geçmesinde şaşılacak bir şey yok" demiş.

Kameruzzaman bunları duyunca utanmış. Yanakları kor gibi kızarmış. "Beni harama götürecek olan bunca ikrama hacet yok. Ben malca fakir, ancak ahlakça zengin olarak yaşamayı yeğlerim" demiş. Bunun üzerine Büdûr "Ben naz yaparak gösterdiğin bu mertliğe kanmam" demiş. Bunu duyan Kameruzzaman "Sultanım, bunu yapmak benim âdetim değil. Ayrıca zaten taşıyacak gücüm de kalmadı" demiş. Büdûr gülümseyerek "Gerçekten çok tuhaf! Doğrular arasında gizlenen yanlış kendini nasıl ele veriyor? Eğer sen küçüksen haramdan, günaha düşmekten nasıl korkarsın? Çünkü küçüklerin sorumlulukları yoktur ve küçüklerin yaptıkları günahlar cezalandırılmaz! İşte sen böylece kendi delilinle kendini alt ettin. Artık burada kalmak boynuna borç oldu. Bundan sonra uzaklaşıp gitme laflarını diline dolama. Allah'ın takdir ettiği neyse o olur. Oysa yanlışa düşmekten korkacak biri varsa o da benim" demiş.

Kameruzzaman bunları duyunca yüzündeki aydınlık, yerini karanlığa bırakmış. "Sultanım, yanınızda eşi bulunmayan güzel kadınlar, cariyeler var. Beni bıraksanız da onlara baksanız" demiş.

Büdûr "Doğru söylüyorsun. Ancak onların hiçbirisi senin aşkına derman olmaz ki! Ayrıca mizaç ile tabiat bozulunca nasihate kulak verilmez. Onun için sen benimle tartışmayı bırak" diye karşılık vermiş. Kameruzzaman bunları duyunca ondan kaçış olmadığını anlamış. Zihni allak bullak olmuş. Ancak biraz sonra aklı başına gelmiş ve kendisiyle konuşanın Büdûr olduğunu anlamış.

Büdûr "Sevgilim! Birlikte geçirdiğimiz geceleri ne çabuk unuttun?" diyerek kendini göstermiş. Bu-

nun üzerine Kameruzzaman onun denizler adalar sahibi sultan Gayûr'un kızı melike Büdûr olduğundan emin olup kızın boynuna sarılmış. Sımsıkı sarılmış, öpüşüp koklaşmışlar. Daha sonra melike Büdûr Kameruzzaman'a başından geçenleri bir bir anlatmış. Kameruzzaman da yaşadıklarını başından sonuna kadar anlatıp serzenişte bulunmaya başlamış. "Bana bu gece yaptıkların da neydi öyle?" demiş. Büdûr "Beni suçlama! Niyetim şaka yapmaktı. Biraz sevinip eğlenmek istedim" demiş.

Sabah olup ortalık aydınlanınca Büdûr, Hayâtünnüfûs'un babası sultan Armanos'a bir elçi gönderip işin aslını haber vermiş. Kameruzzaman'ın karısı olduğunu, birbirlerinden neden ve nasıl ayrıldıklarını anlatıp kızı Hayâtünnüfûs'un hâlâ bakire olduğunu bildirmiş.

Abanoz adalarının sahibi sultan Armanos, sultan Gayûr'un kızı Büdûr'un hikâyesini duyunca şaşkınlıktan az kalsın küçük dilini yutacakmış. Bütün bu yaşananların altın suyuyla yazılmasını emrettikten sonra Kameruzzaman'a dönüp "Ey sultan oğlu! Kızım Hayâtünnüfûs ile evlenip benim damadım olmaz mısın?" diye sormuş. Kameruzzaman "Melike Büdûr ile istişare etmem gerek. Çünkü onun benim üstümde çok emeği var" diye cevap vermiş. Gidip Büdûr ile bu durumu konuşunca Büdûr "Evet, bence de onunla evlen. Ben de onun cariyesi olayım. Çünkü Hayâtünnüfûs'un benim üzerimde çok hakkı var. Bana çok iyilik ve ihsanı dokundu" demiş. Kameruzzaman, Büdûr'un buna gönlünün olduğunu ve Hayâtünnüfûs'u kıskanmadığını görünce onunla bu mesele üzerinde anlaşmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

221. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman, Hayâtünnüfûs ile evlenme meselesini karısı Büdûr'a açmış o da kabul etmiş. Kameruzzaman bunu sultan Armanos'a haber verip Büdûr'un da buna gönlünün olduğunu, Hayâtünnüfûs'a cariye olmaya razı olduğunu bildirmiş. Sultan Armanos, Kameruzzaman'dan bunları duyunca çok sevinmiş. Çıkıp tahta oturmuş ve bütün vezirlerini, valilerini, haciplerini, devlet adamlarını toplamış. Onlara Kameruzzaman ile karısı Büdûr'un hikâyesini başından sonuna kadar bir bir anlatmış. Kızı Hayâtünnüfûs'u Kameruzzaman ile evlendirmek istediğini ve Kameruzzaman'ı da karısı Büdûr yerine sultanlığa geçirmek istediğini söylemiş.

Hep bir ağızdan "Daha önce sultan Armanos'un damadı sandığımız ve sultan kabul ettiğimiz Büdûr'un kocası olan Kameruzzaman'ın sultanlığına razıyız. Hepimiz onun hizmetkârı oluruz. Ona itaatten çıkmayız" demişler. Sultan Armanos buna çok sevinmiş. Sonra kadıları, şahitleri ve devlet büyüklerini toplayıp Kameruzzaman ile kızı Hayâtünnüfûs'un nikâhlarını kıydırmış. Düğün yapıp yemekler hazırlatmış. Valilere, komutanlara hediyeler verip fakir ve miskinlere sadakalar dağıtmış. Bütün mahpusları salıverip dünyaya Kameruzzaman'ın sultanlığını müjdelemiş. İnsanlar da Kameruzzaman'ın saltanatını daim kılması için Allah'a dua etmişler.

Kameruzzaman sultan olunca halkın vergilerini kaldırmış. İki karısıyla sevinç, mutluluk, neşe ve vefa içinde övünç duyulacak bir hayat yaşamış. Her geceyi karılarından biriyle geçiriyormuş. Bu durum, bir süre böyle devam etmiş. Dertlerinden, üzüntülerinden sıy-

rılmış. Babası sultan Şehreman'ı, onun izzet ve saltanatını unutmuş. Ta ki Allah her iki hanımından nur yüzlü, ay parçası iki erkek çocuk verene kadar. Büyüğü Büdûr'danmış, adını Sultan Emcet koymuş. Küçüğü ise Hayâtünnüfûs'tanmış; onun adını ise Sultan Esat koymuş.

Esat, kardeşi Emcet'den daha güzelmiş. Her ikisi de nazlı büyütülmüş, edep ve ahlak üzere yetiştirilmişler. İlmi, siyaseti, biniciliği öğrenmiş, on yedi yaşlarına bastıklarında olgun mu olgun, güzel mi güzel, kadın, erkek herkesin aklını başından alan iki delikanlı olmuşlar. Birbirinden hiç ayrılmazlar, yedikleri, içtikleri ayrı gitmezmiş. Bir an bile birbirlerinden ayrı kalmaya dayanamazlarmış. Birbirlerine olan bu bağlılıklarından dolayı herkes onlara gıpta edermiş. Büyüyüp adam olduklarında babaları Kameruzzaman, bir yolculuğa çıkacak olursa artık tahtına sırasıyla bu ikisini bırakır olmuş. Her biri sırasıyla bir gün yönetime geçiyormuş.

Kader bu ya, Büdûr, Hayâtünnüfûs'un oğlu Esat'a, Hayâtünnüfûs da Büdûr'un oğlu Emcet'e âşık oluvermiş. İki kadın da birbirlerinin çocuklarıyla şakalaşıyor ve onları bağırlarına basıyormuş. Birbirlerinin böyle yaptıklarını gördüklerinde bunu şefkatten ve annelerin çocuklarına duyduğu sevgiden zannediyorlarmış, ama her ikisinin de duyguları öyle değilmiş. Böylece aşk iki kadının kalbinde yer etmiş bu iki oğlana âşık

olmuşlar. Her biri diğerinin çocuğu yanına geldiğinde onu kalbine basıyor ve asla yanından gitmesini istemiyormuş. Günler böyle geçip giderken kadınlar birbirlerinin oğullarına kavuşmanın bir yolunu bulamayınca yemeden, içmeden kesilmişler. Gözleri uykunun tadını almaz olmuş. Bir keresinde sultan ava gitmiş ve oğullarına da her zamanki gibi birer gün sırayla tahta oturmalarını emretmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

222. GECE

Sultan Emcet ile Sultan Esat'ın Hikâyesi

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan ava gitmiş ve iki oğluna, her zamanki gibi birer gün sırayla tahta oturmalarını emretmiş. İlk gün tahta Büdûr'un oğlu Emcet geçmiş. Emirler yağdırıp yasaklar koymuş. Kimini göreve atayıp kimini görevinden azletmiş. Kimine verip kiminden almış. Bu sırada Esat'ın annesi Hayâtünnüfûs, Emcet'e bir mektup yazarak ondan merhamet dilenmiş. Ona bütün kalbiyle âşık olduğunu söyleyip sevdiğine kavuşmak istediğini bildirerek şunları yazmış: "Senin aşkınla gençliğini kaybeden, senin uğruna eziyet çeken âşık, hüzünlü ve zavallı bir kadından... Eğer sana üzüntülerimden, çektiğim özlemden, kalbimdeki aşktan, durmadan ağlayıp inlediğimden, hüzünlü kalbimin yarasından, hiç bitmeyen kederlerden, dertlerden, ayrılıktan dolayı çektiğim sıkıntıdan, içimin alev alev yanmasından bahsedecek olsam buna satırlar yetmez. Bunları say-

maktan aciz kalır kalem. Yer de gök de artık bana dar gelmeye başladı. Senden başkasından ne umudum ne de emelim var. Ölümle burun burunayım. Korkularım üst üste bindi. İçimdeki alev ve ayrılık acısı arttıkça arttı. Sana aşkımı anlatacak olsam bu kâğıtlara sığmaz." Sonuna da şu iki dizeleri eklemiş:

Eğer bahsedecek olsam
Onun beni düşürdüğü ateşten, hastalıktan, aşktan ve korkudan
Yeryüzünde ne kâğıt ne kalem ne de mürekkep kalır

Sonra bu kâğıdı misk ile ambere bulanmış değerli bir ipek parçasına sarmış. Yanına da kıymeti mal ile ölçülemeyen saçından bir bukle koymuş. Hepsini bir mendilin içine koyup hizmetçiye vererek Sultan Emcet'e ulaştırmasını emretmiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

223. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hayâtünnüfûs Emcet'e yazdığı aşk mektubunu hizmetçiye verip Sultan Emcet'e ulaştırmasını emretmiş. Görünen ve görünmeyen her şeyi bilen Allah, her şeyi dilediği gibi takdir eder. Hizmetçi kaderin neleri gizlediğini bilmeden mektubu alıp Emcet'e koşmuş. Emcet'in huzuruna varınca yeri öptü saygılarını sunduktan sonra mendili uzatmış. Emcet hizmetçinin getirdiği mendili alıp açmış. İçinden çıkan kâğıtta yazı-

lanları okuyunca babasının hanımının hıyanet içinde olduğunu ve babası Kameruzzaman'a ihanet ettiğini düşünmüş. Öfkeden küplere binip bütün bu yaptıklarından dolayı kadınları kınayarak "Allah aklı ve dini noksan olan hain kadınlara lanet etsin!" demiş. Sonra kılıcını çekip hizmetçiye "Yazıklar olsun sana! Efendinin hanımından ihanet dolu aşk mektubu mu getiriyorsun? Vallahi sende de getirdiğin mektupta da hayır yok ey pis köle!" diye bağırarak hemen oracıkta zavallının boynunu vurmuş. Kellesini bedeninden ayırmış.

Elindeki mendili katlayıp cebine koyduktan sonra annesi Büdûr'un yanına gitmiş. Olan bitenleri anlatıp sövüp saymış. "Hepiniz birbirinizden kötüsünüz. Vallahi eğer babam Kameruzzaman'ın babalık hakkından ve kardeşim Esat'tan korkmasaydım yanına varıp ve hizmetçisinin boynunu vurduğum gibi onun da boynunu vururdum!" diye bağırmış ve annesi Büdûr'un yanından çıkıp gitmiş. Öfkesinden burnundan soluyormuş.

Hayâtünnüfûs ise Emcet'in mektubu götüren hizmetçiye neler yaptığını duyunca Emcet'e sövüp sayarak beddualar etti. İçi hile ve tuzak isteğiyle yanıp tutuşmuş.

O gece Sultan Emcet öfkesinden, kahrından ve çok düşünmekten zayıf düşmüş. Yiyip içmesi, yatıp uyuması onu kendine getirmemiş. Sabah olunca Esat, insanlar arasında hükmetmek üzere babası Kameruzzaman'ın divanına geçip tahta oturmuş. Sultan Esat o gün adaletle hükmetmiş. Kimini yeni göreve atayıp kimini görevinden azletmiş. Emirler verip yasaklar koymuş. Sadakalar verip hediyeler dağıtmış. İkindi vaktine kadar divandan ayrılmamış.

O gün de Emcet'in annesi melike Büdûr hilekâr ihtiyar kadınlardan birini elçi olarak gönderip Sultan Esat'a duyduğu aşkı itiraf etmeye niyetlenmiş. Kocasının oğlu Sultan Esat'a aşk mektubu yazmak ve içindeki şiddetli aşktan yakınmak için bir kâğıt alıp şunları yazmış:

"İnsanların huy ve görünüş bakımından en güzeline âşık olan, güzelliğine hayran kalan, işve ve nazı ile yolunu şaşıran, vuslatını istemekten yüz çeviren, kendisine karşı zillet içinde boyun eğen kimselere yaklaşmaktan kaçınan âşıktan cefa çektirip usandıran Sultan Esat'a... O Esat ki güzellikte ondan üstünü yoktur. Yüzü ve alnı ay parçası gibidir. Bu mektubum aşkıyla bedenimi eriten, cildimi ve kemiklerimi paramparça eden kimseyedir. Şunu iyi bil ki artık sabrım tükendi. Ne yapacağımı bilmez oldum. Aşk ve ayrılık beni tedirgin etti. Hüzün ve uykusuzluk hiç yanımdan ayrılmaz oldu. Sevdam beni dert ve tasaya, türlü hastalıklara düşürdü. Canım sana feda olsun. Eğer bir âşığın ölümü seni razı edecekse Allah sana ömürler versin ve seni her türlü kötülükten korusun."

Sonuna da şu şiiri eklemiş:

Ey güzelliği ay gibi parlayan kimse!
Zaman benim sana âşık olduğuma hükmetti
Sen bütün güzelliklere ve tatlı dile sahipsin
Sende bütün canlıların parlaklığı var
Senin beni incitmene razı oldum
Bana itaat dolu gözlerle bakmanı umarım
Senin özlemin uğruna ölene helal olsun
Ancak sevmeyen ve âşık olmayan kimseden hayır gelmez

Sonra mektubu miske bulamış. İpek gibi saçlarından bir tutam alıp inci, mücevher ve yeşil zümrütle süslenmiş bir püskülle sararak mektubun yanına koymuş. Mektubu ihtiyar, kadına verip onu kocası Kameruzzaman'ın oğlu Sultan Esat'a vermesini emretmiş. İhtiyar kadın Büdûr'un hatırı için alıp Sultan Esat'ın huzuruna girmiş. İçeri girdiğinde Esat'ın yanında kimse yokmuş. Hemen mektubu uzatıp cevabını almak üzere beklemeye koyulmuş. Esat mektubu okuyup yazılanların ne manaya geldiğini anlayınca önce

saç tutamlarını kâğıdın arasına sarıp cebine koymuş. Sonra öfkesinden deliye dönmüş bir halde hain kadınlara lanetler okuyarak kılıcını kınından çıkardığı gibi ihtiyar kadının boynunu vurmuş. Kellesini vücudundan ayırmış. Kalkıp annesi Hayâtünnüfûs'un yanına varmış. İçeri girdiğinde annesi Sultan Emcet ile yaşadıklarından dolayı bitkin bir halde yatağında yatmaktaymış. Öfkeyle bağırıp çağırıp lanet yağdırdıktan sonra annesinin yanından ayrılıp kardeşi Emcet'e gitmiş. Annesi Büdûr'un yaptıklarını anlatıp mektubu getiren ihtiyar kadını öldürdüğünü haber vermiş ve "Vallahi kardeşim, eğer senden utanmasaydım hemen annenin yanına gider ve boynunu vururdum" demiş.

Bunun üzerine kardeşi Emcet "Vallahi kardeşim, bugün senin başına gelenlerin aynısı dün tahta oturunca benim başıma geldi. Zira annen Hayâtünnüfûs bana içinde senin dediklerine benzer şeyler yazan bir mektup gönderdi" deyip Hayâtünnüfûs'un yaptıklarını anlatmış ve "Kardeşim, eğer ben de senden utanmasaydım gider ve hizmetçiye yaptığımın aynısını annen Hayâtünnüfûs'a yapardım" demiş.

Sonra oturup sohbet ederek geceyi geçirmişler. Gece boyunca hain kadınlara lanetler okumuş, babaları Kameruzzaman duymasın diye bu işi gizli tutmaya karar vermişler. Zira eğer duyacak olursa hem Büdûr'u hem de Hayâtünnüfûs'u öldürürmüş. O gece gam ve keder içinde sabah etmişler.

Sabah olunca sultan Kameruzzaman askerleriyle birlikte avdan dönmüş. Sarayına girince devlet adamlarını kendi hallerine bırakıp hareme girmiş. Karılarının ikisini de yataklarında bitkin vaziyette yatar bulmuş. Her ikisi de yaşadıkları bu rezaletten dolayı kafasında, bir diğerinin çocuğu için tuzaklar kuruyor, öldürme yollarını arıyormuş. Bu zillet altında yaşamak ikisine de çok ağır gelmiş. Sultan Kameruzzaman onları bu halde görünce "Size ne oldu böyle?" diye sor-

muş. Bunun üzerine kalkıp elini öpmüş ve yaşadıkları olayın aksini kurup anlatmışlar.

"İyi dinleyin sultanım! Sizin nimetiniz altında yetişip, büyüyen oğullarınız hanımlarınıza kast ederek size ihanet ettiler ve sizi bir utanç içine düşürdüler" demişler, Kameruzzaman hanımlarının söylediklerini duyunca yüzü kapkara kesilmiş. Öfkeden küplere binmiş, aklı başından gitmiş. "Bana şu işin aslını bir anlatın bakalım!" demiş. Melike Büdûr söze girip "Sultanım, oğlun Esat, Hayâtünnüfûs'un çocuğu, bir süredir bana aşk mektupları gönderiyor, beni kendine çekmeye çalışıyordu. Ben ise sürekli onu geri çeviriyordum. Ancak uslanmadı. Sen sefere çıkınca bana hücum etti. Sarhoştu. Elinde de kılıç vardı. Karşı koyduğum takdirde beni öldüreceğinden korktum. Zaten hizmetçimi de öldürmüştü. Benden istediğini zorla aldı. Sultanım, eğer ondan benim hakkımı almazsanız kendi canımı kendi elimle alırım. Bu çirkin işten sonra artık bu dünyada yaşamama gerek yok" demiş. Hayâtünnüfûs da Büdûr'un anlattıklarına benzer şeyler anlatmış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

224. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hayâtünnüfûs da kocası Kameruzzaman'a Büdûr'un anlattıklarına benzer şeyler söyleyip "Benim başıma gelenler de oğlun Emcet yüzünden geldi" demiş. Ağlayıp dövünerek "Eğer benim hakkımı ondan almazsan bu durumu babam sultan Armanos'a bildireceğim"

demiş. Ardından iki kadın, kocaları Kameruzzaman'ın önünde hıçkıra hıçkıra ağlamışlar. Kameruzzaman kadınların sözlerini duyunca işin doğru olduğunu düşünmüş. Öfkesinden deliye dönmüş. Kalkıp hemen iki oğlunu da öldürmek istemiş.

Ancak birden kayınpederi sultan Armanos ile karşılaşmış. Sultan Armanos damadının avdan geldiğini duymuş da selam vermek üzere gelmiş imiş. Damadını böyle elinde kılıç, burnundan solur halde görünce ne olduğunu sormuş. Kameruzzaman da oğulları Emcet ile Esat'ın yaptığı her şeyi bir bir anlatmış ve "İşte şimdi yanlarına gidiyorum! Canlarını alacağım onların!" demiş.

Sultan Armanos da duydukları karşısında çok sinirlenmiş "Doğru yapıyorsun evladım! Allah canlarını alsın onların! Babalarına ihanet edip böyle işlere kalkışan evlatların canını alsın! Ancak evladım, işlerin sonunu düşünmeyen kimselerin dostu olmaz demiş atalarımız. Onlar her ne olursa olsun, senin evlatların. Kendi ellerinle öldürmemelisin. Onların kanına elini sen bulamamalısın. Sonra yaptığına pişman olursun da pişmanlık fayda vermez. En iyisi sen onları, öldürmesi için kölelerinden birine teslim et ve ormana gönder. Böylece gözünden uzaklaşmış olurlar" demiş.

Kameruzzaman kayınpederi sultan Armanos'un dediklerinin doğru bulup kılıcını kınına sokmuş ve geri dönüp tahtına oturmuş. Haznedarını çağırmış. Haznedar görmüş, geçirmiş bir ihtiyarmış. Ona "Derhal oğlum Emcet ile Esat'ın yanına git ve onları sıkıca bağla! İkisini de ayrı ayrı sandıklara koyduktan sonra bir katıra yükle ve ormana götür! Orada onları boğazladıktan sonra şu iki şişeye kanlarından doldur ve bana getir!" demiş.

Haznedar "Baş üstüne!" demiş ve hemen o vakit kalkıp Emcet ile Esat'ın yanına gitmek için huzurdan çıkmış. Ancak onlarla sarayın koridorundan çıkarken

karşılaşmış. İkisi de en güzel elbiselerini giymişlermiş. Niyetleri avdan sağ salim dönen babalarını karşılayıp hoş geldin demekmiş. Haznedar bunları görünce hemen yakalamış ve "Evlatlarım! Bilin ki ben ancak bana emredileni yapmakla görevliyim. Babanızın emri var. Emrine itaat edecek misiniz?" demiş. Her ikisi de "Evet!" diye karşılık verince haznedar ikisini de sıkıca bağlayıp sandıklara koymuş. Bir katıra yükleyip şehrin dışına çıkarmış.

Öğle vaktine kadar yola devam etmişler. Haznedar otsuz, ıssız ve çorak bir arazide durup atından inmiş. Katır sırtındaki sandıkları çözüp yere bırakmış. Sandıkları açıp Emcet ile Esat'ı çıkarmış. Ancak onlara şöyle bir bakıp da güzelliklerini görünce ağlamaya başlamış. Sonra kılıcını kınından sıyırıp "Efendim, emredilen şeyi yapmak bana çok ağır gelecek, ancak beni mazur görün. Ben bana emredileni yapmakla görevli bir köleyim. Babanız Kameruzzaman bana boyunlarınızı vurmamı emretti" demiş.

Bunun üzerine Emcet ile Esat "Ey haznedar! Sultanın emri neyse sen onu yap. Biz Allah azze ve cellenin takdirine rıza gösterip sabrederiz. Kanımız sana helal olsun" demişler. Sonra birbirlerine sarılıp vedalaşmışlar.

Esat, haznedara "Amca! Allah için kardeşimin canına kıyma. Bana onun acısını tattırma. Benim canımı ondan önce al! Bu benim için daha kolay olur!" demiş. Ancak Emcet de haznedara kardeşi "Kardeşim benden küçüktür. Bana onun ölüm acısını tattırma" deyince haznedar kardeşinden önce onu öldürmeye kıyamamış. İkisi birden hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamış. Onların ağlayışını gören haznedar da onlarla birlikte ağlamış.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

225. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Emcet ile Esat'ın ağlayışını gören haznedar da ağlamaya başlamış. Sonra iki kardeş birbirlerine sarılıp veda etmiş, birbirlerine "Bütün bunlar iki hain kadının, benim ve senin annenin tuzağıdır. Benimle senin annen, seninle benim annem arasında olanların cezasıdır. Allah büyüktür. Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz" demişler.

Esat kardeşine sarılmış bir halde inleyip ah çekerek şu dizeleri okumuş:

Ey kendisine sığınılan ve dert yanılan kimse
Sen başına gelecek her şeye hazırlıklısın
Benimse senin kapını çalmaktan başka çarem yok
Sen de geri çevirecek olursan hangi kapıyı çalayım

Kardeşinin şiirini duyan Emcet de ağlayıp kardeşini göğsüne sımsıkı bastırarak şu dizeleri okumuş:

Ey benden elini hiç çekmeyen ve sayılamayacak kadar iyilikleri olan kardeşim
Zaman benim başıma ne zaman bir felaket gönderse elimden tek sen tuttun

Sonra Emcet haznedara "Allah için beni kardeşim Esat'tan önce öldür. Beni önce öldür ki kalbimdeki ateş dinsin, iyice alevlenip yanmasın" demiş. Ancak Esat ağlayarak "Hayır! Önce beni öldürsün" diyerek buna karşı çıkmış. Bunun üzerine Emcet "Bence birbirimize sarılalım. Kılıç aynı anda boynumuza insin. Bir vuruşta ikimizin de canını alsın" demiş. İki kardeş yüz yüze dönüp birbirlerine sarılmışlar. Haznedar gözünden yaşlar aka aka bunları sıkıca bağlamış. Sonra kılıcını kınından çıkarmış ve "Vallahi efendim, sizi öldürmek bana çok zor gelecek. Bir ihtiyacınız varsa gidereyim. Bir vasiyetiniz varsa yerine getireyim. İleteceğiniz bir şey varsa kime isterseniz ulaştırayım" demiş.

Bunun üzerine Emcet "Bizim hiçbir ihtiyacımız yok. Vasiyete gelince ben senden kardeşim Esat'ı alta, beni üste yatırmanı istiyorum. Böylece ilk darbeyi ben yemiş olurum. Bizi öldürdükten ve sultanın yanına vardıktan sonra sultan ölmeden önce bizim ne dediğimizi soracak olursa sana, ona 'Oğullarının sana selamı var. Onları, suçlu mu suçsuz mu olduğunu bilmeden, suçlarını araştırıp soruşturmadan öldürdüğünü söylüyorlar, de" demiş. Sonra şu dizeleri okumuş:

Kadınlar bizim için yaratılmış şeytanlardır
Biz de şeytanların tuzaklarından Allah'a sığınırız
Çünkü hem din hem de dünya felaketlerinin yegâne sebebi onlardır

Sonra Emcet "Senden tek isteğimiz bu şiiri babamıza ulaştırmandır" demiş.

Şehrazat, sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

226. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Emcet haznedara "Senden bu şiiri babamıza iletmeni ve bize biraz daha süre vermeni istiyorum. Böylece kardeşime son defa şu şiiri okuyayım" demiş ve hıçkırıklara boğularak şiirini okumuş:

Bizden asırlarca evvel gidenler bizleri görüyor
Zira o yoldan büyük küçük niceleri gelip geçti

Haznedar Emcet'in söylediklerini duyunca sakalları ıslanana kadar ağlamış. Esat da kardeşinin bu şiirine karşılık gözleri dolu dolu olarak şu şiiri okumuş:

Zaman, acı ve kederler vererek gözde izler bırakır
Ancak hayal ve suretlere ağlamanın bir faydası yoktur
Allah göstermesin, kıskançlıktan dolayı ihanet edilen geceler gece değildir
Gece, Zübeyr'in oğlu için gizlice tuzaklar kurdu
Onu evlerle, taşlarla korumadı
Keşke ona bir ömür verseydi
İnsanoğlu içinde Ali gibi dilediği bazı kimseleri feda etti

Ardından da yine gözyaşları gözlerinden süzülerek şu şiiri okumuş:

Geceler ve gündüzler hilelerle yoğruldu
Hile ve tuzaklar hep onda
Onda var olan her şey serap, her şey karanlık bir sürmedir
Benim zamana karşı tek suçum kahramana çekilmeyen kılıcın suçu gibidir

Sonra derin bir iç çekip şunları söylemiş:

Ey alçak dünyanın peşinden koşan kimse
Dünya düşkünlerin tuzağı, pisliklerin yuvasıdır
Öyle bir yurttur ki, bugün güldürse yarın mutlaka ağlatır
Ne kötü yurttur orası saldırıları bitmek tükenmek bilmez
Esirleri fidyelerle kurtulamaz
Onun aldattığı niceleri vardır ki haddi aşıp yoldan çıkar

Esat şiirini bitirince kardeşi Emcet'in boynuna sarılmış. Tek bir vücut gibi olmuşlar. Haznedar tam kılıcını çekip onları öldürmeye niyetlenmiş ki birden atı ürküp kaçmaya başlamış. Değeri bin dinar olan ve üstünde paha biçilmez bir eyer taşıyan atının kaçtığını gören haznedar kılıcını fırlatıp onun peşine düşmüş.

Sabah olduğu için Şehrazat sözlerine son verdi.

227. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Haznedar atının peşine düşüp o kadar koşmuş ki göğsü yanmaya başlamış. At gidip bir ormana girince o da peşinden girmiş. At, ormanın ortasına kadar

gidip toynaklarıyla toprağa vurmaya başlamış. Havaya bir toz bulutu yükselmiş. Kişneyip hırlıyor, bağırıp kükrüyormuş. O ormanda büyük, tehlikeli, çirkin bir aslan varmış. Gözleri kıvılcım saçarmış. Sert bir çehresi, korku salan bir şekli varmış. Haznedar arkasını döndüğünde birden aslanın kendine doğru geldiğini görmüş. Elinden kaçmasına imkân yokmuş. Kılıcı da yanında değilmiş. Kendi kendine "Bütün bunlar Emcet ile Esat'ın yüzünden başıma geldi. Zaten bu yolculuk başından sonuna kadar hep uğursuzdu" demiş.

Emcet ile Esat ise bağlı oldukları yerde sıcaktan kavrulmuşlar. Susuzluktan dilleri damaklarına yapışmış. Bağırıp çağırarak su istemişler ama cevap veren olmamış. "Keşke ölseydik de kurtulsaydık. Atın ürkeceğini, haznedarın da bizi burada bağlı bırakıp peşinden gideceği tuttu! Gelip bizi öldürse şu çektiğimiz azaptan daha iyi olurdu" demişler.

Sonra Esat "Kardeşim, Biraz sabret. Allah'ın yardımı mutlaka gelecektir. Atın ürkmesi başka bir sebepten değil, Allah'ın bize olan lütfundandır. Susuzluktan başka bize zarar verecek bir şey yok" demiş. Sonra kendisini şöyle bir silkeleyip bir sağa bir sola hareket edince bağları çözülmüş. Kalkıp kardeşinin ipini de çözdükten sonra haznedarın kılıcını almış. Kardeşine "Haznedarın peşine düşüp başına ne geldiğini öğrenene kadar buradan çekip gidemeyiz" demiş. Ayak izlerini takibe koyulmuşlar.

İzler bunları ormana götürmüş. Birbirlerine "At ile haznedar bu ormanı aşamamış" demişler. Esat kardeşi Emcet'e "Sen burada dur da ben ormana girip bakayım" demiş. Ancak Emcet "Senin tek başına ormana gitmene asla izin veremem. Anca beraber kanca beraber. Kurtulursak ikimiz beraber kurtulalım. Öleceksek yine beraber ölelim" diyerek bunu kabul etmemiş. Bunun üzerine ikisi beraber ormana girmişler. Biraz gidince aslanın haznedara saldırıp onu tıpkı bir serçe

gibi altına aldığını görmüşler. Haznedar ise yüzünü göğe doğru çevirmiş, Allah'a yalvarıyormuş. Emcet onu bu halde görünce hemen kılıcı kınından sıyırıp aslana saldırmış. Tam iki gözünün ortasına vurup aslanı öldürmüş. Haznedar aslanın yana düştüğünü görünce şaşkınlıkla ayağa kalkmış. Efendisinin çocukları Emcet ile Esat'ın karşısında dikildiklerini görünce hemen ayaklarına kapanıp "Vallahi sizi öldüremem! Sizi öldüren kimse ben olamam! Size canım feda olsun" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

228. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Haznedar, Emcet ve Esat'a "Canım size feda olsun" demiş ve hemen ayağa kalkıp onları bağrına basmış. Sonra orada ne yaptıklarını, iplerini nasıl çözdüklerini sormuş. Onlar da çok susadıklarını, içlerinden birinin ipinin gevşeyip çözüldüğünü, sonra diğerinin ipini çözüp ayak izlerini takip ederek oraya kadar geldiklerini anlatmışlar. Haznedar, iki kardeşin sözlerini duyunca bu yaptıklarından dolayı onlara teşekkür etmiş ve hep beraber ormandan çıkmışlar.

Ormanın dışına çıktıklarında kardeşler "Amca, babamızın emrettiği şeyi artık yap" demişler. Ancak haznedar "Asla! Bundan sonra benden size bir zarar gelmez. Ancak sizden elbiselerinizi çıkarıp benim elbisemi giymenizi istiyorum. Öldürdüğünüz aslanın kanından biraz alıp iki şişeye dolduracağım. Sonra hükümdara gidip onları öldürdüm diyeceğim. Size gelince, sizler ülke ülke dolaşın. Allah'ın yarattığı şu yeryüzü geniştir. Her ne kadar sizden ayrılmak bana çok ağır gelecek olsa da gidin buralardan!" demiş.

Kardeşler elbiseleri çıkarınca haznedar onlara kendi elbiselerinden giydirmiş. Aslanın kanını alıp iki şi-

şeye doldurmuş. Ata binip şişeleri önüne koymuş ve kardeşlerle vedalaşarak hükümdarın yanına gitmek üzere şehre doğru yola çıkmış.

Uzun bir yolculuk sonrasında hükümdarın yanına varmış ve huzuruna çıkıp yeri öpmüş. Hükümdar haznedarın yüzündeki yara izlerini hemen fark etmiş. Ancak aslanla girdiği boğuşmadan kalan izlerin çocuklarının ölümünden dolayı olduğunu sanmış. Sevinçle "İşi bitirdin mi?" diye sormuş. Haznedar "Evet, efendim" demiş ve elbiselerle dolu iki bohçayla kan dolu iki şişeyi hükümdara uzatmış.

Hükümdar "Nasıl oldu? Sana bir şey vasiyet ettiler mi?" diye sorunca haznedar şöyle demiş: "Sabırlıydılar. Başlarına geleni kabullenmişlerdi. Ayrıca dediler ki: 'Babamız suçsuzdur. Bizden ona selam söyle. Bizi öldürüp kanımızı dökerek meseleyi halletti. Ancak senden şu şiiri babamıza iletmeni istiyoruz:

Kadınlar bizim için yaratılmış şeytanlardır
Şeytanların tuzaklarından Allah'a sığınırız
Hem din hem dünya için bütün felaketlerin başı onlardır"

Hükümdar, haznedarın bu sözlerini duyunca başını öne eğip uzun süre öylece kalmış. Çocuklarının bu sözlerinden onları suçsuz yere öldürdüğünü anlamış. Sonra kadınların hileleri, tuzakları ve musibetleri hakkında uzun uzun düşünmüş. Elbiselerin sarılı olduğu bohçayı alıp açmış. Bir yandan onları elinde evirip çevirmeye bir yandan da ağlamaya başlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

229. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar Kameruzzaman ağlayarak oğullarının elbiselerini evirip çevirirken Esat'ın elbisesinin cebinden karısı Büdûr'un eliyle yazılmış bir mektup düşmüş. Yanında da eşinin saçlarından bir tutam varmış. Kâğıdı açıp okuyunca Esat'ın suçsuz olduğundan hiç şüphesi kalmamış. Emcet'in elbisesini evirip çevirirken onun cebinde de karısı Hayatünnüfûs'un el yazısıyla yazılmış bir kâğıt bulmuş. Arasında da karısının saçlarından bir bukle varmış. Mektubu açıp okuyunca Emcet'in de suçsuz olduğuna şüphesi kalmamış. Pişmanlık içinde dövünüp "Aman ya Rabbi! İki evladımı da suçsuz yere öldürdüm!" diyerek saçını başını yolmaya, "Vah benim evlatlarım!" diye feryat etmeye başlamış. Sonra matem odasına iki kabir yapılmasını emredip kabirlerin üstüne de çocuklarının isimlerini yazdırmış. Emcet için yaptırdığı kabre kapanıp ağlamaya başlamış. Ah vah edip dövünerek şu dizeleri okumuş:

Ey topraklar altında kalan ay
Ardından parlayan yıldızlar ağladı
Sana olan kıskançlığım yüzünden gözlerimi senden çevirdim
Senin için bir son göremiyorum
Kanının içinde uykusuzluğa boğuldum

Sonra Esat için yaptırdığı kabre kapanıp ağlamış ve gözyaşları içinde şu şiiri okumuş:

Ölümün sana yaklaşmasını hiç istemezdim
Ancak ölüm benim isteğime kulak asmadı
Gözümün önünde her şey karardı

Akıttığım gözyaşları asla dinmez
Asıl yardıma muhtaç olan kalplerdir
Seni hainlerle onurluların karıştığı yerde görmek çok ağır geliyor

Sultan Kameruzzaman eşini dostunu terk edip kendini matem evine kapatmış. Çocukları için ağlayıp durmuş.

Babaları bu haldeyken Emcet ve Esat'a gelecek olursak: Durmadan çöllerde yürümüşler. Tam bir ay boyunca yerdeki bitkilerden yiyip yağmur sularından içmişler. Sonunda siyah granitten bir dağa varmışlar. Ardında ne olduğunu bilmiyorlarmış. Burada yol ikiye ayrılıyormuş. Biri dağı ortadan ikiye bölüyor, diğeri dağa doğru çıkıyormuş. Onlar dağa çıkan yolu takip etmişler. Bir türlü sonu gelmek bilmeyen yolda tam beş gün boyunca yürümüşler. Sonunda bitkin ve yorgun bir halde yolun sonuna varmaktan ümitlerini kesmiş, dönüp dağın ortasındaki yolu tutmuşlar.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

230. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kameruzzaman'ın iki evladı Emcet ile Esat dağa çıkan yoldan geri dönüp dağın ortasından giden yola girmişler. O gün gece çökünceye kadar yürümüşler. Çok yorulan Esat kardeşine dönüp "Kardeşim, artık yürüyecek gücüm kalmadı. İyice bitkin düştüm" demiş. Emcet "Biraz daha sık dişini. Dua edelim Allah bize bir çıkış yolu göstersin" diye karşılık vermiş ve

gece yarısına kadar bir süre daha yürümüşler. Esat'ın bacaklarında derman kalmamış, daha fazla dayanamamış ve "Kardeşim, yoruldum. Artık yürüyemez oldum" deyip ağlayarak yere yığılmış.

Emcet kardeşini sırtına alıp yürümeye başlamış. Biraz yürüyor, biraz dinleniyormuş. Gün aydınlanıncaya kadar bu şekilde gitmişler. Gün aydınlanınca iyice dinlenmiş olan Esat, Emcet'in sırtından inmiş ve yürümeye devam etmişler. Sonunda dağın tepesine çıktıklarında orada şırıl şırıl akan bir pınar bulmuşlar. Pınarın yanında bir nar ağacı varmış. Gördükleri karşısında hayran kalmışlar. Pınarın yanında oturup kana kana su içmişler. Nar yemişler. Ertesi gün güneş doğana kadar orada uyumuşlar. Uyanıp biraz oturduktan sonra pınarda yıkanmışlar. Ağaçtaki narlardan yiyip ikindiye kadar tekrar uyumuşlar. Kalkıp yürümek istemişler. Ancak Esat'ın ayakları şiştiğinden yürüyecek hali yokmuş. O yüzden dinlenmek üzere üç gün orada kalmışlar.

Üç gün sonra tekrar yola koyulmuş, birkaç gün boyunca yürümüşler. Susuz kalmış, yorgun düşmüşler. Birden uzaktan bir şehir görünmüş. Sevinçle oraya doğru yürümeye başlamışlar. Şehre yaklaşınca Allah'a şükretmişler. Emcet Esat'a "Kardeşim, sen şurada otur. Ben şehre gidip etrafı bir kolaçan edeyim, Allah'ın yarattığı şu koca dünyanın neresindeyiz, sorup soruşturayım. Böylece şu dağın etrafındaki aştığımız ülkeleri öğrenelim. Eğer dağın ortasına kadar gelmişsek o şehre bir seneden önce varamayız. Yine de bizi sıkıntılardan kurtaran Allah'a şükürler olsun" demiş.

Esat "Kardeşim, bırak ben gideyim oraya. Canım sana feda olsun. Eğer beni burada bırakıp gidecek olursan senin hakkında düşünmekten kendimi alamam. Sana bir şey olursa buna tahammül edemem" demiş.

Bunun üzerine Emcet "Git o zaman! Fazla geç kalma" demiş. Esat yanına biraz para alıp yola düşmüş. Kardeşi onu beklemeye koyulmuş.

Esat yürüye yürüye dağdan aşağıya inip şehre girmiş. Sokaklarında dolaşmış. Yolda yaşı epeyce ilerlemiş, ak sakalları göğsüne inen bir ihtiyarla karşılaşmış. Elinde bir baston, sırtında muhteşem bir elbise, başında kocaman, kırmızı bir sarık varmış. Esat ihtiyarın giyim kuşamına, görünüşüne hayran kalmış. Ona doğru ilerleyip selam verdikten sonra "Efendim! Çarşıya nereden gidilir?" diye sormuş. İhtiyar Esat'ın dediğini duyunca gülümseyerek "Evladım, yabancısın herhalde?" demiş. Esat "Evet amca, yabancıyım" diye karşılık vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

231. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Esat'ı karşılaşan ihtiyar gülümseyip "Yabancısın herhalde." deyince Esat "Evet yabancıyım" dedi. Bunun üzerine ihtiyar "Yurdunu terk edip yurdumuza şeref verdin. Ancak çarşıda ne yapacaksın?" diye sordu. Esat "Amcacığım! Bir kardeşim vardı. Onu dağda bıraktım. Uzak diyarlardan gelen iki yolcuyuz biz. Neredeyse üç aydır yollardayız. Uzaktan bu şehri gördük. Ben ise buraya biraz yiyecek satın almak için geldim. Satın aldığım yiyecekleri kardeşime götürüp karnımızı doyuracağız" dedi.

İhtiyar şöyle karşılık verdi: "Evladım, bahtın açıkmış. Çünkü ben bir düğün yemeği hazırlatmıştım. Evimde birçok misafir var. En güzel yemekleri, insanın canını çekecek en güzel yiyecekleri hazırlattım.

Benimle beraber gelmez misin? İstediğin şeyleri sana vereyim. Üstelik bir ücret de almam. Sana şehirde olan bitenleri de anlatırım. Allah'a şükür ki başkasıyla değil de benimle karşılaştın" demiş.

Esat "Nasıl istersen öyle olsun. Yalnız biraz acele et. Çünkü kardeşim beni bekliyor. Aklı bende kalır" diye karşılık vermiş.

İhtiyar, Esat'ın elinden tutup onu dar bir sokağa götürmüş. Bir yandan da sinsi sinsi gülüp "Bu şehrin halkından seni koruyan Allah'a şükürler olsun" diyormuş. Yürüye yürüye kocaman bir eve varmışlar. Evin salonunda kırk kadar ihtiyar sıra sıra halkalar halinde oturuyormuş. Ortalarında yanmakta olan bir ateş varmış. İhtiyarlar etrafında toplandıkları ateşe tapıyor, secde ediyorlarmış. Esat bunları görünce tüyleri diken diken olmuş.

O daha ne olduğunu tam anlayamadan Esat'ı getiren ihtiyar diğer ihtiyarlara dönüp "Ey ihtiyarlar! Ne mübarek bir gündür bugün!" demiş. Sonra "Gazbân!" diye seslenmiş. Çirkin yüzlü, koca burunlu, korkunç, kambur, kara bir köle bu seslenmeye karşılık vermiş. İhtiyar, köleye işaret edince köle Esat'ın elini kolunu bağlamış. İhtiyar "Al onu bodrumdaki salona götür. Filanca cariyeye teslim et. O da gece gündüz demeden işkence etsin" demiş.

Köle Esat'ı alıp bodruma indirmiş, cariyeye teslim etmiş. Cariye işkence etmeye başlamış. Esat'a bir tane gün başında, bir tane de gün sonunda olmak üzere günde iki somun veriyormuş. Bir kap sabah, bir kap da akşam olmak üzere günde iki kap da tuzlu su getiriyormuş. İhtiyarlar birbirlerine "Ateş bayramı geldiğinde onu dağa kurban eder ve böylece ateşe yaklaşmış oluruz" demişler.

Bir gün Cariye Esat'ın yanına inip öldüresiye dövmüş onu. Esat her tarafı kana bulanmış olarak bayılıp yığılmış olduğu yere. Bunu gören cariye bir ekmek ve

bir kap tuzlu su bıraktıktan sonra yanında ayrılmış. Esat gece yarısı ayılınca elinin kolunun bağlı olduğunu fark etmiş. Her tarafı acı içindeymiş. Daha önce yaşadığı onur ve mutluluğu, saltanat ve hâkimiyeti hatırlayıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

232. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Esat her tarafı yara bere içinde, elinin kolunun bağlı olduğunu fark edince ağlamaya başlamış. İnleyip ah vah ederek şu şiiri okumuş:

Evler yapmayı bir tarafa koyup bizden haber sorun
Bizi eskiden olduğumuz gibi yurdumuzda sanmayın
Zaman bizi paramparça etti
Artık şifa bulmayız
Kırbaçlarla alçakça azap ettiler
Bütün azalarım intikam hırsıyla doldu
Allah'tan bizi bir araya getirmesini
Ve düşmanlarımıza cezalarını vererek onları bizden uzaklaştırmasını dilerim

Esat bunları dedikten sonra elini başucuna uzatmış. Bir ekmekle bir kap tuzlu su bulmuş. Açlığını yatıştırmak için biraz yiyip içmiş. Ancak tahtakuruları ve bitler yüzünden sabaha kadar uyuyamamış. Sabah olduğunda cariye yanına gelmiş. Esat dostlarından

ayrı kalmış ve zincire vurulmuş halde, kardeşini ve daha önceki onurlu hayatını hatırlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

233. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Esat kardeşini ve daha önceki onurlu hayatını hatırlayınca hasretle derin bir iç çekmiş. Haline üzülüp sicim gibi gözyaşı dökmüş. Bu haldeyken diline şu dizeler gelmiş:

Ey kader, azıcık ağır ol, nicedir zulmedip saldırıyorsun
Sabah demeden akşam demeden hep dostlarıma uğruyorsun
Ey kalbi taşlaşmış olan! O kadar darmadağın oldum ki matem bile tutamadım
Bana zulmederek dostlarıma kötülük yaptın
Alçaklıklar yaparak düşmanları üstüme saldın
Benim yalnızlığımı, hasret ve özlemimi,
Çaresizliğimi gören düşman kalpleri bile şifa bulup iyileşti
Ancak başıma gelen sıkıntılar, ayrılıklar ona yetmedi
Hatta hapsedilmekle imtihan edildim
Orada ne eş vardı ne de dost, tek çarem avuçlarımı ısırmaktı
Gözyaşlarım gözpınarlarımdan çağlayıp duruyor
Susuzluk ateşim hiç sönmüyor
Dert, sıkıntı, geçmişi yâd etme, hasret, özlem, iç çekip feryat etmeler...

Sözlerini bitirince başından geçenleri, kardeşiyle yaşadıklarını düşünüp gözyaşlarına boğulmuş, hasretle eriyip inim inim inlemiş.

O böyle inleyip sızlayadursun; gelelim Emcet'e: Emcet öğlene kadar kardeşini beklemiş. Esat'ın dönmediğini görünce içini bir sıkıntı basmış. Ayrılık acısı kalbini daraltmış. Gözyaşlarına boğulmuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

234. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

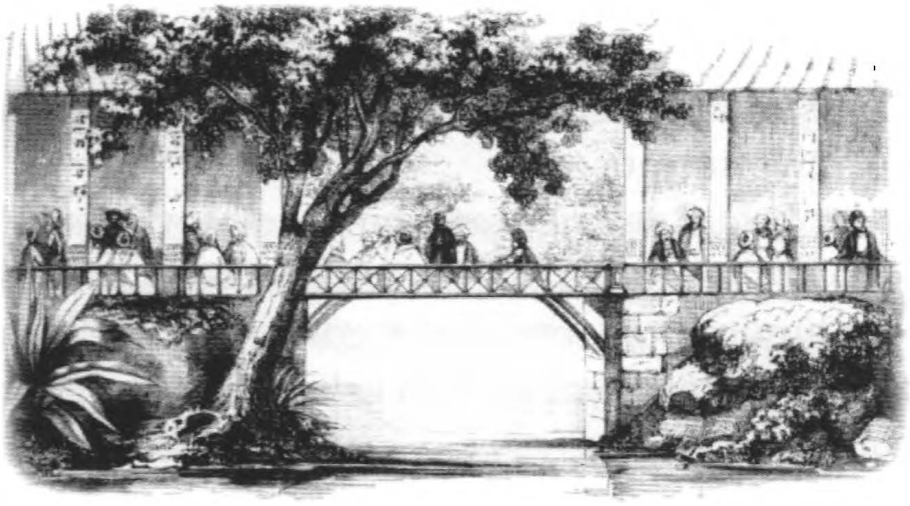

Emcet gün ortasına kadar kardeşini beklemiş, kardeşi dönmeyince içi daralıp ayrılık ateşiyle yanmış ve gözyaşlarına boğulmuş. "Eyvah eyvah! Ayrılık acısı ne korkunçmuş" diye bağırmış. Sonra gözlerinden yaşlar süzüle süzüle dağdan aşağıya inmiş. Şehre girip yürümeye başlamış. Çarşıya varana kadar yürümüş. Şehrin adını ve halkını sorduğunda "Bu şehre Mecusiler şehri denir. Halkı ateşe tapar. Başlarında zalim

bir hükümdarları da yok" demişler. Abanoz adasını sormuş, "Aramızda karadan gidildiğine bir senelik, denizden gidildiğinde altı aylık mesafe var. Hükümdarlarının adı Armanos'tur. Ancak sonradan Kameruzzaman adındaki bir hükümdarla akraba oldu ve yerine Kameruzzaman'ı bıraktı. O adil, cömert, iyi ve güvenilir bir hükümdardır" demişler.

Emcet bunları duyunca babasını hatırlamış, yüreği özlemle yanmış. Gözyaşlarını tutamayıp ağlamaya, ah edip inlemeye başlamış. Nereye gideceğini bilmemiş. Çarşıdan yiyecek bir şeyler satın alıp kimsenin göremeyeceği bir yere gitmiş. Ancak oturup yemek isteyince kardeşini hatırlamış, lokmalar boğazına dizilmiş. Sadece açlığını yatıştıracak kadar yiyebilmiş. Kalkıp kardeşimden bir haber alırım diye şehirde dolaşmaya başlamış.

Sonra bir dükkâna girmiş. Burası Müslüman bir terziye aitmiş. Yanına oturup başından geçenleri anlatmış. Terzi "Eğer Mecusilerden birinin eline düşmüşse artık onu zor görürsün. Yine de dua edelim de Allah sizi kavuştursun" demiş. Sonra "Benim yanımda kalır mısın?" diye sormuş.

Emcet "Olur" deyince terzi buna çok sevinmiş. Aradan günler geçmiş. Adam bir yandan onu teselli ediyor, gönlünü edip sabra davet ediyor, bir yandan da ona terzilik öğretiyormuş. Gün gelmiş Emcet mahir bir terzi olmuş.

Bir gün deniz kenarına gidip elbiselerini yıkadıktan sonra hamama girmiş. Temiz elbiselerini giyip hamamdan çıkarak şehirde dolaşmaya başlamış. Yolda güzel bir kadına rastlamış. Boyu bosu yerinde, eşsiz güzellikte bir kadınmış. Kadın bunu görünce yüzündeki peçesini kaldırarak kaş göz işareti yapmış. Kur yapıp aşk oyunları oynuyormuş. Bunu gören Emcet eliyle işaret ederek "Sen mi benim yanıma gelirsin, yoksa ben mi senin yanına geleyim?" demiş. Kadın utanarak başını öne eğmiş ve Allah Teâlâ'nın "Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur" ayetini okumuş. Emcet kadının ne demek istediğini anlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

235. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Emcet, kadının söylediklerinden gittiği yere kendisini de götürmesini istediğini anladı. Ancak Emcet'in kadını götürmek için bir yere ihtiyacı varmış. Yanında kaldığı terzinin evine götürmeye çekinmiş. O önde, kadın arkada sokak sokak, köşe bucak dolaşmışlar. Sonunda kadın yorulup "Efendim, evin nerede?" diye sormuş. Emcet "Az kaldı, ilerde" diye cevap vermiş. Güzel bir sokağa sapıp yürümeye devam etmişler. Kadın arkadan geliyormuş. Nihayet sokağın sonuna gelmişler. Sokağın çıkmaz sokak olduğunu anlayınca "Allah Allah" deyip gözünü sokağın başına çevirmiş. Sokağın başında büyük bir kapı görmüş. Kapı kapalıymış. Kenarında iki seki varmış. Birine Emcet, diğerine kadın oturmuş.

Sonra kadın "Efendim, kimi bekliyorsun?" diye sormuş. Emcet utanarak başını öne eğmiş. Biraz sonra başını kaldırıp "Kölemi bekliyorum. Anahtar ondaydı. Ben hamamdan çıkana kadar bize yiyecek, içecek bir şeyler hazırla deyip eline bir de şarap tutuşturmuştum" demiş. Sonra kendi kendine "Belki daha fazla bekleyemeyip kendi yoluna gider de beni burada tek başıma bırakır" diye düşünmüş.

Uzun bir süre bekleyen kadın sonunda "Efendim, köle epey gecikti. Biz de sokakta oturup duruyoruz" deyip kapı sürgüsüne doğru gitmiş. Emcet "Acele etme! Köle gelene kadar biraz daha sabret!" dediyse de kadın Emcet'i dinlemeyip yerden bir taş almış ve kapı sürgüsüne vurup ikiye ayırmış. Emcet hemen "Ne oldu bunu neden yaptın?" diye atılmış. Kadın "Ne olacak? Burası senin evin değil mi?" diye cevap vermiş. Emcet "Evet, ama sürgüyü kırmana gerek yoktu" demiş.

Kadın eve girince Emcet şaşkınlık içinde bakakalmış. Ev sahiplerinden duyduğu korkuyla ne yapacağını bilememiş. Kadın "Ey efendim, gözümün nuru, kalbimin ilacı! Neden içeriye girmiyorsun?" diye sorunca "Gireceğim. Lakin köle çok geç kaldı. Emrettiğim şeyleri yapıp yapmadığını da bilmiyorum" demiş.

Ev sahiplerinden korka korka içeri girmiş. Kadın "Neden ayakta duruyorsun?" dedikten sonra derin bir iç çekti ve Emcet'in yanaklarından öperek "Efendim, eğer benden başkasıyla sözleştiysen bağrıma taş basar, ona hizmet ederim" deyince Emcet gülmüş.

Ancak yine de ne yapacağını bilemiyor, hop oturup hop kalkıyor, kendi kendine "Kahretsin, ev sahibi gelirse ne yaparım ben" diyormuş. Tam böyle derken ev sahibi gerçekten de çıkagelmiş. Adı Bahadır olan ev sahibi şehrin büyüklerinden biriymiş. Hükümdarın yanında bulunan Yahur'un emiriymiş. O evi kafa dinlemek, istediği kimselerle beraber olmak için kullanıyormuş. O gün de bir kadın gönderip evi hazırlamasını istemiş imiş. Adam eli geniş, cömert, iyiliksever, doğru ve güvenilir bir kimseymiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

236. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ev sahibi Bahadır eve yaklaşınca kapının açık olduğunu fark etmiş, yavaş yavaş ilerleyip başını uzatınca Emcet ile kadını görmüş. Önlerinde bir tabak meyve ve biraz şarap varmış. Tam o esnada Emcet elinde kadeh kapıya bakıyormuş. Ev sahibi ile göz göze gelince rengi sapsarı kesilmiş, eli ayağı titremeye başlamış. Bahadır onun renginin sararıp bozardığını görünce "Sus da gel yanıma" dercesine işaret ederek göz kırpmış. Emcet hemen elindeki kadehi yere koyup ayağa kalkmış. Kadın "Nereye gidiyorsun?" diye sorunca da su içmek is-

tediğini söylemiş. Sonra yalınayak koridora çıkmış. Bahadır'ı görünce onu evin sahibi olduğunu anlamış, koşup ayağına kapanmış ve "Efendim, bir şey yapmadan önce lütfen diyeceklerimi dinleyin" demiş.

Sonra olan biten her şeyi, yurdundan ve topraklarından neden çıktığını teker teker anlatmış. Eve isteyerek girmediğini, ancak kızcağızın kapı sürgüsünü kırıp kapıyı açtığını ve sonra da içeriye girmek zorunda kaldığını söylemiş. Bahadır, Emcet'in söylediklerini dinleyip bir hükümdar oğlu olduğunu anlayınca içinde ona karşı bir yakınlık hissetmiş. Merhamete gelip

"Emcet, beni iyi dinle ve sözümden çıkma. Korktuğun şeylere karşı senin güvenliğinden ben sorumluyum artık. Ancak bana muhalefet edecek olursan seni öldürürüm" demiş. Emcet "Ne istiyorsan emret! Sana asla karşı gelmeyeceğim. Çünkü ben senin yüce gönlünün azat ettiği bir köleyim" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Bahadır "Şimdi salona gir ve biraz önce oturduğun yere otur. Rahat ol. Sonra ben yanına gireyim. Adım Bahadır. Yanına gelince bana kızıp azarla ve bu vakte kadar neredeydin, diye bağır. Hiçbir özrümü kabul etme. Hatta kalkıp beni döv. Acıyacak olursan senin canını alırım. İçeri gir ve hoşça vakit geçir. Benden ne istersen derhal yanında hazır bulacaksın. Yabancılığına hürmeten bu gece burada uyu. Yarın kendi yoluna git. Çünkü ben yabancıları sever ve onlara ikramda bulunmayı kendime görev bilirim" demiş.

Emcet sevinçle Bahadır'ın elini öpüp içeri girmiş. Yüzünün rengi yerine gelmiş. Girer girmez "Hanımefendiciğim! Yerini beğendin mi? Ne güzel bir gece değil mi?" deyince kadın "Sana şaşmamak elde değil" diye karşılık vermiş. Sonra Emcet "Vallahi hanımefendiciğim, kölem Bahadır her biri on bin dinar değerinde mücevher kolyeler almıştı. Şimdi çıkıp baktım. Arayıp tarayınca yerinde olduğunu gördüm rahatladım" demiş ve eklemiş: "Bu vakte kadar neden geç kaldı acaba? Onu mutlaka cezalandırmalıyım." Bunun üzerine kadının içi rahatlamış. Yiyip içip eğlenmiş, neşe ve mutluluk içinde akşam etmişler.

Sonra Bahadır elbisesini değiştirmiş, beline bir kemer bağlamış ve ayaklarına kölelerin giydiği çarıklardan giymiş olarak yanlarına gelmiş. Selam verip yeri öptükten sonra el pençe divan durmuş. Kabahat işleyen ve yaptığının suç olduğunu kabul eden bir suçlu gibi başını öne eğmiş.

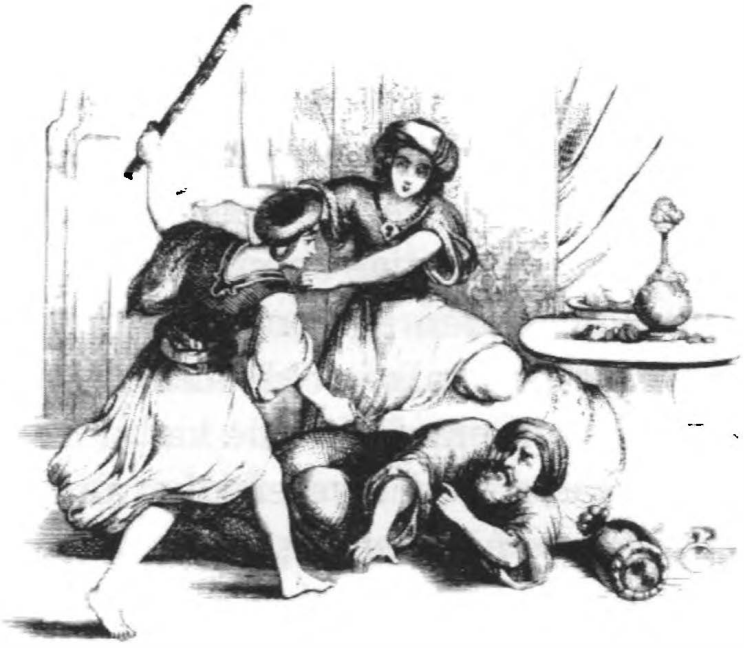

Emcet kızarıp bozararak "Kölelerin yüz karası! Nerede kaldın?" diye bağırmış ona. "Efendim, elbiselerimi yıkamakla oyalandım biraz. Sizin burada olduğunuzu bilmiyordum. Ayrıca sizinle burada akşam buluşacaktık. Gündüz değil" deyince Emcet "Pis köle!

Yalan söylüyorsun. Vallahi seni dövmekten başka çıkar yol bırakmadın" diye bağırarak yerinden kalkmış ve Bahadır'ı yere yatırıp eline geçirdiği bir sopayla yavaşça vurmaya başlamış. Bunun üzerine kadın hemen kalkıp Emcet'in elinden sopayı almış ve Bahadır'a hızlıca vurmuş. Acıdan Bahadır'ın gözünden yaşlar boşanmış. Dişleri birbirine vurarak yalvarmaya başlamış. Emcet kızcağıza "Böyle yapma!" deyince o, "Bırak da sinirlerim yatışsın" demiş. Ancak Emcet kadının elinden sopayı alıp fırlatmış.

Bahadır hemen kalkıp yüzündeki yaşları silmiş. Hizmet için bir süre salonda durmuş. Salonu süpürüp kandilleri yakmış. Kadın, Bahadır girip çıktıkça onu azarlıyor, kızıp bağırıyormuş. Emcet de kadına kızıyor ve "Allah için şu kölemle didişmeyi bırak. O buna alışık değil" diyormuş. Gece yarısına kadar Bahadır hizmet etmiş onlar yiyip içmişler. Sonunda hizmetten ve dayaktan yorulan Bahadır salonun ortasında horul horul uykuya dalmış.

İyice sarhoş olan kadın onun böyle uyuduğunu görünce Emcet'e "Kalk, duvarda asılı kılıcı al da şu kölenin boynunu vur! Sen yapmazsan ben senin canını alırım" demiş. Emcet hemen "Kölemi öldürmeyi de nereden çıkardın?" diye karşı çıkmış. Ancak kadın yine "Onu öldürmeden eğlencemiz tam olmaz. Eğer sen kalkmazsan ben kalkar, öldürürüm" demiş. Emcet "Allah rızası için yapma" dese de kadın "Bunu mutlaka yapmamız gerekiyor" diyerek kılıcı almış, kınından çıkarıp öldürmeye niyetlenmiş.

Emcet kendi kendine "Bu adam bize türlü iyiliklerde bulundu. Kendini benim kölem yerine koydu. Onu nasıl öldürürüz? Bu asla olmaz" diye düşünüp kadına "Eğer onun mutlaka ölmesi gerekiyorsa bunu yapmak benim hakkım" deyip kılıcı kadının elinden almış. Elini kaldırıp kadının boynunu vurmuş. Başını bedeninden ayırmış. Kadının başı ev sahibinin üstüne düşmüş.

Bunun üzerine ev sahibi uykusundan uyanmış. Kalkıp oturmuş. Gözlerini açıp Emcet'i elinde kana bulanmış kılıçla görünce kadına bakmış. Öldüğünü görünce ne olup bittiğini sormuş.

Emcet kadının söylediklerini baştan sona anlattıktan sonra "Seni öldüreceğim diye tutturdu. Ben de cezasını verdim" demiş. Bahadır kalkıp Emcet'i alnından öpmüş ve "Keşke onu affetseydin! Neyse, şimdi tek yapmamız gereken sabah olmadan önce onu dışarıya çıkartmaktır" demiş ve kuşağını bağlayıp kızcağızı almış, bir abaya sarıp sırtına yüklenmiş. Emcet'e "Sen yabancısın. Kimseyi tanımazsın. Sen burada otur ve gün doğana kadar beni bekle. Dönecek olursam senin için birçok iyilik yaparım. Kardeşinin akıbetini sorar soruşturur um. Yok, eğer gün doğduktan sonra ben hâlâ dönmemiş olursam beni ölmüş say. Senin yolun açık olsun. İçindeki malları ve kumaşlarıyla bu ev senindir" deyip sırtındaki cesetle evden dışarıya çıkmış.

Sokakları yara yara yürümüş. Tuzlu denize giden yolu tutmuş. Niyeti cesedi denize atmakmış. Ancak denize yaklaşınca birden kendisini şehrin valisi ve adamlarının ortasında bulmuş. Kim olduğunu anladıklarında çok şaşırmışlar. Abayı açıp baktıklarında içinde bir kadın cesedi görünce de onu hemen tutuklayıp zincire vurmuşlar. Sabah olunca hükümdarın yanına götürüp durumu haber vermişler. Hükümdar, bunu görünce sinirinden küplere binmiş ve "Yazıklar olsun sana! Demek sen hep böyle adam öldürüp denize atıyor, sonra da mallarına konuyorsun. Acaba bugüne kadar daha kaç kişinin canını aldın?" demiş. Bahadır başını öne eğmiş...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

237. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bahadır hükümdarın huzurunda başını öne eğmiş bir halde dururken hükümdar "Yazıklar olsun sana! Şu kızcağızı kim öldürdü?" diye kükremiş. Bahadır "Onu ben öldürdüm" deyince Hükümdar daha çok kızıp idam edilmesini emretmiş. Bunun üzerine cellatlar Bahadır'ı alıp indirmişler. Vali, tellala şehrin bütün sokaklarında dolaşıp hükümdarın yanında bulunan Yahur'un emiri Bahadır'ın idam edileceğini duyurmasını emretmiş. Tellal da sokak sokak, çarşı çarşı dolaşıp bu haberi duyurmuş.

Gelelim Emcet'e. Güneş doğup iyice yükseldiği halde Bahadır hâlâ dönmeyince Emcet "Allah Allah! Acaba başına bir şey mi geldi?" diye düşünmeye başlamış. Tam o esnada Bahadır'ın gün ortasında asılarak idam edileceğini duyuran tellalın sesini duymuş. Bunu duyunca ağlamaya başlamış. "Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz. Benim için kendi canından oldu. Oysa asıl suçlu benim. Vallahi buna asla izin veremem" deyip kendini evden dışarı atmış. Kapıyı kilitleyip şehrin ortasına doğru giden yolu tutmuş. Nihayet Bahadır'ın kapatıldığı yere varıp valinin karşısına çıkmış "Efendim, Bahadır'ı öldürmeyin. O masumdur. Kadını ben öldürdüm" demiş. Vali Emcet'in dediklerini duyunca onu ve Bahadır'ı alıp hükümdarın huzuruna çıkartmış ve Emcet'ten duyduklarını hükümdara anlatmış. Bunun üzerine hükümdar Emcet'e bakıp "O kadını sen mi öldürdün?" diye sormuş. Emcet "Evet" deyince hükümdar "Peki neden öldürdün? Anlat bakalım! Bana doğruyu söyle!" demiş.

Emcet "Ey hükümdar! Başıma çok tuhaf, çok acayip bir şey geldi. Eğer iğneyle göz bebeklerine yazılacak olsa ders alanlar için bir ibret olur" deyip kendisinin ve

kardeşinin başına gelenleri başından sonuna kadar bir bir anlatmış. Hükümdar duydukları karşısında şaşkınlıktan donakalmış. Sonra "Senin suçsuz olduğunu anladım delikanlı, yanımda kalıp vezirim olur musun?" demiş. Emcet "Baş üstüne" deyince hükümdar bir törenle ona ve Bahadır'a muhteşem bir elbise giydirmiş. Emcet'e çok güzel bir ev, hizmetçiler, yardımcılar ve ihtiyaç duyduğu ne varsa vermiş. Aylık bir gelir bağlamış. Kardeşi Esat'ı aramasını emretmiş.

Emcet vezirler makamına oturduktan sonra adaletli hükümler vermiş, kimini yeni göreve tayin edip kimini görevinden azletmiş. Bu esnada kardeşi Esat'ı aramaktan da geri durmamış. Tellallar çıkarıp sokaklarda bağırtmış. Tellallar cadde ve sokaklarda günlerce dolaşmalarına rağmen kardeşinden ne bir iz bulabilmişler ne de bir haber duyabilmişler.

Emcet'in durumu böyleymiş. Esat'a gelince: Mecusiler gece gündüz, sabah akşam demeden tam bir sene boyunca ona işkence etmişler. Nihayet Mecusilerin bayramı yaklaşmış. Mecusi Behram yolculuk için hazırlıklara başlayıp bir gemi hazırlatmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

238. GECE

Kraliçe Mercane'nin Hikâyesi:

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Mecusi Behram yolculuk için bir gemi hazırlatmış. Esat'ı bir sandığa koyup kapağını kilitlemiş. Sandığı gemiye yükleyip yola çıkmışlar. Günler geceler boyu dur-

madan yol almışlar. İki günde bir Esat'ı çıkarıp biraz ekmek ve biraz suyla karnını doyurmuşlar. Sonunda ateş dağına yaklaşmışlar. Ancak tam o sırada birden şiddetli bir fırtına çıkmış. Dalgalar iyice kabarıp yükselince gemi yolunu kaybetmiş. Bilmedikleri bir yola sapmış, deniz kenarındaki bir şehre varmışlar. Şehrin, burçları denize bakan bir kalesi varmış. Şehir bir kadın tarafından yönetiliyormuş. Kraliçenin adı Mercane'ymiş. Kaptanları gelip Behram'a "Efendim, yolumuzu kaybettik. Biraz dinlenmek için şu şehre girmekten başka çaremiz yok. Sonrası Allah kerim" demişler.

Behram "Tamam, nasıl istersen öyle olsun" deyince kaptan "Kraliçe bizi sordurmak için adam gönderirse ne diyelim?" diye sormuş. Behram "Yanımızdaki şu Müslümana köle elbisesi giydirip çıkaralım. Kraliçe onu görünce köle sansın. Kraliçeye köle tüccarı olduğumu, köle alıp sattığımı söylerim. Yanımda birçok köle vardı. Ancak hepsini sattım. Sadece şu köle kaldı derim" demiş. Kaptan "Harika bir plan" deyip harekete geçmiş. Şehrin limanına vardıklarında yelkenleri indirip demir atmışlar.

Gemi durduğunda Kraliçe Mercane hemen askerleriyle beraber yanlarına gelmiş, kaptanı çağırtmış. Kap-

tan derhal huzuruna gelip yeri öpmüş. Kraliçe "Geminizde ne var? Yanınızda kimler var?" diye sormuş. Kaptan "Ey kraliçe, yanımda köle satan bir tüccar var" deyince kraliçe, "Çağır onu buraya" demiş. Behram arkasında köle gibi yürüyen Esat ile kraliçenin yanına gelmiş. Huzuruna varınca da eğilip yeri öpmüş. Kraliçe "Kimsin, necisin?" diye sormuş. Behram "Ben köle Tüccarıyım" deyince kraliçe, Esat'a doğru şöyle bir bakmış. Köle olduğunu sanıp "Senin adın ne?" diye sorunca Esat gözyaşlarına boğularak "Adım Esat" demiş. Kraliçe Esat'a acıyarak bakıp "Okuma, yazma bilir misin?" diye sormuş. "Evet" deyince de Esat'a kalem ve kâğıt uzatıp "Yaz da göreyim" demiş.

Esat kâğıdı ve kalemi alıp şunları yazmış:
Üstüne hep fiyatlar biçilen köle ne yapsın?
Onu uçsuz bucaksız bir denize
Eli kolu bağlı bir halde attılar
Ve sakın ama sakın üstün ıslanmasın dediler

Kraliçe kâğıtta yazılanları görünce ona acımış ve Behram'a "Bu köleyi bana sat" demiş. Ancak Behram "Efendim, onu satmam mümkün değil. Bütün kölelerimi sattım. Yanımda sadece o kaldı" diye itiraz etmiş. Kraliçe Mercane "Ne dersen de! Bu köleyi senden alacağım. Ya satacaksın, ya da hediye edeceksin" deyince Behram "Ne satar ne de hediye ederim" diyerek yine reddetmiş. Bunun üzerine kraliçe Esat'ı çekip almış ve kaleye götürmüş. Onlara da elçi gönderip "Eğer bu gece geminiz demir alıp ülkemizden ayrılmazsa bütün malınızı alır ve geminizi de paramparça ederim" demiş.

Behram kraliçeden gelen tehdit dolu mesajı alınca çok üzülmüş "Bu hiç de iyi bir yolculuk olmadı" deyip kalkıp hazırlanmaya başlamış. Hazır edeceklerini hazır edip yola çıkmak için geceyi beklemiş. Denizcilere "Hazırlanın! Kırbalarınızı doldurun! Gecenin sonunda hareket edeceğiz!" demiş. Denizciler hemen hazırlıklara başlamış.

Onlar yola koyuladursun. Kraliçe Mercane Esat'ı alıp kalesine götürmüş. Denize bakan pencereleri açıp cariyelere yiyecek bir şeyler getirmelerini emretmiş. Yemeklerini yedikten sonra da şarap getirmelerini emretmiş...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

239. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kraliçe Mercane cariyelere şarap getirmelerini emredince cariyeler getirmişler. Esat ile beraber içmeye

başlamışlar. Allah kraliçe Mercane'nin kalbine Esat'ın sevgisini koymuş. Kraliçe kadehler doldurup sunmuş. Esat kraliçenin sunduğu şarabı içip sarhoş olmuş. Bir ara kalkıp aşağı inmiş. Orada açık bir kapı görmüş. Kapıdan çıkıp yürümeye başlamış. Yol, meyveler ve çiçeklerle dolu, büyük bir bahçeye çıkmış. Esat bahçede bir ağacın altına oturmuş. Sonra kalkıp fıskiyeli havuzun yanına varıp yere uzanmış. Orada uyuyakalmış.

Gelelim Behram'a. Gece olunca denizcilere "Haydi! Halatları çözüp hareket edin" diye bağırmış. Onlar da "Baş üstüne. Lakin biraz sabret de kırbalarımızı doldurup öyle çıkalım yola" demişler. Kırbaları alıp gemiden inmiş, su doldurabilecekleri bir yer bulabilmek için kalenin etrafını dolaşmışlar. Ancak her taraf duvarlarla çevriliymiş. Bunun üzerine duvardan tırmanıp bahçeye inmişler. Fıskiyeli havuza giden ayak izlerini takip etmişler. Vardıklarında orada sırt üstü uzanmış uyuyan Esat'ı görünce hemen tanımışlar. Çok sevinmişler. Kırbalarını doldurduktan sonra Esat'ı da yüklenip duvardan atlatmışlar. Koşa koşa Behram'a gelmiş, "Müjdeler olsun! İstediğin oldu. Kraliçe Mercane'nin bizden gasp

ettiği esiri bulup getirdik!" diyerek Esat'ı önüne atmışlar. Behram Esat'ı görünce sevinçten deliye dönmüş. Kalbi yerinden fırlayacak gibi olmuş. Rahat bir nefes alıp adamlara bu müjdelerine karşılık hediyeler verdikten sonra halatları hızlıca çözmelerini emretmiş. Ateş dağına doğru yola koyulmuş, sabaha kadar hiç durmadan yol almışlar. Onlar yolculuğa devam ededursun.

Gelelim Mercane'ye: Esat yanından gittikten sonra kraliçe Mercane bir süre beklemiş. Ancak Esat dönmeyince kalkıp etrafa bakmış, yine onu bulamamış. Cariyelere mumları yakıp Esat'ı aramalarını emretmiş. Sonra kendi de aramak için etrafta dolaşırken bahçenin kapısının açık olduğunu görmüş ve Esat'ın bahçeye girdiğini anlamış. Bahçeye girince havuzun yanında Esat'ın ayakkabısını bulmuş. Ancak bahçenin her yanını didik didik arasa da onu bulamamış. Sabaha kadar bahçeyi köşe bucak aramaya devam etmiş. Sonra gemiye ne olduğunu sormuş. "Gecenin sonuna doğru hareket etti" demişler. Hemen Esat'ı onların götürdüğünü anlamış. Bu çok ağırına gitmiş. Öfkeden küplere binmiş. Derhal on büyük savaş gemisi hazırlanmasını

emretmiş. Birine Mercane ve adamları binmiş. Diğer gemilere de askerler yanlarında bütün savaş teçhizatları olduğu halde binmişler. Halatlar çözülmüş.

Kraliçe Mercane, kaptanlara "Mecusi'yi yakaladığınız anda hediye ve mallarla ödüllendirileceksiniz. Yok, eğer yakalayamazsanız hepinizi öldürürüm!" demiş. Denizcilerin kalbi korkuyla dolmuş. Üç gün, üç gece hiç durmadan yol almış, dördüncü gün uzaktan Behram'ın gemisi görmüşler. Gün geceye dönmeden de gemileri Behram'ın gemisini kuşatmış.

O sırada Behram Esat'ı çıkarmış, dövüp işkence ediyormuş. Esat ise yalvarıp yakarıyor, yardım dileniyormuş ama etrafta ona yardım edecek kimse yokmuş. Behram, Esat'a işkence ederken birden gözleri gemisini dört bir yandan kuşatan, leşin etrafında dönen kargalar gibi gemisinin etrafında dönen gemilere ilişmiş. O an sonunun geldiğini anlayıp korkudan ödü patlamış.

Ah vah edip Esat'a "Tüh sana! Bütün bunlar senin başının altından çıktı" diye bağırmış. Sonra elinden tutup Esat'ı kaldırmış ve denizcilere onu denize atmalarını emretmiş. Bir yandan da "Vallahi ben ölmeden önce seni öldüreceğim" diyormuş. Denizciler hemen Esat'ın üstüne atlayıp karga tulumba denizin ortasına atmışlar. Ancak Allah Teâlâ kurtulmasını dilemiş ve ecelinin geri kalan kısmını yaşamasına izin vermiş. Ellerini ayaklarını çırpa çırpa suya batıp çıkarken Allah yardımını göndermiş ve bir dalga gelip onu Behram'ın ge-

misinden uzağa fırlatmış. Sonra karaya varıp denizden çıkmış. Kurtulduğuna inanamıyormuş. Karaya çıkınca elbiselerini çıkarıp suyunu sıkmış. Kurumaları için yere yaymış. Çırılçıplak oturup başına gelen musibetlere ağlamaya başlamış. Bir yandan da şöyle diyormuş: "İlahi! Artık sabrım ve tahammülüm kalmadı. Göğsüm daraldı, dizlerimin bağı çözüldü. Ey efendiler efendisi! Şu miskin senden başka kime şikâyet edip yakınsın?"

Sonra kalkıp elbiselerini giyinmiş. Ne nereye gideceğini ne de nereden geldiğini biliyormuş. Bitkilerden ve ağaçlardaki meyvelerden yiyip nehir sularından içerek gece gündüz yürümüş. Nihayet uzaktan bir şehir görünmüş. Sevinerek daha hızlı yürümeye başlamış. Akşam olduğu vakit şehre varmış...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

240. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Esat şehre vardığında akşam olmuş, şehrin kapıları kapanmış imiş. Bu, bir zamanlar esir düştüğü ve şimdi de kardeşi Emcet'in vezir olduğu şehirmiş. Esat şehrin kapılarının kapalı olduğunu görünce kabirlerin olduğu tarafa yönelmiş. Kapısız bir türbe görüp içeri girmiş. İki büklüm bir halde uykuya dalmış.

Kraliçe Mercane'nin onca gemiyle üstüne doğru geldiğini gören Behram, aklı ve hilesiyle gemilerin arasını yarmayı başarmış ve sağ salim, sevinç ve mutluluk içinde şehrine dönmüş. Allah'ın takdiri bu ya, kabirlerin yanından geçerken gemisinden inip kabirler arasında yürümeye başlamış. O esnada içinde

Esat'ın olduğu türbenin kapısının açık olduğu görüp şaşırmış ve "Şu türbeyi mutlaka görmeliyim" deyip içeri girmiş. Etrafa şöyle bir bakınca iki büklüm yatıp uyuyan Esat'ı görmüş ve hemen tanımış. Şaşkınlıkla "Sen hâlâ yaşıyor musun?" diye bağırmış.

Bistan ile Esat'ın Hikâyesi:
Behram Esat'ı alıp evine götürmüş. Evinin en alt katında Müslümanlara işkence etmek için hazırlanmış odaya götürüp ayaklarına ağır zincirler bağlamış. Behram'ın Bistan adında bir kızı varmış. Esat'a ölene kadar işkence etmesi için kızını görevlendirmiş. Kapıyı Esat'ın üstüne kilitleyip anahtarları da kızına vermiş. Bistan işkence etmek için yanına indiğinde onun güzel görünüşlü, tatlı yüzlü, hilal kaşlı, gözleri sürmeli bir delikanlı olduğunu fark etmiş. Birden kalbi onun sevgisiyle dolmuş. "Senin adın ne?" diye sormuş. Esat "Adım Esat" diye cevap verince Bistan "Sen bu azabı hak etmiyorsun. Senin suçsuz olduğuna hiç şüphem yok" demiş. Konuşup muhabbet etmeye başlayınca Bistan, Esat'ın zincirlerini çözmüş. Sonra ona İslam'ı sormuş. Esat "İslam hak dindir. Efendimiz göz alıcı mucizelerin, apaçık ayetlerin sahibi olan Muhammed'dir" diyerek İslam'ı anlatmış, kurallarını öğretmiş. Bistan'ın gönlü İslam'a meyletmiş. İslam sevgisi, Esat'ın aşkıyla birlikte Bistan'ın kalbinde yer etmiş. Bistan şehadet getirip mutlu insanlar arasına girmiş.

O günden sonra Esat'a yiyecekler, içecekler getirmeye başlamış. Onunla konuşup sohbet ediyor, beraber namaz kılıyorlarmış. Esat'ı daha çabuk kendine gelmesi için tavuk suyundan yapılmış çorbalarla besliyormuş. Nihayet güçlenmiş, hastalıklarından kurtulup eski sıhhatine kavuşmuş.

Bir gün Behram'ın kızı Bistan Esat'ın yanından çıkıp kapının yanına geldiğinde bir tellalın "Kimin yanında güzel yüzlü, şu şu özellikleri olan bir delikanlı

olur da onu getirirse dilediği kadar mal verilecektir. Yanında olduğu halde inkâr edenler ise evinin kapısında asılarak idam edilecek, malı yağmalanıp kanı heder edilecektir!" diye bağırdığını duymuş.

Esat daha önce Behram'ın kızı Bistan'a başından geçen her şeyi anlatmış olduğundan Bistan tellalın söylediklerini duyunca aranan kişinin Esat olduğunu anlamış hemen. Esat'ın yanına gidip durumu haber vermiş. Çıkıp vezirin evine gitmişler. Esat veziri uzaktan görür görmez "Vallahi bu vezir kardeşim Emcet'dir!" diye atılmış. Sonra Bistan'la birlikte saraya gitmişler. Kardeşi Emcet'i görür görmez boynuna atılmış. Emcet de kardeşi Esat'ı tanımış, birbirlerine sarılıp sıkı sıkıya kucaklaşmışlar. Onları bu halde gören köleler etraflarını sarmışlar. Emcet ve Esat bu mutluluğa daha fazla dayanamayıp bayılmışlar. Ayıldıklarında Emcet Esat'ı alıp sultana götürmüş. Başından geçenleri anlatmış. Sultan hemen Behram'ın evinin yağmalanmasını emretmiş...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

241. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Behram'ın evini yağmalamasını emredince vezir Emcet hemen bir grup göndermiş. Adamlar Behram'ın evine varıp yağmalamış, kızınıysa vezirin yanına getirmişler. Vezir, Bistan'a ikramda bulunup gönlünü hoş tutmuş. Esat çektiği işkenceleri bir bir anlatıp Bistan'ın kendisi için yaptığı iyilikleri söylemiş. Emcet, Bistan'ın kardeşi Esat'a yaptığı iyilikleri

duyunca ona daha fazla lütuf ve ikramda bulunmuş. Sonra Emcet başından geçen her şeyi anlatmış. Kadınla yaşadıklarını, idamdan nasıl kurtulduğunu, nasıl vezir olduğunu teker teker anlatmış. Her ikisi de yaşadıkları ayrılıktan birbirine dert yanmaya başlamış. Daha sonra sultan, Mecusi Behram'ın getirilip boynunun vurulmasını emretmiş.

Behram "Ey yüce sultan! Beni öldürmekte kararlı mısın?" diye sormuş. Sultan "Evet" deyince Behram "Ey yüce sultan! Biraz sabret, azıcık bekl" demiş. Başını yere eğip bir süre düşündükten sonra şahadet getirip sultanın eliyle Müslüman olmuş. Onun Müslüman olduğuna çok sevinmişler. Sonra Emcet ve Esat, Behram'a da geçmişte yaşadıkları her şeyi anlatmışlar. Bunun üzerine Behram "Efendiler! Yolculuk için hazırlanın. Sizinle yolculuğa çıkacağım" demiş. İki kardeş hem yolculuğa çıkacaklarına hem de Behram'ın Müslüman oluşuna çok sevinmişler. Sevinçten gözyaşlarını tutamadıklarını görünce Behram "Efendiler, ağlamayın. Nihayet Nimet ile Nimetüllah gibi birbirinize kavuştunuz" demiş. Bunlar "Nimet ile Nimetüllah'a ne olmuş?" diye sorunca Behram, Nimet ile Nimetüllah'ın hikâyesini anlatmaya başlamış:

Nimet İle Nimetullah'ın Hikâyesi:

Doğrusunu Allah daha iyi bilir ya, derler ki Kufe'nin seçkinlerinden olup Rebi bin Hatim denilen bir adam varmış. Malı çok, hali vakti yerinde biriymiş. Allah bir erkek evlat nasip edince adını Nimetullah koymuş. Bir gün köle pazarında satılığa çıkarılmış bir cariye görmüş. Cariyenin kucağında ise eşsiz güzellikte, küçük bir kızcağız varmış. Rebi köle tüccarına bu ikisini göstererek "Şu cariye ile kızını kaça satarsın?" diye sormuş. Köle tüccarı "Elli dinara" deyince "Hemen sözleşmeyi hazırla. Parasını alıp efendisine teslim et" diyerek cariye ile kızını satın almış.

Köle Tüccarına parasını verdikten sonra cariye ile kızını alıp evine götürmüş. Amcasının kızı cariyeyi görünce "Bu nasıl cariye amcaoğlu?" diye sormuş. Rebi "Cariyeyi şu kucağındaki kızcağızı için satın aldım. Şunu hiç aklından çıkarma! O büyüdüğünde ne Arap ne Acem diyarında onun gibi güzeli olmayacak" demiş. Amca kızı cariyeye dönüp "Senin adın ne ey cariye?" diye sordu. Cariye "Benim adım Tevfik hanımım" demiş. "Ya kızının adı ne?" diye sormuş, "Kızımın adı da Sad'dır" diye cevap vermiş. Amca kızı "Doğru söyledin. Hem kendini hem de onu satın alanı mutlu etmiş" demiş. Sonra "Amca oğlu! Onun adını ne koyalım?" diye sormuş. Rebi "Sence ne olsun?" deyince "Onun adını Nimet koyalım" demiş. Rebi "Tamam, olsun" demiş.

Sonra küçük Nimet, Rebi'nin oğlu Nimetullah ile aynı beşikte büyümüş. Aradan yıllar geçmiş on yaşına basmışlar. Güzellikte ikisi de birbirinden geri kalmazmış. Oğlan kıza "Kardeşim" diyor, kız da oğlanı kardeş belliyormuş. Bir gün Rebi, o yaşa gelen oğlunu karşısına alıp "Evladım! Nimet senin kardeşin değil. O senin cariyendir. Sen daha beşikteyken satın aldım onu. Bugünden sonra onu kardeşim diye çağırma" demiş. Bunu duyan Nimetullah babasına "Eğer öyleyse ben onunla evleneceğim" diyerek anasının yanına gidip meseleyi açmış. Anası da "Evladım, baban doğru söylemiş, o senin kardeşin değil, cariyen" deyince Nimetullah Nimet ile evlenmiş. Onu çok seviyormuş. Böylece on dört yaşına gelmişler. Kufe'de Nimet'ten daha güzeli, ondan daha tatlı ve zarifi yokmuş. Büyümüş, Kur'an'ı, çeşitli ilimleri, türlü oyunları, musiki aletlerini çalmayı öğrenmiş; şarkı söylemekte, oyun ve eğlence aletlerini çalmakta mahir olmuş. Çağının en gözdesi olmuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

242. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Nimet, günlerden bir gün kocası Nimetullah ile şarap meclisinde otururken udunu almış ve tellerine vurup şunları söylemiş:

Benim efendim oldukça onun için yaşarım
Onun kılıcıyla felaketlerin boynunu vururum
Yollarım daralıp sıkıntıya düşünce
Bana ne Zeyd ne de Amr'ın hayrı olur
Senden başka kimsenin hayrı olmaz

Nimetullah da udu alıp tellerini iyice gerdikten sonra "Hayatım, bırakma udunu, çalıp şarkılar söyle" demiş. Bunun üzerine Nimet, türlü nağmelerle şarkılar söylemiş. Oğlan mest olup "Aferin, helal olsun sana" diyerek onu takdir etmiş.

Onlar böyle mutlu bir hayat sürerken Haccac "Şu Nimet adındaki cariyeyi mutlaka ele geçirip halife Abdülmelik bin Mervan'a göndermeliyim. Çünkü onun sarayında bundan daha güzeli, bundan daha güzel şarkı söyleyeni yok" diye düşünüyormuş. Sonra elinden iş gelir bir ihtiyar kadın çağırıp "Rebi'nin evine git ve Nimet ile görüş. Ne yap ne et, o cariyeyi al. Çünkü yeryüzünde onun gibisi bulunmaz" demiş. İhtiyar kadın, Haccac'ın isteğini kabul etmiş. Ertesi gün yünden elbiselerini giyinip boynuna binlik bir tespih dolamış...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

243. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Haccac'ın isteğini kabul eden kadın yünden elbisesini giyip boynuna bir tespih dolamış. Bir eline asa, öteki eline bakır bir cezve alıp "Sübhanellah, elhamdülillah, allahüekber. La havle vela kuvvete illa billah" diye tespih çeke çeke yola koyulmuş. Dili böyle tespih çekiyormuş ama kalbi hile ve tuzaklarla doluymuş. Nihayet öğle namazı vaktinde Nimetullah'ın evine varıp kapıyı çalmış. Kapıyı açan hizmetçi "Ne istiyorsun?" diye sorunca İhtiyar kadın "Ben zavallı, ihtiyar bir kadınım. Öğle ezanı okundu. Şuracıkta, şu mübarek mekânda namazımı kılayım dedim" diye cevap vermiş. Hizmetçi "İhtiyar! Burası ne camidir ne de mescit. Burası Nimetullah'ın evi" deyince ihtiyar kadın "Buranın cami ya da mescit olmadığını, Nimetullah'ın evi olduğunu ben de biliyorum. Lakin ben halifenin sarayından ibadet ve seyahat etmek üzere yola koyulmuş ihtiyar bir kadınım" diye karşılık vermiş. Ancak hizmetçi "İçeri girmen mümkün değil" diyerek itiraz edince ağız dalaşına başlamışlar. Kadın inat etmiş, "Halifelerin, devlet büyüklerinin yurdunda itibarı olan benim gibi birinin Nimetullah'ın evine girmesine kim mani olabilir?" deyip duruyormuş.

O esnada Nimetullah çıkmış, kadının konuşmalarını duymuş. Gülüp arkasından gelmesini emretmiş. Önde Nimetullah, arkada ihtiyar kadın olduğu halde yürüyüp Nimet'in yanına varmışlar. İhtiyar kadın yağlı ballı sözlerle Nimet'i selamlamış. Nimet'e şöyle bir bakınca onun güzelliği karşısında neredeyse küçük dilini yutacakmış. "Sizi birbirinize sevdiren Allah, güzelliğine zeval vermesin" demiş. Bir köşeye çekilip gün sonuna kadar namaz ve duayla vakti geçirmiş. Sonun-

da gece bütün karanlığıyla ortalığı kaplayınca Nimet "Anacığım! Ayaklarını uzat da, biraz dinlen" demiş. İhtiyar kadın "Kızcağızım, ahireti kazanmak isteyen kimse dünyada iken kendini yormalı. Dünyadayken yorulmayan kimse ahiret yurdunda iyiler makamına erişemez" diye cevap vermiş.

Daha sonra Nimet ihtiyar kadına yiyecek bir şeyler getirmiş ve "Şunları ye! Benim için de dua et" demiş. İhtiyar "Kızım! Ben oruçluyum. Sen ise daha gençsin. Yiyip içecek, oynayıp eğleneceksin. Allah tövbeni kabul eder. Ne demiş Allah: Ancak tövbe edip iman edenler ile güzel işler yapanlar müstesna" demiş.

Cariye bir süre daha ihtiyar kadının yanında kalıp sohbet ettikten sonra kocasına gelip "Efendim! Şu ihtiyar kadına izin ver de bir süre yanımızda kalsın. Yüzünden nur akıyor" demiş. Bunun üzerine kocası Nimetullah "Onun için bir yer ayırın. Orada ibadet etsin. Kimsenin yanına girmesine izin verme. Belki de Allah onun bereketi sayesinde bize lütufta bulunur da hiç ayrılmayız" demiş.

İhtiyar kadın o geceyi sabaha kadar namaz kılıp Kur'an okuyarak geçirmiş. Sabah olunca Nimetullah ile Nimet'in yanına gelip "Hayırlı sabahlar" diledikten sonra "Allah'a ısmarladık, ben artık gideyim" demiş. Nimet "Nereye gidiyorsun anacığım? Efendim daha dün senin için evimizde gece gündüz ibadet edebileceğin bir yer ayrılmasını emretmişti" diye atılmış. Bunun üzerine ihtiyar "Allah size uzun ömürler versin ve size olan nimetlerini eksik etmesin. Lakin sizden tek isteğim hizmetçilerinize söyleyin de yanınıza gelip gitmeme karışmasınlar. Allah'ın izniyle şu temiz mekânlarda dolaşıp her gece namazımın ardından sizler için dua edeceğim" deyip çıktı gitmiş. Cariye Nimet, aslında ne niyetle gelmiş olduğunu bilmediğinden, ihtiyar kadının arkasından ağlamaya başlamış.

İhtiyar kadın evden çıkıp Haccac'ın yanına gitmiş. Haccac hemen "Ne oldu?" diye sorunca kadın "Cariye-yi gördüm. Analar bu zamanda böylesini doğuramaz" deyince Haccac "Sana emrettiğimi başarabilirsen dile benden ne dilersen" demiş. Kadın "Bunun için sen-den bir ay mühlet istiyorum" demiş. Haccac "Tamam, sana bir ay süre veriyorum" demiş. Daha sonra kadın Nimetullah ve cariyesi Nimet'in evine gidip gelmeye başlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

244. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar kadın Nimetullah'ın evine gidip gelmeye devam ediyor, onlar da kadına daha fazla ikramda bulunuyormuş. İhtiyar kadın sabah akşam yanlarınndaymış. Artık evde herkes onu tanıyor ve iyi davranıyormuş. Bir keresinde cariye ile baş başa kalınca ona "Hanımefendim, vallahi çok güzel mekânlarda ibadette bulunup Allah'a dualar ettim. Benimle gelip Allah'ın vuslata ermiş kullarını görmeni çok isterdim. Onlar senin için dua da ederlerdi" demiş. Nimet hemen "Anacığım! Beni de götür yanında!" diye atılınca ihtiyar "Kaynanandan izin al da götüreyim" demiş. Nimet hemen Nimetullah'ın annesine gelip "Hanımefendim! Efendimden izin al da bir gün sen, ben ve ihtiyar kadın birlikte gidelim, mübarek mekânlarda fakirler ve miskinlerle dua edip namaz kılalım" demiş.

O gün Nimetullah gelip oturunca ihtiyar kadın yaklaşıp elini öpmek istemiş. Ancak Nimetullah buna mani olmuş. Kadın Nimetullah'a dua edip evden çıkmış. İkinci gün tekrar gelmiş. Nimetullah evde yokmuş. Hemen cariye Nimet'in yanına gidip "Dün sizi davet etmiştim ya haydi şimdi hemen kalk gidelim, efendin gelmeden dönersin" demiş. Bunun üzerine cariye hemen kaynanasına varıp "Ne olursun! Allah için izin ver de şu nur yüzlü kadıncağızla mübarek mekânlara gidip Allah dostlarıyla görüşeyim. Hemen gidip efendim gelmeden döneyim" demiş. Nimetullah'ın annesi "Efendinin haberi olur diye korkarım" deyince ihtiyar kadın "Vallahi bir yerde oturmasına izin vermem. Gider, ayaküstü görüşür, gecikmeden döneriz" demiş.

Daha sonra cariyeyi kandırıp Haccac'ın sarayına götürmüş. Onu sarayın girişindeki hole oturttuktan sonra Haccac'a haber vermek için gitmiş. Haccac gelip cariyeye şöyle bir bakınca bu zamanda böyle bir güzelliğin eşi, benzeri bulunmaz diye düşünmüş. Nimet Haccac'ı görünce hemen peçesini örtüp bir daha da açmamış. Haccac kâhyasını çağırmış. Yanına elli atlı verip cariyeyi hızlı giden bir deveye bindirmesini ve Şam'a gidip halife Abdülmelik bin Mervan'a teslim etmesini emretmiş. Bir de mektup yazıp "Şu mektubu halifeye ver. Cevabını alıp çarçabuk dön" demiş.

Kâhya hemen cariyeyi alıp deveye bindirmiş ve yola çıkmış. Cariye efendisinden ayrıldığı için iki gözü iki çeşme ağlıyormuş. Şam'a varıp halifeden görüşme izni istemişler. Halife izin verince kâhya halifenin huzuruna girip cariyeden bahsetmiş. Halife hemen cariye için bir oda hazırlanmasını emretmiş. Hareme gelip eşine "Haccac benim için Kufe'den on bin dinara bir cariye satın almış. Bir de mektup göndermiş. Mektupta ondan bahsediyor" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

245. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife, eşine cariyeden bahsedince halifenin karısı "Allah lütfunu artırsın" dedi. Daha sonra halifenin kız kardeşi cariyenin yanına girmiş. Cariyeyi görünce "Vallahi değerin yüz bin dinar olsa bile sana sahip olan kimse asla zarar etmez" demiş. Cariye Nimet ise "Ey güzel yüzlü! Bu saray hangi sultanın? Hangi şehirdeyim ben?" diye sormuş. Halifenin kız kardeşi "Burası Şam şehri. Bu saray da kardeşim halife Abdülmelik bin Mervan'ın sarayıdır" demiş. Sonra cariyeye "Sanki bilmiyor gibisin" demiş. Cariye "Vallahi hanımefendim, bilmiyordum" demiş. Halifenin kardeşi "Seni satan ve paranı alan kimse seni halifenin satın aldığını söylemedi mi?" diye sormuş. Cariye bunları duyunca gözyaşlarına boğulmuş. Kendi kendine "Kandırıldım. Lakin söylesem de kimse bana inanmaz. Susup sabretmekten başka yapacak bir şey yok. Dua edelim de Allah'ın yardımı yakın olsun" diye düşünmüş. Sonra utancından başını öne eğmiş. Yolculuktan ve güneşten dolayı yanakları kızarmış al al olmuş.

Halifenin kardeşi o gün Nimet'in yanından ayrılmış. Ancak ertesi gün yine gelmiş. Yanında elbiseler ve mücevher kolyeler getirip cariyeyi giydirip süslemiş. Daha sonra halife gelip cariyenin yanı başına oturmuş. Kız kardeşi halifeye dönüp "Allah'ın mükemmel güzellikte yarattığı şu cariyeye bir bak" deyince halife Nimet'e "Yüzündeki peçeyi kaldır!" demiş. Nimet yüzündeki peçeyi kaldırınca yüzünün güzelliğini gören halifenin kalbi cariyenin aşkıyla dolmuş. Kız kardeşine "Üç gün yanına gelmeyeceğim. Sen burada kal, sana alışsın" demiş ve kalkıp oradan ayrılmış.

Cariye bir yandan ne yapacağını düşünüyor, bir yandan da efendisi Nimetullah'a duyduğu hasret içinde yanıyormuş. O gece ateşli bir hastalığa yakalanmış. Yiyip içmez olmuş. Yüzü değişti, güzelliği solmuş. Halifeye durumu haber vermişler. Halife buna çok üzülmüş. Doktorları, hekimleri alıp cariyenin yanına götürmüş. Ancak kimse bir çare bulamamış.

Cariye hasta yatağında yatadursun, gelelim Nimetullah'a. Nimetullah evine gelip köşesine oturmuş, "Nimet!" diye seslenmiş. Ancak kimse cevap vermemiş. Ayağa kalkıp yine seslenmiş. Ne gelen varmış ne giden. Evdeki cariyelerin hepsi korkudan gizlenmişlermiş. Nimetullah hemen annesinin yanına koşmuş. Annesi eli böğründe oturuyormuş. "Anneciğim! Nimet nerede?" diye sormuş. Annesi hemen "Benden daha emin birinin yanında. Nur yüzlü ihtiyar kadınla beraber fakirleri ziyaret edip dönmek üzere çıkmıştı" diye cevap vermiş. Nimetullah "Onun ne zamandan beri böyle bir alışkanlığı varmış? Ne zaman çıktı?" diye çıkışmış. Annesi "Sabah erkenden çıktı" deyince de "Buna nasıl izin verdin?" diye kızmış. "Evladım! Bizzat kendisi gelip benimle bu konuda konuştu" deyince la havle çekip öfkeyle evden çıkmış.

Sonra "Sen beni oyuna getirip evimden cariyemi alır gidersin ha! Gidip seni halifeye şikâyet edeceğim" diye söylenerek doğruca valinin yanına gitmiş. Valinin muhafızı "Cariyeni kim almış?" diye sorunca "Şu şu özellikleri olan ihtiyar bir kadın. Yün elbise giyerdi. Elinde binlik bir tespih vardı" diyerek kadını tarif etmiş. Muhafız "Sen bana kadının kim olduğunu söyle. Ben de cariyeni kurtarayım" deyince Nimetullah "Kadını kimse tanımaz ki" demiş. Bunun üzerine muhafız "O zaman gaybı Allah'tan başkası bilemez" demiş ve bunun Haccac'ın hilesi olduğunu söylemiş. Nimetullah "Aramızda Haccac olsa da bunu ancak sen çözer-

sin" demiş. Ancak muhafız "Kime istersen git" deyince kalkıp kendi başına Haccac'ın sarayına yönelmiş.

Babası Kufe'nin seçkinlerindenmiş. Haccac'ın evine varınca kâhya hemen Haccac'a gidip durumu anlatmış. Haccac "Çağır onu buraya" demiş. Nimetullah huzuruna gelince "Ne var, ne istiyorsun?" diye sormuş. Nimetullah "Benim derdim şu" diyerek olanları anlatmış. Haccac "Hemen muhafızı getirin! Emredelim de her yanı arasın, şu kadını bulup getirsin!" demiş. Muhafız gelince ona "Senden Nimetullah'ın cariyesini arayıp bulmanı istiyorum" demiş. Muhafız "Gaybı ancak Allah bilir" deyince Haccac "Atına bin! Yolları, beldeleri dolaşıp cariyeyi bul!" diyerek emrini yinelemiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

246. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Haccac muhafıza atına binip her yanı didik didik aramasını ve cariyeyi bulmasını emrettikten sonra Nimetullah'a dönüp "Eğer cariyen dönmezse ben on cariye kendi evimden on da muhafızın evinden olmak üzere sana yirmi cariye veririm" demiş. Sonra tekrar bekçiye dönmüş ve "Çık da cariyeyi aramaya başla!" diye bağırmış.

Muhafız çıktıktan sonra Nimetullah üzgün bir halde kalakalmış. Henüz on dört yaşındaymış ama yaşamakta hevesi kalmamış. Ağlayıp feryat etmeye başlamış. Kendini eve kapatmış. Sabahlara kadar ağlıyormuş. Nihayet babası yanına gelip "Evladım! Haccac

oyuna getirip cariyeni almış besbelli. Artık Allah katından bir çıkış yolu verecektir" demiş. Bunu duyunca derdi, tasası iyice artmış. Ne dediğini bilmez, gireni, çıkanı tanımaz olmuş. Üç ay içinde zayıflayıp bitkin düşmüş. Babası ümitsizliğe kapılmış. Gelen doktorların hepsi de "Bunun tek dermanı o cariyedir" demişler.

Günlerden bir gün babası otururken Acem diyarından gelen bir doktordan bahsettiklerini duymuş. İnsanlar onun tıbbı, yıldız falını, kum falını çok iyi bildiğini söylüyorlarmış. Rebi bin Hatim hemen o doktoru çağırtmış. Doktor gelince onu oturtup ikramlarda bulunduktan sonra "Şu çocuğuma bir bak" demiş. Doktor Nimetullah'a "Uzat elini" demiş. Nimetullah elini uzatmış. Doktor hastanın bedenini şöyle bir yokladıktan sonra yüzüne bakıp gülmüş ve babasına dönüp "Çocuğunun kalbinden başka hiçbir yerinde hastalık yok. Sadece kalbi hasta" demiş. Babası "Haklısın doktor, ama sen o derin ilminle şu çocuğumun derdine bir çare bul. Neyi var söyle. Benden bir şey gizleme" demiş. Doktor "O bir cariyeye bağlanmış. Bu cariye de Basra'da ya da Şam'da. Çocuğunun hastalığının o cariyeye kavuşmasından başka tedavisi yok" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

247. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Rebi doktora dönüp "Eğer ikisinin kavuşmasını sağlarsan ömrün boyunca mutlu ve rahat bir hayat yaşaman için gerekli olan ne varsa veririm" demiş. Acem di-

yarından gelen doktor bu istek üzerine "Ondan kolay ne var" demiş. Sonra Nimetullah'a dönüp "Dert etme! İçin rahat, gözün aydın olsun" demiş. Ardından Nimet'in babasına dönüp "Şimdi bana dört bin dinar ver" demiş. Rebi hemen dört bin dinarı çıkarıp doktora teslim etmiş. Doktor "Ayrıca oğlunun benimle Şam'a gelmesini istiyorum" demiş. Bunun üzerine Nimetullah babası ve anasıyla vedalaşıp doktorla beraber Halep'e doğru yola koyulmuş. Orada cariyeden bir haber alamamışlar.

Sonunda Şam'a varmışlar. Üç gün dinlendikten sonra doktor bir dükkân satın almış. Raflarını muhteşem porselenler, kap kacakla doldurmuş. Altın ve diğer kıymetli eşyalarla süslemiş. Türlü yağların ve içeceklerin olduğu şişeleri dizmiş. Şişelerin etrafına cam kadehler yerleştirmiş. Önüne bir usturlap koyup doktor ve bilgin elbiselerini giymiş. Sonra Nimetullah'a "Artık bugünden sonra sen benim çocuğumsun. Beni sadece baba diye çağır. Ben de seni sadece oğlum diye çağıracağım" demiş. Nimetullah da "Tamam" demiş.

Bir süre sonra Şam halkı Acem diyarından gelen doktorun dükkânına toplanmaya başlamış. Bir Nimetullah'ın güzelliğine, bir de dükkânın, dükkândaki malların güzelliğine bakıyorlarmış. Doktorla Nimetullah aralarında Farsça konuşuyorlarmış. Seçkin zümrenin çocuklarından olduğu için Nimetullah da Farsça biliyormuş. Böylece doktor Şam halkı arasında tanınan biri haline gelmiş. Gelip ağrılarını, sızılarını anlatmaya başlamışlar. O da gelenlerin sıkıntılarını dinliyor, uygun olan ilaçları veriyormuş.

Bir gün yine dükkânda otururlarken eşeğe binmiş bir ihtiyar kadın gelmiş. Eşeğin ipekten eğeri mücevherlerle süslenmiş imiş. Dükkânın kapısının önünde durup eşeğin yularını bağlamış. Doktora işaret ederek "Elimden tut" demiş. Doktor kalkıp ihtiyar kadının elinden tutup inmesine yardım etmiş. Kadın eşekten inince "Acem'den gelen doktor sen misin?" diye sor-

muş. Doktor "Evet benim" deyince kadın "Hasta bir kızım var" diyerek bir şişe çıkarmış. Doktor şişenin içindekine bakınca "Hanımefendi! Bu kızın adı ne? Söyle ki yıldızını bilip, ne zaman ilaç kullanacağını hesaplayayım" demiş. Bunun üzerine ihtiyar kadın "Doktor kardeşim, kızın adı Nimet" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

248. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Doktor, Nimet'in adını duyunca yazıp çizmeye, birtakım hesaplar yapmaya başlamış. Sonra "Hanımefendi! Bu kızın nereli olduğunu bilmeden ilacını söyleyemem. Her yerin havası farklıdır. Nerede doğup büyüdüğünü, kaç yaşında olduğunu söylemen gerek!" demiş. İhtiyar kadın "On dört yaşındadır. Irak'ın Kufe

şehrinde doğup büyüdü" demiş. Doktor "Ne zamandan beri burada?" diye sormuş. Kadın "Birkaç ay önce buraya yerleşti" diye cevap vermiş. Bu esnada ikisi arasında geçen konuşmaları dinleyen Nimetullah ihtiyar kadının dediklerini ve cariyesinin ismini duyunca kalbi yerinden çıkacak gibi olmuş.

Doktor ihtiyar kadına dönüp "Şu şu ilaçlar ona iyi gelir" demiş. İhtiyar kadın "O halde bana o ilaçları ver" deyip doktorun önüne on dinar fırlatmış. Doktor Nimetullah'a bakıp ilaç şişelerini getirmesini emretmiş. İhtiyar kadın o esnada Nimetullah'a dönüp ona bakınca "Allah seni inandırsın! Tıpkı senin gibi!" demiş. Sonra da doktora dönüp "Ey doktor! Bu çocuk senin kölen mi yoksa oğlun mu?" diye sormuş. Doktor "O benim oğlumdur" demiş.

O esnada Nimetullah gerekli şeyleri bir kutuya koymuş. Bir kâğıt alıp şu şiiri yazmış:

Ey Nimet! Bir bakış ihsan etsen bana
Artık gün yüzü görmez oldum
Unut onu. Onun gibi yirmi tanesini verelim dediler
Hiç onun gibisi var mı?
Ondan asla vazgeçemem

Sonra kâğıdı kutunun içine gizleyip kutuyu mühürlemiş. Kutunun kapağına da Kufe hattıyla "Ben Rebi'nin oğlu Nimetullah!" diye yazmış. Sonra da getirip ihtiyar kadının önüne koymuş. Kadın kutuyu alıp dükkândan çıkmış ve halifenin sarayına doğru giden yola sapmış. Saraya girince cariyenin yanına gidip ilaç kutusunu önüne koymuş ve "Hanımefendim, duydun mu? Şehrimize Acem diyarından bir doktor gelmiş. Hastalıkları ondan daha iyi bilenini görmedim. Şişeyi gösterdikten sonra ona senin adını söyledim. Hastalığını hemen anladı ve ilacını söyledi. Sonra çocuğuna emretti. O da bu ilacı hazırladı. Şam'da onun oğlun-

dan daha güzelini, daha zarifini, ondan daha güzel giyinenini görmedim. Ayrıca onun dükkânı gibisi de yoktur" diyerek gördüklerini anlatmış.

Nimet kutuyu alıp da kapağında yazılı olanları görünce birden rengi değişmiş. "Dükkân sahibi mutlaka benimle ilgili bir iş için gelmiş olmalı" diye düşündükten sonra "Bana o çocuktan bahset" demiş. Kadın "Adı Nimetullah'mış. Sağ kaşının üstünde bir iz vardı. Çok güzel elbiseler giymişti. Olağanüstü güzeldi" demiş. Bunun üzerine cariye "Bana şu ilacı uzat bakalım" demiş. İlacı alıp sevinçle içmiş ve "Ne mübarek bir ilaçmış bu böyle" demiş. Sonra kutuyu evirip çevirmiş. İçinde bir kâğıt görmüş. Açıp okuyunca ihtiyarın bahsettiği delikanlının efendisi olduğundan hiç şüphesi kalmamış. İçi rahatlamış, yüreği sevinçle dolmuş.

İhtiyar kadın bunu görünce gülerek "Bu gün ne mübarek bir günmüş!" demiş. Nimet "Yiyecek, içecek bir şeyler istiyorum!" deyince ihtiyar kadın sevinçle cariyelere dönüp "Hanımınız için sofralar hazırlayıp yemekler getirin hemen!" diye emretmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

249. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar kadın cariyelere "Hanımefendinize yemekler getirin!" deyince cariyeler hemen türlü çeşit yiyecekler getirmişler. Cariye tam sofraya oturmuşken Abdülmelik bin Mervan içeri girmiş. Cariyenin oturup yemek yediğini görünce çok sevinmiş. İhtiyar kadın

"Ey müminlerin emiri! Müjdeler olsun! Cariyen Nimet sağlığına kavuştu. Şehre bir doktor gelmiş. Hastalıkları ve ilaçlarını ondan daha iyi bilenini görmedim. Gidip ondan bir ilaç getirdim. Nimet ilaçtan bir yudum içer içmez sağlığına kavuştu" demiş. Bunun üzerine halife "Kalk! Şu bin dinarı al ve cariyemi iyileştiren doktora götür!" demiş. Cariyesinin iyileşmesine sevinerek oradan ayrılmış.

İhtiyar kadın doktorun dükkânına gitmiş. Bin dinarı doktora verip iyileştirdiği hastanın halifenin cariyesi olduğunu söylemiş. Sonra Nimet'in daha önce yazıp kendisine verdiği kâğıdı uzatmış. Doktor kâğıdı alıp Nimetullah'a uzatmış. Nimetullah kâğıdı alır almaz Nimet'in yazısını tanımış. Birden baygın bir halde yere yığılmış. Ayıldığında kâğıdı açıp okumuş. Şunlar yazılıymış: "Sevgilisinden koparılmış, hileyle kandırılmış, kalbinin sevgilisinden ayrılmış cariyeden... Mektubun bana ulaştı. İçim rahatladı, gönlüm ferahladı. Tıpkı şairin dediği gibi:

Mektup geldi
Mektubu yazan parmakların kokusu mektuba sinmiş
Sanki Musa annesine kavuşmuş
Yakup Yusuf'un elbisesine yüz sürmüştü

Nimetullah şiiri okuyunca gözlerinden sicim gibi yaşlar boşalmış. Bunu gören ihtiyar kadın "Evladım! Neden ağlıyorsun? Allah gözlerinden yaş akıtmasın" demiş. Doktor "Hanımefendim, çocuğum nasıl ağlamasın? Nimet bunun cariyesi olur. Bu da onun efendisi Kufeli Nimetullah! Onun iyileşmesinin tek yolu efendisini görmesi, tek ilacı efendisinin aşkıdır" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

250. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Doktor ihtiyar kadına "Nasıl ağlamasın, Nimet bunun cariyesi olur. Bu da onun efendisidir. Onun iyileşmesinin tek yolu efendisini görmesidir. Tek ilacı efendisinin aşkıdır" dedikten sonra "Sen şu bin dinarı kendine al hanımefendi. Daha fazlasını da veririm. Yeter ki bize acı. Bu meselenin çözümüne giden yol sadece senden geçiyor" demiş.

Bunun üzerine ihtiyar kadın Nimetüllah'a dönüp "Nimet'in efendisi sen misin?" diye sormuş. Nimetullah "Evet" deyince kadın "Doğru söyledin. Çünkü o seni anmaktan hiç vazgeçmedi" demiş. Nimetullah başından geçenleri bir bir anlatmış kadına. Bunun üzerine ihtiyar kadın "Oğlum, senin cariyene kavuşmanın yolu benden geçiyor" deyip veda ettikten sonra cariyenin yanına gitmiş.

Cariyeye gelip "Efendin senin aşkınla ölüyor. Sana kavuşmak, seninle görüşmek istiyor. Ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Ben de onun aşkıyla ölüyor, ona kavuşmak istiyorum" demiş.

Bunun üzerine ihtiyar kadın kalkıp bir bohça almış, içine yüzükler, altın ve gümüş takılar ve kadın elbiseleri koymuş. Sonra bohçayı sırtlanıp Nimetullah'ın yanına gitmiş. "Yalnız kalabileceğimiz bir yere gitmeliyiz" demiş. Nimetullah kadını alıp dükkânın arkasındaki odaya götürmüş. İhtiyar kadın orada Nimetullah'ın yüzünü gözü allayıp pullamış. Saçlarını süsleyip cariye elbiseleri giydirmiş. Cariyelerin süslendiği süslerin en güzeliyle süslemiş. Sonunda tıpkı bir huri gibi olmuş. Kadın Nimetullah'ı bu halde görünce "Maşallah, tebarekellah! Vallahi şimdi sen o cariyeden daha güzel oldun" demiş. Sonra "Haydi şimdi

yürü" deyip nasıl yürüyeceğini göstermiş. Ardından "Artık bekle! İnşallah yarın gece gelip seni alacağım ve saraya sokacağım. Kâhyayı ve hizmetçileri gördüğün zaman kendine hâkim ol. Başını öne eğip kimseyle konuşma. Ben senin yerine konuşurum" demiş.

Ertesi sabah kadın gelmiş. Beraberce dükkândan çıkıp saraya gitmişler. Kadın önde, Nimetullah arkada içeri girmişler. Kâhya Nimetullah'ın girmesine mani olmak istemiş, ancak ihtiyar kadın "Aptal köle. Halifenin cariyesi Nimet'i nasıl tanımazsın? Girmesine nasıl mani olursun?" deyip Nimetullah'a doğru dönmüş ve "Buyur Nimet!" demiş. O da ses çıkarmayıp ihtiyar kadının ardından içeri girmiş. Sarayın avlusuna çıkan kapıya varana kadar yürümüşler. İhtiyar kadın "Kendine hâkim ol. Kalbini rahat tut. Saraya gir ve soldan beş kapı say. Altıncı kapıdan içeri gir. Orası senin için hazırlandı. Korkma. Biri seninle konuşacak olursa sakın cevap verme" demiş. Nimetüllah kapılara varana kadar beraber yürümüşler. Kapıların önünde bekleyen kâhya karşılarına dikilip ihtiyar kadına "Bu cariye de kim?" diye sormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

251. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kâhya ihtiyar kadının karşısına çıkıp "Bu cariye de kim?" diye sorunca ihtiyar kadın "Hanımefendimiz onu satın almak istiyor" demiş. Kâhya "Halifenin izni olmadan kimse giremez. Götür onu. Girmesine asla

izin veremem. Bana böyle emredildi!" deyince ihtiyar kadın hemen "Ey büyük kâhya! Senin aklın nerede? Halifenin çok sevdiği Nimet cariye sağlığına kavuştu. Halife cariyesinin iyileştiğine inanamadı. Şu cariyeyi satın almak istedi. Onun için girmesine mani olma. Bunu duyan olursa çok kızar. Eğer sana kızacak olurlarsa kellen gider!" demiş. Sonra da Nimetullah'a dönüp "Gir ey cariye! Sen onu dinleme. Hanımefendine hizmetçinin içeri girmene mani olduğunu söyleme!" demiş. Nimetullah başını sallayıp içeri girmiş.

Soldan gitmesi gerekirken yanlışlıkla sağ taraftan yürümüş. Beş kapı sayıp altıncısına girmesi gerekirken altı kapı sayıp yedincisine girmiş. Sağ taraftaki yedinci kapıdan içeri girince içerisinin ipeklerle döşenmiş olduğunu görmüş. Duvarlar altın işlemeli ipekten perdelerle kaplıymış. Misk ve amber buhurdanlıklardan güzel kokular yayılıyormuş. Ortada ipek örtülü minderler varmış. Varıp üstüne oturmuş. Kaderde kendisi için nelerin yazılı olduğunu bilememiş tabii. O böyle oturup ne yapacağını düşünürken birden halifenin kız kardeşi yanında cariyesiyle çıkagelmiş. Nimetullah'ı görünce cariye zannetmiş ve yanına yaklaşıp "Ey cariye! Sen de kim oluyorsun? Söyle bakalım" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

252. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halifenin kız kardeşi "Söyle bakalım! Buraya neden girdin?" diye sormuş. Nimetullah tek kelime etmeyip

hiçbir şey söylememiş. "Ey cariye! Eğer sen halifenin odalıklarından isen ve halifeyi kızdırdığın için buraya geldiysen ben seni affetmesi için halifeyle konuşurum" demiş. Nimetullah yine cevap vermemiş. O zaman halifenin kız kardeşi cariyesine "Kapının önünde dur. İçeriye kimseyi alma" deyip Nimetullah'a doğru yaklaşmış. Güzelliğini iyice süzdükten sonra "Yavrucuğum, söyle bana! Kimsin sen? Adın ne ve buraya neden girdin? Çünkü ben seni sarayda daha önce görmedim" demiş. Nimetullah yine cevap vermeyince halifenin kız kardeşi çok sinirlenmiş ve onu dürtmek için elini Nimetullah'ın göğsüne doğru uzatmış. Göğüslerinin olmadığını fark edince ne olduğunu anlamak için elbisesini açmak istemiş.

Bunun üzerine Nimetullah "Hanımefendim! Ben bir köleyim. Beni satın al. Sana sığındım. Beni koru!" diye atılmış. Halifenin kız kardeşi "Dert etme! Yalnız kimsin, necisin? Seni buraya kim soktu?" diye sormuş. Nimetullah "Benim adım Nimetullah. Kufeli Rebi bin Hatim'in oğluyum. Haccac'ın hileyle gasp ederek buraya gönderdiği cariyeniz Nimet için canımı tehlikeye attım" diye cevap vermiş. Halifenin kız kardeşi "Tamam, üzülme sen, bana bırak bu işi" demiş ve cariyesine çağırarak "Nimet'in odasına git!" demiş.

O esnada ihtiyar kadın, Nimet'in odasına gelip "Efendine kavuştun mu?" diye sormuş. Nimet "Vallahi hayır" deyince "Belki de yanılıp yolu şaşırdı ve başkasının odasına girdi!" demiş. Bunun üzerine Nimet "Vallahi ecelimiz geldi, mahvolduk!" diye dövünmüş. Oturup ne yapacaklarını düşünmeye başlamışlar. Onlar böyle oturup düşünürken birden halifenin kız kardeşinin cariyesi yanlarına girmiş. Nimet'e selam verdikten sonra "Hanımefendim seni çağırıyor" demiş. Nimet "Baş üstüne" diye karşılık vermiş. İhtiyar kadın bunu duyunca "Belki de efendin onun yanındadır. Hilemiz ortaya çıkmıştır" demiş.

Nimet hemen hiç vakit kaybetmeden kalkıp halifenin kız kardeşinin odasına girmiş. Halifenin kız kardeşi "İşte efendin şuracıkta, yanımda oturuyor. Yolu şaşırmış. Allah'ın izniyle ne senin ne de onun korkmasına gerek yok" demiş. Nimet, halifenin kız kardeşinden bunları duyunca içi rahatlamış. Efendisi Nimetullah'a doğru gitmiş. Nimetullah da onu görünce yerinden kalkıp ona doğru gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

253. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

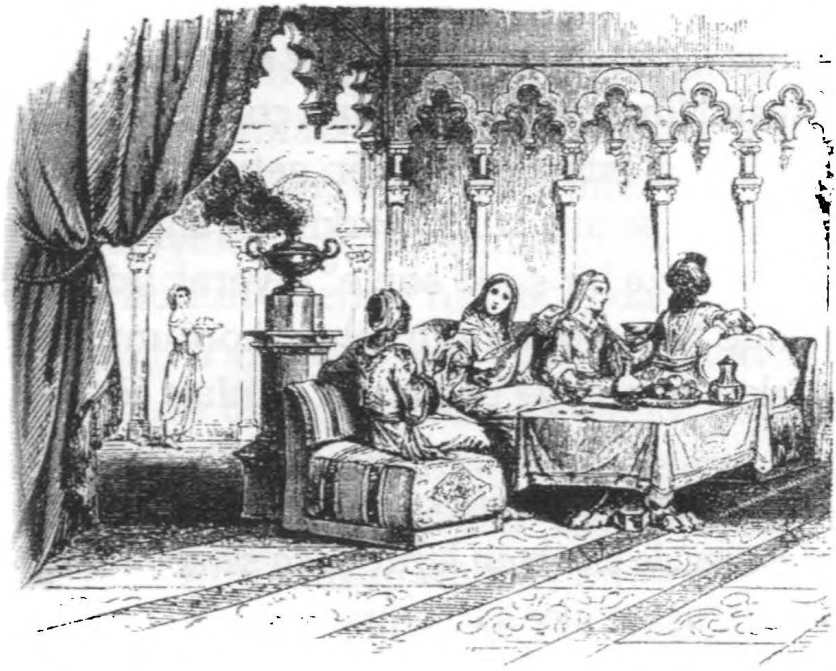

Nimetullah cariyesi Nimet'in yanına gitmiş. Kucaklaşmışlar. Birbirlerine kavuşmanın heyecanıyla bayılıp kendilerinden geçmişler. Ayıldıklarında halifenin kız kardeşi "Oturun bakalım! Şu içine düştüğümüz durumdan nasıl kurtulacağımızı iyice düşünüp

taşınalım" demiş. "Baş üstüne, işimiz artık size kaldı" diyerek ondan medet ummuşlar. Halifenin kız kardeşi "Vallahi bizden size asla kötülük gelmez" deyip cariyesine dönerek "Yiyecek, içecek bir şeyler getir!" demiş. Cariye sofrayı hazır edince karınları doyana kadar yemiş, sonra da içki sofrasının başına geçmişler. Kadehler aralarında dönüyor, bütün dertlerini, tasalarını silip süpürüyormuş.

Bir ara Nimetullah "Ne olacaksa olsun bundan sonra!" deyince halifenin kız kardeşi dönüp "Ey Nimetullah! Cariyen Nimet'i çok mu seviyorsun?" diye sormuş. Nimetullah "Hanımefendim! Beni buralara sürükleyip canımı tehlikeye atmama sebep olan onun aşkından başka ne olabilir?" diye karşılık vermiş. Halifenin kız kardeşi Nimet'e dönüp "Peki ya sen efendini seviyor musun?" diye sormuş. Nimet de "Bedenimi eriten ve beni bambaşka bir hale sokan, onun aşkından başka ne olabilir?" diye cevap vermiş. Bunun üzerine halifenin kız kardeşi "Vallahi, siz birbirinize âşıksınız. Sizi kimse ayıramaz. Gözünüz aydın, içiniz ferah olsun" demiş. Bunu duyan Nimet ve Nimetullah çok sevinmişler.

Nimet bir ud istemiş. Hemen getirmişler. Alıp ayarını yaptıktan sonra türlü şarkılar çalıp şiirler okumuş. Sonra "Bize bir şarkı söyle" diyerek udu efendisine uzatmış. Nimetullah udu alıp akordunu yaptıktan sonra şarkı söylemeye başlamış. Şunları söylemiş:

Ay, keşke üstümde lekeler olmasaydı deyip yakınıyor
Oysa güneş de sıcaktan kızarmasa senin gibi olurdu
Şaşkınım, aşkta nice şaşkınlıklar,
Dertler, huzur ve iz bırakan lekeler varmış
Bana sevgiliye giden yol ne kadar uzun geliyorsa
Sevgiliden ayrılan yol o kadar uzak geliyor

Şarkısını bitirince cariyesi bir kadeh doldurup uzatmış. Nimetullah kadehi alıp kafasına dikmiş.

Sonra Nimet bir kadeh daha doldurup halifenin kız kardeşine uzatmış. O da alıp kafasına dikmiş ve udu alıp akordunu yaptıktan, tellerini iyice gerdikten sonra şarkıya başlamış:

Kalbimde gam ve hüzün iyice yer etti
İçimde dolanan aşk ise çok daha büyük
Bedenim aşkımdan ve sevdamdan hasta düştü

Sonra udu Nimetullah'a uzatmış. Nimetullah udu tekrar alıp tellerini düzelttikten sonra bir şarkı daha söylemiş.

Bu şekilde şiirler okuyor, udun tellerinin nağmesi altında içip sevinç ve mutluluk içinde eğleniyorlarken birden halife yanlarına gelmiş. Halifeyi görür görmez hemen yerlerinden fırlarmış, eğilip yeri öpmüşler. Halife Nimet'e şöyle bir bakınca elindeki udu görüp "Ey Nimet! Senden ağrı ve sızıları, dert ve kederleri gideren Allah'a şükürler olsun" demiş. Sonra cariye kılığındaki Nimetullah'ı görünce kardeşine "Kardeşim! Şu Nimet'in yanındaki cariye de kim?" diye sormuş. Kız kardeşi "Efendim, o cariye Nimet'in arkadaşıdır. Nimet onsuz yemez içmez olmuştu, onun için getirttik" demiş. Bunun üzerine halife "O da Nimet gibi tatlı yüzlüymüş! Yarından tezi yok, Nimet'in odasının yanında ona da bir oda ayırın. Yataklar, yaygılar, kumaşlar çıkarın. Ne gerekiyorsa hepsini taşıyın" demiş. Halifenin kız kardeşi yemekler hazırlatıp kardeşine sunmuş. Halife de oturup onlarla birlikte yiyip içmiş. Sonra bir kadeh doldurmuş...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

254. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife kadehi doldurup Nimet'e şiir okumasını işaret etmiş. Bunun üzerine Nimet iki kadeh daha içip udu eline alarak iki beyit okumuş. Halife coşmuş, bir kadeh daha doldurup Nimet'e uzatmış ve şarkı söylemesini emretmiş. Nimet kadehi içtikten sonra udun tellerini iyice germiş ve şarkısını söylemiş. Halife Nimet'in şarkısını duyunca "Helal olsun sana! Ne güzel, ne tatlı söylüyorsun" demiş. Gece yarısına kadar sevinç ve mutluluk içinde eğlenmeye devam etmişler.

Sonra halifenin kız kardeşi "Ey müminlerin emiri! Yüce mertebelere erişmiş bir zatın kitabında bir hikâye okumuştum" demiş. Halife "Neymiş o hikâye?" deyince halifenin kız kardeşi "İyi dinle" diyerek anlatmaya başlamış: "Kufe'de Rebi diye birinin Nimetullah adında bir oğlu varmış. Oğlanın sevdiği bir cariyesi varmış. Cariye de oğlanı seviyormuş. Aynı beşikte büyümüşler. Yetişkinliğe erişip birbirlerini aşkla sevmeye başladıklarında kader onları felaketlere boğmuş. Ayrılmalarına hükmetmiş. Hainler üstlerine çöreklenip kızcağızı evden çıkartmışlar. Onu zorla alıp götürmüş, hükümdarlardan birine on bin dinara satmışlar. Ancak cariye efendisini, efendisi de cariyesini çok seviyormuş. Bu yüzden efendisi ailesini, yerini, yurdunu terk etmiş ve cariyesini arayıp ona kavuşmak için yollara düşmüş...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

255. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halifenin kız kardeşi devam etmiş: "Nimetullah böyle yerinden, yurdundan ayrı, kendini tehlikeye atmış, canını dişine takmış bir haldeyken nihayet cariyesiyle kavuşma fırsatı bulmuş. Cariyenin adı Nimet'miş. Cariyesine kavuştuğunda daha yan yana oturamadan Nimet'i cariye hırsızlarından satın alan hükümdar yanlarına gelivermiş. Hükümdar bu ikisine çok kızmış. Hemen öldürülmelerini emretmiş. Acımadan, derhal hükmün uygulanmasına karar vermiş."

Hikâyesini anlattıktan sonra halifenin kız kardeşi halifeye dönüp "Hükümdarın şu insafsızlığına ne dersin ey müminlerin emiri?" diye sormuş. Halife "Çok tuhaf! Hükümdarın af yolunu tutması gerekirdi. Çünkü hükümdar şu üç şeyi dikkate almalıydı: İlki bunlar birbirlerine âşıklar. İkincisi bunlar onun evinde ve hükmü altındalar. Üçüncüsü de hükümdar insanlar arasında hüküm verirken acele karar vermemelidir. O hükümdarın yaptığı da iş mi? Zira o hükümdar hiç de hükümdarlara yaraşır davranmamış" demiş.

Bunun üzerine kız kardeşi "Ey kardeşim! Yerlerin ve göklerin hükümdarı olan Allah hakkı için Nimet'e emret de şarkı söylesin. Ne söyleyeceğini bir dinleyelim" demiş. Halife kız kardeşinin isteği üzerine Nimet'e dönüp "Ey Nimet! Haydi bize bir şarkı söyle bakalım" dedi.

Nimet udu eline alıp şunları söylemiş:

Zaman ihanet etti, hep vefasızlık yaptı
Kalpleri avlayıp düşünceleri uyuttu
Birbirine kavuşan sevgilileri ayırdı

Onun için yanaklardan hep yaşların süzüldüğünü görürsün
Ben, o, başkaları... Hep mutluyduk
Zaman hepimizi paramparça etti
Senin ayrılığından dolayı gece gündüz gözlerimden
Sicim gibi kan ve gözyaşı dökülüyor

Halife şarkıyı duyunca çok beğenmiş. Kardeşi "Kendisi aleyhine dahi olsa bir hüküm veren kimse onu yerine getirmek, sözünün gereğini yapmakla yükümlüdür. Sen kendin biraz önce bir hüküm verdin" demiş. Sonra Nimetullaha dönüp "Ayağa kalk!" diye emretmiş. Sonra Nimet'e "Sen de ayağa kalk!" demiş. İkisi de hemen ayağa kalkıp beklemeye başlamışlar. Bunun üzerine kız kardeşi halifeye dönüp "Ey müminlerin emiri! Şu ayakta duran kızcağız Haccac bin Yusuf'un çalıp sana hediye ettiği Nimet'dir. Mektubunda sana on bin dinara satın aldım diyerek yalan söylemiş. Şu ayakta duran da onun efendisi Nimetullah'dır. Senden isteğim atalarının yüzü suyu hürmetine bu ikisini affet, onları birbirlerine bağışla ve sevaplarını al. Onlar artık senin hükmün altındalar. Yemeğini yiyip şarabını içtiler. Ben de onlardan yanayım. Bağışlanmalarını istiyorum" demiş.

Bunu duyan halife "Haklısın! Bununla alakalı daha önce bir hüküm vermiştim ve ben verdiğim hükümden asla dönmem" deyip Nimet'e dönmüş ve "Ey Nimet! Bu adam senin efendin mi?" diye sormuş. Nimet çekine çekine "Evet" deyince "Korkmayın! Sizi birbirinize bağışladım" demiş.

Sonra Nimetullah'a "Nimet'in yerini nasıl öğrendin? Sana burayı kim tarif etti?" diye sormuş. Nimetullah "Başımdan geçenleri iyi dinleyin, sözüme kulak verin o halde. Atalarınızın hakkı için sizden hiçbir şeyi gizlemeyeceğim" deyip olan biten her şeyi anlatmaya başlamış. Acem diyarından gelen doktorla yaptıklarını, ihtiyar kadınla aralarında geçenleri, onun kendi-

sini saraya nasıl soktuğunu, kendisinin kapıları nasıl karıştırdığını teker teker anlatmış. Halife şaşkınlıkla dinlemiş bütün bunları. Sonra da "Doktoru çağırın hemen!" diye emretmiş. Doktor huzuruna getirilince onu seçkin dostları arasına katmış ve güzel bir elbise giydirip değerli hediyelerle ödüllendirilmesini emretmiş. "İşleri böyle yola koyan bir kimsenin bizim seçkin dostlarımızdan olması gerekir" demiş.

Nimet ile Nimetullah'a ve bunlara yardımcı olan ihtiyar kadına da türlü ikramlarda bulunmuş. Nimet ve Nimetullah halifenin yanında yedi gün kalıp keyiflerince eğlenmişler. Daha sonra Nimetullah cariyesiyle beraber yolculuğa çıkmak için halifeden izin istemiş. Halife de Kufe'ye dönmelerine izin vermiş. Yurtlarına dönmüş, ana babalarına kavuşmuşlar. Bütün tatları yok eden, bütün birlikleri darmadağın eden ölüm gelene kadar da mutlu bir hayat sürmüşler.

Emcet ile Esat Behram'ın hikâyesini dinlediklerinde çok şaşırmış, "Gerçekten çok acayip bir hikâyeymiş" demişler...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

256. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Emcet ile Esat, Behram'ın hikâyesini çok beğenmişler. O gece iki kardeş beraber uykuya dalmışlar. Sabah olduğunda kalkıp sultanla görüşmek istemiş, huzura girmek için izin istemişler. Sultan iki kardeşi huzuruna kabul edip ikramlarda bulunmuş. Oturup

sohbet etmişler. Onlar böyle oturup sohbet ederken birden bağırıp çağırarak yardım isteyen insan çığlıkları duymuşlar. Muhafızlardan biri hemen sultanın yanına girip "Hükümdarlardan biri askerleriyle beraber şehre girdi. Kılıçları bellerinde. Ne istediklerini bilmiyoruz!" demiş. Sultan muhafızın söylediklerini veziri Emcet ile Esat'a haber verince, Emcet hemen "Ben gidip nelerin olduğuna bir bakayım" demiş.

Emcet şehir dışına çıktığında orada hükümdarın askerlerini ve atlara binmiş kölelerini görmüş. Emcet'i gördüklerinde şehrin sultanının elçisi olduğunu anlamış, alıp hükümdarlarının huzuruna götürmüşler. Emcet hükümdarın huzuruna varınca eğilip yeri öpmüş. Kafasını kaldırınca bir de ne görsün! Hükümdar yüzü peçeli bir kraliçeymiş. Kraliçe "Benim tek derdim bu şehirdeki bir köle. Eğer onu sizin yanınızda bulursam mesele kalmaz. Bulamazsam aramızda çetin bir savaş olacak demektir. Çünkü ben onu bulmak için geldim" demiş.

Emcet "Ey kraliçe! Bu köleyi anlatır mısın? Adı, şanı neymiş? Neyin nesi, kimin fesiymiş?" diye sormuş. Kraliçe "Kölenin adı Esat, benim adım da Mercane. O köle Mecusi Behram'ın yanında gelmişti bana. Ancak Behram onu bana satmaya razı olmadı. Ben de onu zorla aldım. Bir gece saldırıp yanımdan çalmışlar. Kölenin şu şu özellikleri var" diyerek Esat'ın özelliklerini sıralamış.

Emcet bunları duyunca Mercane'nin anlattığı kölenin kardeşi Esat olduğunu anlamış ve kraliçeye "Ey kraliçe! Bize çıkış yolları gösteren Allah'a şükürler olsun. Bahsettiğin köle benim kardeşimdir" deyip hikâyesini anlatmış. Gurbet ellerde yaşadıklarını bir bir sayıp Abanoz adasından neden çıktıklarını söylemiş. Mercane bunları duyunca çok şaşırmış ve Esat'ı bulduğu için çok sevinip bu müjdeli haberi veren Emcet'e hediyeler vermiş.

Emcet daha sonra sultanın yanına varıp olan biteni anlatmış. Hepsi buna çok sevinmiş. Sultan, Emcet ve Esat saraydan çıkıp kraliçeye gitmişler. Yanına varıp oturup sohbet etmişler. Ancak tam o sırada birden bir toz bulutu çıkıp her yanı kuşatmış. Aradan kısa bir süre geçip de toz bulutu dağılınca, ardından taşkın denizler gibi gürleyen muhteşem bir ordu çıkmış. Teçhizat ve donanım bakımından hazırlıklıymışlar. Şehre yönelip yüzüğün serçe parmağını sarıp kuşattığı gibi şehri dört bir yandan sarmışlar. Emcet ve Esat "Allah'tan geldik, yine Allah'a döneceğiz. Lakin bu ne büyük bir ordu! Düşman ordusu olduğunda şüphe yok. Şu Kraliçe Mercane ile bir olamazsak bizden şehri alırlar. Bizi de sağ bırakmazlar. Ancak şimdi çıkıp neyin nesi, kimin fesi olduklarını anlamaktan başka yapacak bir şey yok" demişler. Vezir Emcet kalkıp şehrin kapısından çıkmış. Ancak Kraliçe Mercane'nin ordusunu geçip düşman askerlerinin yanına vardığında onların dedesi Sultan Gayur'un ordusu olduğunu anlamış

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

257. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Emcet askerlerin yanına vardığında onların adaları ve denizleri olan, yedi saray sahibi dedesi Sultan Gayur'un askerleri olduğunu görmüş. Huzuruna çıktığında yerleri öpüp saygılarını sunduktan sonra "Efendim, siz hangi sultansınız?" diye sormuş. Sultan: "Adım Sultan Gayur. Geçerken uğradım. Zaman, kı-

zım Büdûr yüzünden beni perişan etti. Gitti, beni terk etti. Bir daha da dönmedi. Ne kızımdan ne de kocası Kameruzzaman'dan bir haber alamadım" deyip "Sizlerden gören, duyan oldu mu?" diye sormuş.

Emcet bunu duyunca başını öne eğip bir süre düşünmüş. Karşısındaki sultanın annesinin babası, yani dedesi olduğu muhakkakmış. Sonra başını kaldırıp tekrar yeri öpmüş ve ona kızı Büdûr'un oğlu olduğunu söylemiş. Sultan Gayur onun, kızı Büdûr'un oğlu olduğunu anlayınca boynuna atılmış. Sarılıp ağlaşmışlar. Sultan Gayur "Beni sana kavuşturan Allah'a şükürler olsun" demiş.

Daha sonra Emcet annesi Büdûr ile babası Kameruzzaman'ın iyi olduklarını ve Abanoz adası denilen yerde yaşadıklarını söylemiş. Babası Kameruzzaman'ın kendisine ve kardeşi Esat'a kızıp öldürülmelerini emrettiğini, haznedarın onlara acıyıp öldürmeden bıraktığını anlatmış. Bunları duyan Sultan Gayur "Ben seni ve kardeşini babana götürüp aranızı bulacağım. Sonra da yanınızda kalacağım" demiş. Emcet tekrar yerlere kapanıp teşekkür etmiş dedesine.

Sonra hep beraber sultanın ve kraliçe Mercane'nin yanına dönmüş, olan biteni anlatmışlar. Mercane "Ben de askerimle beraber sizinle gelip aranızı bulmak için çalışacağım" demiş. O esnada yine bir toz bulutu yükselip her tarafı kuşatmış. Nehirler kararmış, ortalık çığlıklar, bağrışıp çağrışmalar ve at kişnemeleriyle dolmuş. Kılıçların parladığını, mızrakların çekildiğini görmüşler.

Sultan olanları görünce "Ne mübarek bir günmüş! Daha önce bu iki orduyla bize lütufta bulunan Allah'a şükürler olsun. İnşallah Allah Teâlâ şimdi de bu gelen orduyu da bize ihsan edecektir" demiş. Sonra Emcet'e dönüp "Kardeşin Esat ile git de şu askerlerin neci olduklarını bir öğren. Çok büyük bir orduymuş. Bundan daha büyük bir ordu görmedim" demiş.

İki kardeş çıktıktan sonra sultan şehri saran ordudan korktuğu için şehrin kapısını kapattırmış. Emcet ile Esat gelen ordunun yanına varmışlar. Bir de ne görsünler, bunlar Abanoz adasının ordularıymış. Babaları Kameruzzaman da oradaymış. Babalarını görünce ağlayarak yerlere kapanıp toprağı öpmüşler. Kameruzzaman da onları görünce hemen kendini yere atmış. Gözyaşlarına boğulup af dileyerek evlatlarını bağrına basmış. Onlardan ayrıldıktan sonraki çektiği sıkıntıları, yalnızlıkları anlatmış. Daha sonra Emcet ile Esat babalarına sultan Gayur'un yanlarında olduğundan bahsetmişler. Bunun üzerine Kameruzzaman atına binip seçkin adamlarıyla birlikte, yanlarına evlatlarını da alarak sultan Gayur'un askerlerinin bulunduğu yere doğru hareket etmiş. Yaklaştıklarında Kameruzzaman'ın gelmekte olduğunu haber vermek üzere içlerinden biri öne geçmiş. Sultan Gayur da gelenleri karşılamak için ilerlemiş. Nihayet birbirlerine kavuşup da karşıdakinin kim olduğunu öğrenince böyle bir yerde buluşup kavuşmalarına çok şaşırmışlar.

Şehir halkı yemekler ve tatlılar yapıp ziyafet sofraları hazırlamışlar. Atların ve develerin yemlerini verip askerlerin her türlü ihtiyacını karşılamışlar. O esnada bir toz bulutu daha yükselip yeri göğü kaplamış. Dörtnala koşan atlar yeryüzünü sallamış. Davul sesleri fırtınayı andırıyormuş. Ordunun tamamı bütün teçhizatıyla, zırh ve kalkanlarıyla hazırmış. Hepsi siyah elbiseler giyiyormuş. Ortalarında ise sakalları göğsüne kadar uzanan bir ihtiyar varmış. Onun üstünde de kara elbiseler varmış. Şehir halkı devasa orduya bakınca şehrin sahibi olan hükümdar diğer hükümdarlara "Böyle bir günde sizi üstünde kara elbiseleri olan orduya kavuşturan Allah'a şükürler olsun. Hepiniz birbirinizi tanıyorsunuz, yeri göğü kaplayan şu büyük, muhteşem ordu da ne?" demiş. Bunu duyan hükümdarlar "Korkma! Bizim üçümüzün de çok askeri var.

Düşman ordusu bizim üç katımız olsa bile seninle beraber savaşırız" demişler.

Onlar böyle konuşurken yeri göğü kaplayan askerlerin arasından bir elçi çıkıp şehre doğru yönelmiş. Elçiyi Kameruzzaman'ın, sultan Gayur'un, kraliçe Mercane'nin ve şehrin sahibi olan sultanın huzuruna getirmişler. Elçi yere eğilip toprağı öpmüş ve "Hükümdarımız Acem diyarındandır. Evladını kaybedeli yıllar oldu. Aramadık yer bırakmadı. Evladını sizin yanınızda bulursa korkmanıza gerek yok. Bulamazsa aranızda müthiş bir savaş kopacak ve şehrinizi harap edecek" demiş. Kameruzzaman "Acem yurdundan olan bu hükümdarın adı nedir?" diye sormuş. Elçi "Hükümdar Şehraman'dır. Bu askerleri geçerken uğradığı yerlerden topladı. Dönüp dolaşıp yana yana evladını arıyor" diye cevap vermiş. Kameruzzaman elçinin dediklerini duyunca bir çığlık atıp bayılmış.

Bir süre baygın yatmış. Ayıldığında ağlamaya başlayıp Emcet, Esat ve yanındaki seçkin adamlarına "Evladım! Şu elçiyle beraber gidin. Babama, yani dedenize selam söyleyin. Ona beni müjdeleyin. O beni kaybettiğine çok üzgün. Şimdi benim yüzümden yas elbiselerine bürünmüş" demiş. Sonra orada bulunan sultanlara ve kraliçeye çocukluk günlerinde yaşadığı şeylerin hepsini anlatmış. Herkes bu duyduklarına çok şaşırmış. Sonra hep beraber çıkmış, önde Kameruzzaman, arkada diğer hükümdarlar birlikte hükümdar Şehreman'ın yanına gitmişler. Kameruzzaman babasına selam verip kucaklamış. Baba oğul sevinçten bayılıp oldukları yere yığılmışlar. Ayıldıklarında babası oğluna neler yaşadığını anlatmış. Sonra diğer hükümdarlar da Kameruzzaman'ın babasını selamlamışlar.

Mercane'yi Esat ile evlendirdikten sonra ülkesine göndermiş, sakın bizi unutmayın diye sıkı sıkı tembih etmişler. Emcet'i de Behram'ın kızı Bistan ile evlendir-

mişler. Hep beraber Abanoz şehrine gitmişler. Kameruzzaman babasıyla başa başa oturup yaşadıklarını, evlatlarına nasıl kavuştuğunu ona anlatmış. Sevinip birbirlerini kutlamışlar.

Sultan Gayur da kızının yanına varıp selam vermiş. Özlemi dindirmiş. Abanoz şehrinde tam bir ay kalıp kızını da alarak yola çıkmış

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

258. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Gayur, kızı ve beraberindeki bir heyetle ülkesine doğru yola çıkmış. Emcet'i de yanlarına almışlar. Ülkelerine varıp yerleştiklerinde Emcet'i dedesinin tahtına oturtmuşlar. Kameruzzaman da dedesinin şehri Armanos'ta oğlu Esat'ı tahta oturtmuş. Dedesi de buna razı olmuş. Daha sonra Kameruzzaman hazırlık yapıp babası hükümdar Şehreman ile yolculuğa çıkmış. Nihayet Kanarya adalarına varmışlar. Şehri kendisi için süslenmiş bulmuşlar. Bir ay boyunca ziyafetler verilip eğlenceler yapılmış. Kameruzzaman babasının tahtına geçmiş. Bütün ağızların tadını bozan, her şeyi darmadağın eden ölüm gelene kadar adaletle hükmetmiş.

Hükümdar Şehriyar "Ey Şehrazat! Bu hikâye gerçekten çok güzelmiş" deyince Şehrazat "Bu hikâye yanakları benli Alaaddin'in hikâyesinin yanında hiç kalır" dedi.

Şehriyar "Onun hikâyesi de nasılmış?" diye sordu.

Yanakları Benli Alaaddin'in Hikâyesi:

Şehrazat ertesi gece hikâyeyi anlatmaya başladı:

Ey bahtı güzel sultanım! Evvel zaman içinde Mısır'da Şemseddin adında bir tüccar yaşarmış. Bu tüccar, Mısır'ın en iyi ve en doğru sözlü tüccarlarındanmış. Hizmetçileri, maiyeti, köleleri ve cariyeleri varmış. Malı, mülkü çok fazlaymış. Mısır limanındaki tüccarların başıymış. Tüccarın çok sevdiği bir karısı varmış. Karısı da bunu çok severmiş. Ancak kırk yıl birlikte yaşamalarına rağmen ne bir kız ne de bir erkek evlatları olmuş. Şemseddin bir gün dükkânında otururken tüccarları şöyle bir gözünün önüne getirmiş. Her birinin bir, iki hatta daha fazla çocuğu varmış. Babalarıyla birlikte dükkânlarında otururlarmış.

O gün günlerden cumaymış. Onun için tüccar kalkıp hamama gidip yıkanmış. Çıkınca eline bir ayna alıp bakmış. Aynada yüzünü görünce "Aman Allah'ım" demiş. Sonra sakallarına bakmış. Sakalındaki beyazlar siyahlardan çok olduğunu görünce sakaldaki akların ölümü haber verdiklerini hatırlamış.

Karısı kocasının ne zaman geleceğini bilir, kocası için yıkanıp kendine çekidüzen verirmiş. O gün de kocası eve gelince "Hayırlı akşamlar" demiş. Ancak tüccar "Ben daha bir hayır görmedim" diye yanıtlamış kocasını. Kadın daha kocası gelmeden cariyeye "Akşam yemeğini getir" diye emir vermiş olduğundan cariye Tüccar eve girer girmez yemeği getirmiş. Kadın "Buyur kocacığım, ye" diyerek tüccarı sofraya buyur etmiş ama tüccar "Canım yemek istemiyor" deyip sofradan yüzünü çevirmiş. Karısı "Neden yemiyorsun? Bir şeye mi canın sıkıldı?" diye sormuş. Adam "Canımı sıkan sensin" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

259. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şemseddin karısına "Canımı sıkan sensin" deyince karısı "Neden?" diye sormuş. Bunun üzerine Şemseddin "Bugün dükkânımı açtım. Tüccarlara baktığımda her birinin bir, iki hatta daha fazla çocuğu olduğunu gördüm. Hepsi de babaları gibi dükkânlarda oturuyorlardı. Kendi kendime ne bahtsız adammışım diye düşündüm. Seninle evlendiğim gün bana senin üstüne evlenmeyeceğime, Habeşî veya Rumî cariyelerle ya da senden başkasıyla gönül eğlendirmeyeceğime dair yemin ettirmiştin. Ben de senden uzakta bir gece geçirmedim. Hâsılı kelam, sen kısırsın. Bana bir çocuk doğuramadın" demiş. Karısı hemen "Allah aşkına, sebep ben değilim. Asıl kısır olan sensin" diye atılmış. Tüccar "Erkek de kısır olur muymuş hiç" diye çıkışmış. Kadın "Bal gibi olur" deyince "Kısırlığa çare olacak ilaç nerde bulunur?" diye sormuş. Karısı "Aktarlara sor" diye cevap vermiş.

Tüccar yatağa uzandığında karısını suçladığı, ayıbı ona attığı için pişman olmuş. Ertesi gün çarşıya gidip bir aktar bulmuş. Selam verip içeri girmiş. "Sende erkek için kısırlık ilacı var mı?" diye sormuş. Aktarcı: "Vardı ama bitti. İstersen komşu dükkâna sor" demiş. Tüccar böyle sora sora bütün aktarları dolaşmış. Hepsi arkasından gülüyorlarmış. Sonunda dükkânına dönüp oturmuş.

Çarşıda bir tellal başı varmış. Adı Şeyh Muhammed Simsim imiş. Fakir bir adammış. Her gün tüccar Şemseddin'e uğramayı âdet edinmiş imiş. O gün de yine gelip selam vermiş. Tüccar Şemseddin öfkeyle selamına karşılık verdikten sonra karısıyla arasında olanları anlatmış. "Kırk senedir evliyiz. Bana ne bir kız

ne de bir erkek evlat verdi. Dedi ki bunun sebebi sensin. Kısırmışım. Kısırlığıma çare olacak, şifa verecek bir şey aradım. Ancak bulamadım" demiş. Şeyh Muhammed "Bana bir dinar ver" demiş. Şemseddin "Al sana iki dinar" diyerek iki dinar vermiş. Şeyh Muhammed iki dinarı aldıktan sonra "Şu porselen kâseyi de uzat" demiş. Tüccar kâseyi uzatmış. Şeyh Muhammed kâseyi alıp aktara koşmuş.

Ondan bir miktar Rum karışımı, yanına biraz hint biberi, tarçın, karanfil, kaküle, zencefil, biber, kertenkele almış. Hepsini ezip yağda erittikten sonra üç yaprak biberiye ve bir kadeh dolusu da çörek otu alıp suda bekletmiş. Sonra hepsini birleştirip balla karıştırarak macun yapmış. Porselen kâseye koyup tüccarın yanına varmış. Hazırladığı macunu verip "İşte senin ilacın bu. Yalnız akşam yemeğinde bol acı ve baharatlı dana eti ile evcil güvercin eti yedikten, şeker şerbeti içtikten sonra bundan bir kaşık alman gerekir" diye tembihlemiş. Tüccar Şeyh Muhammed'in dediklerinin hepsini aldı ve karısına gönderip "Şunları güzelce pişir. İlacı da alıp ben isteyene kadar sakla" demiş. Kadın kocasının dediklerini bir bir yapmış. Akşam olunca yemeğini hazırlayıp getirmiş. Oturup beraber yemişler. Sonra karısından ilacı getirmesini istemiş. Yiyince hoşuna gitmiş ve o yüzden ilacın geri kalanını da yiyip bitirmiş. Yatağa uzandı. Karısı da gelip koynuna girmiş.

Karısı hamile kalmış. Günlerini doldurduktan sonra da doğum yapmış. Ebe bebeği kucağına almış, tekbir getirip kulağına ezan okumuş. Sonra kundağına sarıp annesine vermiş. Annesi göğsünü açıp bebeği emzirmiş. Oğlan sütünü içip karnını doyurunca uyumuş.

Ebe üç gün boyunca yanında kalmış. Yedinci gün oğlanı tuzlamışlar. Tüccar, karısının yanına girip onu kutlamış ve "Allah'ın emaneti nerede?" diye sormuş. Kadın eşsiz güzellikteki bebeği, yaratanın emanetini kocasına uzatmış. Daha yedi günlükmüş ama bakan-

lar bir yaşında sanırmış. Tüccar oğluna bakınca ay gibi parladığını görmüş. Yanaklarında da benler varmış. Karısına dönüp "Adını ne koydun?" diye sormuş. Karısı "Eğer kız olsaydı adını ben koyardım. Bu oğlan. Onun adını sen koymalısın" demiş.

O zamanlarda insanlar çocuklarının isimlerini fallara bakarak koyarlarmış. Ne koyalım diye konuşup dururlarken biri çıkıp "Efendim Alaaddin koyun" demiş. Bunun üzerine Şemseddin "Benli Alaaddin koyalım" demiş. Çocuğa sütanneler tutmuşlar. İki yıl emzirdikten sonra sütten kesmişler. Sonra çocuk büyüyüp gelişmiş, yürümeye başlamış. Yedi yaşına gelince nazar değer diye korktuklarından oğlanı bodrum kata koymuşlar. Babası "Bu oğlan sakalı çıkana kadar buradan çıkmayacak" deyip yanına bir cariye ile bir de köle vermiş. Cariye sofrayı hazırlıyor, köle oğlana götürüyormuş. Sonra oğlanı sünnet ettirmiş, büyük bir ziyafet vermişler.

Aradan zaman geçmiş, Kur'an'ı, yazıyı ve çeşitli ilimleri öğretmesi için bir fakih getirtmişler. Bu sayede çocuk bütün ilimleri öğrenip iyi bir ilim adamı olmuş.

Günlerden bir gün kölesi sofrayı getirince oğlanın bulunduğu odanın kapısını açık unutmuş. Alaaddin hemen kendini dışarı atıp annesinin yanına gitmiş.

Annesinin yanında kadınlardan seçkin bir zümre varmış. Kadınlar annesiyle konuşup sohbet ederlerken eşsiz güzelliğiyle hükümdarlar gibi yanlarına girmiş. Kadınları onu görünce hemen yüzlerini kapatıp annesine "Allah iyiliğini versin kadın! Şu yabancı köleyi yanımıza nasıl sokarsın? Hayâ imandandır, bilmez misin?" demişler. Annesi "Bu, benim evladım, kalbimin yarısı. Mısır limanındaki tüccarların başı Şemseddin'in oğludur" diye cevap vermiş. Kadınlar şaşkınlıkla "Allah Allah! Senin çocuğun var mıydı? Biz hiç görmedik" dediklerinde "Babası nazar değmesinden korktu. O yüzde onu bodrum katta büyütüp yetiştirdi" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

260. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin'in annesi "Babası nazar değer korkusuyla onu bodrum katta büyütüp yetiştirdi. Belki hizmetçi kapıyı açık unutunca çıkıvermiştir. Bizim niyetimiz sakalı çıkana kadar oradan dışarıya çıkarmamaktı" demiş. Kadınlar Alaaddin'in annesini tebrik etmişler. Alaaddin kadınların yanından ayrılıp avluya çıkmış. Bir sedire çıkıp oturmuş. O böyle otururken avluya köleler girmiş. Yanlarında babasının katırı varmış. Alaaddin "Bu katır nereden geliyor?" diye sormuş. Köleler "Babanızı dükkâna bıraktık. Sonra da katırı getirdik" demişler. Kö-

lelere "Babam ne iş yapıyor?" diye sormuş. "Babanız Mısır limanındaki Tüccarların başı, Arapların sultanıdır" demişler. Alaaddin hemen annesinin yanına çıkıp "Anneciğim! Babamın mesleği nedir?" diye sormuş.

Annesi "Evladım, baban tüccardır, Mısır'daki tüccarların reisidir. Arap evlatlarının, kölelerinin sultanıdır. Onunla alım satım yapanlar bin dinarın altında iş yapmazlar. Uzak diyarlardan gelen az olsun, çok olsun, bütün ticaret malları onun elinden geçer. O nasıl isterse öyle olur. Babanın evine girmeyen bir mal beldelerde dolaşamaz. Evladım, Allah Tealâ babana sayısız mallar verdi" diyerek babasının ne iş yaptığını açıklamış ona.

Bunun üzerine oğlan "Anneciğim! Beni Arapların sultanına, tüccarların reisi babama oğul kılan Allah'a şükürler olsun. Ancak neden beni bodrum katına hapsedip terk ettiniz?" diye çıkışmış.

Annesi "Evladım, seni oraya koymamızın tek sebebi nazar değmesinden korkmamızdır. Çünkü nazar haktır ve kabir halkının çoğunun ölüm sebebi de nazardır" deyince, "Anneciğim! Allah'ın takdirinden nereye kaçılır? Kaçmak Allah'ın takdirine mani olabilir mi? Kaderde yazılandan kaçış mümkün değildir. Dedemi alan kader, babamı bırakacak mı? Bugün yaşayan yarın ölebilir. Babam ölürse ben ortaya çıktığımda bana kim inanır? Büyükler 'Allah Allah! Biz Şemseddin'in ne oğlunu ne de kızını gördük. Şimdi beytülmale gelip babasının malını alacak' demezler mi? Şair ne güzel demiş:

Bir gün delikanlı ölür, malı gider
Ahlak düşkünleri de kadınlarına el koyar

Ey anacığım! Sen babamla konuş! Çarşıya beni de götürüp, bana bir dükkân açsın. Ben de mal alıp satayım. Ticareti, alıp satmayı öğretsin bana" demiş. Bunun üzerine annesi "Tamam evladım, baban geldiğinde bunları onunla konuşurum" demiş.

Tüccar evine döndüğünde oğlu Alaaddin'i annesinin yanında oturur bulmuş. Hemen "Bu oğlanı neden çıkardın?" diye atılmış. "Efendim, onu ben çıkarmadım. Lakin hizmetçiler kapıyı açık unutmuşlar. Ben yanımda seçkin kadınlardan bir grupla otururken çıkageldi" deyip olanları ve oğlunun söylediklerini anlatmış. Şemseddin oğluna dönüp "Tamam evladım, inşallah yarın senin alıp çarşıya götüreyim. Lakin evladım, çarşıda, dükkânlarda oturup kalkmak her halükârda bir edep ve olgunluk gerektirir, unutma sakın" demiş. Alaaddin babasının sözü üzerine sevinç içinde yatağa girmiş.

Sabah olunca babası oğlunu hamama sokmuş. Sonra paha biçilmez bir elbise giydirmiş. Kahvaltı yapıp karınlarını bir güzel doyurduktan sonra Şemseddin katırına binmiş, oğlunu da başka bir katıra bindirmiş. Önde Şemseddin, arkada oğlu, çarşıya doğru yönelmişler. Çarşı halkı, tüccarların reisi Şemseddin'in, ardında yüzü ayın on dördü gibi parlayan bir oğlanla geldiğini görmüşler. İçlerinden biri yanındakine "Şu tüccar başı Şemseddin'in ardındaki oğlana bak! Biz de onu iyi bilirdik. Saçı sakalı ağarmış, kalbi simsiyahmış!" demiş. Daha önce bahsettiğimiz Şeyh Muhammed Simsim de tüccara dönüp "Artık Şemseddin'in başımızda reis olmasına asla razı olmayız!" demiş.

Tüccar başı Şemseddin'in âdeti şöyleymiş: Her sabah evinden gelir, dükkânına otururmuş. Çarşının reisi de gelip tüccarlara Fatiha suresini okurmuş. Sonra hep beraber kalkıp Tüccar başı Şemseddin'in yanına gelirler ve onun yanında Fatiha suresini okur, hayırlı sabahlar diyerek her biri kendi dükkânının başına geçermiş. O gün de her zamanki gibi gelip dükkânına oturmuş. Ancak her zaman gelen tüccarlar bu sefer gelmemişler. Hemen çarşı reisini çağırıp "Tüccarlar neden her zaman olduğu gibi toplanıp

gelmiyorlar?" diye sormuş. Reis "Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum ama tüccarlar seni başkanlıktan azletmeye karar verdiler. Onun için gelip okumuyorlar" demiş.

Şemseddin "Neden?" diye sormuş. Çarşı reisi "Şu yanında oturup duran çocuk da ne oluyor? Sen tüccarların reisisin. Bu çocuk senin kölen mi yoksa karının akrabası filan mı? Zannımca sen oğlanı seviyor ve biraz ona meylediyorsun!" deyince Şemseddin yerinden fırlayıp "Sus kör olasıca sus! O benim olum!" diye bağırmış. Reis: "Allah Allah! Biz senin çocuğun olduğunu hiç bilmiyorduk" deyince "Sen bana kısırlık ilacını getirmiştin ya! İşte o zaman karım hamile kaldı ve şu çocuğu doğurdu. Ancak nazar değer diye korktuğumdan onu evin bodrum katında büyüttüm. Niyetim bir tutam sakalı çıkana kadar oradan çıkarmamaktı. Lakin annesi razı olmadı. Oğlum da benden kendisi için bir dükkân açmamı, oraya mallar koymamı ve kendisine alım satımı öğretmemi istedi" demiş.

Bunun üzerine çarşı reisi gidip Tüccarlara işin aslını haber vermiş. Onlar da çarşı reisiyle beraber Şemseddin'in yanına gelip önünde durmuş, Fatiha suresini okumuşlar. Oğlundan dolayı tebrik edip "Rabbimiz babasına da oğluna da uzun ömürler versin. Lakin biz fakirler bile kızımız ya da oğlumuz olduğunda eş dost için bir kazan helva yapıp akrabaya, eşe dosta dağıtırız. Sen ise böyle bir şey yapmadın" demişler. Bunun üzerine Şemseddin: "Tamam o zaman! Bahçede toplanalım" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

261. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Tüccarların reisi Şemseddin, tüccarlara bahçede bir ziyafet vermeyi vaat etmiş. Sabah olduğunda hizmetçileri bahçedeki köşke göndermiş. Dayayıp döşemelerini emretmiş. Biri köşke, diğeri başka bir salona iki sofra kurulmuş. Hem tüccar Şemseddin, hem de oğlu giyinip kuşanmışlar. Şemseddin oğluna "Evladım, içeri saçı sakalı ağarmış adamlar girdiğinde onları ben karşılayacak ve köşkteki sofraya oturtacağım. Gençler geldiğinde onları da sen karşılayıp salondaki sofraya götür ve oraya oturt" demiş. Oğlan "Babacığım neden biri adamlar, diğeri çocuklar için iki ayrı sofra hazırlatıyorsun?" diye sormuş. Babası "Evladım, çocuklar büyüklerin yanında yemek yemekten utanıp çekinirler" deyince bu, oğlunun hoşuna gitmiş.

Tüccarlar gelmeye başlayınca Şemseddin büyükleri karşılayıp köşke oturtuyor, oğlu Alaaddin ise çocukları karşılayıp salondaki sofraya buyur ediyormuş. Sonra yemekler gelmiş. Yiyip içip eğlenmişler. İhtiyarlar ilim ve hadis müzakeresine koyulmuşlar. Aralarında Mahmut Belhî adında bir tüccar varmış. Bu tüccar görünüşte Müslüman olsa da aslında Mecusi'ymiş. Fesat çıkarma niyetiyle kıvılcımlar saçan gözleriyle Alaaddin'e şöyle bir bakmış. Sanki adamda şeytan tüyü varmış. Mahmut Belhî, Alaaddin'in babasından kumaş ve çeşitli ticaret eşyaları alırmış.

Mahmut Belhî kalkıp çocukların olduğu salona doğru gitti ve çocuklarla konuşmaya başlamış. Bir ara Alaaddin bir iş için salondan dışarı çıkmış. Tüccar Mahmut çocuklara dönüp "Alaaddin'i benimle yolculuk yapmaya ikna ederseniz hepinize paha biçilmez elbiseler veririm" demiş. Sonra gençlerin yanından

ayrılıp adamların yanına gitmiş. Gençler aralarında eğlenip gülüşüp konuşurken Alaaddin yanlarına dönmüş. Çocuklar hemen kalkıp Alaaddin'i başköşeye oturtmuş ve konuşmaya başlamışlar.

İçlerinden biri arkadaşına "Hasan! Ne alır satarsın? Mallar sana nereden gelir?" diye sormuş. Hasan: "Büyüyüp ergenlik çağına erişince babama dedim ki: Babacığım bana satılık mal getir. O da bana, oğlum, bende satılacak bir şey yok. Ancak git ve tbirinden mal al da onu sat. Böylece alım satımı, alışverişi öğrenirsin, dedi. Ben de kalkıp tüccarlardan birine vardım. Bin dinar borç aldım. Kumaş satın alıp Şam'a gittim. Bire iki kazandım. O gün bugündür ticaret yaparım. Sermayem on bin dinara vardı" demiş.

Hasan'dan sonra diğer çocuklar da benzer hikâyeler anlatmışlar. Nihayet sıra Alaaddin'e gelmiş. "Ya sen Alaaddin?" diye sormuşlar. Alaaddin ise "Ben evin bodrum katında büyüdüm. Oradan daha bu cuma günü çıktım. Dükkândan eve, evden dükkâna gider gelirim" demiş. Gençler "Sen evde oturmaya alışkınsın. O yüzden ticaret yolculuğunun tadını bilmezsin. Zaten ticaret yolculuğu da adam işi" deyince Alaaddin "Benim yolculuğa ihtiyacım yok. Rahatlıktan iyisi yok" diye karşılık vermiş. İçlerinden biri arkadaşına "Bu da balık gibi, sudan çıkacak olsa ölür" demiş. Sonra "Alaaddin, tüccar çocukları için para kazanmak amacıyla ticaret yolculuğuna çıkmak kadar gurur verici bir şey yoktur!" demişler. Alaaddin buna çok sinirlenmiş, çocukların arasından ağlayarak çıkmış.

Annesi "Neden ağlıyorsun oğlum?" deyince "Tüccar çocukları benimle alay ediyorlar. Bana dediler ki: Tüccar çocukları için para kazanmak üzere ticaret yolculuklarına çıkmak kadar gurur verici bir şey olamaz" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

262. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin annesine "Çocuklar benimle alay ediyorlar. Bana diyorlar ki: Bir tüccar çocuğunun tek övünülecek şeyi para kazanmak için ticaret seferleri düzenlemektir" deyince annesi "Oğlum sefere mi çıkmak istiyorsun?" diye sordu. Alaaddin "Evet" demiş. Annesi "Nereye?" diye sorunca da "Bağdat'a, çünkü orada insan bire iki kâr eder" demiş. Annesi "Evladım, babanın malı çok. Eğer malından sana sermaye vermezse ben kendi malımdan sana sermaye veririm. En hayırlı iyilik vaktinde yapılandır. Eğer öyleyse bunun da vakti geldi" demiş. Sonra da hemen köleleri çağırıp kumaşçılara göndermiş. Ambarı açtırıp oğlu için kumaşlar çıkartmış ve on deve yükü hazırlamış.

Onlar böyle hazırlanadursunlar, babası dönüp baktığında oğlu Alaaddin'i bahçede görememiş. Sorduğunda "Katırına binip eve gitti" demişler. Hemen o da katırına binip evin yolunu tutmuş. Eve girince yüklü develeri görmüş. Karısına sorduğunda karısı oğluyla tüccar çocukları arasında yaşananları anlatmış. Tüccar: "Allah gurbet yolu göstermesin. Resûlüllah (s.a.v) 'Kişinin yerinde, yurdunda karnını doyurması ne saadettir' buyurmuştur. Büyük ve ileri gelenler de 'Bir mil de olsa yolculuğu bırak' demişlerdir" demiş.

Babası oğluna bunları söyledikten sonra "Yolculuğa çıkmaya kararlı mısın? Vazgeçmeyecek misin?" diye sormuş. Oğlu "Kesinlikle ticaret için mutlaka Bağdat'a gitmek istiyorum. Aksi takdirde şu elbisemi çıkarır, derviş elbisesi giyer ve ülke ülke dolaşırım" demiş. Babası "Bizim hiçbir şeye ihtiyacımız yok. Yokluk da çekmiyoruz. Aksine her şeyimiz var" deyip sahip olduğu malları, kumaşları, ticaret eşyalarını gösterdi. "Bende

her beldeye uygun kumaşlar ve ticaret eşyaları var" deyip sıra sıra dizilip bağlanmış kırk yük gösterdi. Her birinin üstünde kıymetinin bin dinar olduğu yazıyormuş.

Sonra çocuğuna dönüp "Evladım! Şu kırk yük ile annenin verdiği on yükü alıp yola çık. Allah'a emanet ol. Lakin evladım! Yolunun üstünde aslan ormanı denilen bir orman ve köpekler vadisi denilen bir vadi var. Onlardan dolayı endişeliyim. Çünkü orada ruhlar dolaşır" demiş. Alaaddin "Neden babacığım?" diye sorunca "Aclan denilen bir yol kesici bedeviden dolayı" diye cevap vermiş. Alaaddin "Rızık Allah'tandır. Eğer nasibim varsa bana hiçbir zarar gelmez" deyip katırına binmiş.

Hayvan pazarına doğru gitmiş, orada Ukkam'ı görmüşler. Ukkam bunları görür görmez katırından inip tüccar başı Şemseddin'in elini öpmüş ve "Aman efendim! Bizimle ticaret yapmayalı çok zaman oldu" demiş. Şemseddin "Her zamanın bir devleti ve adamı vardır. Bak ne güzel söylemişler: Bir ihtiyar sakalı dizlerine değecek kadar eğilmiş yürüyordu. Neden bu kadar eğiliyorsun dedim. Dönüp bana şöyle dedi: Gençliğimi kaybettim. İşte böyle eğilerek onu arıyorum. Lakin sefere çıkmak benim değil, şu oğlanın niyeti" demiş.

Ukkam "Allah işinizi rast getirsin efendim" demiş. Sonra tüccar başı Şemseddin, oğlu ile Ukkam arasında sözleşme yapmış ve oğlunu Ukkam'a teslim etmiş. Sonra Ukkam'a yüz dinar uzatıp "Şu yüz dinarı oğlun için -kendi oğlunu kastederek– al" demiş. Ayrıca yolculuk için altmış katır satın almış. Efendisi Abdülkadir Geylani için de bir hırka satın almış. Oğluna dönüp "Evladım! Artık ben yokum. İşte benim yerime baban bu. Dediği her şeyi bir bir yap" dedikten sonra katırların ve kölelerin yanına gitmiş.

Sabah olunca Şemseddin oğluna on bin dinar verip "Bağdat'a girdiğin zaman kumaşın revaçta olduğunu görürsen kumaşı sat. Yok, eğer durgun görürsen şu di-

narlardan harca" demiş. Katırların yüklerini bağlamış, birbirleriyle vedalaşmışlar...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

263. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin ile Ukkam kölelere katırların yüklerini bağlamalarını emrettikten sonra Şemseddin ile vedalaşıp yola koyulmuşlar. Şehirden çıkmışlar. Mahmut Belhî de Bağdat tarafına gitmek için hazırlanmış, yüklerini çıkarıp şehrin dışına muhafızlarını dikmiş, bekliyormuş. Kendi kendine "Bu çocuğu ancak yalnız kalınca ele geçirebilirim. İşine çomak sokacak bir muhbir veya gözetleyicisi de yok" demiş.

Alaaddin'in babası Şemseddin'in Mahmut Belhî'de bir satış işleminden kalan bin dinarlık alacağı varmış. Şemseddinle vedalaşmaya gittiğinde Şemseddin "Bin dinarı oğlum Alaaddin'e ver. Onu oğlun gibi bil" diyerek oğluna göz kulak olmasını söylemiş. Mahmut Belhî Alaaddin ile şehrin dışında bir araya gelince Alaaddin'in aşçısına bir şey pişirmemesini söyleyip kendi yiyecek, içeceklerinden ikram etmiş. Sonra yola koyulmuşlar.

Tüccar Mahmut Belhî'nin dört evi varmış. Biri Mısır, biri Şam, biri Halep ve biri de Bağdat'taymış. Uçsuz bucaksız çöl yolculuğundan sonra Şam'a yaklaşmışlar. Mahmut kölesini Alaaddin'in yanına göndermiş. Köle Alaaddin'in Kur'an okuduğunu görünce yaklaşıp elini öpmüş. Alaaddin "Ne istiyorsun?" diye sormuş. Köle "Efendimin selamı var. Sizi evine davet ediyor"

demiş. Bunun üzerine Alaaddin "Babam Kemaleddin Ukkam'dan izin almalıyım" demiş. Kemaleddin Ukkam ile görüşünce Ukkam Alaaddin'e Mahmut Belhî'den uzak durmasını söylemiş.

Sonra Şam'dan çıkıp Halep'e varmışlar. Mahmut bir ziyafet hazırlatıp Alaaddin'i çağırmak üzere elçi göndermiş. Alaaddin yine Ukkam'a gidip izin istemiş ama Ukkam izin vermemiş. Halep'ten Bağdat'a doğru hareket etmişler. Bağdat'a az bir yolları kalmışken Mahmut Belhî yine bir ziyafet hazırlatıp elçisini Alaaddin'e göndermiş. Alaaddin Ukkam'la görüşünce Ukkam yine izin vermemiş. Ancak Alaaddin "Bu sefer de gitmezsem ayıp olur" diye düşünerek kalkıp elbisesinin altına bir kılıç kuşanmış ve Mahmut Belhî'nin yanına gitmiş. Mahmut hemen bunu karşılamak için ayağa kalkmış. Kısa bir hoşbeşten sonra büyük bir sofra getirilmiş. Yemiş, içmiş, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Bir ara Mahmut Belhî öpmek için Alaaddin'e doğru eğilince Alaaddin hemen kılıcını çekmiş ve "Vay ahlaksız vay! Allah'tan korkmaz mısın sen? Ey pislik! Bundan sonra seninle asla bir araya gelmeyeceğim!" diye bağırmış. Sonra kalkıp Kemaleddin Ukkam'ın yanına dönmüş. "Bu adam günahkârın teki. Bundan sonra asla onunla bir araya gelmeyeceğim. Onunla yola devam etmeyeceğim" demiş. Ukkam "Evladım! Ben sana gitme demedim mi? Ancak ondan ayrılacak olursak başımıza bir şey gelmesinden korkarım. Az biraz yolumuz kaldı zaten" demiş. Ancak Alaaddin "Yola onunla asla devam edemem!" deyip mallarını katırlara yükletmiş. O ve beraberindekiler yola çıkmışlar.

Nihayet bir vadiye vardıklarında orada yüklerini çözüp dinlenmek istemişler. Ancak Ukkam itiraz edip "Burada durmayalım. Yola devam edelim. Biraz daha hızlanırsak belki şehrin kapıları kapanmadan Bağdat'a varırız. Çünkü onlar kapılarını gün doğunca açar, gün batınca kapatırlar. Rafizilerin şehre girme-

lerinden ve kütüphanelerdeki kitapları Dicle nehrine atmalarından korkuyorlar" demiş.

Alaaddin "Babacığım! Ben şu mallarla bu beldelere ticaret yapmak için gelmedim. Aksine ben bu beldenin insanlarını görmek, onlarla eğlenmek için geldim" deyince Ukkam "Evladım! Sana ve malına Arapların bir şeyler yapmasından korkarız" demiş. Alaaddin "Sen hizmetçi misin, efendi misin? Ben Bağdat'a ancak sabah girerim. Çünkü Bağdat'lı çocuklar benim mallarıma baksınlar ve beni görsünler istiyorum" diye tutturmuş. Bunun üzerine Ukkam "Ne istersen yap. Ben seni uyardım. Nasıl kurtulacağını da sen bilirsin" demiş.

Alaaddin yüklerin katırlardan indirilmesini emredince köleler hemen yükleri çözüp indirmişler. Muhafızlar dikmişler. Gece yarısına kadar oturmuşlar. Sonra Alaaddin biraz yürüyünce uzaktan parlayan bir şey görmüş. "Ukkam! Şu parlayan şey de ne?" diye sormuş. Ukkam dikkatlice bakınca mızrakların, silahların ve bedevi kılıçlarının parladığını görmüş. Birden Arapların şeyhi denilen Aclan yanlarında bitivermiş. Bedeviler yaklaşıp yükleri görünce birbirlerine "Ne bereketli geceymiş bu böyle!" demişler. Bu konuşmaları duyan Kemaleddin Ukkam "Defol, Arapların en düşkünü" diye bağırmış. Aclan hemen mızrağını kaldırıp Kemaleddin'e saplamış. Göğsünden giren mızrak sırtından çıkmış. Çadırın önüne yığılıp kalmış. Hemen bir başkası "Defol ey Arapların en alçağı!" diye atılmış. Aclan bu seferde kılıcı adamın boynuna savurmuş. Kılıç parlayarak başını vücudundan ayırmış. O da ölmüş. Bunu gören kafiledekiler kaçmaya başlamışlar. Ancak Alaaddin ne yapacağını bilmediğinden durmuş öylece bakıyormuş.

Daha sonra bedevilerin hepsi kafileye saldırmış, hepsini öldürmüşler. Alaaddin'in kafilesinden Alaaddinden başka kimse kalmamış. Bedeviler ticaret eşyalarından oluşan yükleri atlarına yükleyip gitmiş-

ler. Alaaddin kendi kendine "Ölümüm şu katır ve elbisenin elinden olacak" deyip kalkmış, elbisesini kesip parçaladıktan sonra katırın sırtına atmış. Don, gömlek kalmış. Çadırların oraya gidince ölülerden akan kanları görmüş. Üstündeki giysilerle kana dalıp yuvarlanmış. Adeta kendi kanında boğulmuş gibi olmuş.

O esnada uzaklaşmakta olan Aclan arkadaşlarına "Bu kafile nereye gidiyordu?" diye sormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

264. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Aclan "Bu kafile nereye gidiyordu?" diye sorunca arkadaşları "Mısır'dan Bağdat'a gidiyordu" demişler. Bunun üzerine Aclan "Ölülerin yanına geri dönün! Sanırım kafilenin lideri henüz ölmedi!" demiş. Bedeviler hemen ölülerin yanına gelip hepsine teker teker mızraklarını saplamaya başlamışlar. Nihayet sıra kendini ölülerin arasına atmış olan Alaaddin'e gelmiş. Yanına vardıklarında "Sen kendini öldürmüşsün. Ancak biz seni tam öldürelim!" demişler. Bedevilerden biri Alaaddin'in göğsünün tam ortasına saplamak için mızrağını kaldırmış. Alaaddin tam içinden "Artık zamanı geldi" diye geçiriyormuş ki birden bir akrep çıkıp bedeviyi omzundan sokmuş. Bedevi "Hey! Akrep soktu!" diye bağırarak atından düşmüş. Arkadaşları gelip bedeviyi tekrar atına bindirmiş "Ne oldu?" diye sormuşlar. Bedevi de "Akrep soktu" demiş. Bu şekilde Alaaddin'i unutmuş, kafileye dönüp yola devam etmişler.

Mahmut Belhî'ye gelince: Yüklerin bağlanmasını emredip yola çıkmış. Yolda giderlerken kendilerine doğru gelmekte olan Alaaddin'i görmüşler. Mahmut Belhî Alaaddin'i böyle don, gömlek görünce "Bunu sana kim yaptı? Seni ne hale çevirmişler!" diye atılmış. Alaaddin "Bedeviler!" deyince "Evladım! Şu katırlar, mallar sana feda olsun" demiş ve "Gel evladım! Korkma!" diyerek onu yanına çağırmış. Alaaddin gelince de onu bir katıra bindirip yola devam etmiş, nihayet Bağdat'a, Mahmut Belhî'nin evine varmışlar.

Mahmut Belhî Alaaddin'e hamama girmesini söyleyip "Mallar, katırlarda sarılı yükler, hepsi sana feda olsun oğlum! Eğer bana itaat edersen sana malının ve yüklerinin iki katını veririm" demiş. Hamamdan çıktıktan sonra Alaaddin'i altın süslemeli bir salona götürmüş. Sofra kurulmasını emretmiş. Sofrada bir kuş sütü eksikmiş. Yemiş, içmiş, iyice doyunca kenara çekilmişler. Mahmut Belhî öpmek için Alaaddin'e doğru eğilmiş. Alaaddin elinin tersiyle itip "Pislik herif! Bu yaptığını ahlaklı kimseler yapar mı? Vallahi eğer ziyafette olmasaydık seni kılıcımla öldürürdüm" demiş ve kapıyı açıp çıkıp gitmiş.

Arkasından köpekler havlarken etrafında hiç bakmadan koşmaya başlamış. Bir ara bir mescit görmüş. Mescidin en karanlık köşesine çekilip gizlenmiş. Birden kendisine doğru yaklaşan bir ışık görmüş. İyice bakınca bu ışıkların iki tüccarın önünden giden iki kölenin ellerindeki kandiller olduğunu anlamış. Biri ihtiyar ve güzel yüzlü, diğeri de gençmiş. Genç olan, ihtiyara "Amca! Kızını geri almak istiyorum" diyormuş. İhtiyar da "Ben sana kaç kere söyledim. Olmaz! Sen onu boşadın" diyormuş. Sonra ihtiyar sağına doğru dönünce Alaaddin'i görmüş. Sanki ay parçası gibiymiş. Selam verip "Evlat! Sen kimsin?" diye sormuş. Alaaddin adamın selamını alıp "Ben Mısır limanındaki tüccarların başı Şemseddin'in oğlu Alaaddin'im. Ba-

bamdan ticaret malı istedim. O da ticaret eşyalarından oluşan elli yük hazırladı" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

265. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin: "Değerli ticaret eşyalarından oluşan elli yük hazırladı ve on bin dinar verdi. Aslan ormanına geldiğimde bedeviler saldırdı. Malımı ve eşyalarımı aldı. Ben de bu şehre geldim. Nerede uyuyacağımı bilmiyorum. Burayı görünce buraya saklandım" diyerek kim olduğunu başından geçenleri anlatmış. İhtiyar "Evladım! Sana bin dinar ve bir de bin dinarlık elbise vereyim. Ne dersin?" diye sormuş. Alaaddin "Bunu bana neden vereceksin amca?" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine ihtiyar "Şu yanımdaki oğlan, kardeşimin oğludur. Babasının bundan başka kimsesi yok. Benim de bir kızım var. Ondan başka kimsem yok. Kızımın adı Zübeyde. Güzel bir kızdır. Kızımı bununla evlendirmiştim. Bu kızımı seviyor, lakin kızım bunu sevmiyor. Bu da yeminini bozarak üç talakla boşadı, ayrıldılar. Sonra kardeşimin oğlu kızımı ona geri vermem için herkesi yolladı durdu. Ben de bu ancak hülle ile olur, dedim. Sonra kimsenin ayıplamayacağı yabancı biriyle hülle yapmaya karar verdik. Sen de yabancı olduğuna göre gel bizimle. Nikâh akdinizi yapalım. Bu gece onunla yatarsın. Sonra sabah olduğunda onu boşarsın. Biz de sana vaat ettiğimiz şeyleri veririz" demiş.

Alaaddin kendi kendine "Bir gelinle aynı yatakta bir gece uyumak, sokaklarda, karanlıklarda uyumaktan daha iyidir" demiş. Beraberce kadıya gitmişler. Kadı Alaaddin'e bakınca onu çok sevmiş. Kızın babasına "Ne istiyorsunuz?" diye sormuş. Adam "Bu çocukla kızımız arasında hülle yapmanı istiyoruz. Ancak mihr olarak bu oğlanın üstüne on bin dinar yazalım. Bu gece onun yanında yatar ve sabah olduğunda onu boşarsa bu çocuğa bin dinar ile bin dinarlık elbise vereceğiz" demiş.

Bu şartlara göre nikâh akdini yazmışlar. Kızın babası akdi almış. Sonra Alaaddin'i giydirip kuşatmış. Kızının evine götürmüş. Onu kapı önünde bırakıp içeri girmiş ve kızına "Şu mihr akdini al. Oraya Alaaddin adındaki güzel yüzlü bir delikanlıyla evlendiğini yazdırdım. Ona iyi göz kulak ol" demiş. Mihr akdini verip evine gitmiş.

Kızın amcasının oğlu Zübeyde'nin evine girip çıkan ihtiyar bir kadın tanıyormuş. Ona iyiliklerde bulunurmuş. Kadına "Anacığım! Amcamın kızı Zübeyde bu güzel yüzlü delikanlıyı gördükten sonra beni bir daha kabul etmez. Senden ne yapıp edip bir hileyle kızcağızı ondan uzaklaştırmanı istiyorum" dedi. Kadın "Gençliğinin yüzü suyu hürmetine o oğlanın kızcağıza yaklaşmasına izin vermeyeceğim" deyip Alaaddin'in yanına gelmiş. "Evladım, sana Allah için nasihat ediyorum. Nasihatimi iyi dinle. O kızcağıza sakın yaklaşma. Bırak tek başına uyusun. Ona ne dokun ne de yaklaş" demiş. Alaaddin "Neden?" diye sorunca "Onun bedeni cüzzam yaralarıyla dolu. Gençliğin harap olur diye korkuyorum" demiş. Bunun üzerine Alaaddin "Benim ona ihtiyacım yok zaten" demiş.

İhtiyar kadın Alaaddin'in yanından çıkıp kızın yanına gelmiş ve aynı şeyleri ona da söylemiş. Bunun üzerine kız da "Benim ona ihtiyacım yok. Gelsin, tek başına uyusun. Sabah olunca da kendi yoluna gitsin" demiş. Sonra da cariyesini çağırıp "Bir sofra hazırlayıp oğlana götür de yesin" demiş.

Cariye sofrayı götürüp Alaaddin'in önüne koymuş. Alaaddin karnı doyana kadar yemiş. Sonra oturup güzel bir sesle Yâsin suresini okumuş. Kız kulak verip dinlemiş. Sesi Hz. Davud'un sesi gibiymiş. Kendi kendine "Bana şu oğlanın cüzzamlı olduğunu söyleyen ihtiyar kadının Allah belasını versin. O hastalığa müptela olan birinde böyle ses olmaz. Basbayağı yalan söylemiş" deyip eline Hint yapımı bir ud almış. Tellerini gerip gökteki kuşları bile durduran bir sesle şarkı söylemeye başlamış. Kızın sesini duyan Alaaddin de okuyuşunu bitirdikten sonra "Selamım içi boş elbiselere, gülsüz bahçelere..." diyerek şarkı söylemeye başlamış. Bunu duyan kız içi aşkla dolmuş olarak yerinden kalkıp perdeyi kaldırmış. Kızı gören Alaaddin yeniden şarkısına devam etmiş:

Ay gibi göründü,
Söğüt dalı gibi eğildi
Amber gibi koktu
Ceylan gibi titredi
Kalbim hüzünle doluydu
O an hüzünler kalbimi terk etti

Şarkıyı duyan kız titremeye başlamış. Birbirlerine hasret ve özlemle bakmışlar. Az sonra kızın kalbi yenik düşmüş ve şunları söylemiş:

Zamanın ayı göründü ve onun vuslat gecelerini hatırlattı bana
İkimiz de aya bakıyoruz
Ancak ben onun gözünü görüyorum
O da benim gözümü görüyor

Kız, oğlana yaklaşmış, aralarında sadece iki adım kalmış. Alaaddin birkaç beyit daha okuyunca biraz daha yaklaşmış. Bunun üzerine Alaaddin "Uzak dur

benden! Hastalığın bana da bulaşmasın!" dedi. Kız hemen bileklerini açıp göstermiş. Gümüş gibi bembeyazmış. Sonra da Alaaddin'e "Asıl sen benden uzaklaş! Sen cüzzamlıymışsın. Hastalığını bana da bulaştırma" demiş. Alaaddin "Benim cüzzamlı olduğumu sana kim söyledi?" diye sormuş. Kız "İhtiyar kadın söyledi" diye cevap verince Alaaddin "Bana da senin cüzzamlı olduğunu söyledi" demiş ve kollarını açıp kıza göstermiş. Kız Alaaddin'in bedeninin saf gümüş gibi bembeyaz olduğunu görünce onu kucaklamış. Alaaddin de kızı bağrına basmış.

Sabah olunca kıza "Hanımefendim, senin yanında ancak bu kadar kalabilirim" demiş. Kız "Kim demiş onu?" diye sorunca "Baban mihr akdini düzenlerken üstüme on bin dinar borç yazdı. Eğer bugün on bin dinarı vermezsem beni kadının evine hapsedecekler. Şimdi elim o kadar çok dar ki bırak on bin dinarı, yarım gümüşüm bile yok" demiş. Kız "Bundan kurtuluş senin elinde mi onların elinde mi?" diye sormuş. Alaaddin "Benim elimde. Yalnız hiçbir şeyim yok" demiş. Kız "O iş kolay. Onu dert etme. Şimdilik şu yüz dinarı al. Eğer daha fazla olsaydı daha fazlasını da verirdim. Çünkü babam kardeşinin oğlunu çok sevdiğinden bütün mallarını benden ona aktardı. Hatta mücevherlerimin hepsini aldı. Yarın kadının gönderdiği elçi sana gelip onu boşa, dediğinde elçinin sözüne uyma" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

266. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kızcağız Alaaddin'e "Yarın şeriat mahkemesi tarafından elçi gönderdiklerinde ve kadı sana boşa onu! dediğinde ona, hangi mezhep akşam evlenip sabah boşanmama izin verir de. Bunu sorduktan sonra kadı efendinin elini öp ve ona türlü ihsanlarda bulun. Aynı şekilde bütün şahitlerin ellerini öp ve onların her birine de on dinar ver. Böylece senin lehine konuşurlar. Sana 'Eğer boşamazsan anlaştığımız bin dinar ile elbiseyi alamazsın,' derlerse onlara 'Benim yanımda saçının her bir teli on bin dinar eden biri var, onu asla boşamam. Ne elbise ne de başka bir şey alırım' de. Kadı 'Mihrini öde' derse 'Şimdi elim dar' de. O zaman kadı ve şahitler sana acıyıp bir süre mühlet verirler" demiş.

Onlar böyle konuşurlarken kadı efendinin elçisi gelip kapıya dayanmış. Alaaddin elçinin yanına çıkınca elçi ona "Haydi bakalım efendi! Kayınpederin seni bekliyor!" demiş. Alaaddin elçiye beş dinar verip "Söyle bakalım! Akşam evlenip sabah boşanmak hangi mezhepte var?" diye sormuş. Elçi "Bizde asla caiz değildir. Eğer şeriata uyarsan ben senin vekilin olurum" demiş. Birlikte mahkemeye gitmişler. "Neden kadını boşayıp anlaştığın şeyleri almıyorsun?" diye sormuşlar. Alaaddin kadıya doğru gitmiş. Elini öpüp avucuna elli dinar koyduktan sonra "Ey kadı efendimiz! Hangi mezhep akşam evlenip sabah zorla boşanmama izin verir?" diye sormuş. Kadı hemen "Müslüman mezheplerinin hiçbirinde zorla boşanma yoktur" demiş. Bunun üzerine kızın babası "Eğer kızımı boşamıyorsan o halde mihrin olan on bin dinarı ver!" diye atılmış. Alaaddin "Bana üç gün mühlet ver" demiş. Kadı "Üç gün mühlet yetmez. Sana on gün

mühlet veriyoruz" demiş. On gün sonra ya mihri verecek ya da boşanacakmış.

Alaaddin yanlarından bu şartla çıkmış. Et, pirinç, yağ ve daha başka yiyecekler alarak evin yolunu tutmuş. Kıza başından geçenleri anlatmış. Bunun üzerine kız "Gün doğmadan neler doğar. Öfkelendiğin zaman hikmet ehli ol. Başına musibet geldiğinde sabredici ol. Çünkü geceler çok şeylere gebedir, diyen ne güzel demiş" demiş. Sonra kalkıp yemek hazırlayıp sofrayı getirmiş. Beraberce yiyip içip hoşça vakit geçirmişler. Alaaddin yemekten sonra Zübeyde'den bir ud faslı geçmesini istemiş. Zübeyde udu eline alıp fasla başlamış. Udun sesinden kara taşlar bile coşmuş. Teller "Ey Davut!" diye sesleniyormuş. Fasıldan fasıla geçip çalmaya devam etmiş. Onlar böyle sevinç ve mutluluk, neşe ve huzur içinde eğlenirlerken bir kapı çalmış. Zübeyde Alaaddin'e dönüp "Bak bakalım, gelen kimmiş" demiş. Alaaddin hemen inip kapıyı açmış. Kapıda dört derviş duruyormuş. "Ne istiyorsunuz?" diye sormuş. "Efendim, biz buraların yabancısıyız. Ruhlarımızın gıdası sema ve şiirdir. Tek niyetimiz bu gece sabaha kadar seninle beraber olmaktır. Sonra da Allah razı olsun der, yolumuza gideriz. Biz sema âşıklarıyız. Hepimiz kasideler, şiirler ezberleriz" demişler. Bunun üzerine Alaaddin "Biraz bekleyin. Sorup danışayım" demiş.

Yukarı çıkıp Zübeyde'ye söylemiş. Zübeyde "Aç kapıyı, buyur et içeri. Yer gösterip iyi davran" demiş. Alaaddin dervişleri içeri buyur edip önlerine sofra kurmuş. Dervişler yemeklerini yiyip "Efendim, bizim azığımız kalplerimizdeki Allah zikri ve kulaklarımızdaki musiki yankısıdır. Niyetimiz ancak bir araya gelmektir, yiyip içmek hayvanların özelliğidir, diyen ne güzel söylemiş. Çok güzel bir müzik duyduk da ondan kapınıza geldik. Ancak biz yukarı çıkınca ses kesildi. Acaba siyah veya beyaz tenli cariye, ya da kızcağız tekrar fasıl geçebilir mi?" demişler.

Alaaddin "O benim karımdı" deyip başından geçenleri tek tek anlatmış. Sonra da "Kayınpederim mihr akdine on bin dinar yazdı. Bana on gün mühlet verdiler" demiş. Dervişlerden biri "Üzülme! Aklına asla kötü şeyler getirme. Ben tekkenin şeyhiyim. Hükmettiğim kırk derviş var. Onlardan senin için on bin dinarı toplayacağım. Böylece kayınpederine olan mihr borcunu da ödemiş olacaksın. Lakin senden karının bize musiki ziyafeti sunmasını istiyoruz. Çünkü sema kimilerine gıda kimilerine ilaç gibi gelir. Kimilerini de rahatlatır" demiş.

Meğer o dört dervişten birincisi halife Harun Reşid, ikincisi veziri Cafer Bermeki, üçüncüsü Ebû Nüvas Hasan bin Hânî, dördüncüsü de Mesrur'muş. Alaaddin'in evinin önünden geçmelerinin sebebine gelince halife içinde bir darlık hissetmiş ve vezirine "İnip şehrin sokaklarında dolaşalım. Ruhum daralıyor" demiş. Böylece derviş elbiseleri giyip şehre inmişler. Bu evin önünden geçerken musiki faslını duymuşlar. İşin aslını öğrenmek istemişler. Onun için Alaaddin'in evine girmek istemişler.

Daha sonra sabaha kadar eğlenip sohbet etmişler. Bir ara halife halının altına yüz dinar bırakmış. Ev sahiplerinin gönüllerini alıp yollarına devam etmişler. Zübeyde halıyı kaldırınca altındaki yüz dinarı görmüş ve kocasına "Şu halının altında bulduğum yüz dinarı al. Gitmeden önce dervişler bize fark ettirmeden bırakmışlar" demiş. Alaaddin de yüz dinarı alıp çarşıya gitmiş. Et, pirinç, yağ ve neye ihtiyaçları varsa almış. Beraber geçirecekleri ikinci gece mumları yakmışlar.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

267. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin mumu yakıp karısı Zübeyde'ye "Dervişler bize söz verdikleri on bin dinarı getirmediler. Ama zaten nereden getirecekler, onlar da fakirdi" demiş. Onlar böyle konuşurken kapı çalınmış. Karısı "İn de aç bakalım" demiş. Alaaddin inip kapıyı açınca sabahki dervişleri karşısında bulmuş. Hemen yukarı davet edip "Bana söz verdiğiniz on bin dinarı getirdiniz mi?" diye sormuş. Onlar da "O kadar kolay olmaz. Ancak sen hiç endişe etme. İnşallah yarın bir çaresine bakarız. Sen karına söyle de bize bir musiki ziyafeti sunsun. Kalplerimiz şenlensin. Çünkü biz musiki âşıklarıyız" demişler.

Bunun üzerine Zübeyde udu eline alıp kara taşları coşturmuş. Sevinç ve neşe içinde eğlenerek sabah etmişler. Sabah olup güneşin ışıkları ortalığa saçılınca halife, halının altına bir yüz dinar daha koymuş. Sonra gönüllerini alıp yanından ayrılmış, kendi yollarına gitmişler.

Böyle dokuz gece gelip gitmişler. Her gece halife halının altına yüz dinar koyuyormuş. Onuncu gece gelmemişler. Halife o gece büyük tüccarlardan birine bir elçi göndermiş ve "Bana Mısır'dan getirdiğin kumaşlardan elli yük hazır et!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

268. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife o büyük tüccara "Bana Mısır'dan gelen ve her bir yükün değeri bin dinar olan kumaşlardan elli yük hazır et. Her yükün üstüne de değerini yaz. Bir de Habeşi bir köle hazırla" demiş. Tüccar halifenin emrettiği her şeyi yerine getirmiş. Halife, Habeşi köleye altından bir ibrik ve leğen ile elli yük kumaşı teslim ettikten sonra Alaaddin'in babası Şemseddin'in dilinden bir mektup yazmış. Köleye "Şu yükleri ve yanındakileri al. Bunları Alaaddin'in evinin bulunduğu mahalleye götür. Efendim Alaaddin nerede diye sor. İnsanlar sana mahalleyi de evi de gösterirler" demiş. Köle yükleri ve yanındakileri alıp halifenin emrettiği gibi yola düşmüş.

Zübeyde'nin amcasının oğluna yani eski kocasına gelince: Onuncu günün sabahı hemen Zübeyde'nin babasına gitmiş ve "Haydi Alaaddin'in yanına gidelim de karısını boşasın!" demiş. Beraberce çıkıp Alaaddin'e gitmişler. Eve vardıklarında üstleri kumaş yüklü altmış katır ile katır üstünde bekleyen bir köle görmüşler. Hemen köleye "Bu mallar kimin?" diye sormuşlar. "Bu mallar efendim Alaaddin'in mallarıdır. Babası onun için Bağdat'a gitmek üzere bir ticaret kervanı hazırlamıştı. Ancak kervana bedeviler saldırıp bütün mallarına ve yüklerine el koydular. Haber babasına ulaşınca o mallara karşılık bu malları gönderdi. Bir de üstünde elli bin dinar, malların hepsinin değerinde bir bohça, bir kunduz kürkü, altından bir ibrik ve leğen yüklü bir katır gönderdi" demiş. Bunları duyan Zübeyde'nin babası hemen "O benim damadımdır. Ben sana evini göstereyim" diye atılmış.

Alaaddin evinde dert ve tasa içinde oturup dururken birden kapı çalınmış. Kapının sesini duyan Alaad-

din "Zübeyde! Allah bilir ya, baban ya kadı efendinin ya da valinin elçisini göndermiştir!" demiş. Zübeyde "Bak bakalım kimmiş, neymiş?" demiş. Alaaddin inip kapıyı açınca Zübeyde'nin babası ile yanında katır üstünde duran esmer yüzlü, tatlı görünüşlü Habeşi köleyi görmüş. Köle hemen katırından inip Alaaddin'in elini öpmüş. Alaaddin "Ne istiyorsun?" diye sorunca köle "Ben Mısırlı tüccar başı Şemseddin'in oğlu Alaaddin'in kölesiyim. Babası şu emaneti gönderdi" deyip mektubu uzatmış. Alaaddin mektubu alıp açmış. İçinde şunlar yazılıymış:

"Ey mektubum! Sevgilim seni gördüğünde yeri öp, ayaklarına kapan. Biraz ağır ol, acele etme. Benim canım ve rahatım onun elinde.

Bak evladım! Adamlarının öldüğü, mallarının ve yüklerinin yağmalandığı haberi bana ulaştı. Ben de bir elbise, bir kunduz kürkü, altın ibrik ve leğen ile şu elli yük Mısır kumaşını gönderdim. Hiç dert etme. Evladım, mal sana feda olsun. Sen hiç üzülme. Annen ve ev halkı, hepsi iyiler ve sana bol bol selam ediyorlar. Duyduğuma göre seni hülle ile Zübeyde adında bir kızcağızla evlendirmişler. Babası da sana mihrini on bin dinar olarak belirlemiş. Mihrin için elli bin dinarı kölen Selim'le beraber diğer yüklerin yanında gönderdim."

Alaaddin mektubu bitirince yükleri teslim almış ve kayınpederine dönüp şöyle demiş:

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

269. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin kayınpederine dönmüş ve "Kızın Zübeyde'nin mihri olarak şu elli bin dinarı al. Malları da alıp ticaret yap. Kârı senindir. Anaparayı bana verirsin" demiş. Zübeyde'nin babası "Vallahi hiçbir şey alamam. Karının mihrine gelince onu da sen karın Zübeyde ile anlaş" demiş. Yükleri içeriye soktuktan sonra Alaaddin ile kayınpederi beraber eve girmişler. Zübeyde hemen babasına "Babacığım! Bu mallar da kimin?" diye sormuş. Babası "Bu mallar kocan Alaaddin'indir. Bedevilerin gasp ettiği yüklere karşılık olarak bu malları babası göndermiş. Ayrıca elli bin dinar ile bir bohça, bir kunduz kürk, altından ibrik ile leğen göndermiş. Mihrine gelince o artık senin bileceğin iş" demiş.

Alaaddin kalkıp sandığı açmış ve Zübeyde'ye uzatmış. O esnada kızın amcasının oğlu "Amca! Alaaddin karımı boşasın" diye atılmış ancak amcası "Bu artık asla doğru olmaz. Her şey onun elinde" demiş. Oğlan üzgün bir halde evinin yolunu tutmuş. Yataklara düşüp hastalanmış. Günden güne zayıflayıp bir süre sonra da vefat etmiş.

Alaaddin ise yükleri ve malları aldıktan sonra çarşıya çıkmış. Yiyecek, içecek, neye ihtiyacı varsa almış. Zübeyde'ye "Bak, gördün mü? O yalancı dervişler bize söz verdiler de sözlerinde durmadılar!" demiş. Zübeyde ise "Sen ki Mısır tüccarlarının reisinin oğlu olduğun halde bir yarım gümüşün bile yoktu. Sen böyleyken o miskin dervişlerden ne beklersin ki" demiş. Alaaddin "Allah bizi onlara muhtaç etmedi. Ancak bir daha geldiklerinde artık onlara kapıyı açmayacağım" demiş. Zübeyde "Neden açmayacakmışsın? Hayır ve bereket onların ayaklarıyla geldi. Her gece halının altına yüz

dinar bırakmıyorlar mıydı? Gelirlerse mutlaka kapıyı açmalısın" demiş.

Gündüzün ışıkları kaybolup gece ortalığı kaplayınca mumu yakmışlar. Zübeyde'ye "Kalk da bir fasıl yap" demiş. Tam o esnada kapı çalınmış. Zübeyde "Kalk da kapıya bak, kimmiş gelen" demiş. Alaaddin inip kapıyı açınca dervişleri görmüş ve "Hoş geldiniz yalancı dervişler. Girin bakalım" demiş. Yukarı çıkıp oturmuşlar. Hemen sofralar kurulmuş, yiyip içmiş, eğlenip coşmuşlar. Sonra dervişler "Efendim, aklımız hep sende kaldı. Kayınpederinle aranda neler oldu?" diye sormuşlar. Alaaddin "Allah Teâlâ istediğimizin kat kat fazlasını verdi" demiş. Bunu duyan dervişler "Vallahi senden korkulur" demişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

270. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dervişler Alaaddin'e "Vallahi senden korkulur! Ancak elimiz çok dardı, onun için sana bir şey yapamadık" demişler. Alaaddin "Rabbim bir çıkış yolu gösterdi. Babam bana elli bin dinar ile her biri bin dinar değerinde elli katır yükü kumaş gönderdi. Bunların yanında elbise, kunduz kürkü, altın ibrik ve leğen ile bir katır ve bir de köle gönderdi. Kayınpederimle arayı bulduk, anlaştık. Eşim de benden yana. Çok şükür Allah'a" demiş.

Bir ara halife salondan çıkınca vezir Cafer, Alaaddin'e doğru eğilip "Edepli ol! Halifenin huzurundasın!" demiş. Bunu duyan Alaaddin "Halifenin huzu-

runda edepsizlik sayılacak ne yaptım ki? Hem hanginiz halifeymiş." diye çıkışmış. Vezir "Seninle konuşan ve şimdi de dışarı çıkan Halife Harun Reşid'dir. Ben veziri Cafer, bu Mesrur, bu da Ebû Nüvas'tır" demiş. Ardından "İyi düşün Alaaddin! Mısır ile Bağdat arasında kaç günlük mesafe var?" diye sormuş. Alaaddin "Kırk beş gün" diye cevap vermiş. Vezir "Senin yüklerin yağmalanalı sadece on gün oldu. Nasıl olur da kırk beş günlük mesafede bulunan baban Şemseddin'e başından geçenlerin haberi on gün içinde ulaşır? Nasıl olur da yine on gün içinde katırlar dolusu yükler Mısır'dan Bağdat'a gelir?" diye sormuş. Alaaddin şaşkınlık içinde "O halde bu mallar nerden geldi efendim?" demiş. Vezir "Halifeden, seni çok seven halifeden geldi" diye cevap vermiş.

Onlar böyle konuşurken halife geri dönmüş. Alaaddin hemen kalkıp yeri öpmüş ve "Allah uzun ömürler versin ey müminlerin emiri! Saltanatınızı daim etsin. İnsanları lütuf ve ihsanınızdan mahrum etmesin" demiş. Halife "Alaaddin! Zübeyde'ye söyle de bize en tatlı fasıllarından sunsun" demiş. Zübeyde eline udunu alıp fasla başlamış. En mükemmel nağmelerle kara taşları bile coşturmuş. Neşe ve mutluluk içinde sabah etmişler. Sabah olduğunda halife Alaaddin'e "Yarın divana gel" demiş. Alaaddin "Emredersiniz efendim" diye karşılık vermiş.

Ertesi gün Alaaddin on tabak almış. İçlerini muhteşem hediyelerle doldurup divana çıkmış. Halife, koltuğunda otururken Alaaddin'in divan kapısında girdiğini görünce "Hoş geldin Alaaddin" diyerek karşılamış onu. Alaaddin "Ey müminlerin emiri! Peygamber (s.a.v) hediye kabul etmiştir. Şu on tabak ve içindekiler benden size hediyedir" demiş. Halife hediyeleri kabul ettikten sonra bir merasim düzenleyerek Alaaddin'e hırka giydirmiş ve onu tüccar başı yapmış, sonra divana oturtmuş.

O böyle otururken birden Zübeyde'nin babası çıkagelmiş. Alaaddin'in üstünde hırkayla, divanda oturduğunu gören kayınpederi halifeye dönüp "Ey müminlerin emiri! Bu neden benim makamımda oturuyor ve üstündeki hırka da ne oluyor?" diye sormuş. Halife "Ben onu tüccar başı yaptım. Makamlar ebedi değil, gelip geçicidir. Seni azlettim" demiş.

Bunun üzerine kayınpederi "O da bizdendir ve sizin takdir buyurduklarınıza karşı boynumuz kıldan incedir. Allah da aramızdaki en hayırlılarımızı işlerimizin başına geçirir. Zira akıl yaşta değil baştadır" demiş.

Daha sonra halife, Alaaddin için bir ferman yazıp valiye vermiş. Vali de onu tellala verip sokaklarda dolaştırarak "Bundan sonra tüccar başı Alaaddin'dir. Sözü dinlenecek, emrine itaat edilecek. Saygı ve hürmet esirgenmeyecek!" diye bağırtmış. Divan dağılınca önde Alaaddin arkada vali ve tellal divandan çıkmışlar. Tellal "Bundan sonra tüccar başı Alaaddin'dir.

Sözü dinlenecek..." diye bağırarak gidiyormuş. Alaaddin sabah olunca bir dükkân açıp alım satım işleri için kölesini oturtmuş. Kendisi bineğine atlayıp halifenin divanındaki makamına gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

271. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin bineğine binip halifenin divanındaki makamına gitmiş. Bir gün yine her zamanki gibi makamına oturmuş ki biri gelip halifeye "Ey müminlerin emiri! Başınız sağ olsun! Nediminiz filanca, Allah'ın rahmetine kavuştu. Allah sizlere ömürler versin" demiş. Halife hemen "Alaaddin nerede?" diye sormuş. Alaaddin halifenin huzuruna gelmiş. Halife bir merasimle çok muhteşem bir hırka giydirerek onu nedimi yapmış. Aylık bin dinar maaş bağlamış. Böylece Alaaddin halifeye ahbaplık, yarenlik etmeye başlamış.

Yine günlerden bir gün her zamanki gibi halifeye hizmet için makamında otururken bir emir eri kılıcı ve kalkanıyla divana çıkıp halifenin huzuruna gelmiş "Ey müminlerin emiri! Başınız sağ olsun! Bugün altmışlıların reisi öldü" demiş. Halife hemen Alaaddin'i çağırıp altmışlıların reisinin yerine onu geçirmiş. Reisin kimi kimsesi yokmuş. Halife, Alaaddin'e "Onu defnettikten sonra arkada bıraktığı mal, mülk, köle, cariye ve hizmetçilerini sen al" demiş. Sonra halife mendilini silkeleyip divanı dağıtmış.

Alaaddin yola çıkmış. Sağında kırk adamıyla birlikte halifenin sağ kolu olan muhafız Ahmet varmış. Solunda kırk adamıyla birlikte halifenin sol kolu olan muhafız Hasan varmış. Alaaddin muhafız Hasan ve adamlarına dönüp "Sizler muhafız Ahmet'in yolundan gidiyorsunuz. Acaba beni Allah için oğulluğa kabul eder mi?" demiş. O ve adamları da kabul etmişler. Muhafız Ahmet Alaaddin'e "Ben ve kırk adamım her gün divana senin önünde yürürüz" demiş. Alaaddin günlerce halifenin hizmetinde kalmış.

Günlerden bir gün divandan inip Ahmet ve adamlarını gönderdikten sonra evine gitmiş. Mumları yakıp karısı Zübeyde ile oturmuşlar. Bir ara Zübeyde bir şey getirmek için odadan çıkmış. Alaaddin odada otururken birden korkunç bir çığlık duymuş. Hemen yerinden fırlayıp çığlığın nereden geldiğine bakmak için koşmuş ve Zübeyde'yi yüzükoyun yerde yatar vaziyette bulmuş. Elini kalbine koyduğunda öldüğünü anlamış.

Zübeyde'nin babasının evi Alaaddin'in evinin önündeymiş. Çığlığı o da duymuş, koşarak gelmiş ve "Ne oldu Alaaddin?" diye sormuş. Alaaddin "Babacığım, başın sağ olsun. Kızın Zübeyde Allah'ın rahmetine kavuştu. Yapacağımız bir şey yok babacığım, ölüye ikram onu defnetmektir" demiş. Sabah olduğunda Zübeyde'yi defnetmişler. Birbirlerini teselli edip taziyelerini sunmuşlar.

Alaaddin matem elbiselerine bürünmüş. Divana gitmez olmuş. Gözü yaşlı, kalbi hüzünlüymüş. Halife Alaaddin'in gelmediğini görünce, veziri Cafer'e "Vezirim, Alaaddin divana gelmez oldu. Acaba nedendir?" diye sormuş. Vezir "Ey müminlerin emiri, karısı Zübeyde'nin ölümünden dolayı çok üzgün. Onun matemini tutuyor" demiş. Zübeyde'nin öldüğünü duyan halife "Ona taziyede bulunmamız gerekir" demiş. Vezir "Baş üstüne" demiş. Sonra halife, vezir ve beraberindekiler Alaaddin'in evinin yolunu tutmuşlar. Ala-

addin gelenleri karşılamış ve "Allah size uzun ömürler versin ey müminlerin emiri" demiş. Halife "Alaaddin, neden artık divana gelmez oldun?" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

272. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife, Alaaddin'e "Alaaddin! Neden divana gelip gitmez oldun?" deyince Alaadddin: "Karım Zübeyde'nin ölümüne olan üzüntümden dolayı gelemiyorum" demiş. Halife "Derdi, tasayı at! O, Allah'ın rahmetine kavuştu. Üzülmenin bir şeye faydası olmaz" demiş. Alaaddin "Ey müminlerin emiri! Ölüp de yanına gömülmedikçe üzüntü ve hüzünden kurtulamam" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine halife "Allah her gidenin yerine bir yenisini koyar. Ancak ölümden kurtuluşun çaresi yok. Mal da fayda vermez" demiş. Halife taziyelerini sunduktan sonra Alaaddin'e divana gelmemezlik etmemesini söyleyip makamına dönmüş.

Alaaddin o geceyi de öylece geçirmiş. Sabah olduğunda bineğine binip divanın yolunu tutup halifenin yanına varmış. Huzura girip yerleri öpmüş. Halife hemen yerinden kalkıp hoş geldin diyerek karşılamış onu. "Alaaddin! Bu gece benim misafirimsin" deyip Alaaddin'i sarayına götürmüş. Kuvvetü'l-kulüb adındaki cariyesini çağırıp "Alaaddin'in Zübeyde adında bir karısı vardı. Derdine, tasasına ortak olurdu. Ancak

o, Allah'ın rahmetine kavuştu. Senden ona bir fasıl sunmanı istiyorum" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

273. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife cariyeye "Derdinden, hüznünden uzaklaşsın diye ona bir fasıl sunmanı istiyorum senden" deyince cariye kalkıp bir musiki ziyafeti sunmuş. Halife "Zübeyde'nin sesi bundan daha güzeldi. Ancak bu cariye de ud çalmada mahirdir. Kara taşları bile coşturur" demiş. Sonra "Beğendin mi?" diye sormuş. Alaaddin "Beğendim ey müminlerin emiri" demiş. Bunun üzerine halife "Atalarımın toprağı üstüne yemin olsun ki o ve yanındaki cariyeleri benden sana hediyem olsun" demiş. Alaaddin halifenin şaka yaptığını zannetmiş.

Sabah olunca halife Kuvvetü'l-kulüb'ün yanına girip "Ben seni Alaaddin'e hediye ettim" demiş. Cariye buna çok sevinmiş. Çünkü o da Alaaddin'i görür görmez sevmiş imiş. Halife daha sonra saraydan divana geçip hizmetçileri çağırmış. Onlara "Kuvvetü'l-kulüb'ün eşyalarını ve cariyelerini Alaaddin'in evine taşıyın" diye emretmiş. Onlar da Kuvvetü'l-kulüb'ün eşyalarını ve cariyelerini Alaaddin'in evine taşıyıp saraya dönmüşler. Halife gün sonuna kadar divanda hüküm makamında oturmuş. Divan dağılınca hareme girmiş.

Kuvvetü'l-kulüb, Alaaddin'in köşküne gelmiş. Hizmetçilerinin dışında cariyeleriyle beraber kırk kişiymişler. Kuvvetü'l-kulüb hizmetçilerden ikisini çağırıp

"Biriniz kapının sağındaki koltuğa, diğeriniz kapının solundaki koltuğa otursun. Alaaddin gelince hemen elini öpün ve 'Hanımefendimiz Kuvvetü'l-kulüb sizi köşkte bekliyor. Halife onu ve cariyelerini size hediye etti, deyin" demiş. Hizmetçiler "Baş üstüne" deyip kendilerine emredilen yere oturmuşlar.

Alaaddin gelince halifenin hizmetçilerinden ikisinin kapı kenarındaki koltuklarda oturduğunu görmüş. Biraz garipseyerek kendi kendine "Neler oluyor? Burası benim evim değil mi yoksa?" demiş. Hizmetçiler onu görür görmez ayağa kalkıp elini öpmüşler ve "Biz halifenin sarayından geliyoruz. Kuvvetü'l-kulüb'ün köleleriyiz. Kuvvetü'l-kulüb'ün size selamı var. Halifenin, cariyeleriyle beraber kendisini size hediye ettiğini söyledi. Sizi bekliyor" demişler. Alaaddin "O halde ona hoş geldiğini söyleyin. Ancak ben onun yanına girmeyeceğim. Efendinin olana hizmetçiler el sürmemelidir. Bir de ona halifenin yanındaki günlük harcamalarını sorun" demiş. Çıkıp sorduklarında cariye "Günlük yüz dinar" demiş. Alaaddin bunu duyunca kendi kendine "Halifenin bu cariyeyi bana hediye etmesine ne gerek vardı? Çok fazla masraf olacak. Ancak başka çare yok" demiş. Sonra cariye Alaaddin'in yanında birkaç gün geçirmiş. Alaaddin Kuvvetü'l-kulüb'e günlük yüz dinar veriyormuş. Sonunda Alaaddin divana yine gitmemeye başlamış.

Halife, veziri Cafer'e "Ben Kuvvetü'l-kulüb'ü Alaaddin'e teselli olsun diye hediye ettim. Ancak neden gelip gitmez oldu?" diye sormuş. Vezir "Belki bir sıkıntısı vardır da o yüzden gelmiyordur. Gidip ziyaret edelim" demiş.

Bundan günlerce önce Alaaddin vezire "Ben halifeye karım Zübeyde'den dolayı duyduğum üzüntüden bahsettim. O da bana Kuvvetü'l-kulüb'ü hediye etti" demiş vezir de ona "Eğer halife seni sevmeseydi onu sana hediye etmezdi" dedikten sonra "Alaaddin, onun-

la aynı yatağa girdin mi?" diye sormuş. Alaaddin "Hayır! Vallahi onun ucunu bucağını bilmiyorum" demiş. Vezir "Neden?" diye sorunca "Efendiye yakışan hizmetçiye yakışmaz da ondan" diye cevap vermiş imiş.

Daha sonra halife ve vezir Cafer kılık değiştirip Alaaddin'i ziyaret etmek üzere yola düşmüşler. Yürüye yürüye Alaaddin'in evine varmışlar. Alaaddin hemen onları tanımış ve halifenin elini öpmüş. Halife, Alaaddin'e şöyle bir bakınca yüzündeki hüznü görmüş ve "Alaaddin, neden bu kadar üzgünsün? Kuvvetü'l-kulüb ile aynı yatağa girmedin mi?" diye sordu. Alaaddin "Ey müminlerin emiri! Efendilere layık olan, hizmetçilere layık olmaz. Şimdiye kadar onunla yatmadım. Onun ucunun bucağının nereye varacağını bilmiyorum. Bana ondan daha değersiz birini gönderseniz" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine halife "Onu görmek, halini, hatırını sormak istiyorum" demiş. Alaaddin hemen "Baş üstüne" diyerek halifeyi cariyenin yanına götürmüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

274. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halifenin yanına girdiğini gören Kuvvetü'l-kulüb hemen ayağa kalkıp yeri öpmüş. Halife "Alaaddin ile yattın mı?" diye sormuş. Kuvvetü'l-kulüb "Hayır ey müminlerin emiri! Elçi gönderip çağırdım. Ancak istemedi" diye cevap vermiş. Bunun üzerine halife, Kuvvetü'l-kulüb'e saraya dönmesini emretmiş. Alaaddin'e de "Bizi ihmal etme" demiş.

Alaaddin geceyi öyle geçirmiş. Sabah olunca bineğine binip divana gitmiş. Makamına oturmuş. Halifenin emrine bağlı olarak haznedar, vezir Cafer'e on bin dinar vermiş. Halife, vezire "Cariye pazarına git ve şu on bin dinar ile Alaaddin'e bir cariye satın al" demiş.

Vezir halifenin emrine uyup Alaaddin'i yanına alarak cariye pazarına gitmiş. O gün tesadüfen Bağdat valisi Halit de oğluna cariye satın almak üzere cariye pazarına inmiş imiş. Zira valinin Hatun adında bir karısı varmış. Karısı, Hubbu'z-zulüm adında çirkin bir çocuk doğurmuş. Çocuk yirmi yaşına gelmesine rağmen daha at binmesini bilmiyormuş. Oysa babası cesur bir cengâvermiş. Atlara biner, denizlere dalarmış. Bir gece Hubbu'z-zulüm uyuduğunda ihtilam olmuş. Hemen annesine haber vermiş. Annesi sevinip babasına söylemiş ve "Bence onu evlendirelim. Artık evlenmeyi hak etti" demiş. Babası ise "Bu çirkin yüzlü, kötü kokulu oğlanı kadınların hiçbiri kabul etmez" diye itiraz etmiş. Bunun üzerine valinin karısı "O zaman bir cariye satın alalım" demiş.

Allah'ın takdiri bu ya, vezir ve Alaaddin'in pazara indiği gün vali ve oğlu da pazara inmişler. Bunlar pazarda dolaşırken bir cariye tüccarının elinde güzel mi güzel, boyu bosu yerinde bir cariye görmüşler. Vezir hemen "Şu cariyeyi on bin dinara sat" demiş. O esnada vali de aynı cariyenin yanından geçiyormuş. Hubbu'z-zulüm o cariyeye şöyle bir bakınca içi aşkla dolmuş. Hemen babasına "Babacığım, şu cariyeyi satın al" demiş. Cariye tüccarı, cariyeyi çağırıp adını sormuş. Cariye "Adım Yasemin" diye cevap vermiş. Hubbu'z-zulüm'ün babası "Evladım, eğer cariye hoşuna gittiyse sen daha fazlasını ver" demiş.

Bunun üzerine Hubbu'z-zulüm, cariye tüccarına dönüp "Kaça verirsin?" diye sormuş. Cariye tüccarı "Bin dinar" deyince "Ben bin bir dinar veriyorum" demiş. Bunun üzerine Alaaddin de iki bin dinar teklif etmiş.

Valinin oğlu Hubbu'z-zulüm bir dinar artırırken Alaaddin bin dinar artırıyormuş. Vali buna çok sinirlenmiş ve cariye tüccarına dönüp "Cariyeye benden daha fazla veren kim?" diye sormuş. Tüccar "Vezir Cafer cariyeyi Alaaddin için satın almak istiyor" demiş. Alaaddin bu şekilde fiyatı on bine kadar çıkarmış. Cariyenin efendisi bu fiyatı kabul edip parasını almış. Alaaddin cariyeyi alınca ona "Seni Allah için azat ettim" demiş. Sonra gerekli sözleşmeyi imzalayıp cariyeyi evine götürmüş.

Cariye tüccarının elinde sözleşmeyle geri döndüğünü gören valinin oğlu, tüccarı çağırıp "Cariye nerede?" diye sormuş. Tüccar "Alaaddin onu on bin dinara satın alıp azat etti" deyince oğlan çok üzülmüş. Kendi kendini yemiş. Cariyeye olan sevgisinden bitkin düşmüş halde eve dönmüş. Kendini yatağa atıp yemeden, içmeden kesilmiş. Aşkı ve hasreti arttıkça artmış.

Oğlunun zayıf ve bitkin halini gören annesi "Evladım, nedir bu haline sebep, ne oldu?" diye sormuş. Hubbu'z-zulüm: "Anneciğim, bana Yasemin'i satın al" demiş. Annesi "Tamam evladım, çiçekçi geldiğinde sana bir tutam yasemin alırız" diye karşılık vermiş. Oğlan hemen "Benim istediğim kokulu yasemin çiçeği değil. Ben adı Yasemin olan ve babamın benim için satın almadığı cariyeyi istiyorum" diye çıkışmış. Bunun üzerine kadın kocasına varıp "O cariyeyi neden satın almadın?" diye sormuş. Vali "Efendilere yakışan, efendilere layık olan, hizmetçilere yakışmaz. Ayrıca onu alacak gücüm de yoktu. Zira o cariyeyi altmışlıların reisi Alaaddin satın aldı" demiş.

Böylece oğlan gittikçe zayıflayıp yataklara düşmüş. Yemeden, içmeden kesilmiş. Annesi üzüntüsünden ne yapacağını bilememiş. Yine bir gün oğlunun halinden dolayı üzüntüden perişan vaziyette oturup dururken ihtiyar bir kadın çıkagelmiş. Kadın, Ahmet Serrak adında bir dolandırıcının annesiymiş. Bu Ahmet Serrak saman altından su yürütür, adamın sürmesini

gözünden çalarmış. Daha gençlik yıllarındayken bile adam hep çirkin sıfatlarla anılırmış. Daha sonra bunu bekçi başı yapmışlar ama hırsızlık yapıp suçüstü yakalanınca vali tarafından yaka paça halifenin huzuruna götürülmüş. Halife de öldürülmesini emretmiş. Ancak hırsız hemen vezire sığınmış. Vezir, halife nezdinde dikkate alınan bir af yetkisi olduğu için affedilmesini istemiş. Halife "İnsanlara zarar veren bir baş belasının bağışlanmasını nasıl istersin?" demiş. Bunun üzerine vezir "Ey müminlerin emiri! Hapishaneleri yapan kimse çok akıllıymış. Çünkü hapishaneler insanların diri diri gömüldüğü kabirlere benzer. Düşmanların hor görüldüğü yerlerdir" demiş. Bunun üzerine halife hırsızın prangaya vurulmasını emretmiş. Prangasına da "Ömür boyu hapse mahkûm edilmiştir. Prangası ancak musalla taşında çözülecektir" diye yazdırmış. Böylece Ahmet'i zincirlere vurulu bir halde hapse atmışlar.

Bu Ahmet'in annesi, vali Halit'in evi ile hapishanedeki oğlu arasında mekik dokuyormuş. Bir gün oğluna "Oğlum, ben sana şu haramdan vazgeçip tövbe et demedim mi?" demiş. Oğlu "Allah'ın takdiri böyleymiş" dedikten sonra "Lakin anacığım, senden bir ricam var. Valinin karısının yanına varınca ondan valinin beni affetmesi için aracılık etmesini iste" demiş. İhtiyar kadın, valinin karısının yanına varınca onu başına sargılar dolamış ve üzgün bir halde bulunca "Neden üzgünsün?" diye sormuş. Valinin karısı "Oğlum Hubbu'z-zulüm'ü kaybettiğim için üzgünüm" diye cevap vermiş. İhtiyar kadın "Allah oğluna selamet versin! Ne oldu? Başına bir şey mi geldi?" diye sormuş. Valinin karısı olanları anlatınca ihtiyar kadın "Oğlunu kurtarmak için aracı olacak olsam ne dersin?" demiş. Bunu duyan valinin karısı "Ne yapacaksın ki?" diye sormuş.

İhtiyar kadın "Benim Ahmet Serrak adında ömür boyu hapse mahkûm edilmiş, prangaya vurulmuş bir oğlum var. Şimdi sen kalk. En güzel elbiselerini giy, en

güzel ziynetlerini takıp süslen. Kocan geldiğinde onu güler yüz ve cilveyle karşıla. Senden erkeklerin kadınlardan istediği şeyi isteyince ondan uzak dur ve kendini bırakma. Ona de ki: 'Allah Allah! Şu işe bak! Bir erkeğin karısından istediği bir şey olsa onu alana kadar tepesinden inmez. Ancak kadının kocasından istediği bir şey olsa kocası onun istediğini yerine getirmez.' Böyle deyince sana neymiş bakalım derdin, diyecek. Sen de yemin etmesini söyle. İstediğini yapmadığı takdirde boşanacağınıza dair yemin etmesini söyle. Yemin edince de ki: Senin hapishanelerinin birinde Ahmet adında bir mahkûm var. Onun zavallı bir annesi var. Bana uğradı ve beni sana gönderdi. Sonra da kocana söyle, halifenin yanında oğlumun affedilmesi için aracılık yapsın. Böylece oğlum tövbe eder. Kocan da sevaba girer dedi" demiş. Valinin karısı "Olur" diyerek ihtiyar kadının teklifini kabul etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

275. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Vali karısının yanına girince karısı ihtiyar kadının dediklerini bir bir yapmış. Kocası istenilen yemini edip isteğine nail olmuş. Sabah olunca kalkıp gusletmiş. Sabah namazını kılıp hapishaneye gelmiş. "Ey Ahmet Serrak! Yaptıklarından vazgeçip tövbe eder misin?" diye sormuş. Ahmet "Ben Allah'a tövbe ettim. Hem kalbimle hem de dilimle estağfurullah dedim" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine vali Ahmet'i hapishaneden çıkarıp

prangalar içinde divana götürmüş. Halifenin huzuruna varıp yeri öpmüş. Halife "Ey Halit! Ne istiyorsun?" diye sormuş. O esnada Ahmet prangalar içinde sallana sallana halifenin huzuruna yaklaşıp yerleri öpmüş.

Halife onu görünce "Ahmet! Sen daha sağ mısın?" demiş. Ahmet: "Ey müminlerin emiri! Bahtsız ömrümde daha yaşayacak günüm varmış" diye cevap vermiş. Halife, valiye dönüp "Halit! Bunu buraya neden getirdin?" diye sormuş. Vali "Bunun zavallı, kimi kimsesi olmayan bir annesi var. Bundan başka kimsesi yok. Kulunuz Halit'e yüz sürüp siz müminlerin emirinden onun bağışlamanızı talep etmemi istedi. Zira salıverecek olursanız geçmişte yaptıklarından tövbe edecek. İzin verirseniz önceki bekçi başı görevine devam edecek" demiş.

Bunun üzerine halife Ahmet'e dönüp "Yaptıklarına pişman olup tövbe ettin mi?" diye sormuş. Ahmet: "Allah'a tövbe ettim ey müminlerin emiri!" diye yanıtlamış halifeyi. Halife hemen demircinin çağrılmasını ve zincirlerinin kırılmasını emretmiş. Sonra da onu tekrar bekçi başı yapıp doğru yoldan ayrılmamasını

tembihlemiş. Ahmet halifenin elini öpüp bekçi kıyafetiyle yanından ayrılmış.

Bir gün Ahmet'in annesi valinin karısının yanına gitmiş. Valinin karısı ona "Oğlunu hapislerden sağ salim çıkaran Allah'a şükürler olsun. Neden oğluna varıp da oğlum Hubbu'z-zulüm'ü Yasemin'e kavuşturmanın bir yolunu bulmasını söylemezsin?" demiş. İhtiyar kadın "Olur, söyleyeyim" deyip valinin karısının yanından ayrılmış ve oğluna gitmiş. Oğlunun yanına vardığında oğlu sarhoşmuş. "Evladım, sen hapislerden ancak valinin karısı sayesinde kurtuldun. O da senden Alaaddin'i öldürüp cariyesi Yasemin'i oğlu Hubbu'z-zulüm'e getirmenin bir yolunu bulmanı istiyor" demiş. Bunu duyan Ahmet "Bundan daha kolay ne var? Bu gece onun bir yolunu bulurum" diye karşılık vermiş.

O gece yeni ayın ilk gecesiymiş. Halifenin ayın ilk gecesi bir cariye veya bir köle azat etmek için Zübeyde hanımefendinin yanında gecelemek gibi bir âdeti varmış. Halifelik elbisesini çıkarır, tespihini, kılıcını, saltanat yüzüğünü salondaki koltuğun üstüne bırakırmış. Halifenin altından bir kandili varmış. Bu kandilin üstünde altın zincire dizilmiş üç mücevher bulunurmuş. Bu kandil halifenin nezdinde çok kıymetliymiş. O gece de halife bütün hizmetçileri göndermiş. Elbisesini, kandilini ve diğer eşyalarını bırakıp Zübeyde'nin odasına girmiş.

Ahmet Serrak ise gece yarısına kadar sabretmiş. Sonunda Süheyl yıldızı parlamış, bütün mahlukat uykuya dalıp yaratıcının örtüsüne bürünmüş. Ahmet sağ eline kılıcını, sol eline halatını almış. Halifenin bulunduğu salona doğru yönelmiş. Halatı fırlatıp pencereye sabitledikten sonra duvara tırmanıp salonun bulunduğu kata çıkmış. Salona girmiş. Hizmetçiler uyuyormuş. Uyanmamaları için hepsine afyon koklatıp uyuşturmuş. Halifenin elbisesini, tespihini, mendilini, yüzüğünü ve mücevherli kandilini almış. Çıktığı yer-

den aşağı inip Alaaddin'in evine gitmiş. Gizlice salona girip yerdeki mermerlerden birini sökmüş. Altını kazıp yanında getirdiği halifenin değerli eşyalarından bir kısmını oraya gömmüş, bir kısmını da yanına almış. Mermeri eskisi gibi yerine koyup sıkıştırdıktan sonra da geldiği yerden çıkıp gitmiş. Kendi kendine "Ben de oturup şu kandili önüme koyar, ışığında da içerim" deyip evinin yolunu tutmuş.

Sabah olunca halife salona çıkınca hizmetçilerin hepsinin uyuşturulduğunu fark etmiş. Elini atınca elbisesini, yüzüğünü, tespihini, mendilini ve kandilini yerinde bulamamış. Sinirinden küplere binmiş, hemen kızıl renkli bir giysi olan gazap elbisesini giyinip divana öyle çıkmış. Vezir gelip yeri öptükten sonra "Allah müminlerin emirini kötülüklerden korusun" demiş. Halife hemen "Ey vezir! Kötülükler taşkın seller gibi çağlıyor" deyince vezir "Ne oldu?" diye sormuş. Halife olanları anlatmış. O esnada vali yanında Ahmet Serrak olduğu halde halifenin huzuruna girmiş.

Halife, valiye şöyle bir bakıp "Ey Halit! Bağdat'ın durumu nasıl?" diye sormuş. Vali "Emniyet ve güven içinde efendim" diye cevap vermiş. Halife hemen "Yalan söylüyorsun!" diye kükremiş. Vali "Neden ey müminlerin emiri?" diye sorunca halife olanları bütünüyle anlatmış. Sonra da "Senden bütün çalınan eşyalarımı bulup geri getirmeni istiyorum!" demiş. Vali "Belki de koynunuzda yılan beslemişsinizdir. Lakin benim gibi bir yabancının bunları bilmesi mümkün değildir" demiş. Halife "Eğer o eşyaları bulup getirmezsen seni öldürürüm!" deyince vali "Siz beni öldürmeden ben Ahmet Serrak'ı öldürürüm. Çünkü hırsızı da arsızı da bekçi başı bilir!" demiş. Ahmet hemen halifeye dönüp "Valinin yerine ben bu hırsızlık meselesini üstleneyim. Bulup çözene kadar iz süreyim. Ancak bana ikisi valinin, ikisi de kadı efendinin adamlarından olmak üzere dört adam verin. Çünkü bunu yapan kimse ne sizden

ne validen ne de bir başkasından korkar" demiş. Halife "İstediğin gibi olsun. Ancak aramaya benim sarayımdan başla. Sonra vezirin sarayını, ardından da altmışlıların reisinin sarayını ara" demiş. Ahmet hemen "Haklısınız efendim. Belki de bunu yapan kimse halifenin ya da onun seçkin adamlarından birinin sarayında yetişen biridir" diye atılmış. Halife "Yemin ederim ki bunu yapan kimse evladım dahi olsa öldürülecektir!" demiş. Daha sonra Ahmet istediği adamları ve evlere girip arayabileceğine dair fermanı alıp oradan ayrılmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

276. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ahmet istediği adamları ve evlere girip arama fermanını almış. Elinde bir kısmı ağaç, bir kısmı bakır ve bir kısmı da demir ve çelikten yapılma bir sopa varmış. Halifenin sarayını, sonra da vezir Cafer'in sarayını aramış. Ardından haciplerin, naiplerin evlerini bir bir aramış. Nihayet sıra Alaaddin'in evine gelmiş. Evinin önündeki gürültüleri duyan Alaaddin, karısı Yasemin'in yanından kalkıp aşağı inmiş ve kapıyı açmış. Bir grup askerle birlikte valiyi kapısında görünce "Ne oldu ey vali?" diye sormuş. Halit bütün olanları anlatınca da "Girin, arayın o halde!" demiş. Vali "Efendim affedin! Size güvenimiz sonsuz. Sizin gibi güvenilir bir kimsenin hain olması düşünülemez" demiş. Ancak Alaaddin "Benim evimi de aramalısınız" deyince vali, kadılar ve şahitlerle birlikte içeri girmiş.

Ahmet hemen içerideki odaya gidip altında halifenin eşyalarının gömülü olduğu mermerin yanına gelmiş ve elindeki sopayla mermeri gevşetmiş. Güç bela mermeri kaldırmaya çalışırken mermer kırılıvermiş. Bir de ne görsünler! Altında bir şey parlıyor. Bekçi başı hemen "Bismillah, maşallah! Ne bereketli ayağımız varmış. Hazine bulduk. Şuraya ineyim de ne var ne yok bir bakayım" demiş. Kadı ve şahitler oraya baktıklarında halifenin bütün eşyalarının orada olduğunu görmüşler. Hemen halifenin eşyalarının Alaaddin'in evinde bulunduğuna dair tutanak tutup mühürlemişler. Alaaddin'in tutuklanmasını emredip kafasından sarığını çıkarmış, bütün malının, mülkünün listesini yapmışlar.

Ahmet, o esnada Alaaddin'den hamile olan cariye Yasemin'i alıp annesine götürmüş ve "Şu cariyeyi valinin karısı Hatun'a teslim et" demiş. Annesi de Yasemin'i alıp valinin karısına götürmüş. Hubbu'zzulüm Yasemin'i görünce kendine gelmiş. Hemen o vakit ayağa kalkmış. Çok sevinip yaklaşmak istemiş.

Ancak Yasemin kuşağından bir hançer çıkarıp "Uzak dur benden! Yoksa ya seni ya kendimi öldürürüm!" diye bağırmış. Bunun üzerine annesi Hatun, cariyeye dönüp "Seni fahişe! Evlen şu oğlumla!" demiş. Yasemin "Seni köpek! Bir kadının iki erkekle evlenmesi hangi mezhebe sığar? Aslanlar yataklarına köpekleri sokarlar mı?" demiş. Bütün bunlar çocuğun kederine keder katmış. Kara sevdası onu bitkin düşürmüş. Yine yemeden, içmeden kesilip yataklara düşmüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

277. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hubbu'z-zulüm yemeden içmeden kesilip yataklara düşmüş. Annesi, Yasemin'e "Oğluma bunu nasıl yapar, onu nasıl üzersin? Senin mutlaka cezalandırılman gerekir. Alaaddin de mutlaka idam edilmeli!" diye bağırmış. Ancak Yasemin kadının söylediklerini umursamayıp "Ben onun aşkı için ölürüm" diye cevap vermiş. Bu söz üzerine valinin karısı Hatun kalkıp Yasemin'in üstündeki ipek elbiseleri çıkarmış ve yerine ketenden bir elbise ile kıldan bir gömlek giydirmiş. Mutfağa indirip diğer hizmetçi ve cariyelerle birlikte çalıştırmış. "Ceza olarak odun kıracaksın, soğan soyacaksın. Ocağın altındaki ateşi yakacaksın" demiş. Yasemin "Her türlü ceza ve hizmete razıyım. Yeter ki oğlunun yüzünü görmeyeyim" demiş. Allah mutfaktaki cariyelerin kalplerine bir şefkat koymuş, Yasemin'e acımış, onu mutfak işlerinde yormamışlar.

Alaaddin'e gelince onu ve halifenin eşyalarını alıp götürmüş, divana çıkarmışlar. Halife, koltuğunda oturmuş beklerken eşyalarıyla birlikte Alaaddin'i getirdiklerini görünce hemen "Onları nerede buldunuz?" diye sormuş. "Alaaddin'in evinin ortasında!" diye cevap vermişler. Halife sinirden küplere binmiş tabii. Sonra eşyaları alınca içlerinde kandilini bulamamış, öfkeyle "Alaaddin! Kandil nerede?" diye sormuş. Alaaddin "Ben çalmadım. Ne olduğunu bilmiyorum. Ne gördüm ne de duydum" diye cevap vermiş. Bunun üzerine halife "Ey hain! Ben seni kendime yaklaştırdıkça sen kendini benden uzaklaştırıyorsun. Ben sana güvendikçe sen güvenimi boşa çıkarıp bana ihanet ediyorsun!" diye bağırmış ve asılmasını emretmiş. Alaaddin'i alıp valinin yanına indirmişler. Tellal "Halifeye ihanet edenin en hafif cezası budur!" diye bağırıyormuş. İnsanlar darağacının etrafında toplanmaya başlamış.

Alaaddin'i manevi oğlu kabul eden Muhafız Ahmet o esnada arkadaşlarıyla bahçede oturmuş, gülüp eğleniyormuş. Birden sarayda görevli sakilerden biri koşarak gelip yanlarına girmiş ve Muhafız Ahmet'in elini öpüp "Ahmet! Burada sefa içinde eğleniyorsun. Bir elin yağda, bir elin balda! Olan bitenden haberin yok herhalde?" demiş. Ahmet "Hayırdır, ne oldu?" diye sorunca saki "Evlatlığın Alaaddin'i darağacına götürdüler!" demiş. Bunu duyan Muhafız Ahmet "Ne yapalım Hasan?" diye sormuş yanındaki Muhafız Hasan'a. "Alaaddin'in bu işte suçu olamaz. Mutlaka düşmanlarından biri ona oyun oynamıştır" diye cevap vermiş Muhafız Hasan. Ahmet "Sence ne yapmalıyız?" diye tekrar sorunca Hasan "İnşallah kurtaracağız onu" deyip hemen hapishaneye gitmiş.

Hapishanedeki gardiyana "Bana idama mahkûm olmuş birini ver!" demiş. Gardiyan da Alaaddin'e benzeyen birini vermiş. Hasan hemen adamın kafasına bir örtü geçirmiş. Ahmet ile Mısırlı Ali adamı aralarına

almışlar. Bu esnada diğerleri de Alaaddin'i darağacına doğru götürüyorlarmış. Ahmet kendini ileri atıp cellada doğru eğilmiş. Cellat "Çekil kenara da işimi yapayım!" demiş. Ahmet "Lanet olasıca! Al şu adamı! Alaaddin'in yerine bunu as. Alaaddin'in suçu yok. İsmail için koç feda olsun!" demiş. Cellat Ahmed'in dediğini yapıp adamı almış ve Alaaddin'in yerine asmış. Ahmet ile Mısır'lı Ali Alaaddin'i alıp Ahmet'in evine götürmüşler. İçeri girdiklerinde Alaaddin "Allah iyiliğinin karşılığını kat be kat versin ağam" demiş. Ahmet "Önemli değil" diye karşılık vermiş ona.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

278. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Muhafız Ahmet Alaaddin'e "Önemli değil ama sen hain bile olsan sana güvenip dayanan kimseye sakın ihanet etme demişler. Halife sana değer verip kendine yakın etti. Seni güvenilir saydı. Sen ona bunu nasıl yapar ve eşyalarını alırsın?" demiş. Alaaddin "Allah'a yemin olsun ki ağam bu benim işim değil! Bu işte benim günahım yok. Kimin yaptığını da bilmiyorum!" diye atılmış.

Bunu duyan Ahmet "O halde bu işi bir düşmanın yaptığı kesin. Kim yaptıysa cezasız kalmaz. Ancak Alaaddin artık Bağdat'ta kalamazsın. Halifelere karşı konulamaz evladım! Hükümdarların peşine düştüğü kimsenin vay haline!" demiş. Alaaddin "Nereye giderim ağam?" deyince "Ben seni İskenderiye'ye ulaştırı-

rım. Orası güzeldir, yeşildir. Orada huzur içinde yaşanır" diye cevap vermiş. Bunun üzerine Alaaddin "Baş üstüne ağam" diyerek Muhafız Ahmet'in önerisini kabul etmiş.

Ahmet, Muhafız Hasan'a dönüp "Sen işinin başına geç. Halife beni soracak olursa seyahate çıktığımı söyle" demiş ve Alaaddin'i alıp Bağdat'tan çıkarmış. Gide gide bağlar ve bahçelere ulaşmışlar. Halifenin işçilerinden iki Yahudi'nin katırlarına binmiş geldiklerini görünce hemen onları öldürmüş, katırlarını almışlar. Biri bir katıra, öteki diğer katıra binip yola öyle devam etmişler. Eyas şehrine varmışlar. Katırları bir hana sokup geceyi handa geçirmişler. Sabah olunca Alaaddin'in katırını satmış, Ahmet'in katırını da hancıya emanet bırakmışlar. Sonra Eyas limanından bir gemiye binip İskenderiye şehrine varmışlar.

Gemiden inip çarşıda yürümeye başlamışlar. O esnada bir dükkânın açık artırmayla satışa çıktığını görmüşler. Dükkânın fiyatı alt katıyla birlikte dokuz yüz elli dinara kadar çıkmış. Alaaddin "Ben bu dükkâna bin dinar veririm!" demiş. Satıcı hemen kabul etmiş. Dükkân beytülmalinmiş. Alaaddin anahtarları teslim aldıktan sonra dükkânın kapısını açmış. Alt kata inince dayalı döşeli olduğunu görmüş. İçeride bir de ambar varmış. Ambarda direkler, ipler, sandıklar, inci dolu torbalar, deniz kabukları, üzengiler, kuşlar, iğneler, bıçaklar, gömlekler ve daha birçok şey varmış. Meğerse dükkânın eski sahibi hurdacıymış.

Alaaddin dükkâna geçip oturmuş. Ahmet Alaaddin'e "Dükkân ve içindeki her şey artık senin oldu. Otur dükkânına, al, sat. Çünkü Allah Teâlâ ticarette bereket katmıştır" demiş. Alaaddin'in yanında üç gün kaldıktan sonra dördüncü gün gönlünü alıp "Ben gidip halifeden sana güvenip seni kabul edeceğine dair bir haber getirene kadar burada kal. Gidip sana şu oyunu oynayan kimmiş bakayım!" demiş ve yola

çıkmış. Eyas şehrine varınca hancıya emanet ettiği katırı alıp Bağdat'ın yolunu tutmuş. Muhafız Hasan ve diğer arkadaşlarının yanına gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

279. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ahmet, Muhafız Hasan ve arkadaşlarıyla bir araya gelince "Halife beni sordu mu?" diye sormuş. Hasan "Hayır, sormadı. Aklının ucundan bile geçmedin" demiş. Bunun üzerine Ahmet gidip halifenin hizmetine devam etmiş ve gelecek haberler için tetikte beklemeye başlamış.

Günlerden bir gün halife, veziri Cafer'e "Ey vezir! Şu Alaaddin'in bana yaptığına bak!" demiş. Vezir "Ey müminlerin emiri! Cezasını verip astırdın. Hak ettiğini aldı" demiş. Halife "Gidip bakmak ve onun asılı halini görmek istiyorum" demiş. Vezir "Nasıl isterseniz" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine halife yanında veziriyle inip darağacının olduğu yere gitmiş. Ancak başını kaldırıp bakınca asılan kişinin o çok sevip güvendiği Alaaddin olmadığını görmüş ve "Ey vezir! Bu, Alaaddin değil ki!" diye bağırmış. Vezir "Başkası olduğunu nasıl anladınız?" diye sorunca da "Alaaddin kısa boyluydu. Bu ise uzun boylu!" diye cevap vermiş. Buna karşılık vezir "Asılarak öldürülen kişi uzar" deyince halife "Alaaddin beyaz tenliydi. Bu ise siyah yüzlü" diye itiraz etmiş. Vezir "Ey müminlerin emiri, ölümün türlü renklerinin olduğunu bilmez misiniz?" demiş. Ancak halife hemen ölünün darağacından indirilmesini em-

retmiş. İndirdiklerinde ölünün topuklarında iki ihtiyarın adının yazılı olduğunu görmüşler. Halife "Ey vezir! Alaaddin Sünni'ydi. Bu ise Sünni değil, Rafizi" demiş. Vezir "Gaybı ancak Allah bilir. Biz bunun Alaaddin mi yoksa bir başkası mı olduğunu bilmeyiz?" demiş. Halife de bunun üzerine ölünün gömülmesini emretmiş. Böylece Alaaddin'in yerine asılarak idam edilen adamı gömmüşler Alaaddin ise unutulup gitmiş.

Valinin oğlu Hubbu'z-zulüm'e gelince gittikçe artan aşkı ve karasevdası yüzünden canından olup kara topraklara girmiş. Cariye Yasemin hamileliğinin ardından vakti gelince ay parçası bir erkek çocuk doğurmuş. Cariyeler "Adını ne koyacaksın?" dediklerinde "Babası olsaydı adını o koyardı. Ancak şimdi adını ben koyacağım. Oğluma Aslan adını vereceğim" demiş. Oğlunu iki yıl emzirdikten sonra sütten kesmiş. Oğlan emekleyip yürür olmuş.

Bir gün annesi mutfak işleriyle ilgilenirken oğlan yürümeye başlamış. Basamakları görünce de tırmanıp yukarı çıkmış. Vali Halit de orada oturuyormuş, çocuğu görünce alıp kucağına oturtmuş. Onu böyle güzel yaratan rabbine şükrettikten sonra oğlanın yüzüne iyice bakıp Alaaddin'e ne kadar da benzediğini düşünmüş. Şıp demiş, burnundan düşmüş gibiymiş. Annesi Yasemin, oğlunu arayıp bulamayınca yukarıya çıkmış. Oğlanı valinin kucağında valiyle oynarken bulmuş. Allah, valiye oğlanı sevdirmiş imiş.

Çocuk dönünce annesini görmüş ve hemen ona doğru atılmış. Ancak vali oğlanı iyice kucağına bastırıp "Gel ey cariye!" diyerek cariyeyi yanına çağırmış. Cariye gelince "Bu oğlan kimin çocuğu?" diye sormuş. Yasemin "Bu benim çocuğum, kalbimin parçası" diye cevap vermiş. Vali "Babası kim?" diye sormuş. "Babası Alaaddin'dir. Ancak şimdi senin çocuğun oldu" demiş. Vali "Allah onun gibi güvenilen birini hıyanetten korusun" demiş. Sonra cariyeye "Bu oğlan büyüyüp

geliştiğinde ve sana babam kim diye sorduğunda ona sen muhafızların sahibi vali Halit'in oğlusun de" demiş. Yasemin "Emredersiniz" diye karşılık vermiş.

Daha sonra vali Halit oğlanı yanına almış. Güzelce yetiştirip büyütmüş. Bir fakih getirtip okumayı, yazmayı öğretmiş. Oğlan Kur'an okumaya başlamış, tekrar tekrar okuyup hatmetmiş. Vali Halit oğlana "Oğlum" diye seslenirmiş. Zamanı gelince oğlana dövüş sanatlarını, nerede nasıl hamleler yapılacağını öğretmiş. Oğlan usta bir binici olmuş. On dördüne bastığında cesur bir delikanlıymış. Günlerden bir gün Ahmet Serrak ile karşılaşmış arkadaş olmuşlar. Onun peşine düşüp beraber meyhaneye gitmiş. O gün tesadüfen Ahmet Serrak halifenin eşyaları arasından çaldığı mücevherli kandili alıp önüne koymuş. Kandilin ışığı altında kadehleri kafasına dikip sarhoş olmuş. Aslan: "Adamım! Şu kandili uzat da bir bakalım!" demiş. Ancak Ahmet "Onu sana uzatamam" diye karşı çıkmış. Aslan "Neden?" diye sormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

280. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Aslan "Neden?" diye sorunca Ahmet Serrak "Çünkü onun uğrunda canlar gitti" demiş ve anlatmaya başlamış: "Bir zamanlar bir adam vardı. Buraya gelip altmışlıların reisliğini yapmıştı. Adı Alaaddin idi. Bunun için öldü." Bunu duyan Aslan hemen "Neden öldü peki?" diye sormuş. Ahmet Serrak "Senin Hubbu'z-

zulüm adında bir kardeşin vardı. On altı yaşına gelince evlenmek istedi. Babası da ona bir cariye satın almaya karar verdi..." diyerek hikâyeyi başından sonuna kadar anlatmış. Ona Hubbu'z-zulüm'ün zayıflığından, Alaaddin'in haksız yere düştüğü durumlardan bahsetmiş. Bunun üzerine Aslan kendi kendine "O cariye, annem Yasemin olmalı. O halde babam da Alaaddin'den başkası değildir" diye düşünmüş ve Ahmet'in yanından kederli bir halde kalkmış.

Yolda giderken Muhafız Ahmet ile karşılaşmış. Muhafız Ahmet, Alaaddin'i görünce "Eşi, benzeri olmayan rabbim ne yücedir! Şuna bakın!" demiş. Hasan "Neye şaşırdın ağam?" diye sorunca "Şu Aslan'a bakın. Alaaddin'e ne kadar çok benziyor. Şıp deyip burnundan düşmüş" demiş. Sonra Ahmet "Aslan!" diye seslenmiş. Aslan dönüp bakınca "Senin annenin adın ne?" diye sormuş. Aslan "Yasemin" diye cevap vermiş. Bunun üzerine Ahmet "Aslan, içini rahat, gönlünü ferah tut. Gözün aydın olsun. Senin baban Alaaddin'dir. Ancak evladım, sen yine de annene git de babanın ismini sor" demiş. Aslan "Tamam" deyip annesine yanına gitmiş ve babasının adını sormuş. Annesi "Baban vali Halit'tir" diye cevap vermiş. Ancak Aslan "Benim babam Alaaddin!" diye atılınca annesi gözyaşlarını tutamayıp ağlayarak "Bunu sana kim söyledi?" diye sormuş. Aslan: "Muhafız Ahmet söyledi" deyince annesi olan biten her şeyi teker teker anlatmış ve "Artık işin aslı ortaya çıktı. Senin baban Alaaddin'dir. Ancak seni vHalit büyütüp yetiştirdi ve seni kendine oğul saydı. Oğlum! Muhafız Ahmet ile karşılaştığın zaman ona de ki: Senden Allah için babam Alaaddin'in katilinden intikamımı almanı istiyorum" demiş. Annesinin bu sözü üzerine Alaaddin annesinin yanından çıkıp Ahmet'e gitmiş

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

281. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Aslan annesinin yanından çıkıp muhafız Ahmet'in yanına gelmiş. Elini öpmüş. Ahmet "Ne oldu Aslan?" diye sorunca "Sordum, soruşturdum. Babamın Alaaddin olduğunu kesin olarak öğrendim. Senden, babamın katilinden intikamımı almanı istiyorum" demiş. Ahmet "Babanı kim öldürmüş?" deyince Aslan "Ahmet Serrak" diye cevap vermiş. Ahmet "Sana bunu kim söyledi?" diye sormuş. Aslan "Halifenin eşyaları arasından kaybolan mücevherli kandili onun yanında gördüm. Bana şu kandili ver, dedim. Kabul etmedi. Bunun uğruna çok canlar öldü, dedi. Sonra da halifenin sarayına gizlice inip eşyaları çaldığını ve babamın evine koyduğunu anlattı" demiş.

Bunun üzerine muhafız Ahmet "Vali Halit'in savaş elbiselerini kuşandığını görünce ona beni de senin gibi giydir, de. Onunla çıkıp halifenin huzurunda bir cesaret gösterirsen halife sana 'Dile benden ne dilersen ey Aslan!' der. O zaman sen de 'Sizden babamın katilinden intikamımı almanızı isterim!' de. O sana 'Baban hayattadır. Zira senin baban vali Halit'tir' diyecek. O zaman sen 'Babam Alaaddin'dir. Vali Halit'in üzerimdeki hakkı sadece beni büyütüp yetiştirmesidir,' de ve Ahmet Serrak ile aranda geçenleri bir bir anlat. 'Ey müminlerin emiri! Emredin de onu didik didik arayayım. Onu torbasından bulur, çıkarırım' de" demiş. Aslan, Muhafız Ahmet'in söylediklerini iyice düşünüp tarttıktan sonra "Tamam" demiş.

Eve vardığında vali Halit'in halifenin divanına çıkmak üzere hazırlandığını görmüş. Hemen "Ben de senin gibi savaş elbiseleri kuşanmak ve halifenin divanına çıkmak istiyorum" demiş. Vali Aslan'ı giydirip

kuşatmış ve yanına alıp divana götürmüş. Halife o gün askerleriyle şehir dışına çıkmış. Direkler çakıp çadırlar kurmuş, sıra sıra dizilmişler. Top ve sopaları çıkarmışlar. İçlerinden bir atlı sopasıyla topa vuruyor, öteki atlı da sopasıyla vurarak geri gönderiyormuş. Bu askerler arasında halifeyi öldürmeye azmettirilmiş bir casus varmış. Topu alıp sopasıyla hızlıca vurarak halifenin yüzüne doğru fırlatmış. Aslan hemen atılıp topun halifeye çarpmasına mani olmak için sopasını uzatmış. Top yere, dizlerinin dibine düşmüş. Bunu gören halife "Helal olsun sana Aslan!" demiş. At sırtından inip koltuklara oturmuşlar. Halife topa vuranın getirilmesini emretmiş. Adam halifenin huzuruna getirilince halife "Seni bu işe kim azmettirdi? Dost musun, düşman mısın?" diye sormuş. Adam "Düşmanım. Niyetim seni öldürmekti" demiş. Halife "Neden? Sen Müslüman değil misin?" diye sormuş. Adam "Ben Rafiziyim" deyince halife adamın öldürülmesini emretmiş.

Sonra halife Aslan'a dönüp "Dile benden ne dilersen" demiş. Aslan "Babamın katilinden intikamımı almanızı istiyorum sizden" diye karşılık vermiş. Halife hemen "Baban hayatta ve işte ayakları üstünde dimdik duruyor" deyince "Kimmiş babam?" diye sormuş. Halife "Vali Halit" deyince de "Ey müminlerin emiri! O benim babam değil. O sadece beni büyütüp yetiştirdi. Babam Alaaddin'den başkası değildir" demiş. Bunun üzerine halife "Senin baban haindi" demiş. Aslan hemen atılıp "Allah korusun! Babam gibi güvenilir birinin hain olması mümkün değildir. Size nasıl ihanet etmiştir?" demiş. Halife "Eşyalarımı çaldı" deyince Alaaddin yine "Babamın hain olması mümkün değildir" demiş. Ardından da "Efendim, eşyalarınız kaybolmuştu. Geri geldiler. Kandil de geri geldi mi?" diye sormuş. Halife "Onu bulamadık" deyince Aslan "Ben onu Ahmet Serrak'ın yanında gördüm. İstedim, ancak vermedi ve bana onun uğrunda ne canlar öldü, dedi. Sonra da Halit'in oğlu Hubbu'z-zulüm'ün cariye Yasemin'e duyduğu aşktan bitkin düşüp zayıfladığından bahsetti. Zincire vuruluyken nasıl kurtulduğundan bahsetti. Halifenin eşyalarını, kandilini çalan odur. Babamın katilinden intikamımı almanızı istiyorum ey müminlerin emiri!" demiş. Aslan'ın sözleri üzerine halife hemen "Ahmet Serrak'ı yakalayın!" diye emretmiş.

Ahmet Serrak'ı yakalayıp getirdiklerinde halife "Muhafız Ahmet nerede?" diye sormuş. Muhafız Ahmet hemen halifenin huzuruna gelmiş. Halife "Ara şunu!" diye emretmiş. Muhafız Ahmet elini Ahmet Serrak'ın çantasına sokup mücevherli kandili çıkarmış. Halife "Gel bakalım hain! Bu kandili nerden buldun?" diye bağırmış. Ahmet Serrak "Satın aldım ey müminlerin emiri!" deyince halife "Nereden satın aldın? Bunun gibisine kimin gücü yeter ki sana satsın" demiş. Azıcık dövdüklerinde hemen eşyaları da kan-

dili de kendisinin çaldığını itiraf etmiş. Halife "Bunu neden yaptın ey hain! Senin yüzünden en güvenilir adamlarımdan Alaaddin'den oldum" demiş ve hem onun hem de valinin yakalanmasını emretmiş.

Vali "Ben suçsuzum. Onun asılmasını bana siz emrettiniz. Benim bu oyundan haberim yok. Bütün tezgâhı karım, Ahmet ve onun ihtiyar annesi kurmuşlar. Benim hiçbir şeyden haberim yok. Ben senin yanındayım Aslan" demiş. Bunun üzerine Aslan halifeden valiyi affetmesini istemiş. Halife "Bu çocuğun annesine ne oldu kim bilir" deyince vali "Benim yanımda" demiş. Halife "Karına emret! Şu oğlanın annesini giydirip kuşatsın ve hanımefendiliğini tekrar kabul etsin. Sen de Alaaddin'in evindeki mührü çöz ve neyi var neyi yoksa şu oğluna ver!" diye emretmiş. Vali "Baş üstüne" deyip hemen karısının yanına gitmiş ve ona Yasemin'i giydirip kuşatmasını emretmiş. Sonra Alaaddin'in evinin kapısındaki mührü açıp anahtarların hepsini Aslan'a vermiş.

Halife, Aslan'a "Dile benden ne dilersen" deyince "Beni babama kavuşturmanızı istiyorum" demiş. Halife gözyaşlarını tutamayış "Büyük ihtimalle asılarak idam edilip ölen senin babandı. Ancak atalarımın hayatı üstüne yemin olsun ki bana Alaaddin'in hayatta olduğu müjdesini getirene ne isterse vereceğim" demiş.

Bunun üzerine muhafız Ahmet ileri çıkıp halifenin huzurundaki toprağı öptükten sonra "Bana aman verin ey müminlerin emiri!" demiş. Halife "Aman senindir" deyince muhafız Ahmet "Müjdeler olsun! Güvenip dayandığınız, sevip saydığınız Alaaddin yaşıyor" demiş. Bunu duyan halife "Ne diyorsun sen?" diye atılmış. Muhafız Ahmet "Yemin olsun ki doğru söylüyorum. Alaaddin'in yerine ölüm cezası kesinleşmiş birini astırdım. Alaaddin'i de İskenderiye'ye götürdüm. Orada ona bir hurdacı dükkânı açtım" de-

miş. Halife "Sana derhal onu buraya getirmeni emrediyorum" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

282. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife muhafız Ahmet'e "Onu getirme görevini sana veriyorum" deyince Ahmet "Baş üstüne" demiş. Halife, Ahmet'e on bin dinar verilmesini emretmiş. Ahmet de hemen İskenderiye'ye doğru yola çıkmış.

Alaaddin'e gelince dükkânda ne var ne yok hepsini satmış. Geriye sadece ufak tefek birkaç şey ile bir torba kalmış. Alaaddin torbayı içinde ne olduğunu kontrol etmek için silkeleyince içinden altın zincire takılmış avuç büyüklüğünde bir taş düşmüş. Taşın beş kenarı varmış. Üstünde isimler ve karınca izine benzer tılsımlar yazılıymış. Beş tarafını da eliyle ovalayıp "Belki akik taşındandır" diye düşünmüş. Sonra da dükkâna asmış. O esnada yoldan geçmekte olan şehbender başını kaldırıp bakınca dükkânda asılı duran beşgen taşı görmüş. Girip dükkâna oturmuş ve "Bu taş satılık mı?" diye sormuş. Alaaddin "Buradaki her şey satılıktır" deyince de "Bana şu taşı seksen bin dinara satar mısın?" diye sormuş. Alaaddin "Başka kapıya!" demiş. Adam "Yüz bin dinara satar mısın?" deyince "Sattım gitti. Ver bakalım dinarları" demiş. Adam "O kadar dinarı yanımda taşıyamam. Burası İskenderiye! Haramisi var, bekçisi var. Sen benimle beraber gemime gelirsin. Orada sana paranı veririm. Ayrıca bir balya yün, bir

balya atlas, bir balya kadife ve bir balya da saten kumaş veririm" demiş.

Bunun üzerine Alaaddin kalkıp beşgen taşı adama verdikten sonra dükkânı kilitlemiş. Anahtarları komşusuna verip "Şu anahtarları al. Ben şu şehbender ile gemiye kadar gidip malımın karşılığı olan paraları alacağım. Geç kalırsam ve şayet beni buraya getirip yerleştiren Ahmet yanına gelecek olursa anahtarları ona ver. Durumu izah et" demiş. Şehbender ile beraber gemiye doğru yönelmiş. Gemiye vardıklarında şehbender bir koltuk çekip Alaaddin'i oturtmuş ve adamlarına "Paraları getirin!" demiş. Dinarlar gelince, dinarları ve söz verdiği balyaları teslim etmiş. Sonra Alaaddin'e dönüp "Efendim! Bir lokma yemeğimizi ye ya da bir yudum suyumuz iç" demiş. Alaaddin "Eğer varsa suyunuzu içerim" diye karşılık vermiş. Adam hemen içecek bir şeyler getirilmesini emretmiş. Ancak içinde fark ettirmeden uyuşturucu bir ot katmış. Alaaddin suyu içince sırt üstü yere yuvarlanmış. Hemen halatları çözüp yelkenleri açmışlar. Rüzgârlar gemiyi denizin ortasına doğru sürüklemeye başlamış.

Kaptan Alaaddin'i fıçının içinden çıkarmalarını emretmiş, çıkarmışlar. Burnuna bir şey koklatmışlar. Alaaddin hemen gözlerini açıp "Ben nerdeyim?" diye sormuş. Kaptan "Benimle berabersin, bağlısın ve benim emanetimsin. Eğer o taşı satarken söylediğin gibi başka kapıya dersen daha fazlasını yaparım" demiş. Alaaddin "Sen ne iş yaparsın?" diye sormuş. Adam "Ben kaptanım ve seni kalbimin sevgilisine götürmek istiyorum" demiş. Onlar böyle konuşurlarken içinde kırk kadar Müslüman tüccarın bulunduğu bir gemi yaklaşmış.

Kaptan hemen gemisiyle üstlerine doğru gitmiş. Kancaları tüccarların gemisine savurmuş. Adamlarıyla birlikte Müslümanların gemisine saldırıp yağmalamışlar. Gemiyi alıp Ceneviz şehrine götürmüşler. Kaptan Alaaddin ile birlikte Kıton sarayına doğru yola koyul-

muş. Saraya vardıklarında yüzü peçeli bir kız onları karşılayıp "Taşı ve sahibini getirdin mi?" diye sormuş. Kaptan "Evet, ikisini de getirdim" demiş. Kız "Taşı ver" demiş. Kaptan taşı verip limana doğru yönelmiş. Kutlama topları atılınca şehrin hükümdarı kaptanın geldiğini anlamış ve çıkıp kaptanı karşılamış. "Yolculuğun nasıldı?" diye sormuş. Kaptan "Çok güzeldi. Ganimet olarak bir gemi ile kırk bir Müslüman tüccar ele geçirdim" diye cevap vermiş. Hükümdar "Hepsini zincirleyip şehre çıkar" demiş. Alaaddin'i de esirlerin arasına katmışlar.

Hükümdar ve kaptan önde, esirler arkada, divana varmışlar. İlk esir getirilmiş. Hükümdar "Nerelisin ey Müslüman?" diye sormuş. Esir "İskenderiyeliyim" deyince hükümdar hemen "Cellat! Öldür şunu!" diye emretmiş. Cellat da kılıcını çekip adamın boynunu vurmuş. Sonra bir, iki, üç derken kırkını da kılıçtan geçirmişler. Alaaddin en sonuncusuymuş. İçinden "Allah rahmet eylesin Alaaddin. Ecelin geldi artık" diye geçirmiş. Hükümdar Alaaddin'e "Sen nerelisin?" diye sormuş. Alaaddin "İskenderiyeliyim" deyince "Ey cellat! Vur şunun boynunu!" demiş.

Cellat elini kılıcına atmış, tam Alaaddin'in boynunu vuracakmış ki heybetli bir ihtiyar kadın çıkagelmiş. Hükümdar ihtiyar kadına duyduğu hürmetten hemen ayağa kalkmış. Kadın "Ben sana kaptan esirleri getirince manastıra bir ya da iki esir gönder de kilisede hizmet etsinler demedim mi?" diye çıkışmış. Hükümdar "Anacığım! Keşke biraz önce gelseydin. Neyse şu kalan esiri al bari" demiş. Kadın Alaaddin'e dönüp "Kilisede hizmet eder misin yoksa bırakayım da hükümdar öldürsün mü?" diye sormuş. Alaaddin "Hizmet etmeyi tercih ederim" demiş. Bunun üzerine kadın Alaaddin'i alıp saraydan çıkmış ve kilisenin yolunu tutmuş.

Alaaddin kadına "Kilisede nasıl hizmet edeceğim, neler yapacağım?" diye sormuş. Kadın "Sabah erkenden kalkarsın. Beş katır alıp ormana gidersin. Kuru

odunları kesip kırar ve manastırın mutfağına getirirsin. Halıları, kilimleri toplayıp süpürürsün. Yerleri, mermerleri silersin. Sonra da halı ve kilimleri yerlerine serersin. Sonra yarım ölçek buğday alıp elersin. Öğütüp un yaptıktan sonra hamur yoğurursun. Sonra da manastıra çörek yaparsın. Sonra biraz mercimek alırsın. Eledikten sonra lapa yapıp pişirirsin. Bunları üç yüz altmış altı çanağa paylaştırırsın. Her bir çanağa çörek ve mercimek lapası koyup rahiplere götürürsün" diyerek yapacaklarını sıralamış. Kadın bunları söyleyince Alaaddin "Sen en iyisi beni hükümdara götürüp teslim et. Ölmek bile bütün bu saydıklarından daha kolay" demiş. İhtiyar kadın "Eğer hizmet eder ve hizmetini de tam yaparsan ölmekten kurtulursun. Yok, eğer hizmette kusur edersen öldürmesi için seni hükümdara teslim ederim" demiş. Alaaddin zor da olsa hizmet işini görmeye karat vermiş.

Kilisede bulunanların onu kör ve kötürümmüş. İçlerinden biri "Bana bir lazımlık getir" demiş. Alaaddin lazımlığı götürmüş. Adam işini görünce "Şu pisliği at!" demiş. Alaaddin atmış. Adam "Mesih seni kutsasın ey kilisenin hizmetkârı" demiş. O esnada ihtiyar kadın gelip "Neden kilisedeki hizmetleri savsaklıyorsun?" diye çıkışmış. Alaaddin "On tane elim yok ya. Hangi birine yetişeceğim?" demiş. Kadın "Deli misin sen! Ben seni bir hizmet için getirdim" demiş. Sonra da "Al oğlum şu sopayı!" diyerek bakırdan ve ucunda bir haç olan bir sopa uzatmış ve "Sokağa çık. Şehrin valisiyle karşılaştığında 'Seni Mesih efendi için kiliseye hizmete çağırıyorum,' de. Sana karşı gelmeyecektir. Bırak buğdayı alsın, elesin, öğütsün, hamur yoğurup çörek pişirsin. Sana kim karşı gelirse bu sopayla vur. Kimseden de korkma" demiş. Alaaddin "Baş üstüne" deyip denilenleri yapmış.

On yedi yıl boyunca büyük, küçük demeden herkes ona boyun eğmiş. Bir gün kilisede otururken ihtiyar kadın yanına gelip "Manastırdan çık!" demiş. Alaaddin

"Nereye gideyim?" diye sorunca "Bu geceyi bir meyhanede veya arkadaşlarından birinin yanında geçir" demiş. Alaaddin "Beni neden kovuyorsun?" diye sormuş, "Şehrin hükümdarı olan Yuhanna'nın kızı Meryem kiliseyi ziyaret etmek istiyor. Ayakaltında dolaşmamalısın" diye cevap vermiş. Alaaddin ihtiyar kadının emrine uyup kalkmış. Ancak kiliseden çıkıyormuş gibi yapıp çıkmamış, endi kendine "Acaba hükümdarın kızı bizim kadınlarımız gibi mi, yoksa onlardan daha mı güzel? En iyisi gitmeyeyim de nasılmış bir bakayım" diye düşünerek küçük bir odaya gizlenmiş.

Gizlendiği odanın kiliseye doğru uzanan bir penceresi varmış. Kiliseye doğru bakarken birden hükümdarın kızının gelmekte olduğunu görmüş. Öce şöyle bir bakmış, sonra bakışlarını alamayıp karasevdaya tutulmuş gibi hasretle bakmaya devam etmiş. Kız tıpkı bulutların ardından doğan ay gibiymiş. Yanında da başka bir kız varmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

283. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin hükümdarın kızına ve yanındaki kıza bakıp duruyormuş. Hükümdarın kızı yanındakine "Sevdin mi Zübeyde?" demiş. Alaaddin birden bakışlarını kıza çevirip daha dikkatli bakınca karşısında ölen karısı Zübeyde'yi görmüş. Sonra hükümdarın kızı "Zübeyde, hadi bize bir ud faslı sun!" demiş.

Zübeyde "Verdiğin sözü yerine getirene kadar sana ud faslı sunmayacağım" demiş. Hükümdarın kızı "Ben sana ne sözü verdim ki?" deyince "Kocam Alaaddin ile beni kavuşturacağına söz vermiştin" demiş. Bunun üzerine hükümdarın kızı "Zübeyde, için rahat, gönlün ferah, gözün aydın olsun, sizi kavuşturacağım. Haydi kocan Alaaddin'e kavuşmanın şerefine bize bir ud faslı sun" demiş. Zübeyde "O nerede?" diye sorunca hükümdarın kızı "Şurada, küçük odada bizi dinliyor" demiş. Zübeyde hemen udu eline alıp fasla başladı. Kara taşları bile coşturmuş.

Alaaddin bunları duyunca yerinde daha fazla duramamış, gizlendiği yerden çıkıp Zübeyde'ye doğru atılmış. Kucaklayıp bağrına basmış. Zübeyde Alaaddin'i tanımış hemen. O da onu kucaklamış. Sevinçten bayılıp yere yığılmışlar. Kraliçe Meryem bunlara doğru yaklaşıp üstlerine gül suyu serperek kendilerine getirmiş ve "Tanrı sizleri birbirinize kavuşturdu" demiş. Alaaddin karısı Zübeyde'ye dönüp "Zübeyde! Sen ölmüştün, biz de seni kabre gömmüştük. Nasıl dirilip de buraya geldin?" diye sormuş.

Zübeyde anlatmaya başlamış: "Hayır efendim! Ben ölmemiştim. Cinlerden bir grup beni kapıp buraya uçurdu. Sizin gömdüğünüz ise cinlerden biriydi. Benim şeklime girip ölü gibi göründü. Siz onu gömdükten sonda kabri yarıp çıktı ve hükümdarın kızı Meryem efendisine hizmete geldi. Bana gelince yere düştüm. Gözlerimi açınca kendimi şu hükümdar kızı Meryem'in yanında buldum. Ona, beni buraya neden getirdin? diye sordum. Meryem dedi ki: Ben senin kocan Alaaddin ile evlenmeye söz verdim. Zübeyde, Alaaddin'in bir gece benim yanımda bir gece de senin yanında olmasını kabul eder misin? Buna razı olur musun? Ben de ona razı olurum. Ancak kocam Alaaddin nerede? diye sordum. Allah neyi takdir ettiyse Alaaddin'in alnına da o yazılmıştır. Alnında yazılı ola-

nın vakti geldiğinde mutlaka buraya gelecektir. Biz ise onun ayrılığında Allah bizi kavuşturana kadar musiki fasıllarıyla teselli bulacağız, diye karşılık verdi. Böylece bu süre boyunca onun yanında kaldım. Nihayet Allah bizi bu kilisede bir araya getirdi."

Daha sonra Meryem Alaaddin'e dönüp "Alaaddin, benimle evlenip karı koca olmayı kabul eder misin?" diye sormuş. Alaaddin "Hanımefendim, ben Müslümanım, sen ise Hıristiyansın. Ben seninle nasıl evlenebilirim?" demiş. Meryem hemen "Kâfir olmaktan Allah'a sığınırım. Ben Müslümanım. On sekiz senedir İslam dinine bağlıyım. İslam dinine aykırı olan bütün dinlerden de uzağım" demiş. Alaaddin "Ancak ey hanımefendi, ben ülkeme geri dönmek istiyorum" demiş. Meryem "Alaaddin, beni iyi dinle! Ben gerçekleşmesi kaçınılmaz olup da seni maksadına götürecek olan şeylerin alnına yazıldığını gördüm. Bir oğlun olmuş. Adı da Aslan'mış. Tebrik ederiz. O şu anda halifenin yanında senin makamında oturuyor. On sekiz yaşına geldi. Artık işin aslı da ortaya çıktı. Halifenin eşyalarını kimin çaldığı da ortaya çıktı. Onları çalan hain Ahmet Serrak'tı. Hapsedilip zincire vuruldu. Taşı gönderen ve dükkândaki torbanın içine koyduran benim. Kaptanı gönderip taşı getirten de benim. Şunu da unutma ki bu kaptan bana âşıktı ve bana kavuşmak istiyordu. Ben ise buna hiç razı olmadım. Hep, taşı ve sahibini getirmedikçe beni elde edemezsin, dedim ve ona yüz kese para verip tüccar sıfatıyla gönderdim. İçlerinde senin de olduğun kırk kişinin öldürülmesinden sonra sıra sana geldiğinde şu ihtiyar kadını gönderdim" demiş. Alaaddin bütün bunları duyunca "Allah mükafatınızı kat be kat artırsın" demiş.

Ardından Meryem ellerini Alaaddin'in ellerine koyup tekrar şahadet getirmiş. Alaaddin Meryem'in sözündeki samimiyeti görünce "Şu taşın mahareti neymiş? Nereden gelmiş? Söyle bakalım" demiş. Bunun

üzerine Meryem anlatmaya başlamış: "O taş bir hazineden kalmadır. Onda ihtiyaç duyduğumuz anda işe yarayan beş özellik vardır. Babaannem gizli sembolleri çözen, hazinelerin peşine düşen bir büyücüymüş. Bu taş da bir hazineden düşmüş eline. Büyüyüp on dört yaşına geldiğimde İncil'i ve başka kitapları okudum. Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an'dan oluşan dört kitapta da Muhammed'in (s.a.v) adını gördüm. Böylece Muhammed'e iman edip Müslüman oldum. Aklımla kesin olarak kavradım ki ancak Allah'a kulluk edilir. Rabbimiz olan Allah da sadece İslam dinine razı olur. Babam, babaannem ölmeden önce ona benim için kum falına bak da sonum nasıl olacak, başıma neler gelecek söyle' demişti. Babaannem de ölümün İskenderiye'den gelen bir esirin elinden olacak, demişti. Bunun üzerine babam İskenderiye'den gelen bütün esirleri öldüreceğine yemin etti. Bunu da kaptana bildirdi ve İskenderiye gemilerine saldıracak ve gördüğün bütün İskenderiyelileri ya öldürecek ya da bana getireceksin" dedi. Kaptan babamın emrini yerine getirdi. O kadar ki saçının telleri kadar çok adam öldürdü. Daha sonra babaannem öldü. Çıkıp ben de kum falına baktım. İçimde olanları gizleyerek, acaba ben kiminle evleneceğim dedim. Alaaddin adındaki biriyle evleneceğimi gördüm. Buna çok şaşırdım. Ancak sabrettim. Nihayet zaman geçti ve vakit geldi. Sana kavuştum."

Daha sonra Alaaddin, Meryem ile evlenmiş. Ona "Ben ülkeme gitmek istiyorum" demiş. Meryem "Öyleyse gel benimle" deyip Alaaddin'i sarayındaki küçük bir odaya gizlemiş. Babasının yanına varınca babası hemen "Kızım, bugün nedense içimde bir sıkıntı var. Gel, otur yanıma da biraz kendime geleyim" demiş. Oturup sofraları kurdurtmuşlar. Meryem durmadan babasının kadehini doldurup duruyormuş. Nihayet babası sarhoş olunca da kadehe uyuşturucu bir bitki koyup içirmiş. Babası tepe taklak yere yuvarlanmış.

Hemen Alaaddin'in yanına gidip gizlediği yerden çıkarmış ve "Düşmanın tepe taklak yere yuvarlandı. Artık canının istediğini yap. Ben onu sarhoş edip uyuttum" demiş. Alaaddin hükümdarın yanına gidip de uyuduğunu görünce ellerini arkadan sıkıca bağlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

284. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alaaddin daha sonra Meryem'in babasına uyandıracak bir bitki koklatıp ayıltmış. Hükümdar, Alaaddin ile kızını üstünde görünce "Kızım, bunu bana neden yapıyorsun?" demiş. Meryem "Eğer ben senin kızınsam sen de Müslüman ol. Çünkü ben Müslüman oldum. Artık hakkı da batılı da öğrendim ve hakka tabi olup batıldan uzaklaştım. Âlemlerin rabbi olan Allah'a teslim oldum. Dünya ve ahirette İslam dinine aykırı olan bütün dinlerden uzağım. Sen de Müslüman olursan başımın üstünde yerin var. Aksi takdirde ölmen yaşamandan daha iyidir" demiş.

Alaaddin de hükümdara nasihatlerde bulunmuş. Ancak hükümdar inat edip reddetmiş. Bunun üzerine Alaaddin hançerini çıkarıp hükümdarı öldürmüş. Olanları bir kâğıda yazıp baş ucuna koyduktan sonra yükte hafif, pahada ağır ne varsa almışlar. Saraydan çıkıp kiliseye doğru gitmişler. Meryem taşı almış ve taht nakşı bulunan kenarına elini sürüp ovalamaya başlamış. Birden önlerinde bir taht belirmiş. Meryem, Alaaddin ve karısı Zübeyde önlerinde beliren tahta

çıkmışlar. Meryem "Ey taht! Şu taşın üstünde yazan isimler, tılsımlar aşkına yüksel!" deyince taht birden onları havaya kaldırmış, kupkuru bir vadiye götürmüş. Meryem taşın diğer dört yüzünü göğe doğru tutup taht nakışlı kenarını aşağıya çevirince taht onları yere indirmiş. Sonra üstünde çadır şekli bulunan tarafını çevirip eliyle ovalamış ve "Şu vadiye bir çadır kurulsun!" demiş. Birden bir çadır kuruluvermiş. Çadıra girip oturmuşlar.

Bu vadi kupkuru bir çölmüş. Ne bir bitki varmış, ne de su. Meryem taşın dördüncü yüzünü gökyüzüne doğru çevirmiş ve "Allah'ın isimleri aşkına! Şu vadide ağaçlar çıksın, yanında dereler coşsun!" demiş. Birden ağaçlar çıkmış. Bir dere kabarıp coşkun bir şekilde akmaya başlamış. Hemen dereden abdest alıp namazlarını kılmışlar. Meryem taşın üçüncü yüzünü, yemek sofrası şekli bulunan tarafı çevirmiş ve "Allah'ın isimleri aşkına sofra kurulsun!" demiş. Birden bir sofra kuruluvermiş. Sofrada mükemmel yemekler varmış. Sevinçle sofranın başına kurulmuş, yiyip içmeye başlamışlar. Onlar yiyip içedursun.

Gelelim Meryem'in babası hükümdara. Oğlu babasını uyandırmak için yanına girince babasının öldüğünü fark etmiş. Alaaddin'in yazdığı kâğıdı görmüş. Alıp okuduktan sonra kız kardeşi Meryem'i aramaya koyulmuş. Her yeri arayıp da bulamayınca hemen kilisedeki ihtiyar kadının yanına gitmiş. Meryem'i sormuş. Kadın "Dünden beri onu hiç görmedim" deyince askerleri çağırıp olanları anlatmış "Atlara binin!" diye emir vermiş. Askerler atlara binmiş, yola çıkmışlar. Tam Meryem, Alaaddin ve Zübeyde'nin bulunduğu çadıra yaklaşmışlar ki Meryem dönüp vadiyi dolduran toz bulutunu görmüş. Az sonra toz bulutu yükselip de ardındakileri ortaya çıkarınca kardeşini ve yanındaki askerleri görmüş. "Nereye gidiyorsunuz? Bizden kaçamazsınız. Peşinizdeyiz!" diye bağırıyorlarmış.

Meryem, Alaaddin'e dönüp "Savaşta, dövüşte, kavgada iyi misin?" diye sormuş. Alaaddin "Ben ne savaş ne kavga ne kılıç ne mızrak bilirim" demiş. Meryem hemen taşı çıkarıp ve at ve süvarilerin olduğu tarafı çevirip ovalamış. Birden at üstünde bir süvari peyda olmuş. Süvari üstlerine doğru gelen askerlere saldırıp hepsini kılıçtan geçirmiş. Meryem Alaaddin'e dönüp "Mısır'a mı yoksa İskenderiye'ye mi gitmek istiyorsun?" diye sormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

285. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Meryem Alaaddin'e "Mısır'a mı yoksa İskenderiye'ye mi gitmek istiyorsun?" diye sorunca Alaaddin "İskenderiye'ye" diye cevap vermiş. Yine tahta binmişler. Taht hemen bunları alıp İskenderiye'ye götürmüş. Alaaddin onları bir mağaraya bırakıp İskenderiye'ye gitmiş. Elbiseler getirip Meryem ve Zübeyde'yi giydirmiş. Sonra bunları alıp dükkânına götürmüş. Yiyecek bir şeyler getirmek için çarşıya çıkınca yolda, Bağdat'tan gelmekte olan Muhafız Ahmet'i görmüş. Selamlaşıp kucaklaşmışlar. Ahmet Alaadin'i oğlu Aslan'la müjdelemiş. Aslan yirmi yaşına basmış imiş. Alaaddin de yaşadıklarını başından sonuna kadar teker teker anlatmış. Ahmet'i alıp dükkâna götürmüş. Ahmet duyduklarına çok şaşırmış. Geceyi dükkânda geçirmişler.

Sabah olduğunda Alaaddin dükkânı satıp parasını yanına almış. Ahmet, Alaaddin'e halifenin kendisini istediğini söylemiş. Ancak Alaaddin "Mısır'a gidip annemi, babamı, ailemi göreceğim" demiş. Hep birlikte tahta binmiş mutluluk diyarı Mısır'a doğru hareket etmiş, evlerinin olduğu yere; sarı geçide gitmişler. Alaaddin evlerinin kapısını vurmuş. Annesi içeriden "Kim o?" diye seslenmiş. Alaaddin "Ben Alaaddin!" diye cevap verince hemen kapı açılıp Alaaddin'i hasretle bağırlarına basmışlar. Sonra Alaaddin'i karısını ve yanındakileri eve buyur etmişler. Ahmet de yanlarındaymış. Üç gün orada kalıp dinlenmişler.

Üç gün sonra Alaaddin Bağdat'a gitmek istemiş. Babası "Oğlum, yanımızda kal!" deyince "Oğlum Aslan'dan daha fazla ayrı kalmaya dayanamam" diye cevap vermiş. Anne ve babasını da yanına alıp Bağdat'a doğru yola çıkmışlar.

Ahmet, halifenin huzuruna çıkıp Alaaddin'in başından geçenleri anlatmış ve o sırada şehre doğru gelmekte olduğunu müjdelemiş. Halife hemen Alaaddin'i karşılamak üzere çıkmış. Aslan'ı da yanına almış. Alaaddin ve Aslan karşılaşınca özlemle birbirlerine sarılmışlar.

Halife, Ahmet Serrak'ın getirilmesini emretmiş. Ahmet Serrak huzuruna gelince halife "Alaaddin, düşmanınla sen ilgilen!" demiş. Alaaddin hemen kılıcını çekip Ahmet Serrak'ın kellesini vücudundan ayırmış. Daha sonra halife Alaaddin için bir düğün töreni düzenlemiş. Kadıları, şahitleri huzuruna toplayıp Meryem ile nikâhlarını kıymış. Alaaddin Meryem ile baş başa kalınca onun daha delinmemiş bir inci gibi olduğunu görmüş.

Bir süre sonra oğlu Aslan'ı altmışlıların reisi yapmış ve törenle kıyafetini giydirmiş.

Bütün ağızların tadını bozan, bütün birlikleri paramparça eden ölüm gelene kadar sevinç ve mutluluk içinde yaşamışlar.

Cömertlikle İlgili Hikâyeler:
Cömertlikle ilgili hikâyeler çoktur. Mesela Hatem Tâî ile ilgili olarak şöyle anlatılır: Hatem Tâî öldüğü zaman bir dağın başına gömülmüş. Kabrinin başına da taştan iki havuz ve saçları darmadağın kız resimleri yapmışlar. O dağın altında şırıl şırıl akan bir nehir varmış. Geceleyin yanından geçenler nehirden, akşamdan sabaha kadar çığlıkların geldiğini duyarlarmış. Sabah olduğunda ise taşa oyulmuş kız resimlerinden başka bir şey bulamazlarmış. Bir gece Himyer hükümdarı Zülküra, halkından ayrılıp geceyi burada geçirmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

286. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Zülküra vadiye inip geceyi orada geçirmiş. Gece çığlıkları duyunca "Dağın üstündeki şu bağrış çağırışlar da ne?" diye sormuş yanındakilere. "Orası Hatem Tâî'nin kabri. Kabrin üstünde taştan iki havuz ile saçları lüle lüle savrulan kız resimleri var. Burada konaklayan herkes her gece bu çığlıkları, bağırış çağırışları duyar" demişler. Himyer hükümdarı Zülküra, Hatem Tâî ile alay edercesine "Ey Hatem! Biz bu gece senin misafiriniz ve karnımız da çok aç!" demiş ve uykuya dalmış. Sonra birden korku içinde uyanarak "Hey Araplar! Çabuk gelin! Deveme yetişin!" diye bağırmış. Yanına geldiklerinde devesinin can çekiştiğini görmüşler. Deve ölmeden hemen kesmiş, etini kızartıp yemişler. Sonra neden böyle olduğunu sormuşlar. Hü-

kümdar "Uyuyordum. Rüyamda Hatem Tâî'yi gördüm. Elinde kılıçla yanıma geldi ve 'Bize misafir geldin öyle mi? Oysa bizim yanımızda sana ikram edebileceğimiz hiçbir şey yok" deyip kılıcıyla devemi boğazladı. Eğer hemen kesmeseydik onu, ölecekti" demiş.

Sabah olduğunda Zülküra arkadaşlarından birinin devesine binip arkadaşını da terkisine almış. Yola çıkmışlar. Gün ortasına doğru yolda devesine binmiş gelen birini gördüler. Elindeyse başka bir devenin yuları varmış. "Sen kimsin?" diye sormuşlar. "Ben Hatem Tâî'nin oğlu Adiy'im" demiş "Himyer hükümdarı Zülküra nerede?" diye sormuş. "İşte burada!" diyerek hükümdarı gösterdiklerinde Adiy "İşte senin devenin yerine şu deveye bin. Babam senin deveni sana ikram için kesti" demiş. Hükümdar "Sana kim söyledi bunu?" diye sormuş şaşkınlıkla. Adiy "Bu gece rüyamda babam bana geldi ve 'Adiy! Himyer hükümdarı Zülküra bana misafir olmak istedi. Ben de ona devesini kesiverdim. Sen hemen ona binecek bir deve götür. Çünkü benim yanımda bir şey yoktu,' dedi" demiş. Zülküra deveyi almış. Diriyken cömertliği dillere destan olan Hatem'in ölüyken de cömertlik yaptığını görüp şaşkınlıktan kalakalmış.

Cömertliğe Dair

Maan bin Zaide hakkında şöyle anlatılır: Zaide'nin oğlu Maan günlerden bir gün ava çıkmış, çok susamış. Köleleriyle birlikte içecek bir damla su bile bulamamışlar. Böyle susuz dolaşırken kendine doğru gelmekte olan üç cariye görmüş. Cariyelerin ellerinde su kırbaları varmış

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

287. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariyeler ellerindeki su kırbalarıyla Maan'a doğru yaklaşmışlar. Maan cariyelerden su isteyince cariyeler hemen vermişler. Bunun üzerine Maan kölelerinden cariyelere vermek üzere bir şeyler istemiş. Ancak verecek bir şey bulamamışlar. O da her birine onar tane ok vermiş. Okların uçları altındanmış. Cariyelerden biri arkadaşlarına "Bu olsa olsa Zaide'nin oğlu Maan'dır. Onun için her birimiz onu öven bir şiir söyleyelim" demiş. İlki hemen şu şiiri okumuş:

Oklarının ucuna altın takar
Düşmanlarına cömertlik saçar
Hastaların yaralarına çare,
Mezarlarını mesken edenlere ise kefen olur

İkincisi ve üçüncüsü de bir birinden güzel iki beyit okumuşlar.

Denildiğine göre Zaide'nin oğlu Maan yine bir gün arkadaşlarıyla ava çıkmış. Av esnasında üstlerine doğru bir antilop sürüsünün yaklaştığını görünce birbirlerinden ayrılıp antilopların peşlerine düşmüşler. Maan tek başına bir antilobun ardına düşmüş. Nihayet antilobu alt edince yatırıp kesmiş. O esnada çölden eşek sırtında gelmekte olan birini görmüş. Atına binip önüne geçmiş ve selam verip "Nereden geliyorsun?" diye sormuş. Adam "Kuzaa topraklarından geliyorum. Senelerdir verimsizdi. Bu sene verimli olunca hıyar ektim. Vakitsiz çıktı. En beğendiğim hıyarları toplayıp cömertliği, iyiliği dillerde dolaşan Zaide'nin oğlu Maan'a doğru gidiyorum" demiş. Maan "Ondan ne kadar vermesini beklersin?" diye sormuş. Adam

"Bin dinar" deyince Maan "Eğer bu kadarı fazla olur derse ne dersin?" diye sormuş. Adam "O zaman beş yüz dinar" demiş. Maan "O da çok derse ne diyeceksin?" diye sormuş. Adam bu sefer "Yüz dinar isterim" demiş. "O da çok derse" deyince "Elli dinar isterim" demiş. "Yine çok derse ne diyeceksin?" deyince de "O zaman hıyarları başına çalarım" demiş. Maan adamın bu sözlerine çok gülmüş ve atını mahmuzlayıp askerlerine yetişmiş.

Eve varıp atından inmiş ve kâhyasına "Eşeğiyle hıyar getiren biri gelirse bana gönder" demiş. Bir süre sonra o adam gelmiş. Kâhya adamın girmesine izin vermiş. Adam Maan'ın yanına varınca heybet ve azametinden, onca hizmetçi ve avenesi olmasından dolayı onun çölde karşılaştığı adam olduğunu anlayamamış. Dört bir yanında torunları bekliyormuş.

Selam verince Maan "Söyle bakalım ne getirdi seni buraya ey bedevi?" diye sormuş. Adam "Valinin cömertliğine umut bağlayıp vakitsiz de olsa hıyar getirdim" demiş. Maan "Bizden ne umuyorsun?" diye sormuş. Adam "Bin dinar" diye cevap vermiş. Maan "Bu çok" deyince adam "Beş yüz dinar" demiş. Maan yine "O da çok" demiş. Adam "Üç yüz dinar" demiş. Maan "Çok" deyince "Yüz dinar" demiş. Maan yine "Çok" deyince "O zaman elli dinar" demiş. Maan yine "Çok" demiş. Adam "Otuz dinar" demiş. Maan bu sefer de "Çok" deyince adam "Vallahi çölde karşılaştığım adam ne uğursuzmuş! Otuz dinardan daha aşağıya inmem" demiş. Maan buna çok gülmüş ve bir şey dememiş.

O zaman bedevi onun çölde karşılaştığı adam olduğunu anlamış. Hemen "Efendim! Eğer otuz dinarı da vermezseniz işte orada kapıda bağlı eşek var. Şurada da Maan oturuyor" demiş. Maan buna çok gülmüş. Hatta gülmekten yerlere yatmış. Sonra vekilini çağırıp "Ona bin dinar, beş yüz dinar, üç yüz dinar, iki yüz dinar, yüz dinar, elli dinar, otuz dinar, hepsini ver. Bı-

rak eşek de yerinde bağlı kalsın" demiş. Bedevi iki bin yüz seksen dinarı alınca şaşırıp kalmış. Allah hepsine rahmet eylesin.

Tarık bin Ziyad'ın Fethettiği Endülüs Şehirleriyle İlgili Hikâyeler:

Ey bahtı güzel hükümdarım! Lübta adında Frenklerin yönetimi altında bir şehir varmış. Şehirde hep kapalı duran bir saray varmış. Ölen hükümdarların ardından yönetime geçen her Rum hükümdarı sarayın kapısına sağlam bir kilit daha vuruyormuş. Böylece hükümdarların kapıya vurdukları kilitler yirmi dördü bulmuş. Daha sonraları o şehrin halkından olmayan biri, yönetime geçip bütün kilitleri açmak ve sarayda ne var ne yok görmek istemiş. Devlet büyükleri onun bu fikrine karşı çıkmışlar. Buna mani olmaya çalışmışlar. Ancak o dinlemeyip "O sarayın kapısını mutlaka açmam lazım" demiş. Onlar da yeter ki sarayın kapısını açmasın diye bütün mallarını, değerli eşyalarını önüne sermişler. Ancak hükümdar bundan vazgeçmemiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

288. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şehir halkı yeter ki sarayın kapısını açmaktan vazgeçsin diye o hükümdara ellerinde olan bütün mallarını, hazinelerini vermişler. Ancak hükümdar yine de bu kararından vazgeçmemiş. Varıp kilitleri kırmış ve sarayın kapısını açmış. İçerde atlara ve develere

binmiş, sarıklar giymiş, kılıç kuşanmış, ellerine uzun mızraklar almış Arap resimleri varmış. Sarayda bir de bir kitap bulmuş. Kitabı açıp okuyunca "Bu kapı açıldığı zaman bu şehre Araplar galip gelecektir. Onlar şu resimlerdeki gibidirler. Sakın, ama sakın kapıyı açma" diye yazılı olduğunu görmüş.

Bu bahsettiğimiz şehir Endülüs'te bulunan bir şehirmiş. O sene Velid bin Abdülmelik'in hilafeti esnasında Tarık bin Ziyad o şehri fethetmiş ve hükümdarını en acı şekilde öldürmüş. Ülkesini yağmalayıp kadınları ve köleleri esir, mallarını da ganimet olarak almış. Şehirden büyük hazineler elde etmiş. Yüz yetmişten fazla inci ve yakut taca sahip olmuş. Çok değerli taşlar bulmuş. Süvarilerin cirit oynadığı köşkler görmüş. Tarifi imkânsız güzellikte altın ve gümüşten kaplar bulmuş. Bir de Hz. Süleyman'dan (a.s) kalma bir sofra bulmuş. Denildiğine göre yeşil zümrüttenmiş. O sofra bu zamana kadar Roma şehrinde kalmış. Kapları altındanmış. Tabakları zebercetten ve türlü mücevherlerdenmiş.

Bir de altın kâğıda Yunan yazısıyla yazılıp, mücevherlerle işlenmiş bir Zebur bulmuş. Ayrıca ağaç ve bitkilerin faydalarından, şehirlerden, tılsımlardan, kimya ilminden, altın ve gümüşten bahseden bir kitap bulmuş. Yakut ve değerli taş sanatının, zehir ve ilaç karışımının, yerkürenin şeklinin, denizlerin, ülkelerin, madenlerin anlatıldığı bir başka kitap daha bulmuş. Öte yandan koca salon dolusu bir iksir bulmuş ki iksirin bir dirhemi saf gümüşten bin dirhem tutarındaymış. Yine Hz. Davut'un oğlu Hz. Süleyman'ın karışımlarından yapılmış büyük, yuvarlak ve tuhaf bir ayna bulmuş. O aynaya bakan kimse yedi kıtayı ayan beyan görürmüş. Sonra bir de içi tarifi imkânsız Behreman yakutuyla dolu bir kupa bulmuş. Bütün bunların hepsini Velid bin Abdülmelik'e getirmiş. Daha sonra Araplar o şehre dağılıp yerleşmişler. Diğer şehirler arasında en büyüğü bu şehirmiş.

Hişam bin Abdülmelik ile Bedevinin Hikâyesi:
Hişam bin Abdülmelik bin Mervan günlerden bir gün ava çıkmış. Bir geyik görüp köpeklerle peşine düşmüş. Geyiğin peşinden giderken birden koyun güden bir bedevi çocuk görmüş. Hemen çocuğa "Hey çocuk! Dikkat et! Tut getir şu geyiği!" diye bağırmış. Çocuk başını kaldırıp "Ey iyilerin kadrini kıymetini bilmeyen cahil! Bana küçümseyerek bakıp benimle alay edercesine konuştun. Sözün gaddarca, yaptığında eşekçeydi" demiş. Bunu duyan Hişam hemen "Tüh sana! Beni tanımadın mı?" diye bağırmış. Çocuk "Edepsizliğinden bildim seni. Çünkü sen önce selam değil kelamla lafa girdin" demiş. Hişam "Tüh sana! Ben Abdülmelik'in oğlu Hişam'ım" deyince çocuk "Allah beni senin diyarından uzak tutsun. Ne kadar çok konuşuyorsun ve ne kadar saygısızca davranıyorsun" demiş. Ancak daha sözünü bitirmeden her tarafını askerler sarmış. Her biri Hişam'a saygılarını sunuyor, "Esselamü aleyküm ey müminlerin emiri!" diyormuş. Askerlerini gören Hişam "Yakalayın ve susturun şunu" diye emretmiş. Hemen yakalamışlar.

Hişam sarayına dönüp meclisine oturmuş ve "Bana şu bedevi çocuğu getirin!" diye emretmiş. Getirmişler. Bedevi o kadar kapıcıyı, veziri, devlet adamını bir arada görünce onlarla hiç ilgilenmemiş, hiçbirini umursamamış. Başını önüne eğip Hişam gelene kadar ayaklarının ucuna baktı durmuş. Hişam gelip önüne dikildiğinde yine yere bakmaya devam edip ne selam vermiş, ne de bir kelam etmiş. Bunun üzerine hizmetçilerden biri bedeviye "Ey köpek bedevi! Müminlerin emirine neden selam vermiyorsun?" diye atılmış. Bedevi, hizmetçiye öfkeyle dönüp "Ey eşek semeri! Onca yol geldim, onca basamak çıktım. O kadar da bekledim. Selam verecek halim mi kaldı?" diye cevap vermiş.

Bunu duyan Hişam iyice sinirlenmiş. "Hey çocuk! Öyle bir günde geldin ki ecelini de yanında getirdin. Ömrünü de heba ettin!" demiş. Bedevi "Ey Hişam! Sen

ne kadar uzatsan da kısaltsan da ecel vakti ne bir an ileri ne de bir an geri alınır. Bu dediklerin bana zerre kadar zarar vermez" demiş. Muhafız hemen "Hey alçak! Sen kim oluyorsun da halifenin sözüne karşılık veriyorsun?" diye atılmış. Bedevi "Bir deliyle karşılaşsan sen de işi deliliğe vurursun. Hem Allah 'o gün her nefs kendini savunur' buyurmadı mı?" diye cevap vermiş. Hişam öfkesinden küplere binmiş ve hemen "Cellat! Bana şu bedevinin kellesini getir! Çok konuşuyor, kınamaktan da korkmuyor!" demiş.

Cellat hemen bedeviyi alıp infaz sergisine yatırmış. Kılıcını çekip havaya kaldırmış. Hişam'a dönüp "Ey müminlerin emiri! Ben bu işin vebalinden uzağım. Şu kendi kuyusunu kazan kulunun boynunu vurayım mı?" demiş. Halife "Vur!" diye karşılık vermiş. Cellat ikinci defa izin istemiş, halife izin vermiş. Üçüncü defa izin istemiş, halife yine izin vermiş. Delikanlı bu sonuncu iznin kendisini öldüreceğini anlayınca küçük dili görünene kadar gülmüş. Hişam iyice sinirlenip "Hey çocuk! Bunadın mı yoksa delirdin mi? Dünyadan ayrıldığını görmüyor musun da hâlâ kendinle alay edip gülüyorsun?" demiş. Bedevi "Ey müminlerin emiri! Ecelim geldiyse ne âlâ. Ha bugün ha yarın ne fark eder! Ancak aklıma bir şiir geldi. Onu dinle de ondan sonra öldür beni" demiş. Hişam "Çabuk söyle, kısa kes!" deyince çocuk şu dizeleri okumuş:

Alabildiğine çevik bir şahin serçeye rastlamış
Serçe şahinin pençeleri arasındayken üstüne çöreklenen şahine dönmüş
Benim gibi biri senin karnını doyurmaz
Şu kadarcık bir şeyi yesen ne olur yemesen ne olur demiş
Şahin buna çok gülmüş ve serçeyi salıvermiş

Hişam bunu duyunca çok gülmüş ve "Resûlüllah'a yakınlığımın yüzü suyu hürmetine, eğer şu dedikleri-

ni başta söyleseydi, halifelik dışında ne istese verirdim" demiş. Sonra hizmetçilere dönüp "Hizmetçiler! Şu adamı ağzına kadar mücevhere boğun! Güzel hediyeler verin!" diye emretmiş. Hizmetçiler denileni yapmış, bedeviyi hediyelere boğmuşlar. Bedevi kendisine verilen hediyeleri alıp yoluna gitmiş.

İshak Mevsılı'nin Dilinden Me'mun'un Hatice bin Hasan İle Evlenmesinin Hikâyesi:

İshak Mevsılı şöyle anlatır: Bir gece Me'mun'un yanından çıkmış eve doğru gidiyordum. Birden tuvalet ihtiyacım geldi. Bir sokağa dalıp ayakta ihtiyacımı görmeye başladım. Oturduğum zaman duvara çarpmaktan korkuyordum. Etrafıma şöyle bir bakınca duvara asılı bir şey gördüm. Ne olduğunu öğrenmek için dokununca büyük bir sepet olduğunu anladım. Sepetin ipek dokulu dört kulpu vardı. Kendi kendime "Bunun burada ne işi var? Mutlaka bir sebebi olmalı" diye düşündüm. Şaşırıp kalmıştım. Sarhoşluktan olacak, sepetin içine girip oturdum. Birden ev sahipleri sepeti çektiler. Sonra sepeti duvar başına kadar kaldırdılar. Kafamı kaldırınca bir de ne göreyim, dört cariye bana bakıyor, "Hoş geldin, sefalar getirdin. Haydi in aşağıya" diyerek beni buyur ediyorlar.

Elinde mum olan bir cariyenin önüne düşüp içeriye kadar yürüdüm. İçeride benzerini ancak halifenin evinde gördüğüm dayalı döşeli meclisler vardı. Geçip oturdum. Ben daha ne olduğunu anlamadan duvarlara gerilmiş olan perdeler kenara çekildi. Hizmetçi kızlar ellerinde mumlar ve kaküle ağacından buhurdanlıklarla geldiler. Aralarındaysa ayın on dördü gibi cariye vardı. Ben yerimden kalkınca "Hoş geldin, misafirimiz" dedi ve beni oturtup neler olduğunu sormaya başladı. "Arkadaşlarımın yanından çıkmıştım. Yolda tuvalet ihtiyacım geldi. Ben de bu sokağa daldım. Birden asılı duran sepeti gördüm. Şarabın tesiriyle se-

pete girip oturdum. Sepet de beni bu eve çıkardı. İşte olan biten bu" dedim. Bunun üzerine "Endişelenme! Umarım sonun hayırlı olur" dedi. Sonra bana "Ne iş yaparsın?" diye sordu. Ben "Bağdat çarşısında tüccarım" dedim. "Şiir bilir misin?" deyince "Çok az" diye cevap verdim. "O zaman biraz oku" dedi. Ben hemen "Misafire önden başlamak zor gelir. Önce sen başla" dedim. "Haklısın" deyip eski, yeni birçok şairin en güzel şiir ve sözlerini okudu. Bense cariyenin güzelliğine mi hayran kalayım, yoksa okuduklarının güzelliğine mi hayran kalayım diye şaşkınlık içerisinde kalakalmış, öylece dinliyordum. Bir ara "Biraz rahatladın mı?" diye sordu. "Evet" deyince "O zaman şimdi de sen bir şeyler oku" dedi. Ben de eski şairlerin şiirlerinden biraz okudum. Çok beğendi ve "Vallahi yoldan geçen birinden bu kadarını beklemiyordum" dedi ve yiyecek bir şeyler getirilmesini emretti.

O esnada Dünyazat kız kardeşi Şehrazat'a "Ne güzel, ne tatlı sanlatıyorsun" dedi. Şehrazat ise "Sağ kalır da hükümdarın yanında kalacak olursam yarın anlatacaklarımın yanında bunlar da bir şey mi" dedi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

289. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye yiyecek, içecek bir şeyler getirilmesini emretti. Yemekler gelince alıp önüme koymaya başladı. Yanımızda ancak hükümdarlarda bulunan türlü türlü kokulu bitkiler, ilginç meyveler vardı. Bir kadeh kendi

içtikten sonra bir kadeh de bana uzattı. Sonra "Şimdi geçmişi yad etme, şundan bundan bahsetme zamanı" dedi ve hatırına gelenleri bir bir anlattı. Ben de "Şunları, şunları duydum. Adamın biri şöyle diyordu..." diyerek birçok güzel şeyden bahsettim. Bana "Bir tüccarın bu kadar çok şey bilmesine çok şaşırdım. Bunlar saltanat hikâyeleri" deyince "Benim hükümdarlarla konuşup görüşen, sofrasına katılan bir komşum vardı. Hükümdarın yanından ayrıldıktan sonra yanıma gelip duyduklarını anlatırdı" dedim. "Vallahi, çok güçlü bir hafızan varmış" dedi. Ardından yine konuşup sohbet etmeye daldık. O sustu, ben başladım. Ben sustum, o başladı. Nihayet gecenin büyük bir kısmını arkada bıraktık. Buhurdanlıktan gelen kokular üstümüze sinmişti. Me'mun benim neler yaşadığımı bilse yanıma gelmek için can atardı.

Sonra cariye bana "Sen çok ince ve zarif bir insansın. Çünkü çok üstün bir edep sahibisin. Ancak bir eksiğin var" dedi. "Neymiş o?" deyince "Keşke şiirleri ud eşliğinde söylesen" dedi. Ben "Eskiden bunu çok severdim. Ancak tat almamaya başlayınca bıraktım. Yine de içimde bir iştah var. Bu sohbeti güzel nağmelerle bitirerek geceyi güzelleştirmek istiyorum" dedim. "Sanki ud getirilmesini istiyor gibisin" dedi. "Sen bilirsin. Ev sahibi sensin. Tercihi sana bırakıyorum" dedim. Hemen bir ud getirilmesini emretti. Ud gelince eşini, benzerini duymadığım bir sesle şarkısını söyledi. "Bu bu şiir kimin biliyor musun?" dedi. Ben "Hayır" deyince "Şiir filancanın, şarkının bestesi de İshak'ın" dedi. Bunun üzerine ben "İshak sesini sanki size vermiş" deyince "Sağ ol ama İshak bu işte çok daha iyi" dedi. "O adama kimseye vermediği nimeti veren Allah'a şükürler olsun" dedim. "Ah sen bu şarkıyı bir de ondan duysaydın" dedi.

Biz böyle devam ederken şafak sökmüştü. İhtiyar bir kadın çıkageldi. Sanırım cariyenin dadısıydı. Kadın

"Vakit geldi" deyince cariye yerinden kalktı ve "Bunlar aramızda kalsın. Çünkü bu meclislerde konuşulanlar emanettir" dedi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

290. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye "Bunlar aramızda kalsın. Meclislerde konuşulanlar emanettir, sırdır" deyince "Canım feda olsun. Bana bunu söylemeye hiç gerek yoktu" deyip vedalaştım. Yanıma bir cariye katıp beni kapıya kadar geçirtti. Cariye kapıyı açtı. Ben de dışarı çıkıp evimin yolunu tuttum. Eve varıp sabah namazını kıldım. Uykuya daldım. Sonra Me'mun'un elçisi geldi. Kalkıp Me'mun'un yanına gittim. Bütün günü yanında geçirdim. Akşam olunca dünkü yaşadıklarımı hatırladım. Ancak hiç yaşamamış olanlar oraya gitmemek için sabredebilirdi. Dayanamayıp hemen çıktım ve sepetin olduğu duvarın yanına geldim. Sepetin içine girip oturdum. Dün geceki çıktığım yere çıktım.

Cariye beni görünce "Geri dönmüşsün" dedi. "Gelmemem mümkün mü?" dedim. Sonra geçen geceki gibi sohbet etmeye, şiir okumaya, garip hikâyeler anlatmaya başladık. Bir o, bir ben derken sabaha kadar devam ettik. Daha sonra evime gittim. Sabah namazını kılıp yattım. Me'mun'un elçisi geldi. Yine Me'mun'un yanına gittim. Akşama kadar yanında kaldım. Akşam olunca halife "Allah için şurada otur. İşim bitince gelirim" dedi. Halife çıkıp gözden kaybolunca içime bir vesvese düştü.

İçine düştüğüm hali düşündüm. Sonra halifenin dediklerine kulak asmayıp yerimden fırlayıp kendimi dışarı attım. Koşa koşa o sepetin yanına vardım. İçine girip oturdum. Sepet beni her zamanki gibi yukarı çıkardı.

Cariye "Belki de dostumuzdur gelen?" deyince ben "Evet, benim" diye cevap verdim. Bunun üzerine bana "Burayı kendine mesken ettin" dedi. "Kendimi sana feda ettim. Şu üç günlük ziyafetten sonra vazgeçecek olursam yazık etmiş olurum" diye cevap verdim. Sonra aynı şekilde oturduk. Vakit yaklaşınca Me'mun'un mutlaka beni sorduğuna ve olan bitenleri anlatmadıkça ikna olmayacağına artık emindim. Cariyeye "Senin musikiye çok düşkün olduğunu görüyorum. Benim amcamın oğlu benden daha güzel, benden daha kıymetli ve benden daha fazla edepli. İshak'ı da çok iyi bilir" dedim. "Bir asalağı mı getirmek istiyorsun?" deyince "Sen bilirsin, istemezsen getirmem" dedim. "Eğer amcanın oğlu dediğin gibiyse onu tanımaktan imtina etmeyiz" dedi. Vakit gelince kalktım ve eve doğru yöneldim. Eve varır varmaz halifenin elçileri üstüme çullanıp zorla halifenin yanına götürdüler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

291. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Eve adımımı atar atmaz halifenin elçileri üstüme çullanıp beni halifenin yanına götürdüler. Vardığımda halifenin benim koltuğumda öfkeli öfkeli oturduğunu gördüm. Beni görür görmez "İshak! Bize karşı mı geli-

yorsun?" diye sordu. Ben hemen "Hayır efendim! Ne mümkün" diye karşılık verdim. "O halde neden beklemedin? Anlat bakalım" dedi. Ben "Tamam! Ancak yalnız kalmamız gerekiyor" dedim. Eliyle işaret edince içeride bulunanlar dışarıya çıktılar. Ben de olan bitenleri bir bir anlattım ve "Ona seni götüreceğime dair söz verdim" dedim. Me'mun "İyi etmişsin" dedi.

O gün yedik, içtik. Me'mun sabırsızlıkla vaktin gelmesini bekliyordu. Kalkıp çıktık. Ben "Sakın onun önünde bana adımla seslenmemiş" diye sıkı sıkıya tembihledim. "Tamam, onun yanındayken sana uyarım" dedi. Böylece anlaştık. Nihayet sepetin olduğu yere geldik ve her zamankinin aksine iki sepet sarkıtmış olduklarını gördük. Sepetlere bindik ve her zamanki yere çıktık. Cariye yanımıza gelip selam verdi. Me'mun onu görünce güzelliği karşısında şaşakaldı. Cariye Me'mun'la sohbet etmeye, ona şiirler okumaya başladı. Daha sonra şarap getirdi. Hep beraber içtik.

Cariye Me'mun'un gelmesine çok mutlu olmuştu. Me'mun da cariyenin yanında olmaktan mutluydu. Cariye daha sonra udu alıp şarkılar söyledi ve ardından Me'mun'u göstererek bana "Amcanın oğlu da senin gibi tüccar mı?" diye sordu. "Evet" deyince "Birbirinize ne çok benziyorsunuz" dedi. Ben yine "Evet" diye cevap verdim. Me'mun iyice içip kendinden geçince unutup bana "İshak!" diye seslendi. Ben de boş bulunup "Buyurun ey müminlerin emiri!" diye karşılık verdim. "Şarkıyı öyle değil, böyle söyle" dedi. Bizim bu konuşmamızdan onun halife olduğunu anlayan cariye hemen çıkıp gitti.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

292. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Duyduğuma göre ey bahtı güzel sultanım! Cariye içeri gidip de İshak şarkısını bitirince Me'mun "Sor bakalım şu evin sahibi kimmiş?" diye sormuş. İhtiyar kadın hemen ileri atılıp "Hasan bin Sehl'e aittir" diye cevap vermiş. Halife "Onu bana getirin" demiş. İhtiyar kadın bir süre ortadan kaybolmuş. Birazdan Hasan ile beraber geri gelmiş. Me'mun Hasan'a dönüp "Senin kızın var mı?" diye sormuş. Hasan "Evet" deyince halife "Adı ne?" diye sormuş. "Hatice" diye cevap verince "Kızın evli mi?" diye sormuş. Hasan "Hayır" deyince halife "Allah'ın izniyle onu senden istiyorum" demiş. Hasan "Efendim, cariyeniz artık size emanet" diye karşılık vermiş. Halife "Onunla otuz bin dinar mihr karşılığında evleniyorum. Mihri de bu sabah alırsınız. Mihr gelince kızını akşama doğru getirirsin" demiş. Hasan "Emredersiniz" demiş.

Devamını yine İshak'tan dinleyelim: Çıkınca halife bana "Ey İshak! Bunları kimseye anlatma" dedi. Ben de Me'mun ölene kadar sır gibi sakladım. O günden beri gündüz Memun ile gece de Hatice ile yaptığım sohbetlerin bir benzeri daha nasip olmadı. Ömrüm boyunca Me'mun gibi bir adam, Hatice gibi anlayışlı, zeki ve güzel sözlü bir kadın görmedim.

Devlet Büyüklerinden Birinin Hanımı İle Haşhaşçının Hikâyesi:

Derler ki hac zamanıymış. İnsanlar Kâbe'yi tavaf ediyor, tavaf edilen yer insan kaynıyormuş. O esnada adamın biri Kâbe'nin örtülerine yapışmış, samimi bir kalple "Allah'ım ne olursun! O kadının kocasına, gazabınla muamele et de karısı bana kalsın!" diye dua

ediyormuş. Hacılardan bir grup adamın bu duasını duyunca yakalayıp önce bir güzel dövmüş, sonra da Haccac'ın komutanına getirmişler ve "Ey komutan, biz bu adamın mübarek Kâbe'nin yanında şöyle şöyle dediğini duyduk" demişler. Haccac'ın komutanı söylenenleri dinledikten sonra adamın asılmasını emretmiş. Adam "Ey komutan! Resulullah aşkına önce beni bir dinle. Sonra ne istersen yap" demiş. Bunun üzerine komutan "Anlat bakalım!" demiş.

Adam anlatmaya başlamış: Komutanın, ben haşhaşçıyım ve koyun mezbahasında çalışıyorum. Üstüm başım kan, kir ve pislik içinde olduğu halde geceleri kaldığım ambara giderim. Bir gün tesadüfen eşeğimle birlikte gidiyordum. Eşeğim yüklüydü. Bir baktım ki insanlar sağa sola kaçışıyorlar. İçlerinden biri "Şu sokağa gir de seni öldürmesinler!" dedi. Ben "Bu insanlar neden kaçıyor?" diye sorunca uşaklardan biri "Devlet büyüklerinden birinin hanımı geçiyor. Hizmetçileri de insanları yoldan uzaklaştırıp önünü açıyorlar. Önlerine gelenleri dövüyor, kimseyi dinlemiyorlar" dedi. Bunun üzerine ben de eşeğimle birlikte bir çıkmaz sokağa girdim...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

293. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Eşeğimle birlikte bir çıkmaz sokağa girdim. Kalabalığın dağılmasını beklemeye başladım. Birden hizmetçileri gördüm. Ellerinde sopalar vardı. Yanlarında

da otuza yakın kadın vardı. İçlerinde selvi boylu, dünyalar güzeli biri vardı ki hepsi onun etrafında pervane gibi dönüyordu. Benim durduğum çıkmaz sokağın başına gelince bir sağa, bir sola döndü. Öteki hizmetçilerinden birini çağırıp kulağına bir şeyler fısıldadı. O da gelip eşeğimi aldı ve götürdü. Ardından gelip beni bir iple bağladı ve arkasından çekmeye başladı. Ben ne olup bittiğine bir türlü anlam veremiyordum. İnsanlar arkamızdan bağırıyor ve "Allah aşkına bırakın! Bu adam zavallı, fakir, haşhaşçının biridir. Neden bağladınız zavallıyı?" diyorlardı. Hizmetçilere de "Ona acıyın, salıverin ki Allah da size acısın" diyorlardı. Ben kendi kendime "Mutlaka hanımları üstümdeki kirin, pisliğin kokusunu aldı. O kokudan tiksindiği için ya da hamile olduğu için hizmetçiler beni yakaladı. Ya da Allah muhafaza daha kötü bir şey olduğu için beni yakaladılar" diyordum.

Ben arkalarında yürüyüp giderken bir eve varıp kapısının önünde durdular. İçeri girdiler. Ben de arkalarından girdim. Beni alıp büyük bir salona götürdüler. Salonu nasıl anlatacağımı bilemiyorum. Yerde kocaman bir halı vardı. Daha sonra kadınlar o salona girmeye başladılar. Bense eli kolu bağlı, bir hizmetçiyle yan yana duruyordum. Kendi kendime "Bana bu evde cezamı verip öldürecekler. Kimsenin öldüğümden haberi bile olmayacak" diyordum.

Ardından beni salonun içinde bulunan güzel bir hamama soktular. Ben hamamdayken yanıma üç cariye girdi. Etrafıma oturup elbiselerimi çıkarmamı söylediler. Ben de üstümdeki eski püskü elbiseleri çıkardım. Biri ayaklarımı, biri kafamı yıkamaya başladı. Ötekisi de vücudumu ovuyordu. Beni iyice yıkadıktan sonra önüme bir bohça getirip açtılar. "Giy şunları!" dediler. Ben "Vallahi, nasıl giyineceğimi bilmiyorum" deyince gülerek gelip giydirdiler. Sonra içi gül suyu dolu bir şişe getirip üstüme serptiler.

Ardından onlarla beraber başka bir salona çıktım. İçeride o kadar nakış ve mefruşat vardı ki anlatmam imkânsız. Salona girince o selvi boylu güzelin kamıştan bir taht üstünde oturduğunu gördüm.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

294. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Salona girince o selvi boylu güzelin taht üstünde oturduğunu gördüm. Tahtın ayakları fildişindendi. Dört bir yanı cariyelerle doluydu. Beni görünce kalkıp beni çağırdı. Ben de yanına vardım. Oturmamı emredince yanı başına oturdum. Cariyelere yiyecek bir şeyler getirmelerini emretti. Adını bilmediğim, ömrümde görmediğim çeşit çeşit yemekler sundular bana. Doyana kadar yedim. Sofra kalktıktan sonra ellerimi yıkadım. Hemen meyve getirmelerini emretti. Derhal getirdiler. Bana yememi emretti. Ben de çekinmeden yedim. Meyvemizi de yedikten sonra cariyelere türlü türlü şaraplar getirmelerini emretti. Çeşit çeşit şaraplar, güzel kokulu buhurdanlıklar getirdiler. Ay parçası bir cariye kalkıp şarkılar eşliğinde bize şarap ikram etti. Ben de, o oturan güzel de sarhoş olduk.

Bütün bunlar olurken ben sanki rüyadaymışım gibi hissediyordum. Cariyelerden birine bir odayı dayayıp döşemelerini işaret etti. Hemen emrettiği yeri dayayıp döşediler. Sonra kalkıp elimden tuttu ve beni yeni ha-

zırlanan odaya götürdü. Beraber geceledik. Her yerden misk kokuları alıyordum. Ya cennetteyim ya da rüya görüyorum diyordum.

Sabah olunca bana nerede oturduğumu sordu. Ben de filanca mahallede deyince bana altın ve gümüş süslemeli bir mendil vererek oradan ayrılmamı söyledi. Mendilin üstüne bir şey bağlıydı. "Bununla hamama git" dedi. O kadar sevindim ki kendi kendime "Eğer o mendilin üstündeki şey beş fülüs tutarsa bugünlük yemeğimi çıkardım demektir" diye düşündüm. Sonra oradan ayrıldım.

Sanki cennetten çıkıyordum. Daha önce kaldığım ambara geldim. Mendili açınca içinde elli miskal altın olduğunu gördüm. Hemen altınları gömdüm. Gidip iki fülüse ekmek ve katık alıp karnımı doyurduktan sonra kapının yanına oturup düşünmeye başladım. Ben böyle ikindi vaktine kadar düşünüp dururken bir cariye çıkageldi. "Hanımefendim seni istiyor" dedi.

Hemen ardına düşüp evin yolunu tuttuk. Kapıya gelince benim için izin istedi. İzin verilince girip yeri öptüm. Oturmamı emretti. Dünkü gibi yiyecek, içecek getirilmesini emretti. Önceki gece yaşadıklarımı yaşadım. Sabah olduğunda bana içinde elli miskal altın bulunan bir mendil daha uzattı. Hemen alıp çıktım. Ambara gelip altınları gömdüm. Sekiz gün böyle devam etti. Her gün ikindi vakti yanına gidiyor, ertesi sabah erkenden yanından ayrılıyordum.

Sekizinci gece yanında uyurken bir cariye koşarak içeriye girdi ve bana "Koş, yukarıya çık çabuk!" dedi. Ben de hemen yukarıya çıktım. Yukarı kat yola bakıyordu. Orada otururken bir gürültü koptu. Ardından at kişnemeleri sokağı doldurdu. Oturduğum yerden dış kapıya bakan bir pencere vardı. Pencereden kapıya doğru şöyle bir baktım. Ayın on dördü gibi parlayan bir delikanlı at üstünde geliyordu. Önünde hizmet için

yürüyen köleler ve askerler vardı. Kapıya doğru ilerleyip içeri girdi. Salona geçti. O selvi boylu güzelin yatakta yattığını görünce yeri öpüp yanına vardı. Ellerini öptü. Ancak kadın onunla konuşmadı. Adam yanına yatıp geceyi kadının yanında geçirdi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

295. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

O gece kocası kadının yanında uyudu. Sabah olduğu zaman askerler geldi. Adam atına binip çıktı, gitti. Ben de hemen kadının yanına gittim. Beni görünce "Onu gördün mü?" diye sordu. "Evet" deyince "O benim kocamdı. Sana onunla yaşadıklarımı anlatayım" deyip başladı anlatmaya: "Bir gün onunla evin bahçesinde oturuyorduk. Birden yanımdan kalktı ve uzun bir süre ortadan kayboldu. Kendi kendime herhalde işleri vardır diyerek bekledim. Ancak sonunda dayanamayıp kalktım ve salona gittim. Orada yoktu. Mutfağa girdim. Cariyelerden birini görünce ona kocamı sordum. Cariye eliyle işaret ederek mutfaktaki cariyelerden birine sarılan kocamı gösterdi. O anda büyük bir yemin ettim ve insanların en kirlisi ve en pisiyle ona ihanet edeceğim dedim. Dört gün boyunca öyle birini aradım. Sonunda hizmetçiler seni yakaladı. Senden daha kirlisini, daha pisini bulamadım. Onun için seni seçtim. Allah'ın takdir ettiği oldu ve böylece ettiğim yemini yerine getirdim."

Onun bu söylediklerini duyunca kalbime ok saplanmış gibi oldum. Gözyaşlarına boğuldum. Sonra bana yanından çıkmamı emretti. Bu, bana dört yüz miskal altın kazandırdı. Şimdi onu harcıyorum. Buraya da kocası mutfaktaki o aşçı cariyeye dönsün, böylece ben de eski halime geri döneyim diye Allah'a dua etmek için geldim.

Haccac'ın komutanı bunları duyunca adamı serbest bıraktı ve yanındakilere de "Allah için bu adama dua edin. Onun suçu yok" dedi.

Harun Reşid İle Muhammed bin Ali el-Cevheri'nin Hikâyesi:

Halife Harun Reşid bir gece, içinde şiddetli bir sıkıntı, darlık hissetmiş ve vezir Cafer Bermeki'yi çağırtıp "İçim çok daralıyor. Bu gece çıkıp Bağdat'ın caddelerinde dolaşmak ve insanların neler yaptıklarını görmek istiyorum. Ancak kimse bizi tanımasın diye tüccar kılığına girelim" demiş. Vezir "Baş üstüne" demiş. Hemen o saat kalkıp üstlerindeki paha biçilmez giysilerini çıkarıp tüccar kıyafetleri giymişler.

Halife, Cafer ve Mesrur üçü beraber dışarı çıkmışlar. Oradan oraya yürüyüp sonunda Dicle nehrine kadar varmışlar. Nehirde teknesine binmiş bir ihtiyar görünce yanına varıp selam vermişler ve "Biraz gezip dolaşmak istiyoruz. Şu dinarları al. Lütfedip bizi teknenle gezdirip dolaştır" demişler. İhtiyar "Şu gezip dolaşmaya cüret edenler de kim?" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

296. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar "Şu gezip dolaşmaya cüret edenler de kim? Zira halife Harun Reşid her gece küçük bir tekneyle denize iner. Yanındakilerden biri 'Ey insanlar! Büyük, küçük, genç, ihtiyar, çoluk, çocuk kim gemiyle denize iner ve Dicle'yi geçerse onun boynunu vururum. Ya da gemisinin direğine asarım!' diye bağırır. Şu saatte onun teknesiyle karşılaşacak olursanız vay halinize" demiş.

Ancak halife ve Cafer "İhtiyar! Al şu iki dinarı. Halifenin teknesi gelene kadar şu nehrin yakalarını gezdir bize" demişler. Bunun üzerine ihtiyar "Allah'a tevekkül etmekten başka yapacak bir şey yok. Verin bakalım şu altınları" deyip altınları almış ve yavaş yavaş denize inmişler.

Birden Dicle'nin ortasından kendilerine doğru gelmekte olan bir tekne görmüşler. Tekneyi mumlar, meşaleler aydınlatıyormuş. İhtiyar hemen "Ben size halife her gece Dicle'den geçer demedim mi?" diye atılmış. Ardından "Ey her şeyi örten Allah'ım! Bizi ifşa etme!" diye dua etmeye başlamış. Sonra tekneyi Dicle'nin bir yakasına götürüp üstlerine siyah bir örtü atmış. Örtünün altından etrafı seyretmeye başlamışlar.

Yaklaşan teknenin önünde bir adam görmüşler. Elinde altından bir meşale varmış. Meşalenin içinde kaküle yanıyormuş. Adamın üstünde kırmızı atlastan bir elbise varmış. Omuzları kızıl işlemeliymiş. Başında Musul sarığı, omzundaysa yeşil ipekten bir örtü varmış. Meşalelerin hepsinde odun yerine kaküle ağacı yanıyormuş. Sonra teknede başka bir adam daha görmüşler. O da öteki adam gibi giyinmiş ve aynı meşaleden taşıyormuş. Teknede sağda solda duran iki yüz köle varmış. Orta yerde kırmızı altından bir koltuk varmış,

üstünde de ay parçası gibi güzel yüzlü bir delikanlı oturuyormuş. Delikanlının üstündeyse sarı altın işlemeli bir elbise varmış. Önünde vezir Cafer'e benzeyen biri, arkasında Mesrur'a benzeyen bir hizmetçi, elinde bir kılıç varmış, etrafındaysa yirmiye yakın nedimi varmış.

Halife bunları görünce "Cafer!" demiş. Cafer "Buyurun ey müminlerin emiri" deyince halife "Belki de benim çocuklarımdan biridir. Ya Me'mun, ya Emin'dir" demiş. Sonra yine dönüp koltukta oturan delikanlıyı iyice incelemiş. Delikanlının eşsiz bir güzelliği, göz alıcı bir endamı varmış. Vezire dönüp "Vallahi şu oturan delikanlının şekil itibariyle halifeden eksiği kalmamış. Önünde duran da tıpkı sensin. Başında bekleyen hizmetçiyse neredeyse Mesur'un ta kendisi. Etrafındaki nedimler de benim nedimlerim gibi. Aklım bu işe şaştı kaldı" demiş.

O esnada Dünyazat, kardeşi Şehrazat'a "Ne güzel, ne tatlı, ne hoş konuşuyorsun" dedi. Şehrazat "Allah ömür verir de yaşarsam ve sultanın yanında kalırsam yarın gece anlatacaklarımın yanında bunlar da bir şey mi?" dedi.

Sultan kendi kendine "Sözünün sonunu duyana kadar onu öldürmeyeceğim" diye düşündü.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

297. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife gördükleri karşısında şaşakalmış. Cafer'e dönüp "Vallahi ben bu işe çok şaşırdım" deyince Cafer "Ben de çok şaşırdım" demiş. Daha sonra tekne

git gide uzaklaşıp gözden kaybolmuş. Bunun üzerine ihtiyar, teknesini çıkarmış ve "Allah'a çok şükür, kimseyle karşılaşmadık" demiş. Halife "İhtiyar! Halife her gece böyle Dicle'ye iniyor mu?" diye sormuş. İhtiyar "Evet efendim, tam bir senedir bu böyle devam ediyor" diye cevap vermiş. Halife "Senden rica ediyoruz. Yarın gece de bizi burada bekle. Sana yarın beş altın dinar veririz. Biz buranın yabancısıyız. Gezip eğlenmek için geldik" deyince ihtiyar "Memnuniyetle" demiş.

Daha sonra halife, Cafer ve Mesrur ihtiyarın yanından ayrılıp saraya dönmüşler. Üstlerindeki tüccar elbiselerini çıkarıp gösterişli saray elbiselerini giymişler. Her biri makamına geçip oturmuş. Valiler, vezirler, kapıcılar, naipler birer birer gelince meclis toplanmış. Meclis dağılınca insanlar geldikleri gibi çıkıp kendi yollarına gitmişler. Bunun üzerine halife Harun Reşid "Kalkın bakalım, şu ikinci halife kimmiş, gidip görelim" demiş. Cafer ve Mesrur buna çok gülmüşler. Yine tüccar elbiselerini giyip saraydan çıkmışlar. Hepsi sevinç ve neşe içindeymişler.

Sarayın gizli kapısından çıkmışlar. Dicle nehrinin kenarına varınca tekne sahibi ihtiyarı kendilerini bekler bulmuşlar. Hemen yanına inip tekneye binmişler. Bir süre ihtiyarla oturduktan sonra ikinci halifenin gemisi bunlara doğru yönelmiş. Bunlar da gemiye doğru dönüp gözlerini dört açarak seyretmeye başlamışlar. Önceki kölelerin dışında gemide iki yüz köle daha görmüşler. Meşaleciler her zamanki gibi bağırıyorlarmış. Halife Harun Reşid hayretler içinde vezire dönüp "Bunları bir başkasından duysam inanmazdım. Ancak gözümle gördüm" demiş. Ardından bindikleri teknenin ihtiyar sahibine "Şu on dinarı al da bizi peşlerinden götür. Onların ışıklarını takip et. Biz ışıklarımızı yakmayız, onları görürüz. Ancak onlar bizi göremez" demiş. İhtiyar hemen on dinarı alıp

teknesini peşlerinden sürmüş. Karanlık içinde ilerlemişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

298. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife Harun Reşid tekneciye "Şu on dinarı al. Peşlerinden git!" deyince ihtiyar "Emredersiniz" deyip dinarları almış ve teknesini geminin peşinden sürmüş.

Karanlıkta gemiyi takip ede ede bahçelere yaklaşmışlar. Bahçelere vardıklarında bir at ahırı görmüşler. Ahırda köleler ve yanlarında eyeri vurulmuş bir katır varmış. İkinci halife gemiden inip doğruca katıra binmiş. Nedimleri arasında ilerlemeye başlamış. Meşaleciler ikinci halifenin işleri için sağa sola koşturuyorlarmış. Harun Reşid, Cafer ve Mesrur da karaya inip köleleri yara yara aralarından geçerek yürümeye başlamışlar. Birden meşaleler bunlara çevrilmiş. Tüccar kıyafeti giymiş üç kişiyi görmüşler. Yabancı olduklarını anlayıp hemen üstlerine atlamış, tartaklamaya başlamışlar. Sonra da apar topar ikinci halifenin huzuruna getirmişler.

İkinci halife bunlara şöyle bir baktıktan sonra "Buraya nasıl geldiniz? Bu vakitte burada ne arıyorsunuz?" diye sormuş. "Efendim! Biz tüccarız ve buraların yabancısıyız. Daha bugün geldik. Geceleyin de yürümeye çıkmıştık. Birden sizinle karşılaştık. Bunlar da bizi yaka paça tutup sizin yanınıza getirdiler. Mesele bundan ibarettir" demişler.

Bunun üzerine ikinci halife "O zaman korkmanıza gerek yok. Sizler yabancıymışsınız. Eğer Bağdatlı olsaydınız boyunlarınızı vururdum" deyip vezirine dönmüş ve "Şunları yanına al, bu gece misafir et!" demiş. Vezir de "Emredersiniz efendim" deyip bu üçünü yanına alarak büyük, muhteşem, sağlam yapılı bir saraya götürmüş.

Saray sanki topraktan çıkıp gökyüzünün omuzlarına asılmış gibiymiş. Kapısı çil çil altınlarla süslenmiş ahşaptanmış. Kapıdan içeriye giren, kendini havuzlu ve şadırvanlı bir avluda bulurmuş. Avlu ipek yastıklar, minderler ve yaygılarla döşeliymiş. Duvarlara asılmış perdeler, yerlere serilmiş halılar insanın aklını başından alırmış. Kapının üstünde "Bu sarayda selam ve selamet vardır. Günler bütün güzelliklerini bu saraya dökmüştür. Burada akıl almaz güzellikler vardır. Türlü türlü kalemlerle süslenmiştir" diye yazılıymış.

Artlarından da ikinci halife ve beraberindekiler saraya girmiş. İkinci halife gidip mücevherlerle süslü altın koltuğa oturmuş. Koltuğun üstünde sarı ipekten bir örtü varmış. İkinci halife koltuğuna oturunca nedimler de yerlerine geçip oturmuşlar. Cellat ise halifenin hemen yanı başındaki yerini almış, ayakta duruyormuş. Sofralar serilmiş, yiyip içmişler. Kaplar toplanınca ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Ardından meclis kurulmuş. Kadehler peş peşe dizilmiş. Sıra halife Harun Reşid'e gelince halife şarabı reddetmiş. İkinci halife Cafer'e dönüp "Arkadaşına ne oldu da şarap içmiyor?" diye sormuş. Cafer "Efendim, o uzun bir süredir şarap içmiyor" demiş. Bunun üzerine ikinci halife "Bunun dışında elma şarabı gibi arkadaşına göre şaraplarım da var" demiş ve hemen elma şarabı getirilmesini emretmiş. Şarap gelince ikinci halife kalkıp Harun Reşid'e şarabı bizzat kendisi vermiş ve "Sıra sana geldiğinde bu şarabı içersin" demiş. Neşe ve eğlence içinde, kadehler el-

den ele dolaşıyormuş. Nihayet şarap başlarına vurup hepsini sarhoş etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

299. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İkinci halife ve etrafındakiler şarap akıllarını başlarından alıncaya kadar içmeye devam etmişler. Sonra halife Harun Reşid veziri Cafer'e dönüp "Vallahi böyle kaplar benim sarayımda bile yok! Allah aşkına bu delikanlı neyin nesi, kimin fesi acaba?" demiş.

İkisi böyle gizlice konuşurlarken delikanlı birden bunlara dönmüş ve aralarında gizlice konuştuklarını görüp "Fısır fısır konuşmak kargaşaya sebep olur" demiş. Vezir hemen "Kargaşa filan yok efendim! Arkadaşım diyordu ki, ben ülkelerin çoğunu gezdim, hükümdarların çoğuyla oturup yedim, içtim, birçok devlet büyüğüyle oturup kalktım. Ancak böylesini, bu geceden daha muhteşemini hiç görmedim. Üstelik Bağdat halkı musikisiz şarap baş ağrıtır dermiş" diyerek işin içinden çıkmaya çalışmış.

İkinci halife vezirin bu söylediklerini duyunca gülüp iyice açılmış. Elinde bir sopa varmış, hemen onu yere vurmuş. Birden kapı açılmış. Hizmetçilerden biri içeriye çil çil altınlarla işlenmiş fildişi bir koltuk getirmiş. Ardında da tarifi imkânsız güzellikte bir cariye girmiş. Hizmetçi koltuğu koymuş. Cariye gelip koltuğa oturmuş. Apaçık gökyüzünde parlayan güneş gibiymiş. Elinde Hint yapımı bir ud varmış. Kucağına alıp çocuğunun üstüne doğru eğilen anne gibi uda doğru

eğilmiş. Akılları başlardan çıkaran yirmi dört usulde ud çalıp şarkılar söylemiş. Sonra ilk usulüne geri dönüp şu dizeleri okumuş:

İçimdeki arzuların dili hep seni konuşuyor
Benim sana âşık olduğumu bana haber veriyor
Acı çeken kalbim, yaralı bakışlarım ve akan gözyaşlarım bunun şahididir
Seni sevmeden önce sevmek nedir bilmezdim
Ancak Allah'ın yarattığı kulları için takdir ettiği kader böyleymiş

İkinci halife cariyenin bu sözleri karşısında dayanamayıp büyük bir çığlık atmış ve üstündeki elbiseyi çekip eteğine kadar yırtmış. Hemen üstüne bir örtü çekip ondan daha güzel bir elbise getirmişler. Elbisesini giyip eskisi gibi oturmasına devam etmiş. Kadeh kendisine gelince sopasını yere bir daha vurmuş. Birden kapı açılmış. Hizmetçilerden biri altın bir koltuk getirmiş. Ardından önceki cariyeden daha güzel bir cariye girmiş ve o altın koltuğa oturmuş. Elinde hasetçilerin kalbini paramparça edecek bir ud varmış. Şu dizelerle başlamış:

Ah ne acılar çekiyorum!
Aşk ateşim ciğerimi yakıyor
Gözlerimden akan yaşlar sonu gelmez bir sel gibi
Vallahi, artık yaşamaktan tat almıyorum
Dert ve tasa dolu kalp nasıl mutlu olur ki

Delikanlı bu şiiri duyunca yine bir çığlık koparmış ve üstündeki elbiseyi eteğine kadar yırtmış. Perdeler çekilip başka bir elbise daha getirilmiş. Elbisesini giyip önceki gibi oturmaya devam etmiş. Konuşmaya dalmış. Kadeh kendine gelince yine sopasını yere vurmuş ve içeriye elinde koltukla bir hizmetçi girmiş. Ardında önceki cariyelerden daha güzel bir cariye varmış. Ca-

riye elindeki udla hizmetçinin getirdiği koltuğa oturmuş ve şu dizeleri okumuş:

Ya şu ayrılığa bir son verin ya da verdiğiniz cefaları azaltın
Çünkü artık kalbim sizinle teselli bulmaz oldu
Şu bitkin, yorgun, üzgün, karasevdalı ve aşkınızla kör olan zavallıya acıyın
Aşkından bir deri bir kemik kaldı
Artık Allah'tan tek temennisi sizin rızanızdır
Ey ay yüzlüler! Sizin yeriniz benim kalbimdir
Yaratılmışlar arasında sizden başkasını nasıl seçerim

Delikanlı bu beyitleri duyunca yine kendinden geçip bir çığlık atmış ve üstündeki elbiseleri paramparça etmiş. Hemen üstüne örtüler örtmüş, yeni elbiseler getirmişler. İkinci halife elbiselerini değiştirip eski haline dönmüş. Kadehler dönüp dolaşmış. Sıra yine halifeye gelince sopasını yere vurmuş. Kapı açılmış. Kapıdan elinde koltukla bir köle girmiş. Arkasında bir cariye varmış. Hizmetçi cariyenin önüne koltuğu koyup çıkmış. Cariye koltuğa oturup eline udunu almış. Udun tellerini iyice gerdikten sonra şu şarkıyı okumuş:

Bu ayrılık ve eziyetler daha ne zamana kadar devam edecek?
Gelip geçen şeyler hep başa mı dönecek?
Dün herkes bizim birlikte olmamızı kınıyordu
Hasetçileri o zaman görüyorduk
Zaman bütün evleri boşalttıktan sonra bize ihanet etti
Ve bizi birbirimizden ayırdı

İkinci halife cariyenin şarkısını duyunca yine feryat edip üstündeki elbiseleri parçalamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

300. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İkinci halife cariyenin şiirini duyunca yine feryat edip elbiselerini paramparça etmiş. Ardından bayılıp yere yığılmış. Hemen üstüne örtüler örtmek için koşuşturmuşlar. Ancak örtünün ipleri birbirine dolaşınca Harun Reşid örtülmeye çalışılan ikinci halifenin bedenindeki kırbaç yaralarını görmüş. Dikkatle bakıp iyice emin olduktan sonra "Cafer! Vallahi bu güzel yüzlü genç, adi bir hırsızdan başka bir şey değil" demiş. Cafer hemen "Bunu nasıl anladınız ey müminlerin emiri?" diye sormuş. Harun Reşid "Yanlarındaki kırbaç izlerini görmedin mi?" diye çıkışmış. Sonunda ikinci halifenin üstüne örtüleri çekebilmişler. Hemen üstündeki elbiseden başka bir elbise daha getirmişler. İkinci halife gelen elbiseyi giyip en baştaki gibi nedimleriyle oturmaya devam etmiş.

Birden gözlerini halife ve Cafer'e çevirmiş. Onların gizlice konuştuklarını görünce "Ne oldu delikanlılar?" diye sormuş. Cafer "Efendimiz, önemli bir şey değil ama saklamaya da gerek yok. Arkadaşımın kendisi tüccardır. Bütün şehirleri, memleketleri gezip görmüştür. Hükümdarlarla, iyi insanlarla ahbaplık etmiştir. O bana diyordu ki, bu gece halife efendimizden gördüklerimiz büyük bir israftır. Onun yaptıklarını hiçbir yerde görmedim. Çünkü her biri bin dinar tutarındaki şu kadar elbisesini paramparça etti. Bu gereksiz bir israf" demiş.

Bunu duyan ikinci halife "Hey efendi! Mal benim malım. Kumaş benim kumaşım. Bunlar da benim hizmetçilerim, adamlarım. Yırtıp parçaladığım bütün elbiseler nedimlerimden birinin. Her biri için beş yüz dinar verdim" demiş. Cafer "Öyledir efendim" deyince ona da bin dinar ile bir elbise vermiş. Ardından yine

kadehler aralarında dönüp dolaşmaya başlamış, hepsi neşe içindeymişler.

Harun Reşid, Cafer'e "Şuna sor bakalım yan tarafındaki yara izleri neymiş? Ne cevap verecek bir bakalım" demiş. Cafer "Acele etmeyin efendim! Biraz bekleyelim, sabretmek güzeldir" deyince halife Harun Reşid "Yemin olsun ki, eğer sormazsan öldürürüm seni!" demiş.

Onların yine böyle aralarında konuştuklarını gören ikinci halife vezire dönüp "Sana ne oluyor? Neden arkadaşınla fısıldaşıp duruyorsun? Derdiniz ne? Söyleyin bakalım" demiş. Vezir "Bir şey yok" deyince ikinci halife yine "Allah için soruyorum, nedir sizin derdiniz? Bizden bir şey saklamayın" demiş.

Bunun üzerine Cafer "Efendim! Arkadaşım yan tarafınızdaki yaraları, kırbaç ve kamçı izlerini görmüş ve buna çok şaşırmış ve bir halifeye nasıl kamçı, kırbaç vurulur demiş. Niyeti onu öğrenmekti" diye cevap vermiş.

Delikanlı bunu duyunca gülümsemiş ve "O halde beni iyi dinleyin! Anlatacaklarım tuhaf, yaşadıklarım çok gariptir. Yaşadıklarım iğneyle gözbebeklerine yazılsa düşünenlere ibret olur" demiş ve derin bir ah çekip şunları söylemiş:

Söyleyeceklerim tuhaf ki ne tuhaf
Aşk uğruna yollarım daraldı
Dinlemek isterseniz hepiniz susun ve söyleyeceklerime kulak verin
Sözlerimde işaretler var
Benim sözüm doğrudur
Asla yalan yoktur
Ben karasevdadan öldüm
Benim ölümümle bütün yıldızlar yükseldi
Simsiyah gözleri Hint kılıcı gibi
İncecik kaşları oklar fırlatıyor

Kalbim şu vakitte halifenin aramızda, önümüzde olduğunu hissetti
İkinciniz halifenin huzurundan ayrılmayan dostu Cafer'dir
Üçüncünüz ise Mesrur'dur.
Bu sözlerim yalan değildir
İşin bütün aslını öğrendim ve bununla kalbime mutluluk doldu

Delikanlının dediklerini duyunca Cafer hemen "Vallahi onlara kimse bir şey söylemedi!" diye yemin etmiş. Delikanlı gülerek "Efendilerim! Bilin ki ben halife değilim. Şehir halkından istediklerimi alabilmem için kendimi böyle isimlendirdim. Asıl adım Muhammed Ali bin Ali el-Cevherî'dir. Babam önemli, hatırı sayılır kimselerdendi. Bana mal, mülk, altın, gümüş, inci, mercan, yakut, zebercet, mücevherler, hanlar, hamamlar, bağlar, bahçeler, dükkânlar, köleler, cariyeler, hizmetçiler bıraktı.

Bir gün dükkânımda oturuyordum. Etrafımda hizmetçiler, yardımcılar vardı. Birden katır üstünde gelmekte olan bir cariye gördüm. Hizmetinde üç cariye vardı ki hepsi ay gibiydi. İyice yaklaşınca dükkâna girip yanıma oturdu. Bana dönüp "Sen Muhammed Cevherî misin?" diye sordu. "Evet, köleniz, hizmetkârınız benim" dedim. "Sende bana layık, bana göre bir mücevher var mı?" diye sordu. Bende "Olanları çıkarıp göstereyim. Eğer içlerinden beğendiğiniz olursa çok sevinirim. Beğenmezseniz o da benim kötü talihimdendir" dedim.

Yüz tane mücevher gerdanlık vardı. Hepsini gösterdim. Ancak hiçbirini beğenmedi ve "Şu baktıklarımdan daha iyisini istiyorum" dedi. Babamın yüz bin dinara satın aldığı, büyük sultanlarda bile eşi benzeri bulunmayan bir kolye vardı. Dedim ki: "Hanımefendim, bende büyük küçük kimsenin sahip olamayacağı

bir yüzük ve mücevherlerden yapılma bir gerdanlık var." Hemen "Onu bana göster" dedi. Gördüğünde "İşte tam benim istediğim gibi. Ömür boyu bunu istiyordum" dedi. Ardından "Kaça satarsın?" diye sordu. "Yüzük babama yüz bin dinara geldi" dedim. "O zaman beş bin dinar da kârı olur" deyince "Hanımefendim, Gerdanlık da sahibi de önünüzde. Tartışmaya gerek yok" dedim. "Ama bir kârı olmalı. Sana da bir hayrı dokunmalı" deyip hemen ayağa kalktı ve hızlıca katırına binip "Efendim, buyurun, parasını almak için bizimle gelin. Şeref vermiş olursunuz bize" dedi. Ben de kalkıp hemen dükkânı kilitledim. Eve kadar yanında yürüdüm. Ev baştan sona mutluluk kaynağı gibiydi. Kapısı altın, gümüş ve çinilerle işlenmiş, süslenmişti. Kapıda şu iki beyit yazılıydı:

"Dikkat et ey ev! Sana hüzün asla giremez
Ve zaman asla sana ihanet edemez.
Ne güzel evsin sen bütün misafirlere.
Çünkü sen misafire dar gelmezsin."

Cariye katırından indi ve eve girdi. Bana gerdanlığın parası gelene kadar kapı önündeki taraçaya oturmamı emretti. Bir süre oturmuştum ki bir cariye çıkıp "Efendim, şu koridora girin. Kapı önünde oturmanız doğru değil" dedi. Ben de kalkıp içerideki koridora girdim ve bir oturak üstüne oturdum. Böyle oturup dururken yanıma bir cariye geldi. "Efendim, hanımefendim sizden, paranızı alana kadar girip divan kapısında oturmanızı istiyor" dedi. Kalkıp içeriye girdim ve bir süre oturdum. Altından bir koltuk vardı. Üstünde de ipek bir örtü. Birden örtü kaldırılınca örtünün altından benden gerdanlık satın alan cariye çıkıverdi. Gerdanlığı boynuna takmıştı. Tıpkı ay halesi gibiydi. Cariyenin eşsiz güzelliği karşısında kendimden geçtim, kalbim yerinden fırlayacak gibiydi.

Beni görünce oturduğu koltuktan kalktı ve bana doğru koşup "Ey gözümün nuru! Senin gibi güzel yüzlü olan herkes sevgilisine ağıt mı yaktırır?" dedi. Ben "Hanımefendi, bütün güzellik sizde" deyince "Ey Cevherî! Ben seni seviyorum. Seni yanıma getirmek için sana yalan söyledim" dedi ve beni kendine doğru çekti.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

301. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bana doğru eğildi ve öptü. Sonra beni kendine doğru çekti. Benim de onu istediğimi anlayınca "Efendim, benimle hareme geçmek ister misin? Vallahi şimdiye kadar bunun gibi bir günahı işleyen ve çirkin sözlere katlanan olmadı. Çünkü ben bakireyim. Daha bana hiç kimse yaklaşmadı. Bu diyarda hiç bilinmeyen bir kimse de değilim. Ben kimim biliyor musun?" dedi.

Ben hemen "Hayır, vallahi bilmiyorum hanımefendim" dedim. 'Ben Yahya bin Halid el-Bermeki'nin kızı Dünya hanımım. Kardeşim halifenin veziri Cafer'dir,' dedi.

Ben bunu duyunca biraz çekinerek "Hanımefendi, dayanamayıp üstünüze geldiysem benim suçum ne? Beni bu noktaya kadar çeken sizsiniz!" dedim. "Korkma! Muradına ancak Allah'ın razı olduğu şekilde ulaşacaksın. Ne yapacağıma karar vermek benim elimde. Kadı benim nikâh konusunda velimdir. Niyetim senin bana koca olman ve benim de sana karı olmamdır" dedi ve ardından kadı ile şahitleri çağırdı. Yapılması

gerekenleri yaptı. Gelenlere "Muhammed Ali bin Ali Cevherî benimle evlenmek istedi. Bu gerdanlığı bana mihr olarak verdi. Ben de razı olup kabul ettim" dedi. Böylece nikâhımızı kıyıp bizi evlendirdiler.

En güzelinden, en iyisinden şaraplar ve kadehler geldi. Şarap kafamızı iyice bulandırınca ud getirilmesini emretti. Ud gelince musiki faslına geçildi. Cariye udun tellerinden çıkan nağmelerle, şiirin ahengiyle coşup kendinden geçti. Cariyeler art arda şarkılar söylüyorlar, şiirler okuyorlardı. Böylece on cariye şarkı söyledikten sonra onları yanından savdı. Biz ise çok güzel bir yere geçtik. Çeşit çeşit renkleri olan bir yatak serildi. Üstündeki elbiseleri çıkardı. Böylece baş başa kalmış olduk. Ömrümde ondan daha güzel bir gece görmedim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

302. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ömrümde Yahya bin Halit Bermeki'nin kızı Dünya Hanım ile baş başa kaldığım o geceden daha güzel bir gece görmedim. Yanında bir ay kaldım. Dükkânımı, ailemi, yerimi, yurdumu terk ettim. Bir gün bana "Ey gözümün nuru efendim Muhammed! Bugün hamama gitmeye karar verdim. Sen şu yatağa yat da ben dönene kadar yerinden kalkma" dedi ve yerimden ayrılmayacağıma yemin ettirdi. Ben de "Emrin olur" deyip yemin ettim. Cariyelerini alıp hamama gitti.

Vallahi daha sokağın başına varmamıştı ki kapı açıldı. İhtiyar bir kadın içeriye girdi ve "Efendim Muham-

med, Zübeyde hanımefendi sizi çağırıyor. Sizin edebinizi, zarafetinizi ve güzel şarkı söylediğinizi duymuş" dedi. "Vallahi Dünya hanımefendi gelene kadar şuradan şuraya gidemem" dedim. Kadın "Efendim, Zübeyde hanımefendiyi kendinize kızdırıp da düşman etmeyin. Kalkıp konuştuktan sonra yerinize dönersiniz" dedi.

Bunun üzerine yerimden kalktım ve ihtiyar kadının ardından Zübeyde hanımefendinin yanına gittim. Bana "Ey gözümün nuru! Sen Dünya hanımefendiye âşık mısın?" diye sordu. Ben "Efendim ben sizin köleniz ve bendenizim" dedim. Zübeyde hanımefendi "Senin güzelliğinden, edebinden, ahlakından bahsedenler doğru söylemiş. Sen kelimelerle anlatılamazsın. Lakin bir şarkı söyle de dinleyeyim" dedi. Ben "Emriniz olur" deyince hemen bir ud getirtti. Şarkıyı bitirdikten sonra bana "Allah bedenine sağlık, ruhuna huzur versin. Gerçekten güzellikte, edepte ve şarkı söylemede mükemmelsin. Şimdi Dünya hanımefendi gelmeden kalkıp yerine git. Yoksa seni yerinde bulamazsa kızar" dedi. Ben de yeri öpüp yanından ayrıldım.

İhtiyar kadın önde, ben arkada, çıktığım odaya geri döndüm. İçeri girip yatağa gittim. Bir de ne göreyim! Dünya hanımefendi hamamdan gelip uykuya dalmış. Ben de ayakucuna oturayım dedim. Birden gözlerini açtı ve ayakucunda beni gördü. Hemen tekmeyi basıp beni yataktan aşağıya attı. "Hain! Yemini bozdun. Yeminini tutmadın. Bana yerinden ayrılmayacağına dair söz vermiştin. Sözünde durmadın. Zübeyde hanımefendinin yanına gittin! Vallahi rezalet çıkarmaktan korkmasaydım sarayını başına yıkardım." Sonra kölesine dönüp "Kalk, şu hainin, yalancının boynunu vur. Bizim ona ihtiyacımız yok!" dedi. Köle kalkıp eteğinden bir parça bez kopardı ve onunla gözlerimi bağladı. Niyeti boynumu vurmaktı.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

303. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Köle kalkıp eteğinden bir parça bez kopardı. Kopardığı bez parçasıyla gözlerimi bağladı. Boynumu vuracaktı. Bunu gören büyük, küçük bütün cariyeler ayağa kalkıp Dünya'ya "Hanımefendimiz! Herkes hata yapar. O sizin huyunuzu bilmiyor. Öldürmeyi hak edecek ne yaptı ki?" diyerek hanımefendiyi bu kararından vazgeçirmeye çalıştılar. Bunun üzerine "Boynunu vurmayacaksam da onda bir iz bırakmalıyım" dedi ve dövülmemi emretti. Onlar da beni kırbaçlarla, kamçılarla dövdüler. Üstümde gördüğünüz yara izleri ondandır.

Ondan sonra benim saraydan çıkarılmamı emretti. Hemen kapı dışarı edip saraydan uzaklaştırdılar. Güç bela yürüye yürüye kendimi eve zor attım. Bir doktor getirtip yaralarımı gösterdim. Bana acıyıp merhamet gösterdi ve hemen tedaviye başladı. İyileşince hamama gittim. Ağrılarım, sızılarım kaybolmuştu. Dükkâna geldim. Ne var ne yoksa hepsini sattım. Gidip dört yüz köle satın aldım. Hükümdarlarda bile o kadarı yoktur. Her gün iki yüz köleyi gemiye yanıma alıyordum. Bu gemiyi yaptırdım. Beş bin altın dinar harcadım buna. Kendime de halife adını verdim. Yanımdaki hizmetçilerin her birini halifenin etrafındaki hizmetçilerin şekline sokarak onların görevlerini verdim. Dicle'ye çıkıp dolaşan olursa derhal boynunu vururum diye tellal çıkardım. Bir senedir böyleyim. Ondan ne bir haber aldım ne de bir izine rastladım...

Delikanlı bunları anlattıktan sonra ağlayıp gözyaşlarına boğularak şu şiiri okumuş:

Vallahi, onca zamandır onu asla unutmadım
Ona yaklaşamayan kimselere yaklaşmadım

O sanki on dördündeki ay gibidir
Onu yaratan her türlü eksiklikten uzaktır
Beni üzgün, uykusuz, dertli ve kederli yaptı
Kalbim artık onun için yerinden uzaklaştı

Harun Reşid, delikanlının anlattıklarını dinleyince Dünya'ya olan aşkını, tutkusunu, karasevdasını görmüş ve şaşkınlık içerisinde "Her şey için bir sebep yaratan Allah ne yücedir" demiş. Sonra gitmek için delikanlıdan izin almışlar. Halife içten içe delikanlıya acımış ve kafasında, onun için mükemmel bir düğün yapmayı tasarlamış. Yürüyerek yanından çıkmış, hilafet makamına doğru yönelmişler. Vardıklarında hemen üstlerini başlarını değiştirip makam kıyafetlerini giymişler. Halife Harun Reşid Cafer'e dönüp "Bana delikanlıyı getir!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

304. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife vezire "Bana geçen gece yanında kaldığımız delikanlıyı getir!" deyince vezir "Emredersiniz" deyip delikanlının yanına gitmiş. Selam verdikten sonra "Halife Harun Reşid seni istiyor" demiş. Muhammed Cevherî vezirin peşine düşüp sarayın yolunu tutmuş. Halifenin huzuruna girince eğilip yeri öpmüş, halifeye izzet ve saltanatının devam etmesi, nimetlerinin daim olması, dert ve sıkıntılarının yok olması için dua etmiş. Elinden geldiğince güzel konuşarak "Müminlerin

emirine, dinin koruyucularının koruyucusuna selam olsun!" demiş ve şu şiiri okumuş:

Kapın Kâbe gibi her gelene açıktır
Her yana Kâbe toprağı saçılmış
Her yerde burası makamdır,
Sen de İbrahim'sin diye bağırılır

Halife, Muhammed Cevherî'ye gülümseyip selamına karşılık vermiş. Yanına yaklaştırıp karşısına oturtmuş ve "Muhammed, senden bu gece, başından geçen acayip ve olağanüstü şeyleri anlatmanı istiyorum" demiş. Delikanlı "Af buyurun ey müminlerin emiri! Biraz korku içindeyim. İçim de rahat değil" deyince halife "Korkma, endişelenme! Üzülmeye de gerek yok" demiş.

Delikanlı da yaşadıklarını başından sonuna kadar bir bir anlatmış. Halife delikanlının âşık olduğunu, sevdiğinden ayrı kaldığını iyice anlayınca "Onu sana geri vermemi ister misin?" diye sormuş. Delikanlı "Bu, müminlerin emiri tarafından verilen büyük bir lütuf olur" deyip şu şiiri okumuş:

Öp parmak uçlarını
Biz onun parmağının ucu bile olamayız
Ancak onun parmak uçları bütün kapıları açar
Yaptıklarına da şükret
Çünkü biz onun yaptıkları gibi olamayız
Ancak onun yaptıkları boyunlardaki gerdanlıklar gibidir

O esnada halife vezire dönüp "Cafer! Kız kardeşin Dünya hanımefendiyi buraya çağır" demiş. Vezir "Emredersiniz ey müminlerin emiri!" demiş ve hemen gidip kardeşini çağırmış. Dünya, halifenin huzuruna gelince halife "Bu delikanlının kim olduğunu biliyor musun?" diye sormuş. Dünya "Ey müminlerin emiri! Kadınlar

erkekleri nereden bilsin ki?" diye karşılık vermiş. Halife gülümsemiş ve "Dünya! Bu, senin âşığın Muhammed Cevherî. Biz meseleyi biliyoruz. Hikâyeyi başından sonuna dinledik. Eğrisiyle doğrusuyla her şeyi biliyoruz. İş kapalı olsa da gizli kalmaz" demiş.

Dünya "Ey müminlerin emiri! Olan oldu. Bütün bunlar Allah'ın kitabında yazılı. Yaptıklarımdan dolayı Allah'tan beni bağışlamasını dilerim. Sizden de beni affetmenizi isterim" demiş. Halife gülmüş ve kadıyı, şahitleri çağırtıp nikâhlarını yenilemiş. Sonunda her ikisi de mutlu olmuş, haset edenler hasetlerinden ölmüş. Daha sonra halife Muhammed Cevherî'yi nedimleri arasına katmış. Bütün ağızların tadını bozan, birlikleri darmadağın eden ölüm gelene kadar neşe ve mutluluk içinde yaşamışlar.

Kürdîn Hikâyesi

Yine anlatıldığına göre bir gece halife Harun Reşid içinde bir darlık, sıkıntı hissetmiş. Vezirini çağırmış. Veziri gelince "Cafer! Bu gece canım sıkılıyor. Göğsüm daralıyor. Senden beni rahatlatacak, ferahlatacak, eğlendirecek bir şeyler bulmanı istiyorum" demiş. Cafer "Ey müminlerin emiri! Benim Ali Acmi diye bir arkadaşım var. Onda gönüllere neşe veren, kalplerdeki sıkıntıları silen çok hikâyeler, anlatacak şeyler var" deyince halife "Hemen onu bana getir!" demiş. Cafer "Baş üstüne" deyip Ali'yi çağırtmak üzere halifenin yanından çıkmış ve elçi gönderip çağırtmış. Elçi varıp "Halife seni istiyor" deyince Ali "Başım gözüm üstüne" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

305. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ali "Başım gözün üstüne" deyip elçinin peşinde halifenin yolunu tutmuş. Huzuruna varınca oturmak için izin istemiş ve oturmuş. Halife "Ali, bu gece içime bir darlık çöktü. Duyduğuma göre senin anlatacak hikâyelerin çokmuş. Senden derdimi, tasamı yok edecek, düşüncelerimi dağıtacak hikâyeler dinlemek istiyorum" demiş. Ali "Efendim, size gözümle gördüklerimi mi yoksa kulağımla duyduklarımı mı anlatayım?" demiş. Halife "Gördüklerini anlat" deyince Ali "Baş üstüne" deyip anlatmaya başlamış:

Yıllar önce yanımda bir köleyle birlikte Bağdat'tan yola çıkmıştım. Kölenin yanında küçücük, ince bir torba vardı. Şehre girdik. Ben alım satımla meşgul olurken zalim, pervasız bir Kürt gelip üstüme saldırdı ve "Bu benim torbam. İçindeki her şey benim malım" diyerek benden torbayı aldı. Ben hemen "Yetişin Müslümanlar! Beni şu zalimin elinden kurtarın!" diye bağırdım. Herkes "Kadıya gidin de onun hükmüne boyun eğin" dedi.

Bunun üzerine kadıya vardık. Ben hükmüne razıydım. İçeri girip karşısına dikilince kadı 'Neden geldiniz? Derdiniz nedir?' diye sordu. Ben hemen "Biz anlaşamayan iki hasımız. Senin vereceğin hükme de razıyız" diye atıldım. Kadı "Hanginiz davacı?" diye sorunca Kürt hemen ileri çıkıp "Allah kadı efendimize zeval vermesin. Şu torba benimdir ve içindekilerin hepsi benim malımdır. Kaybetmiştim. Bu adamın yanında buldum" dedi. Kadı "Ne zaman kaybettin?" diye sorunca "Dün kaybetmiştim. Bu gece onun yüzünden gözüme uyku girmedi" dedi. Kadı "Eğer senin olduğunu iddia ediyorsan bana torbanda neler olduğunu anlat" dedi.

Kürt saymaya başladı: "Torbamda gümüşten bir merdiven, sürme ve mendil var. İki tane süslü püskül ve iki de şamdan koymuştum. Ayrıca içinde iki ev, iki kat, iki askı, iki yastık, iki sergi bezi, iki ibrik, bir sini, iki leğen, bir tencere, iki testi, bir kepçe, bir sele, iki sürme çekeceği, bir kedi, iki köpek, bir çanak, iki sehpa, bir cübbe, iki peçe, bir inek, iki dana, bir keçi, iki oğlak, iki post, iki yeşil savan, bir deve, iki deve yavrusu, bir camız, iki öküz, bir dişi aslan, iki erkek aslan, bir ayı, iki tilki, bir merdiven, iki yatak, iki salonlu bir köşk, bir revak ile iki koltuk, iki kapılı bir mutfak var. Kürtlerden bir grup da bu torbanın benim torbam olduğuna şahitlik eder."

Bunları duyan kadı bana dönüp "Sen ne diyorsun?" diye sordu. Ey müminlerin emiri! Ben kürdün dedikleri karşısında afallamış, ne diyeceğimi bilememiştim. "Allah kadı efendimizin izzet ve şerefini daim kılsın. Benim torbamda sadece küçücük, harabe, kapısı penceresi olmayan bir evcik, köpekler için bir kulübe, çocuklar için kitap, âşık atan gençler, çadırlar ve kirişleri, Basra ile Bağdat şehirleri, Şeddad bin Ad'ın sarayı, demirci ocağı ile demirci, balıkçı ağları, sopalar, kazıklar, kızlar, oğlanlar, çocuklar ve bu torbanın benim olduğuna şahitlik eden bin tane komutan var" dedim.

Kürt bu sözleri duyunca ağlayıp sızlamaya başladı. Ardından kadıya dönüp "Kadı efendimiz! Benim torbam belli. Hepsini anlattım. Ayrıca torbamda kaleler, hisarlar, turna kuşları, yırtıcı hayvanlar, satranç oynayan adamlar vardı. Üstelik o torbamda odalar, atlar, develer, iki uzun mızrak, bir aslan ile iki tavşan, bir şehir ile iki köy, bir gören ile iki kör, bir topal ile iki kötürüm, bir papaz ile iki zangoç, bir haham ile iki rahip, bir kadı ile iki şahit var. Bunlar da bu torbanın benim torbam olduğun şahitlik ediyorlar" dedi. Kadı efendi bana dönüp "Sen ne dersin Ali?" diye sordu. Ey mü-

minlerin emiri! Öfkeden küplere binmiştim. Biraz ilerleyip "Allah kadı efendimize zeval vermesin" dedim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

306. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ey müminlerin emiri! Öfkeden küplere binmiştim. Kadıya doğru ilerleyip dedim ki: "Allah kadı efendimize zeval vermesin. Benim torbamda da zırhlar, kalkanlar, hazineler, silahlar, bin tane toslayan koç, bin tane havlayan köpek, salına salına dolanan koyunlar, bağlar, bahçeler, çiçekler, miskler, incirler, elmalar, heykeller, resimler, kadehler, şişeler, gelinler, sevinç ve eğlenceler, bağırış, çağırışlar, geniş araziler, kardeşler, yoldaşlar, yanlarında kılıçlar, mızraklar, yaylar, oklar, arkadaş ve ahbaplar, dost ve yarenler, cezalandırmak için zindanlar, şarap için dostlar, tamburlar ve neyler, bayraklar, sancaklar, çocuklar, kızlar, endamlı gelinler; beşi Habeşli, altısı Hintli, dördü şehirli, yirmisi Rum, ellisi Türk, yetmişi Acem, sekseni Kürt, doksanı Gürcü olmak üzere şarkı söyleyen cariyeler vardı. Bunların yanında Dicle, Fırat, balıkçı ağları, çakmaktaşları, yüksek sütunlu İrem bağları, meydanlar, ahırlar, hamamlar, mescitler, binalar, tüccarlar, odunlarla çiviler, kara köleler, hanlar, şehirler, yüz bin dinar, ambarlarıyla birlikte Kufe, kumaş dolu yirmi sandık, erzak dolu elli ambar, Gazze, Askalan, Dimyat'tan Asvan'a bütün şehirler, Nuşirevan hükümdarının köşkleri, Numan vadisinden Horasan,

Belh ve Isfahan'a, Hindistandan Sudan'a kadar Hz. Süleyman'ın mülkü var. Allah kadı efendimize zeval vermesin. Ayrıca torbamda ince elbiseler ve geniş araziler var. Eğer beni cezalandırmaktan korkmazsa ve bu torbanın benim olduğuna hükmetmezse kadının çenesini tıraş edecek bin tane ustura var."

Kadı benim bu söylediklerimi duyunca aklını yitirecekti. Dedi ki: "Anladığım kadarıyla siz kadılar ve hâkimlerle alay eden, kınanmaktan korkmayan iki aksi, iki zındıksınız. Sizin söylediklerinizi şimdiye kadar ne söyleyen oldu ne de bunların benzerini duyan. Vallahi sizin bu saydıklarınız Çin ile ümmügaylan ağacı, Perslerin diyarı ile Sudan ve Numan vadisi ile Horasan toprakları arasına sığmaz. Dediklerinize de kimse inanmaz. Bu torba uçsuz bucaksız bir deniz mi? Yoksa iyileri de kötüleri de üstünde tutan yeryüzü mü?"

Daha sonra kadı torbanın açılmasını emretti. Bir de ne görsünler? İçinde bir ekmek, bir limon, biraz peynir ve zeytin var. Sonra torbayı alıp Kürt'ün önüne attım ve çıkıp gittim."

Halife Ali'nin hikâyesi duyunca gülmekten yerlere yuvarlanmış. Sonra da hediyesini verip göndermiş.

Cariye ve İmam Ebu Yusuf'un Hikâyesi:

Cafer Bermeki bir gece Harun Reşid ile sohbet ediyormuş. Halife Harun Reşid "Cafer, duydum ki filanca cariyeyi sen satın almışsın. Uzun bir süredir o cariyeyi ben istiyordum. O cariye o kadar güzel ki kalbim onun sevgisiyle dopdoluydu. Onu bana sat" demiş. Cafer "Onu size satamam ey müminlerin emiri!" deyince halife "O zaman hediye et" demiş. Cafer "Hediye de edemem" demiş. Bunun üzerine Harun Reşid "Eğer onu bana satmaz yahut hediye etmezsen Zübeyde'yi boşarım" demiş. Cafer "Eğer ben de onu size satar yahut hediye edersem karımı boşarım" diye karşılık vermiş.

Sonra yiyip içtiklerinin tesirinden kurtulup kendilerine gelince büyük laflar ederek çıkamayacakları bir kuyuya girdiklerini fark etmişler. Harun Reşid "Bunu çözse çözse Ebu Yusuf çözer" demiş. Hemen çağırmışlar.

Gece yarısıymış. Elçi, Ebu Yusuf'a varınca Ebu Yusuf korku içinde kalkmış ve kendi kendine "Gecenin şu yarısında ancak İslama dair çok önemli bir hadise olduğu için çağrılıyorumdur" diye düşünmüş. Hızlı hızlı hazırlanıp çıkıp katırına binmiş ve hizmetçisine "Katırın torbasını da al. Belki yemini iyice yememiştir. Hilafet makamına vardığımızda torbasını önüne koyarsın. Doymamışsa ben çıkana kadar torbasında kalanları yer" demiş. Hizmetçisi "Emredersiniz" demiş. Harun Reşid'in yanına girdiğinde Harun Reşid hemen kalkıp Ebu Yusuf'u yatağının kenarına oturtmuş.

Harun Reşid normalde yanına kimseyi oturtmazmış. "Seni bu gece çok önemli bir iş için çağırdık. Durum böyle böyle. İşin içinden çıkamadık" demiş. Ebu Yusuf "Bu iş çok kolay" demiş. Ardından Cafer'e dönüp "Cafer! Halifeye cariyenin yarısını sat, yarısını hediye et. Böylece yemininizden kurtulmuş olursunuz" demiş. Halife buna çok sevinmiş. Hemen Ebu Yusuf'un dediği gibi yapmışlar. Ardından halife "Hemen cariyeyi getirin!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

307. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Harun Reşid "Hemen cariyeyi getirin. Onu görmeyi çok istiyorum!" demiş. Cariye gelince Harun Reşid

kadı Ebu Yusuf'a dönüp "Ben hemen, şu vakitte bu cariyeyle evlenmek istiyorum. İddetinin dolmasını bekleyemem. Bunun çözümü nedir?" diye sormuş.

Ebu Yusuf "Bana halifenin azat olmamış kölelerinden birini getirin" demiş. Hemen bir köle getirmişler. Ebu Yusuf halifeye dönüp "Cariyeyi şu köleyle evlendirmeme izin verin. Köle, cariyeyle evlendikten sonra onunla karı koca olmadan boşasın. Böylece sizin bu cariye ile evlenmeniz için beklemenize gerek kalmaz" demiş. Halife bu fikri ilkinden daha çok sevmiş.

Köle gelince halife, kadı Ebu Yusuf'a "Nikâh için sana izin veriyorum" demiş. Bunun üzerine Ebu Yusuf köleye cariye ile evlenmeyi kabul edip etmediğini sormuş. Köle kabul etmiş. Sonra "Şimdi bu cariyeyi boşarsan sana yüz dinar vereceğiz" demiş. Ancak köle "Boşamam!" demez mi? Bin dinara kadar artırmışlar. Ama köle hâlâ boşamamakta diretiyormuş. Köle kadıya dönüp "Boşanmak benim elimde mi yoksa halifenin elinde mi?" diye sormuş. Kadı "Senin elinde" deyince "O zaman asla boşamam" demiş.

Halife öfkeden küplere binmiş ve "Ne yapacağız Ebu Yusuf! Çözümü nedir bu işin?" diye sormuş. Ebu Yusuf "Efendim, korkmayın. Bu iş kolay. Köle cariyenin olsun" demiş. Halife "Verdim gitti" deyince kadı cariyeye dönüp "Kabul ettim de" demiş. Cariye "Kabul ettim" deyince kadı Ebu Yusuf "Bunların boşanmalarına hükmettim. Çünkü köle cariyenin mülkü oldu. Böylece nikâh geçersiz oldu" demiş.

Halife kalkıp Ebu Yusuf'un ayaklarına kapanmış ve "Bu zamanda senin gibi kadı mı bulunur" demiş. Tabak tabak altın getirilmesini emretmiş. Gelen altınları Ebu Yusuf'un önüne döküp "Yanında bunları doldurabileceğin bir şey var mı?" diye sormuş. Ebu Yusuf katırın torbasını hatırlamış. Getirilmesini istemiş. Torba gelince altınları torbaya doldurup evinin yolunu tutmuş. Sabah olunca arkadaşlarına şöyle dedi: "Din ve dünyaya

giden en kolay ve kestirme yol ilim yoludur. Şu kadar mala iki ya da üç mesele sayesinde sahip oldum."

Bu olayı iyi düşün ey dinleyici! Zira bu olayda birçok güzellik var. Vezirin Harun Reşid'e yol göstermesi, halifenin ve kadı Ebu Yusuf'un ilmi. Allah hepsine rahmet eylesin.

Halit bin Abdullah el-Kasri ile Genç Hırsızın Hikâyesi: Halit bin Abdullah el-Kasri Basra valisiymiş. Bir gün insanlardan bir grup eşsiz güzelliğe, edep ve ahlaka, akıl ve zekâya sahip, güzel kokulu, sakin ve vakur bir genci yaka paça tutup valinin huzuruna getirmişler. Vali, delikanlının neyin nesi, kimin fesi olduğunu sorunca "Bu delikanlı hırsızın teki. Dün evimizde yakaladık" demişler.

Halit, delikanlıya şöyle bir bakmış, görünüşüne, şekline, temizliğine şaşıp kalmış. Sonra herkesi dışarıya çıkarıp delikanlıyla baş başa kalmış. Yanına iyice yaklaşıp ne olup bittiğini sormuş. Delikanlı "İnsanlar doğru söylüyor. Durum dedikleri gibi" demiş. Halit "Sen neden böyle bir şeye kalkıştın? Oysa bak ne güzel, ne temiz bir yüzün var?" diye sormuş. Delikanlı "Beni buna dünya hırsı ve bir de Allah'ın takdiri itti" diye cevap vermiş. Halit "Allah cezanı versin! Şu güzel yüzün, akıl ve zekân, edep ve ahlakın hırsızlık yapmana mani olmadı mı?" diye çıkışmış. Delikanlıysa "Sen bunları boş ver ey vali! Allah'ın emri neyse onu yerine getir. Allah kullarına zulmeder mi? Oysa ben kendim ettim, kendim buldum" demiş.

Halit susup bir süre delikanlının durumunu düşünmüş. Sonra kendisine doğru yaklaştırıp "Şahitlerin gözü önünde itiraf etmen içime bir şüphe düşürdü. Ben senin hırsız olduğunu zannetmiyorum. Belki de hırsızlıktan başka bir hikâyen vardır! Bana onu anlat sen" demiş. Delikanlı "Ey vali! Sana itiraf ettiğimin dışında aklına bir şey getirme. Anlatacak bir hikâyem

yok. Onların evine girdim ve ne bulduysam çaldım. Ancak onlar beni yakaladılar ve çaldıklarımı alıp sana getirdiler" demiş.

Bunun üzerine Halit gencin hapsedilmesini emretmiş. Tellalı çağırıp Basra sokaklarında "Filanca hırsızın cezalandırılışını ve elinin kesilişini görmek isteyen varsa yarın sabah erkenden filanca mahalleye gelsin!" diye ilan etmesini emretmiş.

Delikanlı hapse girip ayaklarına demir prangalar vurulunca derin bir iç çekmiş. Gözyaşlarına boğulup şu şiiri okumuş:

Halit beni onun hikâyesini anlatmazsam elimi kesmekle tehdit etti
Ben de ona dedim ki: Kalbimdeki ona olan sevgiyi ifşa etmek mi?
Asla! İtiraf ettiğim şeyden dolayı elimin kesilmesi,
Onu rezil etmekten daha hafif gelir kalbime.

Başında bekleyen gardiyanlar bunu duyunca Halit'e varıp anlatmışlar. Gece olunca Halit delikanlının yanına getirilmesini emretmiş. Yanına geldiğinde sorguya çekmiş. Delikanlının çok akıllı, edepli, zeki, zarif ve anlayışlı bir genç olduğunu görmüş. Hemen yiyecek bir şeyler getirilmesini emretmiş. Delikanlı yiyip içmiş, bir süre Halit ile sohbet etmiş. Daha sonra Halit "Senin hırsızlık dışında başka bir hikâyen olduğunu artık kesin olarak anladım. Sabah olduğunda, insanlar toplanıp kadı geldiğinde ve kadı sana hırsızlıkla ilgili sorular sorduğunda onu inkâr et. El kesme cezasından seni kurtaracak şeyler söyle. Çünkü Resulullah (s.a.v) cezaları şüpheli şeylerle savuşturun, buyurmuştur" demiş ve onun tekrar hapse götürülmesini emretmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

308. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halit delikanlıyla konuştuktan sonra onun tekrar hapse götürülmesini emretmiş. Delikanlı o geceyi orada geçirmiş. Sabah olduğunda delikanlının elinin kesilişini görmek isteyen insanlar toplanmaya başlamışlar. Gencin cezalandırılışını görmek isteyen kadın, erkek bütün Basralılar toplanmış. Halit ile Basra'nın ileri gelenleri atlarına binip gitmişler. Sonra kadıları çağırmışlar. Vali delikanlının getirilmesini emretmiş. Delikanlı ayağındaki prangalarla topallaya topallaya gelmiş. Onu görüp de ağlamayan kimse kalmamış. Kadınların feryadı ortalığı kaplamış. Kadı bunun üzerine kadınların susturulmasını emretmiş.

Daha sonra kadı "Şu insanlar senin evlerine girip mallarını çaldığını iddia ediyor. Belki de dişe dokunur bir şey çalmamışsındır" demiş. Delikanlı "Aksine! Dişe dokunan şeyler çaldım!" diye cevap vermiş.

Kadı "Belki de onlardan çaldığın şeylerin bir kısmına sen de ortaksındır" deyince delikanlı "Hayır! Hepsi onlarındı. Benim hiç hakkım yoktu!" demiş.

Bu sözlere fena halde sinirlenen Halit yerinden kalkıp delikanlının yüzüne kırbacı indirmiş. Sonra "İnsan kendisine ölümün verilmemesini ister. Allah ise ancak kendi istediğini kabul eder" demiş ve delikanlının elini kesmesi için kasabı çağırmış.

Kasap gelmiş ve bıçağını çıkarmış. Tam kesecekken birden kadınların arasından bir cariye çıkıp ileriye atılmış. Üstü başı kir içindeymiş. Bir çığlık atıp kendini delikanlının üstüne atmış. Ay parçası yüzünü gören insanlar arasında bir gürültü kopmuş. Neredeyse bir fitnenin kıvılcımı ateş almak üzereymiş. Cariye sesinin çıktığı kadar bağırıp "Ey vali! Allah aşkına! Onun

elini kesmede bu kadar aceleci olma! Önce şu kâğıt parçasında yazılanları oku!" deyip elindeki bir kâğıt parçasını valiye uzatmış. Halit açıp okumuş.

Kâğıtta yazan beyitleri okuduktan sonra insanlardan uzak bir kenara çekilip kadını çağırtmış. Olan bitenleri sormuş. Kadın da delikanlıyla kendisinin birbirlerine âşık olduklarını söyleyip işin aslını anlatmış. Meğer delikanlı bir gün kızı görmek için evine gitmiş. Geldiğini bildirmek için de odaya bir taş atmış. Babası ve kardeşleri taşın sesini duyunca hemen yukarı çıkmışlar. Delikanlı bunları görünce evdeki kumaşların hepsini toplamış ve böylece sevgilisini ifşa etmemek için kendisinin hırsız olduğunu sanmalarını sağlamış. Bunlar delikanlıyı bu halde görünce hemen yaka paça tutup valiye getirmişler ve "Bu genç hırsızdır, onu sana getirdik" demişler. O da hırsızlığını itiraf etmiş. Kadın "İşte böyle beni rezil etmemek için o kadar ayak diretmiş. Güzel ahlakından dolayı beni ifşa etmemek için kendini hırsızlıkla itham etmiş" demiş.

Halit bu sözler üzerine "Muradına ermesi için yardım etmek gerekir. O gerçekten buna layık" demiş ve delikanlıyı çağırmış. Alnından öpmüş. Sonra kızın babasını çağırıp "İhtiyar! Biz bu gencin elini kesmeye hükmetmiş ve karar vermiştik. Ancak Allah onu bundan korudu. Ben hem onun hem de kızının namusuna söz ettirmemek, sizi utançtan korumak için elinin diyeti olsun diye ona on bin dirhem verilmesini emrettim. İşin aslını bana haber verdiği için kızına on bin dirhem verilmesini emrettim. Senden bana kızını o delikanlıyla evlendirmem için izin vermeni istiyorum" demiş. İhtiyar "Ey vali! Sana bu konuda izin verdim" deyince Halit Allah'a hamt ve sena etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

309. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halit Allah'a şükrettikten sonra delikanlıya dönüp "Seni şu kız ile kendi istek ve rızasıyla evlendirdim. Babası da takdir ettiği on bin dirhem mihr karşılığında evlenmene izin verdi" demiş. Delikanlı hemen "O kız ile evlenmeyi kabul ediyorum" demiş. Daha sonra Halit mihrin düğün alayıyla gencin evine götürülmesini emretmiş. İnsanlar sevinç içinde evlerine gitmişler. Ondan daha tuhaf, başı ağlayıp sızlama, sonu gülüp eğlenme olan bir gün görülmemiş.

Harun Reşid ile Ebû Muhammed Keslan'ın Hikâyesi: Harun Reşid bir gün hilafet tahtında oturuyormuş. Kölelerden biri inci ve mücevherlerle süslenmiş, kırmızı altından bir taçla çıkagelmiş. Tacın üstündeki yakut ve mücevherlere paha biçilmezmiş.

O esnada Dünyazat, kardeşi Şehrazat'a "Ne güzel, ne tatlı, ne hoş konuşuyorsun" dedi. Şehrazat "Allah ömür verir de yaşarsam ve sultanın yanında kalırsam yarın gece anlatacaklarımın yanında bunlar da bir şey mi?" dedi. Sultan kendi kendine "Sözünün sonunu duyana kadar onu öldürmeyeceğim" diye düşündü.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

310. GECE

Dünyazat "Kardeşim, haydi hikâyene devam et" deyince Şehrazat "Sultan izin verirse başım, gözüm üstüne" dedi. Sultan "Anlat Şehrazat" dedi. Şehrazat da şöyle devam etti:

Köle, halifeye gelip "Zübeyde hanımefendi saygılarını sunuyor ve 'Sizin de bildiğiniz gibi bu tacı siz yaptırdınız. Ancak tacın tepesine büyük bir mücevher gerekiyor. Mücevherleri iyice yokladım, ancak oraya uygun, büyük bir mücevher bulamadım' diyor" demiş. Halife, hacip ve naibe dönüp "Hemen Zübeyde'nin istediği gibi bir mücevher arayıp bulun" demiş. Onlar da her yerde uygun bir taş aramış, ancak ona uygun bir mücevher bulamayınca gelip bunu halifeye haber vermişler. Halifenin canı buna çok sıkılmış ve "Bir mücevheri bulmaktan aciz olan ben, nasıl halife ve yeryüzü sultanlarının sultanı olurum? Yuh olsun size! Hemen gidip tüccarlara sorun!" demiş.

Gidip tüccarlara sormuşlar. Tüccarlar da "Halife efendimiz öyle bir mücevheri ancak Ebû Muhammed Keslan adındaki Basralı bir adamda bulabilir" demişler. Halifeye bunu haber verdiklerinde halife veziri Cafer'i çağırmış ve hemen Basra valisi Muhammed Zebidi'ye Ebû Muhammed Keslan'ı bulup halifenin huzuruna getirmesini buyuran bir ferman göndermesini emretmiş. Vezir halifenin istediği fermanı yazıp Mesrur'la birlikte Basra valisine göndermiş.

Mesrur fermanı alıp Basra şehrine doğru yola çıkmış. Basra valisi Muhammed Zebidi Mesrur'u görünce çok sevinmiş, onu en güzel şekilde ağırlamış. Mesrur halife Harun Reşid'in fermanını okuyunca vali "Baş üstüne" demiş. Etrafındakilerden bir grupla Mesrur'u Ebû Muhammed Keslan'ın yanına göndermiş. Varıp

kapıyı çaldıklarında kapıya kölelerden biri çıkmış. Mesrur "Efendine söyle halife onu istiyor" demiş. Köle hemen içeri girmiş ve durumu haber vermiş.

Ebu Muhammed dışarı çıkınca karşısında halifenin adamı Mesrur'u ve vali Muhammed Zebidi'nin adamlarını bulmuş. Hemen yeri öpüp "Halifenin emrine uymak boynumuzun borcudur. Ancak önce içeri buyurmaz mısınız?" demiş. "Bu mümkün değil. Zira halifenin emrinden dolayı hiç vaktimiz yok. Senin gelmeni bekliyor" diye cevap vermişler. Bunun üzerine Muhammed Keslan "O zaman bari içeride birazcık bekleyin de hazırlanayım" demiş.

Gelenler ev sahibinin onca ısrarının ardından içeri girmişler. Koridorda kırmızı altınla işlenmiş mavi ipekten perdeler görmüşler. Ebu Muhammed Keslan kölelerinden birine Mesrur'u ve yanındakileri evin hamamına götürmesini emretmiş. Hamamın altın ve gümüşle süslenmiş duvarları ve mermerleri olağanüstü güzellikteymiş. Suyu gül suyu ile karışıkmış. Köleler hamamı hazırlayıp Mesrur ve yanındakilere bırakmış, onlar da rahatlarına bakmışlar. Hamamdan çıktıklarında köleler bunlara altın işlemeli ipek elbiseler giydirmişler. Ardından Ebu Muhammed Keslan'ın yanına çıkmışlar.

Yanına vardıklarında Ebu Muhammed sarayında oturuyormuş. Başının üstünde inci ve mücevherlerle işlenmiş ipek perdeler asılıymış. Saray kızıl altın işlemeli yastıklarla döşeliymiş. Ebu Muhammed mücevherlerle süslü bir sedirde oturuyormuş. Mesrur yanına girince onu güzelce karşılayıp yanına oturtmuş. Ardından sofranın getirilmesini emretmiş. Mesrur sofrayı görünce "Vallahi ben bunun gibi sofrayı halifenin yanında bile görmedim" demiş.

Sofrada altın işlemeli tabaklara konulmuş türlü çeşit yemekler varmış. Mesrur der ki: "Yedik, içtik ve gün sonuna kadar eğlendik. Daha sonra Ebu Muhammed hepimize beşer bin dinar verdi. İkinci gün bize

altın işlemeli yeşil ipek elbiseler giydirip mükemmel yine bir şekilde ağırladı."

Mesrur, Ebû Muhammed'e "Halifeden korktuğumuz için artık daha fazla kalamayız" demiş. Ebû Muhammed ise "Efendimiz, bari yarına kadar sabredin de hazırlanıp sizinle beraber yola çıkayım" demiş. Böylece o gün de orada kalmış, geceyi yine beraber geçirmişler.

Sabah olunca köleler Ebu Muhammed'in katırının inci ve mücevherlerle işlenmiş eğerini güzelce bağlamışlar. Mesrur "Acaba Ebu Muhammed, halifenin huzuruna böyle varınca halife ona, bu derenin suyu nerden akıyor diye soracak mı?" diye geçirmiş içinden.

Daha sonra vali Muhammed Zebidi'yle vedalaşıp Basra'dan çıkmışlar. Nihayet Bağdat'a varmışlar. Halifenin yanına girip huzurunda beklemişler. Halife oturmalarını emretmiş. Ebu Muhammed oturduktan sonra edeple "Ey müminlerin emiri! Tam size layık bir hediye getirdim. İzin verirseniz huzurunuza getirtmek isterim" demiş. Halife Harun Reşid "Bir sakıncası yok, getirebilirsin" deyince sandığın getirilmesini emretmiş.

Ebu Muhammed sandığı açıp içindeki altın ağaçların arasından bir elma çıkarmış. Ağacın yaprakları beyaz zümrütten, meyveleri kırmızı ve sarı yakut ile beyaz incidenmiş. Halife buna çok şaşırmış. Ardından ikinci bir sandık daha getirtmiş. İçinden inci, yakut, zümrüt, zebercet ve türlü türlü mücevherlerle süslenmiş ipek bir çadır çıkarmış. Çadırın direkleri yaş Hint ağacındanmış, etekleriyse yeşil zümrütle işlenmiş. Üzerinde mücevherler, yakutlar, zümrütler, kristaller ve diğer madenlerle bezenmiş türlü çeşitli hayvan, kuş ve vahşi hayvan resimleri varmış.

Harun Reşid bunları görünce çok beğenmiş. Ebu Muhammed "Ey müminlerin emiri! Bunları size bir şeyden korktuğum için ya da bir şey umduğum için getirdiğimi zannetmeyin. Ben kendimi sıradan bir insan olarak gördüm ve bunların ancak halifeye yakı-

şacağını düşündüm. Eğer izin verirseniz size elimden geldiğince bazı şeyler göstermek istiyorum" demiş. Halife "Ne istersen yap bakalım" deyince Ebu Muhammed "Baş üstüne" demiş ve ardından dudaklarını oynatıp sarayın balkonlarına doğru işaret etmiş. Birden balkonlar ona doğru eğilmiş. Tekrar işaret edince de hepsi yerlerine geçmiş. Sonra gözüyle bir işaret yapmış birden ortaya bir kafes çıkmış. Kafese doğru konuşunca içindeki kuşlar kendi sesleriyle cevap vermişler. Halife gördükleri karşısında çok şaşırmış. "Bütün bunları nereden biliyorsun sen? Sen herkesin sadece Ebu Muhammed Keslan diye tanıdığı adam değil misin? Bana babanın hamamda çalışan bir berber olduğunu ve sana hiçbir şey bırakmadığını söylediler" demiş. Ebu Muhammed "Ey müminlerin emiri! Anlatacaklarımı iyi dinleyin o halde. Çünkü çok tuhaf şeyler anlatacağım size" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

311. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ebu Muhammed Keslan "Ey müminlerin emiri! O halde anlatacaklarımı iyi dinleyin. Çok tuhaf şeyler anlatacağım size" demiş. Halife "Anlat bakalım Ebu Muhammed, seni dinliyoruz" deyince de anlatmaya başlamış: "Ey müminlerin emiri! İyi yürekli insanlar benim Keslan diye tanındığımı ve babamın bana hiç mal bırakmadığını söylediler. Çünkü babam sizin de söylediğiniz gibi sadece bir hamam berberiydi. Ben de kü-

çüklüğümde yeryüzündeki insanların en tembeliydim. O kadar tembeldim ki sıcak yaz günlerinde uyurken üstüme güneş doğacak olsa güneşten kalkıp da gölgeye geçmeye üşenirdim. On beş yıl boyunca böyle yaşadım. Sonra, Allah rahmet eylesin babam vefat etti. Ancak bana hiç mal bırakmadı. Ben yan gelip yatarken annem insanlara hizmetçilik yapar, beni yedirip içirirdi.

Günlerden bir gün annem elinde beş gümüş dirhemle yanıma geldi ve "Oğlum, Şeyh Ebu Muzaffer Çin'e gidiyormuş" dedi. Bu adam fakirleri seven biriydi. İyiliğiyle tanınırdı. Annem "Oğlum, şu beş dirhemi al ve götürüp ona ver. Sana Çin'den bir şey satın almasını iste. Belki Allah'ın lütfuyla ondan kâr edersin" dedi. Ancak ben üşendiğimden kalkmadım. Annem ise eğer kalkıp gitmezsem bana yemek ve su vermeyeceğine, yanıma gelmeyeceğine, beni açlık ve susuzluktan ölüme terk edeceğine yemin etti.

Annemin sözlerini duyunca bunu benim tembelliğim yüzünden yaptığını anlamıştım. "Kaldırıp beni şöyle duvara yaslayıver" dedim. Annem hemen beni kaldırıp duvara dayadı. İki gözüm iki çeşme ağlıyordum. "Ayakkabılarımı getir" dedim. Annem koşup ayakkabılarımı getirdi. "Ayağıma giydir" dedim. Annem hiç üşenmeden ayakkabılarımı giydirdi. "Elimden tut da kalkayım" dedim. Dediğim gibi yaptı. "Şöyle koltuğuma gir de sana yaslanarak yürüyeyim" dedim. Annem yanıma gelip koltuğuma girdi. Böyle düşe kalka yürüyerek deniz kıyısına vardık. İhtiyara selam verdik. "Amca, sen Ebu Muzaffer misin?" diye sordum. Adam "Buyurun benim" dedi. Ben "Şu beş dirhemi al! Bana Çin'den bir şeyler satın al. Belki de Allah onunla kâr etmemi sağlar" dedim. Ebu Muzaffer arkadaşlarına dönüp "Şu çocuğu tanıyor musunuz?" diye sordu. "Evet! Bu delikanlı Ebu Muhammed Keslan diye tanınır. Ancak onun şimdiye kadar evden çıktığını hiç görmedik" dediler. Bunun üzerine Ebu Muzaffer "Evladım! Getir

bakalım şu dirhemleri! Allah bereket versin" dedi ve "Bismillah" diyerek dirhemleri benden aldı.

Daha sonra annemle beraber eve döndüm. Ebu Muzaffer ise yanındaki arkadaşlarıyla Çin'e doğru yolculuğa çıkmış. Uzun bir yolculuğun ardından Çin'e varmışlar. Vardıklarında Ebu Muzaffer alacağını almış, satacağını satmış, işlerini gördükten sonra hep beraber dönmeye karar vermişler. Üç gün deniz yolculuğu yapmışlar. İhtiyar Ebu Muzaffer arkadaşlarına "Gemiyi durdurun! Ebu Muhammed Keslan'ın almamı istediği şeyleri unuttum. Dönüp işine yarayacak bir şey alalım" demiş. Arkadaşlarıysa "Allah için bizi bir daha geri çevirme. Onca yol geldik. Birçok sıkıntı, tehlike atlattık" demişler. Ancak Ebu Muzaffer "Mutlaka dönmemiz gerekiyor" deyince onlar "Bizden beş dirhemin kat kat fazlasını al, ancak bizi geri döndürme" demişler. Ebu Muzaffer bunu duyunca kabul etmiş. Onlar da hemen aralarında bir yığın mal toplayıp yollarına devam etmişler. Nihayet kalabalık bir adaya yaklaşmışlar. Varıp adaya demir atmışlar.

Tüccarlar adaya çıkıp maden, mücevher, inci ve bunun gibi birçok ticaret eşyası satın almışlar. Ebu Muzaffer ise bir köşede oturan ve önünde birçok maymun bulunan bir adam görmüş. Maymunların arasındaysa tüyleri diğerlerinden farklı olan bir maymun varmış. Bu maymunlar, sahiplerinin kendilerine bakmadığı anı yakaladıkları anda aralarındaki rengi farklı olan maymunu tutup dövüyor ve sahiplerinin önüne atıyorlarmış. Maymunların sahibi de kalkıp bu maymunu dövüyor, bağlıyor ve ona eziyet ediyormuş. Maymunların hepsi bu maymuna kızdıkları için dövüp duruyorlarmış.

Ebu Muzaffer bu maymunu görünce çok acımış ve sahibine "Bana şu maymunu satar mısın?" demiş. Sahibi "Satarım" deyince Ebu Muzaffer "Bende yetim bir çocuğun beş dirhemi var. Onu beş dirheme çocuğa

satar mısın?" diye sormuş. Sahibi "Sattım gitti. Allah bereket versin" demiş. Maymunu verip paraları almış. Ebu Muzaffer de maymunu alıp gemiye bağlamış. Ardından yola çıkıp başka bir adaya varmışlar. Adaya vardıklarında demir atmışlar. Ardından gemideki tüccarların dalgıçlıkta mahir olanları inci, mücevher ve türlü türlü madenler için denize dalmışlar. Bu işte mahareti olmayan tüccarlarsa dalgıçlara ücretlerini vermişler. Onların denize daldığını gören maymun hemen kendi bağını çözüp gemiden suya atlamış ve dalgıçlarla birlikte suya dalmış. Bunun üzerine Ebu Muzaffer "Allah Allah! Şu zavallının şansına bak! Maymunu kaybettik" demiş. Aramış, taramışlar, sonunda maymunu bulma ümitlerini kesmişler.

Bir süre sonra dalgıçlardan bir grup denizden çıkınca birden yanlarında beliriveren maymunu görmüşler. Elinde harika mücevherler varmış. Maymun getirip elindeki mücevherleri Ebu Muzaffer'in önüne atmış. Ebu Muzaffer buna çok şaşırmış ve "Bu maymunda büyük bir sır var" demiş. Bir süre sonra adadan demir alıp yola devam etmiş ve Zenciler Adası denilen bir adaya varmışlar. Adada insan eti yiyen Sudanlı bir topluluk yaşarmış. Bunları görünce hemen kayıklarına atlayıp yanlarına gelmişler. Gemide kim varsa hepsini yakalayıp sırtlandıkları gibi hükümdarlarına getirmişler.

Hükümdarları tüccarlardan bir grubun kesilmesini emretmiş. Hemen bir kısmını kesip yemişler. Kalan tüccarlarıysa hapsetmişler. Tüccarlar geceyi büyük bir kederle geçirmişler. Ancak gece iyice çökünce maymun kalkıp Ebu Muzaffer'in bağını çözmüş. Tüccarlar Ebu Muzaffer'in ellerinin çözük olduğunu görünce "Ebu Muzaffer! Allah'tan umalım da kurtuluşumuz senin elinden olsun." demişler. O ise "Beni Allah'ın izniyle şu maymun kurtardı" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

312. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ebu Muzaffer "Beni ancak Allah'ın izniyle şu maymun kurtardı. Ben de onun için bin dinar çıkarıp verdim" demiş. Tüccarlar hemen "Eğer bizi de kurtarırsa her birimiz onun için bin dinar vereceğiz" demişler. Bunun üzerine maymun kalkıp teker teker hepsinin ellerini çözmüş. Hepsi koşa koşa gemilerinin yanına varıp binmişler. Gemiden hiçbir şeyin eksilmediğini görünce yelkenleri açıp yola çıkmışlar. Ebu Muzaffer hemen "Ey tüccarlar! Verdiğiniz sözü tutun da maymuna vereceğiniz biner dinarları verin" demiş. Başta Ebu Muzaffer olmak üzere hepsi maymuna biner dinar vermişler. Böylece maymunun birçok malı olmuş. Yollarına devam etmiş ve nihayet Basra'ya varmışlar. Gemiden inince yakınları bunları karşılamış.

Ebu Muzaffer "Nerede bu Ebu Muhammed Keslan?" diyerek beni sormuş. Ben uyuyordum. Haber anneme gelince hemen bana doğru koşup "Evladım! Şeyh Ebu Muzaffer gelmiş. Şehre inmiş. Kalk, git de hoş geldin de. Ne getirdiğini sor. Belki de Allah senin için bir şeyler nasip etmiştir" dedi. Ben "Beni kaldır. Şu koltuğumun altına gir de çıkıp sahil kenarına kadar yürüyelim" dedim. Sonra güç bela Şeyh Ebu Muzaffer'in yanına vardım.

Beni görünce "Hoş geldin önce Allah'ın izni sonra da dirhemlerin sayesinde hem benim hem de arkadaşlarımın kurtuluşuna vesile olan delikanlı" dedi. Ardından "Senin için satın aldığım şu maymunu alıp götür evine. Ben arkanızdan geleceğim" dedi. Ben de maymunu önüme katıp evime gittim. Kendi kendime de "Vallahi ne de güzel yapmış" diyordum. Varıp eve girince anneme "Ne zaman uyusam kalk da biraz ça-

lış, ticaret yap derdin. Bak işte, gözlerinle gör. İşte malım bu" deyip oturdum.

O esnada Ebu Muzaffer'in köleleri çıkageldi. Bana "Sen Ebu Muhammed Keslan mısın?" dediler. "Evet, benim" diye cevap verdim. Arkalarından Ebu Muzaffer de geldi. Ben hemen kalkıp elini öptüm. Bana "Benimle evime kadar gel" dedi. Olur, dedim ve onunla beraber evine gittim. İçeri girdim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

313. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Beraber yürüdük ve evine gittik. Eve girince kölelerine malları getirmelerini emretti. Mallar gelince "Evladım! Allah beş dirhem ile sana şu malların kapısını açtı" dedi. Köleler sandıkları başlarında taşıyarak önüme getirdiler. Sandıkların anahtarlarını verip "Kölelerin önüne düş de evinin yolunu göster. Bunların hepsi senin" dedi. Ben de hemen önlerine düşüp yol gösterdim. Annem buna çok sevindi ve "Oğlum" dedi. "Allah sana bunca malı nasip etti. Artık sen de şu tembelliği bırak da çarşıya in. Al, sat, ticaretle uğraş."

Böylece tembelliği bıraktım. Çarşıda bir dükkân açtım. Maymun da benimle oturmaya başladı. Ben yiyince yiyor, ben içince içiyordu. Her sabah erkenden gözden kayboluyor, öğle vakti içinde bin dinar bulunan bir keseyle çıkıp geliyor ve yanıma keseyi koyup oturuyordu. Gel zaman, git zaman birçok malım oldu.

Ey müminlerin emiri! Ben de mallar, mülkler, evler, araziler satın aldım. Bahçeler ektim. Köleler, cariyeler, hizmetçiler satın aldım.

Bir gün dükkânda maymunla beraber otururken maymun birden bir sağa, bir sola baktı. Ben kendi kendime "Bu da neyin nesi?" dedim. Sonra Allah maymunu dile getirip konuşturdu. Maymun "Ey Ebu Muhammed!" dedi. Ben maymunun konuştuğunu duyunca korkudan dilim tutuldu. Bana "Korkma, sana her şeyi anlatacağım. Ben güçlü bir cinim. Senin durumundan dolayı sana geldim. Artık kimsenin ulaşamayacağı kadar çok mala sahip olduğuna göre sadece başka bir hayırlı şeye daha ihtiyacın var" dedi. "Neymiş o?" diye sorunca "Seni ay parçası bir kızla evlendirmek istiyorum" dedi. "Bu nasıl olacak?" diye sordum.

"Yarın en güzel elbiselerini giy. Altın süslemeli eyeri olan katırına bin ve Yemciler Çarşısı'na git. Şerif'in dükkânını sor. Yanına varıp otur ve senin kızını istemeye geldim, de. Eğer senin ne malın, ne soyun sopun var,' derse hemen çıkarıp bin dinar ver. Daha fazlasını isterse ver ve gözünü mala doyur" dedi. "Olur. Bunların hepsini Allah'ın izniyle yarın yapacağım" dedim. Sabah olduğunda en güzel elbiselerimi giydim ve altın süslemeli eyeri olan katırıma binip Yemciler Çarşısı'na gittim. Şerif'in dükkânını sordum. Onu dükkânda otururken buldum. Selam verip yanına oturdum.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

314. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Girip selam verdim ve yanına oturdum. Köle ve hizmetçilerim de yanımdaydı. Şerif "Senin için yapabileceğimiz bir şey var mı?" diye sordu. "Evet, var" dedim. "Nedir o?" diye sorunca "Kızını istemeye geldim" dedim. Hemen "Senin ne malın var ne de soyun sopun" dedi. Ben de içinde kırmızı altından bin dinar bulunan keseyi çıkarıp uzattım ve "Soyum da sopum da bu. Peygamber (s.a.v) mal ne güzel haseptir, diye buyurmuş. Şunları söyleyen de ne güzel söylemiş:

İki dirheme sahip olanın ağzı türlü türlü laflar yapar
Dostları öne çıkıp onu dinleyin derler
İnsanlar arasında kibirle dolaştığını görürsün
Eğer kibirleneceği dirhemi olmasa
İnsanlar arasında en kötü hal onun olurdu
Zengin konuştuğunda yanlış da konuşsa
Ne doğru, ne güzel şeyler söyledin derler
Fakir konuştuğunda doğru da söylese
Yalan söyledin deyip söylediğini dikkate almazlar
Dirhem her yerde adamın heybet ve güzelliğini artırır
Zira dirhem fesahat isteyen için dil, öldürmek isteyen için silahtır

Şerif, şiiri duyup manasını iyice anlayınca başını öne eğip bir süre bekledi. Sonra kaldırıp "Eğer öyleyse ve mutlaka olacaksa senden üç bin dinar daha istiyorum" dedi. Ben "Olur" deyip kölelerimden birini eve gönderdim. Hemen gidip istediği parayı getirdi. Paranın kendisine geldiğini görünce dükkândan kalkıp kölelerine "Dükkânı kapayın" dedi ve çarşıdaki arkadaşlarını da evine çağırıp kızıyla beni nikâhladı.

"On gün sonra kızımla karı koca olabilirsin" dedi. Ben sevinç içinde evime gittim. Maymunla baş başa kalınca ona başımdan geçenleri anlattım. "İyi yapmışsın" dedi.

Şerif'in söylediği vakit yaklaşınca maymun bana "Benim senden bir isteğim var. Eğer onu yaparsan dile benden ne dilersen" dedi. Ben "Neymiş o?" deyince "Şerif'in kızıyla yatacağın salonun ortasında bir dolap var. Dolabın kapısında bakır bir halka var. Halkanın altındaysa anahtarlar var. Anahtarları alıp kapısını açınca demirden bir sandık bulacaksın. Sandığın dört köşesinde tılsımlı sancaklar var. Ortasındaysa para dolu bir leğen var. Leğenin yanında on bir tane yılan, ortasındaysa beyaz ibiği olan bağlı bir horoz var. Sandığın yanında bir bıçak göreceksin. O bıçakla horozu kes. Sancakları paramparça et ve sandığı alt üst çevir. Daha sonra gelinin yanına varıp onunla yatarsın. Benim senden isteğim budur" dedi. Ben "Tamam" deyip Şerif'in evine geçtim.

Evinin salonuna girdim. Maymunun bahsettiği dolabı gördüm. Gelinle baş başa kalınca güzelliği karşısında hayran kaldım. Diller endamını anlatmaktan aciz kalır. Onu görünce sevinçten deliye döndüm. Gece yarısı olmuş, gelin de uyumuştu. Kalkıp anahtarları aldım. Dolabı açıp bıçağı aldım. Horozu kesip sancakları parçaladım.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

315. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Horozu kesip sancakları parçaladıktan ve sandığı alt üst ettikten sonra kızı uyandırdım. Dolabın açıldığını, horozun kesildiğini görünce "Allah Allah! Beni cin çarptı herhalde!" dedi der demez de cin odanın dört bir yanını kuşattı ve gelini kaptı. O esnada bir gürültü koptu, Şerif dizlerini döve döve geldi ve "Bu yaptığın da nedir? Bana bunu mu yapacaktın? Ben o dolaptaki tılsımı bu melundan korktuğum için yapmıştım. Altı senedir o melun kızımı alma peşindeydi. Ancak başaramamıştı. Artık sana burada yer yok. Haydi, kendi yoluna git!" dedi.

Şerif'in evinden çıkıp evime geldim. Maymunu aramama rağmen bulamadım. Hiçbir iz yoktu. Karımı alan cinin o olduğunu anlamıştım. Bana maymun şeklinde görünmüş, ben de onun kızı almasına mani olan tılsımı bozup, horozu kesmiştim. Pişmanlıktan yüzümü gözümü tırmaladım, başımı taşlara vurdum. Şu koca dünyaya sığamaz oldum. Derhal evden çıkıp kendimi çöllere attım. Akşam kadar nereye gittiğimi bilmeden yürüdüm. Kara kara düşünürken birden biri beyaz, diğeri siyah iki yılan gördüm. Birbirleriyle dövüşüyorlardı. Yerden bir taş alıp siyah yılana attım ve onu öldürdüm. Çünkü o, beyaz yılana eziyet ediyordu. Baktım ki beyaz yılan da gözden kaybolmuş. Çok geçmeden beyaz yılan yanında on tane daha beyaz yılanla geri döndü. Ölen yılanı götürdüler ve paramparça ettiler. Sadece kafası kaldı. Sonra kendi yollarına gittiler. Yorgunluktan olduğum yere uzandım.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

316. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Yorgunluktan olduğum yere uzanmıştım. Bir yandan da kara kara ne yapacağımı düşünüyordum. Birden nereden geldiğini bilmediğim bir sesin şu şiiri okuduğunu duydum:

Bırak kaderi kendi yolunda akıp gitsin
İçin rahat olsun, rahat uyu
Allah bir şeyi göz açıp kapayıncaya kadar halden hale sokar

Ey müminlerin emiri, bu şiiri duyunca çok korktum. Sonra yine arkamdan bir ses işittim. Şöyle diyordu: "Ey önünde Kur'an olan Müslüman! Müjdeler olsun! Kurtuldun. Şeytanın elçisinden korkma. Biz dinleri İslam olan bir kavimiz."

Ona "Allah aşkına! Kimsin söyle?" deyince, sesin sahibi insan suretinde karşımda belirip "Korkma. Senin yaptığın iyilik bize ulaştı. Biz mümin cinlerden bir topluluğuz. Eğer bir ihtiyacın olursa bize söyle. Biz onu yerine getiririz" dedi. Ben hemen "Benim çok önemli bir derdim var. Başımda büyük bir bela var. Şimdiye kadar hiç kimsenin başına böyle bir bela gelmemiştir" dedim.

"Sen Ebu Muhammed Keslan mısın?" dedi. Ben "Evet" deyince "Ebu Muhammed, ben düşmanını öldürdüğün beyaz yılanın kardeşiyim. Biz aynı anne ve babadan olma dört kardeşiz. Hepimiz yaptığın iyilikten dolayı sana minnettarız. Maymun suretinde olup da sana tuzak kuran cin azgın cinlerdendi. Böyle bir hileye başvurmasaydı karını asla alamazdı. Çünkü o uzunca bir süredir onu almak istiyordu. Ancak o tılsım buna mani oluyordu. Eğer o tılsım yerinde kalsaydı ona

ulaşması mümkün değildi. Ancak yine de sen korkma. Çünkü biz seni ona kavuşturacak ve o cini öldüreceğiz. Zira bize karşı yaptığın iyilik asla karşılıksız kalmaz" dedi ve gök gürlemesini andırır bir sesle bağırdı.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

317. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cin "Bize yaptığın iyiliği asla karşılıksız bırakmayız" dedikten sonra gök gürlemesini andırır bir sesle bağırdı. Birden bir grup cin çıktı ortaya. Hemen onlara maymunu sordu. İçlerinden biri "Ben onun nerede kaldığını biliyorum" dedi. "Nerede?" diye sorunca cin "Üstüne güneşin hiç doğmadığı bakır şehrinde" diye cevap verdi. Bunun üzerine bana dönüp "Ebu Muhammed! Kölelerimizden birini al. O seni sırtında taşır ve sana karını nasıl alacağını öğretir. Şunu da unutma! Bu köle de azgın cinlerden biri. Onun için seni sırtına alıp taşımaya başladığında Allah'ın adını anma. O zaman senden kaçar ve sen de düşüp ölürsün" dedi. Ben "Emriniz olur" dedim ve kölelerinden birini aldım.

Köle gelip önümde eğildikten sonra "Bin!" dedi. Ben de bindim. Beni havaya uçurdu. O kadar yükseğe çıktık ki dünya bile gözden kayboldu. Devasa dağlar gibi yıldızlar gördüm. Gökteki meleklerin Allah'ı zikredişlerini duydum. Bütün bunlar olurken cin benimle konuşuyor, beni teselli ediyor ve Allah'ın adını sakın anma diyordu. Böyle giderken birden üstünde yeşil elbisesi, başında kâkülü, elinde kıvılcım saçan bir mızrağı olan, parlak yüzlü bir adam bana doğru gelip "Ebu Muhammed!

Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed ise onun peygamberidir de. Yoksa seni şu mızrakla öldürürüm" dedi. Zaten ruhum Allah'ı anamamaktan daralmıştı. Hemen "Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed ise onun peygamberidir" dedim. Sonra o eli mızraklı adam mızrağını azgın cine vurdu. Cin birden eriyip kum oldu. Böyle olunca ben yere doğru düşmeye başladım. Sonunda koca bir denize düştüm. Dalgalar birbirini dövüyordu.

Birden üstünde on beş denizcinin olduğu bir gemi gördüm. Beni görünce bana doğru gelip ve beni gemiye çıkarttılar. Bilmediğim bir dille konuşmaya başladılar. Ben de onlara işaret yoluyla konuştuklarını anlamadığımı söyledim. Gün sonuna kadar yola devam ettiler. Sonra ağlarını atıp balık avladılar. Avladıkları balıkları kızartıp karnımı doyurdular. Böyle yola devam ede ede nihayet şehirlerine ulaştık.

Beni hükümdarlarına götürüp huzuruna soktular. Hemen yeri öptüm. O da bana bir hırka giydirdi. Bu hükümdar Arapça biliyormuş. Bana "Seni dostlarım arasına kattım" dedi. Ben "Bu şehrin adı ne?" diye sordum. Hükümdar "Bu şehrin adı Hinad'dır. Hinad, Çin şehirlerindendir" dedi. Daha sonra hükümdar beni şehrin vezirine teslim edip şehri bana gezdirmesini emretti.

Daha önceki zamanlarda bu şehrin halkı kâfirmiş. Allah da bunları taşa çevirmiş. Şehri gezip dolaşırken daha önce oradaki kadar çok ağaç ve meyve görmediğimi düşündüm. Bir ay boyunca orada kaldım. Sonra bir gün bir nehrin kenarında otururken bir atlı geldi ve "Sen Ebu Muhammed Keslan mısın?" diye sordu. Ben "Evet" deyince "Korkma, senin yaptığın iyilikten bizim haberimiz var" dedi. Ben hemen "Sen de kimsin?" diye sordum. "Ben o yılanın kardeşiyim. Sen şimdi kavuşmak istediğin karının bulunduğu yere çok yakınsın" dedi ve elbiselerini çıkarıp bana giydirdi. "Korkma, senin altında ölen köle bizim kölelerimizden biriydi" deyip beni terkisine aldı.

Atını çöle doğru sürdü. Daha sonra "Şimdi arkamdan in ve şu iki dağ arasından yola devam et. Orada bakır şehrini göreceksin. O şehirden uzak dur. Ben senin yanına geri dönüp neler yapacağını söyleyene kadar o şehre girme" dedi. Ben "Tamam" deyip arkasından indim. Şehre varana kadar yürüdüm. Surlarını gördüm ve bir kapı bulurum diye etrafında dolaşmaya başladım. Ancak bulamadım. Ben şehrin surları etrafında dolaşıp dururken birden yılanın kardeşi çıkageldi. Beni kimsenin görmemesi için sihirli bir kılıç verdikten sonra da kendi yoluna gitti.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

318. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Çok geçmeden etrafı bir gürültü kapladı ve kalabalık bir grup bana doğru geldi. Gözleri göğüs kafeslerinin üstündeydi. Beni görünce "Sen de kimsin? Seni buraya atan nedir?" diye sordular. Ben de olan biteni haber verdim. Bunun üzerine onlar "Senin bahsettiğin kızcağız bu şehirdeki bir cinin yanında. Ancak ona ne yaptığını bilmeyiz. Biz yılanın kardeşleriyiz, şu akan suyu takip et. Onun girdiği yerden girince şehre ulaşırsın" dediler.

Dedikleri gibi suyu takip ettim ve suyla birlikte yerin altındaki bir tünele girdim. Oradan çıkınca kendimi şehrin ortasında buldum. Karım da orada altın bir sedir üstünde oturuyordu. Üstünde ipekten bir örtü vardı. Burası içinde altından ağaçların bulunduğu bir

bahçeydi. Ağaçların meyveleri yakut, zümrüt, inci ve mercan gibi harika mücevherlerdendi. Kızcağız beni görünce hemen tanıdı ve "Efendim! Seni buraya kim getirdi?" diye sordu. Ben de olan bitenleri anlattım.

"Beni iyi dinle! Bu melun bana olan aşkından kendisine neyin zarar, neyin fayda verdiğini bana öğretti. Ayrıca bu şehirde bir tılsım olduğunu, eğer şehirdekilerin tamamını yok etmek isterse bu tılsımla onları yok edebileceğini de söyledi. Bu melun, cinlere ne zaman, neyi emretse hemen yerine getiriyorlar. Bahsettiğim bu tılsım da bir sütunun içindeymiş" dedi. Ben hemen "Sütun nerede?" diye sordum. "Filanca yerde" diyerek yerini tarif etti. "Bu tılsım nasıl bir şeymiş?" diye sordum. "Kartal suretindeymiş. Üstünde de ne olduğunu bilmediğim bir kitabe varmış. Onu önüne koy. Bir kor parçası al. Üstüne biraz misk at. Ondan çıkan duman cinleri cezbedecek. Böyle yapacak olursan cinlerin tamamı önünde toplanacaklar. Hiçbiri arkada kalmayacak. Hepsi senin emrini yerine getirecek, sen ne emredersen onlar onu yapacaklar. Kalk ve Allah'ın izniyle bunu yap!" dedi. Ben "Tamam" deyip kalktım.

O sütunun olduğu yere gittim. Aynen dediği gibi yaptım. Cinler gelip önümde dizildiler ve "Buyurun efendim! Sen ne emredersen biz onu yaparız!" dediler. Ben hemen "Şu kızcağızı yurdundan alıp buraya getiren cini bağlayın" dedim. "Emredersiniz" deyip o cinin yanına gittiler ve sıkıca bağlayıp getirdiler. "Emrettiğin gibi yaptık" dediler. Bunun üzerine onlara yerlerine dönebileceklerini söyledim. Sonra kızın yanına varıp olanları anlattım ve "Karıcığım, benimle gelir misin?" diye sordum. "Evet" deyince hemen onu alıp daha önce girdiğim tünelden dışarı çıkardım. Bana karımın olduğu yeri gösteren kalabalığın yanına varana kadar yürüdük.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

319. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bana karımın olduğu yeri gösteren kalabalığın yanına varana kadar yürüdük. Onlara "Bana ülkeme giden yolu gösterin" dedim. Benimle beraber sahil kenarına kadar yürüdüler. Ardından beni bir gemiye bindirdiler. Şansımız yaver gitti rüzgârımız iyiydi. Gemimizi Basra'ya getirdi. Kız babasının evine gidince onu gören ailesi çok sevindi. Sonra kartal suretindeki tılsımı misk ile tütsüledim. Birden her taraftan cinler çıktı ve "Buyurun, ne yapmamızı istersiniz?" dediler. Ben de onlara bakır şehrindeki bütün mal, mücevher ve madenleri Basra'daki evime getirmelerini emrettim. Nasıl emrettiysem öyle yaptılar. Daha sonra da maymunu getirmelerini emrettim. Maymunu hor ve hakir olarak önüme getirdiklerinde maymuna dönüp "Ey melun! Beni neden terk ettin?" diye bağırdım. Ardından cinlere maymunu bakırdan bir ibriğe sokmalarını emrettim. Hemen onu dar bir bakır ibriğe sokup ibriğin ağzına kurşun döktüler. Böylece ben ve karım mutluluk ve huzur dolu bir hayat yaşadık.

Şimdi, ey müminlerin emiri! Bende en mükemmel hazineler, mücevherler ve sayılıp hesap edilemeyecek kadar çok mal var. Onun için mal ya da başka bir şey istediğiniz takdirde cinlere emrederim. Onlar da derhal getirirler. Bunların hepsi Allah'ın bir lütfudur.

Halife, Ebu Muhammed Keslan'ın bu anlattıkları karşısında şaşkınlıktan küçük dilini az kalsın küçük dilini yutacakmış. Hediyesine karşılık hilafet hediyelerinden verip onu layıkıyla ağırlamış.

Alişar ile Zümrüt Cariyenin Hikâyesi:
Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde Horasan şehrinde Mecid adında bir Tüccar yaşarmış. Mecid'in pek çok malı, kölesi, hizmetçisi ve adamları varmış. Ancak altmış yaşına gelmesine rağmen hiç çocuğu olmamış. Sonra Allah ona bu ilerlemiş yaşında bir çocuk vermiş. Mecid çocuğun adını Alişar koymuş. Çocuk büyüyünce bir ay parçası gibi bir delikanlı olmuş. Ergenlik çağına eriştiği vakit, babası ölüm döşeğine düşmüş ve oğlunu yanına çağırmış. "Evladım" demiş "Ölüm vaktim yaklaştı. Sana bir vasiyetim var." Oğlan "Nedir o babacığım?" diye sorunca da güçlükle konuşarak "İnsanlardan hiç kimseyle sıkı fıkı olma. Kötülükten ve zararı dokunan şeylerden uzak dur. Aman ha, sakın kötü arkadaşlarla oturup kalkma! Çünkü kötü dost, demirci gibidir. Ateşi seni yakmasa da dumanı sana zarar verir" demiş ve "Şair ne güzel söylemiş" diyerek şu şiiri okumuş:

Artık senin zamanında sevgisine umut bağlayacağın kimse yok
Zaman sana ihanet edecek olsa sana vefalı davranacak dost yok
Onun için yalnız yaşa
Kimseye dayanıp güvenme
İşte bu sözlerim sana nasihatimdir
Bunlar sana yeter

Alişar "Babacığım, söylediklerini işittim ve kabul ettim. Peki, sonra ne yapayım?" deyince babası Mecid "Gücün yettiğinde hayırda bulun. İnsanlara hep iyilik yap. İyilik için her fırsatı değerlendir. Çünkü her zaman fırsatın olmayabilir" demiş. Alişar yine "İşittim ve itaat ettim" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

320. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Oğlan babasına yine "İşittim ve itaat ettim, Peki, sonra ne?" diye sormuş. Babası "Evladım! Allah'ın hakkını koru ki Allah da senin hakkını korusun. Malını koru. Ancak onda aşırıya kaçma. Eğer malda aşırıya kaçacak olursan insanların en fakirine muhtaç olursun. Kişinin kıymetinin, sahip olduğu şeylerle ölçüldüğünü asla unutma" demiş. Alişar "Başka?" deyince babası "Oğlum, işlerini senden yaşça büyük olanlara danış. İstediğin bir şey için aceleci davranma. Küçüklerine, senden altta olanlara merhamet et ki büyüklerin, senden üstte olanlar da sana merhamet etsin. Hiç kimseye zulmetme. Yoksa Allah sana zulmeden birini musallat eder. Sakın içki içme. Çünkü içki bütün kötülüklerin başıdır. İçki içmek akla ziyan verir, sahibini küçük düşürüp itibarını zedeler. İşte sana vasiyetim bunlardır. Bu söylediklerimi aklından çıkarma. Seni Allah'a emanet ediyorum" demiş.

Ardından kendinden geçmiş. Biraz dinlenip kendine geldikten sonra tövbe istiğfar edip kelime-i şahadet getirmiş ve Allah'ın rahmetine kavuşmuş. Oğlu iki gözü iki çeşme ağlayıp dövünmüş. Ancak yapacak bir şey olmadığı için kalkıp cenaze için gerekli hazırlıkları yapmış. Babası Mecid'in cenazesinde büyük, küçük herkes yer almış. Hafızlar tabutu başında Kur'an okumuş. Namazını kılıp defnetmiş, kabrine de şu dizeleri yazmışlar:

Topraktan yaratılıp diri oldun
Konuşurken iyi konuştun
Toprağa döndün, ölü oldun
Sanki hep toprak gibiydin

Oğlu Alişar babasının ölümüne çok üzülmüş. Seçkinlerin âdetine göre babasının ölümüne matem tutmuş. Günleri babasının ölümüne duyduğu üzüntüyle geçerken kısa bir süre sonra annesi de vefat etmiş. Annesine de babası için yaptıklarını yapmış. Aradan zaman geçince dükkânın başına geçip ticarete başlamış. Babasının vasiyetine uyarak Allah'ın bir kuluyla dahi sıkı fıkı olmamış. Bir sene boyunca bu böyle devam etmiş. Bir senenin sonunda kadınlar türlü hilelerle yanına gelip gitmeye başlamışlar. Sonunda onlara uymuş ve doğru yoldan sapıp yanlış yola girmiş. İçkiye bulaşıp sabah akşam denizcilerle düşüp kalkmaya başlamış. Bir yandan da kendi kendine de "Babam bunca malı topladı. Bunları ben harcamayacağım da kime bırakacağım" diyormuş.

Alişar böyle babasından kalan malı gece gündüz çarçur ede ede bütün malını tüketmiş ve fakir düşmüş. Durumu iyiden iyiye kötüleşmiş, perişan bir hale düşmüş. Dükkânını, arazilerini, varını, yoğunu, hatta üstündeki elbisesini bile satmış. Geriye tek bir parça elbisesi kalmış. Sarhoşluktan ayılıp kafası yerine gelince pişmanlıktan başını taşlara vurmuş. Bir gün sabahtan akşama kadar aç karnına oturmuş. Kendi kendine "Şu beraber para harcadığım dostlarımı tek tek dolaşayım. Belki onlardan biri bugünlük karnımı doyurur" deyip hepsini teker teker dolaşmış. Kimin kapısını çaldıysa bilmezlikten, tanımazlıktan gelmiş. Artık açlıktan iki büklüm olunca kalkıp tüccarlar çarşısına gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

321. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alişar açlıktan iki büklüm olmuş bir halde tüccarlar çarşısına gitmiş. Bir yerde insanların toplandıklarını görmüş, "Bu insanlar neden toplanmış acaba?" diye düşünmüş ve "Vallahi neden toplandığını öğrenmeden şuradan şuraya gitmem" demiş. Azıcık ilerleyince boylu boslu, gül yanaklı, dolgun bedenli bir cariye görmüş. O zamanda bulunan cariyelerin en güzeli, en göz alıcısı ve olgunuymuş. Bazı şairler o cariye gibisini şöyle anlatırmış:

Nasıl istediyse öyle yaratılmış
Öyle bir güzellik kalıbına sokmuş ki ne uzun ne de kısa
Güzellik onun görünüşüne âşık olmuş
Gelişi ay gibi, boyu fidan gibi
Kokusu insanoğlunda benzeri olmayan misk gibi
Hepsi inci suyundan dökülmüş
Her tarafı güzelliğini aydan almış

Bu cariyenin adı Zümrüt'müş. Alişar Zümrüt'e bakınca güzelliğine hayran kalmış. "Şu cariyenin kıymetini ve kimin satın aldığını öğrenene kadar burada durayım" demiş kendi kendine. Varıp tüccarların yanına dikilmiş. Tüccarlar babasından kalan mal sebebiyle zengin olduğunu bildikleri için bunun da alıcı olduğunu sanmışlar. Sonra simsar çıkmış ve "Tüccarlar, mal sahibi ağalar! Şu ay parçası, inci tanesi, zümrütlerin bir tanesi, isteyenlerin göz bebeği cariyenin açılış fiyatını kim söyleyecek? Haydi, açın şu kapıyı! Kapıyı ilk açan ne kınanacak ne de azarlanacak!" diye bağırmış.

Bunun üzerine tüccarlardan biri "Ben beş yüz dinar veriyorum!" demiş. Diğeri "Ben on fazlasını veri-

yorum!" demiş. İhtiyarın biri "Ben bin dinar veririm!" deyince Tüccarlar dillerini tutup üstüne söz söyleyememişler. Bunun üzerine simsar cariyenin efendisine varıp durumu anlatmış. Ancak cariyenin efendisi "Ben cariyemi ancak onun istediği birine satacağıma dair yemin ettim. Git onunla anlaş" demiş. Simsar hemen cariyenin yanına gidip "Ay parçası, güzel yüzlü cariye! Şu tüccar seni satın almak istiyor, ne dersin?" demiş. Cariye kendisini satın alacak adama bakıp ihtiyar olduğunu görünce "Bir ayağı çukurda, eli ayağı titreyen bir ihtiyara mı satacaksın beni? İstemem!" demiş ve şu şiiri okumuş:

Bir gün onu öpmek istedim
Saçımdaki, sakalımdaki aklara baktı
Mal, mülk sahibiydim
Ancak, insanı yoktan var edene yemin olsun ki
Saçı, sakalı ağarmış biri bana yaramaz,
Daha yaşarken ağzımı pamukla mı doldurayım diyerek
benden yüz çevirdi

Simsar cariyenin dediklerini duyunca "Vallahi haklısın. Zaten senin kıymetin de on bin dinar" diyerek efendisine gidip cariyenin ihtiyara satılmak istemediğini söylemiş. Cariyenin sahibi "O zaman başkasıyla anlaş" demiş. Başka biri ileri atılıp "İhtiyarın verdiği fiyatı ben de veririm!" demiş. Cariye adama şöyle bir bakınca sakalının boyanmış olduğunu fark etmiş, "Şuna bak! Sakalının aklığını boyayla örtmüş. Ne ayıp!" deyip şu şiiri okumuş:

Görüyorum ki saçını, sakalını boyamışsın dedi
Ben de ona ey gözüm, kulağım!
Onu sen görmeyesin diye gizledim dedim
Bir kahkaha atıp ne tuhaf!
Hileler o kadar çoğalmış ki şiir olmuş dedi

Simsar cariyenin şirini duyunca "Vallahi haklısın" demiş. Teklifi veren tüccar "Ne diyor?" diye sorunca simsar cariyenin şiirini tekrar etmiş. Tüccar cariyenin doğru söylediğini bildiği için almaktan vazgeçmiş. Başka bir tüccar çıkıp "Ben de onun verdiği fiyata almak istiyorum" demiş. Cariye adama şöyle bir bakınca adamın şaşı olduğunu görmüş ve "Bu şaşı!" demiş. Bunun üzerine simsar "Hanımefendim! O zaman sen şu toplananlara şöyle bir bak. Kimi beğenirsen söyle de seni ona satalım" demiş. Cariye, tüccar halkasına doğru dönüp bakmış. Hepsini teker teker incelerken birden Alişar'ı görmüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

322. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye, Alişar'ı görünce dönüp dönüp bakmış. Kalbi hemen ona bağlanıvermiş. Çünkü Alişar güzel bir delikanlıymış. boyu bosu yerli yerindeymiş. Simsara dönüp "Ben ancak şu güzel yüzlü, boylu boslu adama gitmek isterim" demiş ve "Onun için şair ne güzel söylemiş" diyerek şu şiiri okumuş:

Senin güzel yüzünü açsınlar da
Sonra da sana âşık olanı kınasınlar, hiç olur mu?
Eğer beni korumak isterlerse
Senin güzel yüzünü örtsünler

Şiirini bitirince "Benim sahibim ancak o olabilir. Çünkü onun yanakları dümdüz, teri mis gibi kokar. Güzelliği bakanları şaşkın bırakır. Kıvrım kıvrım saçları, gül gibi yanakları, büyülü bakışları var" demiş.

Simsar cariyenin Alişar için okuduğu şiiri ve söylediği sözleri duyunca cariyenin böyle güzel konuşması, yüzünün aydınlanması karşısında şaşakalmış. Bunu gören sahibi "Onun güneşi gölgede bırakan parlaklığına, en güzel şiirleri ezberlemesine şaşırma. Çünkü o Kur'an'ı yedi kıraat ile okur, hadisleri en sahih rivayetleriyle aktarır. Yedi kalemle yazar. Ancak en seçkin ulemanın bildiği ilimleri bilir. Onun güzel elleri altından ve gümüştendir. O ipek örtüler yapıp satar ve her birinden elli dinar kazanır. Bir örtüyü sekiz günde yapar" demiş. Simsar "Efendim, bu cariye kimin evine girerse hazinelerin en güzeline sahip olmuş olur" demiş. Cariyenin efendisi "Kimi istiyorsa ona sat!" demiş.

Simsar Alişar'a dönüp elini öpmüş, "Efendim, şu cariyeyi sen satın al. Çünkü o seni seçti" demiş ve cariyenin özelliklerini; onunla ilgili bildiklerini saymış. "Onu satın alacak olursan seni tebrik ederim. Çünkü onu sana, verirken hiç cimrilik yapmayan biri verdi" demiş. Alişar başını önüne eğip düşünmüş. Kendi kendine gülüyor ve "Şu vakte kadar karnıma bir lokma girmedi. Ama şimdi şu tüccarlara da onu satın alacak param yok demeye utanırım" diye düşünüyormuş.

Cariye Alişar'ın güzelliğine bakıp simsara "Elimden tut ve beni ona götür. Kendimi ona iyice göstereyim de beni almak için can atsın. Çünkü ben ondan başkasına gitmek istemiyorum" demiş.

Simsar cariyenin elinden tutup Alişar'ın önüne getirmiş ve "Efendim, ne dersin?" diye sormuş. Alişar cevap vermemiş. Cariye "Efendim, kalbimin sevgilisi! Neden beni satın almıyorsun? Arzu edersen beni satın al. Belki mutluluğuna sebep olurum" demiş. Alişar başını kaldırıp şöyle bir bakmış ve "Zorla mı alacağım?

Hem sen bin dinara pahalısın" demiş. Cariye "Efendim, yedi yüz dinara al o halde" demiş. Alişar "Hayır" demiş. Cariye "Üç yüz dinara al" demiş, yine "Hayır" demiş. Fiyatını düşüre düşüre yüz dinara düşürmüş. Alişar "Yanımda tam yüz dinar yok" demiş. Cariye gülerek "Yüz dinardan ne kadar eksiğin var?" diye sormuş. Alişar "Bende ne yüz dinar var ne de başka bir şey. Vallahi ne siyah ne beyaz ne dirhem ne de dinarım var. Sen benden başka bir müşteriye bak" demiş.

Cariye, Alişar'ın yanında hiçbir şeyinin olmadığını anlayınca "Tut elimden ve beni böyle kabul et" demiş. Alişar cariyenin dediği gibi elinden tutmuş. Cariye de cebinden bir kese çıkarmış. İçinde bin dinar varmış. "Şuradan benim için vermek üzere dokuz yüz dinar çıkar. Yüzünü de yanına al, belki ihtiyacımız olur" demiş. Alişar cariyenin dediği gibi yapıp dokuz yüz dinara onu satın almış. Parasını ödeyip evine götürmüş.

Cariye eve girince evin bomboş olduğunu görmüş. Ne bir kap varmış, ne de bir halı. Alişar'a bin dinar verip "Çarşıya git ve eve üç yüz dinara halı, kilim, kap kacak al" demiş. Alişar gidip denilenleri almış. Sonra cariye "Şimdi de git, yiyecek, içecek bir şeyler al" diyerek tekrar göndermiş onu.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

323. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye, Alişar'a "Üç dinara da yiyecek, içecek bir şeyler al" demiş. Alişar gidip cariyenin istediklerini almış. Daha sonra cariye Alişar'ı tekrar çarşıya gönderip "Bir top perdelik ipek al. Biraz beyaz, biraz sarı altın iplik al. Bir de yedi renkli ipek al" demiş. Alişar gidip hepsini almış. Cariye evi bir güzel süpürmüş. Mumları yakmış. Oturup beraber yemiş, içmişler. Ardından yatmışlar. Örtüler altında sabaha kadar kucak kucağa uyumuşlar. Her birinin sevgisi diğerinin kalbine iyice işlemiş.

Bir süre sonra cariye, kumaşı alıp renkli ipeklerle işlemiş, altın iplerle süslemiş. Kumaşın üstüne kuş resimleri, ortasına da vahşi hayvan resimleri yerleştirmiş. Dünyada ne kadar vahşi hayvan varsa hepsinin resmini işlemiş. Sekiz gün boyunca onunla uğraşmış. Bitirince iyice parlatıp düzeltmiş ve efendisine uzatarak "Bunu çarşıya götür ve tüccarlara elli dinara sat. Sakın yoldan geçen birine satma. Eğer öyle yaparsan birbirimizden ayrılacağımızı sakın unutma. Çünkü bi-

zim hiç uyumayan düşmanlarımız var" demiş. Alişar "Tamam" deyip çarşıya gitmiş ve cariyenin emrettiği gibi bir tüccara satmış.

Daha sonra yine kumaş, ipek ve iplik ile ihtiyaç duydukları yiyecek ve içeceklerden satın almış. Getirip cariyeye teslim etmiş. Paranın geri kalanını da vermiş. Cariye sekiz günde bir, elli dinara satması için Alişar'a bir örtü veriyormuş. Bir sene boyunca böyle devam etmiş. Bir sene sonra yine bir gün, her zamanki gibi çarşıya gidip örtüyü simsara vermiş. O esnada bir Hıristiyan çıkıp örtü için altmış dinar teklif etmiş. Ancak Alişar vermekten kaçınmış. O kaçındıkça Hıristiyan örtünün fiyatını artırarak yüz dinara kadar çıkarmış. Üstelik simsara verilecek on dinar da ilavesiymiş. Simsar Alişar'a dönüp Hıristiyan'ın verdiği fiyatı söyleyip bu fiyata satmasını tavsiye etmiş. "Efendim! Bu Hıristiyandan korkma. Ondan sana zarar gelmez" demiş. Tüccarlar da satması için ısrar edince örtüyü Hıristiyana satmış.

Ancak içi rahat değilmiş ama yapacak bir şey olmadığından parasını alıp evin yolunu tutmuş. Bir süre gidince Hıristiyanın da ardından yürüdüğünü fark etmiş, arkasına dönüp "Hey! Neden peşimden yürüyorsun?" diye bağırmış. Hıristiyan "Efendim, şu sokağın başında bir işim vardı da. Allah sizi darda koymasın" diye karşılık vermiş. Alişar evine daha adımını atmamış ki Hıristiyan da peşinden girmiş. Alişar "Ey melun, sana ne oluyor da nereye gitsem peşimden geliyorsun?" diye atılmış. Hıristiyan "Efendim, bir bardak su ver. Çok susadım. Allah rızası için" demiş. Alişar kendi kendine "Bu adam zimmîdir. Bir yudum su için kapıma gelmiş. Boş çevirmeyeyim" diye düşünmüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

324. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alişar "Bir yudum su için kapıma gelen şu zimmîyi boş çevirmeyeyim" deyip içeri girmiş. Bir bardak su almış. O esnada cariyesi Zümrüt'ü görmüş. Zümrüt "Sevgilim, örtüyü sattın mı?" diye sormuş. Alişar "Evet" diye cevap vermiş. Zümrüt hemen "Tüccara mı sattın yoksa yoldan geçen birine mi? Çünkü kalbim bir ayrılık hissetti nedense" demiş. Alişar "Tabi ki tüccara sattım" diye atılmış. Zümrüt "Bana işin aslını söyle ki ben de ne yapacağıma karar vereyim. Ne oldu? O su bardağını neden aldın?" diye sormuş. Alişar "Simsara su vereceğim" deyince Zümrüt şaşkınlık içinde "Allah Allah" deyip şu şiiri okumuş:

Ey ayrılmak isteyen biraz ağır ol
Kucaklaşıp sarılmak seni aldatmasın
Ağır ol! Çünkü zamanın huyu ihanet etmek, kandırmaktır
Beraberliğin sonu da ayrılmaktır

Daha sonra bardağı alıp koridora çıkmış ve Hıristiyana orada görmüş. "Buraya kadar neden geldin köpek? İznim olmadan evime nasıl girersin?" diye bağırmış. Hıristiyan "Ha şu kapı ha koridor! Ne fark eder ki? Oradan buraya kadar gelişime bakma! Hemen çıkacağım. Ancak sen lütuf ve ihsan, iyilik ve minnet sahibisin" demiş. Suya uzanıp içtikten sonra bardağı Alişar'a uzatmış. Alişar bardağı alıp adamın kalkmasını beklemiş. Ancak adam kalkmadığını görünce "Neden kalkıp da yoluna gitmiyorsun?" diye sormuş. Adam "Efendim, suyumu içtim. Ancak karnımı da doyurmanı istiyorum. Bulunandan yerim. Bir baş soğan ile ekmeğe razıyım" demiş. Alişar "Kalk bakalım

hemen! Evde hiçbir şey yok!" demiş. Adam "Efendim, evde hiçbir şey yoksa şu yüz dinarı al da bana çarşıdan bir şeyler getir. Bir somun dahi olsa al da aramızda tuz, ekmek hakkı olsun" demiş.

Alişar kendi kendine "Bu adam deli! Şu yüz dinarı alayım da iki dirhemlik bir şey getireyim de görsün gününü" deyip adama gülmüş. Adam "Efendim, sadece açlığımı yatıştıracak bir şeyler istiyorum. Bir somun ile bir soğan bile olur. En güzel azık, açlığı yatıştıran azıktır" demiş. Alişar "Bekle şurada da salonun kapısını kilitleyeyim. Sonra da sana çarşıdan bir şey getiririm" demiş. Adam "Emrin olur" diye cevap vermiş.

Alişar çıkıp salonun kapısını kapatmış. Kilitleyip anahtarı yanına almış ve çarşının yolunu tutmuş. Peynir, bal, muz, ekmek alıp getirmiş. Adam bunlara bakınca "Efendim, bunlar o kadar çok ki on kişiye yeter. Ben tek başıma bitiremem, sen de benimle beraber ye" demiş. Alişar "Kendin ye. Ben tokum" demiş. Ancak adam "Efendim, ne demişler 'Misafiriyle yemek yemeyen kimseye cimri derler" Alişar bunu duyunca oturup adamla birkaç lokma yemiş. Sonra kalkmak istemiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

325. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alişar oturup adamla birkaç lokma yedikten sonra kalkmak istemiş. Adam bir muz alıp soymuş. Sonra ikiye bölüp bir dirhemi bile fili deviren banotu ile

afyonu karıştırıp muzun yarısına serpmiş. Ardından bala daldırıp "Efendim, dinin hakkı için al şunu" demiş. Alişar yeminine karşı gelmekten çekinerek adamın uzattığı muzu alıp ağzına atmış. Muz, midesine iner inmez dünya tersine dönmüş. Sanki bir senedir uyuyormuş gibi hissetmiş. Hıristiyan bunu görür görmez aç bir kurt gibi fırlayıp salonun anahtarını almış ve Alişar'ın yanından uzaklaşmış. Koşarak kardeşine gelip olan biteni haber vermiş.

Meğer bu Hıristiyan, cariyeyi bin dinara satın almak isteyen ancak buna razı olmayan cariye tarafından şiirle kınanan ihtiyarmış. Adam içten kâfir, dıştan Müslümanmış, kendine Reşidüddin adını da sonradan takmış. Cariye bunu herkesin içinde kınayınca efendisinin evinden cariyeyi almayı düşünen bu Hıristiyan durumu kardeşine anlatmış. Adı Bersum olan kardeşi "Bu meseleyi hiç dert etme! Ben onu kuruş bile vermeden alacak bir yol biliyorum" demiş. Adam kurnaz, tehlikeli, hilekâr bir kâhinmiş. Bin bir türlü tuzak ve hileleri içinden işte bahsettiğimiz bu hileye başvurmuş.

Anahtarı alıp kardeşine koşmuş. Olan biteni haber vermiş. İhtiyar, katırına binip kölelerini yanına almış. Kardeşiyle birlikte Alişar'ın evinin yolunu tutmuş. Olur da valiyle karşılaşacak olursam veririm diye yanına içinde bin dirhem bulunan bir kese almış. Eve girmiş, kapıyı açmışlar. Yanında götürdüğü adamlar Zümrüt'ün üstüne çullanıp zorla götürmüşler. Konuşacak olursa ölümle tehdit etmişler. Evi öylece bırakmış, yanlarına hiçbir şey almadan, Alişar'ı koridorun ucunda uzanmış bir halde bırakıp çekip gitmişler. Gitmeden önce anahtarı Alişar'ın yanına koymuş, kapıyı arkalarından çekmişler.

Hıristiyan Zümrüt'ü alıp köşküne götürmüş. Cariyeleri ve odalıkları arasına koyup "Seni fahişe seni! Ben senin beğenmeyip kınadığın ihtiyarım. Gördün

mü bak, bir kuruş bile ödemeden seni aldım" demiş. Zümrüt iki gözü iki çeşme ağlayıp "Beni efendimden ayırdığın için seni Allah'a havale ediyorum ey pis ihtiyar!" demiş. İhtiyar "Fahişe! Sana nasıl işkence edeceğimi göreceksin. Mesih ve Meryem'e yemin olsun ki eğer bana itaat edip dinime girmezsem sana ne azaplar çektireceğim!" diye bağırmış. Zümrüt "Etlerimi lime lime doğrasan bile dinimden ayrılmam. Umulur ki Allah bana en kısa süre içinde bir çıkış yolu gösterir. Onun her şeye gücü yeter. Akıl sahibi bilginler ne demiş! Dinime gelecek olan felaket bedenime gelsin" demiş.

Bunun üzerine ihtiyar, hizmetçi ve cariyelerine "Tutun şunu!" diye bağırmış. Onlar da tutup dövmeye başlamışlar. O kadar dövmüşler ki sonunda aman dilemeye başlamış ama kimse umursamamış. Sonra yardım istemekten de geçmiş, sadece "Allah bana yeter" diyormuş. Nihayet nefesi kesilmiş iniltileri duyulmaz olmuş. İhtiyarın kalbi böylece yatışmış ve hizmetçilerine dönüp "Ayaklarından tutup sürükleyerek mutfağa götürün. Ancak hiçbir şey yedirmeyin" demiş.

Melun, o geceyi öyle geçirmiş. Sabah olunca tekrar Zümrüt'ü getirtip dövdürmüş. Ardından yerine götürülüp atılmasını emretmiş. Zümrüt yine kendisini dövmeye başladıklarında "Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed (s.a.v) de onun resûlüdür. Allah bana yeter. O ne güzel vekildir" deyip ardından da efendimiz Muhammed'in (s.a.v) yüzü suyu hürmetine yardım istemiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

326. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Zümrüt, peygamberin yüzü suyu hürmetine Allah'tan yardım istemiş. Zümrüt'ün hali böyleymiş. Gelelim Alişar'a. İki gün boyunca uyumuş. Nihayet banotu etkisini yitirince gözlerini açmış. "Zümrüt!" diye bağırmış ama cevap veren olmamış. Hemen salona koşmuş. İn cin top oynuyormuş. Her şeyin o Hıristiyan'ın başının altından çıktığını anlamış. Ağlayıp sızlamış, inleyip dövünmüş. Zümrüt'ün sözünü dinlemediğine pişman olmuş ama pişmanlığın faydası yokmuş. Ağlayıp dövünmekten başkası gelmemiş elinden. Sonra eline iki taş alıp şehri dolaşmaya başlamış. Taşları göğsüne vuruyor, "Zümrüt!" diye bağırıyormuş. Çocuklar etrafında toplanıp "Deli, deli!" diye bağırmaya başlamışlar. Tanıyan herkes ardından ağlıyor ve "Şu zavallıya bakın! Şu başına gelenlere bakın!" diyormuş. Gün sonuna kadar böyle devam etmiş. Akşam olup gece çökünce bir sokakta sabaha kadar uyumuş. Sabah olduğunda yine elindeki taşlarla şehrin dört bir yanını akşama kadar dolaşmış. Daha sonra geceyi geçirmek için evine gelmiş. Hayır ehli, ihtiyar bir kadın komşusu varmış. Alişar'ı o halde görünce "Evladım, Allah muhafaza, ne zaman delirdin sen?" diye sormuş.

Alişar kadına şu şiirle cevap vermiş:

Bana sevdiği kadın yüzünden delirdi diyorlar
Ben de onlara hayatın tadını sadece deliler alır
Bırakın beni deliliğimle baş başa
Bana uğruna delirdiğim kadını getirin
Eğer deliliğime çare olacaksa o zaman beni kınamayın diyorum

Bunu duyan ihtiyar kadın Alişar'ın sevdiğinden ayrılmış bir âşık olduğunu anlamış ve "Oğlum, Allah'tan ümit kesilmez. Hele sen başından geçenleri bir anlat hele. Belki de Allah'ın izniyle sana bir yardımım dokunur" demiş. Bunun üzerine Alişar, Reşidüddin diye adlandıran kâhinin kardeşi Hıristiyan Bersum'la aralarında geçenleri bir bir anlatmış. İhtiyar kadın bunları duyunca "Evladım, senin bir suçun yok" deyip gözyaşları içinde şu şiiri okumuş:

Âşıkların dünyada çektikleri azap onlara yeter
Vallahi ondan sonra cehennem, âşıklara azap etmez
Çünkü onlar aşklarından telef olurlar da
İffetlerinden dolayı gizlerler

İhtiyar kadın şiirini bitirince "Evladım, şimdi kalk. Kuyumcuların sepetine benzer bir sepet al. Cimrilik etme, paraya kıyıp da kadınlara göre bilezikler, yüzükler, küpeler, takılar al. Bütün aldıklarını sepetin içine koy ve sepeti bana getir. Ben de onu başıma koyar, satıcıymışım gibi evleri dolaşırım. Böylece belki Allah'ın izniyle bir haber alırım" demiş.

Alişar buna çok sevinmiş ve ihtiyar kadının elini öpmüş. Sonra koşa koşa gidip kadının istediklerini alıp gelmiş. Kadın, Alişar'ın getirdiği sepeti başının üstüne koyup çıkmaz sokakları, evleri dolaşmış. Evden eve, mahalleden mahalleye, o geçitten bu geçide gezip dolaşırken Allah ona melun Reşidüddin'in evini göstermiş. İhtiyar kadıncağız içerden bir inleme duyunca kapıyı çalmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

327. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar kadın içeriden inleme seslerini duyunca kapıyı çalmış. Bir cariye inip kapıyı açmış. Selam verdikten sonra cariyeye "Satılık inci boncuklarım var. Alan olur mu aranızdan?" diye sormuş. Cariye "Bir bakalım" deyip ihtiyar kadını içeri sokmuş ve yer gösterip oturtmuş. Cariyeler hemen etrafını sarmış, her biri sepetten bir şey almış. İhtiyar kadın cariyelerle şakalaşıp onlara fiyatta kolaylık gösteriyormuş. O yüzden cariyeler yaşlı kadının iyiliğini ve tatlı sözlerini çok sevmişler. İhtiyar kadınsa bu esnada iniltinin geldiği yeri ve sahibini düşünüyormuş. Birden gözüne bir şey ilişivermiş. Biraz daha dikkatlice bakınca bir köşeye atılmış olan Zümrüt'ü fark etmiş. Hemen tanımış, gözyaşlarını tutamayıp cariyelere "Evladım, şu kızcağızın hali ne böyle?" diye sormuş. Cariyeler de hikâyeyi olduğu gibi anlatıp "Bizim elimizde değil. Ancak efendimiz bize böyle emretti. O da şimdi yolculuğa çıktı" demişler. Bunun üzerine ihtiyar kadın "Yavrularım, Allah için, efendiniz gelene kadar şu zavallıyı çözün. Sonra tekrar bağlarsınız. Böylece sevap kazanmış olursunuz" demiş. Onlar da "Olur" demişler.

Kalkıp Zümrüt'ün bağını çözmüşler. Yedirip içirmişler. İhtiyar kadın "Keşke ayaklarım kırılsaydı da sizin yanınıza hiç gelmese, bunları hiç görmeseydim" demiş. Sonra Zümrüt'ün yanına gidip "Kızcağızım, Allah seni şu sıkıntıdan kurtarsın. O, sana mutlaka bir çıkış yolu gösterecektir" deyip sonra ona efendisi Alişar'ın yanından geldiğini söylemiş. Yarın gece hazır olmasını, gözünü ve kulağını dört açmasını tembihleyip "Efendin yarın köşkün terasının altına gelip sana ıslık çalacak. Islığını duyar duymaz sen de ona ıslık çal ve pencereden aşa-

ğıya bir ip sarkıt. Böylece seni alıp götürecek" demiş. Zümrüt bunları duyunca sevinçle teşekkür etmiş.

İhtiyar kadın çıkıp doğruca Alişar'ın yanına gidip olan biteni haber vermiş. "Yarın gece yarısı filanca mahalleye git. Melunun evi oradadır. Ev şöyle şöyledir. Köşkün balkonunun altında dur ve ıslık çal. Zümrüt aşağıya sarkacak. İşte o zaman Zümrüt'ü alıp istediğin yere götürürsün" demiş.

Alişar ihtiyar kadına çok teşekkür etmiş. Ertesi gün sabırsızlıkla gecenin çökmesini beklemiş. Beklenen an gelince ihtiyar kadının bahsettiği mahalleye gitmiş. Köşkü görür görmez tanımış. Balkonunun altına geçip oturmuş. Ancak uykusuna yenik düşüp uyuya kalmış. Hiç uyumayan Allah ne yücedir. Zaten geçirdiği onca uykusuz gecelerden sonra sarhoş gibi olduğundan kendini uykunun kollarına bırakmış.

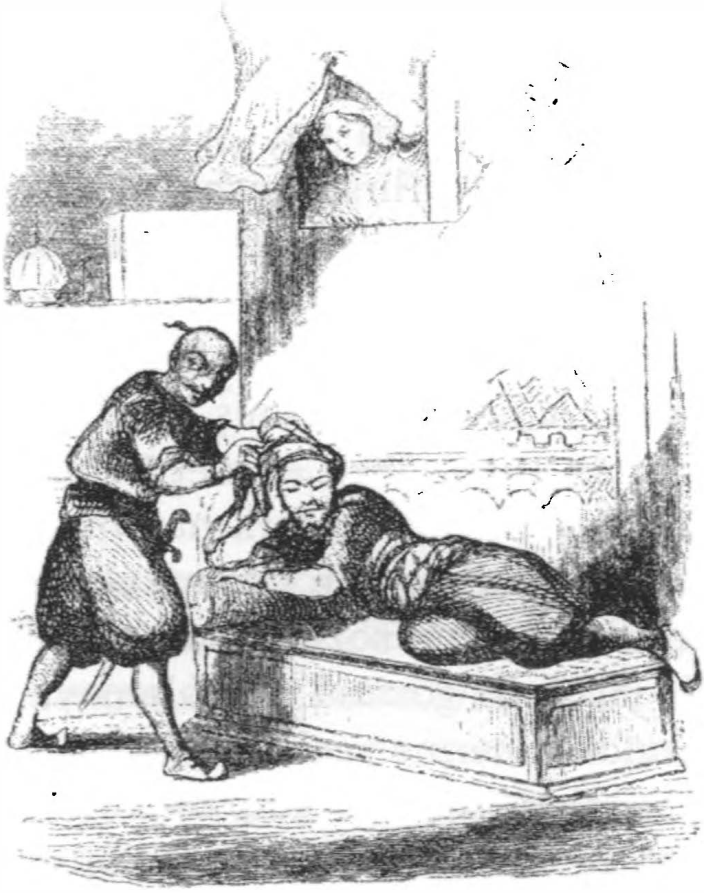

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

328. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alişar uyurken hırsızın biri de çıkmış, bir şeyler çalmak için şehrin etrafını dolaşıyormuş. Kader onu o Hıristiyanın köşkünün yanına atmış. Hırsız, köşkün etrafını dönüp dolaşmış, ancak çıkacak yer bulamamış. Tam geri dönecekken birden köşkün balkonunun altında uyuyan Alişar'ı görmüş ve hemen yanına gidip sarığını almış. Tam o esnada çıkan Zümrüt karanlıkta duran hırsızı görünce efendisi zannetmiş ve ıslık çalmış. Hırsız da ıslığına ıslıkla karşılık vermiş. Bunun üzerine Zümrüt ipi sarkıtıp altın dolu bir heybeyle aşağı inmiş. Hırsız bunu görünce kendi kendine "Allah Allah! Bu işte bir tuhaflık var. Şu cariyeye de bak! Ay parçası gibi" demiş.

Zümrüt "İhtiyar kadın benim yüzümden iyice bitkin düştüğünü söylemişti ama görüyorum da katır gibi güçlüsün" demiş. Hırsız hiçbir şey söylememiş. Bunun üzerine adamın yüzüne dikkatlice bakan Zümrüt, adamın sakalının hamam fırçası gibi olduğunu, adamın domuz gibi kıllı olup kıllarının ta boynundan dışarı fırlamış olduğunu görmüş. Korkuyla "Sen de kimsin?" demiş. Hırsız "Ben Ahmet Denif'in adamlarından Kürt Cevvan'ım. Biz kırk haramiyiz. Hepimiz bu gece sabaha kadar senin canına okuyacağız" demiş. Zümrüt haraminin sözlerini duyunca ağlamaya, haraminin yüzünü, gözünü tırmalamaya başlamış. Ancak sonunda kaderine yenik düştüğünü anlayıp işini Allah'a havale etmiş. Sabredip hükmü Allah'a bırakarak "Allah ne büyük! Her dertten kurtuluşumuzda daha büyük derde düştük" demiş.

Kürt Cevvan'ın buraya geliş sebebine gelince: Kürt Cevvan, Ahmet Denif'e gidip "Ey harami! Ben bu şehre

daha yeni girdim. Şehrin dışında kırk kişinin sığabileceği bir mağara biliyorum. Ben sizden önce gidip annemi o mağaraya koymak, sonra da şehre dönüp bahtımıza ne çıkarsa çalmak ve o mağaranın adınızla anılmasını sağlamak istiyorum. O gün benim misafirimsiniz" demiş. Ahmet Denif "Canın ne isterse onu yap" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine Kürt Cevvan onlardan önce çıkıp annesini mağaraya bırakmış. Mağaradan çıkınca uyuyan bir asker görmüş. Yanında da bağlı bir at varmış. Askeri öldürüp atını, silahını ve elbiselerini almış. Silahı ve elbiseleri annesinin bulunduğu mağaraya saklayıp atı da oraya bağlamış. Daha sonra şehre dönmüş ve melun Reşidüddin'in evine kadar yürümüş. Orada da işte daha önce bahsettiğimiz şeyler olmuş.

Cevvan, Zümrüt'ü almış ve annesinin bulunduğu mağaraya getirip atmış. Annesine "Sabah erkenden yanına döneceğim. O zamana kadar bunu iyi koru" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

329. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kürt Cevvan annesine "Sabah erkenden döneceğim. Ben dönene kadar buna iyi bak" dedikten sonra çıkıp gitmiş. Zümrüt kendi kendine "Nasıl oldu da canımı kurtaramadım? Şimdi o kırk adam gelip bana işkence etsin diye burada bekleyecek miyim?" demiş. Sonra ihtiyar kadına, Kürt Cevvan'ın annesine dönüp "Benimle mağaranın dışına çıkıp biraz güneşlenmez misin?" diye sormuş. Kadın "Vallahi kızım, bunca yıl-

dır hamam görmedim. Bu domuzlar beni oradan oraya gezdirip duruyorlar" diye cevap vermiş. Bunun üzerine beraber çıkıp güneşin altına oturmuşlar. Ancak az sonra ihtiyar kadın uyuya kalmış.

Zümrüt hemen kalkıp Kürt Cevvan'ın öldürdüğü askerin elbisesini giymiş. Silahını beline kuşanmış. Sarığını da sarınca tıpkı bir erkek gibi olmuş. Ata binip altın heybeyi yanına almış "Ey her şeyi örten güzel Allah'ım! Muhammed'in (s.a.v) yüzü suyu hürmetine beni de ört" demiş. Kendi kendine "Şehre gidecek olursam olur da askerin ailesi filan görürse iyi olmaz" deyip şehre girmekten vazgeçmiş. Çöllere doğru gitmiş. On gün boyunca altın dolu heybesiyle at sırtında gitmiş. Hem kendisi, hem atı bitki köklerinden yemiş, nehir sularından içmişler. On birinci gün temiz, güvenli, güzel bir şehre girmiş.

Kış mevsimi soğuğunu da yanına alıp şehri terk etmiş imiş. Şehirdeki çiçekler açmış, nehirler coşmuş, kuşlar şakımaya başlamış imiş. Şehre varıp kapısına yaklaşınca askerleri, komutanları ve devlet büyüklerini fark etmiş. Onları görünce çok şaşırıp kendi kendine "Şehrin bütün halkı kapısında toplanmış. Bunun mutlaka bir sebebi olmalı" diye düşünmüş. Ardından onlara doğru yönelmiş. İyice yaklaşınca askerler atlarını koşturup yanına gelmiş, atlarından inip önünde yerleri öpmüşler.

"Allah sizi galip kılsın efendimiz, sultanımız" demişler. Ardından makam sahipleri önünde saf saf dizilmişler. Askerler insanları hizaya sokmaya çalışıyor, insanlar da "Allah sizi galip kılsın ve gelişiniz Müslümanlara mübarek olsun âlemlerin sultanı! Ey asrın ve zamanın eşsiz hükümdarı! Allah sizi daim kılsın" diyorlarmış. Zümrüt "Ne oldu size ey şehir halkı?" diye sorunca haciplerden biri öne çıkıp "Seni bize Allah gönderdi ve bu şehre sultan yaptı. Bütün insanlara da hâkim yaptı. Bu şehrin bir âdeti vardır; hükümdarla-

rı öldüğünde eğer hükümdarın çocuğu yoksa askerler şehrin dışına çıkar ve üç gün boyunca beklerler. Sizin geldiğiniz yoldan kim gelirse onu başlarına sultan yaparlar. Senin gibi güzel yüzlü bir Türkü bize gönderen Allah'a şükürler olsun. Eğer senden daha kötüsü gelseydi onu dahi başımıza sultan yapardık" demiş. Zümrüt işleri çekip çevirmede mahir bir kızmış, "Beni Türk halkının evladı sanmayın. Ben seçkin bir ailenin çocuğuyum. Ancak aileme kızdım ve yanlarından ayrılıp onları terk ettim. Şu altın dolu heybeme bakın. Bunu yol boyunca gördüğüm fakirlere, miskinlere dağıtmak için getirdim" demiş. Halk Zümrüt'e dualar etmiş, bu duyduklarına çok sevinmişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

330. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Zümrüt kendi kendine "Bu noktaya kadar ulaştıktan sonra umarım Allah burada beni efendime kavuşturur. Çünkü O'nun her şeye gücü yeter" demiş. Sonra askerlerle birlikte şehre girmiş. Şehre girdiklerinde askerler atlarından inip önünden giderek saraya kadar eşlik etmişler. Atından inince komutanlar ve devlet büyükleri Zümrüt'ün koltuğunun altından tutup tahta oturtmuşlar. Hep birlikte önünde yerleri öpmüşler.

Zümrüt tahta oturunca hazine kapılarının açılmasını emretmiş. Kapılar açılınca hazinelerden askerlere dağıtmış. Onlar da hükümranlığının, halka karşı cömertliğinin daim olması için dua etmişler. Bir süre

böyle devam etmiş. Zümrüt emirler veriyor, yasaklar koyuyormuş. Cömertlik ve namusundan dolayı insanların gözünde heybet kazanmış. Silahı yasaklayıp zindandakileri serbest bırakmış. Ağır vergileri kaldırmış. Böyle olunca bütün halk Zümrüt'ü çok sevmiş. Zümrüt ise ne zaman efendisini hatırlasa ağlıyor ve birbirlerini kavuşmaları için Allah'a dua ediyormuş. Yine bir gece beraber geçirdikleri günler aklına gelmiş. Gözyaşlarına boğulup şu şiiri okumuş:

Sana olan özlemim zaman geçtikte tazeleniyor
Gözlerimden akan yaşlar her geçen gün artıyor
Ağladığım zaman başka bir şey için değil,
Sadece aşkın acısından ağlıyorum
Zira sevenlere ayrılık ağır geliyor

Şiirini bitirince gözlerini silip sarayın haremine girmiş. Cariyeleri ve odalıkları ayrı odalara gönderip her birine belli miktarda gelir tahsis edilmesini emretmiş. Kendini ibadete vermek için yalnız kalmak istediğini söylemiş. Namaz kılıp oruç tutmaya başlamış. Hatta komutanlar "Bu sultan amma da dindarmış" demişler. Daha sonra iki küçük hizmetçinin dışındaki bütün hizmetçilere de yol vermiş.

Bir sene boyunca efendisinden bir haber alamadan, onun hakkında bir söz duyamadan saltanat tahtında oturmuş. Ancak bu durum onu çok endişelendirmiş. Kaygısı git gide daha da artınca vezirlerini ve haciplerini çağırıp onlara mühendis ve ustaları huzuruna getirmelerini emretmiş. Huzurunda toplanan mühendis ve ustalardan sarayın önüne uzunluğu ve genişliği bir fersah olan bir meydan yapmalarını emretmiş. Onlar da en kısa süre içinde emredileni yapmışlar. Meydan tıpkı istediği gibi olmuş.

Meydan tamamlanınca komutanların koltuklarını saf saf dizdirip önlerine de türlü çeşit yemeklerin ol-

duğu bir sofra kurulmasını emretmiş. Sofralar serilince devlet adamlarına yemelerini söylemiş. Onlar yiyip içerken "Yeni ayın başlangıcında, şehirde o gün hiç kimsenin dükkânını açmayacağını, herkesin gelip sultanın sofrasından yiyip içeceğini ve buna karşı çıkanların evlerinin kapısına asılacağını duyurun!" demiş.

Yeni ayın ilk günü geldiğinde sultanın emrettiği gibi yapmışlar. İkinci senenin yeni ayı doğana kadar bunu sürdürmüşler. Bu süre içinde sultan da meydana inmiş. Tellallar sultanın emrini "Ey insanlar! Dükkânını, ambarını veya evini açan herkes derhal evinin dükkânının kapısına asılacak. Herkesin gelip sultanın sofrasına katılması zorunludur!" diyerek duyurmuşlar. Tellalların duyurusunun ardından sofralar serilmiş. İnsanlar bölük bölük gelmeye başlamışlar. Sultan gelen insanlara sofraya oturup karınları doyana kadar istedikleri yemeklerden yemelerini emretmiş. İnsanlar oturup yemeye başlamışlar. Kendisi de saltanat tahtına oturup halkı izlemeye başlamış.

Sofraya oturan herkes, içinden "Hükümdar sadece bana bakıyor" diye geçiriyormuş. Yemeye başlamışlar. Valiler insanlara "Yiyin, çekinmeyin. Çünkü bu, sultanın çok hoşuna gidiyor" diyorlarmış. Böylece insanlar karınları doyana kadar yiyip sultana dua ederek ayrılmışlar. İnsanlar birbirlerine "Vallahi ömrüm boyunca fakirleri bu kadar çok seven bir sultan görmedim" diyorlar ve sultanın saltanatını daim kılması için Allah'a dua ediyorlarmış. İnsanların evlerine dağılmalarının ardından Zümrüt Sultan da sarayına gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

331. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Zümrüt tertip ettiği bu yemek davetinden duyduğu sevinçle sarayına gitmiş. "İnşallah, Allah bu yaptığım sayesinde efendim Alişar'ın haberini ulaştırır bana" diye düşünmüş. İkinci ayın ilk günü bu daveti yine tertiplemiş. Sofralar serilmiş. Zümrüt meydana inip tahtına oturmuş. İnsanlara oturup yemelerini emretmiş. O sofranın başında otururken insanlar da grup grup geliyor, sofraların etrafına oturuyorlarmış.

Birden efendisinden ipek işlemeli örtüyü satın alan Hıristiyan Bersum'u görmüş. Adamı görür görmez tanımış. Askerleri çağırıp "Hemen bana şu önünde pirinç tabağı bulunan adamı getirin. Elindeki lokmayı bile yemesine fırsat vermeyin. Alın elinden!" demiş. Askerlerden dördü yaklaşıp elindeki lokmayı aldıktan sonra Bersum'u yerinden kaldırmış, yaka paça Zümrüt'ün önüne getirmişler. Olanları gören insanlar yemekten ellerini çekmişler. Birbirlerine "Vallahi bu adam da amma aç gözlüymüş. Kimsenin yemediği kadar yemek yiyor!" diyorlarmış. Birisi "Şu önündekine kanaat etseydin ya" diye adama çıkışırken haşhaşçı "Allah'tan pirinç tabağından daha bir şey yememiştim. Bekliyordum ki herkes tam yerleşsin de beraber yiyelim" diyerek kendini rahatlatıyormuş. Bazıları da birbirlerine "Durun, adamın başına gelecek olanları görene kadar bekleyin hele!" diyorlarmış.

Getirip önüne diktiklerinde Zümrüt adama "Yazıklar olsun sana, mavi gözlü! Adın ne senin ve ülkemize neden geldin?" diye sormuş. Melun, beyaz bir sarık takmış imiş. İsmini değiştirerek "Sultanım, adım Ali, mesleğim dokumacılık. Bu şehre ticaret için geldim" demiş. Zümrüt "Derhal bana biraz kum ile bakırdan bir kalem

getirin!" diye emretmiş. Hemen istediği şeyleri getirmişler. Kalemi alıp kum falına bakmış. Kalem maymun şekline benzer bir şekil çizmiş. Zümrüt başını kaldırıp Bersum'a bakmış ve "Köpek! Sultanlara nasıl yalan söylersin? Sen Hıristiyan değil misin? Adın da Bersum değil mi? Buraya da bir şeyi aramak için gelmedin mi? Çabuk doğruyu söyle! Yoksa yemin ederim, boynunu vururum!" diye bağırmış. Hıristiyan eveleyip gevelemeye başlayınca valiler ve orada toplananlar "Bu sultan kum falını çok iyi biliyor. Ona bu yeteneği verene şükürler olsun" demişler. Zümrüt yine Hıristiyana "Çabuk bana doğruyu söyle! Yoksa seni öldürürüm" diye bağırınca Hıristiyan "Affedin sultanım! Kum falı doğru söylüyor. Ben Hıristiyan bir köleyim" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

332. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bersum "Affedin sultanım! Kum falında söylenenler doğru. Ben Hıristiyan bir köleyim" demiş. Orada bulunan valiler ve diğer toplananlar sultanın kum falındaki isabetine çok şaşırmışlar. "Bu sultan dünyada eşi, benzeri bulunmayan bir müneccim" demişler. Daha sonra sultan, Hıristiyanın derisinin yüzülüp içine saman doldurulmasını ve meydanın girişine asılmasını emretmiş. Etlerinin ve kemiklerininse şehrin dışında kazılacak olan bir çukurda yakılıp üzerlerinin pislikle kapatılmasını emretmiş. Adamları "Baş üstüne!" deyip emredildiği gibi yapmışlar.

Halk Hıristiyan'ın başına geleni görünce "Şu başına gelene bak! Bundan sonra bu sofradan bir lokma yenir mi hiç?" demişler. İçlerinden biri "Allahıa yemin ederim ki bundan sonra pirinç yemeyeceğim!" demiş. Haşhaşçı da"Onun başına gelenden bizi koruduğu için Allah'a şükürler olsun. İyi ki pirinç yememişim" demiş. Halk Hıristiyanın ölmeden önceki oturduğu yere oturup pirinç yememeye karar vermiş, evlerine dağılmışlar.

Üçüncü ayın ilk günü geldiğinde yine her zamanki gibi sofralar kurulup tabaklar doldurulmuş. Zümrüt Sultan da geçip tahtına oturmuş. Askerler her zamanki gibi tetikte bekliyor, sultanın gazabından korkuyorlarmış. Şehir halkı her zamanki gibi gelmiş. Sofraların etrafında dönüp tabaklara bakmışlar. Biri diğerine "Hacı şöyle geç" diyor, öteki "Sen buyur hacı. Ancak sakın pirinç tabağına yaklaşma. Pirinç yeme. Yersen asılırsın" diye karşılık veriyormuş. Daha sonra insanlar sofraların etrafında oturup yemeye başlamışlar. Halk yiyor, sultan da oturmuş onları seyrediyormuş. Birden gözü şehrin kapısından koşa koşa girmekte olan birine ilişmiş. Biraz düşününce onun kendisini kaçırıp mağaraya atan ve mağaranın önündeki askeri öldüren hırsız Kürt Cevvan olduğunu anlamış.

Kürt Cevvan'ın buraya gelişine gelince: Annesini mağarada bırakıp arkadaşlarının yanına gelmiş ve onlara "Dün gece olağanüstü bir kâr elde ettim. Askeri öldürüp atını aldım. Bu gece de şansıma altın dolu bir heybe ile değeri heybenin içindeki altınlardan kat kat fazla olan bir cariye düştü. Hepsini mağaraya, annemin yanına koydum" demiş. Bunlar da çok sevinip gün sonuna doğru mağaraya gitmişler.

Önde Cevvan, ardında arkadaşları, mağaraya girmişler. Cevvan mağaraya girince daha önce bahsettiği şeyleri arkadaşlarına göstermek istemiş. Ancak içeriyi bomboş görünce hemen annesine ne olup bittiğini sormuş. Annesi olan bitenleri bir bir anlatınca Cevvan piş-

manlıktan başını taşlara vurarak "Vallahi fıstık kabuğunun içinde bile olsa her yeri didik didik arayıp o pislik cariyeyi bulunduğu yerden çıkaracağım ve ondan intikamımı alacağım!" demiş. Böylece ülke ülke dolaşmaya başlamış. Nihayet Zümrüt Sultan'ın şehrine gelmiş.

Şehre girince kimseyi bulamamış ve pencerelerden bakan kadınlara sormuş. Kadınlar her ayın ilk günü sultanın sofra kurdurduğunu ve insanların da oraya gidip karınlarını doyurdukların söylemiş, sofranın kurulduğu meydanı göstermişler. Hemen koşa koşa meydana gelmiş. Ancak daha önce Bersum'un oturduğu yerden başka oturacak yer bulamamış. Gidip oraya oturmuş. Önündeki tabağa elini uzatınca etrafındaki insanlar hemen "Arkadaş! Ne yapıyorsun sen?" diye atılmışlar. Kürt Cevvan "Karnımı doyurmak için şu tabaktan yemek istiyorum" diye yanıt verince biri "Eğer yersen asılırsın!" demiş. Başka biri "Sus! Öyle şeyler söyleme!" diyerek arkadaşını susturmuş. Cevvan elini tabağa uzatıp önüne çekmiş. Daha önce bahsettiğimiz haşhaşçı da yanında oturuyormuş. Bunun tabağı önüne çektiğini görünce hemen yerinden kalkıp "Benim o tabağa ihtiyacım yok!" diyerek uzak bir yere oturmuş. Daha sonra Cevvan elini tabağına uzatmış ve devetabanı gibi koca bir lokma almış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

333. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cevvan elini tabağa uzatıp devetabanı gibi bir lokma almış. Lokmayı avucunda yuvarlayıp koca bir

portakal gibi yaptıktan sonra hızlıca ağzına atmış. O koca lokmayı midesine indirip gök gürültüsü gibi bir sesle geğirmiş. Yanındaki adam bunu görünce "Allah'tan aynı tabaktan yemiyoruz. Bir tabağı bir lokmada silip süpürdün" demiş. Haşhaşçı "Bırakın da yesin. Çünkü ben onda asılacak bir insan suratı görüyorum" demiş. Cevvan haşhaşçıya dönüp "Allah belanı versin!" demiş ve ardından elini ikinci bir lokma için uzatmış. Tam, lokmayı ilki gibi elinde yuvarlayacakken sultan askerlerini çağırıp "Hemen şu adamı getirin. Elindeki lokmayı yemesine fırsat vermeyin!" demiş. Askerler tabağının üstüne eğilmiş üzere olan Cevvan'ın üstüne çullanmış, apar topar Zümrüt Sultan'ın önüne getirmişler. İnsanlar Kürt Cevvan'la alay edip birbirlerine "Hak etti. Söyledik, ama dinlemedi. Buraya oturan kimsenin öldürülmesine karar verilmiş. Bu pirinci kim yerse ona uğursuzluk getirir" demişler.

Zümrüt Sultan "Adın ne? Ne iş yaparsın? Buraya neden geldin?" diye sormuş. Cevvan "Sultan efendimiz, adım Osman, mesleğim bahçıvanlık. Buraya da kaybettiğim bir şeyi aramak için geldim" demiş. Sultan hemen "Kum falını getirin!" diye emretmiş. Getirip önüne koymuşlar. Kalemi eline almış ve kum falına bakmış. Bir süre düşündükten sonra başını kaldırıp "Yazıklar olsun sana pislik! Sultanlara nasıl yalan söylersin? Bu kumun haber verdiğine göre ismin Kürt Cevvan, mesleğinse hırsızlık. İnsanların mallarını haksız yere gasp ediyorsun. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıyıyorsun!" diye bağırmış ve "Ey domuz! Bana çabuk doğruyu söyle. Yoksa kelleni koparırım!" demiş.

Cevvan, sultanın dediklerini duyunca rengi sararmış, dişleri birbirine vurmaya başlamış. Doğruyu söylerse kurtulacağını sanarak "Haklısınız sultanım, hemen önünüzde tövbe edip Allah'a dönüyorum" de-

miş. Sultan "Senin gibi bir belanın Müslümanların gelip geçtiği yollarda başıboş dolanmasını istemiyorum" deyip adamlarına "Alın şunu ve geçen ayki adama yaptığınızın aynısını buna da yapın!" demiş. Onlar da emredileni yapmışlar.

Haşhaşçı, askerlerin Cevvan'ı yakaladıklarını görünce sırtını pirinç tabağına dönüp "Artık senin yüzüne bakmak bana haram olsun" demiş. İnsanlar karınlarını doyurduktan sonra kalkıp evlerine gitmişler. Sultan da sarayına çıkıp kölelerine de dinlenmeleri için izin vermiş.

Dördüncü ayın ilk günü geldiğinde yine her zamanki gibi meydana inip yemekleri hazır etmişler. İnsanlar oturup sultanın iznini beklemeye başlamışlar.

Zümrüt Sultan gelip tahtına oturmuş. Gözü insanların üzerindeymiş. Pirinç tabağının olduğu yerin neredeyse dört kişi sığacak kadar boş olduğunu görünce çok şaşırmış. Bakışlarını insanların üstünde gezdirirken birden şehir meydanına doğru koşa koşa gelen birini görmüş. Adam soluk soluğa gelip sofraya yaklaşmış. Ancak pirinç tabağının olduğu yerden başka boş yer kalmamış. Adam da gidip oraya oturmuş. Zümrüt Sultan iyice süzünce adamı tanımış; bu, kendini Reşidüddin diye isimlendiren melun Hıristiyanmış. İçinden "Bu ne mübarek sofraymış ki sonunda ağlarına şu kâfiri de düşürdü" diye geçirmiş. Reşidüddin'in geliş sebebiyse çok ilginçmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

334. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Melun Reşidüddin çıktığı yolculuktan dönünce ailesi hemen Zümrüt'ün bir heybe altınla kaçtığını haber vermişler. Reşidüddin bunu duyunca öfkesinden küplere binmiş. Öfkesinden üstünü başını parçalayıp yüzünü gözünü tırmalamış. Saçını, sakalını yolmuş. Sonra da Zümrüt'ü arayıp bulması için kardeşi Bersum'u yollamış. Bersum'dan bir haber alamayınca bu sefer kardeşini ve Zümrüt'ü aramak için kendisi yollara düşmüş. Kader onu Zümrüt'ün şehrine atmış. Şehre ayın ilk günü girmiş.

Caddelerinde yürürken şehrin bomboş, dükkânların kapalı olduğunu fark etmiş. Balkonlarda gördüğü kadınlara sorunca "Sultan her ayın ilk günü insanlara yemek veriyor. Bütün halk orada toplanıp yemek yiyor. Kimsenin evinde ya da dükkânında oturmasına izin verilmiyor!" demiş, ardından da meydanı tarif etmişler. Meydana girince bir hayli kalabalık olduğunu ve o pirinç tabağının olduğu yerden başka boş yer olmadığını görmüş, gidip oraya oturmuş. Elini tabağa uzatır uzatmaz sultan askerlerini çağırıp "Şu pirinç tabağının başındaki adamı getirin!" demiş. Askerler hemen adamın yanına gitmiş, apar topar sultanın huzuruna getirmişler.

Zümrüt "Adın ne senin? Ne iş yaparsın ve şehrimize neden geldin?" diye sormuş. Reşidüddin "Sultanım, adım Rüstem. İşim gücüm yok. Ben bir fakir dervişim" demiş. Zümrüt yanındakilere dönüp "Kum falını ve bakır kalemi getirin!" diye emretmiş. Hemen getirmişler. Kalemi alıp kum üstünde bir şeyler çizmeye başlamış. Bir süre baktıktan sonra başını kaldırıp "Ey köpek! Sultana nasıl yalan söylersin? Senin adın Reşi-

düddin. Sanatın da Müslüman cariyelere tuzak kurup onları yakalamak. Senin dışın Müslüman, için Hıristiyan. Çabuk doğruyu söyle. Eğer doğruyu söylemezsen boynunu vuracağım!" demiş. İhtiyar eveleyip gevelemeye başlamış. Sonra "Haklısın sultanım" demiş.

Bunun üzerine Zümrüt, adamın yere yatırılmasını, her bir ayağına yüz kırbaç, bedenine bin kırbaç vurulmasını sonra da diğerleri gibi öldürülüp şehrin dışındaki bir çukurda yakılmasını ve üstünün pisliklerle kapatılmasını emretmiş. Aynen emrettiği gibi yapmışlar. Daha sonra insanların yemelerine izin vermiş. İnsanlar karınlarını doyurduktan sonra dağılıp kendi yollarına gitmişler. Zümrüt de sarayına çıkmış. Sonra "Kalbimi bana eziyet eden insanlardan temizlediği için Allah'a şükürler olsun" demiş. Yine efendisi Alişar'ı hatırlayıp iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamış. Biraz kendine gelince "Dua edeyim de beni düşmanlarıma galip kılan Allah sevdiklerime kavuştursun" demiş ve tövbe istiğfar etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

335. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sultan Allah'a tövbe ve istiğfar ettikten sonra "Belki Allah beni en kısa süre içinde efendim Alişar'a kavuşturur. O'nun her şeye gücü yeter. O, kullarına karşı çok lütufkârdır" demiş ve Allah'a şükretmiş. Kadere boyun eğip her ilkin bir sonu olacağına iyice kanaat getirmiş. Sonra dilinden şu iki beyit dökülmüş:

Öfkeyle imtihan edildiğinde halim ol
Bir musibete düştüğünde sabırlı ol
Çünkü geceler nelere gebedir nelere
Gebeler de neler doğurmuştur neler

Daha sonra bir ay boyunca bu halde kalmış. Gündüz insanların yönetimiyle meşgul oluyor, emirler verip yasaklar koyuyor, geceleri de efendisi Alişar'ın ayrılığıyla yanıp tutuşarak iki gözü iki çeşme ağlıyormuş.

Sonraki ayın ilk günü her zamanki gibi meydana sofraların kurulmasını emretmiş. Kendisi de tahtına oturmuş. Toplanan insanlar yemeğe başlamak için sultanın iznini bekliyorlarmış. Yine pirinç tabağının yeri boşmuş. Zümrüt Sultan sofranın başına oturup her gelene bakmak için gözünü meydanın girişine dikmiş. İçinden "Ey Yusuf'u Yakup'a geri veren, Eyyüb'ten belayı def eden Allah'ım, bana da kudret ve azametinle muamele edip efendim Alişar'a kavuşturarak ihsanda bulun. Senin her şeye gücün yeter. Ey âlemlerin rabbi, sapıtanların yol göstericisi, her şeyi duyan, duaları kabul eden Allah'ım, benim duamı da kabul et" diye dua ediyormuş.

Daha duasını bitirmemiş ki meydan kapısından zayıf, fidan boylu biri girmiş. Yüzü solgun görünüyormuş. Ancak bir genç ancak bu kadar güzel ve edepli olabilirmiş. Delikanlı meydana girince boş yer bulamamış. Pirinç tabağının bulunduğu yer boş olduğu için doğruca oraya gidip oturmuş. Zümrüt onu görünce kalbi yerinden çıkacak gibi olmuş. İyice bakınca efendisi Alişar olduğuna kesin olarak kanaat getirmiş. Sevinçten çığlık atmak istemiş. Ancak halkın arasında rezil olmaktan korkup kendini tutmuş. Belli etmemeye çalışsa da yerinde duramıyor, kalbinin deli gibi atmasına engel olamıyormuş.

Alişar'ın bu şehre geliş sebebine gelecek olursak: Alişar köşkün balkonunun altında uyuyakalınca aşağı

inen Zümrüt'ü Cevvan'ın alıp götürdüğünden bahsetmiştik. Sonra Alişar uyanıp da başının açık olduğunu fark edince uyurken birinin gelip sarığını çaldığını anlamış. Hemen başına felaket gelen bütün insanların söylediği "Allah'tan geldik. Yine Allah'a döneceğiz" ayetini okumuş. Ardından Zümrüt'ün yerini haber veren ihtiyar kadının yanına dönmüş. Kapıyı çalıp beklemiş. İhtiyar kadın çıkınca önünde gözyaşlarını tutamamış. Bayılıp yere düşmüş. Ayıldığında olan bitenleri bir bir anlatmış. Alişar'ın anlattıklarını dinleyen ihtiyar kadın kızıp "Başına ne geldiyse hepsi senin yüzünden!" diyerek onu azarlamış. O kadar çok kızıp azarlamış ki duyduğu üzüntüden dolayı Alişar'ın burnundan kan gelmiş ve baygın bir halde yere yığılmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

336. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alişar ayılınca ihtiyar kadının iki gözü iki çeşme ağladığını görmüş. İyice kederlenip şu şiiri okumuş:

Ayrılık sevenlere göre değil
Sevgiliyle kavuşmanın tadı âşıklara göredir
Allah sevenleri birbirine kavuştursun, beni de gözetsin
Çünkü ben sevdiğimden ayrılalı çok zaman geçti

İhtiyar kadın bu şiiri duyunca çok üzülmüş ve "Oğlum, böyle üzülüp kendini harap etmen sana sevdiğini geri getirmez. Kalk ve kendini topla. Her yeri

ara. Belki bir haber duyar, bir ize rastlarsın" demiş. Sonra onu zorla hamama sokup bir güzel yıkamış. Ardından da karnını bir güzel doyurmuş. Bu hal bir ay boyunca devam etmiş. Böylece Alişar güç kuvvet kazanıp yola çıkmış. Uzunca bir vakit yol gittikten sonra nihayet Zümrüt'ün şehrine varmış. Gelip meydanda kurulmuş olan sofraya oturmuş. Elini yemeğe uzatmış. İnsanlar bunu görünce üzülüp "Delikanlı, sakın o tabaktan yeme! Çünkü o tabaktan kim yediyse başına bir iş geldi!" demişler. Ancak Alişar "Bırakın yiyeyim. İstediklerini yapsınlar. Belki böylece şu yorucu hayattan kurtulurum" deyip ilk lokmayı ağzına atmış.

Zümrüt Alişar'ı hemen yanına getirtmek istemiş ama aç olduğunu görünce kendi kendine "Bırakayım da doyana kadar yesin" demiş. Alişar önündeki yemekten yemeye başlamış. İnsanlar da şaşkın bakışlarla onu takip ediyor, başına gelecekleri bekliyormuş. Alişar'ın iyice doyduğunu gören Zümrüt hizmetçilerine "Şu pirinçten yiyen delikanlıya varıp nazikçe buraya getirin. Ona sultanla nazikçe konuşmasını söyleyin!" diye emretmiş. "Emredersiniz" deyip gitmişler. Alişar'ın yanına varıp "Sultanımız sizi çağırıyor. Buyurun gidelim, sultanımızla gönlünüzden geldiği gibi konuşabilirsiniz. İçiniz rahat olsun" demişler. Alişar "Olur" deyip hizmetçilerin peşine düşmüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

337. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Alişar hizmetçilerin peşinden gitmiş. İnsanlar aralarında "Vah vah! Acaba sultan bu adama ne yapacak?" diye fısıldaşıyorlarmış. İçlerinden biri "Ona kötü bir şey yapmayacak. Eğer kötü bir şey yapacak olsaydı doyana kadar yemesine fırsat vermezdi" demiş.

Alişar, Zümrüt'ün huzuruna varınca selam verip yeri öpmüş. Zümrüt Alişar'ın selamına karşılık verip güzelce muamele ettikten sonra "Adın ne? Kimsin, necisin ve bu şehre neden geldin?" diye sormuş. Alişar "Sultanım, adım Alişar. Ben tüccar çocuğuyum. Horasanlıyım. Buraya kaybettiğim bir cariyeyi bulmak için geldim. Benim için iki gözümden de iki kulağımdan da kıymetliydi. Kaybettiğim günden beri onu arıyorum. İşte bütün hikâyem bu" diye cevap vermiş. Ardından kendini tutamayıp ağlamaya başlamış ve baygınlık geçirip olduğu yere yığılmış.

Zümrüt, yüzüne gül suyu serpilmesini emretmiş. Hemen gül suyu getirmiş, yüzüne serpip ayıltmışlar. Ayıldığında Zümrüt "Bana hemen bakır kalem ile kum falını getirin!" diye emretmiş. İstediği şeyler gelince kalemi eline alıp kum falına bakmış. Bir süre fala baktıktan sonra başını kaldırıp "Doğru söyledin. Allah seni ona çok yakın bir zamanda kavuşturacak. Endişelenme" demiş. Daha sonra hacibe dönüp Alişar'ı hamama götürmesini, hamamdan çıktıktan sonra saltanat elbiselerinden birini giydirmesini ve akşama doğru sultanın atlarından birine bindirerek saraya getirmesini emretmiş. İnsanlar birbirlerine "Sultana ne oluyor da delikanlıyı bunca iyiliğe boğuyor?" demişler. Biri kalkıp "Ben size demedim mi ona kötülük yapmayacak diye? Çünkü bu delikanlının çehresinde bir

güzellik var. Onun için doyana kadar bekledi" demiş. İnsanlar bu olay üzerine yorumlar yaparak meydandan ayrılmış, kendi yollarına gitmişler.

Zümrüt gece olunca kalbinin efendisi Alişar ile baş başa kalabileceğine inanamıyormuş. Gece olunca odasına çekilmiş. Hizmetçilerden biri dışında kimsenin Zümrüt'ün yanında uyumak âdeti yokmuş. Odasına varınca sevgilisi Alişar'a elçi gönderdikten sonra yatağına oturmuş. Yatağın baş ve ayakuçlarında mumlar yakmış. Zaten altın avizelerle aydınlatılan oda daha da ışıl ışıl olmuş. İnsanlar sultanın Alişar'a elçi göndermesine şaşırmışlar. Aralarında fısıldaşıyor, tahminlerde bulunmaya çalışarak "Sultan her nasılsa bu delikanlıya âşık oldu. Görün bakın, yarın da bunu askerlerine komutan yapacak" diyorlarmış.

Adamlar Alişar'ı Zümrüt'ün yanına getirince Alişar yeri öpüp dua etmiş ve kendi kendine "Sanırım burada bir süre kalmam gerekecek. Kendimi ona ifşa etmemeliyim" diye düşünmüş. Zümrüt "Ali, hamama gittin mi?" diye sormuş. Alişar "Evet efendim" diye cevap vermiş. Zümrüt "Şu tavuklardan, etlerden ye! Şunlardan da iç. Yol yorgunusun daha. Karnını doyurduktan sonra da yanıma gel" demiş. Alişar "Emredersiniz" deyip emredileni yapmış. Alişar'ın karnını doyurduğunu gören Zümrüt "Çık şu yatağa da ayaklarımı biraz ov" demiş. Alişar Zümrüt'ün ayaklarını, bacaklarını ovmaya başlayınca ipekten daha yumuşak olduğunu fark etmiş. Utanıp "Beni mazur görün efendim" diyerek geri çekilmiş. Zümrüt "Bana karşı mı geliyorsun? Eğer dediklerimi yapmazsan bu hayatının en kötü gecesi olur!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

338. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Zümrüt, efendisi Alişar'a "Bana karşı mı geliyorsun? Öyleyse bu, hayatının en kötü gecesi olur. Bana itaat etmen gerekir. Zira ben sana komutanlık vereceğim" demiş. Alişar "Sultanım, buna karşılık ben size ne vereceğim?" diye sormuş. Zümrüt gülerek "Tanımadın mı beni? Ben cariyen Zümrüt'üm" demiş. Alişar bunu duyunca hemen yerinden fırlamış ve koyunun üstüne atlayan aslan gibi Zümrüt'e doğru atılıp boynuna sarılmış. Çünkü hemen o an cariyesi Zümrüt olduğuna emin olmuş.

Sabah olunca Zümrüt askerlerine ve devlet büyüklerine elçi gönderip huzuruna toplamış ve "Bu adamın ülkesine gitmek istiyorum. Ben dönene kadar aranızdan bir vekil seçin" demiş. "Baş üstüne" deyip emrini yerine getirmişler. Zümrüt ise yolculuk hazırlıklarına başlamış. Yol azıkları, götürülecek mal, erzak ve hediyeler hazırlanıp develere ve katırlara yüklendikten sonra şehirden ayrılıp yola çıkmışlar. Onca yolculuktan sonra Alişar'ın şehrine varıp evine gitmişler. Alişar sadakalar dağıtıp hediyeler vermiş. Allah da ona Zümrüt'ten çocuklar nasip etmiş. Ağızların tadını bozan, sevenleri ayıran ölüm gelene kadar huzur ve mutluluk içinde yaşamışlar. Baki olan sadece Allah'tır. Her durumda şükür Allah'adır.

Cevheri'nin Kızı Büdûr ile Umeyr Şeybani'nin Oğlu Cübeyr'in Hikâyesi:

Bir gece Harun Reşid'i uyku tutmamış. Yatağında bir o yana, bir bu yana dönüp durmaktan yorgun düşünce Mesrur'u çağırtmış. "Ey Mesrur, benim şu uykusuzluğuma teselli olacak bir şeyler bul!" demiş. Mesrur "Efen-

dim, sarayın bahçesine çıkıp biraz çiçeklerin arasında gezinseniz, yıldızlara baksanız, yıldızların arasından suya vuran aya baksanız nasıl olur?" diye sormuş. Halife "Canım bunların hiçbirini istemiyor" demiş. Mesrur "Efendim, sarayınızda üç yüz cariye var. Her birinin de kendine has odası var. Her birine odalarında yalnız kalmalarını emredin. Kalkıp teker teker hepsini dolaşın. Ötekilerin haberi bile olmaz" demiş. Halife "Mesrur, saray benim sarayım, cariyeler benim cariyelerim. Ancak canım hiçbirini istemiyor" demiş. Mesrur "Efendim, âlimleri, bilginleri, şairleri çağırayım. Huzurunuzda tartışsınlar, şiirler okusunlar, hikâyeler anlatsınlar, olmaz mı?" diye sormuş. Harun Reşid yine "Canım bunu da istemiyor" demiş. Mesrur "Efendim, arkadaşlarınız, zarif dostlarınız var. Huzurunuza getirteyim. Garip nüktelerle sizi coştursunlar, olmaz mı?" demiş. Halife yine "Mesrur! Canım istemiyor!" demiş. Bunun üzerine Mesrur "Efendim, o halde boynumu vurun!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

339. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Mesrur, halifeye "O halde boynumu vurun. Belki uykusuzluğunuza bir çare olur. Böylece sıkıntınız ortadan kalkar" deyince halife buna çok gülmüş ve "Mesrur, bak bakalım kapıya, nedimlerden kim var" dedi. Mesrur dışarı çıkıp baktıktan sonra hemen geri dönmüş ve "Efendim, kapıda Şamlı Ali bin Mansur var" demiş. Harun Reşid "Çağır onu bana!" deyince

Mesrur hemen gidip getirmiş. Ali bin Mansur girip selam vermiş. Halife selamını aldıktan sonra "Ey Ali bin Mansur! Bana bir şeyler anlat" demiş. Ali bin Mansur "Ey müminlerin emiri! Şu iki gözümle gördüklerimi mi anlatayım yoksa şu iki kulağımla duyduklarımı mı?" diye sormuş. Halife "Eğer garip şeyler gördüysen onları anlat. Çünkü başkalarından duydukların gözünle gördüklerin gibi olmaz" demiş.

Ali bin Mansur "Efendim, o halde gözünüzü, kulağınızı, kalbinizi iyice açıp beni dinleyin" demiş. Halife "Kulağımla dinliyor, gözümle bakıyor ve kalbimle sana kulak kesiliyorum" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Ali bin Mansur anlatmaya başlamış: "Ey müminlerin emiri! Her sene Basra sultanı Muhammed bin Süleyman Haşimi'nin yanına gitmek âdetimdir. Bir sene yine her zamanki gibi yanına gittim. Gidince av için hazırlandığını ve atına binmekte olduğunu gördüm. Selamlaştıktan sonra bana "Ali! Haydi, gel! Ava gidelim" dedi. Ben "Efendim, at binecek takatim kalmadı" deyince beni misafir odasına oturtup hacip ve naiplere emanet ettikten sonra ava çıktı. Arkada kalanlar bana çok iyi davranıp ikramlarda bulundular ve en güzel şekilde ağırladılar. Kendi kendime 'Şu işe bak. Bunca yıldır Bağdat'tan kalkıp Basra'ya gelirim. Ancak Basra'da da saray ile bahçeler arasında mekik dokurum sadece. Basra'nın etrafını şöyle bir gezip dolaşmak için bundan daha iyi fırsat mı olur? Hemen kalkıp tek başıma biraz dolaşayım. Böylece yediklerimi de hazmederim" diye düşündüm. Sonra en güzel elbiselerimi giydim ve Basra'yı gezip dolaşmaya başladım.

Sizin de bildiğiniz gibi Basra'da yetmiş tane geçit var. Her geçidin uzunluğu yetmiş fersah. Buraları hep dolaştım. Sonra bir ara acıktım. Dolaşıp dururken sarı bakırdan iki halkası bulunan büyük bir kapı gördüm. Üstünde kırmızı ipekten perdeler salınıyordu. Kapının yanında ise iki balkon vardı. Üstünde yuvarlak üzüm

fıçısı vardı. Kapının gölgesinde durup etrafı seyretmeye koyuldum. Orada öylece dururken birden hüzünlü bir kalpten gelen bir inilti duydum. Şu beyitleri okuyordu:

Bedenim yerimden yurdumdan uzakta olan bir ceylan yüzünden
Hastalıklar ve sıkıntılar yurduna döndü
Ey rüzgâr! Kavga ve dövüşlerin zırhı kafamı yardı
Yurdumda konaklayıp onu bir azarla, belki azar onu insafa getirir

Kendi kendime "Eğer bu sesin sahibinin yüzü de güzelse gerçekten yüz güzelliği ile konuşma ve ses güzelliğini kendisinde toplamış demektir" deyip kapıya iyice yaklaştım. Perdeyi yavaş yavaş kaldırmaya başladım. Bir de ne göreyim! Bitişik kaşları, uykulu gözleri, papatya gibi incecik dudakları, Süleyman mührü gibi ağzı, inci gibi sıra sıra dişleri olan ve ayın on dördünde doğan ay gibi bembeyaz bir cariye! Velhasıl bütün güzelliklere sahip, hem kadınlar hem erkekler için fitne olan, görenlerin bakmaya doyamadığı bir cariyeydi. Şairini dediği gibi:

Eğer dönüp bakacak olsa öldürür
Arkasını dönüp gidecek olsa bütün insanları kendine âşık eder
Güneş gibi, ay gibi
Ancak eziyet çektirip terk etmek onun huyu değildir

Ben perdenin ardından cariyeye öyle bakıp dururken o birden bana doğru dönüp kapının önünde durduğumu gördü ve cariyesine "Bak bakalım kapıdaki kimmiş" dedi. Cariye kalkıp bana doğru geldi ve "Amca, sende hiç utanma yok mu? Ağarmış saçından, sakalından da mı utanmıyorsun?" dedi. Ben "Hanımefendim, saçım başım ağarmış, doğru, ona diyecek bir

şey yok. Ancak ayıp nerede? Ben bir ayıp işlediğimi sanmıyorum" dedim. Cariyenin hanımefendisi "Başkasının evine dalmaktan, başkasının haremine göz dikmekten daha büyük ayıp mı olur?" dedi. Ben "Hanımefendim, beni mazur görün,' deyince cariye "Neden seni mazur görecekmişiz?" diye sordu. "Ben buranın yabancısıyım. Susadım. Neredeyse susuzluktan öleceğim" dedim. Cariye "Tamam, özrünü kabul ettik" dedi ve cariyelerinden birine seslendi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

340. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye "Tamam, özrünü kabul ettik" dedi ve cariyelerinden birine seslenerek "Altın bardakta su getir!" dedi. Cariye koşup inci ve mücevherle işlenmiş kırmızı altından bir bardakta miskle karıştırılmış su getirdi. Bardak yeşil ipekten bir mendille örtülüydü. İçmeye başladım. Daha fazla kalmak için yavaş yavaş içiyor ve bir yandan da gizlice cariyeye bakıyordum. Suyu içtikten sonra bardağı cariyeye uzattım. Ancak kalkıp gidemedim. Ay parçası cariye "Behey ihtiyar! Hadi artık kendi yoluna!" dedi. Ben ise "Hanımefendim, kafama bir şey takıldı da onu düşünüyordum" deyince "Neyi düşünüyorsun?" diye sordu. "Zamanın evrilip çevrilmesini, olayların peş peşe gerçekleşmesini" diye cevap verince "Haklısın. Çünkü zaman çok tuhaftır. Ancak zamanın ne tuhaflığını gördün ki bu kadar düşünüyorsun?" diye sordu. Ben "Bu evin sahibini düşünüyorum.

Hayattayken benim dostumdu" dedim. "Adı neydi?" diye sordu. "Muhammed bin Ali Cevheriydi. Çok malı vardı. Çoluk çocuğu kaldı mı geriye?" dedim. "Evet, Büdûr adında bir kızı var. Bütün malını ona bıraktı" deyince "O kızı da sensin herhalde?" dedim. "Evet" deyip güldü ve "İhtiyar, lafı çok uzattın. Hadi, git artık kendi yoluna!" dedi. "Tabi gideceğim. Ancak güzelliğinin değiştiğini fark ettim. Bana kendinden bahset. Belki Allah benimle sana bir çıkış yolu gösterir" demiş. "İhtiyar, eğer sır ehliysen sana sırrımızı söyleriz. Onun için sen kimsin? Sırra layık mısın, değil misin onu bilelim önce" dedi ve şair ne demiş, diyerek şu şiiri okudu:

Sırrı ancak güvenilir insanlar saklar
Zira sır iyi insanların yanında gizlenir
Sırrımı kilitleri olan evde koruyordum
Ancak ev kapalı olsa da anahtarları duymuş

Bunun üzerine cariyeye "Hanımefendim, eğer kim olduğumu öğrenmek istiyorsan ben Halife Harun Reşid'in dostu, nedimi Ali bin Mansur'um" dedim. Adımı duyunca koltuğundan inip "Hoş geldin. İşte şimdi sana kendimi anlatabilir, sırrım konusunda sana güvenebilirim. Ben sevdiğinden ayrı kalmış bir âşığım" dedi. "Hanımefendim, senin gibi güzel yüzlü biri ancak güzel yüzlü birine âşık olur. Sen kime âşık oldun?" diye sordum. "Şeyban oğullarının reisi Cübeyr bin Umeyr'e âşık oldum" deyip bana Basra'da ondan daha güzelinin olmadığını söyleyerek sevdiği delikanlıyı anlattı.

"Hanımefendim, aranızda görüşüp buluşma, haberleşme oldu mu?" diye sordum. "Evet, ancak bizim aşkımız kalpte değil dildeydi. Çünkü o verdiği sözde durmadı" dedi. "Neden ayrıldınız?" diye sordum. Dedi ki: "Bir gün oturuyordum. Cariyem de saçlarımı tarıyordu. Saçlarımı taradıktan sonra güzelce ördü. Güzelliğim hoşuna gitmiş olacak ki eğilip yanağımdan öptü. Tam o esnada Cübeyr bin Umeyr yanımıza girdi ve bunu gördü. Cariyenin beni öptüğünü görünce kızarak, bir daha dönmemek üzere uzaklaştı. Gitmeden önce de şu şiiri okudu:

Eğer benim sevdiğimin başka seveni varsa
Onu terk eder, yalnız yaşarım
Sevgisine başkalarının ortak olduğu sevgilide hayır yoktur

Gittiği günden beri ne bir haberini aldık, ne de izine rastladık."

Ben dönüp "O halde ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordum. "Seninle ona bir mektup göndermek istiyorum. Eğer bana cevabını getirirsen sana beş yüz dinar veririm. Yok, eğer cevabını getiremezsen yol hakkı için yüz dinar veririm" dedi. "Nasıl istersen" dedim. O da "Tamam o zaman" deyip cariyelerin-

den birini çağırdı ve "Bana bir divit ile bir kâğıt getir" dedi. Cariye hemen gidip divit ile kâğıdı getirdi. Büdûr şunları yazdı:

Sevgilim, böyle uzaklaşıp gitmek de nerden çıktı?
Birbirimizin hatalarını görmezlikten gelip şefkatle yaklaşmaya ne oldu?
Neden benden yüz çevirip gidiyorsun?
Yüzün benim tanıdığım yüz değil
Evet, iftiracılar benim hakkımda yalan yanlış şeyler nakletmiş
Sen de onların bire bin katarak söylediklerine meyletmişsin
Eğer onların dediklerine inanıyorsan bundan sakın
Ben seni tanıyorum, duyduklarını bana söyle
Sen neler dendiğini bilir ve insaflı davranırsın
Farz et ki o, Allah'tan inen bir sözdü
Öyle olsa bile bir kavim Tevrat'ı ve Zebur'u değiştirip tahrif etti
Bizden önceki insanlar için neler söylendi neler!
İşte Yakup! Yanında Yusuf kınandı
Benim de iftiracıların da senin de hepimizin karşılaşacağı bir gün olacak

Bunları yazdıktan sonra mektubu mühürleyip bana uzattı. Ben de mektubu alıp Cübeyr'in evine gittim. Cübeyr ava gitmiş. Oturup bekledim. Biraz zaman geçince Cübeyr geldi. Onu görünce güzelliğine aklım şaştı. Dönüp bakınca kapısının önünde oturduğumu gördü ve atından inip bana doğru geldi, sarıldı. Sanki dünya ve içinde olan ne varsa hepsiyle kucaklaşmışım gibi hissettim. Daha sonra beni evine götürüp yer gösterdi. Sofra hazırlanmasını emretti. Horasan yapımı, altın ayaklı bir sofra getirdiler. Üstünde türlü türlü yemekler, kızartılmış, haşlanmış çeşit çeşit etler vardı. Sofraya oturdum.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

341. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sofraya oturunca Cübeyr "Soframıza buyurup yemeğimizden yiyerek gönlümüzü et" dedi. Ben "Vallahi işimi bitirmeden bir lokma bile yemem" dedim. "Nedir o?" deyince mektubu çıkarıp verdim. Cübeyr mektubu okuyunca parçalayıp yere attı ve "İbn Mansur! Bu mektubun sahibiyle ilgili bir iş dışındaki istediğin her şeyi yaparım. Ancak bu mektuba verecek cevabım yoktur!" dedi.

Kızarak yanından kalktım. Hemen eteğime yapıştı ve "İbn Mansur! O esnada yanınızda olmadığım halde onun sana ne dediğini söyleyeyim mi?" dedi. "Ne demiş bana?" deyince "Sana, eğer bu mektubun sahibinden cevap getirirsen beş yüz dinar, getiremezsen yol hakkı için yüz dinar vereceğim, demedi mi?" diye sordu. Ben "Evet, öyle dedi" deyince "Gel otur şöyle. Ye, iç, eğlen, ferahla. Al sana beş yüz dinar" dedi. Ben de oturup yedim, içtim, eğlenip coştum.

Geceleyin sohbet esnasında "Efendim, evinizde musikiye yer yok mu? Bunca zamandır musikisiz içiyoruz" deyince İnci adındaki cariyesine seslendi. Cariye elinde bir udla odasından geldi. Oturup udunu kucağına aldı ve yirmi bir türden çaldı. Sonra ilk türe dönüp şu şarkıyı söyledi:

Ayrılıkla beraber aşkın tadını tatmayan kimse
Ayrılıktan sonra sevgilisiyle buluşmayı da bilmez
Hep âşıklara karşı çıkardım
Ancak acısıyla, tatlısıyla aşk imtihanına ben de girdim
Nice geceler sevgiliyle sohbet ederek geçti
Bal damlayan ağzından yudum yudum içtim
Onunla buluştuğumuz gece ömrümün en kısa gecesiydi
O gecenin akşamı sabahıyla beraber geldi
Ancak zaman bizi ayırmaya adamış kendini
Şimdi de sözünü yerine getirdi

Cariye, şiirini bitirince efendisi bir çığlık attı ve bayılıp düştü.

Cariye "Allah iyiliğinizi versin. Biz onca zamandır efendimizin bu halinden korktuğumuz için musikisiz içerdik. Şimdi siz şu odaya girip orada uyuyun" dedi. Ben de gösterdiği odaya doğru gittim ve sabaha kadar orada uyudum. Sabah olunca bir köle içinde beş yüz dinar bulunan bir kese getirdi ve "Bu, efendimizin size söz verdiği beş yüz dinar. Ancak seni buraya gönderen

kıza bundan bahsetme. Sanki hiç duymamış, görmemiş gibi yap" dedi. Ben de "Tamam" deyip keseyi aldım ve kendi yoluma gittim.

Kendi kendime "Kız dünden beri beni bekliyor. Yanına gidip olanları haber vermem lazım. Gitmezsem bana ve beni tanıyan herkese kızar" diyerek evinin yolunu tuttum. Beni bekliyormuş. Görünce hemen "İbn Mansur, işimi göremedin!" dedi. Ben "Bunu size kim söyledi?" diye sorunca "Ben bilirim, mektubu uzattığında onu parçalayıp yere attı ve sana 'İbn Mansur, eğer istediğin başka bir şey olsaydı yapardık. Ancak bu mektubun sahibinin istediğini yapamam. Bu mektuba verilecek cevabım yok' dedi değil mi? Sen bunu duyunca kızarak yanından kalktın. Ancak o eteklerine yapıştı ve 'İbn Mansur! Bugün burada kal. Misafirimsin. Ye, iç, gönlüne göre eğlen. Al sana beş yüz dinar' dedi değil mi? Sonra sen de teklifini kabul edip yanında kaldın. Yedin, içtin, eğlenip coştun. Gecelere kadar sohbet ettin. Cariyesi şarkılar söyleyince bayılıp düştü, değil mi?" dedi.

Ben şaşkınlıkla "Sen de bizimle beraber orada mıydın?" diye sordum. Bana "İbn Mansur, şairin 'Âşıkların kalp gözü vardır. Bakanların göremeyecekleri şeyleri görürler' sözünü duymadın mı?" dedi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

342. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Daha sonra cariye başını gökyüzüne kaldırıp "Ya rabbim, efendim, mevlam! Beni Cübeyr'in aşkıyla imtihan ettiğin gibi onu da benim aşkımla imtihan et.

Benim kalbimdeki aşkı onun kalbine ver" dedi ve bana yol hakkım olan yüz dinarı verdi. Alıp Basra sultanının yanına gittim. Avdan dönmüştü. Görüşüp konuştuktan sonra Bağdat'a döndüm.

Ertesi sene yine her zamanki gibi Basra'ya vardım. Sultanla görüştüm. Tam dönmek üzereyken cariye Büdûr aklıma geldi. "Yanına gideyim de sevdiğiyle arasında neler olmuş bir bakayım" dedim ve evine gittim. Kapısının önünde çer çöp, süprüntüler yığılmıştı. İçeride ise hizmetçiler, köleler vardı. İçimden "Belki de derdi, tasası cariyenin kalbine ağır geldi. Taşıyamayıp öldü. Evine de devlet ricalinden biri yerleşti" diyerek geri döndüm. Cübeyr bin Umeyr'in evine gittim. Evin balkonları yıkılmıştı. Önceki gibi kapısında köleler yoktu. "Belki o da ölmüştür" dedim. Kapısının önüne durup ağlamaya başladım.

Ev halkı için gözümden yaşlar dökerken kara bir köle çıktı içeriden. "İhtiyar, Allah cezanı versin, sus! Neden ev halkı için ağıt yakıyorsun?" dedi. Ben "Bu ev arkadaşlarımdan birinindi" deyince "Adı neydi?" diye sordu. "Cübeyr bin Umeyr" deyince köle şöyle karşılık verdi: "Ne olmuş ona? Allah'a çok şükür! Hali vakti yerinde. Ancak Büdûr adında bir cariyeye tutuldu. Onun aşkıyla yanıp tutuşuyor. Sanki taş gibi. Acıksa beni doyurun demez. Canı su istese bana bir su verin demez."

Bunu duyunca hemen"İzin ver de yanına gireyim" dedim. "Efendim, ne dediğini bilmez; laftan, sözden anlamaz birinin yanına mı gireceksin?" dedi. Ben "Her halükârda yanına girmem lazım" dedim. Bunun üzerine izin istemek için içeriye girdi. Daha sonra gelip beni çağırdı. İçeri girince bir de ne göreyim! Adam bildiğin put kesilmiş, ne işaretten anlar ne bağırıp çağırmadan. Konuştum, cevap vermedi. Yanındakilerden biri "Efendim, eğer şiir bilirseniz şiir okuyun. Sesinizi biraz yükseltin. O zaman dikkat kesilip sizinle konuşur" dedi. Bunun üzerine şu dizeleri okudum:

Büdûr'un aşkını kalbinden sildin mi?
Yoksa sabırla katlanmaya devam ediyor musun?
Geceleri uykusuz mu geçirdin?
Yoksa gözlerin uykuya daldı mı?
Eğer gözyaşların pınar gibi çağlıyorsa
Cennette ebedi olacağını asla unutma

Cübeyr şiiri duyunca gözlerini açtı ve "Hoş geldin İbn Mansur! Şaka, gerçeğe döndü" dedi. Ben "Efendim, senin için yapabileceğim bir şey var mı?" dedim. "Evet! Ona bir mektup yazıp seninle göndermek istiyorum. Eğer cevabını getirirsen sana bin dinar vereceğim. Cevabını getiremezsen yol için yüz dinar vereceğim" dedi. "Nasıl istersen" dedim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

343. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

"Nasıl istersen öyle olsun" dedim. Bunun üzerine Cübeyr cariyelerinden birine "Bana bir divit ile kâğıt getir!" diye seslendi. Cariye divit ve kâğıdı getirince şu dizeleri yazdı:

Hanımefendim, sizden Allah için elinizi çabuk tutmanızı istiyorum
Çünkü aşk bende akıl bırakmadı
Sizin sevginiz ve aşkınız beni alt üst etti zayıf düşürdü
Zilleti bana miras bıraktı
Önce aşkı küçümserdim
Onun kolay, basit olduğunu sanırdım

Ancak aşk bana denizindeki dalgaları gösterince
Allah'ın hükmüne döndüm
Dilerseniz bana acıyıp beni vuslata erdirin
Beni öldürmek isterseniz aramızda olanları unutmayın

Mektubu mühürleyip bana uzattı. Alıp Büdûr'un evinin yolunu tuttum. Yine perdeyi yavaşça kaldırıp şöyle bir baktım. Birden ay parçası on cariye ve ortalarında oturan Büdûr'u gördüm. Cariyelerin ortasındaki Büdûr, sanki yıldızların arasında duran ay gibi veya önünü bulut kaplamış güneş gibiydi. Ne üzüntülü görünüyordu ne kederli. Ben ona şaşkın şaşkın bakarken birden bana doğru döndü ve kapıda durduğumu görünce "Hoş geldin İbn Mansur, gir içeri" dedi. Ben de içeriye girip selam verdim. Ardından mektubu uzattım. Okuyunca güldü ve "İbn Mansur, benden sana bir elçi gelene kadar senin aşkın için sabredeceğim, katlanacağım diyen şair ne kadar doğru söylemiş. Cevabını yazayım da sana söz verdiği bin dinarı versin" dedi. Buna karşılık ben "Allah razı olsun" dedim. Cariyelerinden birini çağırdı. Divit ve kâğıt getirmesini emretti. Kâğıt ve divit gelince şunları yazdı:

Ben size verdiğim sözde durdum. Ancak siz ihanet ettiniz.
Beni insaflı görünce zulme başvurdunuz.
Düşmanlık ve cefalarla bana eziyet ettiniz. İhanet ettiniz.
Vefasızlık sizden geldi.
Size verdiğim sözü hep koruyor, namusunuza sahip çıkıyordum.
Ancak bana yapılan kötülükleri gördüm
Ve sizden uzaklaştırıcı haberleri duydum.
Ben sizin kıymetinizi bilirken benim kıymetim düşer mi?
Vallahi siz bana iyi davransaydınız ben de size iyi davranırdım.
Artık kalbim sizden yana rahat.
Sizden ümidi kestiğim için elimi çekiyorum.

Ben bu yazılanları okuyunca "Vallahi efendim, bu beyitleri okur okumaz ruhu bedeninden ayrılır onun" dedim. "İbn Mansur, aşk buraya kadar geldi. Ben de diyeceğimi dedim" diye karşılık verdi. "Bundan daha fazlasını söyleseydiniz size acırdı. Ancak affetmek büyük insanların şanındandır" dedim. Sözlerimi duyunca gözyaşlarını tutamadı. Başka bir kâğıda aldı. Vallahi ey müminlerin emiri! Sizin divanınızda ondan daha güzel yazanı yoktur. Şu dizeleri yazdı:

Bunca işve ve naz, bunca suçlama nereye kadar sürecek?
Belki bilmeden kötülük yaptım
Söyle bana, benden sana ne geldi?
Tek isteğim ey sevgilim,
Uyku yerine gözüme seni koysam
Ve senin aşkından kadehlerce içsem
O zaman sarhoş olduğumu görürsen sakın beni kınama

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

344. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Büdûr mektubunu bitirip mühürledikten sonra bana uzattı. Ben "Hanımefendim, işte bu mektup hastaya şifa, derdine deva olur" deyip mektubu aldım ve yanından çıktım. Yanından çıkar çıkmaz geri çağırıp "İbn Mansur! Ona bu gece misafiri olacağımı söyle!" dedi. Bunu duyunca çok sevindim. Mektubu koşa koşa Cübeyr'e götürdüm.

Yanına varınca gözünü kapıya dikmiş, cevap beklediğini gördüm. Mektubu uzattım. Açtı ve okudu. Bir çığlık atıp bayıldı. Ayılınca "İbn Mansur! Bunu o kendi eliyle mi yazdı? Bu kâğıda onun parmak uçları mı dokundu?" diye sordu. Ben "Efendim, insanlar ayaklarıyla mı yazar?" dedim. Vallahi ey müminlerin emiri! Daha sözümü bitirmeden koridordan gelen halhal seslerini duyduk. Geliyordu. Onu görür görmez ayağa fırladı. Sanki hiç ağrısı, sızısı yok gibiydi. Lamın elifi kucakladığı gibi kucakladı. Amansız hastalığı ortadan kayboldu. Oturdu.

Ancak Büdûr oturmayınca "Hanımefendim, neden oturmadınız?" diye sordum. "İbn Mansur! Bir şartla otururum. O da aramızda" dedi. Ben "Neymiş o aranızdaki şart?" deyince "Âşıkların sırrını kimse çözemez" dedi. Gidip Cübeyr'in kulağına doğru eğildi ve gizlice bir şeyler söyledi. Cübeyr, "Tamam" dedi ve kalktı. Kölelerinden birinin kulağına bir şeyler fısıldadı. Köle bir süre ortadan kayboldukten sonra kadı ve şahitlerle beraber çıkageldi. Cübeyr kalkıp içinde yüz bin dinar olan bir kese getirdi ve "Kadı efendi, bu kadar mihre karşılık şu kızla nikâhımızı kıy!" dedi. Kadı Büdûr'a dönüp "Buna razı mısın?" diye sordu. Büdûr "Razıyım" deyince nikâhlarını kıydılar. Büdûr keseyi açıp içine elini daldırdı. Eline doldurduğu dinarları kadıya, şahitlere uzattı. Arta kalanını da Cübeyr'e verdi. Kadı ve şahitler çıkınca yanlarında kaldım. Sevinç ve neşe içinde gece yarısına kadar oturduk.

Kendi kendime "Bunlar iki âşık. Onca zaman birbirlerinden ayrı kaldılar. Ben kalkıp gideyim. Başka bir yerde uyuyayım da ikisini baş başa bırakayım" deyip kalktım. Ancak Büdûr eteklerimden tutup "Kendi kendine ne konuştun öyle?" dedi. Ben de içimden geçenleri söyledim. "Otur" dedi "Biz senin gitmeni istediğimizde gidersin." Oturdum. Sabaha yakın "İbn Mansur,

sen şu odaya geç. Orayı senin için hazırladık. Orada sen kalacaksın" dedi. Kalkıp gittim ve sabaha kadar uyudum.

Sabah olunca bir köle elinde ibrik ve leğenle içeri girdi. Abdest alıp sabah namazını kıldım. Otururken evin hamamından çıkan Cübeyr'i ve Büdûr'u gördüm. İkisi de saçlarını sıkıyorlardı. Hayırlı sabahlar dileyerek birbirlerine kavuşmalarından dolayı ikisini de kutladım ve "Başlangıcı şart, sonu rıza mı?" diye sordum. "Evet, artık sana ikramda bulunmamız gerekiyor" dediler. Cübeyr haznedarı çağırıp "Bana üç bin dinar getir!" dedi. Haznedar hemen gidip içinde üç bin dinar bulunan keseyle geri döndü. Cübeyr bana dönüp "Lütfen bunu kabul et" dedi. "O kadar inat ettikten sonra aşkın size dönmesinin sebebini anlatmadıkça bunu kabul edemem" dedim. "Baş üstüne" deyip anlatmaya başladı: "Bizde nevruz denilen bir bayram var. İnsanlar o bayram geldiğinde teknelere binip denizde gezintiye çıkarlar. Ben de arkadaşlarımla beraber gezintiye çıkmıştım. Birden içinde on cariyenin bulunduğu tekneyi gördüm. Ortalarında da elinde uduyla Büdûr vardı. Şu şiiri okuyordu:

Ateş içimdeki yangının yanında soğuk,
Kayalar kalbinin yanında yumuşak kalır
Sudan bir bedende kayadan bir kalp nasıl olur diyerek
Kalbinin hilkatine şaşar dururum

Bu şiiri duyunca "Bir kez daha tekrar eder misin?" dedim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

345. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariyenin söylediği şarkıyı duyunca "Bir daha tekrar et" dedim. Ancak razı olmayıp kendi yoluna gitti. İşte aramızdaki aşkın başlangıcı böyle oldu. Bunun üzerine her ikisini de tebrik ettim ve keseyi alıp Bağdat'ın yolunu tuttum.

Bu sergüzeşti dinleyen halifenin gönlü ferahlamış, uykusuzluğu ve sıkıntısı gitmiş.

Cariyeler ve Aralarında Geçen Konuşmalara Dair Hikâye:

Hikâyeye göre halife Me'mun günlerden bir gün sarayında oturuyormuş. Devlet başkanlarının ve devlet büyüklerinin tamamını huzurunda toplamış. Şairler ve nedimler de huzurundaymış. Nedimleri arasında Muhammed Basrî adında biri varmış. Me'mun bu nedime dönüp "Muhammed, şimdi bize başkalarının başından geçen bir şeyler istiyorum" demiş. Muhammed Basrî "Ey müminlerin emiri! Size kulağımla duyduğum sözleri mi aktarayım, gözümle gördüğüm olayları mı?" diye sorunca Me'mun "Duydukların ve gördüklerin arasında en ilginç olanını anlat" demiş. Bunun üzerine Muhammed Basrî anlatmaya başlamış:

Ey müminlerin emiri! Geçmiş zamanlarda Yemen'de yaşayan varlıklı bir adam varmış. Bu adam Yemen'den Bağdat'a göçmeye karar vermiş. Bağdat hoşuna gittiği için ailesini, malını, çoluk çocuğunu alıp oraya taşınmış. Adamın hepsi birbirinden güzel altı cariyesi varmış. İlki beyaz, ikincisi esmer, üçüncüsü şişman, dördüncüsü cılız, beşincisi sarışın ve altıncısı da zenciymiş. Hepsi güzel yüzlü, olgun, musikide ve meşkte mahirmişler.

Günlerden bir gün adam cariyelerinin hepsini çağırmış ve sofraları kurmalarını emretmiş. Sofralar kurulunca beraberce oturmuş, yiyip içmiş, eğlenip coşmuşlar.

Daha sonra adam kadehi doldurup eline almış ve beyaz cariyeye işaret ederek "Ey hilal yüzlü! Tatlı sözlerle kulağımızı şenlendir!" demiş. Beyaz cariye udu alıp tellerini düzelttikten sonra çalmaya başlamış. Onun çalması karşısında bütün kâinat galeyana gelmiş adeta. Şu şiiri okumuş:

Benim bir sevgilim var
Hayali gözümün önünde
İsmi azalarımda gizli
Onu andığım zaman her tarafım kalp
Onu düşündüğüm zaman her tarafım göz oluyor
Beni kınayıp yeren onun aşkını sildin mi diyor
Ben de olmayan şey nasıl olur diyorum
Ey beni kınayan kimse uzaklaş benden, bırak peşimi
Küçümsenmeyecek bir şeyden dolayı beni küçümseme

Efendileri coşup kadehini içmiş ve cariyelere de sunmuş. Sonra kadehi tekrar doldurup eline almış ve esmer cariyeye işaret ederek "Ey gözümün nuru, canlar canı! Duyanların aklını başından alan sesinle kulaklarımızı şenlendir" demiş. Esmer cariye udu alıp çalmaya başlamış. Herkesi coşturup yüreklerini hoplatmış. Sonra şu şiiri okumuş:

Yüzünün aşkına yemin olsun ki
Ölsem de senden başkasını sevmiyorum
Aşkına ihanet edemem
Ey ay yüzlü! Her yanını güzellik kaplamış
Bütün güzel yüzlüler senin sancağın altına koşuyor
Ancak bütün güzel yüzlüler arasında en latifi sensin
Âlemlerin rabbi olan Allah seninle

Efendileri coşup kadehini içmiş ve doldurup doldurup cariyelere sunmuş. Sonra kadehi tekrar doldurup eline almış ve şişman cariyeye şarkı söylemesini işaret etmiş. Şişman cariye udu eline alıp çalmaya başlamış. Akılları başlardan almış. Şu şiiri okumuş:

Sen razı olduktan sonra bütün insanlar kızsa bile kimseyi dinlemem
Sen güzel yüzünü açıp gösterdikten sonra
Yeryüzünün bütün mülklerinin bir kıymeti kalmaz
Ey bütün güzelliklerin kendisine nispet edildiği kimse!
Benim dünyadan tek isteğim senin rızandır

Efendileri iyice coşmuş. Kadehini içtikten sonra cariyelere de sunmuş. Sonra kadehi tekrar doldurup eline almış ve cılız cariyeye işaret ederek "Ey cennet hurisi! Güzel sözlerinle kulaklarımızı şenlendir!" demiş. Cılız cariye udu eline alıp tellerini iyice gerdikten sonra çalmaya başlamış. Şu beyitleri okumuş:

Sizin benden uzaklaşmanız yüzünden başıma gelenler
Sabredilir gibi değil
Aşkta hüküm verecek olan biri çıksın da aramızda hükmetsin
Benim hakkımı alsın, size de insaflı davransın

Efendileri iyice coşmuş. Kadehini içtikten sonra tekrar doldurup eline almış ve sarışın cariyeye işaret ederek "Ey güneş yüzlü! Güzel şiirlerinle kulaklarımızın pasını sil!" demiş. Sarışın cariye udunu eline aldıktan sonra en güzel nağmelerle çalmış ve şu dizeleri okumuş:

Benim bir sevgilim var
Eğer onu görecek olursan onun baktığı kimseye kılıcını çek
Allah benim ondan bazı haklarımı aldı

Çünkü bana çok çektirdi
Canımı ellerine teslim etti
Ne zaman ey kalbim bırak onu dediysem
Kalbim kimseye değil, sadece ona döndü
Rüyalarımda bile tek istediğim o
Ancak zamanın gözleri onu benden kıskandı

Şiiri duyan efendileri iyice kendinden geçmiş. Elindeki kadehi kafasına dikmiş. Tekrar doldurup ve siyah cariyeye işaret ederek "Ey kara gözlü! İki kelime de olsa senden dinleyelim" demiş. Siyah cariye udu eline almış. Tellerini gerdikten sonra türlü usullerle çalmaya başlamış. Sonra da şu dizeleri okumuş:

Ey gözü yaşlım insaf et
Aşkınla vücudum heder oldu
Sevgiliden gelen her şeye sabrediyorum
Kıskanç düşmanların benimle alay ediyor
Kınayıcılar beni gül yanaklımdan uzaklaştırıyorlar
Oysa benim güllere özlem duyan bir kalbim var
Neşeyle ud çalanların arasında şarap kadehleri dolaşıyor

Daha sonra cariyeler kalkmış ve efendilerinin huzurunda yeri öpüp "Efendimiz, aramızda adil ol!" demişler. Efendileri bunların güzelliklerine, her birinin farklı rengine hayran hayran bakıp Allah'a şükrettikten sonra "Hepinizden Kur'an'ı, musikiyi, geçmişte yaşayanların haberlerini öğrendim. Geçmiş milletlerin başından geçenleri sayenizde öğrendim. Ancak ben her birinizin kalkıp eliyle bir sonrakini işaret etmesini, yani beyazın esmeri, şişmanın zayıfı, sarışının siyahı göstermesini isterdim. Her birinizin kalkıp kendini övüp ötekini yermesini isterdim" demiş. Cariyeler efendilerinin bu sözlerine "Baş üstüne" diyerek karşılık vermişler.

346. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Yemen'li adama cariyeleri "Baş üstüne" dedikten sonra ilki, beyaz olanı kalkıp siyah cariyeye işaret ederek şöyle dedi: "Yazıklar olsun sana kara cariye! Duyduğuma göre beyaz 'Ben parlayan nurum. Ben doğan ayım. Rengim apaçık, kaşlarım parlaktır,' demiş. Güzelliğim hakkında şair de şöyle demiş:

Beyazın yanakları cilalı, parlaktır
Güzellikte inci gibidir
Boyu serpilmiş elif
Ağzı mim, kaşları ters nun gibi
Bakışları ok, kaşları ölümle bitişik yay gibi
Yanağı gül gibi, mersin gibi, reyhan gibi, nesrin gibi
Fidanların bahçelerde olduğu sanılır
Oysa senin fidan boyunda ne bahçeler var

Rengim apaçık gün gibi, çiçek gibi, inci gibidir. Allah da yüce kitabında Musa'ya (a.s) ne demiş: 'Elini koynuna sok. Hiçbir leke olmaksızın, bembeyaz çıksın.' "Yüzleri ak olanlara gelince onlar Allah'ın rahmeti içinde ebedi olarak kalacaklardır.' Bak! Rengim bir ayet, güzelliğim nihayet. Giysiler benim gibisiyle güzel olur. Canlar ona meyleder. Beyazda birçok maharet vardır. Mesela, gökten kar beyaz iner. Renklerin en güzelinin beyaz olduğu söylenir. Müslümanlar beyaz sarıklarıyla övünürler. Eğer beyazın methine devam edecek olsam söz iyice uzar. Ancak az olduğu halde yeten, çok olduğu halde yetmeyenden evladır. Ey kara! Gelelim şimdi seni kınamaya. Sen ki mürekkep rengisin. Demircinin tozu, sevenleri ayıran karganın yüzüsün. Hem siyah hem de akıllı olanı bulunur mu? denmiş atasözünde."

Bunları duyan efendisi araya girip "Otur! Bu kadar yeter! Fazla ileri gittin!" demiş. Sonra siyah cariyeye işaret etmiş. Siyah cariye kalkmış ve eliyle beyaz cariyeyi işaret ederek söze başlamış:

"Bilmez misin Allah peygamberine gönderdiği Kur'an'da 'Karardığı zaman geceye, açılıp aydınlandığı zaman gündüze ant olsun' buyurmuş. Eğer gece güzel olmasaydı Allah yemin eder miydi? Güzel olmasaydı gece, gündüzden önce zikredilir miydi? Bunu akıl ve basiret sahibi herkes kabul eder. Yine bilmez misin siyah gençlik süsüdür. Zira aklık düşünce bütün tatlar gider ve ölüm vakti yaklaşır. Her şeyin en güzeli siyah olmasaydı Allah onu sevgilinin gözbebeğine koymazdı. Bak, şair ne güzel söylemiş:

Esmerlere gençliğin, kalbin
Ve gözbebeğinin rengine sahip oldukları için âşık oldum
Yumurtanın akını sevmemem tesadüf değil
Çünkü ben yaşlılıktan ve kefenlerden uzağım
Bir başkası şöyle demiş:

Benim aşkıma layık olan beyaz değil de esmerdir
Siyah, dudaklar ardında kalan renktir
Beyaz ise sedef hastalığının rengidir

Ayrıca dostlar geceleyin toplanıp sohbet etmeyi severler. Bu da üstünlük ve ayrıcalık olarak bana yeter. Dostları iftiracılardan ve kınayıcılardan gecenin karanlığı gibi koruyanı var mı? Ya da dostlar sabahın aydınlığında rezil olmaktan korktukları kadar başka bir şeyden korkarlar mı? Siyahın güzellikleri övmekle biter mi? Şair ne güzel söylemiş:

Onları ziyaret ediyorum
Gecenin karanlığı bana yardım ediyor ve üstümü örtüyor
Sabahın aydınlığı ise bana düşmanca davranıyor
Nice geceler sevgili yanımda geceledi
Gecenin karanlığında bizi kâkülleri gizledi
Sabahın aydınlığı belirince beni korkuttu
Ben de ona dedim ki, Mecusiler hep yalancıymış

Eğer siyahın methine devam edecek olsam laf uzar gider. Ancak yeten az, yetmeyen çoktan iyidir. Sana gelince beyaz, senin rengin alaca hastalığının rengidir. Sana kavuşan ölüme yaklaşır. Ayrıca denildiğine göre soğuk ve tipi cehennemde kötülük yapanlara verilecek cezalardanmış. Siyahın faziletlerinden biri de Allah'ın kelamının yazıldığı mürekkebin rengi olmasıdır. Eğer misk ve amberin siyahlığı olmasaydı güzel kokular sultanlara gitmez, adı, şanı anılmazdı. Siyahın daha övülecek çok şeyi var. Şair ne güzel söylemiş:

Bilmez misin, miskin ne kadar kıymetli olduğunu?
Kireç beyazlığı dirhemin üstünde bir yüktür
Gözdeki beyazlık genci çirkinleştirir
Gözdeki siyahlık ise oklar atar"

Bunu duyan efendisi "Tamam, otur. Bu kadarı yeter" demiş. Siyah cariye oturunca şişman olana işaret etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

347. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Yemenli efendisi bu seferde şişman cariyeye işaret etmiş. Şişman cariye kalktıktan sonra eliyle işaret ederek cılız cariyeyi yanına çağırmış. Genelde bol elbiseler giyen cariyenin bacaklarını ve bileklerini açınca zayıf bedeni ortaya çıkmış. Bunun üzerine şişman cariye şunları söylemiş: "Beni yaratıp güzelce şekil veren, güzelce şişmanlatan, dallara benzeten, ziyadesiyle güzellik ve parlaklık veren Allah'a şükürler olsun. Yüce kitabında 'Semiz bir dana getirdi' diye semizliği anarak şerefimi yücelten Allah'a şükürler olsun. Allah beni şeftalili ve narlı bir bahçe gibi yarattı. Herkes şişman kuşları arzulayıp ondan yer. Cılız kuşları kim sever? Âdemoğlu yağlı eti sever. Şişmanlığın daha nice övülecek yönleri var. Şair ne güzel demiş:

Sevdiğine veda et kervan gidiyor
Veda etmeye takatin var mı be adam?
Şişman sevdiğin yürürken sanki komşusunun evinde yürüyor gibi
Ne bir bıkkınlık ve usanma ne de ayıp ve kusur var

Kasabın önünde durup da yağsız et isteyen gördün mü? Sana gelince narin beden! Bacakların serçe baca-

ğı, fırıncı maşası gibi. Sen kabuğu soyulmuş odun, kusuru bulunmuş et gibisin. Sende insana neşe verecek hiçbir şey yok."

Efendisi "Otur. Bu kadarı yeter" deyince şişman cariye oturmuş. Adam bu zayıf olana işaret etmiş. Zayıf olan kalkmış. İnce bir fidan gibiymiş. Şöyle diyerek söze başlamış: "Beni yaratan ve yaratılışımı güzelleştiren, bana ulaşmayı nihai hedef yapan, beni bütün kalplerin kendisine meylettiği dal gibi yaratan Allah'a şükürler olsun. Kalkacak olsam hafifçe kalkarım. Oturacak olsam zarifçe otururum. Şakalaşırken hafif, dinlenirken hoş sohbetim. Sevgilisinden bahsederken 'Benim sevgilim fil gibi,' diyerek ya da 'Uzun ve koca bir dağ gibi,' diyerek övüneni hiç görmedim. Ancak 'Benim sevgilim zarif ve incecik,' diyeni çok gördüm. Azıcık yemek bana yeter. Biraz su beni doyurur. Oyun ve şakalarım hafif ve zariftir. Serçeden daha atik, sığırcıktan daha canlıyım. Herkes benim gibi olmak ister. Çünkü her şeyim tam kıvamındadır. Gülüşüm aklı baştan çıkarır. İncecik fidan gibiyim. Güzellikte benzerim yoktur. Ne demişler:

Boyun fidan gibi
Şeklin tam bana göre
Seni bir gören olur diye
Hep peşinden koşarım

Âşıklar hep benim gibilerin peşinde dönerler. Sevgilim beni kendine doğru çekecek olsa bunda hiç zorlanmaz. Benden kendine doğru eğilmemi isteyecek olsa hemen eğilirim. Ona zahmet kalmaz. Ya sen şişman vücutlu! Yedin mi fil gibi yersin. Ne azla ne çokla doyarsın. Dostların senin yanında rahat edemez. Seninle birlikteyken rahatlamasının imkânı yok. Bunca kabalığın yanında güzellik nerede? Bunca iriliğin yanında incelik ve zarafet nerede? Yağlı et ancak kesilmeye ge-

lir. Sende övülecek ne var? Şaka yapılsa kızarsın. Biri sana bir oyun oynasa üzülürsün. Yürüyecek olsan hemen burnundan solumaya başlarsın. Yediğin zaman doymazsın. Dağdan daha ağır, deli ve ahmaklardan daha çirkinsin. Yerinden kalktığın yok. Hele bereket, hiç yok. Yemekten başka yaptığın bir iş mi var? Sanki tulum gibisin. Yok yok, ucube bir filsin. Kısaca, sende övünülecek bir şey yok. Zaten ahmak doğuya da gitse, batıya da gitse yine ahmaktır, demişler."

Zayıf cariyenin şişman cariyeye karşı söylediklerini dinleyen efendisi "Otur. Bu kadarı yeter" deyince zayıf cariye yerine geçip oturmuş. Daha sonra sarışın cariyeye işaret etmiş. Sarışın cariye ayağa kalkıp Allah'a şükredip peygamberine salavat getirmiş ve smer olana işaret ederek şöyle demiş:

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

348. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sarışın cariye ayağa kalkıp Allah'a şükrettikten ve peygamberine salavat getirdikten sonra eliyle esmer cariyeyi göstererek şunları söylemiş: "Ben ki Kur'an'da zikredildim, Allah 'Sarı renkli, parlak tüylü, bakanların içini açan' buyurmuş ve benim rengimi dile getirip diğer renklere tercih etmiştir. O halde benim rengim bir ayet, güzelliğim nihayettir. Rengim dinarın rengi, yıldızların ve ayın rengi, bunların yanında elmanın rengidir. Şıklık benim şeklime bürünür. Safran rengi diğer renklere ışık saçar. Şeklim farklı, rengim değ-

şiktir. Bedenim parlak, değerim pahalıdır. Her türlü güzellik bendedir. Varlıklardaki rengim değerlidir. Mesela altın, rengini benden alır. Övünülecek onca özelliğim var. Benim hakkımda şair ne demiş:

Onun güneş gibi parlayan sapsarı bir rengi var
Bakanlara güzellikte dinar gibi görünür
Safran onun parlaklığının yanında sönük kalır
Onun görünüşü aydan daha güzeldir

Gelelim seni kınamaya esmer yüzlü cariye! Rengin camız rengi gibi. Bakanlar senden iğrenir. Senin renginde olup da kınanmayan ne var ki? Senin rengin yemekteyse, yemek zehirlidir. Rengin sineklerin rengidir. Çirkinlikte köpeklere benzer senin rengin. Rengin hüznün rengidir. Hiç esmer altın duydun mu? Ya da esmer inci veya esmer mücevher? Sen siyah değilsin ki beni tanıyacaksın, beyaz değilsin ki beni anlatacaksın. Övünülecek neyin var? Şair senin hakkında ne demiş:

Gelip geçenlerin ayağına bulaşan toz gibi bir rengi var
Ne zaman gözümü dikip baksam derdimi, tasamı artırır"

Efendisi sarışın cariyeye dönüp "Bu kadarı yeter. Otur" demiş. Sarışın cariye oturunca esmer cariyeye işaret etmiş. Esmer cariye eşsiz güzelliğe, boya posa, edep ve ahlaka sahipmiş. Güzel bir bedeni, simsiyah saçları varmış. Orta boylu, gül yanaklıymış. Gözleri sürmeli, yanağı pürüzsüz, yüzü çok tatlıymış. Tatlı dilli, ince belliymiş. Şöyle diyerek söze başlamış: "Beni kınanacak kadar şişman, acınacak kadar zayıf, şimşek gibi beyaz, hastalığı andıran sarılıkta, toz rengindeki siyahlıkta değil de akıl sahibi insanların âşık olacağı renkte yaratan Allah'a şükürler olsun. Şairler her dilde esmeri över, diğer renklere üstün tutup tercih ederler. Esmer renginin o kadar övülecek yönleri var ki saymakla bitmez.

Şeklim güzel, boyum mutedil. Rengime hükümdarlar hayran. Zengin, fakir herkes o renge âşık. Ben latif, hafif, narin, zarif bedenliyim. Değerim çok yüksektir. Edepte, güzel konuşmada ve güzellikte mükemmelim. Dilim fasih, mizacım hafif, şakam zariftir. Sana gelince, sen her tarafa kök salan ebegümeci gibisin. Sana yazıklar olsun. Sen ki koca kafalı, bakırcıların pası, baykuş görünüşlü, zakkum yemeği gibisin. Rengin insanları tiksindirir. Güzelliğe dair övülecek neyin var? Şair ne demiş:

Hiçbir hastalığı olmadığı halde üstünde bir sarılık var
Onu görünce göğsüm daralır, başıma ağrılar girer
Eğer tövbe etmeseydim onu küçük düşürürdüm"

Esmer cariye şiirini bitirince efendisi "Otur. Bu kadarı yeter" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

349. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye şiirini bitirince efendisi "Otur, bu kadarı yeter" demiş. Ardından hepsinin aralarını düzeltip her birine güzel elbiseler giydirmiş. Hepsine kara ve deniz mücevherlerinin en güzellerinden hediye etmiş. Ey müminlerin emiri, ben o cariyeleri gördüm, o günden bugüne hiçbir yerde o cariyelerden daha güzelini de görmedim.

Me'mun, Muhammed Basri'nin hikâyesini dinleyince ona doğru dönüp "Muhammed! O cariyelerin ve efendilerinin nerede olduğunu biliyor musun? Ayrıca o cariyeleri efendilerinden bizim için satın alabilir misin?" diye sormuş. Muhammed "Efendim, duyduğuma göre efendileri cariyelerine pek düşkünmüş. Onlardan ayrılması mümkün değil" diye karşılık vermiş. Me'mun "Yanına her bir cariye için on bin dinar, toplamda altmış bin dinar al ve adamın evine gidip o cariyeleri satın al!" diyerek bu talebinde ısrar etmiş.

Bunun üzerine Muhammed Basri parayı alıp doğruca Yemenli adamın evine gitmiş. Cariyelerin efendisinin yanına varınca ona halifenin, cariyeleri altmış bin dinara satın almak istediğini söylemiş. Yemenli, halifenin hatırı için satmaya razı olmuş ve cariyeleri halifeye göndermiş.

Halife onlar için mükemmel bir meclis hazırlatmış. Cariyeler gelince onlarla beraber meclise oturup sohbet etmeye başlamış. Güzelliklerine, farklı farklı renklerine ve güzel konuşmalarına hayran kalmış. Bir süre böyle devam etmiş. Ancak cariyeleri halifeye satan ilk sahibi, yani cariyelerin Yemenli efendileri onların ayrılığına dayanamamış ve cariyelerine duyduğu özlemden yakınan bir mektup yazıp halifeye göndermiş. Mektupta şöyle diyormuş: "Altı güzel yüzlüm benden alındı. Onlar benim gözüm, kulağım canım, ekmeğim, aşım, suyum, tadım, tuzumdu. Onların güzelliğini asla unutmadım. Onlardan sonra gözüm uyku görmedi. Ah, ah! Hasretim ne kadar uzadı. Gözyaşlarım dinmez oldu. Keşke insanlar arasında onlara bakan gözler, onlarla süslenen gözkapakları yaratılmasaydı."

Mektup halifenin eline geçince Halife Me'mun cariyelerin her birine en güzel elbiseleri giydirmiş ve altmış bin dinar daha verip efendilerine göndermiş. Yemenli efendileri cariyelerinin geldiğini görünce sevinçten deliye dönmüş. Halifenin gönderdiği paradan

daha çok cariyelerinin dönüşüne sevinen Yemenli, ağızların tadını bozan ve birlikleri darmadağın eden ölüm gelene kadar cariyeleriyle mutluluk ve huzur dolu bir hayat sürmüş.

Kasap Verdan'ın Hikâyesi:
Hâkim bi-Emrillah zamanında Mısır'da Verdan adında bir adam varmış. Verdan koyun kasabıymış. Bir kadın her gün gelip Mısır dinarıyla iki buçuk dinar ağırlığında bir dinar getirir ve "Bana bir kuzu ver" dermiş. Yanında da eli sepetli bir hamal getirirmiş. Verdan dinarı kadından alıp koyunu verir, hamal koyunu yüklenir, kadın yoluna gidermiş. Ertesi gün kuşluk vakti yine kadın gelirmiş. Kasap bu kadından her gün bir dinar kazanırmış. Bir zaman bu böyle devam etmiş.

Verdan bir gün düşünüp kendi kendine "Bu kadın her gün bir dinar karşılığında benden bir kuzu alıyor. Yanılıp da bir gün bile gelmediği olmadı, bir gün bile dirhemle alışveriş yapmadı. Bu çok garip" diye düşünmüş. Bir gün kadın yokken hamalın ağzını yoklamış. Hamal "Ben bu kadına çok şaşırıyorum. Her gün senden bir dinara kuzu satın alıp bana taşıtıyor. Bir dinara da yiyecek, içecek, meyve, mum ve daha başka ihtiyaçlarını alıp sırtıma yüklüyor. Dinden çıkmış bir Hıristiyandan şarap alıp bir dinar da ona veriyor. Hepsini sırtlanıp vezirin bahçelerine varana kadar ardında yürüyorum. Daha sonra gözümü bağlayıp elimden tutuyor. Ayağımı bastığım yeri dahi göremiyorum. Nereye gittiğimi bilmiyorum. Bir süre sonra bana şuraya indir diyor. Orada başka bir sepet oluyor. Sırtımdaki sepeti indirip o boş sepeti bana alıyorum. Sonra elimden tutarak gözümü bağladığı yere geri getiriyor. Gözlerimdeki örtüyü çözdükten sonra on dirhem veriyor" demiş.

Kasap Verdan hamala "Allah o kadının yardımcısı olsun" demiş. Ancak merakı da iyice artmış. İçinde vesveseler dolaşmaya başlamış. Büyük sıkıntılar için-

de geceyi geçirmiş. Kendi kendine 'Sabah olunca her zamanki gibi gelip bir dinar verip kuzu alır ve hamala yükleyip giderse hemen dükkânı bir çocuğa bırakır, fark ettirmeden peşine düşerim" diye düşünmüş.

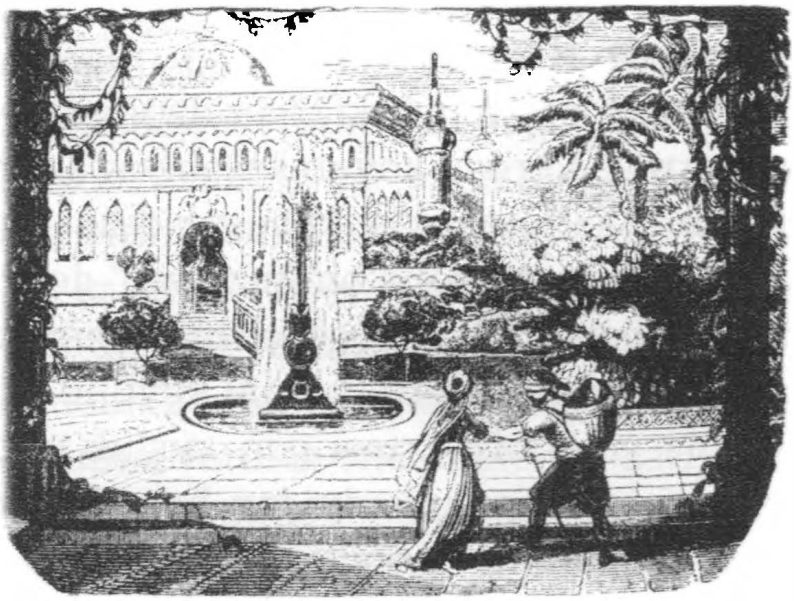

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

350. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kasap Verdan şöyle anlatır: Dükkânı bir çocuğa bıraktım ve fark ettirmeden takip etmeye başladım. Mısır'dan çıkana kadar gizlene gizlene peşlerinden gittim. Sonunda vezirin bahçelerine vardılar. Hemen bir yere saklandım. Hamalın gözlerini bağladıktan sonra yine peşine düşüp oradan oraya takip ettim. Nihayet bir dağa vardı. Büyükçe bir taşın yanına gelince sepeti hamalın sırtından indirdi. Hamalı götürüp geri dönene kadar bekledim. Gelince sepettekilerin tamamını çıkardı ve bir süre ortadan kayboldu.

Hemen taşın yanına vardım. Taşı biraz yerinden oynatıp arkasına geçtim. Ardında açık bir bakır kapı gördüm. Kapının önünde aşağıya doğru inen basamaklar vardı. Basamaklardan yavaş yavaş indim. Uzunca bir koridora ulaştım.

Koridor alabildiğine aydınlıktı. Biraz yürüyünce salon kapısına benzer bir şekil gördüm. Köşelerine şöyle bir yaslanınca gerçekten de bir kapı açıldı. Sofada kapının dışına doğru basamaklar vardı. Basamaklara tutunarak küçük bir sofaya ulaştım. Orada salona hâkim bir pencere vardı. Pencereden salona doğru şöyle bir bakınca o kadını gördüm. Kadın kuzuyu alıp parçalara ayırdıktan sonra tencereye doldurdu ve arta kalanları da koca bir ayının önüne attı. O tenceredeki kuzu etini pişirirken ayı önüne atılanları sildi, süpürdü. Tenceredeki et pişince de onlardan doyana kadar yedi. Kadın ayının önüne meyve, badem çıkardı. Şarap koydu. Kadehi doldurup içmeye başladı. Bir yandan da altından bir tas ile ayıya veriyordu. Belli ki ayıya âşıktı. İçimden "Şimdi tam zamanı" deyip aşağıya indim.

Yanımda keskin bir bıçak vardı. Yanlarına varınca kılları bile kıpırdamadı. Hemen ayının üstüne çöküp bıçağı boğazına dayadım. Hızlıca bastırıp başını bedeninden ayırdım. Öyle bir bağırdı ki sanki gök gürlüyor sandım. Kadın korku içinde olanları izliyordu. Ayının kesildiğini ve benim de elimde bıçak önünde durduğumu görünce çığlığı bastı. Korkudan ölecek sandım. "Verdan! İyiliklerin karşılığı bu mu olacaktı?" diye bağırdı. Ben "Ey nefsine düşmanlık eden ahmak kadın! Erkek bulamadın da ayıya mı âşık oldun?" diye çıkıştım. Başını öne eğdi, verecek cevap bulamadı. Başı bedeninden ayrılmış ayıyı düşünüyordu. "Verdan! Senden bir şey isteyeceğim. Ya isteğimi yerine getireceksin. Böylece sen de kurtulacaksın, ben de kurtulacağım...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

351. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

"Ya isteğimi yerine getireceksin. Böylece sen de kurtulacaksın, ben de kurtulacağım ve sonsuza kadar zengin yaşayacaksın. Ya da kabul etmeyip kendi sonunu hazırlayacaksın" dedi. Ben "Tamam, isteğini yerine getireceğim. Ne istiyorsun söyle!" deyince "Şu ayıyı kestiğin gibi beni de kes ve şu hazineden dilediğin kadar alıp yoluna git'" dedi. Ben hemen "Allah'a dönüp tövbe et. O zaman seninle evlenir ve ömrümüzün sonuna kadar bu hazineyle yaşarız" dedim. "Verdan, bu çok zor. Ben ondan sonra nasıl yaşarım? Vallahi, eğer beni öldürmezsen ben seni öldüreceğim. Beni buna zorlama. Benim son sözüm bu" dedi. "Seni

öldüreyim de böylece Allah'ın lanetini bul" deyip saçından tuttuğum gibi kafasını kestim. Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lanetini buldu.

Etrafa şöyle bir bakınca kralların bile sahip olamayacağı kadar altın, yüzük, inci gördüm. Hemen hamal sepetini alıp taşıyabileceğim kadar doldurdum. Üstünü iyice örtüp hazineden çıktım. Yürüye yürüye Mısır'ın kapısına kadar vardım. Birden Hâkim bi-Emrillah'ın adamlarından onunun bana doğru gelmekte olduğunu gördüm. Hâkim bi-Emrillah da arkalarındaydı. "Verdan!" diye seslendi. Ben "Buyurun sultanım" deyince "Ayı ile kadını öldürdün mü?" diye sordu. "Evet" dedim. Bunun üzerine halife "Başının üstündeki sepeti indir. İçin rahat olsun. Sepetin içindekilerin hepsi senindir. Hiç kimse karışamaz" dedi. Ben de sepeti indirip önüne koydum. Örtüyü açıp şöyle bir baktıktan sonra "Anlat bakalım! Neler oldu?" dedi. Olan bitenleri bir bir anlattım. Hâkim ben anlattıkça "Doğru söylüyorsun, doğru söylüyorsun" diyerek anlattıklarımı onaylıyordu. Sonra "Kalk, bizi oraya götür!" dedi.

Beraberce geri döndük. Ancak kapı kapalıydı. "Kaldır şunu Verdan! Bu hazineyi senden başka kimse açamaz. Çünkü hazine senin adına hazırlanmış" dedi. Ben "Vallahi, açmaya takatim yetmez" deyince "Yürü bakalım, Allah büyüktür" dedi. Kapıya yaklaşıp besmele çektim ve elimi uzatınca kapı birden açılıverdi. Sanki kuş gibi hafifti. Hâkim bi-Emrillah "İçeri gir. Ne var ne yok dışarı çıkar. Ayının ve kadının ölümünden sonra senden başkasının oraya girmesi mümkün değil. Hep bunu bekleyip duruyordum. Sonunda oldu" dedi. Bunun üzerine ben aşağı inip bütün hazineleri yukarı çıkardım. Hâkim hayvanları getirtip hepsini yükletti. Sepeti ve içindekileri bana verdi. Ben sepetimi alıp evime döndüm. Hemen çarşıda bir dükkân açtım.

Bu çarşı hâlâ durmakta ve Verdan çarşısı olarak bilinmektedir...

Tavus, At ve Boru Sahibi Bilginlerin Hikâyesi:
Evvel zaman içinde büyük bir hükümdar varmış. Hükümdarın güzeller güzeli üç kızı ve ay parçası bir oğlu varmış. Günlerden bir gün hükümdar, tahtında otururken yanına üç bilgin gelmiş. Birinin yanında altın bir tavus, diğerinin yanında bakır bir boru, ötekinin yanında da fildişi ve abanozdan bir at varmış. Hükümdar bilginlere "Bunlar nedir, ne işe yarar?" diye sormuş

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

352. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar bilginlere "Bunlar nedir? Ne işe yarar?" diye sorunca tavus sahibi "Bu tavus kuşu gece ya da gündüz her saat başı kanat çırpıp öter" demiş. Boru sahibi "Bu boru şehrin kapısının üstüne konulduğunda sanki bir muhafız gibi orada durur. Eğer şehre bir düş-

man girecek olsa düşmana bağırır. Onu bilir ve yakalar" demiş. At sahibi de "Efendim! Bu at üstüne binen insanı nereye isterse oraya götürür" demiş. Hükümdar "Bunları deneyene kadar size bir şey vermeyeceğim" demiş.

Önce tavus kuşunu denemiş. Aynen sahibinin anlattığı gibiymiş. Sonra boruyu denemiş. O da sahibinin anlattığı gibiymiş. İkisine dönüp "Dileyin benden ne dilerseniz" demiş. Bilginler "Sizden dileğimiz bizi kızlarınızla evlendirmenizdir" demişler. Üçüncü bilgin öne çıkıp hükümdarın önünde yeri öptükten sonra "Hükümdarım, bana da dostlarıma ihsan ettiğinizin aynısını ihsan edin" demiş. Hükümdar "Önce şu getirdiğin şeyi bir deneyelim" diye karşılık vermiş.

O esnada hükümdarın oğlu öne çıkıp "Babacığım, bu ata ben binip ne işe yaradığını deney eyim" demiş. Hükümdar "İstediğin gibi dene bakalım oğlum" demiş. Bunun üzerine hükümdarın oğlu kalkıp ata binmiş. Ayaklarıyla atı dehlediği halde at yerinden kıpırdamamış. Bunun üzerine oğlan at sahibine dönüp "Hani istediğim yere götürecekti" demiş. Atın sahibi kalkıp hükümdarın oğlunun yanına gelmiş ve ona atı hareket ettiren zembereği göstermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

353. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bilgin, hükümdarın oğluna atı hareket ettiren zembereği gösterip "Şu zembereği şöyle ovala" demiş. Hükümdarın oğlu zembereği eliyle ovalayınca at birden

yerinden fırlamış ve oğlanı gökteki bulutlara uçurmuş. Oğlan gözden kaybolmuş. Hükümdarın oğlu ne yapacağını şaşırmış. Ata bindiğine pişman olmuş. "At sahibi bilge, benim ölmem için tuzak kurmuş belli. Ancak Allah'tan başka güç, kuvvet yok" deyip bindiği atın uzuvlarını incelemeye başlamış. İncelerken atın sol omzunda horoz başına benzeyen bir şey fark etmiş. Aynı şey sağ omzunda da varmış. Oğlan "Şu iki topuzdan başka değişik bir şey yok" deyip eliyle atın sağ tarafındaki topuzu ovalamış. At iyice yükseğe doğru uçmaya başlamış. Bunun üzerine sağ taraftaki topuzu ovmayı bırakıp diğer taraftaki topuzu ovmuş. At birden yükselişe son verip alçalışa geçmiş. Yavaş yavaş yeryüzüne doğru inmiş. Oğlan sıkıca tutunuyormuş düşmemek için.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

354. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdarın oğlu sol taraftaki topuzu ovarak atı inişe geçirmiş. Yeryüzüne inmeye başlayıp da atın neleri yapabildiğini görünce kalbi sevinçle dolmuş. Böyle bir nimeti kendisine verdiği ve kendisini ölümden kurtardığı için Allah'a şükretmiş. Gün boyunca alçalışa devam etmiş. Çünkü at yükselirken yeryüzünden epey yükseğe çıkmış. İnerken atı istediği gibi idare etmeye başlamış. İstediği zaman indiriyor, istediği zaman çıkarıyormuş. Bu şekilde biraz inip biraz havalanarak attan hevesini alınca yeryüzüne doğru yönelmiş. Bilmediği, ömür boyu görmediği ülkelere ve şehirlere yukarıdan bakıyormuş.

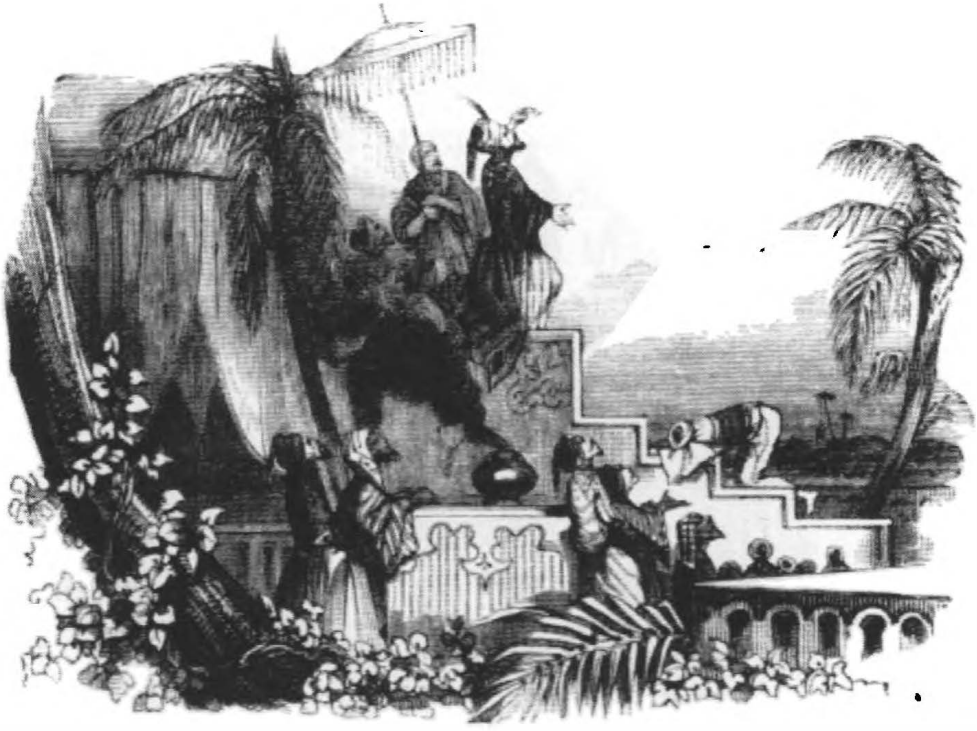

Gördüğü şehirler içinde güzel binalarla dolu bir şehir varmış. Şehir göz alıcı yeşilliklerin tam ortasına kuruluymuş. Etrafı nehirler ve ağaçlarla kaplıymış. İçinden "Keşke şu şehrin adını bilseydim. Hangi kıtada acaba?"

diye düşünmüş. Ardından şehrin etrafında dönmeye başlayıp etrafı iyice incelemiş. Bu esnada gündüz sona yaklaşmış, güneş batmak üzereymiş. Kendi kendine "Geceyi geçirmek için bundan daha güzelini bulamam. Bu gece burada kalayım. Sabah olunca aileme, yurduma döner başımdan geçenleri anlatırım, şu iki gözümle gördüklerimi haber veririm" demiş. Kimsenin görmeyeceği, kendisi ve atı için güvenli bir yer aramaya başlamış. Arayıp dururken birden şehrin ortasında göğe doğru yükselmiş harika bir saray görmüş.

Saray geniş surlarla çevriliymiş. Yüksek balkonları varmış. Şehzade "Burası çok güzelmiş" deyip atın aşağı doğru inmesini sağlayan topuzu ovmaya başlamış. İne ine sonunda sarayın çatısına inmiş. Atından inip Allah'a şükretmiş. Atın etrafında dönüp incelerken bir yandan da "Vallahi, seni icat eden bilgin çok mahirmiş. Allah yardım eder, ülkeme, aileme sağ salim döndürür ve babama kavuşturursa bu bilgine çok ihsanlarda bulunacağım" diyormuş.

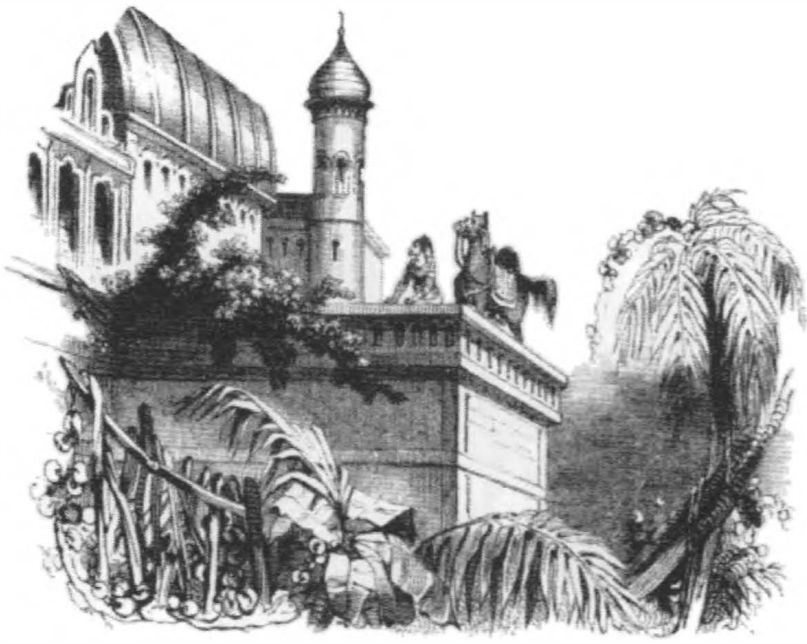

İnsanların uyuduğundan emin olana kadar sarayın terasında oturmuş. Babasının yanından çıkalı beri ağzına bir lokma koymamış olduğundan açlık ve susuzluktan iyice bitkin düşmüş. "Bu sarayda mutlaka

yiyecek bir şeyler vardır" deyip atı bir yere bırakmış ve yiyecek bir şeyler bulmak için etrafı dolaşmaya başlamış. Derken bir merdiven görmüş. Basamakları takip edip aşağı inmiş. Yerleri mermer döşeli bir meydana varmış. Meydana, yapımının güzelliğine hayran kalmış. Ancak sarayda hiçbir şey bulamamış, in cin top oynuyormuş. Şaşkınlıkla sağına soluna bakınmış. Nereye gideceğini bilememiş. Kendi kendine "En iyisi atımı koyduğum yere dönüp geceyi orda geçireyim. Sabah olunca atıma biner, giderim" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

355. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şehzade "En iyisi atımın yanında yatayım. Sabah olduğunda biner, giderim" diye düşünmüş. Ancak tam o esnada kendine doğru gelen bir ışık görmüş. Işığa iyice bakınca gelenlerin bir cariye topluluğu olduğunu fark etmiş. Aralarındaysa ayı bile kıskandıracak derece güzel bir kız varmış. Kız tam şairin dediği gibiymiş:

Gecenin karanlığında ansızın çıkageldi
Ufuktaki karanlığın ortasında sanki ay gibiydi
Ne yaratılışta ne de güzellikte
İnsanlar arasında benzeri bulunmayan bir güzeldi
Gözlerim onun güzelliğini görünce
Bağırıp insanı bir kan pıhtısından yaratan
Allah her türlü eksiklikten uzaktır
Allah'ım sen onu "Nas" ve "Felak" sureleriyle
Bütün insanların gözlerinden koru dedim

Kız, bu şehrin hükümdarının kızıymış. Babası onu çok severmiş. Bu sarayı da ona olan sevgisinden dolayı yaptırmış. Kız ne zaman canı sıkılsa cariyeleriyle beraber bu saraya gelir, sarayda bir iki gün veya daha fazla kalıp babasının sarayına dönermiş. Tesadüfen o gece de biraz dinlenip eğlenmek, açılmak için saraya gelmiş. Cariyeler arasında yürüyormuş. Yanında da kılıç kuşanmış bir hizmetçi varmış. Saraya girince halıları sermiş, buhurdanlıklarda tütsüler yakmış, eğlenceye başlamışlar.

Tam böyle eğlenceye dalmışlarken hükümdarın oğlu hizmetçinin üstüne atılıp tekmeyi basmış. Yere yatırıp kılıcını elinden almış. Ardından hükümdarın kızının yanındaki cariyelere saldırıp hepsini sağa, sola

dağıtmış. Hükümdarın kızı oğlanın güzelliğini görünce "Belki de dün beni babamdan isteyen ve babamın çirkin olduğunu iddia ederek reddettiği kişi sendin. Vallahi, babam bana yalan söylemiş. Bunu nasıl söyler? Oysa sen ne kadar güzel yüzlüsün" demiş.

Meğer Hint hükümdarının oğlu bu kızı babasından istemiş de oğlan çok çirkin olduğu için babası kabul etmemiş. Kızcağız da şehzadenin kendisini isteyen Hint hükümdarının oğlu olduğunu sanmış. Ona doğru koşup kucaklamış. Sarılıp öpmüş. Bunu gören cariyeler "Hanımefendim! Sizi babanızdan isteyen adam bu değildi. Çünkü o çok çirkindi. Oysa bu çok güzel. Sizi babanızdan isteyen ve babanızın reddettiği adam bunun hizmetçisi bile olamaz. Lakin hanımefendim, bu delikanlıda bir iş var!" demişler.

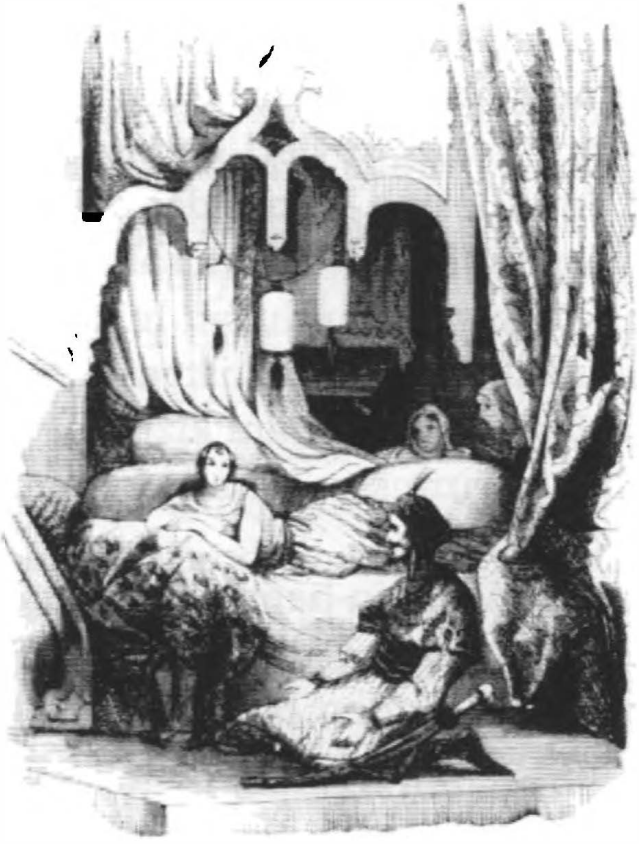

Ardından cariyeler yerde yatan hizmetçinin yanına gidip ayıltmışlar. Hizmetçi korku içinde yerinden sıçrayıp kılıcını yoklayınca elinde olmadığını fark etmiş. Cariyeler "Seni yere yatırıp kılıcını alan delikan-

lı hükümdarın kızıyla yan yana oturuyor" demişler. Hükümdar bu hizmetçiyi kızını zamanın türlü türlü kötülüklerinden, felaketlerinden koruması için görevlendirmiş imiş. Cariyelerin söylediklerini duyunca hemen kalkıp perdeye doğru gitmiş. Perdeyi kaldırınca hükümdarın kızıyla delikanlının yan yana oturup sohbet ettiklerini görmüş. Oğlana dönüp "Efendim, siz in misiniz, cin misiniz?" diye sormuş. Oğlan "Yazık sana! Hükümdar evlatlarını nasıl kâfir şeytanlarla bir tutarsın?" deyip kılıcı eline almış ve "Ben hükümdarın damadıyım. Beni kızıyla evlendirdi ve bana onunla karı koca olmamı emretti!" demiş. Bunu duyan hizmetçi "Efendim, eğer insan iseniz bu ancak size yakışırdı zaten. Buna en layık olan sizsiniz" demiş.

Ancak sonra hemen hükümdarın yanına koşmuş. Bir yandan bağırıp çağırıyor, üstünü başını parçalıyor, bir yandan da saçına, başına toprak saçıyormuş. Hükümdar hizmetçinin çığlıklarını duyunca "Ne oldu? İçimi ürperttin. Çabuk söyle!" demiş. Hizmetçi "Hükümdarım! Yetiş, kızına hükümdar oğlu suretine girmiş, insan kisvesinde bir cin musallat olmuş. Aman dikkat edin!" demiş. Bunu duyan hükümdar hizmetçiyi hemen oracıkta öldürmek istemiş. "Nasıl olur da görmezsin? Nasıl olur da adam kızımın yanına kadar gelebilir?" diye bağırmış ve hemen kızının olduğu saraya doğru yönelmiş.

Vardığında cariyelerin hepsinin ayakta beklediğini görmüş. "Kızıma ne oldu?" diye sormuş. "Efendim, biz kızınızla otururken birden bu ay yüzlü delikanlı üstümüze saldırdı. Ondan daha güzelini asla görmedik. Elinde keskin bir kılıç vardı. Sorunca bize sizin kızınızı onunla evlendirdiğinizi söyledi. Başka bir şey bilmiyoruz. İn midir, cin midir, onu da bilmiyoruz. Ancak iffetli ve ahlaklı birine benziyor" demişler.

Hükümdar bunları duyunca içindeki öfke biraz dinmiş. Gidip perdeyi hafifçe aralayarak şöyle bir bak-

mış. Oğlanla kızın yan yana oturup sohbet ettiklerini görmüş. Oğlan en güzel surette yaratılmış, tıpkı pırıl pırıl parlayan ay gibiymiş. Kızına olan kıskançlığından olacak, kendini daha fazla tutamayarak perdeyi kaldırmış ve elinde kılıçla ansızın gelen felaket gibi üstlerine atılmış. Delikanlı hükümdarı görünce "Bu mu senin baban?" diye sormuş. Kız "Evet" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

356. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı hükümdarın elinde kılıçla kendilerin doğru saldırdığını görünce "Bu mu senin baban?" diye sormuş. Kız "Evet" deyince oğlan hemen sıçrayıp ayağa kalkmış. Kılıcını eline alıp hükümdarın karşısında gürlemiş. Hükümdarı korkutmuş. Niyeti hükümdara saldırmakmış. Ancak hükümdar delikanlının kendisinden daha çevik olduğunu anlayınca kılıcını kınına sokmuş. Delikanlı kendine doğru gelince de ona güzellikle muamele ederek "Delikanlı sen insan mısın cin misin?" diye sormuş. Hükümdarın oğlu "Kızınız olmasaydı sizi öldürürdüm. Beni nasıl şeytanlarla bir tutarsınız. Ben Fars hükümdarının oğluyum. Ki onlar dileseler sizin hükümdarlığınızı elinizden alıp izzet ve saltanatınızdan alaşağı ederler, yurdunuzda neyiniz var, neyiniz yok alıp götürürler!" diye çıkışmış.

Hükümdar oğlanın bu sözlerinden biraz ürküp çekinerek "Eğer sen iddia ettiğin gibi hükümdar evladıysan sarayıma iznim olmadan nasıl girdin? Benim

yasağımı çiğneyip kızıma nasıl ulaştın? Üstelik kalkmış, kızımın kocası olduğunu ve benim seni kızımla evlendirdiğimi iddia ediyorsun. Ben ki kızımı benden istediklerinde sultanları, sultan çocuklarını öldürdüm. Şimdi seni benim azabımdan kim kurtaracak? Eğer kölelerimi ve hizmetçilerimi çağırıp onlara seni öldürmelerini emretsem derhal öldürürler. O zaman seni benim elimden kim kurtaracak?" demiş.

Hükümdarın sözlerini duyan delikanlı ona "Sana ve basiretinin azlığına şaşarım. Kızına benden daha iyi koca mı bulacaksın? Benden daha cesurunu, dengini, güçlüsünü gördün mü?" diye sormuş. Hükümdar hemen "Hayır, vallahi görmedim. Ancak kızıma şahitlerin huzurunda talip olmanı isterdim. Ki böylece ben seni onunla evlendirebileyim. Aksi takdirde seni gizlice evlendirecek olursam beni rezil edersin" demiş.

Delikanlı "Ne güzel söyledin! Ancak ey hükümdar iddia ettiğin gibi askerlerini, kölelerini ve hizmetçilerini başıma toplayıp beni öldürtürsen yine kendini rezil edersin. Çünkü insanların kimi sana inanır, kimi inanmaz. Benim bir teklifim var" demiş. Hükümdar "Neymiş o?" deyince delikanlı şöyle izah etmiş: "Ya seninle ben baş başa düello yaparız ve rakibini öldüren hükümdarlığa sahip olur. Ya da bana bu gece dokunmaz, serbest bırakır, sabah olduğunda askerlerinin, kölelerinin ve hizmetçilerinin karşısına çıkarırsın."

Daha sonra delikanlı "Bana onların sayısını söyle!" deyince hükümdar "Kırk bin atlı var. Bunların dışında bir o kadar da köle ve yardımcı adamlarım var" demiş. Hükümdarın oğlu "Gün doğunca beni onların karşısına çıkar!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

357. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı "Gün doğunca beni onların karşısına çıkar ve onlara 'Bu delikanlı benden kızımı istedi. Ancak bir şartı var, hepinizle teker teker düello edecek. Sizi yeneceğini ve ona karşı gelemeyeceğinizi iddia ediyor!' de. Sonra düello için beni onlarla baş başa bırak. Eğer beni öldürürlerse bu, senin için daha iyi ve namusun için daha temiz bir yoldur. Ancak ben onları yener ve alt edersem ancak benim gibi biri sizin gibi bir hükümdarın damadı olabilir!" demiş. Delikanlının bu sözleri hükümdarın hoşuna gitmiş ve teklifini kabul etmiş. Ancak sözleri ve bütün askerleriyle düello etme azmi de hükümdarı biraz ürkütmemiş değil.

Sonra hükümdar hizmetçiyi çağırmış, derhal vezire çıkmasını ve ona askerleri toplamasını, silahlarını kuşanıp atlarına binmeleri emrini iletmesini söylemiş. Hizmetçi vezirin yanına varıp hükümdarın emrini bildirmiş. Vezir de ordu başkanlarını ve devlet büyüklerini çağırtıp onlara silahlarını kuşanıp atlarına binmelerini ve meydana çıkmalarını emretmiş. Onlar böyle apar topar hazırlanırken hükümdar ve delikanlı sohbet etmeye devam ediyormuş. Hükümdar delikanlının aklına, konuşmasına ve edebine hayran kalmış.

Böyle muhabbet ederek sabah etmişler. Hükümdar kalkmış ve tahtına çıkıp ordusuna hazırlanmasını emretmiş. Delikanlıya da en güzel atlarından birini vermiş. Ancak delikanlı "Ben senin atını istemem. Ben ancak binip buraya geldiğim kendi atıma binerim" diyerek atı geri çevirmiş. Bunu duyan hükümdar "Senin atın da nerede?" diye sormuş. Delikanlı "Sarayın üstünde" diye cevap verince hükümdar "Sarayın nere-

sinde?" diye hayretle sormuş. "Çatısında" diye cevap vermiş delikanlı. Hükümdar bunu duyunca "İşte şimdi foyan ortaya çıktı. Yuh sana! At sarayın çatısına nasıl çıkar? Neyse, doğru musun, eğri misin, şimdi göreceğiz" demiş. Ardından adamlarından birine dönüp "Hemen saraya git ve çatıdakini buraya getir!" diye emretmiş.

İnsanlar delikanlının sözü karşısında şaşmış kalmışlar. Birbirlerine "Acaba bu at çatının merdivenlerinden nasıl inecek? Şimdiye kadar böyle bir şey duymadık" diyorlarmış. Hükümdarın saraya gönderdiği adam sarayın en yüksek çatısına çıkınca orada daha önce benzerini görmediği güzellikte bir at görmüş. Ancak yanına varınca atın abanoz ve fildişinden yapılma olduğunu fark etmiş. Hükümdarın yakın adamlarından bazıları da onunla birlikte gitmişlermiş. Atı görünce gülüşmeye başlamışlar. "Delikanlının çatıda diye bahsettiği at ancak böyle olur. Deli bu adam yahu. Neyse, işin aslı yakında ortaya çıkar" demişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

358. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdarın yakın adamları atı görünce gülmeye başlamışlar. "Delikanlının çatıda diye bahsettiği at ancak böyle olur. Deli bu adam yahu. Neyse, işin aslı yakında ortaya çıkar. Belki de bu atın büyük bir özelliği vardır" demişler. Atı ellerine alıp taşıyarak hükümdarın önüne getirip koymuşlar.

İnsanlar hemen atın etrafını sarmış, güzelliğine ve yapımına hayran kalmışlar. Eğeri ve yuları bile muhteşemmiş. Hükümdar da atı çok beğenmekle birlikte şaşkınlığını gizleyememiş. Delikanlıya dönüp "Delikanlı! Bu mu senin atın?" diye sormuş. "Evet, hükümdarım. Benim atım bu. Ondan neler göreceksiniz neler" deyince hükümdar "Al atını da bin bakalım!" demiş. Delikanlı "Askerler yanından uzaklaşmadıkça binmem" demiş. Bunun üzerine hükümdar askerlerine atın yanından bir ok atımı kadar uzağa gitmelerini söylemiş. Delikanlı hükümdara dönüp "Hükümdar! Şimdi iyi seyret. Gidip atıma binecek ve askerlerinin üstüne süreceğim. Onları sağa sola dağıtıp kalplerine korku salacağım" demiş. Hükümdar "Ne istersen yap. Onlara acıma. Çünkü onlar sana hiç acımayacak" diye karşılık vermiş.

Delikanlı atının yanına varıp üstüne binmiş. Askerler saf saf dizilmiş, birbirlerine "Delikanlı safların arasına girince mızraklarımızla durdurur, hakkından geliriz" diyorlarmış. İçlerinden biri "Vallahi, bu bir felaket olur. Şu güzel yüzlü, selvi boylu delikanlıyı nasıl öldürürüz?" deyince öteki "Ona ulaşmanız hiç de kolay olmayacak bence. Delikanlı kendine güveniyor ve kendini cesur görüyor ki böyle bir şeye kalkışmış" diye cevap vermiş.

Hükümdarın oğlu atına oturunca atın yükselmesini sağlayan topuzu ovmuş. Etrafındaki meraklı insanlar delikanlının ne yapmak istediğini anlamak için gözlerini dört açmış, seyrediyorlarmış. At biraz titreyip sallanmaya başlamış. Atların yaptığı en garip hareketleri bile yapmış. Sonra karnı havayla dolunca yükselip havalanmaya başlamış. Hükümdar atın havalanıp uçtuğunu görünce askerlerine "Tutun şunu, kaçırmayın!" diye bağırmış. Vezir ve naipleri hükümdara "Hükümdarım! Uçan kuşa yetişilir mi? Bu adam ancak bir sihirbaz. Allah sizi ondan korudu. Onun için, sizi elinden kurtaran Allah'a şükredin!" demişler. Bu-

nun üzerine hükümdar delikanlının uçup gidişinin ardından sarayına dönmüş.

Sarayına dönünce kızının yanına varıp delikanlının meydanda yaptıklarını anlatmış. Kızının delikanlıdan ayrıldığı için çok üzüldüğünü fark etmiş. Daha sonra kızcağız şiddetli bir hastalığa tutulup yataklara düşmüş. Babası kızını kucağına alıp gözlerinin arasından öpmüş ve "Kızım! Allah'a şükret! Çünkü O bizi böyle hilekâr bir sihirbazın elinden kurtardı" deyip delikanlının yaptıklarını, havaya nasıl yükseldiğini tekrar tekrar anlatmış. Ancak kız, babasının söylediklerini dinlememiş, hıçkırıklara boğulup "Vallahi, Allah bizi birbirimize kavuşturana kadar ne yiyeceğim ne de içeceğim" demiş. Bunu duyan babasını büyük bir endişe almış. Kızının haline çok üzülüyormuş. Kalbi kızının bu haline dayanamıyormuş. Ona ne kadar şefkatle yaklaşsa da bu, kızının delikanlıya olan özlemini artırmaktan başka bir şeye yaramıyormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

359. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar, kızının durumuna çok üzülüyor, ne kadar şefkatle yaklaşsa da bu, ancak onun delikanlıya olan özlemini artırıyormuş. Hükümdarın oğluna gelince havaya yükselip kendi başına kalınca kızın güzelliğini hatırlamış. Hükümdarın dostlarına şehrin, hükümdarın ve kızının adını sormuş. Şehrin adı San'a imiş. Yola devam etmiş. Nihayet babasının şehrinin üstüne varınca

şehrin etrafında döndükten sonra babasının sarayına varmış. Sarayın çatısına inip atını oraya bırakmış. İçeri babasının yanına girmiş. Hükümdar, oğlundan ayrı kaldığı için çok üzgün ve dertli görünüyormuş. Birden oğlunu karşısında görünce hemen yerinden fırlayıp oğluna sımsıkı sarılmış. Sevinçten aklı başından gitmiş.

Sonra oğlan babasıyla yan yana oturup konuşmaya başlamış. "Babacığım! Ona ne oldu?" diyerek atı yapan bilgini sormuş. Babası "O bilgine de onu gördüğüm güne de lanet olsun. O değil mi bu ayrılığa sebep olan? Oğlum, sen gideli beri hapiste" diye cevap vermiş. Bunu duyan oğlan hemen bilgenin serbest bırakılmasını ve hapisten çıkarılıp huzuruna getirilmesini istemiş.

Atın sahibi bilge, hükümdarın huzuruna getirilince hükümdar ona çok iyi davranmış. Lütuf ve ihsanlarda bulunmuş. Ancak kendisini kızıyla evlendirmediği için bilge hükümdara çok kızgın ve atı yaptığına da pişmanmış.

Daha sonra hükümdar, oğluna dönüp "Bence sen bundan sonra bu ata hiç yaklaşma. Hatta bu günden sonra asla ona binme. Çünkü sen onun neler yapacağını bilmezsin. Tehlikeli olabilir" demiş. Daha önce oğlan babasına San'a hükümdarının kızı ve babasıyla aralarında geçenleri anlattığından "Eğer o hükümdar seni öldürmek isteseydi öldürürdü. Ancak şükret ki ecelin gelmemiş" demiş.

Ancak aradan biraz zaman geçince oğlan San'a hükümdarının kızının aşkından yerinde duramaz olmuş. Kalkıp atının yanına gitmiş ve sırtına binmiş. Atın yükselmesini sağlayan topuzu eliyle ovalayınca at birden havaya uçmuş. Bulutların ardına kadar yükselmiş. Sabah olduğunda oğlunu arayan hükümdar onu yerinde bulamamış. Merakla sarayın en tepesine çıkmış. Gökyüzüne doğru bakınca oğlunun havaya doğru yükseldiğini görmüş. Oğlundan yine ayrıldığı için çok üzülmüş. Atı alıp saklamadığına çok pişman olmuş.

Kendi kendine "Vallahi, eğer oğlum dönecek olursa onu bir daha asla bu atla yalnız bırakmayacağım. Ne yapacağı belli olmuyor bu oğlanın" deyip ağlamaya, inleyip feryat etmeye başlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

360. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar oğlunun üzüntüsünden dolayı ağlayıp inlemeye, feryat etmeye devam ededursun; oğlu havada uça uça nihayet San'a şehrinin üstüne ulaşmış. Daha önce indiği yere inmiş. Gizlice yürüyerek hükümdarın kızının odasına gitmiş. Ancak kızı odasında bulamamış. Ne kendisi ne de cariye ve hizmetçileri oradaymış. Bunu hiç beklemiyormuş. Sarayın her tarafını dolaşıp bulmaya çalışmış. Nihayet kızı daha önce beraber olduğu salondan başka bir yerde bulmuş. Zavallı kız yataklara düşmüş, etrafında cariyeler ve hizmetçiler toplanmıştı. İçeri girip selam vermiş.

Kızcağız delikanlının sesini duyunca hemen ayağa fırlayıp boynuna atılmış. Sımsıkı sarılıp gözlerinden öpmeye başlamış. Delikanlı "Hanımefendiciğim, beni bunca zamandır yalnız bıraktın" diye sitem edince kız "Asıl sen beni yalnız bıraktın. Eğer yokluğun daha fazla sürseydi hiç şüphe yok, sensizlikten ölürdüm" diye çıkışmış. Delikanlı "Ya sen babanla aramızda olanlara ve bana yaptıklarına ne dersin? Eğer benim sana olan aşkım olmasaydı bakanlara ibret olsun diye onu öldürürdüm. Ancak senin hatırına onu seviyorum" demiş. Kız "Beni nasıl bırakıp gittin? Sensiz ben nasıl yaşarım hiç düşünmedin mi?" diye sormuş. Delikanlı "Bana uyup sözümü dinler misin?" deyince kız "Ne istersen söyle! Seninle her şeye varım ben. Sana asla karşı gelmem" demiş. Bunun üzerine delikanlı "Birlikte benim yurduma gidelim" demiş. Kız "Seve seve gelirim" cevabını vermiş. Bunu duyan delikanlı sevinçten çılgına dönmüş.

Daha sonra sarayın çatısına çıkıp atına binmiş. Kızı da terkisine almış. Birbirlerine sıkıca tutunmuşlar. At bunları havaya uçurmuş. Bunu gören cariyeler çığlığı basmış, hemen kızın babasıyla annesini olanlardan haberdar etmişler. Onlar da koşarak çatıya çıkmışlar.

Hükümdar kızla oğlanı uçuran, abanozdan yapılma atın arkasından bakakalmış. Hükümdar zaten delikanlı konusunda huzursuz ve tedirginmiş, böyle olunca tedirginliği ve huzursuzluğu iyice artmış. Delikanlının ardından "Ey hükümdarın oğlu! Ne olursun! Allah için bana ve karıma acı da bizi kızımızdan ayırma!" diye bağırmış. Ancak delikanlı buna karşılık vermemiş.

Delikanlı kızın da ana babasından ayrıldığına pişman olduğunu sanıp "Seni anne ve babanın yanına geri götüreyim mi?" diye sormuş. Kız "Efendim! Vallahi, benim muradım bu değil. Benim tek isteğim nerede olursam olayım, seninle beraber olmak. Çünkü ben senin aşkınla her şeyden geçtim. Anamdan ve babamdan bile" demiş. Delikanlı bunu duyunca çok sevinmiş ve kızı rahatsız etmemek için atını yavaşça sürmeye başlamış. Derken içinden bir nehrin aktığı yeşil bir otlak görmüşler. Oraya inip karınlarını doyurduktan sonra tekrar ata binmişler. Kızın düşmesinden korktuğu için ata iyice bağladıktan sonra hareket etmişler.

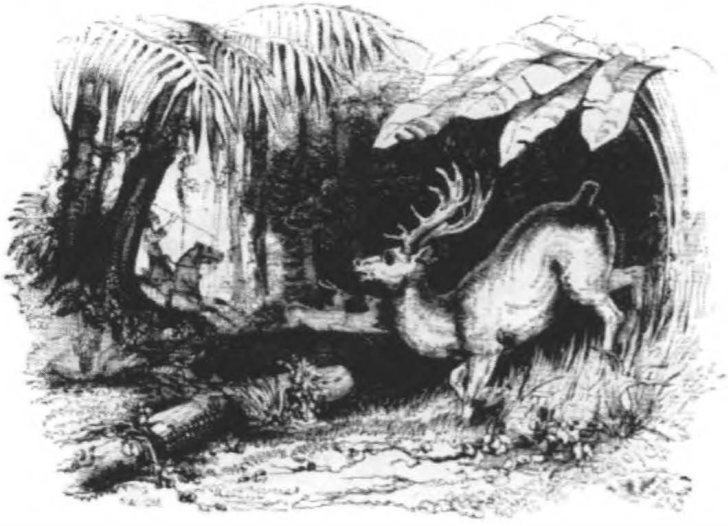

Sonunda delikanlının babasının şehrine varmışlar. Delikanlı sevinip kıza saltanat ve mülkünün uzandığı yerleri ve babasının mülkünün onun babasının mülkünden daha büyük olduğunu göstermek istemiş ve kızı babasının gezip dolaştığı bahçelerden birine indirmiş. Orada babası için hazırlanmış bir kulübe-

ye götürmüş. Abanoz atı kulübenin kapısının önüne durdurmuş. Kıza, ata iyi bakmasını tembihleyip "Buraya otur. Ben sana bir elçi göndereceğim. Önce senin için bir köşk hazırlasın diye babama gideceğim. Daha sonra gelip sana mülkümüzün uzandığı yerleri göstereceğim" demiş. Bunu duyan kız çok sevinmiş, "Sen bilirsin" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

361. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlının sözlerini duyan kız çok sevinmiş ve "Nasıl istersen" demiş. Kızın öyle sessiz sedasız, törensiz, kutlamasız şehre girmesinin uygun olmayacağını düşünen delikanlı, kızı orada bırakıp doğruca babasının şehrine gitmiş. Babasının yanına girince babası onu gördüğüne çok sevinmiş. Delikanlı "Daha önce bahsettiğim hükümdarın kızını getirdim ve şehrin dışındaki bahçelerden birinde bıraktım. Sana onun için bir karşılama töreni hazırlatmanı, askerlerini ve devlet erkânını onu karşılamak üzere çıkarmanı söylemek için geldim" demiş. Babası "Seve seve" deyip derhal şehir halkına şehri en güzel süslerle süslemelerini emretmiş. O, askerleri ve devlet büyükleri en görkemli elbiselerini giyinip kuşanmışlar. Hükümdar, adamlarına kız için yeşil, kırmızı ve sarı ipekle bezenmiş bir oda hazırlanmasını emretmiş. Hizmet için Hint, Rum ve Habeşli cariyeleri hazır etmiş. Her yeri hazinelerle donatmış.

Delikanlı onları o halde bırakıp bahçeye gitmiş. Ancak bahçede kızı bıraktığı kulübeye girince ne kızı ne de atı bulamamış. Her yeri aramasına rağmen ikisinin de izine rastlamamış. Yüzünü gözünü tırmalayıp elbiselerini parçalayarak bahçenin etrafında dört dönmeye başlamış. Adeta aklını kaybetmiş gibi olmuş.

Biraz sonra kendini biraz toparlayınca kendi kendine "Ben ona hiçbir şey öğretmediğim halde atın sırrını nasıl çözdü? Belki de atı yapan bilgin tesadüfen bunu gördü ve babamın kendisine yaptıklarının intikamını almak için ata el koydu" diye düşünmüş. Ardından bahçe bekçilerini çağırıp oraya birilerinin gelip gelmediğini sormuş. "Farslı bilginden başka bahçeye gireni görmedik. O da şifalı bitkilerden toplamak için gelmiş" demişler. Bekçilerin sözünü duyunca hemen kızı alanın o atın sahibi bilgin olduğunu anlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

362. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı, bekçilerin dediklerinden cariyeyi götürenin o atın sahibi bilgin olduğunu anlamış.

Kader bu ya, delikanlı cariyeyi bahçeye bırakıp hazırlıkları tamamlamak için babasının yanına gidince Farslı bilgin şifalı bitki toplamak üzere bahçeye gelmiş. Birden her yanı kaplayan bir misk kokusu almış. Güzel koku kızdan geliyormuş. Bilgin kokuyu takip edince kızın beklediği kulübeye varmış. Kendi elleriyle yaptığı atın kapının önünde durduğunu görünce se-

vincinden kalbi yerinden fırlayacak gibi olmuş. Çünkü onu elinden kaçırdığı için çok üzgünmüş. Ata yaklaşıp her yanını iyice yoklamış ve sapasağlam olduğuna emin olmuş. Tam binip gitmek üzereyken "Hükümdarın oğlu bu atla ne getirmiş bir bakayım" diyerek kızın beklediği kulübeye girmiş.

Bir köşede oturan, apaçık gökyüzünde doğan güneş gibi güzel kızı görmüş. Sonra kızın bir törenle şehre sokulması gerektiğini düşünerek şehre dönmek istemiş. Ancak kız "Sen kimsin?" diye sorunca bilgin "Hanımefendim, ben hükümdarın oğlunun elçisiyim. Sizi şehrin yakınındaki başka bir bahçeye nakletmem için gönderdi beni" diye cevap vermiş. Bilginin dediklerine inanan kız kalkıp peşinden gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

363. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bilginin söyledikleri kızın aklına yatmış. İnanıp peşine düşmüş. Elini bilginin eline uzatmış ve "Babacığım, ben şimdi neye bineceğim?" diye sormuş. Bilgin "Hanımefendim, şu seni getiren ata binersin" deyince kız "Ben ona tek başına binemem" demiş. Bunu duyan bilgin, kızın kendisine tamamen inandığını anlamış. Gülümseyerek "Ben senin yanına binerim" deyip ata binmiş ve kızı da ardına bindirip düşmemesi için sıkıca bağlamış. Kızcağız bilginin niyetini anlayamamış..

Bilgin atı uçuran topuzu hareket ettirince atın karnı havayla dolmuş ve hareket edip kıpırdamaya baş-

lamış. Ardından havaya uçmuş ve şehrin üstünde görülmez olmuş. Kızcağız "Be hey adam! Hükümdarın oğlu beni nereye götürmeni söylemişti?" diye sormuş. Bilgin "Yüzünü şeytan görsün onun. Adinin, pisliğin teki o!" diye çıkışmış. Kız hemen "Yazıklar olsun sana! Efendinin emrine nasıl karşı gelirsin?" diye atılmış. Ancak bilgin "O benim efendim değil. Benim kim olduğumu biliyor musun?" diye sormuş. Kız "Sen kendini bana nasıl tanıttıysan ben ancak onu bilirim" demiş.

Bilgin "Benim söylediklerim hem seni hem de hükümdarın oğlunu tuzağa düşürmek içindi. Onca zamandır şu altındaki attan dolayı perişan haldeydim. Çünkü o benim sanatım. Hükümdarın oğlu buna el koydu. Ancak şimdi hem seni hem de atımı aldım. O benim kalbimi nasıl yaktıysa ben de onun kalbini yakacağım. Bundan sonra atıma asla sahip olamaz. Gözün aydın, için rahat olsun. Ben senin için ondan daha iyiyim" demiş. Kız, bilginin söylediklerini duyunca dövünmeye başlamış "Ah, ah! Ne sevgilime kavuşabildim ne de anamın, babamın yanında kalabildim" diyerek başına gelenlere ağlamaya başlamış.

Bilgin atını süre süre Rum beldelerinin üstüne gelmiş. Ağaçlar ve nehirlerle dolu, yemyeşil bir otlak görmüş. Oraya inmeye karar vermiş. Otlak, bir şehrin ya-

kınındaymış. Şehirde de şanı yüce bir sultan varmış. Tesadüf bu ya o gün sultan hem avlanmak hem de eğlenip dinlenmek için şehirden çıkmış imiş. Bunların indiği otlağı gezip dolaşırken birden bilgin ve kız ile yanlarındaki atı görmüş. Bilgin daha ne olduğunu anlamadan birden sultanın köleleri üstlerine saldırmış, kızı ve atı da alarak sultanın yanına götürmüşler. Hepsini sultanın huzuruna dikmişler.

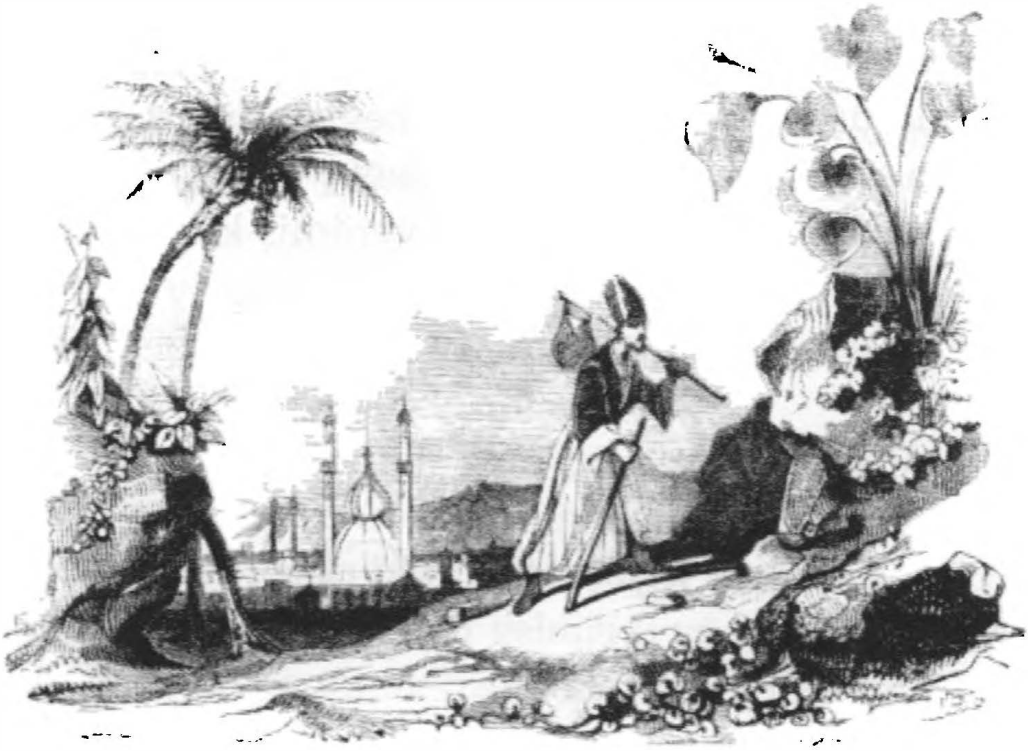

Sultan bir çirkin yüzlü, ihtiyar bilgine bir güzel yüzlü kıza bakmış. Sonra kıza dönüp "Hanımefendim, senin bu ihtiyarla ne işin var?" diye sormuş. Bilgin hemen kızdan önce atılarak "O benim karım ve amcamın kızı!" diye cevap vermiş. Ancak bunu duyan kız bilgini yalanlayarak "Sultanım, ben onu tanımıyorum. O benim kocam falan değil, tuzak kurarak beni zorla kaçırdı" demiş. Sultan bunu duyunca bilginin öldürülesiye dövülmesini, sonra da şehre götürülüp zindana atılmasını emretmiş. Aynen dediği gibi yapmışlar. Sultan ise kızcağızı ve atı almış. Ancak atın nasıl hareket ettirileceğini bilememiş.

Hükümdarın oğluna gelince, hemen yolculuk için hazırlanmış ve ihtiyaç duyduğu şeyleri yanına alıp yola çıkmış. Hali hiç de iyi değilmiş. Peşlerine düşüp ülke ülke, şehir şehir dolaşmış. Önüne gelene abanoz atı soruyormuş. Abanoz at lafını duyan herkes önce şaşırıyor, sonra da burun kıvırıp sırtını dönüyormuş. Bir süre böyle devam etmiş. Onca sorup soruşturmaya, didik didik aramaya rağmen ne bir iz görmüş ne bir haber duymuş. Sonra kızın babasının şehrine varıp onlara da sormuş. Ancak onların da hiçbir şeyden haberi yokmuş. Babasıysa kızının ayrılığından dolayı çok üzgünmüş. Oradan çıkıp Rum beldelerine yönelmiş. Arayıp soruşturmaya devam etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

364. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdarın oğlu Rum diyarına yönelmiş. Araştırıp soruşturmaya devam etmiş. Tesadüf bu ya bir gün, bir handa konaklamış. Bir tüccar grubunun oturup sohbet ettiklerini görünce yakınlarına varıp oturmuş. Kulak verip dinleyince birinin "Çok tuhaf bir şey gördüm dostlarım" dediğini duymuş. Yanındakiler "Neymiş o?" deyince "Filanca şehir taraflarına gitmiştim. –Bilginin kızcağızı götürdüğü şehirden bahsediyormuş– Halkının garip bir olaydan bahsettiğini duydum. Dediklerine göre şehrin sultanı günlerden bir gün ava gitmiş. Yanında da yakın dostlarından ve devlet büyüklerinden bir grup varmış. Çöle doğru çıktıklarında

yemyeşil bir otlağa varmışlar. Orada bir adam görmüşler. Yanında da bir kadın ile abanozdan bir at duruyormuş. Adam suratına bakılamayacak kadar çirkinmiş. Kadınsa güzel mi güzel, endamı yerinde, ay parçası bir kızcağızmış. At, abanozdan yapılmaymış. Ancak hiç kimse ondan daha güzelini görmemiş" demiş.

Arkadaşları "Sultan bunlara ne yapmış?" diye sorunca Tüccar "Sultan adamı çağırıp kızı sormuş. Adam, o benim karım ve amcamın kızı, diye iddia etmiş. Ancak kız onu yalanlayınca sultan kızı alıp adamı bir güzel dövdürmüş ve zindana atılmasını emretmiş. Abanoz ata gelince ona ne olduğunu bilmiyorum" demiş.

Tüccarların bu konuştuklarını duyan delikanlı onlara doğru iyice yaklaşıp nazikçe ve kibarca bahsettikleri şehrin ve sultanının adını sormuş, onlar da söylemişler. Delikanlı şehrin ve sultanının adını öğrenince o geceyi sevinç içinde geçirmiş.

Sabah olunca hemen yola çıkmış. Hiç durmadan yol alıp sonunda şehre ulaşmış. Tam girmek üzereyken şehrin kapıcıları bunu alıp neyin nesi, kimin fesi olduğunu, bu şehre neden geldiğini ve hangi sanatta mahir olduğunu sormak üzere sultanın huzuruna götürmek istemişler. Zira bu sultanın âdeti böyleymiş. Şehre gelen yabancılara kim olduklarını, hangi sanatla meşgul olduklarını sorarmış. Hükümdarın oğlu şehre akşam vakti girmiş. O vakitteyse sultanın huzuruna çıkması, onunla konuşup görüşmesi mümkün değilmiş. Onun için kapıcılar bunu alıp zindana götürmüşler. Ancak zindan bekçileri onun güzelliğini görünce zindana sokmayıp yanlarına oturtmuşlar. Yemekleri gelince onun da karnını doyurmuşlar. Yiyip içtikten sonra muhabbet etmeye başlamışlar.

Delikanlıya "Nerelisin?" diye sormuşlar. "Fars diyarından, Kisra'nın ülkesindenim" deyince gülmeye başlamışlar. Birisi "Farslı! Ben birçok Farslıyla konuşup görüştüm. Ancak şu zindandaki Farslıdan daha yalan-

cısını görmedim" demiş. Diğeri "Ben de ondan daha çirkinini görmedim" demiş. Bunun üzerine delikanlı "Yalancı olduğunu nereden anladınız?" diye sormuş. Şöyle cevap verdiler: "Kendisinin bilgin olduğunu iddia ediyor. Sultan onu ava giderken yol üstünde görmüş. Yanında da eşsiz güzellikte, endamı yerinde bir kız varmış. Bir de siyah abanozdan bir at varmış. Biz şimdiye kadar o attan daha güzelini görmedik. Kızı soracak olursan şimdi sultanın yanında. Sultan onu çok sevdi. Ancak kız deli. Eğer zindandaki adam, iddia ettiği gibi bilgin olsaydı kızı tedavi ederdi. Sultan da onun iyileşmesi için çalışıyor. Tek derdi onun iyileşmesi. Abanoz at şimdi sultanın ambarında. Çirkin suratlı adamsa bizim zindanda. Gece olunca sürekli ağlayıp duruyor. Bizi de uyutmuyor."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

365. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Zindan görevlileri bilginin halini, ağlayıp sızladığını söyleyince delikanlı hemen bir plan kurmuş. Zindan bekçileri uyumak istediklerinde onu zindana sokup kapıyı üstünden kapatmışlar. Delikanlı bilginin ağlayışını, Farsça dövünüp feryat edişini duymuş. Şöyle diyordu: "Yazıklar olsun bana! Hem kendime hem de hükümdarın oğluna kötülük ettim. Kızı koyuvermediğim için amacıma da ulaşamadım. Hepsi benim kötü planlarım yüzünden oldu. Hak etmediğim ve benim gibisine layık olmayan şeylere talip oldum. Kendisine layık olmayan şeylerin peşine düşenler benim durumuma düşerler."

Delikanlı bilginin sözlerini duyunca Farsça konuşarak "Ne zamana kadar inleyip feryat edecek, kendini harap edeceksin? Bu başına gelenler acaba sadece senin başına mı geldi?" diye sormuş. Bilgin delikanlının sözlerini duyunca delikanlıya içi ısınıp halinden ve çektiklerinden yakınmış.

Sabah olunca zindan görevlileri delikanlıyı alıp sultanın huzuruna götürmüşler. Şehre dün geldiğini ve o vakitte sultanın huzuruna giremeyeceği için şimdi getirdiklerini söylemişler. Sultan "Nerelisin, adın ve mesleğin nedir? Şehrimize neden geldin?" diye sormuş. Delikanlı "Adım Farsçada Horce'dir. Fars diyarındanım. Tıp ilmiyle uğraşan ilim ehlindenim. Hasta ve delileri tedavi ederim. Bunun için kıtalar, şehirler dolaşırım. Böylece ilmime ilim katarım. Bir hasta gördüğümde hemen onu tedavi ederim. Benim mesleğim bu" demiş.

Sultan bunları duyunca çok sevinmiş. "Ey seçkin bilge! Tam da zamanında geldin" deyip kızdan bahsetmiş. "Eğer onu tedavi edip iyileştirecek olursan sana

ne istersen veririm" demiş. Bunu duyan delikanlı "Allah saltanatınıza güç versin. Onun deliliğiyle ilgili ne gördüyseniz bana anlatın ve ne zamandan beri delilik belirtileri var, onu, atı ve bilgini nasıl buldunuz, söyleyin" demiş.

Sultan olan biteni başından sonuna anlattıktan sonra "Bilgin zindanda" demiş. Delikanlı "Yanlarındaki ata ne oldu?" diye sormuş. Sultan "Benim yanımda, kulübelerden birinde muhafaza altında" demiş. Delikanlı kendi kendine "Ben en başta atı arayıp bulmalıyım. Eğer ata bir şey olmamışsa istediğim her şeyi yaparım. Yok, eğer at bozulmuşsa o zaman canımı kurtaracak başka hileler bulurum" diye düşünmüş.

Sultana dönüp "Sultanım! Önce şu ata bir bakayım. Belki onda kızın iyileşmesini sağlayacak bir şeyler bulabilirim" demiş. Sultan "Tabi, neden olmasın" diyerek delikanlıyı elinden tutup atın yanına götürmüş. Delikanlı atın etrafında dönmeye başlamış. Ata iyice bakıp inceleyince hiçbir şey olmamış olduğunu, sapasağlam durduğunu görmüş. Buna çok sevinmiş ve "Şimdi kızın yanına gitmek istiyorum. Bakalım neyi varmış. Umarım Allah onu benim elimle ve atın sayesinde hastalığından kurtarır" demiş. Ata iyi bakılmasını söyleyip sultanla birlikte kızın odasına gitmiş.

İçeri girince kızın her zamanki gibi dolanıp durduğunu, bir o yana bir bu yana gittiğini görmüş. Delilik filan yokmuş. Yanına kimseyi yaklaştırmak istemediği için böyle yapıyormuş. Delikanlı onu böyle görünce "Korkma, rahat ol" deyip şefkatle yaklaşmış. Kendini tanıyana kadar ona güzelce davranmış. Delikanlının kim olduğunu anlayan kız sevinçten bir çığlık atmış ve ardından bayılmış. Ancak sultan delikanlıdan korktuğu için bağırdığını sanmış. Delikanlı hemen kızın kulağına eğilip "İkimizin canını da kurtarmak istiyorsan biraz daha katlanıp sabret" demiş. Kız "Tamam" deyince yanından çıkmış. Sevinerek sultanın yanına

gelmiş ve "Onun derdini de devasını da buldum. Sizin için tedavi ettim. Şimdi gidin yanına. Ancak güzelce konuşun. Şefkatle yaklaşın. Onu sevindirecek şeyler söyleyin. O zaman amacınıza ulaşırsınız" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

366. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdarın oğlu kendisini bilge doktor diye tanıtıp kızın odasına girmiş ve kendisini kıza tanıttıktan sonra ona planından bahsetmiş. Kız "Tamam" deyince sultanın yanına gidip "Sultanım şimdi kızın yanına gidebilirsiniz. Ancak ona yumuşak sözler söyleyin. O zaman amacınıza ulaşırsınız" demiş. Bunun üzerine sultan kalkıp kızın yanına gitmiş. Kız sultanı görünce ayağa kalkıp yeri öpmüş. Bunu gören sultan çok sevinmiş. Cariyeler ve hizmetçilere kızın emrine amade olmalarını, hamama götürüp onun için ipekten elbiseler hazırlamalarını emretmiş. Cariye ve hizmetçiler gelip kıza selam vermişler. Kız, selamlarına güzelce karşılık vermiş. Daha sonra kızı hamama götürüp bir güzel yıkamış, ipek elbiseler giydirip boynuna mücevher gerdanlıklar takmışlar. Hamamdan çıkınca kız ayın on dördü gibi parlıyormuş.

Sultanın yanına varıp selam verdikten sonra yeri öpmüş. Bunu gören sultan çok sevinmiş. Hükümdarın oğluna dönüp "Bütün bunlar senin sayende oldu. Allah senin hayırlarını çoğaltsın" demiş. Delikanlı "Hastalığından tamamen kurtulması için bütün yakın adam-

larını ve askerlerini alıp onu bulduğunuz yere gidin. Onların yanında bulduğunuz abanoz atı da yanınıza alın. Çünkü benim ona bulaşan şeyi sıkıca bağlayıp hapsetmem ve öldürmem gerekiyor ki bir daha asla geri dönmesin" demiş. Sultan buna hiç itiraz etmeden "Tamam" demiş ve abanoz atı çıkarıp Farslı bilgin ile kızı buldukları yeşil otlağa doğru yola çıkmış. Delikanlının ne yapmak istediğini bilmeden atına binmiş ve kızı da yanına almış.

Otlağa vardıklarında kendini bilge doktor olarak tanıtan delikanlı kızın ve atın sultan ve askerlerden alabildiğine uzağa konulmasını emretmiş. Sultana dönüp "İzninizle ben şu illeti yakalayıp hapsedeyim de bir daha asla musallat olmasın. Şimdi gidip abanoz ata binecek, kızı da terkime alacağım. Böyle yapınca at titreyip yürümeye başlayacak. Hatta sizin yanınıza kadar gelecek" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

367. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı Rum sultanına "At size kadar gelecek. İşte o zaman iş bitmiş olacak. Ona dilediğinizi yapabilirsiniz" demiş. Sultan bunu duyunca çok sevinmiş. Daha sonra delikanlı ata binmiş, kızı da arkasına bindirmiş. Sultan ve bütün askerleri onlara bakıyorlarmış. Kızı ata sıkıca bağladıktan sonra uçuş topuzunu ovalamış. At birden kendilerine bakan askerlerin gözleri önünde bunları havaya uçurmuş ve gözden kay-

bolmuş. Sultan gün ortasına kadar dönmelerini beklemiş ancak dönmemişler. Umudu kesip yaptığına çok pişman olmuş. Kızdan ayrılmış olmanın verdiği üzüntüyle askerlerini toplayıp şehre dönmüş.

Onlar şehirlerine dönedursunlar delikanlı sevinç içinde babasının şehrine doğru yönelmiş. Sonunda şehre varıp kızla birlikte saraya inmiş. Artık her ikisi de güvendeymiş. Hemen anne ve babasının yanına varıp selam vermiş. Onlara kızın geldiğini haber vermiş. Annesi ve babası bu habere çok sevinmişler.

Rum sultanıysa şehre dönünce üzgün ve kırgın bir şekilde kendini sarayına kapatmış. Vezirleri yanına girip "Kızı alıp götüren bir sihirbaz olmalı. Sizi onun hile ve tuzaklarından kurtaran Allah'a şükürler olsun" diyerek sultanı teselli etmeye çalışıyorlarmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

368. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı şehir halkı için büyük bir ziyafet hazırlatmış. Kırk gün, kırk gece düğün yapmışlar. Daha sonra delikanlı kızla gerdeğe girmiş. Birbirlerini daima çok sevmişler.

Delikanlının babası olan hükümdar abanoz atı paramparça etmiş. At artık hareket edemez olmuş.

Delikanlı kızın babasına bir mektup yazmış. Mektubunda kızın durumundan, onunla evlendiğinden ve yanında çok mutlu olduğundan bahsetmiş. Mektubu götüren elçiyle birlikte kızın babasına güzel hediyeler göndermiş.

Elçi kızın babasının şehrine, yani Yemen'in San'a şehrine varınca mektubu ve hediyeleri sahibine teslim etmiş. Hükümdar mektubu okuyunca çok sevinmiş. Hediyeleri kabul edip elçiye izzet ve ikramda bulunmuş. Damadı için hediyeler hazırlatıp elçiyle birlikte göndermiş. Elçi hediyeleri delikanlıya ulaştırmış ve hükümdarın, kızı hakkında duyduklarına çok sevindiğini bildirmiş. Delikanlı buna çok sevinmiş.

Böylece damat ile kayınpederi her sene mektuplaşıp hediyeleşmeye başlamışlar.

Derken, delikanlının babası, yani hükümdar vefat etmiş. Delikanlı babasının yerine geçip yönetimi devralmış. Halkı adaletle yönetmiş. Aralarında herkesin razı olacağı bir hayat yaşamış. Ağızların tadını bozan, birlikleri darmadağın eden, sarayları harabeye çevirip kabirleri süsleyen ölüm gelene kadar güzel ve mutlu bir yaşam sürmüşler.

Hiç ölmeyecek olan, bütün mülk ve saltanatları elinde tutan Allah her türlü eksikliklerden uzaktır.

Ünsülvücud ile Sevgilisi Gül'ün Hikâyesi:
Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde saltanat ve şanı yüce, kendisi kudretli bir sultan varmış. Rus sultanın İbrahim adında bir veziri, vezirin de güzeller güzeli bir kızı varmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

369. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Vezir İbrahim'in kızı güzel mi güzel, akıllı mı akıllı, edepli mi edepli bir kızmış. Ne var ki içki meclislerine ve şaraba çok düşkünmüş. Şiir ve hikâye dinlemeyi çok severmiş. Adı Gül'müş. Adını incelik ve zarafetinden dolayı Gül koymuşlar. Sultan da vezirinin kızı edebinden dolayı pek sever; onu sürekli meclislerinde görmeyi ve onunla sohbet etmeyi istermiş. Bu sultanın her sene devlet adamlarını toplayıp onlarla top oynamak gibi bir âdeti varmış.

Yine böyle sultanın insanları top oynamak için topladığı bir günde vezirin kızı Gül, oynanan oyunu izlemek için pencerenin önüne oturmuş. Onlar oyuna dalmışken gözü askerlerin içindeki bir delikanlıya takılmış. Delikanlı çok güzelmiş. Yüzü aydınlık, boyu uzunmuş. Güler yüzlü, geniş omuzluymuş. Kız delikanlıdan bakışlarını bir türlü alamamış, bakmaya doyamamış. Dadısına "Şu askerler arasındaki güzel yüzlü delikanlının adı ne?" diye sormuş. Dadısı "Kızım! Hepsi güzel yüzlü, sen hangisini soruyorsun." deyince "Dur da göstereyim" deyip eline bir elma almış ve delikanlıya doğru fırlatmış. Delikanlı başını kaldırınca pencerede durmakta olan vezirin kızını görmüş. Kız yıldızlar içinde parlayan ay gibiymiş. Delikanlı onu görür görmez âşık olmuş. İçi kızın sevgisiyle dolup taşmış. Şairin şu beyitlerini söylemeden edememiş:

Bana oklarını atan yay mı yoksa senin hilal kaşların mı?
Aşk dolu kalbim seni görünce paramparça oldu
Ansızın gelen ok, şu kalabalığın arasından mı geldi
Yoksa pencereden mi?

Oyun bitince kız yine dadısına "Şu sana gösterdiğim delikanlının adı neydi?" diye sormuş. Dadı Ünsülvücud" diye cevap vermiş. Kız başını sallamış ve sedire uzanıp hülyalara dalmış. Adeta aklı başından gitmiş. Kendinden geçmiş bir halde şu beyitleri okumuş:

Ey ünsiyet ile aşkı birbirinde toplayan kimse!
Sana Ünsülvücud adını koyan hiç yanılmamış
Ey yüzü ay gibi aydınlık olup bütün kâinatı aydınlatan
Ve bütün varlığı saran delikanlı!
Sen ki âdemoğlu içinde teksin
Etrafında şahitleri olan güzellik sultanısın
Kaşların benim çizdiğim nun harfi,
Gözlerinse sat harfi gibi
Boyun her yöne doğru eğilen ince bir dal gibi
Sen âdemoğlunun bütün süvarilerinden güçlüsün
Güzelliğinle hepsinden üstünsün

Şiirini okuduktan sonra bir kâğıda yazmış. Kâğıdı altın işlemeli bir ipeğe sarıp yastığının altına koymuş. O esnada dadılarından biri buna bakıyormuş. Onun Ünsülvücud'a âşık olduğunu anlamış. Yazdığı şiiri alıp okuduktan sonra yerine koymuş. Gül uyanınca dadısı "Hanımefendim, sana söyleyecek bir çift lafım var. Nasihatimi iyi dinle. Çünkü sana acıyorum. Önce şunu bil ki aşk çok çetindir. Aşkı gizlemek demiri bile eritir, türlü türlü hastalıklara, dertlere sebep olur. Aşkın ötesine razı olanlar kınanır" demiş.

Gül "Dadıcığım, aşkın çaresi nedir?" diye sormuş. Dadı "Aşkın çaresi vuslattır" diye cevap vermiş. "Peki, vuslata nasıl mümkün olur?" diye sorunca dadı "Hanımefendim, vuslat aracılarla, tatlı sözlerle, çokça selam ve kelam ile mümkün olur. Çünkü bunlar sevenleri bir araya getirir. Bununla zor işler kolaylaşır. Eğer bir derdin varsa sırrını saklamaya, işini görmeye benden daha layık kim var?" demiş. Gül dadısının dediklerini duyunca sevinçten havalara uçmuş. Ancak işin nereye varacağını görmek için kendini tutup bir şey dememiş. Kendi kendine "Bu işi benden başka kimse bilmiyor. Dadıma da iyice araştırmadan söylemem doğru olmaz" diye düşünmüş.

Dadı "Hanımefendim, rüyamda bir adam gördüm bana 'Hanımefendin ile Ünsülvücud birbirlerine âşık olmuşlar. Aralarını buluver, mektuplarını taşıyıver, işlerini görüver. Ancak aşklarını ve sırlarını da gizle. O zaman çokça hayra nail olursun,' dedi. Vallahi ben rüyamı anlattım sana. Şayet öyle bir şey varsa gerisi sana kalmış" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

370. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Dadısının, gördüğü rüyayı anlatması üzerine Gül dadısına dönüp "Dadıcığım, sen sır tutar mısın?" diye sormuş. Dadı "Benim gibi birinin sır tutmaması mümkün mü?" deyince şiir yazdığı kâğıdı çıkarıp "O halde bu mektubumu Ünsülvücuda götür ve cevabını al, gel" demiş. Dadı hemen kâğıdı alıp Ünsülvücud'un evinin yolunu tutmuş. Yanına varınca elini öpüp selam verdikten sonra mektubu uzatmış. Ünsülvücud mektubu okuduktan sonra Gül'ün yazdığı şiirin ardına şunları ilave etmiş:

Kalbim aşkla yanıyor
Ben bunu gizlesem de halim aşkıma tercüman oluyor
Gözyaşlarım pınar olup aksa
Kınayıcılar halimi görüp de anlamasınlar diye gözbebeğim yaralandı derim
Aşk nedir bilmezken şimdi özlemle tutuşuyorum
Kalbim karasevdaya tutuldu
İnsafa gelip merhamet et diye derdimi, aşkımı sana söylüyor

Ve sana yakınıyorum
Başıma gelenleri gözyaşlarımla yazıyorum
Belki acıyıp insaf edersin
Allah güzellikle parlayan yüzü görmektedir
Onun için ay köle, yıldızlar ise hizmetçi olmuş
Güzellikte benzerini görmedim
Dallar salınmayı ondan öğrenir
Sizden zahmet ve meşakkate girmeden bizi ziyaret etmenizi isterim
Zira vuslat ne güzeldir
Canımı size bağışladım
Belki kabul edersiniz
Çünkü vuslat sonsuzluğa, ayrılık cehenneme götürür

Şiiri yazdıktan sonra kâğıdı katlamış ve öpüp kokladıktan sonra dadıya vererek "Dadı, hanımefendinin hatırını almaya çalış, gönlünü hoş tut" demiş. Dadı "Baş üstüne" deyip mektubu almış ve hanımına koşmuş. Delikanlının cevaben yazdığı mektubu uzatmış. Gül mektubu öpüp başına koyduktan sonra açıp okumuş. Sonra da altına şu dizeleri yazmış:

Ey kalbi güzelliğimizle yanıp tutuşan kimse!
Biraz sabret, belki sonunda bize ulaşırsın
Çünkü biz senin aşkında sadık olduğunu biliyoruz
Bizim kalbimize düşen aşk sizin de kalbinize düştü
Sana kavuşmak için vuslatın peşinden çok koştuk
Ancak vuslat perdemize takıldı
Kararan gece, içimizdeki aşkın ateşiyle aydınlanıyor
Aşkın kuralı onu gizlemekmiş
Sakın aşkımızın perdesini aralamasınlar

Gül, şiirini bitirince kâğıdı katlayıp dadıya vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

371. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Gül mektubu katlayıp dadıya vermiş. Dadı kâğıdı alıp Gül'ün yanından çıktığı vakit kapıcıyla karşılaşmış. Kapıcı "Nereye gidiyorsun?" diye sorunca "Hamama" diye cevap vermiş. Ancak kapıcıyı görünce biraz tedirgin olan dadı tam kapıdan çıkarken mektubu düşürmüş. Hizmetçilerden biri dadı gittikten sonra mektubu yerde bulup almış. Tam o sırada vezir de harem kapısından çıkıp odasına girmiş ve koltuğa oturmuş. Mektubu bulan hizmetçi, vezirin yanına gitmiş.

Vezir koltuğunda otururken hizmetçi elinde mektupla içeri girip "Efendim, şu kâğıdı evin bir köşesinde buldum. Kim attıysa atmış. Hemen size getirdim" demiş. Vezir mektubu hizmetçinin elinden almış. İçinde ne yazıldığını görmek için açınca yukarıda zikredilen şiirlerin yazılı olduğunu görmüş. Okuyup ne amaçla yazılmış olduğunu anlamış. Yazıyı şöyle bir inceleyince kızının el yazısı olduğunu anlamış. Hemen gözyaşları içinde karısının yanına gitmiş. Öyle ki ağlamaktan sakalları bile ıslanmış. Karısı "Efendim, neden ağlıyorsun?" diye sorunca Vezir İbrahim "Al şu mektubu da bir bak!" demiş.

Karısı mektubu alıp okuyunca kızı Gül ile Ünsülvücud arasındaki aşk mektuplarından biri olduğunu anlamış. İçinden ağlamak geldiyse de kendini tutmuş ve gözyaşlarını içine akıtarak "Efendim, ağlayıp sızlamanın bir faydası yok. Bence sabredip namusunu korumak ve kızının durumunu gizlemekten başka yapacak bir şey yok" diyerek kocasını teselli etmeye, üzüntüsünü hafifletmeye çalışmış.

Vezir "Ben kızımın âşık olmasından korkarım. Bilirsin ki sultan Ünsülvücud'u çok sever. Korku-

mun iki sebebi var. İlki beni ilgilendiren tarafı ki Gül bizim kızımız. İkincisi sultanı ilgilendiren tarafı ki Ünsülvücud'un sultanın gönlündeki yeri büyük. Bunun büyük bir olaya sebep olmasından korkarım. Peki ya buna ne dersin?" demiş

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

372. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Vezir karısına "Peki ya buna ne dersin?" diye sormuş. Karısı "Bekle de bir istihare namazı kılayım" dedikten sonra iki rekât istihare namazı kılmış. Namazını bitirince kocasına "Hazine denizinin ortasında Sükla[1] adında bir dağ var. –Dağa neden böyle bir ad verildiği daha sonra anlatılacak.– Bu dağa hiç kimse ulaşamaz. Ancak büyük meşakkatler sonunda varılabilir. Orada bir yer bul" demiş.

Böylece vezir ile karısı hazine denizinin ortasındaki Sükla dağına erişilmez bir saray yapmak üzere anlaşmışlar. Kızlarını o saraya koyacaklar ve senden seneye yiyeceğini, içeceğini götürecek, yanınaysa kızlarını seven ve ona iyi bakan hizmetçiler koyacaklarmış.

Vezir marangozları, ustaları, mühendisleri toplayıp Sükla dağına göndermiş. Benzeri görülmemiş, erişilmez bir saray yapmışlar. Daha sonra vezir yiyecek ve içeceklerin hazırlanmasını emretmiş. Gece yarısı kızının odasına girip yolculuk için hazırlanmasını söyle-

1 Sükla: Çocuğunu yitiren anne.

miş. Ayrılığın kokusunu çoktan almış olan kız çıkıp da yolculuk hazırlıklarının bittiğini görünce iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamış. Ünsülvücud'a olan aşkını anlatmak üzere kapıya, tüyleri diken diken eden, taşları eriten, göz pınarlarını coşturan şu beyitleri yazmış:

Yeminler olsun güzel evim!
Eğer sevgili kuşluk vakti bize selam vermek üzere gelecek olursa
Bizden ona selam söyle
Çünkü o bizim artık nerede akşamlayacağımızı bilemez
Gizlice ve apar topar götürdükleri için ben de nereye gittiğimi bilmiyorum
Gecenin karanlığında dallara yapışan üveyik kuşlarının arasında ağladım
Sevenlerin arasını ayıranlara yazıklar olsun diyordu lisanı halim
Ayrılık kadehinin dolduğunu ve zamanın bize onu zorla sunduğunu görünce
Senden özür dileyerek ayrılık kadehine sabrı karıştırdım
Ancak artık sabır da bize teselli vermez

Şiirini bitirince devesine binmiş. Çöller, sahralar aşmış, dağlardan, ovalardan geçmişler. Nihayet Hazine denizine gelince deniz kıyısına çadırlarını kurmuşlar. Büyük bir gemiye kızı ve yanında kalacak olan

hizmetçileri bindirmişler. Vezir, gemicilere dağa varıp kızı ve yanındakileri saraya yerleştirdikten sonra gemiyi geri getirmelerini ve indikten sonra da gemiyi paramparça etmelerini emretmiş. Adamlar aynen vezirin emrettiği gibi kızı ve yanındakileri saraya bırakmış, gönülleri buruk ağlayarak geri dönmüşler.

Ünsülvücud ise sabahleyin kalkıp namazını kıldıktan sonra atına binip sultanın hizmetine gitmek için yola koyulmuş. Her zamanki gibi vezirin kapısının önünden geçmiş. Belki vezirin evinde birilerini görürüm umuduyla kapıya bakınca Gül'ün daha önce yazdığı şiiri görmüş. Okuyunca aklı başından gitmiş. İçi yanıp tutuşmuş. Evine gitmek üzere geri dönmüş. Ne yapacağını bilemez bir halde evine girip halini kimseye belli etmemeye çalışmış. Ancak evinde de duramamış. Gecenin bir yarısı evden çıkıp nereye gideceğini bilmeden dolaşmaya başlamış. Gece boyunca dolaşmış durmuş.

İkinci gün güneş iyice şiddetini artırınca susuzluğunu fark etmiş. Bir ağaç görmüş. Yanında bir nehir akıyormuş. Varıp ağacın gölgesine, nehrin kıyısına oturmuş. Su içmek istemiş ama suyun bile tadı kalmamış gibiymiş. Rengi değişmiş, yüzü sararmış. Artık ayakları onu taşıyamaz olmuş. Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamış. Gözyaşları toprağı ıslatmış. Sonra kalkıp tekrar yürümeye başlamış. Çölde yürürken birden karşısına bir aslan çıkmış. Boynu yeleleriyle kaplı, kafası kubbe gibiymiş. Ağzı kapıdan bile daha geniş, tırnakları fil tırnağı gibi iriymiş.

Ünsülvücud aslanı görünce canından ümidinin kesip kelime-i şahadet getirmiş ve ölümünü beklemeye başlamış. Ancak tam o sırada daha önce kitaplarda yırtıcı hayvanları güzel sözlerle kandırmanın mümkün olduğunu okuduğunu hatırlamış. "Ey ormanın aslanı, şu koskoca dünyanın yiğidi! Sevgilimden ayrılıp yolumu kaybettim. Beni iyi dinle. Aşkım ve karasev-

dam için bana acı" diyerek yalvarmaya başlamış. Aslan Ünsülvücud'un dediklerini duyunca geri çekilmiş. Kuyruğunu kısıp oturmuş. Başını kaldırıp kuyruğuyla, ön ayaklarıyla oynamaya başlamış. Ünsülvücud bunu görünce şöyle demiş:

Ey çöllerin aslanı!
Ben av değilim
Semiz de değilim zaten
Sevdiğim beni terk edip perişan etti
Sevgilimin feryadı canımı acıtıyor
Sanki kefen içinde gibiyim
Ey aslan! Benim derdimle alay edenleri kınama
Sevgilimden ayrılmak beni çok üzdü
Gecenin karanlığında onunlayım
Aşkım beni benden etti

Aslan bunları duyunca yerinden kalkıp delikanlıya doğru yürümüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

373. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Aslan, bu şiiri duyunca yerinden kalkıp gözleri yaşlarla dolmuş olarak Ünsülvücud'un yanına gelmiş ve ayaklarının dibine oturup yalanmaya başlamış. Sonra önüne geçip "Beni takip et" der gibi yapmış. Ünsülvücud bunun üzerine aslanın peşine düşmüş. Bir süre aslan önde, Ünsülvücud arkada yola devam etmişler.

Bir dağa tırmanıp öte taraftan inmişler. Bir süre sonra Gül'ü götüren insanların izlerine rastlamış, izleri takip etmişler. Aslan, Ünsülvücud'un izlerin peşine düştüğünü görünce sevgilisini takip ettiğini anlamış ve onu kendi haline bırakıp yoluna gitmiş.

Ünsülvücud günler ve geceler boyu izleri takip etmiş. Nihayet yolu, büyük ve dalgalı bir denize varmış. Deniz kıyısında izler kesilmiş imiş. O zaman gemiye binip karayı terk ettiklerini anlamış ve tekrardan umudunu kaybetmiş. Bir sağa, bir sola gidip gelmiş ama kimseyi görememiş. Bir ara yalnızlığından ürküp yüksekçe bir dağın tepesine çıkmış. Derken dağdaki mağaradan bir insan sesi duymuş. Kulak kabartınca sesin sahibinin dünyayı terk etmiş, kendini ibadete adamış bir münzevi olduğunu anlamış. Mağaranın kapısına varıp üç defa çalmış. Ancak adam ne cevap vermiş ne de dışarı çıkmış. İnleyip feryat etmeye, kasideler söyleyip şiirler okumaya devam etmiş. Ünsülvücud biraz daha bekleyince mağaranın kapısı açılmış. İçeri girip selam vermiş. Münzevi selamını aldıktan sonra "Adın ne?" diye sormuş. Delikanlı "Ünsülvücud" diye cevap vermiş. Münzevi "Buraya neden geldin?" deyince de hikâyesini başından sonuna kadar anlatmış.

Anlattıklarını dinleyen adam ağlayarak "Ünsülvücud, ben tam yirmi senedir buradayım. Daha düne kadar burada kimseyi görmedim. Dün bir ağlama sesi duydum. Sesin geldiği tarafa bakınca birçok insan gördüm. Deniz kıyısına kurulmuş çadırlar gördüm. Daha sonra gemiye binip denize açıldılar. Gemiye binenlerin bir kısmı geri döndü. Ardından gemiyi paramparça edip çekip gittiler. Zannımca senin aradığın kimse, gidip de dönmeyenlerin arasındaydı. Senin derdin büyük. Ancak suçun yok. Çünkü âşıkların hepsi hasret ateşiyle yanmıştır" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

374. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Adam sözlerini bitirince kalkıp Ünsülvücud'u kucaklamış. Beraber ağlaşmışlar. Ağlayışlarından dağlar inlemiş. Ağlamaktan baygın düşmüşler. Ayıldıklarında kalkıp Allah için kardeş olmak üzere sözleşmişler. Adam Ünsülvücud'e "Ben bu gece kalkıp senin için istihare namazı kılacağım. Belki bir yol görürüz" demiş. Ünsülvücud "Olur" demiş.

Onlar bu haldeyken Gül'e gelecek olursak: Denizler ortasındaki dağa inşa edilmiş olan saraya gelmişler. Gül sarayı ve sarayın tertip ve düzenini görünce ağlayarak "Vallahi, sen çok güzel bir yersin. Ancak sevgilinin eksikliği her yanını sarmış" demiş. O esnada adada uçuşan kuşları görmüş. Yakınındakilere bir tuzak hazırlayıp kuşlardan birkaçını yakalamalarını ve saraydaki bir kafese koymalarını emretmiş. Sonra sarayın penceresine oturup başından geçenleri düşünmüş. Derdi, tasası, sevdası iyice artıp gözyaşlarına boğulmuş.

Ünsülvücud'a gelince münzevi adam buna "Aşağı vadiye inip bana lifli hurma dallarından getir" demiş. Ünsülvücud inip lifli dallardan toplamış ve münzeviye getirmiş. Adam bunları alıp örerek saman ipine benzer ipler yaptı. Sonra da "Ünsülvücud, vadinin tam ortasında kökünden kurumuş dallar var. Oraya kadar inip biraz dal topla. Bu iplerle sıkıca bağlayıp denize at. Üstüne binip denize açıl. Belki muradına erersin. Kendini tehlikeye atmayan kimse hedefine ulaşamaz" demiş.

Ünsülvücud "Tamam" deyip adamla vedalaştıktan sonra mağaradan ayrılmış. Vadinin ortasına inip adamın dediklerini yapmış. Dalları hurma lifinden örülmüş iplerle sıkıca bağlayarak sal yapmış. Sala binip denize açılmış. Denizin ortasına gelince bir rüzgâr esip salı sü-

rüklemiş, münzevinin görüş alanından çıkarıp uzaklara götürmüş. Denizin karanlıkları ortasında yüzerken bir dalga batırıyor, öteki dalga çıkarıyormuş. Denizin bütün acayip, tuhaf ve korkunç yönlerini görmüş.

Nihayet kader Ünsülvücud'u üç gün sonra Sükla dağına atmış. Sersemlemiş bir martı yavrusu gibi karaya çıkmış. Açlık ve susuzluktan bitkin bir haldeymiş. Adada çağlayan nehirleri, dallarda şakıyan bülbülleri ve meyvelerle dolu ağaçları görmüş. Meyvelerden yiyip nehirlerden içmiş. Kendine gelince kalkıp etrafı dolaşmaya başlamış. Uzakta bir beyazlık görmüş. Biraz yaklaşınca onun sağlam ve mükemmel bir saray olduğunu anlamış. Sarayın kapısına varınca kapıyı kilitli bulmuş. Üç gün boyunca kapının önünde beklemiş.

O böyle bekleyip dururken birden sarayın kapısı açılmış. Hizmetçilerden biri çıkıp de kapının önde oturan Ünsülvücud'u görünce "Nereden geldin buraya? Seni buraya kim getirdi?" diye sormuş. Ünsülvücud "İsfahan'dan geldim. Ticaret için deniz yolculuğuna çıkmıştım. Bindiğimiz gemi parçalanınca dalgalar beni bu adaya attı" diye cevap vermiş. Hiz-

metçi Ünsülvücud'un haline üzülüp ağlayarak boynuna sarılmış ve "Allah korumuş seni. Ben de İsfahanlıyım. Orada bir amca kızım var. Küçükken onu çok severdim. Ona âşıktım. Ancak bizden daha güçlü bir topluluk şehrimize saldırdı. Ganimetlerin içinde beni de aldılar. Daha küçüktüm o zamanlar. Hizmetçi olarak sattılar beni. İşte şimdi de buradayım" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

375. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Gül'ün sarayından çıkan hizmetçi Ünsülvücud'a başından geçenleri anlatıp "Beni alan topluluk hizmetçi olarak sattı. İşte şimdi burada, bu haldeyim" demiş. Sonra da "Hoş geldin, sefalar getirdin" diyerek Ünsülvücud'u içeri almış. Ünsülvücud saraya girince içerde etrafı ağaçlarla çevrili büyük bir göl görmüş. Ağaçlarda kapıları altından olan gümüş kafesler asılıymış. Kafeslerdeki kuşlar tatlı sesleriyle ötüyor, sultanlar sultanı olan Allah'ı anıyorlamış. En baştaki kafesin yanına gidip içindeki kuşa şöyle bir bakınca sanki ay gibi parladığını görmüş. Kuş onu görünce sesini yükselterek "Ya Kerîm!" demiş. Bunu duyan Ünsülvücud bayılıp olduğu yere yığılıvermiş. Ayılınca "Ay yüzlü, var mı benim gibi avare avare dolaşan? Mevla'ya sor ve ya kerim diye şakı. Acaba senin kalbinde de bir aşk mı var?" demiş ve ağlamaya başlamış. O kadar çok ağlamış ki yine bayılmış. Ayıldığında ikinci kafesin yanına gitmiş. İkinci kafeste bir kumru varmış. Kumru

onu görünce ötmeye başlayıp "Ey daim olan Allah'ım! Sana şükürler olsun" demiş. Bunu duyan Ünsülvücud kendinden geçerek şunları söylemiş:

Kumru inleyip feryat etti
Ey daim olan Allah'ım! Şükür sanadır dedi
Umarım Allah lütfeder de beni sevgilime kavuşturur
Beni niceleri ziyaret etti ve aşkımı artırdıkça artırdı
Onlara dedim ki: Aşk ateşi kalbimi yaktı canım yandı
Gözlerim yaşa boğuldu yanaklarım ıslandı
Dünyada dertsiz kul yok
Ancak ben derdime sabrediyorum

Şiirini bitirince üçüncü kafese yaklaşmış. Üçüncü kafeste bir bülbül varmış. Bülbül onu görünce ötmeye başlamış. Bunu duyan Ünsülvücud şu şiiri okumuş:

Bülbül incecik sesiyle beni hayran bıraktı
Sesi sanki aşkla yoğrulmuş
Âşıklara acıyın, onlar aşk ile
Dert ve tasa içinde nice geceler geçirdiler

Sonra dördüncü kafesin önüne gelmiş. İçinde bir bülbül daha varmış. Ünsülvücud'u görünce şakıyıp feryat etmeye başlamış. Bülbülün sesini duyan Ünsülvücud gözyaşları içinde şunları söylemiş:

Şu bülbülün ne büyüleyici sesi var
Âşığın aklını başından alır
Karasevdasından yakınan Ünsülvücud'un izini sildi
Demiri ve taşı eriten nice musiki nağmelerini dinledik
Saba rüzgârı çiçeklerle dolu bahçelerin hikâyesini anlatır bize
Kaybolan sevgiliyi hatırlayınca gözyaşları yağmur olur, sel olur
İçimizdeki ateş kıvılcım saçan kor gibi

Allah aşk içindeki sevgiliye vuslat versin
Âşıkların besbelli dertleri var
Ancak bu derdi de ancak feraset sahibi kimseler bilir

Şiirini bitirince biraz yürümüş. Bir kafes daha görmüş ki bu daha önce gördüklerinden çok daha güzelmiş. Kafese yaklaşınca içinde bir kumru görmüş. Bu, kuşlar arasında, aşk ile feryat etmesiyle meşhur olan kumruymuş. Kumrunun boynunda eşsiz güzellikte bir mücevher gerdanlık varmış. Şöyle biraz bakınca kumrunun kafesinde dalgın, üzgün ve perişan bir halde durduğunu fark etmiş. Onun bu halini görünce gözleri gözyaşlarıyla dolmuş ve dilinden şu dizeler dökülmüş:

Ey kumru! Sana selam olsun
Ey âşıkların kardeşi! Zarif bir ceylanı seviyorum
Onun kaderi kılıçtan daha keskin
Kalbim aşkla yanıyor
Bedenim acı içinde inliyor

Artık yediklerimde lezzet, uykumda tat yok
Şehrazat sabah olduğunu görünce sözlerine burada son verdi.

376. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ünsülvücud şiirini bitirince yanındaki Isfahanlı dostuna yönelerek "Bu saray da ne böyle? Kim yapmış bu sarayı?" diye sormuş. Hizmetçi "Bu sarayı zamanın türlü tehlikelerinden, felaketlerinden kızını korumak

için filanca vezir yaptırdı. Sonra da kızını buraya getirip bıraktı. Sarayı yılda bir kez, yiyecek ve içecekler gelince açacağız sadece" diye karşılık vermiş. Ünsülvücud kendi kendine "İstediğime ulaştım. Ancak bir sene çok uzun bir süre" diye düşünmüş.

Gül'e gelince ne yemeden içmeden, ne yatıp kalkmadan tat alır olmuş. Aşkı, sevdası iyice çoğalmış. Sarayın dört bir yanını dolaşsa da bir türlü içi huzur bulmamış. Gözyaşları içinde dilinden şu dizeler dökülmüş:

Beni zorla hapsedip sevgiliden ayırdılar
Bana zindanı tattırdılar
Sevgilimi göremediğim için kalbimi aşkla yaktılar
Sevgiliyi unutturmak isteyerek beni hapsettiler bu
Karanlık denizler ortasında yaratılmış dağlar arasındaki saraya
Bu ise benim aşkımı artırdı
Onu nasıl unuturum, ben oyum
Gecem o, gündüzüm o
O beni düşünürken ben üzüntü içinde geceleri sabaha çekiyorum
Yalnızken tek dostum onun hatıraları
Acaba bütün bunlardan sonra zaman bana ölümü bahşedecek mi?

Gül, şiirini bitirince yanına uzun çarşaflar alıp sarayın çatısına çıkmış. Çarşafları birbirine bağlayıp ip yaptıktan sonra aşağı sarkıp yere inmiş. Üstünde en güzel elbiselerinden biri varmış. Boynu mücevher kolyelerle doluymuş. Çöllerde, sahralarda yürüdükten sonra deniz kıyısına varmış. Denizde avlanmakta olan bir gemi görmüş. Bu rüzgârın sürükleyip adaya doğru getirdiği bir gemiymiş. Balıkçılar adaya doğru dönünce Gül'ü görmüşler. Görür görmez de korkup kaçmaya başlamışlar. Gül geminin arkasından bağırıp çağırmış, şu dizeleri okumuş:

Avcı, korkma! Ben bir insanım
Bana cevap vermeni ve beni dinlemeni istiyorum senden
Allah seni korusun
Gençliğime acı
Ben ki yüzü güneşten daha parlak,
Aydan daha aydınlık birini seviyorum

Balıkçılar Gül'ün sözlerini duyunca gemiyi adaya doğru çevirmiş, "Bin gemiye. Nereye gitmek istersen götürelim seni" demişler. Gül hemen gemiye binmiş. Adadan azıcık uzaklaşmışlar ki geminin ardından bir rüzgâr esmiş ve gemiyi hızla uzaklaştırmış adadan. Bir süre sonra ada gözden kaybolmuş. Balıkçılar nereye gittiklerini bilmiyorlarmış. Rüzgâr üç gün boyunca gemiyi dövüp durmuş. Sonra Allah'ın izniyle dinmiş. Sonunda gemi deniz kıyısına kurulmuş olan bir şehre yaklaşmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

377. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Balıkçıların ve Gül'ün bindiği gemi deniz kıyısındaki şehre yaklaşınca gemiciler oraya demir atmak istemişler. Şehrin Derbas adında nüfuz sahibi bir hükümdarı varmış. Gemi kıyıya demir atarken hükümdar ve oğlu sarayın penceresinden bakıyorlarmış. Denize doğru gemiyi görmüşler. Dikkatlice gemiyi incelmeye başlayınca da gemide, gökyüzünün ufuklarında dolaşan ay parçasına benzer bir kız görmüşler. Kulaklarında muhteşem güzellikte küpeler, boynunda eşsiz mücevher kolyeler varmış. Hükümdar onun devlet büyüklerinden ya da sultanlardan birinin kızı olduğunu anlamış. Hemen sarayından çıkmış. Limana vardığında gemiyi kıyıya demir atmış bulmuş. Balıkçılar gemiyi bağlamakla meşgulken kız uyuyormuş.

Hükümdar, kızın uyandırılmasını istemiş. Kız ağlayarak uyanmış uykusundan. Hükümdar "Nereden geliyorsun? Kimin kızısın? Buraya neden geldin?" diye sormuş. Gül "Ben hükümdar Şamih'in veziri İbrahim'in kızıyım. Buraya gelişimin sebebiyse çok tuhaftır" deyip hiç çekinmeden hikâyesini başından sonuna kadar anlatmış. Ardından da derin bir iç çekip şu şiiri okumuş:

Gözyaşlarım sel oldu
Bir türlü vuslata eremedim
Çok güzel, parlak, ay gibi bir yüzü var
Güzellikte Türkü de Arap'ı da geride koyar
Güneş ile ay onun gelişini bekler
Bakışları ok atmak için gerilmiş yay gibidir
Ey kendisine halimi izah ettiğim kimse!
Onu sevene acıyıp merhamet et

Şiirini bitirince hükümdar "Korkma, endişelenme. Amacına ulaştın bil. Ben seni istediğine götüreceğim. Kavuşmak istediğin sevgiline kavuşacaksın. Sen de benim şu sözlerimi dinle" deyip şu dizeleri okudu:

Âşık kızcağız maksadına ulaştı
Sana müjdeler olsun! Artık korkma
Bugün mallar toplayıp göndereceğim
Beyaz gümüşler, altınlar göndereceğim
Ona mektup yazarak damat olmasını isteyeceğim
Sana yardım etmek için elimden geleni ardıma koymayacağım
Sonunda sevdiğin sana yakın olacak
Ben de bir zamanlar aşkı tatmıştım
Onun için aşkı bilirim

Şiirini bitirince askerlerinin yanına varıp vezirini çağırmış. Yanına çokça mal alıp hükümdar Şamih'e gitmesini emretmiş. "Hükümdara var ve yanında bulunan Ünsülvücud adındaki şahsı al, getir. Sultana 'Hükümdarımız kızıyla senin halkından olan Ünsülvücud'u evlendirmek istiyor. Onun için derhal Ünsülvücud'u benimle gönderin de nikâhlarını babasının memleketinde kıyalım' de" demiş. Daha sonra hükümdar Şamih'e bu manada bir de mektup yazıp vezirine vermiş ve Ünsülvücud'u mutlaka getirmesini yinelemiş. "Eğer onu getiremezsen görevinden azledilirsin" diye de tehdit etmiş. Vezir "Baş üstüne" deyip hediyelerle birlikte Sultan Şamih'e doğru yola çıkmış.

Yanına varınca hükümdar Derbas'ın selamını iletip mektubu ve yanında getirdiği hediyeleri teslim etmiş. Sultan Şamih mektubu alıp okumaya başlamış. Ünsülvücud'un adını mektupta görünce gözyaşlarına boğulmuş. Mektubu getiren vezire "Ünsülvücud nerede? O gideli çok oldu. Nereye gittiğini bilmiyoruz. Ben

sana şu getirdiğin hediyelerin kat kat fazlasını vereyim de sen bana onun nerede olduğunu söyle" demiş. Sonra gözyaşlarına boğulup derin derin iç çekerek şu dizeleri okumuş:

Bana sevgilimi getirin
Mala, mülke ihtiyacım yok benim
Mücevherlerden, incilerden hediye istemiyorum
Benim yanımda ceylanlarla yarışan,
Güzellikte gökyüzünün ufuklarında doğan aydan daha güzeli vardı

Şiirini bitirdikten sonra da hediyeleri ve mektubu getiren vezire dönüp "Efendine git ve Ünsülvücud'ün bir senedir kayıp olduğunu söyle. Efendisi de nereye gittiğini bilmiyor. Ne bir ize rastlamışlar ne bir haber duymuşlar de" demiş. Vezir sultana "Sultanım, hükümdarımız bana eğer Ünsülvücud'u bulup getiremezsen seni vezirlikten azledeceğim ve bir daha da asla şehrime giremeyeceksin dedi. Ben şimdi onsuz nasıl giderim" demiş.

Bunun üzerine sultan Şamih vezir İbrahim'e dönüp "Yanına birkaç adam alıp bu vezirle beraber git. Ünsülvücud'u arayıp bulun!" demiş. Gül'ün babası vezir İbrahim "Baş üstüne" deyip yakın adamlarından birkaçını yanına almış ve hükümdar Derbas'ın veziriyle birlikte Ünsülvücud'u aramak üzere yola çıkmış

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

378. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Vezir İbrahim yanına yakın adamlarından birkaçını alıp Derbas'ın veziriyle birlikte Ünsülvücud'u aramak üzere yola çıkmış. Geçtikleri her yerde "Adı şu, görünüşü şöyle şöyle olan bir delikanlı gördünüz mü?" diyerek Ünsülvücud'u soruyorlarmış. Ancak kime sordularsa hep görmedik cevabını almışlar. Böyle dolaşa dolaşa şehirleri, köyleri, dağları, taşları, ovaları, bayırları didik didik aramışlar. Nihayet deniz kıyısına gelmişler. Bir gemiye atlayıp Sükla dağına yönelmişler. Derbas'ın veziri Şamih'in veziri İbrahim'e "Bu dağa neden Sükla dağı denmiş?" diye sormuş.

İbrahim anlatmaya başlamış: "Çok eski zamanlarda bu dağa Çinli bir kadın cin inmiş. Bu cin bir insanı sevmiş ve ona âşık olmuş. Karasevdaya tutulmuş. Ancak bu aşkından dolayı cin taifesinin kendisine kızmasından korkmuş. Aşkı iyice alevlenince cinlerden saklanacağı bir yer aramaya başlamış. Sonra kuş uçmaz, kervan geçmez bu dağı bulmuş. Dağda in cin top oynarmış. Sevgilisini almış ve dağa yerleştirmiş. Bir ailesinin yanına, bir de sevgilisinin yanına gelip gidermiş. Gel zaman git zaman bu böyle devam etmiş. Nihayet cin dağda birçok çocuk dünyaya getirmiş. Denizden geçen tüccarlar ve yolcuların kulağına tıpkı çocuklarını yitiren annenin ağlayışına benzer çocuk sesleri gelirmiş. O yüzden adanın kenarından geçenler 'Burada çocuğunu yitirmiş bir anne mi (Sükla mı) var?' demeye başlamışlar. İsmi de oradan kalmış"

Vezir bu hikâyeye çok şaşırmış. Neyse sonunda dağa varmış, sarayın yolunu tutmuşlar. Kapıyı çalmışlar. Kapı açılmış ve içeriden bir hizmetçi çıkmış. Hizmetçi hemen sultanın veziri İbrahim'i tanımış. Elini

öpüp içeri buyur etmiş. Vezir hizmetçilerin arasında oturan yabancı bir yüz görmüş. Bu Ünsülvücud'muş. Hizmetçilere "Bu delikanlı kim?" diye sormuş. Hizmetçiler "O bir tüccar. Bütün malını deniz yutmuş. Kendini zor kurtarmış. Biraz meczuptur" demişler.

Vezir İbrahim onu öylece bırakıp saraya girmiş. Ancak kızından eser yokmuş. Cariyelere sorunca "Nasıl gittiğini bilemiyoruz. Zaten burada çok da kalmadı" demişler. Bunu duyan vezir İbrahim gözyaşlarına boğulmuş. Bir süre ağlayıp sızladıktan sonra "Allah'ın takdirine çare yok. Kaderden kaçış yok" deyip sarayın çatısına çıkmış. Orada kızının sarayın çatısından aşağı sarkıttığı birbirine bağlanmış çarşafları görmüş. Gül'ün oradan inip kayıplara karıştığını anlamış. Etrafa bakmaya devam edince az ileride iki kuş görmüş. Biri karga, diğeri baykuşmuş. Bunu uğursuzluğa yormuş ve derin bir iç çekip şu şiiri okumuş:

Sevgililer yurduna geldim izlerine rastlarım umuduyla
Ancak orada sevgilileri bulamadım
Bulduğum tek şey iki uğursuz kuş; bir karga, öteki baykuş
Lisanı hal ile dediler ki: Sen çok zalimdin
Bundan sonra gözyaşları içinde yaşa

Ağlaya ağlaya sarayın çatısından aşağı inmiş. Hizmetçilere de dağa çıkıp hanımefendilerini aramalarını emretmiş. Hizmetçiler hemen dağın etrafına dağılıp her yeri aramışlar ama Gül'ü bulamamışlar.

Bu arada sevgilisinin gittiğini öğrenen Ünsülvücud bayılıp olduğu yere yığılıvermiş. O kadar uzun süre baygın kalmış ki hayatından ümitlerini kesmişler. O esnada Vezir İbrahim hâlâ kızını aramakla meşgulmüş.

Olanları gören Derbas'ın veziri şehre dönmeye karar vermiş. Gül'ün babası İbrahim ile vedalaştıktan sonra "Şu Garipi de yanıma almak istiyorum. Allah'a dua edelim de onun yüzü suyu hürmetine Sultan

Derbas'ın kalbine acıma versin. Sonra onu İsfahan'a gönderirim. Çünkü orası bize yakın" demiş.

İbrahim "Sen bilirsin" deyince Derbas'ın veziri şehrine dönmek üzere saraydan ayrılmış. Baygın yatan Ünsülvücud'u da bir katırın sırtına bağlayıp yola çıkmışlar. Üç gün, üç gece yol gitmişler ancak Ünsülvücud'un ruhu bile duymamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

379. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Derbas'ın veziri baygın yatan Ünsülvücud'u alıp katır sırtına bağladıktan sonra üç gün, üç gece yol gitmiş. Bu esnada hep baygın yatan Ünsülvücud ayılınca "Neredeyim ben?" diye sormuş. Vezirin adamları "Derbas'ın vezirinin yanındasın" demişler ve ayıldığını haber vermek üzere hemen vezire gitmişler. Vezir Ünsülvücud için gülsuyu ile şeker göndermiş. Yedirip içirmiş, biraz kendine gelmesine yardım etmişler. Sonunda Derbas'ın şehrine yaklaşmışlar.

Ancak Derbas vezire adam gönderip "Eğer yanında Ünsülvücud yoksa şehre girme!" diye emretmiş. Derbas'ın emrini duyan vezire bu çok ağır gelmiş. Vezir, Gül'ün hükümdar Derbas'ın yanında olduğunu, kendisini neden Ünsülvücud'u bulmak için gönderdiğini ve neden onunla akraba olmak istediğini bilmiyormuş. Ünsülvücud da adamların kendisini nereye götürdüğünden habersizmiş. Vezir, Ünsülvücud'un ayıldığını görünce "Hükümdar beni bir iş için göndermişti. Ancak işi bitiremedim" dedi. Ünsülvücud "Hükümdarın işi neydi?" diye sormuş.

Vezir başından geçenleri bir bir anlatmış. Bunu duyan Ünsülvücud "Korkma! Hükümdara git ve beni de yanında götür. Ben sana Ünsülvücud'u getireceğime söz veririm" demiş. Bunu duyan vezir sevinçten deliye dönmüş, "Sen gerçekten doğru mu söylüyorsun?" diye sormuş. Ünsülvücud "Evet" deyince atına binmiş. Ünsülvücud'u yanına alıp hükümdarın huzuruna girmiş. Bunları gören hükümdar Derbas "Ünsülvücud nerede?" diye sormuş. Ünsülvücud "Hükümdarım, ben Ünsülvücud'un yerini biliyorum" deyince hükümdar Ünsülvücud'u kendine doğru yaklaştırmış ve "Nerede o?" diye sormuş. Ünsülvücud "Çok yakın bir yerde. Ancak söyleyin bana, onu getirdiğimde ondan ne isteyeceksiniz, ona ne yapacaksınız?" demiş.

Hükümdar "Söyleriz. Ancak bunun için baş başa kalmamız gerekiyor" demiş. Ardından etrafındaki insanların dışarı çıkmasını emretmiş. Ünsülvücud ile baş başa kalınca her şeyi anlatmış. Bunları duyan Ünsülvücud "Bana elbiselerinizin en güzelinden getirin ve giydirin. Ben size derhal Ünsülvücud'u bulup getiririm" dedi. Hükümdar hemen istediği elbiseleri getirmiş. Ünsülvücud elbiseleri giyince "İşte Ünsülvücud benim" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Yalnızken hep sevgilinin hayaliyle beraberdim
Onu hatırlamak benim yalnızlığıma çare oldu
Ağlamadığım gün yok
Ancak ağlayınca içim rahatlıyor
Ayrılık acısıyla bedenim inceldi gitti
Gözlerim yaşa boğuldu bir türlü dindiremedim
Artık elimden bir şey gelmez oldu
Kalbim ve başım beyazlıkta birbirlerine benzedi
Şimdi onun da tek derdi bana kavuşmak

Sabah olduğunu gören Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

380. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ünsülvücud bunları söyleyince hükümdar "Vallahi siz ikiniz birbirini seven iki sadık âşık, güzellik semasında iki parlak yıldızsınız. Sizin işiniz ne tuhafmış" demiş. Ardından Gül ile yaşadıklarını anlatmış. Ünsülvücud hemen "O nerede şimdi hükümdarım?" diye sormuş. Hükümdar "O şimdi benim yanımda" deyip kadıyı ve şahitleri çağırtmış. Nikâhlarını kıydırmış. Türlü çeşit ikramlarda, lütuf ve ihsanlarda bulunmuş. Ardından sultan Şamih'e bir elçi gönderip Ünsülvücud ile Gül'ün durumlarını haber vermiş. Sultan Şamih buna çok sevinmiş ve bir mektup yazıp "İş bu raddeye geldiğine göre düğün de benim yanımda olmalı!" demiş. İkisini alıp getirmeleri için develer, atlar ve adamlar hazırlayıp göndermiş.

Mektup, Derbas'a gelince hükümdar ikisine bolca mal vermiş ve yanına askerlerini de katarak şehirlerine göndermiş. Şehirlerine vardıkları gün daha önce benzeri görülmemiş bir gün yaşanmış şehirde. Sultan Şamih yedi gün, yedi gece dillere destan bir düğün yapmış ikisi için. Her gün insanlara lütuf ve ihsanlarda bulunmuş. Ünsülvücud ile Gül oturup sohbet etmeye başladıklarında kendilerini tutamayıp sevinçten ağlamışlar. Gül gözyaşları içinde şunları söylemiş:

Geldi sevinç, gitti dert ve tasalar
Biz kavuşunca kıskançlar kendilerini yediler
Vuslat rüzgârı ne de güzel kokuyormuş
Onunla kalpler ihya oldu
Bizim üzüntüden ağladığımızı sanmayın
Sevinçtendir bu akan gözyaşları

Nice korkular atlattık da hepsine sabrettik
İşte şu vuslat anında hepsini unuttuk

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

381. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Gül şiirini bitirince Ünsülvücud şu dizelerle karşılık vermiş:

Artık mutluluk, çadırını bizim üstümüze kurdu
Ondan kadeh kadeh içtik
Kavuştuk ve dert, tasa, cefa, sıkıntı dolu gecelerden şikâyet ettik
Ama artık olanların hepsini unuttuk
Allah yaptıklarımızı affetsin

Şiirlerini bitirince kalkıp halkın arasına girmiş, ihsanlarda bulunup hediyeler dağıtmışlar. Daha sonra saraylarına dönmüşler. Ağızların tadını bozan ve birlikleri darmadağın eden ölüm gelene kadar da mutluluk içinde yaşamışlar.

Bir Adam, Bir Cariye ve Abdullah bin Ma'mer'in Hikâyesi:

Hikâyeye göre Basralılardan biri bir cariye satın alıp güzelce yetiştirmiş ve eğitmiş. Öyle ki malının tamamını cariyesi uğruna harcamış da elinde hiçbir şey kalmamış, şiddetli bir fakirlik içine düşmüş. Bunun üzerine cariye "Efendim, beni sat. Çünkü sen benden elde edeceğin paraya bile muhtaç hale geldin. Senin fakir halini görünce üzülüyorum. Eğer beni satıp gelirimi harcayacak olursan bu, senin için yanında kalmamdan daha hayırlı olur. Belki Allah böylece rızkını bol bol verir" demiş. Adam o kadar dara düşmüş ki çaresiz kabul etmiş cariyenin teklifini. Alıp çarşıya götürmüş onu. Tellal cariyeyi Basra valisi Abdullah bin Ma'mer'e göstermiş. Cariye Basra valisinin hoşuna gidince hemen beş yüz dinara satın alıp parasını efendisine ödemiş. Efendisi parayı alıp ayrılmak isteyince cariye gözyaşlarına boğulmuş ve şu dizeleri okumuş:

Yığıp biriktirdiğin malları afiyetle ye
Artık benim için dertten ve düşünmekten başka yol kalmadı
Sahibi gibi kötülük içinde olan nefsime diyorum ki
Artık kimin âşık olduğu belli oldu

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

382. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye bu şiiri okuyunca efendisi de feryat edip şu şiiri okumuş:

Eğer hiç çaren kalmadıysa
Ve ölümden başka yol bulamıyorsan beni mazur gör
Ben sabah akşam gider gelirim
Onlar âşıkları dillerine dolarlar
Ben hep düşünen kalple ona sığınırım
Artık sana selam olsun
Bundan sonra İbn Ma'mer istemedikçe ne gelir ne giderim

Abdullah bin Ma'mer bu ikisinin okuduğu şiirleri duyup dertlerini anladığında "Vallahi sizin ayrılığınızın sebebi ben olamam. Gördüğüme göre siz ikiniz birbirinize âşıksınız. Onun için ey adam! Hem malı hem de o cariyeyi al. Allah onu sana hayırlı etsin. Çünkü iki âşığın birbirinden ayrı kalması onlara çok ağır gelir" demiş. Bunun üzerine ikisi de Abdullah bin Ma'mer'in elini öpüp sevinçle oradan ayrılmış, ölene kadar da birlikte yaşamışlar.

Her şeyi bilen Allah ne yücedir.

Mütelemmis ve Karısının Hikâyesi:

Anlatıldığına göre Mütelemmis, Numan bin Münzir'den kaçmış ve uzunca bir süre ortadan kaybolmuş. Gelmeyince öldü sanmışlar.

Mütelemmis'in Ümeyme adında güzel bir hanımı varmış. Mütelemmis'i öldü sanan yakınları Ümeyme'ye yeniden evlenmesini tavsiye etmişler ama asla kabul etmemiş. Ancak o kadar çok isteyeni olmuş ki yakınları daha fazla ısrar ederek zorla evlen-

dirmek istemişler onu. Bunun üzerine Ümeyme istemeyerek de olsa evlenmeye razı olmuş ve kendi kavminden biriyle evlenmiş.

Mütelemmis karısını çok severmiş. Ümeyme'nin istemeye istemeye evlendiği adamla zifafa girdiği gece Mütelemmis çıkagelmiş. Bir de bakmış ki ziller, davullar çalıyor. Herkeste bir mutluluk var. Bunun üzerine yanından geçtiği çocuklara bu sevincin sebebini sormuş. "Mütelemmis'in karısı Ümeyme'yi filan adamla evlendirdiler. Bu gece zifafa giriyorlar" demişler. Mütelemmis bu sözü duyunca hemen kadınların olduğu tarafa yönelmiş. Ümeyme'yi gelin sehpasına oturmuş bir halde görmüş. O esnada Ümeyme derin bir nefes alıp gözyaşlarına boğularak "Ah Mütelemmis ah! Bunca şey olurken sen hangi diyarlardasın?" demiş.

Mütelemmis zamanının meşhur şairlerdenmiş. Karısına şu şiirle karşılık vermiş:

Ümeyme!
Bil ki ben çok yakınlardaydım
Seni evlendirmek için bu kafile burada toplanmış olsa bile
Ben hâlâ senin âşığınım

Şehrazat bu sözlerle sabah etti ve anlatmaya ara verdi.

383. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Damat bu şiiri duyup da ikisinin arasında geçenleri anlayınca şöyle diyerek süratle yanlarından uzaklaşmış:

Önce ne iyiydim bak şimdi ne hale geldim
Ancak yine de bolluk ve mutluluk evi sizi kuşatsın

Böylece aralarına ölüm girene kadar Ümeyme ile kocası Mütelemmis güzel, temiz, sakin ve mutlu bir hayat sürmüşler.

Yerlerde ve göklerde emriyle kaim olan Allah ne yücedir.

Değirmenci ile Karısı:

Hikâyeye göre adamın birisinin bir değirmeni ve bir de değirmende çalıştırdığı eşeği varmış. Ancak adamın karısı çok kötüymüş. Adam, karısını ne kadar çok sevse de kadın kocasını sevmezmiş. Üstelik kadın kocasının hiç sevmediği komşularından birini severmiş. Değirmenci bir gece rüyasında birinin "Değirmende eşeğin döndüğü yerin filanca köşesini kazarsan orada bir hazine bulacaksın" dediğini duymuş. Uyanır uyanmaz rüyasını karısına anlatmış ve sırrını hiç kimseye söylememesini emretmiş. Ancak kadın komşusunun yakınlığını kazanmak için hemen bunu komşusuna yetiştirmiş.

Bunun üzerine adam kadına geceleyin geleceğine dair söz vermiş. Geceleyin kadının yanına gelmiş. Birlikte değirmen taşının döndüğü yeri kazıp hazineyi bulmuş ve çıkarmışlar. Sonra kadının komşusu olan adam "Şimdi bunu nasıl paylaşacağız?" diye sormuş. Kadın şöyle cevap vermiş: "İki eşit parçaya böleriz. Sen karından ayrılırsın. Ben de kocamdan ayrılmak için bir hile yaparım. Sonra benimle evlenirsin. Böylece hazinenin tamamı elimize geçmiş olur."

Bunun üzerine adam "Şeytana uyar da benden başkasıyla evlenirsin diye korkuyorum. Çünkü evde duran altın dünyadaki güneş gibidir. En iyisi hazinenin tamamı bende kalsın. Böylece sen de eşinden koruma ve daha sonra bana getirme zahmetinden kurtulmuş olursun" demiş. Kadın "Senin korktuğun şeyden ben

de korkuyorum. Ancak bana düşen payımı sana vermem. Çünkü onu sana ben gösterdim" demiş.

Adam bu sözleri duyunca kadını öldürmek istemiş ve şeytana uyup öldürmüş. Sonra da kadının cesedini hazineyi çıkardıkları yere atmış. Ancak o esnada gün doğunca adam kadını saklamaya fırsat bulamamış. Hazineyi alıp çıkmış.

Değirmenci uyandığında karısını bulamamış. Sonra kalkıp değirmene gitmiş. Eşeğini değirmene bağlamış ve yürümesi için eşeğine bağırmış. Ancak eşek bir türlü yürümemiş. Değirmenci eşeğe sopasını hızlıca vurmuş. Ancak vurdukça kadın cesedinden ürken eşek geri geri gidiyor, bir türlü ileri gidemiyormuş. Değirmenci ne olduğunu bir türlü anlamamış. Bunun üzerine bir bıçak alıp eşeği sağından solundan dürtmeye başlamış. Ancak eşek yerinden kıpırdamamış. Sonunda iyice sinirlenen değirmenci kendine hâkim olamayıp eşeğini oracıkta öldürmüş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

384. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sinirlerine hâkim olamayan değirmenci, eşeğini öldürmüş. Gün doğup sabah olduğunda değirmenci hem karısının hem de eşeğinin ölmüş olduklarını fark edince hem hazineyi elde edememesinden hem de karısının ve eşeğinin ölmesinden dolayı çok sinirlenmiş. Bundan büyük bir ders çıkarmış. Çünkü bütün bunların, sırrını karısına ifşa etmesinden, sırrını karısından gizlememesinden dolayı başına geldiğini anlamış.

Dalgın Adamın Hikâyesi:
Dalgın bir adam hakkında şöyle anlatılır. Bir keresinde yolda yürüyormuş. Elinde arkasından gelen eşeğinin yularını tutuyormuş. İki kurnaz bunu görünce biri diğerine "Ben şu eşeği bu adamdan alacağım" demiş. Arkadaşı "Nasıl alacaksın?" deyince "Düş peşime, şimdi görürsün" demiş. Bu kurnaz adam eşeğe doğru yaklaşmış ve eşeğin yularını kafasından sıyırmış. Eşeği arkadaşına teslim ettikten sonra yuları kendi kafasına geçirmiş ve dalgın adamın arkasından yürümeye başlamış. Arkadaşının eşeği götürdüğünü görünce duraklamış. Dalgın adam yuları asılmış, ama adam yürümemiş. Bunun üzerine geriye dönüp bakmış. Bir de ne görsün! Eşeğin yuları bir adamın başında bağlı.

Hemen "Sen de kimsin?" demiş. Adam "Ben senin eşeğinim. Aslında ben de senin gibi bir insandım. İyi yürekli ihtiyar bir annem vardı. Bir keresinde sarhoş vaziyette yanına gittim. Bana yavrum, şu günahlarından dolayı Allah'a tövbe et, dedi. Ben de elime bir sopa alıp onu dövdüm. O, bunun üzerine bana beddua etti. Allah da beni eşeğe çevirdi ve senin eline düşürdü. İşte bunca zaman senin yanında kaldım. Bugün annem beni hatırladı, bana acıyıp benim için dua etti. Sonra Allah beni eskiden olduğum gibi insan haline getirdi" demiş. Bunu duyan adam "Allah Allah! Kardeşim, üstüne bindim, sana yük yükledim. Bu yaptıklarımdan dolayı hakkını helal et" deyip adamı salıvermiş. Adam da çekip gitmiş.

Eşeğin sahibi olan dalgın adam düşünceli bir halde evine dönmüş. Karısı onu görünce "Hayırdır, ne oldu? Eşek nerede?" diye sormuş. Adam "Eşeğin başına ne geldiğini bir bilsen! Dur sana anlatayım" demiş ve başına gelenleri anlatmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

385. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Adam başına gelenleri karısına anlatınca karısı "Yazıklar olsun bize! Bunca zaman ne yapmışız? Bir insanı kullanmışız!" demiş ve sadakalar verip Allah'tan af dilemiş. Bir gün adam evinde işsiz güçsüz otururken karısı "Ne zamana kadar böyle boş boş oturup duracaksın? Çarşıya çık da bir eşek satın al. Onunla bir iş yapar, para kazanırsın" demiş. Bunun üzerine adam çarşıya çıkıp eşeklerin yanına varmış. Bir de ne görsün! Kendi eşeği satılığa çıkmış. Eşeğini tanıyınca yanına doğru gitmiş ve kulağına "Yazıklar olsun sana uğursuz eşek! Yine içkiye dönüp anneni mi dövdün? Vallahi seni asla satın almam" diye fısıldayıp oradan uzaklaşmış.

Halife Hakim Bi-Emrillah ve Tüccarın Hikâyesi:
Hikâyeye göre Hakim Bi-Emrillah günlerden bir gün atıyla dolaşırken bir bahçenin yanından geçmiş. Bahçede bir adam görmüş. Adamın etrafında köleler, hizmetçiler varmış. Durup adamdan su istemiş. Adam suyu vermiş ve "Müminlerin emiri bahçemde konaklama lütfunu bize bağışlar mı acaba?" demiş. Bunun üzerine halife ve yanındaki askerler atlarından inmişler. Bahçe sahibi yüz yaygı, yüz sergi, yüz yastık, yüz tabak meyve, yüz tabak dolusu tatlı ve sarhoş edici meşrubatlarla dolu yüz kadeh çıkartmış.

Hakim Bi-Emrillah buna çok şaşırmış ve "Sen gerçekten tuhaf bir insansın. Bizim geleceğimizi bildiğin için mi bunca şeyi hazırlattın" demiş. Adam "Hayır müminlerin emiri, sizin geleceğinizi bilmiyordum. Ben, sadece, sizin halkınızdan olan bir tüccarım. Ancak benim yüz cariyem var. Müminlerin emiri bah-

çemde dinlenmeye karar verince cariyelerimden her birine birer sofra getirmelerini emrettim. Onlar da döşeklerinden, yiyecek ve içeceklerinin artanlarından ne varsa gönderdiler. Onların her biri bana her gün bir tabak yemek, bir tabak meyve, bir kâse dolusu tatlı ve bir kadeh de şarap gönderirler. İşte bunlar benim günlük yiyip içtiklerimdir. Sizin için fazladan gelmiş bir şey yok" demiş.

Bunun üzerine halife Allah'a şükür secdesine kapanmış ve "Halkımıza bunca nimetleri veren Allah'a hamd olsun! Onlar bu sayede halife ve askerlerini önceden hazırlık yapmadan, hatta yediklerinden artanlarıyla doyurabiliyorlar" demiş. Sonra beytülmaldeki paraların getirilmesini emretmiş. Tamamı yedi yüz üç bin dirhemmiş. Hepsini getirip bu adama vermiş ve "Bunlar senindir. Sen bundan daha fazlasına layıksın" deyip atına binmiş ve oradan uzaklaşmış.

Fars Hükümdarı Nuşirevan ve Cariyenin Hikâyesi: Anlatıldığına göre Fars Hükümdarı Nuşirevan bir gün ava çıkmış. Askerlerinden ayrılıp bir ceylanın peşine düşmüş. Ceylanın peşinde koşarken az ilerde küçük bir köy görmüş. Dili damağına yapışacak kadar susadığından o köye doğru yönelmiş ve yol üstünde bulunan bir evin kapısına yaklaşmış. Kapıya çıkan kızdan su istemiş. Küçük kız eve dönüp bir dal şeker kamışını sıkarak özünü çıkartmış ve sıktığı özü suyla karıştırıp bardağa koymuş. Bardağın üzerine de toprağı andıran güzel kokulu bir şey koyup Nuşirevan'a uzatmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

386. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Duyduğuma göre ey melik, Nuşirevan bardağı aldığında bardağın içindeki toprağı andıran şeyi görünce ağzına gelmesin diye suyu azar azar içmeye başlamış. Nihayet bitirdiğinde kıza "Yavrum, ne güzel, ne tatlı bir suymuş. Ancak keşke onu kirleten şu şey olmasaymış" demiş. Küçük kız "Ben onu bilerek attım" demiş. Bunun üzerine hükümdar "Bunu neden yaptın?" diye sormuş. Kız şöyle cevap vermiş: "Baktım ki çok susamışsınız. Bir yudumda içer de hasta olursunuz diye korktum. Eğer ben bunu içine koymasaydım hızlıca bir yudumda içecektiniz. Böyle içtiğiniz için su size dokunacaktı."

Adaletli hükümdar kızın bu konuşmasına, aklına ve zekâsına çok şaşırmış ve anlamış ki bu söyledikleri ondaki zekâ ve aklın ürünü. Sonra "Bu suyun içine ne kadar şeker kamışı özü karıştırdın?" diye sormuş. Küçük kız "Bir dal" diye cevap vermiş. Nuşirevan yine çok şaşırmış. Bu köyden alınan verginin listesini istemiş. Baktığında köyden alınan verginin çok az olduğunu görmüş. İçinden "Bu köydeki bir dal şeker kamışından bu kadar öz çıkıyorsa bu köyden neden bu kadar az vergi alınıyor?" diye geçirmiş ve tahtına döndüğünde bu köyün vergisini artırmaya karar vermiş. Sonra oradan ayrılıp ava devam etmiş.

Gün sonunda tekrar o köye dönüp daha önce geldiği evin kapısına varmış ve yine su istemiş. Yine aynı kız çıkmış. Küçük kız Nuşirevan'ı gördüğünde hemen tanımış. Su getirmek için dönmüş. Ancak bu sefer biraz gecikmiş. Nuşirevan acele etmesi için seslenince kız hemen gelmiş. Nuşirevan neden geciktiğini sormuş. Küçük kız "Çünkü sultanın niyeti değişti" diye

cevap vermiş. Nuşirevan "Bunu nereden çıkardın?" diye sormuş. Küçük kız "Aramızdaki bilge kimselerden duyduğumuza göre eğer sultanın bir topluluk hakkındaki niyeti değişirse o topluluğun bereketi gider, hayırları azalırmış" deyince Nuşirevan gülmüş ve daha önce aklından geçirdiği şeyden vazgeçmiş. Aklından, zekâsından ve güzel konuşmasından çok hoşlandığı bu kızla daha sonra helalinden bir evlilik yapmış.

Hükümdar Hüsrev ile Balıkçının Hikâyesi

Anlatıldığına göre hükümdar Hüsrev, balığı çok seviyormuş. Bir gün evinde eşi Şirin ile otururken bir balık avcısı çıkagelmiş. Balıkçı kocaman bir balık getirip Hüsrev'e hediye etmiş. Balık Hüsrev'in çok hoşuna gittiğinden balıkçıya dört bin dirhem verilmesini emretmiş. Ancak Şirin "Hiç de iyi etmedin" deyince Hüsrev "Neden?" diye sormuş. Şirin "Çünkü şimdi bundan sonra maiyetinden birine yine dört bin dirhem verecek olsan o bunu azımsar ve bana da şu balıkçıya verdiği kadar verdi der. Eğer balıkçıya verdiğinden daha azını verecek olsan beni hakir gördü ve balıkçıya verdiğinden daha az verdi der" demiş.

Bunu duyan Hüsrev "Haklısın. Ancak hükümdarlara, verdiklerini geri almak yakışmaz. Artık geçti" demiş.

Bunun üzerine Şirin "Ben verdiğini geri almanın bir yolunu biliyorum" demiş. Hüsrev "Bu nasıl olacak?" diye sorunca Şirin "Eğer istiyorsan balıkçıyı çağır ve ona bu balığın dişi mi erkek mi olduğunu sor. Eğer erkek derse biz sadece dişi balık istemiştik dersin. Eğer dişi olduğunu söylerse biz sadece erkek balık istemiştik dersin" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

387. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar Hüsrev balıkçının ardından bir adam gönderip balıkçıyı çağırtmış. Balıkçı çok akıllı ve zeki bir kimseymiş. Hüsrev balıkçıya "Bu balık erkek mi dişi mi?" diye sormuş. Balıkçı hemen yere kapanmış ve "Bu balık hünsadır. Ne erkek ne de dişidir" diye cevap vermiş. Hüsrev buna çok gülmüş ve ona dört bin dirhem daha verilmesini emretmiş. Balıkçı haznedarın yanına varmış ve haznedardan sekiz bin dirhemi alıp yanında getirdiği çantasının içine koymuş. Çantayı devesine doğru götürürken Hüsrev ile Şirin de dışarı çıkıyorlarmış. O esnada çantadan bir dirhem düşmüş. Balıkçı çantasını yüklerinin arasına koyduktan sonra eğilip yerdeki dirhemi almış.

Hüsrev ile Şirin balıkçıya bakakalmışlar. Şirin "Ey hükümdar! Şu adamın düşkünlük ve sefilliğini görmüyor musun? Düşen bir dirhemi de hükümdarın çocukları alsın diyemedi" demiş. Hükümdar Şirin'in dediğini duyunca balıkçıdan nefret etmiş ve "Haklısın Şirin" demiş. Ardından balıkçının tekrar çağırılmasını emretmiş. Balıkçı geldiğinde ona "Be hey aşağılık adam! Sen insan değilsin. O kadar parayı yüklendin de bir dirhem için yerlere nasıl eğildin? Oracıkta bırakacak kadar cömert olamadın?" diye çıkışmış.

Balıkçı yine hemen yerlere kapanmış ve "Allah hükümdara uzun ömürler versin. Ben o dirhemi benim nazarımdaki öneminden dolayı almadım. Aksine, dirhemin bir yüzünde hükümdarın resmi, öteki yüzünde ismi varken adamlarından birinin farkında olmadan üstüne basmasından korktuğum için aldım. Çünkü bu hükümdarın hem resmine hem ismine saygısızlık olurdu. Sonunda onun günahı da beni bulurdu" demiş.

Hükümdar balıkçının söylediklerini yine çok beğenmiş ve dört bin dirhem daha verilmesini emretmiş.

Sonra bir tellal çağırıp ülkenin her yerinde şöyle duyurmasını emretmiş: "Hiç kimse kadınların aklına uymasın. Onların aklına uyanlar zarar üstüne zarar ederler."

Yahya bin Halid el-Bermekî ile Fakir Adamın Hikâyesi:

Hikâyeye göre Yahya bin Halid el-Bermekî halifelik makamından çıkıp evine gittiğinde kapısının önünde bir adam görmüş. Adama yaklaşınca adam kalkıp selam vermiş ve "Ey Yahya! Bir maruzatım var. Derdimin çaresi sende. Allah için yardım et bana" demiş. Yahya hemen evinin bir köşesinin o fakir adama ayrılmasını emretmiş. Haznedarına da her gün o fakire bin dirhem vermesini, kendi yediği yemeğin aynısından yedirmesini emretmiş. Bu hal tam bir ay boyunca devam etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

388. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bir ay böyle devam etmiş. Bir ayın sonunda adamın otuz bin dirhemi olmuş. Adam Yahya'nın dirhemleri almasından korktuğu için gizlice evden ayrılmış. Bunu Yahya'ya haber verdiklerinde Yahya şöyle demiş: "Vallahi, bütün ömrü boyunca yanımda kalsaydı bile ne onunla ilişkimi keserdim ne de ikramlarıma son verirdim."

Bermekî'lerin faziletleri saymakla bitmez. Menkıbeleri tükenmez. Özellikle Yahya bin Halid el-Bermekî bütün övgülere layıktır. Bir şair onun hakkında şöyle demiştir:

Cömertliğe hür müsün diye sordum
Hayır, Yahya bin Halid'in kölesiyim dedi
O seni satın mı aldı dedim
Hâşâ! Ben ona miras olarak kaldım dedi

Muhammed'ül-Emin İbn Zübeyde ile Cafer bin Musa el-Hâdî'nin Hikâyesi:

Hikâyeye göre Cafer bin Musa el-Hâdî'nin Bedrülkebir adında bir cariyesi varmış. O zaman ondan daha güzeli, daha zarifi yokmuş. Endamı yerindeymiş. Musikide ondan daha mahiri, ud çalmada ondan daha iyisi yokmuş. Çok güzel, zarif ve mükemmel bir cariyeymiş. İbn Zübeyde bunu duymuş ve Cafer'den o cariyeyi kendisine satmasını istemiş. Ancak Cafer şöyle cevap vermiş: "Cariyelerini satmak, onlar üzerinden pazarlık yapmak benim gibi birine yakışmaz. Eğer o evimin direği olmasaydı hiç cimrilik etmez, onu sana hediye ederdim."

Daha sonra İbn Zübeyde musiki ziyafetine katılmak üzere Cafer'in evine gitmiş. Cafer de dostlara yaraşan en güzel şeylerin getirilmesini emretmiş. Bedrülkebir adındaki cariyesine de ud çalıp şarkı söylemesini emretmiş. Cariye en güzel nağmeleri çalmış, en güzel şarkıları söylemiş. İbn Zübeyde de kendini şaraba ve musikiye kaptırmış. Cafer sarhoş olsun da sonra cariyeyi alır, evinden ayrılırım diye sakilerden Cafer'e çokça şarap sunmalarını istemi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

389. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sonra İbn Zübeyde cariyeyi almış ve evine gitmiş. Sabah olduğunda Cafer'in çağrılmasını emretmiş. Cafer geldiğinde önüne şarap getirilmiş. Cariyeye de perdenin arkasından şarkı söylemesini emretmiş. Cafer sesi duyunca hemen tanımış ve buna çok öfkelenmiş. Ancak şeref ve haysiyetinden dolayı öfkesini belli etmemiş. Hiç sezdirmemiş. Şarap meclisi sona erince İbn Zübeyde yanındakilere Cafer'in bindiği teknenin dirhemler, dinarlar, türlü türlü mücevherler, yakutlar, pahalı elbiseler ve değerli mallarla doldurulmasını emretmiş. Emir yerine getirilmiş. Tekneye mal, para ve bin tane inci yüklenmiş. İncilerden sadece biri bin dirhem tutarındaymış. İbn Zübeyde durmadan tekneye türlü türlü hediyeler koymaya devam edince sonunda teknedeki kürekçiler "Tekne artık daha fazlasını taşıyamaz" deyip durmasını istemişler. Bunun üzerine İbn Zübeyde o kadarla yetinip teknenin Cafer'in evine götürülmesini emretmiş.

Allah onlara rahmet eylesin. İşte ulu insanların himmetleri böyleydi.

Saîd bin Sâlim el-Bâhilî ve Yahya bin Hâlid'in Çocukları Fadl ile Cafer'in Hikâyesi:

Saîd bin Sâlim el-Bâhilî şöyle anlatır: Harun Reşid zamanında çok sıkıştım. O kadar çok borcum vardı ki borçlarım belimi bükmüştü. Borçlarımı ödeyemez oldum. Elimden bir şey gelmiyordu. O kadar zor bir durumdaydım ki ne yapacağımı bilmiyordum. Borçlular kapıma dayanmış, alacaklılar kapımda birikmiş, peşimi bırakmaz olmuşlardı. İşin bu kadar zor olduğu, şartların değiştiğini anlayınca Abdullah bin Mâlik

el-Huzaî'ye gidip akıl vermesini, bir yol göstermesini istedim.

Abdullah bin Mâlik el-Huzaî "Seni içinde bulunduğun sıkıntıdan, dertten, gamdan, kederden ve darlıktan ancak Bermekîler kurtarabilir" deyince "Onların kibirlerine kim katlanabilir, zorbalıklarına kim tahammül edebilir" dedim. O "Kendine çeki düzen vermek için buna ancak sen katlanabilirsin" dedi. Bunun üzerine kalkıp Yahya bin Hâlid'in çocukları Fadl ve Cafer'in yanına gittim. Durumumu anlattım. "Allah yardımcın olsun. Yarattıklarına minnet etmekten korusun. En güzel hayırları sana versin. Seni kendine yeter kılsın. O dilediğine kâdirdir. Kullarından haberdardır ve onlara karşı lütufkârdır" dediler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

390. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Onların dediklerini duyunca yanlarından ayrıldım. Göğsüm dar, kafam bulanık ve kalbim kırık bir halde Abdullah bin Mâlik'in yanına dönüp dediklerini tekrar ettim. "Bugün yanımızda kal. Allah nelere kâdirmiş görelim" dedi. Yanında bir süre oturdum. Birden hizmetçim çıkageldi. "Efendim! Kapımızda sırtları yüklü katırlar var. Yanlarında da Yahya'nın oğulları Fadl ile Cafer'in vekili olduğunu iddia ede bir adam var" dedi.

Bunun üzerine Abdullah bin Mâlik hemen "Herhalde dertlerinden kurtuluyorsun. Kalk da ne olup bitiyormuş bir bak" dedi. Hemen kalkıp doğruca eve koştum. Kapımda elinde kâğıt, bekleyen bir adam gördüm.

Kâğıtta şöyle yazılıydı: "Söylediklerini dinledikten sonra senin ardından halifenin yanına gittik. Düştüğün durumu halifeye anlattık. O da sana beytülmalden üç bin dirhem gönderilmesini emretti. Biz 'O bunlarla borçlarını ancak öder, alacaklılarını ancak savar. Sonra ne yiyip ne içecek,' deyince sekiz yüz bin dirhem daha verilmesini emretti. Böylece borçların için üç bin dirhem, kendine çeki düzen vermen, işini gücünü yola koyman için de sekiz yüz bin dirhem gönderdi."

Allah onlara rahmet eylesin. Şu cömert insanların cömertliğine bak!

Kadının Kocasına Kurduğu Tuzak:
Hikâyeye göre kadının birisi kocasına şöyle bir tuzak kurar: Bir cuma günü kocası eve balık getirip pişirmesini ve cuma namazından sonra hazır etmesini emreder ve işlerinin başına döner. Biraz sonra kadının bir arkadaşı gelir ve ondan düğününe katılmasını ister. Kadın arkadaşının isteğini kabul eder. Balığı küpün içine koyar ve arkadaşıyla beraber gider. Ertesi cumaya kadar da eve gelmez. Kocası ev ev dolaşıp karısını arar. Ancak kimseden bir haber çıkmaz.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

391. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kadın ertesi cuma eve döner ve balığı canlı olarak küpten çıkarır. İnsanları etrafına toplar. Bunu gören adam onlara aradan bir hafta geçtiğini anlatsa da insanlar inanmazlar ve "Bir balık bunca süre hayatta ka-

lamaz" derler. Deli olduğuna karar verip hapsederler. Sonra da adamcağızın arkasından gülüp alay ederler.

İsrailoğulları İçinde Kendini İbadete Veren Kadının Hikâyesi:

Geçmiş zamanlarda İsrailoğulları içinde iyi yürekli, dindar, kendini ibadete vermiş bir kadın varmış. Her gün namazgâhına çıkarmış. Her namaza çıkışında namazgâhının yanında bulunan bahçeye girer ve orada abdest alırmış. Bu bahçeye iki ihtiyar bakıyormuş. İki ihtiyar kadından hoşlanmaya başlamış ve ondan murat almak istemişler. Ancak kadın reddetmiş. Bunun üzerine kadına "Eğer kendini bizden uzaklaştıracak olursan senin zina ettiğini söyleriz" demişler. Kadın "Sizin kötülüklerinize karşı Allah bana yeter" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine adamlar bahçenin kapısını açmış ve bağırıp çağırmaya başlamışlar. İnsanlar oradan buradan toplanıp gelmişler ve "Ne oldu?" demişler. İki ihtiyar adam "Biz bu kadını bir delikanlıyla kötülük yaparken gördük. Ancak delikanlıyı elimizden kaçırdık" demişler. O zamanlar insanlar zina eden kimsenin rezaletini üç gün boyunca dilden dile taşırlar sonra da zina edeni taşlarlarmış. Âdetlerine göre üç gün boyunca zina edenin yaptığı rezilliği dilden dile aktarmışlar. O iki ihtiyar da her gün kadının yanına gelip ellerini başının üstüne koyarak "Sana cezanı veren Allah'a hamdolsun" demişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

392. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İki ihtiyar recm için kadını taşlamak istediklerinde Danyal da bunların peşine düşmüş. O zaman daha on iki yaşında bir çocukmuş. Bu, onun ilk mucizesiymiş. Sonunda onlara yetişmiş ve "Ben hüküm verene kadar o kadına taş atmak için acele etmeyin!" demiş. Kürsü getirmişler. Danyal oturmuş ve iki ihtiyarı birini bir tarafa diğerini başka bir tarafa oturtmuş. Şahitlerin arasını ayıran ilk insan oymuş.

İhtiyarlardan birine "Ne gördün?" demiş. İhtiyar olanları anlatmış. "Bu bahçenin herhangi bir yerinde mi oldu?" demiş. İhtiyar "Doğu tarafındaki armut ağacının altında oldu" demiş. Sonra ikinci ihtiyara olan biteni sormuş. O da anlatmış. "Bahçenin neresinde oldu?" diye sorunca ihtiyar "Bahçenin batı tarafındaki elma ağacının altında oldu" demiş. Bütün bunlar olurken kendini ibadete veren ve zina isnadında bulunulan kadın ellerini açmış, başını göğe kaldırmış, ihlasla Allah'a dua etmekteymiş. O esnada Allah gökten bir yıldırım göndermiş ve o iki ihtiyarı yakıp kavurmuş. Böylece Allah, kadının suçsuzluğunu açıkça ortaya koymuş.

Harun Reşid ve Cafer'in Şeyh Bedri ile Yaşadıklarının Hikâyesi:

Günlerden bir gün halife Harun Reşid yanında Ebû Yakup, Cafer el-Bermekî ve Ebû Nüvâs olduğu halde çıkmış ve çölde dolaşmaya başlamış. Çölde eşeğine yaslanmış bir ihtiyar görünce Harun Reşid Cafer'e "Şu adama sor bakalım, nereden gelip nere gidermiş" demiş. Bunun üzerine Cafer ihtiyarın yanına gidip "Nereden gelip nereye gidersin?" diye sormuş. İhtiyar "Basra'dan gelip Bağdat'a giderim" diye cevap vermiş.

Cafer "Orada ne yapacaksın?" diye sormuş. İhtiyar "Gözüm için bir ilaç arıyorum" demiş. Harun Reşid Cafer'e "Şu adamla biraz kafa bul de eğlenelim" demiş. Cafer "Ben sana işine yarayacak bir ilaç söylesem bana mükâfat olarak ne verirsin?" diye sormuş. İhtiyar "Allah Teâlâ sana benim vereceğim mükâfattan daha hayırlısını verir" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Cafer "O zaman beni iyi dinle. Hiç kimseye anlatmayacağım bu ilacı sana anlatacağım" demiş. Adam "Neymiş o?" deyince Cafer başlamış anlatmaya: "Üç yaprak kasırgadan, üç yaprak güneşin alevinden, üç yaprak ay aydınlığından, üç yaprak da kandil ışığından al. Hepsini karıştır ve üç ay boyunca rüzgârda beklet. Sonra onu tabanı olmayan bir havana koy ve üç ay döv. Dövdükten sonra onu yarık kâseye koy ve kâseyi de üç ay boyunca rüzgârda beklet. Sonra bu ilaçtan her gün yatarken üç dirhem miktarı kullan. Buna üç ay boyunca devam et. Allah'ın izniyle şifa bulacaksın."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

393. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar, Cafer'in dediklerini duyunca "Bana bu ilacı söylediğin için al sana mükâfat olarak bir tokat. O ilacı kullandığımda Allah bana şifa verirse, sana ölene kadar hizmet edecek bir cariye vereceğim. Öldüğünde ve Allah ruhunu cehenneme doğru yaklaştırdığında onun sana olan üzüntüsünden dolayı yüzün kapkara kesilir. Matem tutar, feryat figan eder, saçını başını yolarsın

ve feryat içinde 'Ey çene çalan! Sen ne güzel çene çalıyorsun!' dersin" demiş. Bu, Harun Reşid'in o kadar çok hoşuna gitmiş ki gülmekten yerlere yıkılmış. Sonra adama üç bin dirhem verilmesini emretmiş.

Ömer bin Hattâb ile Bir Delikanlının Hikâyesi:
Şerif Hüseyin bin Reyyân şöyle anlatır:

Halife Ömer bin Hattâb bazen insanlar arasındaki meseleleri hükme bağlamak, halkın sorunlarını çözmek için arkadaşlarından akıl ve feraset sahibi ulularla beraber otururdu. Yine böyle bir mecliste otururken yüzü güzel, üstü başı temiz bir genç, kendisi gibi yine güzel yüzlü iki genç tarafından yaka paça halife Ömer'in huzuruna getirildi. Halife bir onlara bir de gence baktı ve onu rahat bırakmalarını söyledikten sonra genci yakınına çağırdı. "Bununla derdiniz nedir?" diye sordu. İki genç "Efendim! Biz ikimiz ikiz kardeşiz. Haktan ayrılmayız. Bizim tedbirli, kabileler arasında sayılan, pisliklerden uzak duran, faziletleriyle bilinen, çocukken bizi güzelce terbiye edip büyüdüğümüzde de cömertlik gösteren ve bütün erdem ve övgüleri kendinde toplayan ihtiyar bir babamız vardı. Tam şairin dediği gibiydi:

Ebû's-Sakr Şeybân kabilesindendir dediler
Dedim ki asla! Yemin olsun ki Şeybân kabilesi ondandır
Nice baba vardır ki şerefli oğulları sayesinde yücelmiştir
Tıpkı Adnan kabilesinin Resülullahla yücelmesi gibi

Babamız bir gün ağaçlar arasında dolaşayım da olmuş meyvelerden toplayayım diye bahçeye çıkmış. Şu genç onu öldürmüş ve doğru yoldan sapmış. Kısas istiyoruz. Hüküm Allah'ın emrettiği gibi olsun" dediler.

Ömer korkutucu bakışlarıyla gence baktı ve "Bu iki gencin dediklerini duydun. Cevap olarak ne dersin?" diye sordu. Genç ağırbaşlı, dili akıcı, soğukkanlı, pervasız biriymiş. En fasih sözlerle, en güzel kelimelerle

konuşarak şöyle dedi: "Allah hepimiz için bir kader takdir etmiştir zaten. Ancak ben huzurunuzda olup bitenleri anlatacağım. Karar yine sizindir."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

394. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Genç şöyle dedi: "Ey müminlerin halifesi! Bil ki ben öz be öz Arab'ım. Ki onlar yeryüzünün en şereflilerindendir. Çölde büyüdüm. Kavmime bir felaket isabet edince malımı mülkümü, çoluk çocuğumu alarak buraya geldim. Buraya doğru gelirken benim için çok değeri olan dişi develerimle beraber bahçeler arasından geçtim. Dişi develer arasında asil, nesli çok, güzel görünüşlü bir erkek deve vardı. Sanki başında tacı olan bir hükümdar gibi yürürdü. Dişi develerden birini babalarının bahçesine doğru sürdüm. Bahçeden dışarıya doğru sarkan ağaçlar vardı. Deve o ağaç dallarından bir kısmını ağzına götürüp yemeye başladı. Ben hemen deveyi bahçeden uzaklaştırdım. Duvarın arkasından çıkan ihtiyar bir adam gördüm. Öfkeden soluk soluğa kalmıştı. Gözleri kıvılcım saçıyordu. Birden deveye taşla vurdu. Devenin öyle bir yerine vurdu ki hemen oracıkta öldü. Devenin yanı başıma düştüğünü görünce çok üzüldüm ve içimdeki öfke kıvılcımları tutuştu. Ben de aynı taşı aldım ve ona vurdum. Sebep o oldu. Öldürdüğü şeyle kendisi de öldü. Taşı vurduğumda bir çığlık attı, acı acı bağırdı. Hemen kaçmak istedim. Bu iki genç de koştular. Yaka paça tutup sana getirdiler."

Ömer (r.a) gence "İşlediğin suçu itiraf ettin. Artık kurtuluşun imkânsız. Kısas vacip oldu. Bundan kaçış yok" deyince genç şöyle dedi: "İmamın verdiği hükme karşı boynum kıldan incedir. İslam şeriatının verdiği hükme razıyım. Ancak benim küçük bir kardeşim var. Onun yaşlı bir babası vardı. Ölmeden önce bu çocuğa birçok mal mülk ve altın bıraktı. İşini bana teslim etti. Allah'ı şahit tutarak 'Bunlar kardeşinindir. Bunları yanında iyi muhafaza et,' dedi. Ben de onları alıp bir yere gömdüm. Benden başka kimse yerini bilmiyor. Eğer şimdi benim öldürülmem için hüküm verirsen mal gider. Sen de buna sebep olmuş olursun. O küçük kardeşim kıyamet gününde senden hakkını ister. Eğer bana üç gün mühlet verirsen kardeşimin işini emanet edecek birini bulurum. Söz veriyorum. Sözümde duracağıma dair kefillerim de var."

Ömer (r.a) başını sallayıp etrafında toplananlara bakıp "Onun verdiği sözde duracağına ve geri döneceğine dair kim kefil olur?" diye sordu. Genç mecliste bulunanların yüzlerine teker teker baktı. Başkalarını değil de Ebuzer'i işaret etti ve "İşte bu benim kefilim!" dedi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

395. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Genç, Ebuzer'i işaret edip "Bu benim kefilimdir" deyince Ömer (r.a) Ebuzer'e "Ebuzer! Söyleneni duydun. Bu gence kefil olur musun?" diye sordu. Ebuzer "Evet, ey müminlerin emiri! Üç gün için ona kefil olurum"

deyince Ömer (r.a) buna razı oldu ve gencin gitmesi için izin verdi.

Verilen süre dolup bitmek üzere olduğu halde genç henüz Ömer'in (r.a) huzuruna gelmemişti. Sahabe de Ömer'in etrafında yıldızlar gibi dizilmişti. Ebuzer de gelmişti. İki hasım orada durup "Hasmımız nerde Ebuzer? Giden gelir mi? Ancak onu getirip intikamımızı alana kadar yerimizden ayrılmayacağız" diyorlardı. Ebuzer ise "Allah'a yemin olsun ki eğer üç gün biter de delikanlı gelmezse kefil benim ve kendimi imama teslim ettim" diyordu. Ömer (r.a) "Vallahi eğer delikanlı gecikecek olursa daha önce uyguladığım İslam şeriatını yine uygularım" diyordu.

Orada toplananlar Ebuzer için gözyaşlarına boğuldular. İnlemeler yükselmiş, gürültü çoğalmıştı. Sahabenin büyükleri iki gence diyet almalarını teklif ettiler. Ancak onlar reddettiler ve intikamımızı alacağız diye tutturdular. İnsanlar Ebuzer'e acıyıp ah vah ederken delikanlı çıkageldi. İmamın huzurunda durdu. Güzelce selam verdi. Yüzü ay gibi parlıyordu. Kan ter içinde kalmıştı.

Şöyle dedi: "Küçük kardeşimi dayısına teslim ettim. Ne var ne yok hepsini onlara anlattım ve malının yerini gösterdim. Kızgın sıcağın altında yola koyuldum ve işte sözümde durdum." İnsanlar onun sadakatine ve vefasına, kendi ayaklarıyla ölüme gelişine ve cesaretine çok şaşırdılar. Hatta kimisi "Ne yüce bir delikanlıymışsın sen! Ahdine ne sadık bir kimseymişsin" deyince delikanlı "Bilmez misiniz ölüm geldiğinde ondan hiç kimse kurtulamaz. Ben, insanlarda vefa kalmadı denmesin diye sözümde durdum" dedi. Bunun üzerine Ebuzer şöyle dedi: "Ey müminlerin emiri! Vallahi onun kim olduğunu bilmeden, daha önce hiç görmeden ona kefil oldum. Ancak bunca insan içinde bana dönüp bu bana kefil olur deyince geri çevirmek, umudunu boşa çıkarmak istemedim. Sana umut bağlayana insanlık öldü denmesin diye kol kanat germek gerek."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

396. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

O iki genç bu söylenenleri duyunca "Ey müminlerin emiri! İnsanlık öldü denmesin diye biz de babamızın kanını bağışladık. Vahşetin yerini ünsiyet aldı" dediler. Ömer (r.a) delikanlının affedilmesine, sadakat ve vefakârlığına çok sevindi ve Ebûzer'in gösterdiği fedakârlığı yüceltti. Ayrıca iki gencin iyilik yapmaya çalışmaları da çok hoşuna gitti ve şairin şu sözlerinde ifade ettiği gibi onları övdü.

İnsanlar arasında iyilik yapan yaptığının karşılığını alır
Allah ile insanlar arasındaki hayır, zail olmaz

Ömer (r.a) daha sonra o iki gence babalarının diyetini beytülmalden ödemeyi tekli etti. Ancak onlar "Biz onu sadece Allah rızası için affettik" dediler. İşte niyeti böyle olan kimse yaptığı iyiliğin ardından minnet ve başa kakma yoluna gitmez.

Harun Reşid'in oğlu Me'mun ve Piramitlerin Yıkılması Hikâyesi:

Hikâyeye göre Harun Reşid'in oğlu Me'mun korunaklı Mısır'a girdiğinde piramitleri yıkıp içindekileri almak istemiş. Yıkmaya kalkışmış, ancak ne kadar uğraşırsa uğraşsın başaramamış. Sadece birinde küçücük bir oyuk açabilmiş. Açtığı o oyukta bir miktar mal bulmuş. Me'mûn buna çok şaşırmış ve oyukta olanı alıp

piramitleri yıkma niyetinden dönmüş. Me'mûn'un o oyukta bulduğu malın, o günden beri harcadığı halde, hiç eksilmeyip bilakis arttığı söylenir

Piramitler dünyanın harikalarından biridir. Yeryüzünde onlar gibi sağlam ve yüksek bir yapı daha yoktur. Bunun sebebi piramitlerin büyük kayalarla yapılmış olmasıdır. Piramitleri yapan ustalar taşları delip içlerine kurşun döküyorlarmış. Daha sonra onu geometrik bir tertibe göre yatağına koyuyorlarmış. Bu, yapı tamam olana kadar böyle devam ediyormuş. Piramitlerden her birinin yüksekliği bugün bilindiği şekliyle yüz zira'dır. Kenarlardan bakıldığında kare şeklinde olup yükseldikçe küçülüyor. Her birinin üç yüz zira' olduğu söyleniyor. Eskiler batı piramidinin içinde renkli çakmaktaşından yapılmış, mücevherler, mallar, tuhaf resimler, aletler ve silahlarla dolu, kıyamete kadar paslanmayacak kadar ustaca boyanmış otuz mahzen olduğunu söylerler. Ayrıca o mahzenlerde kırılıp dökülmeyen kadehlerin, türlü türlü ilaçların, özel karışım suların olduğunu da söylerler...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

397. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Eskilerin anlattığına göre ikinci piramitte granit levhaların üstünde kâhinlerin haberleri yazılıymış. Her bir kâhinin hikmet levhası varmış, o levhada o kâhinin acayip işleri ve becerileri anlatılıyormuş. Duvarlarda da putlara benzeyen insan resimleri varmış. Piramit, basamak basamakmış. Her bir basamakta bir

bekçi varmış. O bekçiler yıllardır türlü tehlikelere karşı piramitleri muhafaza ediyorlarmış. Piramitler birçok akıl ve basiret sahibini şaşkın bırakmış, piramitleri anlatan birçok şiir yazılmıştır. Bu şairlerden birinin şiiri şöyledir:

Hükümdarlar kendilerinden sonra anılmak isterlerse
Binaların diliyle anılsınlar
Piramitleri görmüyor musun?
Onca musibete rağmen hiç değişmeden kaldılar

Başkası da şöyle diyor:

Şu iki piramide kulak ver
Geçmiş zamana dair anlattıklarını iyi dinle
Dilleri olsa da bir söyleseler
Evveli ile ahiri ile zamanın neler yaptığını

Bir başkası şöyle der:

Ey dost! Şu yeryüzünde
Mısır piramitleri gibi sağlam bina var mı?
Onlardan zaman bile korkar
Oysa diğer yüksek binalar hep zamandan korkmuştur

Hırsız ve Tüccarın Hikâyesi:
Anlatıldığına göre hırsızın birisi pişmanlık duyup samimiyetle tövbe etmiş ve hırsızlığı bırakıp bir kumaş dükkânı açmış. Günler böyle geçip gidiyormuş. Günlerden bir gün dükkânını kapatmış ve evine gitmiş. Olacak ya, gecenin bir vakti, hilekâr hırsızlardan biri dükkân sahibinin kılığına girmiş ve cebinden anahtarları çıkarıp sokak bekçisine "Şu kandili tutuver" demiş. Bekçi kandili alıp tutmaya başlamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

398. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Sokak bekçisi kandili alıp hırsızın önüne doğru tutmuş ve hırsız uğraşa uğraşa dükkânı açıp içeri girmiş. Sonra yanında getirdiği diğer kandili de yakmış. Bekçi biraz sonra içeri girdiğinde hırsızın dükkânda oturup elinde hesap defteri olduğu halde deftere baktığını ve parmaklarıyla hesap yaptığını görmüş. Bu, seher vaktine kadar sürmüş. Sonra hırsız bekçiye demiş ki: "Bana bir hamal ile bir deve getir de biraz mal yükleyelim." Bekçi denileni yapmış. Hırsız dört top kumaş alıp develere yüklemiş ve dükkânı kapattıktan sonra bekçiye de iki dirhem verip develerin ardına düşmüş. Bekçi onun dükkân sahibi olduğunu sanıyormuş.

Sabah olup gün aydınlanınca dükkân sahibi gelmiş. Bekçi ona iki dirhemden dolayı dua etmeye başlamış. Ancak dükkân sahibi bekçinin ne dediğini anlamayınca bekçi buna çok şaşırmış. Dükkân sahibi dükkânı açtığında bir de ne görsün! Ortada iki kandil duruyor, hesap defteri sağa sola saçılmış.

Biraz sağı solu kolaçan edince de dört top kumaşın eksik olduğunu anlamış. Hemen bekçiye "Ne oldu burada?" diye sormuş. Bekçi gece olan bitenleri anlatmış ve hamalla yaptığı sözleşmeden bahsetmiş. Dükkân sahibi "Bana geceleyin seninle beraber kumaşları taşıyan o hamalı getir!" demiş. Bekçi "Baş üstüne" dedikten sonra hamalı bulup getirmiş.

Dükkân sahibi hamala "Geceleyin kumaşları nereye taşıdın?" diye sormuş. Hamal "Falanca iskeledeki falanca gemiye" deyince dükkân sahibi "Beni oraya götür!" demiş. Gitmişler ve hamal "İşte gemi, işte sahibi!" diyerek gemiyi göstermiş. Dükkân sahibi denizciye "Tüccarı ve kumaşları nereye götürdün?" diye

sorunca denizci "Falanca yere götürdüm. Sonra bir hamal geldi ve kumaşı deveye yükleyip gitti. Ancak nereye gittiğini bilmiyorum" demiş. Dükkân sahibi hemen hırsızın gittiği yere gidip denizciye "Buradan kumaşı taşıyan hamalı çağır bana!" demiş. Hamal gelmiş. Hamala "Tüccarla beraber kumaşı nereye götürdün?" diye sorunca hamal "Filan yere" demiş. Dükkân sahibi "Beni oraya götür ve bana onu göster!" demiş. Hamalla beraber deniz kenarından uzakça bir yere gitmişler. Hamal kumaşları indirdiği hanı ve tüccarın ambarını hemen tanımış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

399. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hamal deniz kenarından uzak olan bu kumaşları indirdiği hanı ve tüccarın ambarını görünce ambara doğru ilerlemiş. Ambarı açıp girmiş ve indirdiği kumaşların açılmamış bir halde orada durduğunu görmüş. Dükkân sahibi hamaldan kumaşları almasını istemiş. Hamal hırsızın kumaşların üzerinde bıraktığı elbisesini de yüklenmiş. Hepsini yükledikten sonra ambarı kapatıp çıkmışlar. Birden hırsızla karşılaşmışlar. Kumaşı gemiye yükleyinceye kadar hırsız onları takip etmiş ve orada demiş ki: "Kardeşim sen Allah'ın sevdiği kuluymuşsun. Kumaşlarının hepsini eksiksiz aldın. Şu elbisemi bari geri ver" demiş. Kumaş tüccarı buna çok gülmüş. Hırsızın pek üstüne varmamış ve elbisesini geri vermiş. Herkes yoluna gitmiş.

Harun Reşid ve İbnülkâribî'nin Hikâyesi:
Hikâyeye göre halife Harun Reşid bir gece çok daralmış. Veziri Cafer bin Yahya el-Bermekî'ye "Bu gece uykum kaçtı, bir türlü uyuyamadım. İçimde bir sıkıntı var. Ne yapar, nasıl ederim bilmiyorum" demiş. Önünde duran hizmetçisi Mesrur buna gülünce halife "Neden gülüyorsun? Benimle alay mı ediyorsun, yoksa delirdin mi?" demiş.

Mesrur: "Hayır müminlerin emiri, âlemlerin efendisine olan yakınlığınıza ant olsun ki bunu isteyerek yapmadım. Ancak dün sarayın yanında yürürken Dicle kenarına vardığımda insanların toplandıklarını gördüm ve ben de durup baktım. Orada insanları güldüren, kendisine İbnülkâribî denilen bir adam gördüm. Şimdi onun dediklerini hatırladım. Kendime hâkim olamayıp güldüm. Affedin efendim" demiş.

Bunun üzerine Harun Reşid "Hemen onu bana getirin!" demiş. Mesrur koşarak çıkıp İbnülkâribî'nin yanına varmış. "Halife seni çağırıyor" demiş. İbnülkâribî "Baş üstüne" deyince Mesrur "Ancak bir şartla. Halifenin yanına vardığında eğer halife sana ikramda bulunacak olursa dörtte biri senin, gerisi benim olacak" demiş. İbnülkâribî "Olmaz. Yarısı senin, yarısı benim olacak" deyince Mesrur "Hayır" demiş. İbnülkâribî "O halde üçte ikisi senin, üçte biri benim olacak" demiş. Çetin bir pazarlığın sonunda Mesrur buna razı olmuş. Kalkıp gitmişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

400. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İbnülkâribî halifenin yanına vardığında selam verip huzurunda beklemiş. Halife "Eğer beni güldüremezsen sana şu torbayla üç defa vuracağım" demiş. İbnülkâribî kendi kendine "Bana kırbaç bile dokunmazken şu torbayla üç kere vurmadan ne çıkacak ki" demiş. Torbanın boş olduğunu sanıyormuş. Sonra sinirli ve öfkeli kimseleri güldürecek laflar etmeye, türlü türlü şakalar yapmaya başlamış. Ancak halife gülmeyi bırak gülümsememiş bile. İbnülkâribî buna çok şaşırmış, biraz sıkılmış ve korkmuş.

Bunun üzerine halife "İşte şimdi dayağı hak ettin!" deyip torbayı almış ve bir defa vurmuş. Torbanın içinde de koca koca dört tane çakıl taşı varmış. İlk vuruş boynuna rast gelmiş. Hemen bir çığlık atmış. O anda Mesrur'la aralarında geçen konuşmayı hatırlayınca "Ey müminlerin emiri! Affedin. Dinlerseniz söyleyecek iki çift lafım var" demiş. Halife "Neymiş o?" diye sorunca İbnülkâribî şöyle demiş: "Mesrur beni buraya bir şartla getirmişti.

Halifenin ikramlarının üçte birinin benim, üçte ikisinin Mesrur'un olacağına dair anlaşma yaptık. Bunu da ancak uzun uğraşlar sonunda kabul etti. Onun için şimdi bana sadece bir kere vurabilirsiniz. Bu ilk vuruş benim nasibim. Kalan iki vuruş ise onun nasibidir. Ben nasibimi aldım. İşte o da orada duruyor. Ona da nasibini verin!"

Halife , sözleri duyunca o kadar çok gülmüş ki yerlere yuvarlanmış. Mesrur'u çağırıp iki de ona vurmuş. Mesrur çığlık çığlığa "Bana üçte biri yeter. Üçte ikisini ona ver!" demiş.

Halife çok gülmüş ve her ikisine de bin dinar verilmesini emretmiş. Böylece onlar da halifenin ikramına sevinerek mutlu bir şekilde oradan ayrılmışlar.

Harun Reşid ve Dünyadan El Etek Çekmiş Oğlunun Hikâyesi:

Halife Harun Reşid'in on altı yaşında bir oğlu varmış. Oğlan dünyadan el etek çekmiş, züht ve ibadet yolunu tutmuş. Kabir başlarına dikilip "Dünya kadar malınız vardı. Mallarınız sizi kurtaramadı. İşte kabre girdiniz. Ah ah! Siz ne diyordunuz, sizin hakkınızda neler deniyor" deyip gizli gizli ağlar, sonra da şu beyti okurmuş:

Cenazeler beni hep korkutur
Ağıt yakan kadınların ağlaması hep üzer

Bir gün yine aynı yerdeyken yanına tesadüfen babası gelmiş. Etrafında vezirleri, devlet büyükleri ve saray halkından bazıları varmış. Halifenin oğlunu üstünde yünden bir elbise, yünden bir örtüyle görünce birbirlerine "Bu çocuk halifeyi hükümdarların önünde küçük düşürüyor. Cezasını verse de şu haline bir son verse" demişler. Halife onların dediklerini duyunca oğluna dönüp "Oğlum! Bu yaptıklarınla beni rezil ediyorsun!" demiş.

Ancak oğlan babasına şöyle bir bakıp cevap vermemiş. Sarayın balkonlarından birinde uçan bir kuşa bakarak "Ey kuş! Seni yaratanın yüzü suyu hürmetine, kon elime" demiş. Kuş gelip çocuğun eline konmuş. Sonra kuşa "Yerine git!" deyince kuş yerine dönmüş. Ardından "Halifenin eline kon!" demiş. Ancak kuş bunu reddetmiş. Bunun üzerine oğlan, babasına "Sen de beni dünyaya olan sevginden dolayı Allah'ın sevgili kulları arasında rezil ettin. Senin yanından ayrılmaya ve bir daha dönmemeye karar verdim. Bundan sonra ancak ahirette görüşürüz" deyip Basra'ya gitmiş.

Orada amelelikle geçimini sağlamaya başlamış. Günde bir dirhem ve bir dânik kazanıyormuş. Bir dânikle karnını doyuruyor, bir dirhemi de sadaka olarak veriyormuş.

Basralı Ebû Amr şöyle anlatır: Evimin bir duvarı yıkılmıştı. Duvarı onaracak bir adam bulmak üzere çıktım. Gözüm parlak yüzlü bir gence çarptı. Varıp selam verdim ve "İş ister misin?" diye sordum. "Evet" deyince "O halde gel benimle de duvarımı onar" dedim. "Bazı şartlarım var" dedi. "Neymiş onlar?" diye sordum. "Bir dirhem ve bir dânik karşılığında çalışırım. Müezzin ezan okuduğunda cemaatle namaz kılmak üzere gitmeme de izin vereceksin" dedi. "Tamam" deyip alıp eve götürdüm. Daha önce benzerini görmediğim bir iş çıkardı. "Bir şeyler yer misin?" diye sorduğumda "Hayır" dedi. Anladım ki oruçluydu.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

401. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı ezan sesini duyunca bana "Seninle anlaşmıştık değil mi?" dedi. Ben "Evet" deyince kemerini çözüp abdest almaya koyuldu. Öyle güzel abdest aldı ki ondan daha güzelini görmedim. Daha sonra namaza gitti ve namazdan sonra iş için geri döndü. "Delikanlı iş vakti sona erdi. Amelenin işi ikindi namazına kadardır" deyince "Sübhanellah! Benim işim akşama kadardır" dedi ve akşama kadar çalıştı. Ben de bundan dolayı iki dirhem verdim. O iki dirhemi görünce "Bu nedir?" diye

sordu. "Bu, senin işinin karşılığının bir kısmıdır" dedim. Paraları bana geri verdi ve "Anlaştığımızdan fazlasını istemiyorum" dedi. Ne kadar istesem de iki dirhem değil, bir dirhem ve bir dânik verebildim. Sonra gitti.

Sabah olduğunda uyanır uyanmaz önceki gün onu bulduğum yere gittim. Ancak bulamadım. Sorduğumda sadece cumartesi günleri geldiğini söylediler. Ertesi cumartesi günü gidip onu buldum ve "Bir iş için daha bize buyur" dedim. "Şartlarımı biliyorsun" dedi. Ben de "Tamam, biliyorum" dedim ve eve götürdüm. Durup onu seyretmeye başladım. Ancak o beni görmüyordu. Bir avuç çamur alıp duvara koyuyor, taşlar kendiliğinden birbiri üstüne birleşiyordu. "İşte Allah'ın sevdiği kulları böyle olur" dedim. O gün de yine fazlasıyla çalıştı. Akşam olunca ücretini verdim. Alıp gitti.

Diğer cumartesi günü geldiğinde aynı yere gittim. Ancak bulamadım. Sorduğumda hasta olduğunu ve filanca kadının çadırında yattığını söylediler. O kadın iyiliğiyle meşhur, ihtiyar bir kimseydi. Kabristanda kamıştan yapılmış bir çadırı vardı. Çadıra kadar gittim. Girdiğimde yere uzanıp yattığını gördüm. Altında hiçbir şey yoktu. Başını bir tuğlanın üzerine koymuştu. Yüzü ay gibi parlıyordu. Selamlaştık. Başının dibine oturup küçüklüğünden, garipliğinden ve kendini Allah'a itaate adamış olmasından dolayı ağlamaya başladım. Sonra "Bir ihtiyacın var mı?" diye sordum. "Evet" deyince "Nedir o?" diye sordum. "Yarın kuşluk vakti gel. Beni ölü olarak bulacaksın. Beni yıkar, kabrimi kazarsın. Bunu kimse bilmesin. Şu üzerimdeki cübbenin dikişlerini söktükten ve cebindekileri çıkardıktan sonra onunla kefenlersin. Cebimden çıkardıklarını iyi koru. Namazımı kıldıktan ve defnettikten sonra Bağdat'a git. Halife Harun Reşid çıkana kadar onu bekle. Cebimdekileri ona teslim et. Benden de selam söyle" dedi ve kelime-i şahadet getirip rabbine şükrettikten sonra şu beyitleri okudu:

Ölüme erişen şu kimsenin emanetini Reşid'e ulaştır
De ki: Senin garip sizi görmeyi çok ister
Bu arzudan dolayı sürekli ağlardı
O ne kininden ne de bıkkınlığından dolayı sizden uzaklaştı
Onu sizden uzaklaştıran tek şey sizin dünyanıza meyletmek istemeyen nefsidir

Sonra delikanlı tövbe ve istiğfara daldı.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

402. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Duyduğuma göre ey melik, Harun Reşid'in oğlu tövbe, istiğfar, namaz, salavat ve biraz Kur'an okumakla meşgul olmuş. Basralı Ebû Amr devamını şöyle anlatır: Delikanlı vasiyetini ve şiirini bitirdikten sonra yanından ayrılıp eve gittim. Ertesi gün sabah olduğunda kuşluk vakti yanına vardım. Allah rahmet eylesin, ölmüştü. Yıkadım, cübbesinin dikişlerini söktüm ve cebinde binlerce dinar değerinde bir yakut buldum. Kendi kendime "Vallahi bu delikanlı dünyayı büsbütün terk etmiş" dedim.

Defnettikten sonra Bağdat'ın yolunu tuttum ve hilafet makamına vardım. Halifenin çıkışını gözlemeye başladım. Çıkar çıkmaz yanına vardım ve yakutu teslim ettim. Yakutu görür görmez bayılıp yere yığılıverdi. Hizmetçiler hemen beni yakaladılar. Harun Reşid ayıldığında "Bırakın onu. Nezaketle saraya kadar eşlik

edin" dedi. Emredildiği gibi yaptılar. Saraya girdiğinde beni çağırdı ve odasına götürdü. "Bu yakutun sahibine ne oldu?" deyince "Öldü" dedim ve olan biteni anlattım. Ağlamaya başladı. Bir taraftan da "Oğul kazandı, baba kaybetti" diyordu.

Sonra "Ey filanca kadın!" diye seslendi. Bir kadın çıkageldi. Kadın beni gördüğünde geri dönmek istedi. Halife "Gel. Ona aldırma!" dedi. Kadın girip selam verince halife yakutu ona doğru attı. Kadın yakutu görünce büyük bir çığlık attı. Bayılıp düştü. Ayıldığında "Ey müminlerin emiri! Allah oğluma ne yaptı?" dedi. Halife bana dönüp "Olan biteni ona da anlat" dedi. Gözleri yaşarmıştı. Yaşadıklarını anlattım. Ağlamaya başladı. Titrek bir sesle "Ey gözümün nuru! Seni ne kadar da özlemiştim. Ah keşke bir yudum su verenin olmadığında sana su verebilseydim. Dostsuz kaldığında sana dostluk edebilseydim" dedi. Gözyaşlarına boğulup şu dizeleri okudu:

Yapayalnız ölen
Birlik, beraberlik, izzet dolu bir hayattan sonra
Yaşadıklarından dert yanacak bir dost bile bulamayan
Günlerin nelere gebe olduğunu anlatacağı kimsesi olmayan
Yalnız ve kimsesiz bir Garipe ağlarım
Ölüm bizden kimseyi bırakmadı
Rabbim onun için gurbeti yazdı
Onca yakınlıktan sonra benden uzaklaştı
Artık ölümün beni sana getirmesinden ümidimi kestim
Ey oğlum yarın, hesap gününde buluşacağız

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

403. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti: Kadın şiirini bitirdiğinde "Ey müminlerin emiri! O senin oğlun muydu?" diye sordum. Şöyle cevap verdi: "Evet, ben yönetime geçmeden önce âlimlere gider, iyi yürekli insanlarla oturup kalkardı. Ben bu işi üstlenince benden hoşlanmamaya başlayıp uzaklaştı. Annesine dedim ki: 'Bu çocuk kendini Allah'a vermiş. Belki de nasibinde türlü zorluklar ve imtihanlara katlanmak vardır. Şu yakutu ona ver. Gün gelir, ihtiyaç duyar.' Annesi de yakutu ona verdi. Söylediklerimden sonra yakutu elinde tutmak ona ağır geldi, ama annesinin emrine uyup yakutu aldı. Ancak sonra dünyayı terk etti ve sırra kadem bastı. Ortalıktan kayboldu. Nihayet temiz ve samimi bir şekilde Allah'a ulaştı."

Sonra halife "Bana onun kabrini göster!" dedi. Kalkıp beraber yola çıktık. Kabrini gösterdim. Ağlamaya başladı. Feryat figan içinde ağlarken bayıldı. Ayıldığında tövbe istiğfar etti ve "Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz" deyip dua etti. Sonra yanında kalmamı isteyince "Benim de çocuğum hakkında söyleyecek çok büyük bir öğüdüm var" deyip şu beyitleri okudum:

Ben hiç kimseye sığınamayan bir Garipim
Öz yurdumda akşamlasam da ben bir Garipim
Ben ailesi, çoluk çocuğu olmayan bir Garipim
Gidecek hiç kimsem yok
Mescitlere sığınır, oraları şenlendiririm
Kalbim mescitlerden hiç ayrılmaz
Ruhu bedende bırakma lütfunden dolayı
Âlemlerin rabbi olan Allah'a hamdolsun

Çocuk Öğretmeninin Kıt Akıllılığına Dair Hikâye: Erdemli insanlardan biri şöyle anlatır: Bir okulda çocuklara okuma öğreten bir fakihin yanına varmıştım. Eli yüzü düzgün, elbisesi güzeldi. Yaklaştığımda kalkıp beni yanına oturttu. Ben de onu kıraat, gramer, şiir ve dile dair konularda biraz yokladım. Baktım ki sorulanların tamamına hâkim. Kendi kendime "Bir yanda akıllı insanlar, çocuklara öğretmenlik yapan kimselerin kıt akıllı olduklarında ittifak ederken öte yanda böyle bir fakihin olması şaşılacak bir durum" dedim ve yanından ayrıldım.

Daha sonra neredeyse her gün ziyaretine gittim. Günlerden bir gün her zamanki gibi ziyaretine gittim. Kitabının kapalı olduğunu gördüm. Komşularına sorduğumda bir yakınının öldüğünü söylediler. Kendi kendime "Gidip taziyede bulunmam gerekir" diyerek evine vardım ve kapıyı çaldım. Bir cariye çıktı ve "Ne istiyorsun?" diye sordu. "Efendinle görüşmek istiyorum" deyince "Efendim tek başına matem tutuyor" dedi. "Ona bir dostunun taziye için geldiğini söyle" dedim. Cariye gidip haber verince "Çağır gelsin" demiş.

Cariye girmeme izin verdikten sonra içeri girdim ve onun başını sarıp tek başına oturduğunu gördüm. "Kim öldü?" diye sorduğumda "İnsanlar arasında en çok değer verip sevdiğim biri öldü" dedi. "Baban mı öldü?" dedim. "Hayır" dedi. "Kardeşin mi?" dedim. Yine "Hayır" dedi. "Akrabalarından biri mi?" dedim. Yine "Hayır" deyince "Neyin olur?" diye sordum. "Sevgilim olur" dedi. "Görmediğin bir kimseyi nasıl sevdin?" diye sorunca şöyle dedi: "Evimin küçük penceresinde oturuyordum. Birden yoldan geçen birinin şu şarkıyı söylediğini duydum:

Ey Ümmü Amr!
Allah iyiliğini versin
Kalbimi bana geri ver

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

404. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Şiirini okuduktan sonra "Yoldan geçen adam bu duyduğum şarkıyı söyleyince kendi kendime 'Eğer Ümmü Amr dünyada eşi benzeri olan bir kadın olsaydı şairler kalkıp ona aşk şiirleri yazmazlardı,' dedim ve gönlümü onun sevgisine kaptırdım. İki gün sonra yine o adam yoldan geçerken şu şiiri okudu:

Eşek Ümmü Amr'ı götürdü
Ne o döndü ne eşek

Anladım ki Ümmü Amr ölmüştü. O kadar çok üzüldüm ki üç gün geçmesine rağmen hâlâ matem tutuyorum." Bunu duyunca fakihin aklının kıt olduğuna iyice kanaat getirdikten sonra kalkıp oradan ayrıldım.

Kadın ile Hilekâr İhtiyarın Hikâyesi:

Zamanın birinde, okuma yazma bilmeyen, türlü kurnazlıklarla insanlara hile yaparak geçimini sağlayan bir adam varmış. Günlerden bir gün adamın aklına bir okul açıp çocukları okutmak gelmiş. Hemen türlü türlü levhalar, üstü yazılı kâğıtlar toplayıp duvarlara asmış. Sarığını büyütmüş ve okulun kapısının önüne oturmuş. Yoldan geçen insanlar sarığına, levhalara ve kâğıtlara bakıp onun iyi bir fakih olduğunu sanarak

çocuklarını getirmişler. O da birine "Oku oğlum!" diğerine "Yaz oğlum!" diyerek başlamış. Böylece çocuklar birbirlerine öğretmeye başlamışlar.

Bir gün yine her zamanki gibi okulun kapısı önünde otururken uzaktan elinde bir mektupla kendisine doğru gelen bir kadın görmüş. İçinden "Bu kadın elindeki mektubu okutmak için bana geliyor olsa gerek. Ne yapsam acaba? Okuma bilmem ki ben" diye düşünmüş. Tam kadından kaçmak üzere ayağa kalkarken kadın yetişip "Nereye gidiyorsun?" diye sormuş. Adam "Öğle namazını kılıp döneceğim" demiş. Kadın "İkindiye daha çok var. Şunu bir okuyuver" deyince mektubu eline almış. Ancak anlamadığından ters tutmuş. Sonra evirip çevirmeye başlamış. Bir sarığını takıp çıkarıyor, bir kaşlarını oynatıyormuş. Yüzüne sahte bir öfke yerleştirmiş. Esasında bu kadının kocası kayıpmış da mektup ondan geliyormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

405. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kadın fakihin bu halini görünce kendi kendine "Herhalde kocam öldü. Bu fakih de kocamın öldüğünü söylemekten çekiniyor" diye düşünmüş ve "Efendim! Eğer kocam öldüyse söyle bana!" demiş. Adam başını sallayıp susmuş. Kadın "Elbisemi parçalayayım mı?" diye sorunca adam "Parçala" demiş. Kadın "Yüzümü tokatlayayım mı?" diye sormuş, "Tokatla" demiş. Kadın bunun üzerine mektubu adamın elinden alıp eve

dönmüş. Çoluk çocuk ağlamaya başlamışlar. Komşuları ağlayışlarını duyunca ne olduğunu sormuşlar. Kadın kocasının ölüm haberinin yazılı olduğu bir mektup aldığı söylemiş.

Ancak adamın birisi çıkıp "Yalan" demiş "Çünkü ben daha dün onun kocasından bir mektup aldım. Mektubunda iyi olduğunu ve on gün sonra geleceğini söylüyor." Sonra kalkıp kadının yanına gitmiş ve "Sana gelen mektup nerede?" diye sormuş. Mektubu getirmişler ve adam alıp okumaya başlamış.

Mektupta "Ben oldukça iyiyim. On gün sonra yanınızda olacağım. Size şunları şunları gönderdim..." diye yazılıymış. Kadın bunları duyunca hemen mektubu alıp fakihe geri götürmüş ve "Bunu neden yaptın?" deyip kocasının iyi olduğuna ve kendilerine ufak tefek bazı şeyler gönderdiğine dair komşusunun söylediklerini söylemiş. Bunu duyan adam hemen üste çıkıp "Tamam, haklısın. Fakat ey kadın beni mazur gör. O zaman çok sinirliydim. Kafam çok meşguldü. Gönderdiklerinin bir örtü içinde sarılı olduğunu görünce onun öldüğünü ve kefenlendiğini zannettim" demiş. Kadın adamın hilesinin farkına varmadan "Tamam, özrünü kabul ediyorum" demiş ve mektubu alıp oradan uzaklaşmış.

Mağripli Abdurrahman ile
Küçük Anka Kuşunun Hikâyesi:

Hikâyeye göre Mağripli bir adam ülkeler dolaşmış, çölleri ve denizleri aşmış. Nihayet kader onu bir adaya düşürmüş. Orada uzunca bir süre kalmış. Sonra ülkesine dönmüş. Yanında, daha varlığa bürünmemiş, yumurtadaki Anka kuşu kanadından bir tüy getirmiş. Bu tüyde dokuz su deliği varmış. Denildiğine göre Anka kuşunun yumurtadan çıktıktan sonraki uzunluğu bin kulaç kadarmış. İnsanlar bu tüyü gördüklerinde şaşkınlığa düşüyorlarmış. Bu adama Mağripli Abdurrah-

man denilirmiş. Uzun süre Çin'de kaldığı için Çinli de denilirmiş. Tuhaf şeylerden bahsedermiş. Anlattığı tuhaf şeylerden biri de şöyleymiş:

Bir keresinde Çin denizinde bir grupla beraber yolculuğa çıkmışlar. Uzaktan bir ada görmüşler. Gemi o adaya demir atmış. Bakmışlar ki ada çok büyük. Gemidekiler ellerinde baltalar, ipler ve su kırbalarıyla su doldurmak ve odun toplamak üzere gemiden inip adaya dağılmışlar. Bu adam da onlarla berabermiş. Birden adada beyaz, parlak, yüz zira' uzunluğunda, kocaman bir kubbe görmüşler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

406. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Gemidekiler o devasa kubbeyi gördüklerinde ona doğru yaklaşmışlar. Bir de ne görsünler. Kubbe sandıkları Anka kuşu yumurtasıymış. Baltalar, taşlar ve odunlarla vurmaya başlamışlar. Sonunda Anka kuşu yavrusu yumurtadan çıkmış. Kocaman bir dağ gibiymiş. Kanatlarından tüy yolmaya kalkışmışlar. Bu Anka kuşunun tüyleri daha tam çıkmadığı halde birbirleriyle yardımlaşmadan tüylerini yolamamışlar. Sonra alabildikleri kadar Anka kuşu eti alıp gemiye yüklemiş ve yola koyulmuşlar. Geceden sabaha kadar yola devam etmişler. Rüzgâr onlardan yana olduğu için gemi yüzüp gidiyormuş.

O esnada Anka kuşu devasa bir bulut gibi ortaya çıkıvermiş. Ayaklarında da gemiden daha büyük, kos-

koca, dağ gibi bir kaya parçası varmış. Tam geminin hizasına gelince kayayı gemiye ve gemideki insanların üzerine fırlatmış. Ancak gemi hızla ilerlediğinden kaya denize düşmüş. Kayanın denize düşmesi bile çok korkunç bir şeymiş. Ancak Allah onlara kurtulmalarını yazmış da helakten kurtarmış.

Etleri pişirip yemişler. Aralarında sakalları ağarmış ihtiyarlar da varmış. Sabah olduğunda ak sakallarının kapkara kesildiğini görmüşler. O etten yiyenlerin hiçbiri o günden sonra yaşlanmamış. Kimi onların gençleşip bir daha yaşlanmamalarının sebebi kaderi yazan kalemin ok ağacından olmasıdır derken, bazıları da bunun sebebi Anka kuşunun yavrusunun etindendir demişler.

İşte bu, onun anlattığı tuhaf hikâyelerdendir.

Numan'ın Kızı Hind ile Zeyd'in Oğlu Adiyy'in Hikâyesi:

Hikâyeye göre Arap hükümdarı Numan bin Münzir'in Hind adında bir kızı varmış. Hind, Allah'a yaklaşmak isteyen Hıristiyanların bayramı olan paskalya yortusunda dışarı çıkmış. Daha on bir yaşındaymış. Asrının ve zamanının en güzel kızıymış. O gün Zeyd'in oğlu Adiyy de Kisra'nın Numan'a gönderdiği hediyesini vermek üzere Hire'ye gelmiş. Tapınağa girmiş. Adiyy uzun boylu, güzel görünüşlü, güzel gözlü, yanakları parlak bir delikanlıymış. Yanında da kavminden bir grup varmış. Numan'ın kızı Hind'in yanında da Mariya isimli cariyesi varmış. Mariya Adiyy'i seviyormuş.

Mariya, Adiyy'i tapınakta görünce Hind'e "Şu gence bak. Vallahi o, gördüğün gençler arasında en güzelidir" demiş. Hind "Kimdir o?" diye sormuş. Mariya "Zeyd'in oğlu Adiyy" demiş. Hind "Yakından görmek isterim. Ancak beni tanımasından korkarım" deyince Mariya "Seni nereden tanıyacak. Hiç görmedi ki" demiş. Bunun üzerine Hind yakından bakmak için Adiyy'e

doğru yaklaşmış. Adiyy yanındaki gençlerle şakalaşıyormuş. Güzelliğiyle, güzel ve akıcı konuşmasıyla ve üstündeki pahalı elbiseleriyle aralarında parlıyormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

407. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hind, Adiyy'i görür görmez babasının kendisini onunla evlendirmesini istemiş. Mariya, Hind'in ona doğru meylini görünce "Konuş onunla" demiş. Bunun üzerine Hind gidip konuşmuş ve döndükten sonra "Mariya! Beni onunla evlendirmenin bir yolunu bul. Yoksa ölürüm" demiş. Sonra bayılıp düşmüş. Nedimeleri Hind'i kaldırıp babasının yanına götürmüşler.

Mariya olan biteni olduğu gibi Hind'in babasına anlatmış ve ondan kızını Adiyy ile evlendirmesini istemiş. Numan derin bir düşünceye dalıp ardından da "Yazıklar olsun! Kızımı onunla nasıl evlendiririm? Hiç istemediğim halde Adiyy'e bunun nasıl söylerim?" demiş. Mariya "O evlenmeye razı. Kızınızı da çok seviyor. Ben öyle bir hile yaparım ki kimse sizin durumdan haberdar olduğunuzu anlamaz. Siz kendinizi rezil etmeyin" demiş.

Mariya daha sonra Adiyy'e varıp durumu anlatmış ve "Bir yemek hazırlat. Sonra hükümdarı davet et. Hükümdar şaraba başlayınca kızını ondan iste. O zaman seni asla geri çevirmez" demiş. Adiyy "Bunun hükümdarı kızdırmasından ve aramızda düşmanlığa sebep olmasından korkarım" deyince Mariya "Ben onunla konuşup sana öyle geldim" demiş. Sonra Numan'a va-

rıp "Ondan seni evinde ağırlamasını iste" demiş. Numan "Olur" demiş.

Bundan üç gün sonra Numan, Adiyy'den kendisi ve dostlarına ziyafet hazırlamasını istemiş. Adiyy bunu kabul etmiş. Vakit gelince Numan Adiyy'in evine gitmiş. Numan şaraba başlayınca Adiyy kalkıp kızını istemiş. Numan da kabul edip onu kızıyla evlendirmiş. Üç gün sonra kızını Adiyy'e göndermiş. Hind üç sene boyunca Adiyy'in yanında kalmış. İkisi de mutlu, sakin ve huzurluymuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

408. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ancak daha sonra Numan bir sebepten ötürü Adiyy'e kızmış ve onu öldürmüş. Bu Hind'e çok ağır gelmiş. Adiyy için Hire'nin dışında bir manastır yapmış ve kendini oraya kapatmış. Ölene kadar oturup ağlamış, ağıtlar yakmış. Hire'nin dışındaki bu manastır hâlâ bilinir.

Musullu İshak bin İbrahim ile Tüccarın Hikâyesi:
İshak bin İbrahim şöyle anlatır: Hilafet makamında uzunca bir süre kalıp hizmet etmekten sıkılmıştım. Bir gün atıma binip erkenden yola çıktım. Biraz açılmak, ferahlamak için çölde dolaşmaya karar vermiştim. Köleme de halifenin elçisinin ya da bir başkasının gelmesi halinde bir işim için erkenden çıktığımı ve nereye gittiğimi bilmediğini söylemesini tembihledim.

Daha sonra tek başıma çıkıp şehirde dolaştım. Hava iyice ısınmıştı. Biraz gölgelenmek üzere Haram denilen caddenin kenarında durdum. Cadde kenarındaki evin yola doğru uzanan geniş kanatları vardı. Çok geçmeden zenci bir hizmetçi eşeğini sürerek geldi.

Eşeğin üstünde bir cariye gördüm. Cariyenin altında türlü mücevherlerle donatılmış bir örtü vardı. Üstündeyse olağanüstü güzellikte elbiseler vardı. Cariyenin boyu bosu çok güzel, görünüşü ve endamı çok zarifti. Ona yoldan gelip geçenleri sordum. Beni ev sahibinin çağırdığını sanarak "Onları tanıyor musun?" dedi. Bir süre beraber oturduk. Bana yemek getirdi. Beraber yedik. Önümüze şarap koyduktan sonra çıkıp elinde bir udla döndü ve şarkılar söyledi. Yedik, içtik. Ben ihtiyacımı gidermek üzere dışarı çıktım. Ev sahipleri beni sormuşlar ve beni tanımadıklarını söylemişler. Cariye ise "O asalağın tekidir. Ancak nazik, kibar bir kimsedir. Ona iyi davranın" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

409. GECE

İshak bin İbrahim şöyle devam eder: İhtiyacımı giderdikten sonra gelip yerime oturdum. Cariye yine güzel şarkılar söyledi. Çok da güzel söylüyordu. İnsanlar da yanımızda içiyorlardı. Bu onların da hoşuna gitmişti. Daha sonra cariye farklı usuller ve garip nağmelerle şarkılar söylemeye başladı. Hepsini benim istediğim şekilde söylüyordu. Ben de şu beyitleri okudum:

Harabeler, viraneler dümdüz olmuş
Dostlar orayı terk etmiş
Artık yerlerinde vahşi hayvanlar geziyor

Daha sonra eski, yeni birçok şarkı söyleyip en sonunda da benim için şu iki beyti okudu:

Azarlayarak yüz çeviren ve yanımdan uzaklaşana söyle
Sen benimle oynasan da ben alacağımı aldım

Söylediklerini düzeltmek için bir daha tekrar etmesini istedim. Ev sahiplerinden biri bana doğru gelip "Senin gibi yüzsüz bir asalak görmedik. Böyle asalaklığa devam mı edecek? Hem asalak hem yüzsüz sözü tam sana göre" dedi. Utandım, ancak cevap vermedim. Diğer arkadaşı onu susturmak istese de o susmuyordu. Daha sonra namaza kalktılar. Cariyeyse benim kapısında durduğum odaya girdi. Eve girip şarkı dinlemenin yolunu düşünüyordum. Ben orada dururken iki güzel genç geldi. İzin istediler. İzin verildi. Ben azıcık ağırdan aldım. Udu alıp tellerini güzelce sıkıştırarak akordunu yaptıktan sonra yerime dönüp onlarla beraber namaz kıldım.

Namazı bitirdiğimizde o adam beni yine kınayıp azarlamaya, iteleyip kakalamaya başladı. Ben ise susuyordum. O esnada cariye udunu eline aldı ve ona şöyle bir dokundu. Udu tanıyamadı ve "Uduma kim dokundu?" diye sordu. "Bizden hiç kimse uduna el sürmedi" dediler. Cariye "Hayır. Vallahi bu uda sanatında mahir ve usta bir el değmiş. Çünkü biri bunun tellerini sıkıştırmış, mahir bir sanatkâr gibi akordunu yapmış" dedi.

Bunun üzerine ben "Onun akordunu ben yaptım" deyince "O zaman udu sen alacak ve çalacaksın" dedi. Aldım ve çok zor yollara girerek çaldım. Neredeyse dirileri öldürecek, ölüleri diriltecekti. Şu şiiri okudum:

Bir kalbim vardı
Onunla yaşıyordum
Ateşle tutuşup yandı gitti

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

410. GECE

İshak bin İbrahim şöyle devam eder:

Şiirimi bitirince orada bulunanların tamamı yerlerinden fırlayıp önüme dizildiler ve "Ne olursun efendimiz, bir şarkı daha söyler misiniz?" dediler. Ben de "Memnuniyetle" deyip udun tellerini iyice gerdim ve şu şarkıyı söyledim:

Hüzünler çilelerle eriyen kalplere çöker
Kalbime okunu atana kanım haram olsun
Her şeyin açıkça ortaya çıktığı günde
Onun yaklaşması yalanlarından biriymiş
Kan döküyor kan
Ama aşk olmasaydı kanını dökmezdi
Benden de intikam almak isteyen
Ve kanımı arzulayan kimse var mı?

Şarkıyı bitirdiğimde orada bulunan herkes ayağa kalktı ve müziğin etkisinden kendisini yere attı. Ben de elimden udu bıraktım. "Ne olursun, bize bunu yapma! Bir şarkı daha söyle. Allah sana olan nimetini bol bol versin!" diye yalvardılar.

Bunun üzerine "Ey cemaat! Ben size bir, iki, üç, ne kadar isterseniz şarkı söylerim. Ancak siz benim kim

olduğumu biliyor musunuz? Ben Musullu İshak bin İbrahim'im. Halifenin yanına girip çıktım. Şimdi sizler bugün bana hoşlanmadığım onca çirkin sözler söylediniz. Bense tek bir kelime bile etmedim" dedim.

Ev sahiplerinden biri "Biz senden dolayı tedirgin olmuş ve korkmuştuk" dedi. Bunun üzerine udu alıp cariyenin söylediği şarkıları kendi tarz ve usulüme göre söyledim.

Daha sonra ev sahibine cariyeye sahip olmak istediğimi gizlice söyledim. Adam "Bir şartla senin olur" dedi. "Nedir o?" deyince "Bir ay boyunca yanımda kalacaksın. Böylece bütün süs eşyaları ve ipekleriyle beraber cariye senin olacak" dedi. Ben de "Tamam" deyip kabul ettim. Bir ay yanında kaldım. Kimse benim nerede olduğumu bilmiyordu. Halife de nerede olduğumu bilmiyor ve her yerde beni arıyordu. Bir ay sona erince efendisi cariyeyi ve sahip olduğu eşyaları bana teslim etti. Bir de hizmetçi verdi. Böylece eve döndüm. Cariyeye sahip olmanın verdiği sevinçle sanki dünyalar benim olmuştu. Sonra kalkıp halife Me'mun'un yanına gittim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

411. GECE

İshak bin İbrahim şöyle devam eder:

Me'mun'un huzuruna varınca bana "Yazıklar olsun sana! Nerelerdesin sen?" dedi. Ben de başımdan geçenleri anlattım. Me'mun "Bana derhal o adamı getirin!" dedi. Ben de evini tarif ettim. Halife hemen adamlarını gönderdi. Adam geldiğinde meseleyi ona da sordu. Adam anlattı. Bunun üzerine halife ona "Sen

kişilik sahibi bir kimsesin. Bundan dolayı taltif edilmelisin" deyip yüz bin dirhem verilmesini emretti. Bana da "İshak! Getir bakalım şu cariyeyi" dedi. Cariyeyi getirdim. Ud çalıp şarkılar söyledi. Bu, halifeyi çok mutlu etti ve "Her perşembe günü gelip perdenin ardından şarkı söyleyecek!" dedi. Sonra ona da elli bin dirhem verilmesini emretti. Allah'a yemin olsun ki hem kazandım hem de kazandırdım.

İsa bin Reşid ve Kurratülayn Adındaki Cariyesinin Hikâyesi:

Amr bin Mes'ade şöyle anlatır:

Me'mun'un kardeşi İsa bin Reşid, Ali bin Hişam'ın cariyesi Kurratülayn ile evlenmeyi çok istiyordu. Ancak Ebû İsa derdini kimseye söyleyemiyor, sırrını kimseye açamıyordu. Bu tamamen onun sağlam bir kişilik ve karaktere sahip olmasından kaynaklanıyordu. Bin bir türlü yola başvurup cariyeyi satın almaya çalıştı, ama bir türlü başarılı olamadı. Artık sonunda sabrı tükenip çaresiz kalınca Me'mun'un yanına vardı. İnsanlar birer birer çekildikten sonra şöyle dedi: "Ey müminlerin emiri! Bugün komutanlarınızı habersiz teftişe çıksanız da kişilik sahibi olanlarla olmayanları ayırt etseniz, her birinin derece ve kudretlerini görseniz."

Ebû İsa'nın tek derdi Kurratülayn ile beraber olmaktı. Me'mun "Haklısın" deyip Tayyar adındaki teknesinin hazırlanmasını emretti. Tekne hazırlandıktan sonra Me'mun ve beraberindeki üst düzey topluluk tekneye bindiler. Girdiği ilk saray Hamid Tûsi'nin sarayıydı. Saraya ansızın baskın yapmışlardı. Hamid Tûsi'yi bir hasır üzerinde oturmuş, önünde şarkıcılar olduğu halde buldu. Şarkıcıların ellerinde neyler, udlar ve diğer bazı musiki aletleri vardı.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

412. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Me'mun, Hamid'in yanında bir süre oturdu. Sonra sofra kuruldu. Sofrada çeşitli hayvan etleri vardı. Ancak kuş etleri eksikti. Me'mun bunların hiçbirisine dönüp de bakmadı. Bunun üzerine Ebû İsa "Ey müminlerin emiri! Biz saraya habersiz geldik. Sahibi sizin geleceğini bilmiyordu. Kalkın en iyisi biz sizin için hazırlanmış, size layık bir yere gidelim" dedi.

Halife ve beraberindekiler kalktılar. Kardeşi Ebû İsa da halifeye eşlik etti. Ali bin Hişâm'ın evine doğru yöneldiler.

Ali bin Hişam, geleceklerini önceden haber aldığı için onları güzelce karşıladı ve halifenin önünde yerleri öptü. Sonra içeri buyur edip misafirlerini hiçbirinin şimdiye kadar görmediği güzellikte bir salona aldı. Oda tabandan tavana kadar sütunları ve duvarlarıyla türlü türlü mermerle kaplıydı. Roma nakışlarıyla süslenmişti. Yerde ipek halılar seriliydi. Halıların üzerlerinde Basra minderleri vardı. Minderler bütün odayı kaplamıştı.

Me'mun bir süre evi, çatısını ve duvarlarını inceledikten sonra "Bize bir şeyler getir" dedi. Derhal yüz türlü tavuk getirildi. Kuşlar, tiritler, kızartmalar da eksik bırakılmadı. Bunları yerken "Ey Ali! Bize içecek bir şeyler getir" dedi. Altından, gümüşten ve billurdan kaplar içinde meyvelerden ve güzel kokulu bitkilerden yapılmış şaraplar getirildi. Şarapları meclise ay gibi parlayan gençler getiriyorlardı. Üzerlerinden altın dokulu İskenderiye elbiseleri vardı. Ellerinde camdan sürahiler, sürahilerde de gül kokulu sular vardı.

Me'mun gördüklerine çok şaşırdı. "Ey Ebûl-Hasan!" dedi. Ebûl-Hasan hemen Me'mun'un yaygısına doğru koşup öptükten sonra önünde durup "Buyurun ey

müminlerin emiri!" dedi. Halife "Biz şarkı dinlemek istiyoruz" deyince "Baş üstüne ey müminlerin emiri!" dedi. İçlerinden biri "Şarkı söyleyen cariyelerin gelsin!" dedi. Ona da "Baş üstüne" dedi.

Hizmetçi bir an ortadan kayboldu. Sonra beraberinde on adet altın sandalye taşıyan on tane hizmetçiyle geri döndü. Sandalyeleri yerleştirdiler. Ardından tıpkı gezip dolaşan ay parçalarını, çiçekli bahçeleri andıran on cariye gelip sandalyelere oturdu. Üstlerinde ipek elbiseler, başlarında altın taçlar vardı. Yürüyüp geldiler ve sandalyelere oturup türlü türlü şarkılar söylediler. Me'mun'un gözü cariyelerden birine takıldı. Zarafet ve güzelliği çok hoşuna gitmişti. "Adın ne senin?" deyince cariye "Adım Seccâh efendim" diye cevap verdi. Bunun üzerine halife "Bize bir şarkı söyle bakalım ey Seccâh!" dedi. Seccâh da ud çalıp şarkılar söyledi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

413. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye, şarkısını bitirince Me'mun "Ne kadar da güzel söyledin! Bu şiir kimin?" diye sordu. Cariye "Amr bin Ma'dikerib'indir" dedi. Daha sonra Memun, Ebû İsa, Ali bin Hişâm ve beraberindekiler yiyip içtiler.

Cariyeler ayrıldıktan sonra on cariye daha geldi. Her birinin üzerinde altın dokumalı Yemen kumaşları vardı. Sandalyelere oturdular. Onlar da çeşit çeşit şarkılar söylediler. Yine içlerinden biri Me'mun'un dik-

katini çekti. Cariye sanki billur parçası gibiydi. Halife "Senin ismin ne?" diye sorunca cariye "Ceylan" diye cevap verdi. Bunun üzerine Memun "Bize şarkılar söyle ey Ceylan" dedi. Ceylan bülbül gibi şakımaya başladı. Şarkılarından birinde şöyle diyordu:

Onlar saf ipekten hurilerdir
Tıpkı avlanması haram olan Mekke ceylanları gibidirler

Cariye, şiirini bitirince Me'mun "Aferin sana! Bu şiir kimin?" dedi. Cariye "Şiir Cerir'in, bestesi de İbn Süreyc'indir" diye cevap verdi. Me'mun ve beraberindekiler içmeye devam ettiler.

Bu cariyeler de çıktıktan sonra on cariye daha geldi ki tıpkı yakut gibiydiler. Üstlerinde altından dokunmuş, inci ve mücevherlerle kaplanmış kırmızı ipek elbiseler vardı. Başları açıktı. Sandalyelere oturup şarkılar söylediler. Me'mun içlerinden güneş gibi parlayan birine baktı ve "Senin adın nedir?" diye sordu. "Adım Fâtin'dir efendim" diye cevap verdi. Halife "Bize bir şarkı söyle bakalım ey Fâtin!" dedi. O da hem çaldı hem söyledi. Bitirdiğinde halife "Aferin sana ey Fâtin! Bu şiir kimin peki?" dedi. Cariye "Adiyy bin Zeyd'indir. Eski usul bir şarkıdır" dedi. Me'mun, Ebû İsa ve Ali bin Hişâm içmeye devam ettiler.

Cariyeler çıkınca artlarından on cariye daha girdi. Üstlerinde kızıl altından dokunmuş örtüler ardı. Onlar da şarkılar söylediler. Me'mun içlerinden fidan gibi olan bir tanesine "Senin adın ne?" diye sordu. Cariye "Adım Raşâ ey müminlerin emiri!" diye cevap verince halife "Bize şarkılar söyle ey Raşâ!" dedi. Raşâ da hem çaldı hem söyledi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

414. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Raşâ adındaki cariye şiirini bitirince Me'mun "Aferin ey cariye! Devam et" dedi. Cariye kalkıp halifenin huzurunda yeri öptükten sonra başka beyitler okudu. Me'mun udu alıp çok etkileyici bir şekilde çaldı. Cariye Me'mun'un ud çaldığını duyunca sesi titremeye başladı. Daha sonra Me'mun "Tayyar'ı hazır edin!" dedi ve kalkıp gitmek istedi.

Ali bin Hişam hemen "Ey müminlerin emiri! On bin dinara satın aldığım bir cariye var. Onu müminlerin emirine sunmak isterim. Eğer onu beğenir ve ondan razı olursanız o sizindir. Yok, beğenmezseniz de bir şeyler dinlemiş olursunuz" dedi. Bunun üzerine halife "Çağırın bakalım!" dedi. Cariye içeri girdi. Fidan gibiydi. Başında inci ve mücevherlerle kaplı, kızıl altından bir taç vardı. Ürkek bir ceylan gibi yürüyordu. Yürüdü, yürüdü ve sandalyeye oturdu.

Me'mun onu gördüğünde güzelliğine hayran kaldı. Ebû İsa ise olduğu yerde kıvranmaya başladı. Rengi sarardı, halden hale geçti. Bunun üzerine Me'mun "Ne oluyor Ebû İsa? Birden değişiverdin?" dedi. Ebû İsa "Ara sıra musallat olan bir hastalık yüzünden böyle oldum" diye cevap verdi. Halife "Bu cariyeyi önceden tanıyor muydun?" diye sordu. Ebû İsa "Evet, ey müminlerin emiri! Tanıyordum. Ay hiç gizli kalabilir mi?" dedi. Sonra Me'mun cariyeye "Senin adın ne?" diye sordu. Cariye "Ey müminlerin emiri, adım Kurratülayn'dır" diye cevap verdi. Halife "Bize şarkılar söyle ey Kurratülayn!" dedi. Kurratülayn de şu şarkıyı söyledi:

Sevgililer senden geceleyin ayrıldılar
Ve sabah Haccac'a gittiler

Türbeleri etrafında ipekten çadırlar kurdular
İpek kumaş parçalarıyla örtündüler

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

415. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Halife bu şarkıyı duyunca "Aferin sana! Bu şiir kimin?" dedi. Cariye "Da'bel el-Huzâî'nin" dedi. Ebû İsa cariyeye bakınca gözyaşlarına boğuldu. Mecliste olanlar buna çok şaşırdılar. Cariye Me'mun'a dönüp "Ey müminlerin emiri! İzin verseniz de konuyu değiştirsem" deyince Me'mun "Tamam, istediğin şarkıyı söyle" dedi. Bunun üzerine cariye türlü nağmelerle ud çalıp şu şarkıyı söyledi:

Sen ondan razıysan, o da senden razıysa bunu açıkça söyle
Kimsenin olmadığı yerde sevgini iyi koru
Fesatçıların sözlerine kulak asma
Olur ya fesatçının biri sevenleri ayırmaya kalkışabilir
Seven kimse sevdiğine yakın olursa mesele kalmaz dediler
Uzakta olmanın ise şifa verdiğini söylediler
Her şeye rağmen şifa bulamadık
Anladık ki yakınlık bizim için uzak olmaktan daha hayırlı
Ancak sevilen erkek onu sevmedikçe
Yakında olmanın da bir faydası yokmuş

Cariye, şarkısını bitirdiğinde Me'mun kalkıp Tayyar adındaki teknesine bindi. Ebû İsa geri kaldı ve Kurratülayn adındaki o cariyeyi aldı. Evine götürdü. Artık rahatlamıştı. İşte Ali bin Hişâm'ın cömertliğine bak.

Mısırlı Tüccar Ali'nin Hikâyesi:
Mısır şehrinde ticaretle uğraşan bir adam varmış. Sayılamayacak kadar para, mal, mülk, mücevher ve madenlerin sahibiymiş. Adı Bağdatlı Hasan Cevheri'yimiş. Allah ona güzel yüzlü bir çocuk ihsan etmiş, o da çocuğuna Ali el-Mısrî adını koymuş. Ona Kur'an'ı, ilimleri, fesahat ve edebiyatı öğretmiş. Ali ilimlerin hepsinde ilerlemiş. Ayrıca babasının eli altında ticaretle de meşgul olmuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

416. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bağdatlı Hasan Cevheri bir gün hastalanmış. Durumu git gide kötüleşince öleceğini anlamış ve oğlu Ali'yi çağırıp "Oğlum, dünya hayatı geçicidir. Kalıcı olan, ahiret hayatıdır. Her can, ölümü tadacaktır. Evladım, şimdi de benim ölümüm yaklaştı. Sana bir vasiyetim var. Eğer vasiyetime uyarsan ölene kadar rahat ve mutluluk içinde yaşarsın. Vasiyetime uymazsan gereksiz yere yorulur, vasiyetime uymadığın için pişman olursun" demiş.

Oğlan "Babacığım, sana itaat etmek, sözüne kulak vermek boynumun borcuyken, vasiyetini dinleyip yerine getirmemem mümkün müdür?" demiş.

Bunun üzerine Hasan Cevheri "Yavrum sana araziler, dükkânlar, değerli eşyalar ve sayılamayacak kadar mal bıraktım. Her gün beş yüz dinar harcayacak olsan bile malından bir şey eksilmez. Aman evladım, Allah'a karşı kulluğunu tam yerine getir ve peygamberinin sünnetine, ondan aktarılan emir ve yasaklara büsbütün uy. Hayırlı ve iyi işlere devam et. Sürekli hayır, iyilik ve ilim ehli kimselerle beraber ol. Fakir ve düşkünleri koru. Cimrilik ve pintilikten sakın. Kötülerden ve şüpheli işlerle uğraşan kimselerden uzak dur. Ailene ve hizmetçilerine yumuşak davran. Eşine de öyle. Çünkü o asil bir ailenin kızıdır. Hem şimdi o hamile, umulur ki Allah sana ondan güzel bir soy bahşeder" demiş.

Adamcağız bir yandan gözyaşları içinde vasiyetini ediyor, bir yandan da "Koskoca arşın sahibi ve Kerim olan Allah'tan, başına gelecek her türlü darlıktan seni muhafaza etmesini, her sıkıntına en yakın zamanda bir çıkış yolu göstermesini dilerim" diyerek oğluna dua ediyormuş.

Ali de babasının karşısında hüngür hüngür ağlıyor ve "Babacığım! Böyle konuşma. Sanki bir yere gidiyor gibi konuşuyorsun" diyormuş.

Babası "Yavrucuğum! Ben durumumun farkındayım. Sen vasiyetimi asla unutma" demiş ve kelime-i şahadet getirmeye başlamış. Sonra beklenen an gelinceye kadar Kur'an okumuş. Sonunda oğluna "Oğlum yaklaş bana" demiş. Oğlu yaklaşınca onu öpmüş ve ruhunu teslim edip Allah'ın rahmetine kavuşmuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

417. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hasan Cevheri'nin ruhu bedeninden ayrılıp vefat edince oğlunu büyük bir hüzün kaplamış. Evde bir vaveyla kopmuş. Babasının dostları ve arkadaşları toplanıp cenaze hazırlıklarına başlamışlar. Cenazeyi musallaya götürüp namazını kılmışlar. Sonra eve dönüp oğluna taziyede bulunmuşlar. Ardından herkes kendi yoluna gitmiş. Oğlu kırk gün boyunca insanları toplayıp hatimler indirmiş. Hep evde duruyor, sadece camiye gitmek için evden çıkıyormuş. Onun dışında yaptığı tek şey cumadan cumaya babasının kabrini ziyaret etmekmiş. Bir zaman böyle namaza, niyaza ve ibadete devam etmiş.

Ancak bir keresinde akranları olan tüccar çocukları yanına gelip selam vermiş, "Ne zamana kadar böyle üzüleceksin? Ne zamana kadar işini gücünü, ticaretini, arkadaş toplantılarını terk edeceksin? Artık çok uzattın. Bu, bedenine gereksiz yere zarar verir" demişler. Tüccar çocukları arkadaşlarının yanına giderlerken lanet olasıca iblisi de beraberlerinde götürmüşlermiş de vesvese verip duruyormuş. Kendileriyle beraber çarşıya çıkması için Ali'ye süslü laflar ediyorlar, iblis de onların sözleriyle Ali'yi ayartıyormuş. Sonunda arkadaşlarına uymuş, hep beraber evden çıkmışlar.

Arkadaşları "Katırına bin, filancanın bahçesine gidiyoruz. Orada biraz açılır, üzüntüden ve çok düşünmekten kurtulursun" demişler. O da katırına binmiş, kölesini de yanına alıp söyledikleri bahçeye doğru yola koyulmuş. Bahçeye vardıklarında içlerinden biri gidip yemek hazırlamış, bahçeye getirmiş. Yemiş, içmiş, gönüllerince eğlenmişler. Gün sonuna kadar otu-

rup sohbet etmişler. Sonra bineklerine binip evlerine gitmiş, sabaha kadar uyumuşlar.

Sabah olduğunda arkadaşları yine gelmiş ve "Bizimle gel!" demişler. Ali "Nereye?" diye sorunca "Filancanın bahçesine" demiş ve "Bu bahçe ilkinden daha güzel, daha temiz" diyerek onu ikna etmeye çalışmışlar. Ali arkadaşlarının teklifini kabul edip bineğine binmiş. Hep beraber söyledikleri bahçeye varmışlar.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

418. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bahçeye vardıklarında içlerinden biri kalkıp yemek hazırlamış ve bahçeye getirmiş. Bu sefer yemeğin yanında şarap da varmış. Yemeklerini yedikten sonra şarabı getirmiş ve "Bu, üzüntüleri giderir, insana mutluluk verir" demişler. Ali'yi ikna etmek için şarabı övüp durmuş ve sonunda onu da kendileriyle içmeye razı etmişler. Akşama kadar sohbet edip şarap içmeye devam etmiş sonra evlerine gitmişler.

Ancak Ali'nin şaraptan dolayı başı dönüyormuş. Bu haldeyken eşinin odasına girince eşi "Sende bir şeyler var. Ne oldu sana?" demiş. Ali "Bugün arkadaşlarla oturmuş, eğleniyorduk. Sonra arkadaşlardan biri bir su getirdi. Onlar içtiler. Onlarla beraber ben de içtim. İşte ondan dolayı biraz başım dönüyor" demiş.

Bunun üzerine eşi "Efendim, babanın vasiyetini unuttun mu? Şüpheli şeylerle meşgul olan arkadaşlarla oturup kalkma demişti" deyince "Onlar tüccar ço-

cuklarıdır. Şüpheli şeylerle meşgul olmazlar. Onlar sadece sohbet ve eğlence yoldaşıdır" diye karşılık vermiş.

Her gün arkadaşlarıyla aynı şeyleri yapmaya devam etmişler. Oradan oraya gidiyor, yiyip içiyorlarmış. Sonunda bir gün arkadaşları "Bizim sıramız bitti. Şimdi sıra sende" demişler. O da "Buyurun gelin. Başımın üstünde yeriniz var" demiş. Sabah olduğunda bir ziyafet sofrası için gerekli olan ne varsa, onların yaptıklarının kat kat fazlasıyla her şeyi hazır etmiş. Aşçıları, hizmetçileri ve kahvecileri de yanına alıp bahçeye gitmişler. Orada tam bir ay boyunca kalmışlar. Yiyip içmiş, gönüllerince eğlenmişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

419. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ali ay sonunda çok fazla para harcadığını görmüş. Ancak lanet olasıca iblis kandırıp "Bu harcadığın kadarını her gün harcasan bile malın eksilmez" demiş. O da buna pek aldırmamış. Üç sene boyunca böyle devam etmiş. Karısı nasihat ediyor, babasının vasiyetini hatırlatıp duruyor ama o kulak asmıyormuş. Sonuna parası tükenmiş. Mücevherleri satmaya, onları harcamaya başlamış. Ancak onlar da tükenmiş. Bu sefer de evlerini, arsalarını satmaya başlamış. Onlardan da hiçbir şey kalmayınca teker teker arazilerini, bahçelerini satmaya başlamış. Sonunda elinde avucunda ne varsa her şeyi satmış, oturduğu evden başka bir şey kalmamış.

Evinin mermerlerini, ahşaplarını söküp satmaya başlamış. Onları da bitirince kendisine şöyle bir bakmış. Kendinde satıp harcayacağı bir şey bulamayınca evini satıp parasını harcamış. Sonra evi satın alan adam gelip "Kendine bir yer bul. Benim eve ihtiyacım var!" demiş. Kendisinin bir eve ihtiyacı yokmuş artık ama bir kız, bir oğlan doğuran karısı için bir ev gerekiyormuş. Artık hizmetçileri falan da kalmadığından kendisinden ve ailesinden başka kimseleri yokmuş.

Onun için bir oda almış, onca izzet ve şereften, hizmetçiden, mal ve mülkten sonra gidip oraya yerleşmişler. Artık yiyecek ekmekleri bile yokmuş. Karısı "İşte ben seni bundan dolayı uyarıp duruyor ve babanın vasiyetine uymanı söylüyordum. Ama sen beni dinlemedin. La havle ve la kuvvete illa billah. Şu küçücük çocuklar ne yer, ne içer? Kalk da tüccar arkadaşlarını dolaş. Belki bugünlük karnımızı doyuracak bir şeyler verirler" deyince kalkıp teker teker arkadaşlarının kapısına gitmiş. Ancak kime vardıysa yüzünü çeviriyor, kalbini kıran şeyler söylüyorlarmış. Arkadaşlarından hiç kimse bir şey vermemiş. Bütün kapılar yüzüne kapanmış. Karısının yanına dönüp "Hiçbir şey vermediler" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

420. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ali el-Mısrî karısına dönüp "Hiçbir şey vermediler" deyince karısı kalkıp o günlük yiyebilecekleri bir şeyler istemek üzere komşularına gitmiş. Önceden

tanıdığı bir kadına varmış. Kadının yanına vardığında halini gören komşusu kalkıp gözyaşları içinde içeri buyur etmiş ve "Ne oldu size böyle?" demiş. Kadın kocasının başından geçenleri bir bir anlatınca da "Hoş geldin. Başımızın üstünde yeriniz var. Neye ihtiyacın varsa benden hiç çekinmeden, karşılıksız iste" demiş. Kadın "Allah razı olsun" demiş. Sonra komşusu ona ve ailesine bir ay boyunca yetecek kadar erzak vermiş. Kadın bunları alıp evine gitmiş. Kocası onu gördüğünde ağlamaya başlamış ve "Nereden buldun bunları?" diye sormuş. Kadın "Filanca kadından, başımıza gelenleri anlatınca hiç çekinmeden neye ihtiyacın varsa benden iste dedi" demiş. Bunun üzerine Ali karısına "Artık yiyecek bir şeyleriniz olduğuna göre ben çıkıp bir dolaşayım bakayım. Belki Allah bir çıkış yolu gösterir" demiş. Karısının gönlünü alıp çocuklarını öptükten sonra nereye gittiğini bilmeden dışarı çıkmış.

Yürüye yürüye Bulak'a varmış. Orada Dimyat'a giden bir gemi görmüş. O sırada babasının dostlarından biri onu görüp selam vermiş ve "Nereye gidiyorsun?" diye sormuş. Ali "Dimyat'a gidiyorum. Orada eşim dostum var. Onları ziyaret edip döneceğim" deyince adam Ali'yi alıp evine götürmüş. Yedirip içirip hazırlattığı yol azığını da yanına kattıktan sonra limana geri getirmiş. Biraz harçlık verip Dimyat'a giden gemiye bindirmiş.

Ali, Dimyat'a vardığında gemiden inmiş. Nereye gideceğini bilmez bir halde yürürken Tüccarlardan biri onu görmüş. Acıyıp evine götürmüş. Bir süre bu tüccarın yanında kalan Ali kendi kendine "Ne zamana kadar insanların evinde kalacağım böyle?" diye düşünüp Tüccarın evinden ayrılmış. Şam'a giden bir gemi görüp ona binmeye karar vermiş. Yanında misafir olarak kaldığı tüccar azık hazırlatıp Şama giden gemiye bindirmiş Ali'yi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

421. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ali el-Mısrî Şam'ın caddelerinde yürürken onu hayır sahibi bir kimse görmüş. Alıp evine götürmüş. Bir süre orada kaldıktan sonra bir gün Bağdat'a giden bir kafile görmüş. Bu kafileye katılıp Bağdat'a gitmeye karar vermiş. Yanında kaldığı tüccarın evine dönüp adamın gönlünü almış ve kafileyle beraber yola çıkmış. Allah tüccarlardan birinin kalbini şefkatle doldurmuş da Ali el-Mısrî'yi yanına almış. Ali Bağdat'a bir günlük mesafe kalana kadar bu tüccarla yiyip içmiş. Ancak çok az bir yolları kalmışken kafileye yol kesici eşkıyalar saldırmış. Neleri var neleri yok hepsini almışlar. Kafiledekilerden çok azı kurtulabilmiş, herkes kendi başının çaresine bakmak için bir yana dağılmış.

Ali ise Bağdat'a doğru yönelip gün batarken Bağdat'a varmış. Şehrin kapısına varınca kapıcıların kapıyı kapatmak üzere olduklarını görmüş. Hemen "İzin verin de yanınıza gireyim!" demiş. Kapıcılar girmesine izin vermiş, "Nereden gelip nereye gidersin?" diye sormuşlar. Ali "Ben Mısır'lı bir tüccarım. Katırlarım, yüklerim, kölelerim ve hizmetçilerim var. Mallarımı indirmek için yer bakmak üzere önden geliyordum. Ancak gelirken yol kesici eşkıyalarla karşılaştım. Katırımı, yiyecek ve içeceklerimi aldılar. Nefesimden başka bir şeyi kurtaramadım ellerinden" demiş. Bunu duyan kapıcılar ona daha bir iyi davranmış, "Hoş geldin. Bu gece sabaha kadar burada kalırsın. Sonra sana uygun bir yer bakarız" demişler.

Ali ceplerini yoklayıp da Bulak'taki tüccarın verdiği dinarlardan birinin cebinde olduğunu görünce dinarı kapıcılardan birine verip "Al şunu, bize yiyecek bir şeyler getir" demiş. Adam dinarı alıp çarşıya gitmiş,

ekmek ve pişmiş et satın alıp getirmiş. Hep beraber yemişler. Ali o geceyi kapıcıların yanında geçirmiş. Ertesi gün kapıcılardan biri Ali'yi Bağdatlı tüccarlardan birine götürmüş ve başından geçenleri anlatmış. Adam söylenenlere inanmış. Ali'nin gerçekten de tüccar olduğunu ve yanında birçok ticaret eşyası getirdiğini zannederek dükkânına götürüp ikramda bulunmuş. Sonra alıp evine götürmüş. Elbiselerinin en güzellerinden birini verip hamama sokmuş.

Gerisini tüccar Hasan Cevherî'nin oğlu Ali el-Mısrî şöyle anlatır: Beraber hamama girdik. Hamamdan çıktıktan sonra beni evine götürdü. Yemek hazırlattı. Yedik, içtik, eğlendik. Kölelerinden birine "Efendini al! Filanca yerdeki iki evi de göster. Hangisini beğenirse anahtarını ver, gel!" dedi. Köleyle beraber yola düştük. Dar bir sokağa vardık. Yan yana üç ev vardı. Hepsi yeni ve kilitliydi. İlk evi açtı. Evi şöyle bir dolaştım. Çıkıp diğerine geçtik. Onu da açtı. O eve de baktıktan sonra "Hangisinin anahtarını vereyim." dedi. Ben "Şu büyük olan kimin?" diye sordum. "Bizim" diye cevap verdi. "Onu da aç. Gezip dolaşayım" deyince "Ona gerek yok" dedi. "Neden?" diye sorduğumda şöyle dedi: "O ev dayalı döşeli, güzel bir evdir. Ancak orada kim oturduysa öldü. Ölüsünü çıkarmak için bile kapısını açmadık. Diğer iki evin çatısından ulaşıp çıkardık. Bundan dolayı efendim, o evi terk etti ve ben yaşadıkça onu kimseye vermeyeceğim dedi."

Ben yine "Bir şey olmaz, sen aç kapısını da gezip dolaşayım" dedim. Kendi kendime "İşte tam da istediğim gibi. Orada gecelerim, sabaha ölmüş olurum. Böylece şu halimden kurtulmuş olurum" diye düşünüyordum. Bunun üzerine köle kapıyı açtı. İçeri girdim. Daha önce eşini, benzerini görmediğimi güzellikte, kocaman bir evdi. Köleye "Ben bu evi seçiyorum. Bana bu evin anahtarını ver" dedim. Köle "Efendime sormadan bu evin anahtarını size veremem" dedi.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

422. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Köle "Efendime sormadan size anahtarı veremem" deyip efendisine gitmiş ve "Mısırlı tüccar şu büyük evden başkasında oturmam diye tutturdu" demiş. Efendisi kalkıp Ali'nin yanına gelmiş ve "Efendim! Bu ev sana göre değil" demiş. Ancak Ali el-Mısrî "Ben sadece burada otururum. Başka bir yer istemem" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine tüccar "O zaman ikimizin arasında bir alaka olmadığına dair bir sözleşme yazacağız" demiş. Ali "Tamam" deyince mahkemeden bir şahit getirildi ve sözleşme yazılmış. Efendi sözleşmeyi yanına alıp anahtarı vermiş. Mısırlı Ali anahtarı alıp eve girmiş. Tüccar, Ali'ye kölesiyle bir kilim göndermiş. Köle kilimi kapının ardındaki sekiye serdikten sonra dönüp gitmiş.

Böylece Ali evde tek başına kalmış. Etrafı şöyle bir kolaçan edince evin avlusunda bir kuyu olduğunu görmüş. Kuyunun üstünde de bir kova varmış. Ali kovayı kuyuya indirmiş ve su doldurup abdest almış. Namazını kıldıktan sonra biraz oturmuş. O esnada köle, efendisinin evinden akşam yemeği getirmiş. Yemeğin yanında bir de kandil, mum, şamdan, ibrik, leğen, testi getirmiş ve bırakıp geri gitmiş. Ali mumu yakıp akşam yemeğini yiyince biraz kendine gelmiş. Sonra yatsı namazını kılıp kendi kendine "Kalk, yukarıya çık. Kilimi alıp yukarıda yat. Orası buradan daha güzel"

demiş. Kalkmış, kilimi alıp yukarıya çıkmış. Tavanı altın, zemini ve duvarlarıysa mermer kaplı büyük bir salon görmüş. Kilimini oraya serdikten sonra oturup biraz Kur'an okumuş.

O esnada bir sesin "Ey Ali! Ey Hasan'ın oğlu Ali! Üstüne altın yağdırayım mı?" diye seslendiğini duymuş. "Nereden yağdıracaksın altını?" diye sese cevap vermiş. O böyle der demez üstüne altınlar dökülmeye başlamış. Dökülen altınlar sonunda salonu doldurmuş. Altınların dökülmesi sona erince o ses "Beni azat et ki kendi yoluma gideyim. Görevimi yaptım ve emaneti sana teslim ettim" demiş.

Ali "Allah aşkına söyle! Bu altınlar nereden?" diye sormuş. Sesin sahibi: "Bu altın yıllardır seni bekliyor. Bu eve her girene 'Ey Hasan'ın oğlu Ali! Üstüne altın yağdıralım mı?' diye sorarız. Onlar da bizim konuşmamızdan korkup bağırmaya başlarlar. Biz de iner, boyunlarını kırar geri döneriz. Sen geldiğinde senin ve babanın ismiyle sana seslendik ve altın yağdıralım mı dedik. Sen de altın nerede dedin. Böylece altınların sahibinin sen olduğunu anladık ve altınları yağdırdık. Ancak Yemen diyarlarında senin bir hazinen daha var. Oraya gidip onu da alır ve buraya getirirsen senin için daha iyi olur. Beni bırak yoluma gideyim. Senden artık beni azat etmeni istiyorum" demiş.

Bunun üzerine Ali "Vallahi Yemen'deki hazineleri buraya getirmeden seni azat etmeyeceğim" demiş.

Sesin sahibi "Onları sana getirdiğimde beni ve o hazinelerin bekçisini de azat edecek misin?" diye sorunca Ali "Evet" demiş. Sesin sahibi "Yemin et!" deyince Ali yeminler etmiş.

Ancak sesin sahibi tam gidecekken Ali ona "Senden bir isteğim daha var!" demiş. O, "Nedir ihtiyacın?" diye sorunca "Benim Mısır'da filanca mahallede karım ve çocuklarım var. Herhangi bir zarar görmeden onları bana getirmen gerekiyor" demiş. Sesin sahibi

"İnşallah onları sana Yemen'deki hazinelerle beraber hizmetçileri ve maiyeti eşliğinde tahtırevan içinde getireceğim" deyip üç gün izin istemiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

423. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Mısırlı Ali, altın dolu salonda dönüp dolaşmaya başlamış. Birden salonun oturma bölümünde bir mermer duvar görmüş. Üstünde de bir zemberek varmış. Zembereğe elini sürtünce mermer açılmış. Ortaya bir kapı çıkmış. Kapıyı açıp içeri girince orada büyük bir hazine deposu görmüş. Her yerde çuvallar varmış. Hemen çuvalları alıp altınlarını doldurmaya başlamış. Etrafı tamamen altın dolu çuvallarla çevrilmiş. Çuvalları mahzene koyup kapıyı kapatmış. Zembereği eliyle ovalayınca mermer kapı kapanmış. Sonra gidip kapının ardındaki sekiye oturmuş. O esnada kapının çalındığını duymuş. Kalkıp açınca karşısında ev sahibinin kölesini bulmuş.

Köle onun sağ olduğunu görünce müjdelemek üzere koşa koşa efendisinin yanına dönmüş. Efendisinin yanına vardığında "Efendim! Cinlerle dolu evde oturan Tüccar sağ, hiçbir şeyi yok! Kapının ardındaki sekinin üzerinde oturuyor!" demiş.

Efendisi sevinç içinde kalkıp Ali'nin oturduğu eve gitmiş. Yanında da kahvaltı için yiyecek bir şeyler varmış. Ali'yi görünce sarılıp gözlerinden öpmüş ve "Allah sana ne yaptı?" diye sormuş.

Ali "Ben iyiyim. Ancak sadece yukarıdaki mermerli odada uyuyabildim" demiş.

Tüccar "Yanına bir şey geldi mi ya da bir şeyler gördün mü?" deyince Ali "Hayır, biraz Kur'an okudum. Sabaha kadar uyudum. Sonra kalkıp abdest aldım ve namaz kıldım. Sonra da inip şu sekinin üzerine oturdum" demiş.

Tüccar "Seni sağ salim sabaha çıkaran Allah'a hamdolsun" deyip yanından ayrılmış.

Sonra ona hizmetçiler, köleler, cariyeler ve çeşit çeşit, desen desen halılar göndermiş. Hizmetçi ve köleler evi tepeden tırnağa süpürmüş, koca koca halıları sermişler. Üç hizmetçi, üç köle ve dört cariye hizmetini görmek için yanında kalmışlar. Diğerleri efendilerinin evine gitmişler. Tüccarlar Ali'nin haberini duyunca yiyecek, içecek, giyecek gibi türlü türlü değerli hediyeler göndermiş, çarşıda yanına gidip "Malların ne zaman gelecek?" diye sorup durmuşlar. Ali hepsine de "Üç gün sonra şehre girer" diye karşılık vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

424. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Üç gün geçtikten sonra, evde altın yağdıran ve ilk hazinenin bekçisi olan hizmetçi gelip "Kalk, Yemen'den getirdiğim hazineyi ve aileni karşıla!" demiş. Hazinenin yanında bir de yüklerle dolu ticaret eşyaları varmış. Katırlar, atlar, develer, hizmetçi ve kölelerin hepsi cinlerdenmiş. Bu hizmetçi, geçen süre

zarfında, Mısır'a varıp Ali'nin hanımının ve çocuklarının yanına gitmiş. Onları aç, susuz perişan bir halde bulmuş. Yerlerinden tahtırevanla alıp Mısır'ın dışına götürmüş ve Yemen hazineleri içindeki elbiselerle giydirmiş.

İlk hazinelerin bekçisi gelip bu haberi verince Ali ticaret eşyalarını karşılamak üzere kalkmış ve tüccarlara "Bizimle gelin. Ticaret eşyalarımızın içinde olduğu kafileyi karşılamak için şehrin dışına çıkıyoruz. Ailemizi karşılamak için siz de hanımlarınızla beraber gelin!" demiş. "Baş üstüne" demiş, adamlar gönderip hanımlarını çağırtmışlar. Hep beraber yola koyulmuşlar. Şehrin bahçelerinden birine gidip orada beklemeye başlamışlar. Az sonra ufuktan bir toz bulutu yükselmiş. Bu tozun sebebi nedir diye bakarlarken toz dağılmış ve ardından adamlar, katırlar, hizmetçiler çıkmış. Şarkılar söyleyip, oyunlar oynayarak geliyorlarmış. Kervancı başı, tüccar Hasan Cevherî'nin oğlu Ali el-Mısrî'nin yanına yaklaşıp "Efendim, yolda biraz oyalandık. Aslında biz şehre dün girmek istiyorduk. Ancak yol kesicilerden korktuk. Allah eşkıyaları bizden uzaklaştırana kadar dört gün boyunca yerimizden ayrılmadık" demiş.

Tüccarlar kalkıp katırlarına binmişler ve kafileyle birlikte hareket etmişler. Hanımlasa geri kalıp tüccar Ali'nin hanımına eşlik etmişler. Tüccarlar sandıklarla yüklü katırlara, tüccar hanımlarıysa Mısırlı tüccar Ali'nin hanımının ve çocuklarının elbiselerine şaşkınlık içinde bakıyorlarmış. Kadınlar kendi aralarında "Bu elbiselerin benzeri ne Bağdat hükümdarında ne de diğer hükümdarlarda, ulu insanlarda ve tüccarlarda var" diyorlarmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

425. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Erkekler tüccar Ali ile kadınlarsa hanımıyla beraber yollarına devam etmiş, sonunda eve varıp bineklerinden inmişler. Katırları yükleriyle beraber avluya sokmuşlar. Yükleri indirip ambarlara yığmışlar. Hanımlar hanımlarla salona çıktıklarında karşılarında büyük halılarla donanmış eğlence meclisi gibi koca bir salon görmüş, sevinç ve mutluluk içinde öğleye kadar oturmuşlar. Öğle vakti geldiğinde en güzelinden türlü türlü yemekler ve tatlılar getirilmiş önlerine. Doyuncaya kadar yiyip içmişler. Ardından tütsüler yakılmış, gülsuları dağıtılmış ve Ali'nin gönlünü alan misafirleri kadın erkek evlerine dağılmışlar.

Tüccarlar evlerine döndüklerinde, her biri durumuna göre Ali'ye hediyeler göndermişler. Hanımlar da hanımıyla hediyeleşmişler. Böylece hediye olarak cariye, köle, hizmetçi, hububat, şeker ve bunların dışında sayılamayacak kadar çok şey gelmiş. Oturduğu evin sahibi olan Bağdatlı tüccar ise evine gitmeyip Ali'nin yanında biraz daha kalmış. Ali'ye "Kölelere ve hizmetçilere söyle de katırları, hayvanları dinlenmeleri için evlerden birine soksunlar!" demiş. Ali "Onlar bu gece filanca yere gidecekler" deyip şehrin dışına çıkmalarına izin vermiş. Cin taifesinden oluşan hizmetçiler, izin verdiği için Ali'ye teşekkür etmiş ve şehrin dışına doğru yola çıkmışlar. Sonra da havaya uçup yerlerine, yurtlarına gitmişler.

Tüccar Ali ile ev sahibi gece yarısına kadar oturmuş, sonra kalkmışlar. Ev sahibi evine gitmiş. Ali de ailesinin yanına varıp "Benden sonra onca zaman ne yaptınız, başınıza neler geldi?" diye sormuş. Karısı çektikleri sıkıntıları, açlığı, çıplaklığı kocasına bir bir

anlatınca Ali "Sizi selamete erdiren Allah'a hamdolsun" demiş ve "Peki, nasıl geldiniz?" diye sormuş.

Karısı anlatmaya başladı: "Efendim, dün gece çocuklarla birlikte uyuyordum. Birinin beni ve çocuklarımı yerden kaldırdığını hissettim. Havada uçmaya başladık. Ancak bundan bir zarar dokunmadı..."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

426. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Tüccar Ali'nin hanımı yolculuklarını şöyle anlatmış: "Arap hanlarına benzeyen bir yere inene kadar uçmaya devam ettik. Orada yüklü katırlar gördük. Önümüze iki büyük katır getirdiler. Etraflarında hizmetçiler vardı. Siz kimsiniz, bu yükler de nedir, biz nerdeyiz, dedim. Biz Hasan Cevherî'nin oğlu Mısırlı tüccar Ali'nin hizmetçileriyiz. Sizi alıp Bağdat'a götürmemiz için bizi o gönderdi dediler. Bağdat'la aramızdaki mesafe yakın mıdır uzak mıdır deyince, 'Yakındır, aramızda sadece bir gecelik yol var,' deyip bizi bir tahtırevana bindirdiler. Sabah olur olmaz sizin yanınızdaydık. Hiç zarar görmedik."

Ali "Bu elbiseleri size kim verdi?" diye sordu. Karısı "Kervancı başı verdi. Katırların üstündeki sandıklardan birini açıp bu elbiseyi çıkardı. Anahtarını verip 'Bunu iyi koru. Sonra kocana verirsin,' dedi. İşte anahtar da yanımda" demiş ve anahtarı çıkarıp kocasına vermiş.

Ali "Sandığın hangi sandık olduğunu hatırlıyor musun?" diye sorunca karısı "Evet, hatırlıyorum" demiş ve kalkıp kocasıyla beraber ambara inmiş. Adam karı-

sına sandıkları gösterdi. Karısı "İşte, elbiseyi çıkardığı sandık şu!" diyerek içlerinden birini göstermiş.

Ali anahtarı karısından alıp kilide sokmuş ve sandığı açmış. Sandığın içinde birçok elbise varmış. Ayrıca bütün sandıkların anahtarları da bu sandıktaymış. Anahtarları alıp sandıkları birer birer açmaya başlamış. Sandıklarda hükümdarların yanında bile bulunmayan mücevherler ve kıymetli madenlerden oluşan hazineler varmış. Sonra sandıkları kapatmış ve anahtarlarını yanına alıp salona çıkmış. Karısına "Bunlar Allah'ın lütuflarıdır" dedikten sonra onu alıp üstünde zemberek olan mermer duvara doğru götürmüş. Zembereği ovaladıktan sonra deponun kapısını açmış. İçeri girmişler. Oraya koyduklarını karısına bir bir göstermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

427. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Mısırlı tüccar Ali deponun kapısını açıp karısına içerdeki altınları gösterince kadın "Bütün bunları nereden buldun?" diye sormuş. Ali: "Allah'ın lütfu işte. Mısır'da senin yanından çıktığımda nereye gideceğimi bilmiyordum. Bulak'a kadar yürüdüm. Orada Dimyat'a giden bir gemi gördüm ve gemiye bindim. Dimyat'a vardığımda babamı tanıyan bir tüccarla karşılaştım. Beni alıp götürdü, yedirip içirdi ve nereye gidiyorsun dedi. Ben 'Şam'a gitmek istiyorum. Orada eşim, dostum var,' dedim..." diyerek başından geçenleri karısına anlatmış.

Ali'nin anlattıklarını dinleyen karısı "Efendim, bütün bunlar babanın duasının bereketidir. Çünkü o ölmeden önce, Allah'a, sıkıntıya düşmen halinde en yakın zamanda bir çıkış yolu göstermesi için dua ediyordu. Sana bir çıkış yolu gösteren Allah'a hamdolsun. Senden gidenlerin kat kat fazlasını sana geri verdi. Aman efendim, aman diyeyim, daha önce olduğu gibi kötü arkadaşlarla beraber olmaktan sakın. Gizli ve açık bütün hallerinde Allah'tan kork!" diyerek kocasını uyarmış.

Ali "Doğru söylüyorsun. Allah'tan kötü arkadaşları bizden uzak tutmasını, itaatine ve peygamberinin yoluna tabi olmaya ulaştırmasını isterim" demiş. Böylece eşi ve çocukları mutluluk içinde yaşamaya başlamışlar.

Daha sonra çarşıdan bir dükkân satın almış, dükkâna mücevherler ve kıymetli madenler koyup başına oturmuş. Etrafı çocukları ve hizmetçileriyle çevriliymiş. Bağdat'ın en önemli tüccarı haline gelmiş.

Günlerden bir gün Bağdat hükümdarı, Ali'nin namını duymuş ve bir adam göndererek yanına çağırtmış. Elçi gelip "Hükümdar seni istiyor" deyince Ali "Baş üstüne" deyip hemen hükümdar için bir hediye hazırlatmış. Kızıl altından dört küçük sandık alıp bunları eşi benzeri bulunmayan mücevherler ve madenlerle doldurmuş. Sandıkları alıp hükümdarın huzuruna çıkmış. Huzura vardığında eğilip yeri öpmüş ve hükümdarın saltanat ve izzetinin devam etmesi için Allah'a dua edip hükümdara övgüler yağdırmış. Hükümdar "Ey tüccar! Ülkemize hoş geldin!" demiş. Mısırlı tüccar Ali "Ey zamanın hükümdarı! Şu köleniz size bir hediye getirdi. Lütfen kabul edin" deyip önceden hazırladığı dört sandığı hükümdarın huzuruna getirmiş.

Hükümdar hediyeleri açıp da eşi benzeri olmayan ve değeri kendi hazinesine denk mücevherleri görünce "Hediyen kabul edilmiştir ey tüccar! İnşallah misliyle karşılık vereceğiz" demiş. Ali, hükümdarın elini öpüp huzurdan ayrılmış.

Hükümdar hemen devlet büyüklerini çağırtıp "Kızımla evlenmek isteyen kaç tane hükümdar vardı?" diye sormuş. "Çok fazlaydı efendimiz" diye cevap vermişler. "Peki, onlardan bana böyle bir hediye getiren oldu mu?" deyince hep birlikte "Hayır, böyle kıymetli hazineler hiç kimsede yoktur" demişler. Bunun üzerine hükümdar "Durum gördüğünüz gibi" deyip hizmetçilerine dört sandığı ve içindekileri sarayına taşımalarını emretti.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

428. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar hizmetçilerine hediyeleri saraya taşımalarını emrettikten sonra karısıyla bir araya gelip sandıkları önlerine koymuşlar. Hükümdarın karısı sandığı açtığında kendilerinde tek bir parçasının dahi benzerinin bulunmadığı eşsiz mücevherleri görünce "Bunlar hangi hükümdardan? Kızınla evlenmek isteyen hükümdarlardan biri mi gönderdi?" demiş.

Hükümdar "Hayır, bunlar şehrimize gelen Mısırlı bir tüccardan geldi. Geldiğini duyunca elçi gönderip çağırttım. Eğer mücevherleri varsa kızımıza çeyiz olarak satın alınız diye düşünmüştüm. Kalkıp geldi, bize de bu hediyeleri getirdi. Gördüğüm kadarıyla güzel, heybetli, akıllı, olgun ve zarif bir adam. Neredeyse hükümdar çocuğu gibi. Görür görmez içim ısındı ona. Kızımla evlendirmek isterim onu. Sen ne dersin bu fikre?" demiş.

Karısı "Önce Allah'ın sonra senin dediğin gibi olsun hükümdarım. Allah neyi isterse o olur" diye karşılık vermiş. Buna karşılık hükümdar "İnşallah kızımızı başkasıyla değil, bu gençle evlendiririz" demiş ve uykuya dalmışlar.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

429. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar, sabah olduğunda, divana çıkıp Mısırlı tüccar ile Bağdat'ın bütün tüccarlarının çağırtılmasını emretmiş. Hepsi gelip hükümdarın huzurunda toplanmışlar. Hükümdar, oturmalarını emretmiş. Oturmuşlar. Sonra hükümdar "Divan kâtibini çağırın!" diye emretmiş. Kâtip gelince hükümdar kâtibe "Ey kâtip! Kızımla Mısırlı tüccarın evlilik akdini yaz!" demiş. Bunu duyan Mısırlı Ali hemen "Efendim, bağışlayın. Benim gibi birinin hükümdara damat olması doğru değildir!" diye atılmış. Hükümdar "Bunun yanında sana vezirlik de verdik" demiş ve hemen o dakika Ali'ye vezirlik kıyafetini giydirmiş.

Ali vezir koltuğuna oturmuş ve "Ey zamanın hükümdarı! Teklifinizle bana büyük ikramda bulundunuz, beni şereflendirdiniz. Ancak dinlerseniz söyleyecek iki çift lafım var" demiş. Hükümdar "Söyle, çekinme" deyince Ali "Kızınızla evlenmemi emir buyurdunuz. Ancak kızınızın oğlumla evlenmesi daha münasip olur" demiş.

Hükümdar hemen "Senin oğlun var mı?" diye sormuş. Ali "Evet" deyince hükümdar "Derhal buraya gel-

sin!" demiş. Ali "Baş üstüne" deyip hizmetçilerinden birini yollayıp oğlunu çağırtmış.

Mısırlı tüccar Ali'nin oğlu, hükümdarın huzuruna gelip yeri öptükten sonra hükümdarın huzurunda saygıyla durmuş. Hükümdar ona bakınca kızından daha güzel, boyu bosu, endamı yerinde ve olgun olduğunu düşünmüş. "Evladım, adın ne senin?" diye sormuş. Çocuk "Hasan, efendim" demiş. O zamanlar on dört yaşındaymış. Hükümdar kâtibe "En değerli varlığım olan kızımın tüccar Ali'nin oğlu Hasan'la olan evlilik akdini yaz!" emrini vermiş. Kâtip hemen yazıp işi en güzel şekilde bitirmiş.

Daha sonra divanda bulunanların her biri kendi işine gitmek üzere huzurdan ayrılmışlar. Tüccarlar, vezir Ali el-Mısrî'nin arkasından evine kadar gitmiş, artık vezirlik makamına oturtulan Ali'yi tebrik etmişler.

Vezir Ali karısının yanına vardığında karısı onu vezirlik kıyafetini giymiş bir halde görünce "Bu ne hal?" diye sormuş. Ali olan biteni başından sonuna anlatmış ve "Hükümdar, kızıyla oğlumuz Hasanı evlendirdi" demiş. Karısı buna çok sevinmiş.

Ali o geceyi bu sevinçle geçirip sabah olduğunda divana çıkmış. Hükümdar onu güzel bir şekilde karşılamış ve yakınına oturtup "Ey vezir! Bir düğün yapalım diyoruz, ne dersin?" demiş. Ali "Efendim, sultanımız neyi münasip görürse öyle olsun" demiş. Hükümdar hemen düğün hazırlıklarına başlanmasını, şehrin süslenmesini emretmiş. Düğün üç gün üç gece sevinç ve mutluluk içinde devam etmiş.

Hükümdarın karısı da hem damadını hem de damadının annesini çok sevmiş.

Daha sonra hükümdar, vezirin oğlu Hasan için bir saray yapılmasını emretmiş. Hemen büyük bir saray yapmışlar. Vezirin oğlu saraya yerleşmiş. Annesi de bir süre sarayda yanlarında kaldıktan sonra kendi evine dönmüş.

Bir gün hükümdarın karısı hükümdara "Ey zamanın hükümdarı, Hasan'ın annesi ne kocası vezir Ali'yi bırakıp oğlunun yanında kalabiliyor, ne oğlunu bırakıp kocasının yanında kalabiliyor" demiş. Hükümdar "Haklısın" deyip vezirin oğlu Hasan'ın sarayının yanına üçüncü bir saray daha yapılmasını emretmiş. Kısa bir süre içerisinde üçüncü sarayı da yapmışlar. Hükümdar vezirin eşyalarının saraya taşınmasını emretmiş. Böylece vezir Ali karısıyla birlikte saraya taşınıp yerleşmiş.

Üç saray arasında geçişler varmış. Hükümdar veziriyle konuşmak istediğinde gece de olsa vezirin yanına gidebilir ya da elçi gönderip çağırabilirmiş. Hasan ile anne ve babası da böyleymiş. İyi günde de kötü günde de böyle beraberce yaşamışlar.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

430. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bir süre sonra hükümdar hastalanmış ve hastalığı her geçen gün artmış. Devlet büyüklerini çağırıp "Şiddetli bir hastalığa yakalandım. Belki de bu hastalıktan öleceğim. Sizi bir konuda istişare etmek için çağırdım. Neyi münasip görüyorsanız bana söyleyin" demiş ve şöyle devam etmiş: "Artık yaşlandım, hasta düştüm. Benden sonra ülkeye düşmanların musallat olmasından korkuyorum. Hepinizin yönetime geçmek üzere benim de biat edebileceğim bir kimse üzerinde gönül huzuruyla anlaşmaya varmasını istiyorum."

Hep bir ağızdan "Biz, hepimiz vezirin oğlu ve kızınızın kocasından razıyız. Aklını, olgunluğunu ve kavrayışını gördük. Büyüğün, küçüğün yerini biliyor" demişler.

Hükümdar "Hepiniz buna razı mısınız?" deyince de "Evet" demişler. Hükümdar "Belki yokluğumda aksini düşündüğünüz halde şimdi burada benden utandığınız için böyle söylüyorsunuz" deyince hep birlikte "Vallahi, bizim sözümüz birdir. İçimizde ne varsa dışımızda da o vardır, değişmez. Gönül huzuruyla biz ondan razıyız. İçimiz rahat" demişler.

Hükümdar "Eğer öyleyse yarın kadıyı, hacipleri, naipleri ve devlet erkânını huzuruma çağırın. Böylece işi en güzel şekilde nihayete erdirelim" demiş. "Baş üstüne" deyip yanından ayrılmışlar, gidip âlimlere, üst düzey yöneticilere ve diğer devlet büyüklerine haber vermişler. Ertesi sabah divana çıkıp huzura girmek için izin istemişler. Hükümdar izin verince girip selam vermişler ve "Hepimiz burada hazırız" demişler.

Hükümdar "Ey Bağdat yöneticileri! Benden sonra kimin hükümdarınız olmasını istersiniz? Söyleyin ki ölmeden önce hepinizin huzurunda ona biat edeyim" demiş. Huzurdakiler hep bir ağızdan "Vezirin oğlu ve kızınızın kocası Hasan üzerinde ittifak ettik!" demişler. Bunun üzerine hükümdar "Eğer öyleyse hepiniz kalkın ve onu huzuruma getirin!" demiş. Hep birlikte kalkıp Hasan'ın sarayına girmişler. "Kalk, birlikte hükümdarın yanına gidiyoruz" demişler. Hasan "Neden?" diye sorunca "Hem bizim hem de senin için faydalı olan bir iş için" diye karşılık vermişler. Hasan da kalkıp önlerine düşmüş, hükümdarın yanına gitmiş.

Hükümdarın yanına vardıklarında Hasan yeri öpmüş. Hükümdar "Otur evladım" demiş. Hasan oturunca hükümdar "Hasan! Bağdat'ın yöneticilerinin tamamı benden sonra seni kendilerine hükümdar yapmak üzere anlaştılar. Benim de niyetim konuyu nihayete erdirmek için ölmeden önce sana biat etmektir" demiş.

Bunu duyan Hasan hemen yerinden kalkıp hükümdarın huzurunda yerleri öpmüş ve "Efendim, onlar benden yaşça daha büyük, mertebe bakımından da daha yüceler. Bu işten vazgeçsinler" demiş.

Ancak yöneticiler hep bir ağızdan "Senin bize hükümdar olmandan başka bir şey kabul etmeyiz" demişler. Bunun üzerine Hasan "Babam benden daha büyük. Ben ve babam biriz. Benim onun önüne geçmem doğru değildir" deyince babası "Ben de kardeşlerimin razı olduğu şeyden başkasına razı olmam. Onlar seni seçtiler ve senin üzerinde ittifak ettiler. O yüzden hükümdarın emrine de kardeşlerinin emrine de karşı çıkma!" demiş. Hasan hükümdardan ve babasından utandığı için başını öne eğmiş.

Sonra hükümdar huzurundakilere "Ondan razı mısınız?" diye sormuş. "Razıyız!" demişler ve hep birlikte yedi kere Fatiha suresini okumuşlar. Bunun üzerine hükümdar "Ey kadı! Kızımın kocası Hasanın hükümdarlığı üzerinde ittifak ettiklerine dair belge hazırla!" diy emretmiş. Kadı belgeyi yazınca hükümdar imzalamış. Herkes Hasan'a biat ettikten sonra hükümdar da biat etmiş ve ona hükümdar koltuğuna oturmasını emretmiş. Hep birlikte kalkıp vezirin oğlu hükümdar Hasan'ın elini öpmüş, itaatlerini göstermişler. Böylece o gün büyük bir karar verilmiş olmuş. Divan dağıldıktan sonra Hasan, eşinin babasının yanına gidip elini öpmüş. Hükümdar "Hasan, halkına karşı Allah'tan kork!" demiş. Hasan "Babacığım, ancak sizin duanızla muvaffak olurum" diye karşılık vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

431. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Daha sonra yeni hükümdar Hasan sarayına girince onu eşi, annesi ve yakınları karşılamışlar. Elini öpüp "Hayırlı olsun" demiş, makamından dolayı tebrik etmişler. Ardından sarayından çıkıp babasının sarayına girmiş. Allah'ın kendilerine hükümdarlık gibi nimetler vermesinden dolayı çok mutlu olmuşlar. Babası oğluna Allah'tan sakınmasını ve halkına şefkatle yaklaşmasını vasiyet etmiş. Sevinç ve mutluluk içinde geceyi geçirmişler.

Sabah olunca Hasan namazını kılıp bitirmesi gereken duaları okuduktan sonra divana çıkmış. Ardından askerler, makam ve mevki sahipleri gelmişler. Halkıyla ilgili birtakım yeni kararlar almış. Yapılması gereken iyilikler, yapılmaması gereken kötülükleri hatırlatmış. Kimini bir makama atarken, kimini makamından azletmiş. Akşama kadar devlet işleriyle meşgul olmuş. Daha sonra divan güzel bir şekilde dağılmış. Askerler ve devlet erkânı saraydan ayrılmış, evlerinin yolunu tutmuşlar.

Hasan da kalkıp saraya, eşinin babası eski hükümdarın yanına gitmiş. Hastalığı iyice ağırlaşmışmış am onu "Korkma, yakında her şey düzelir inşallah" diyerek teselli etmiş. Eski hükümdar "Hasan" deyince Hasan "Buyurun efendim" diye karşılık vermiş. "Artık ecelim yaklaştı. Eşine ve annesine iyi davran. Allah'tan sakın. Anne ve babana karşı iyi ol. Allah'ın heybetinden kork. Allah'ın adaleti ve iyiliği emrettiğini hiç unutma!" demiş. Hükümdar Hasan "Baş üstüne" demiş.

Eski hükümdar üç gün daha yaşamış ve üçüncü günün sonunda vefat etmiş. Kefenleyip cenaze namazını kıldıktan sonra defnetmişler. Kırk gün boyunca dualar

edilmiş, hatimler okunmuş. Vezirin oğlu Hasan yönetimi tamamen eline almış. Halk buna çok sevinmiş. Hükümdar Hasan'ın günleri hep mutlu mesut geçiyormuş. Babası hâlâ yönetimde söz sahibi olan büyük bir vezirmiş. İşlerin yürütülmesi için başka bir vezir daha görevlendirmiş. Her şeyi yoluna sokmuş. Bağdat'ta uzunca bir süre hükümdarlık yapmış. Hükümdarın kızından üç erkek evladı olmuş. Onlar da babalarından sonra hükümdarlığa varis olmuşlar. Ağızların tadını bozan ve birlikleri dağıtan ölüm gelene kadar mutlu ve huzurlu bir hayat sürmüşler.

Sonsuzluk sahibi olan Allah her türlü eksiklikten uzaktır. Her şey onun elindedir.

Hacı ile İhtiyarın Hikâyesi:

Hikâyeye göre hacılardan biri bir gece derin bir uykuya dalmış. Uyandığında bir de bakmış ki diğer hacılardan eser kalmamış. Kalkıp yürümeye başlamış. Ancak yolunu kaybetmiş. Bir çadır görene kadar yürümüş. Çadırın kapısının önünde ihtiyar bir kadın görmüş. Kadının yanında da bir köpek uyuyormuş. Çadıra yaklaşıp ihtiyar kadına selam verdikten sonra yiyecek bir şeyler istemiş.

Kadın "Şu vadiye git. Avlayabildiğin kadar yılan avla. Ben sana onları kızartır yediririm" demiş. Adam "Ben yılan avlamaya cesaret edemem. Üstelik ben hiç yılan yemedim" demiş.

Kadın "Ben seninle beraber gelir, avlarım. Sen korkma" demiş.

Kalkıp birlikte vadiye doğru gitmişler. Köpek de onların peşinden gelmiş. Kadın yetecek kadar yılan avlamış ve onları kızartmaya başlamış. Hacı, yemekten başka çare olmadığını anlamış. Açlıktan ve bir deri bir kemik kalıp hasta düşmekten korktuğu için yılanlardan yemiş. Sonra susamış ve ihtiyar kadından su istemiş. İhtiyar kadın "Şurada göze var. Oradan iç" demiş.

Hacı gözeye gidip sudan bir yudum alınca acı olduğunu fark etmiş. Ne kadar acı olsa da başka çaresi yokmuş. Çok fazla susamış olduğundan acı sudan içip ihtiyarın yanına dönmüş ve "İhtiyar, sana çok şaşırıyorum. Burada, böyle bir yerde nasıl kalıyorsun, bunları nasıl yiyip içiyorsun?" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

432. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar kadın, hacının bu sözlerini duyunca "Sizin ülkeniz nasıl?" diye sormuş. Hacı "Bizim ülkemizde zenginlik ve refah var. Lezzetli, olgun meyveler, bol bol tatlı sular, güzel yiyecekler, etler var. Koyunlar çok, her şey temiz ve güzel. O kadar güzellikler var ki benzeri ancak Allah'ın iyi kulları için anlattığı cennette bulunur" demiş.

İhtiyar kadın "Bütün bunları daha önce duydum. Söyle bana; size hükmeden ve hükmü altındayken zulmeden bir hükümdar var mı? Sizden biriniz bir suç işlediğinde hükümdar malını mülkü alıp talan etmez mi? Dilediği takdirde sizi evlerinizde çıkararak kökünüzü kazımaz mı?" deyince adam "Bazen olur" demiş.

Bunun üzerine ihtiyar kadın şöyle demiş: "Vallahi zulüm ve haksızlık olduğu takdirde o güzel yemekler, lezzetli nimetler ve refah içindeki yaşam öldürücü bir zehir olur. Oysa bizim güven içinde yiyip içtiklerimiz faydalı birer ilaçtır. Müslüman olmaktan sonraki en değerli nimetin sağlık ve güvenlik olduğunu duyma-

dın mı? Bu da ancak Allah'ın yeryüzündeki halifesi olan sultanın adaleti ve iyi yönetmesiyle olur. Önceki sultanların çok fazla heybetli olmalarına gerek yoktu. Çünkü halk onları gördüğünde onlardan korkarlardı. Bu zamanın sultanlarıysa siyaseten yeterli ve olabildiğince heybetli olmalıdır. Çünkü şimdiki insanlar eskisi gibi değiller. Zaman, yermeyi ve büyük konuşmayı alışkanlık haline getiren, içlerinde kin ve düşmanlık gizleyen sefih ve zorba insanların zamanıdır. Maazallah, hükümdar siyaseti iyi bilmez ve heybetli olmazsa bu, ülkelerin harabına sebep olur. Bir atasözünde 'Sultanın zulmü yüz senedir. Halkın birbirine olan zulmüyse bir sene bile değildir,' denilir. Halk zulmettiğinde Allah onlara zalim bir sultan, zorba bir hükümdar musallat eder. Öncekilerden nakledilen haberlere göre Haccac bin Yusuf'a üstünde şunların yazılı olduğu bir kâğıt gönderilir: 'Allah'tan kork! Allah'ın kullarına bu kadar zulmetme!' ...

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

433. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Çok güzel konuşma yeteneği olan Haccac minbere çıkar ve kâğıdı okuduktan sonra şöyle der: Ey insanlar! Allah beni sizlere sizin yaptıklarınız sebebiyle musallat etti. Ben ölsem bile sizler bu kötü amellere devam ettiğiniz sürece zulümden kurtulamazsınız. Çünkü Allah benim gibisinden çokça yarattı. Ben olmadığım takdirde benden daha şerli, daha zalim, daha zorba biri olabilir. Nitekim şair de şöyle demiştir:

Bütün ellerin üstünde Allah'ın eli vardır (her şeyin hâkimi O'dur)
Bütün zalimler kendilerinden daha zalimleriyle imtihan edilirler"

Zulümden korkulur. Adalet ise her şeyin en güzelidir. Allah bizleri ıslah etsin.

Ebû'l-Hasan ile Cariyesi Teveddüd'ün Hikâyesi:
Bağdat'ta mevki sahibi bir adam varmış. Mal, mülk yönünden bir hayli zenginmiş. Büyük tüccarlardanmış. Allah bol bol dünyalık verse de dilediği çoluk çocuğa bir türlü nail olamamış. Uzunca bir süre geçmesine rağmen ne erkek ne kız, bir türlü çocuğu olmamış. Artık iyice yaşlanmış, kemikleri zayıflamış, sırtı çökmüş. Böyle olunca derdi ve tasası daha bir artmış. Miras bırakacak, adını anacak bir çocuğu olmadığı için malının mülkünün heba olmasından korkmuş. Allah'a yalvarmış. Gündüzleri oruçla, geceleri ibadetle geçirmiş. Adaklar adamış. İyi insanları ziyaret etmiş. Allah'a o kadar çok yalvarmış ki sonunda Allah duasını kabul etmiş. Yalvarıp yakarışına acımış. Çok geçmeden karısı hamile kalmış. Günleri tamam olunca çocuğunu doğurmuş ve ay parçası gibi bir erkek çocuk getirmiş dünyaya.

Babası Allah'a şükretmek için adaklarını yerine getirmiş, sadakalar dağıtmış. Yetimleri, dulları giydirmiş. Doğumunun yedinci gecesi çocuğuna Ebû'l-Hasan adını vermiş. Ebu'l-Hasan'ı sütanneler emzirmiş, dadılar bin bir itinayla yetiştirip büyütmüş. Köleler ve hizmetçiler hizmetinde kusur etmemişler. Sonunda gelişip büyümüş. Serpilip güzelleşmiş. Kur'an'ı ve İslam'ın şartlarını, dinin emir ve yasaklarını, yazı yazmayı, şiiri, hesabı, ok atmayı öğrenmiş. Asrının gözdesi, zamanının ve çağının en güzeliymiş. Güler yüzlü, tatlı dilliymiş. İhtişamlı bir şekilde salına salına yürürmüş. Yanakları kırmızı, alnı parlakmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

434. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ebû'l-Hasan bir süre babasıyla mutluluk içinde yaşamış. Babası da mutlu ve sevinçliymiş. Oğlu ergenlik çağına eriştiği vakitlerde, günlerden bir gün, oğlunu önüne oturtmuş ve "Evladım, ecel yaklaştı. Ölüm vaktim geldi. Artık Allah ile buluşma vakti. Torunlarına bile yetecek kadar mal mülk, arazi ve bahçe bıraktım sana. Evladım, sana bıraktığım mallar konusunda Allah'tan sakın. Sana yardım eden kimselerden başkasının peşine takılma" demiş. Çok geçmeden de hastalanıp ölmüş.

Oğlu yapılması gereken her şeyi layıkıyla yapıp babasını defnetmiş. Evine dönüp günlerce, gecelerce matem tutmuş. Arkadaşları sürekli gelip "Senin gibi bir evladı arkada bırakan baba ölmüş sayılmaz. Ancak geçen geçti, giden gitti. Matem kızlara ve kadınlara yakışır" deyip duruyorlarmış.

Sonunda bir gün hamama girmiş. Arkadaşları gelince hüznünü dağıtmışlar. O da babasının vasiyetini unutmuş. Bu kadar çok mala sahip olması aklını başından almış. Zamanın hep böyle kalacağını, malının hiç tükenmeyeceğini sanmış. Günlerini yiyip içerek, gülüp eğlenerek geçirmeye başlamış. Kadehlerin şakırtısıyla, şarkıcıların şarkılarıyla kendinden geçmiş. Malı tükenip durumu bozulana ve elinde olanları kaybedene kadar bu durum böyle devam etmiş. Ancak bu kadar müsrif bir yaşantıdan sonra babasının bıraktıklarından geriye sadece bir cariye kalmış.

Bu cariyenin güzellik, zarafet, olgunluk ve endamda eşi benzeri yokmuş. Türlü sanatlar bilen, ahlak ve fazilet sahibi, asrının ve zamanının insanlarından üstün bir cariyeymiş. Hem bilgisi hem de sanatıyla meşhurmuş. Bilgisiyle, hal ve hareketleriyle, endamlı yürüyüşüyle emsallerinden çok çok üstünmüş. Kaşları hilal gibi ince ve uzun, gözleri ceylan gözü gibiymiş. Burnu kılıç ucu, yanakları dağ lalesi, ağzı Süleyman'ın mührü, dişleri ipe dizilmiş inci taneleri gibiymiş. Bütün bunlarla beraber çok güzel, ölçülü ve ahenkli konuşurmuş.

Ebu'l-Hasan bütün malını tüketip de durumunun vahametini anladığında ve yanında da bu cariyeden başkası kalmayınca üç gün ağzına bir lokma koymamış, yatıp uyumamış. Bunun üzerine cariyesi "Efendim, beni Abbasi halifelerinden Harun Reşid'e götür. Ondan değerim olan on bin dinarı iste. Pahalı bulursa de ki: 'Ey müminlerin emiri! Benim cariyem bundan daha fazlasına layık. Onu bir imtihan edersen değeri gözünde kat kat büyür. Çünkü bu cariyenin eşi benzeri yoktur ve sizden başkasına da layık değildir.' Sakın bunları söylemeden beni satma!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

435. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye "Sakın bu söylediklerimi halifeye demeden beni satma. Çünkü benim gibisi zor bulunur" demiş. Ancak efendisi cariyesinin ne kadar kıymetli olduğunun farkında değilmiş. Bu zamanda onun eşinin ben-

zerinin olmadığını bilmiyormuş. Cariyeyi halife Harun Reşid'e götürüp takdim etmiş ve cariyesinin söylediklerini tekrarlamış.

Bunun üzerine halife cariyeye "Adın ne?" diye sormuş. Cariye "Adım Teveddüd" diye cevap vermiş. Halife "Ey Teveddüd, en iyi bildiğin ilimler hangileri?" diye sormuş. Cariye "Efendim, nahvi, şiiri, fıkhı, tefsir ve dil bilimlerini çok iyi bilirim. Musikide çok iyiyim. Dine dair ilimleri, hesabı, ölçüyü, tartıyı ve geçmişte yaşayanların hikâyelerini bilirim. Kur'an-ı Kerim'i çok iyi bilirim. Yedi, on ve on dört kıraate göre Kur'anı okurum. Surelerinin, ayetlerinin, cüzlerinin sayısını; dörtlü, sekizli, onlu kısımlarını, secde ayetlerini ve harflerinin sayısını bilirim. Kur'an'dan neyin neshedildiğini, neyin neshedilmediğini bilirim. Hangi surelerin Mekke'de hangilerini Medine'de indiğini, ayetlerin iniş sebeplerini bilirim. Müsnedi ve mürseli ile hadisleri bilirim. Matematik, geometri, felsefe, hikmet, mantık, belagat ilimlerine baktım. Birçok ilim ezberledim. Şiir bilirim. Ud çalarım. Nerede nağme yapılacağını bilirim. Udun tellerinin nerede hareket edip nerede duracağını bilirim. Kısaca söylemek gerekirse ben ancak ilimde ileri derecede olan kimselerin kavrayabileceği bir noktaya ulaştım" demiş.

Halife bunları duyunca cariyenin, yaşının küçüklüğüne rağmen bu kadar güzel ve ahenkli konuşmasına çok şaşırmış ve efendisine dönüp "Ben onu iddia ettiği şeylerde sınamak üzere bazı kimseleri buraya çağıracağım. Eğer cevap verebilirse değerini kat kat fazlasıyla vereceğim. Yok, eğer cevap veremezse sen ona daha layıksın" demiş. Efendisi halifeye "Memnuniyetle" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine halife Basra valisine İbrahim bin Seyyâr en-Nazzâm'ı göndermesi için mektup yazmış. Nazzâm belagat, şiir, mantık ve cedelde zamanının en büyük âlimiymiş. Nazzâm'a da kıraat âlimlerini,

bilginleri, tabipleri, müneccimleri, hekimleri, mühendis ve felsefecileri beraberinde getirmesini emretmiş. Hepsinin en bilgini Nazzâm'mış. Çok geçmeden ve neiçin çağrıldıklarını bilmeden, hilafet makamında toplanmışlar.

Halife, gelenleri huzuruna çağırıp oturmalarını emretmiş. Oturmuşlar. Ardından cariye Teveddüd'ün huzura getirilmesini emretmiş. Cariye, halifenin huzuruna gelip inci tanesi gibi orta yerde durmuş. Kendisi için konulan, altından yapılmış bir koltuğa oturmuş. Selam verip tatlı bir dille konuşmaya başlamış: "Ey müminlerin emiri! Buraya toplanan bilginlere, kıraat âlimlerine, tabiplere, müneccimlere, hekimlere, mühendislere ve felsefecilere emret de beni imtihan etsinler" demiş. Halife orada toplananlara "Sizden bu cariyeyi imtihan etmenizi ve iddia ettiği her şeyde delillerini çürütmenizi istiyorum" demiş. Onlar da "Emredersiniz. Önce Allah'a sonra sana itaat ederiz" diye karşılık vermişler.

Cariye başını kaldırıp "Fakih, muhaddis ve kıraat âlimi olanınız hanginiz?" diye sormuş. İçlerinden biri "Benim" demiş. Bunun üzerine "Dilediğini sor bana!" demiş. Fakih, muhaddis ve kıraat âlimi olan bilgin "Sen Allah'ın kitabını okudun. Onun ayetleri ve harfleri üzerinde hiç derin derin düşündün mü?" diye sormuş. Cariye "Evet" deyince bilgin "O zaman sana Allah'ın farz kıldıklarından ve peygamberin sünnetlerinden sorayım. Söyle bana ey cariye! Rabbin kim, peygamberin kim, rehberin kim? Kıblen neresi? Kardeşlerin kim? Yolun ve mezhebin nedir?" diye sormuş.

Cariye "Rabbim Allah, peygamberim Muhammed (s.a.v), rehberim Kur'an, kıblem Kâbe, müminler de kardeşimdir. Yolum iyilik yolu, mezhebim peygamberin sünnetidir" diye cevap vermiş. Yaşının küçüklüğüne rağmen cariyenin böyle güzel konuşması halifenin çok hoşuna gitmiş.

Sonra fakih ona "Ey cariye! Söyle bakalım, Allah'ı nasıl biliriz?" diye sormuş. Cariye "Akılla biliriz" diye cevap vermiş. "Akıl nedir?" deyince "Akıl iki türlüdür. Biri Allah tarafından yaratılıp kula verilen akıldır ki, Allah dilediklerini bu akıl sayesinde doğru yola eriştirir. Diğeri kul tarafından edep ve marifetle kazanılan akıldır" diye karşılık vermiş. Fakih "Aferin" deyip "Peki, akıl nerededir?" diye sormuş

Ancak Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

436. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Fakih, cariyeye "Akıl nerededir?" diye sorunca cariye "Allah, aklı kalbe atar. Ancak onun ışığı beyne yükselir ve oraya yerleşir" diye karşılık vermiş.

Fakih yine "Aferin" demiş ve "Söyle bakalım, peygamberi nasıl bildin?" diye sormuş. Cariye "Allah'ın kitabını, ayetleri, delilleri, burhanları ve mucizeleri okuyarak bildim" karşılığını vermiş.

Fakih "Güzel! Peki, Allah'ın farz kıldığı şeyleri ve kâinatta hâkim olan sünneti say!" demiş. Cariye "Allah'ın farz kıldığı şeyler beş tanedir: Bunlar kelime-i şahadet getirmek, namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek, güç ve imkân olması halinde hacca gitmektir. Kâinatta hâkim olan sünnete gelince bu dört tanedir: Gece ve gündüz, güneş ve ay. Bunlar ömre ve geleceğe dönük hayallere şekil verirler, ancak insanoğlu onların eceli tükettiğini bilmez" demiş.

Fakih "Aferin! Peki, imanın belirtilerini say!" deyince cariye "İmanın belirtileri namaz, zekât, oruç, hac, cihat ve haramlardan kaçınmaktır" diye karşılık vermiş.

Fakih "Aferin! Peki, namazı ne ile kılarsın?" demiş. Cariye "Rabbim Allah'a kulluk niyetiyle kılarım" demiş. Fakih "Allah'ın sana namazdan önce yapmanı farz kıldığı şeyler kaç tanedir?" diye sormuş. Cariye bunları "Taharet, görülmemesi gereken yerleri örtmek, kirli elbiselerden arınmak, temizce bir yerde durmak, kıbleye dönmek, ayakta durmak, niyet edip tekbir getirmek" diyerek birer birer saymış.

Fakih "Aferin! Peki, evinden namaza ne niyetle çıkarsın?" deyince cariye "Kulluk niyetiyle" demiş. Fakih "Mescide ne niyetle girersin?" diye sormuş. Cariye "Hizmet niyetiyle" diye cevap vermiş. Fakih "Kıbleye ne ile yönelirsin?" deyince cariye "Üç farz ve bir sünnetle" demiş.

Fakih "Aferin! Peki, namaz nasıl ve neyle başlar, nasıl biter?" demiş. Cariye "Namaz temizlikle başlar, tekbirle devam eder, selamla biter" demiş. Fakih "Namazı terk edene ne gerekir?" diye sorduğunda cariye şöyle cevap verdi: "Sahih bir hadiste şöyle zikredilir: Namazı özürsüz olarak, bile isteye terk eden kimsenin İslam'dan nasibi yoktur."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

437. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Fakih cariyeye "Aferin! Peki, namaz nedir, bana namazı anlat!" deyince cariye "Namaz kul ile rabbi arasın-

da bir bağdır. Namazın on özelliği vardır: Namaz kalbi aydınlatır, yüze aydınlık verir, Allah'ı razı eder, şeytanı kızdırır, belayı def eder, düşmanların şerlerinden korur, rahmeti artırır, felaketi uzaklaştırır, kulu rabbine yaklaştırır, kötülük ve hayasızlıktan uzak tutar. Namaz, Allah'ın farz kıldığı ibadetlerdendir ve dinin direğidir" diye karşılık vermiş. Fakih "Aferin! Peki, namazın anahtarı nedir?" deyince cariye "Abdesttir" karşılığını vermiş. "Abdestin anahtarı nedir?" deyince "Besmeledir" demiş. "Besmelenin anahtarı nedir?" dediğinde "Sapasağlam imandır" demiş. "İmanın anahtarı nedir?" diye sorunca "Tevekküldür" demiş. "Tevekkülün anahtarı nedir?" deyince "Ümittir" demiş. "Ümidin anahtarı nedir?" diye sorduğunda "İtaattir" karşılığını vermiş. "İtaatin anahtarı nedir?" dediğinde "Allah'ın birliğini itiraf etmek ve onun Rab olduğuna kesin olarak inanmaktır" demiş.

Fakih "Aferin! Abdestin farzlarını say şimdi de!" demiş. Cariye şöyle cevap vermiş: "İmam Şafîî'nin mezhebine göre abdestin farzı altıdır: Yüzü yıkarken niyet etmek, dirseklerle beraber elleri yıkamak, başın bir kısmın mesh etmek, topuklarla beraber ayakları yıkamak, bunları yaparken sırasını gözetmektir. Sünnetleriyse on tanedir: Besmele çekmek, kaba daldırmadan önce elleri yıkamak, ağza ve burna su vermek, başın tamamını mesh etmek, kulağın hem içini hem dışını yeni bir suyla mesh etmek, sakal aralıklarını iyice yıkamak, el ve ayak parmaklarının arasını iyice yıkamak, önce sağdan başlamak, üç defa ve peş peşe yıkamak, bittikten sonra peygamberden nakledilen duayı okumaktır. Peygamberden (s.a.v) şöyle rivayet edilmiştir: Her abdestten sonra onu (peygamberden nakledilen duayı) söyleyen kimseye cennetin sekiz kapısı açılır. Cennete hangisinden isterse girer."

Fakih "Aferin! İnsan abdest almak istediğinde yanındaki melek ve şeytanlar ne yapar?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap verdi: "İnsan abdest için hazırlandı-

ğında melekler sağına, şeytan soluna geçer. Allah için abdeste başlamaya niyetlendiğinde şeytanlar kaçar, melekler onun üzerine dört ipi olan nurdan bir çadır gerer. Çadırın her ipinde de bir melek vardır. Kul sessizlik ve zikir halinde olduğu sürece o melek Allah'ı tespih edip abdest alan kul için bağışlanma diler. Eğer abdeste başlarken sessizliğe bürünmez ve Allah'ı zikretmezse kulun üstüne şeytanlar çöreklenir, melekler ise onu terk eder. Şeytan kulun içine bir şüphe ve abdestine bir noksanlık sokana kadar vesvese verir. Nitekim peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuş: 'Güzelce alınan abdest şeytanı def eder, hükümdarın zulmünden korur' Bir de 'Abdestsiz bir haldeyken kendisine bir musibet inen kimse başkasını değil, kendini kınasın,' buyurmuş."

Fakih "Aferin! Şimdi bana kişinin uykudan uyandığı zaman ne yapması gerektiğini söyle!" demiş. Cariye "Bir kimse uykudan uyandığında kaba sokmadan önce ellerini üç defa yıkasın" demiş.

Fakih "Aferin! Şimdi de guslün farzlarını ve sünnetlerini söyle bana!" demiş. Cariye "Guslün farzları, niyet ve bütün vücudu yıkamaktır. Sünnetleriyse öncesinde abdest almak, bütün vücudu güzelce yıkamak, saç aralarını güzelce yıkamak, bir görüşe göre ayakları guslün en sonunda yıkamaktır" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

438. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye fakihe guslün farz ve sünnetlerini bir bir sayınca fakih "Aferin! Şimdi de teyemmümün se-

beplerini, farz ve sünnetlerini say!" demiş. Cariye "Teyemmümün sebebi yedidir: Suyun olmaması, korku, suya ihtiyaç, yolculuk esnasında yolu kaybetmek, hastalık, vücudun herhangi bir yerinin kırılması ve yaralanma. Farzları dört tanedir: Niyet, toprak, bir kere yüze vuruş, bir kere de kollara vuruştur. Sünnetleriyse besmele ve önce sağdan başlamaktır" demiş.

Fakih "Aferin! Şimdi de namazın şartlarını, rükünlerini ve sünnetlerini say!" demiş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Namazın şartları beştir: Vücut temizliği, görülmemesi gereken yerleri örtmek, vaktin girmesi, kıbleye yönelmek ve temizce bir yerde durmak. Rükünleriniyse niyet, tekbir ve kendi gücüyle ayakta durmak, Fatiha suresini okumak (ki Şafîî mezhebine göre besmele de Fatiha suresinden bir ayettir) rükûyu tam yapmak, rükûdan sonra bir süre ayakta beklemek, secdeyi tam yapmak, iki secde arasında oturmak, son oturuş ve salavat dualarını okumak, ilk selam, bir görüşe göre de namazdan çıkmaya niyet etmektir. Sünnetleriyse ezan, kamet, tekbir esnasında elleri kaldırmak, iftitah duasını okumak, euzu besmele çekmek, âmin demek, Fatiha'dan sonra bir sure okumak, geçişler esnasında tekbirler getirmek, semiallahü limen hamideh ve Rabbenâ leke'l-hamd demek, yerine göre sesli, yerine göre sessiz okumak, ilk oturuş, salavat duaları ve ikinci selamdır.

Fakih "Aferin! Peki, nelerin zekâtı verilir?" deyince cariye "Altın, gümüş, deve, inek, koyun, buğday, arpa, tütün, mısır, fasulye, nohut, pirinç, kuru üzüm ve hurmaya zekât düşer" demiş. Fakih "Ne kadar altın olursa zekât gerekir?" demiş. Cariye "Yirmi miskalin altına zekât yoktur. Yirmi miskale vardığındaysa yarım miskal zekât verilir. Fazlasının da kendine göre hesabı vardır" demiş. Fakih "Ne kadar gümüş olursa zekât gerekir?" demiş. Cariye "İki yüz dirhemin altına

zekât düşmez. İki yüz dirhem gümüş olduğunda beş dirhem zekât gerekir. Fazlasının da yine kendisine göre hesabı vardır" demiş. Fakih "Develerin zekâtı nasıldır?" demiş. Cariye "Yirmi beş deveye kadar her beş deve için bir koyun verilir. Yirmi beş devedeyse iki yaşına girmiş dişi deve verilir" demiş. Fakih "Koyunların zekâtı nasıl olur?" diye sormuş. Cariye "Kırk koyuna bir koyun verilir" demiş.

Fakih "Orucu ve farzlarını anlat!" demiş. Cariye "Orucun farzları niyet, yemekten, içmekten ve bilerek kusmaktan uzak durmaktır. Oruç hayız ve nifas gibi özel durumları olmayan her Müslümana farzdır. Hilali görmekle ya da doğruluğuna güvenilen, adil bir kimsenin hilali gördüğüne dair haberiyle oruç vacip olur. Niyeti geceden yapmak orucun vaciplerindendir. Sünnetlerine gelince onlar da iftarı hemen yapıp sahuru geciktirmek, güzel ve hayırlı sözlerin, zikrin ve Kur'an okumanın dışında konuşmamaktır" diye karşılık vermiş. Fakih "Neler orucu bozmaz?" diye sormuş. Cariye "Deriye sürülen türlü yağlar, toz, sürme, tükürük yutmak, yabancı kadına bakmak, hacamat ve kan vermek orucu bozmaz" demiş.

Fakih "Bayram namazlarından bahset!" demiş. Cariye "Bayram namazları ezansız ve kametsiz olarak, cemaatle kılınan sünnet bir namazdır. Şafîî mezhebine göre ilk rekâtta başlangıç tekbirinin dışında yedi tekbir getirilir. İkinci rekâtta da ayağa kalkarken getirilen tekbirin dışında beş tekbir getirilir ve oturulur" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

439. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye fakihe bayram namazlarını izah edince fakih "Aferin! Şimdi de bize güneş ve ay tutulduğu zaman kılınan namazlardan bahset" demiş. Cariye "Ezansız ve kametsiz kılınan iki rekâtlık namazdır. Her rekâtta iki kıyam, iki rükû, iki secde yapılır. Oturup dualar okunduktan sonra selam verilir" demiş. Fakih "Yağmur namazı nasıldır?" demiş. Cariye "O da ezansız ve kametsiz kılınan iki rekâtlık namazdır. Teşehhüt ve selam vardır. İmam hutbeye çıkar. Bayram namazı hutbelerindeki tekbirlerin yerine Allah'tan bağışlanma diler. Cübbesini çıkarıp ters yüz eder. Dua ve yakarışta bulunur" demiş. Fakih "Vitir namazı nasıldır?" demiş. Cariye "Vitir namazı en az bir, en çok on bir rekâttır" demiş. Fakih "Kuşluk namazı nasıldır?" demiş. Cariye "En az iki, en çok on iki rekâttır" demiş.

Fakih "İtikâf nedir, şartları nelerdir?" demiş. Cariye "İtikâf sünnet olan bir ibadettir. Şartlarına gelince niyet etmek, ihtiyaç haricinde mescitten dışarıya çıkmamak ve konuşmamaktır" demiş.

Fakih "Hac kimlere farz olur?" demiş. Cariye "Ergenlik çağına ulaşmış, akıllı ve gücü yeten her Müslümana farzdır. Hac, ölmeden önce, ömürde bir defa olmak üzere farzdır" demiş. Fakih "Haccın farzları nelerdir?" demiş. Cariye "İhrama girmek, Arafat'ta vakfe yapmak, tavaf etmek, sa'y etmek, saç tıraşı olmak veya saçları biraz kısaltmaktır" demiş. Fakih "Umrenin farzları nelerdir?" diye sormuş. Cariye "İhrama girmek, tavaf ve sa'y etmektir" demiş. Fakih "İhramın fazları nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Dikişli elbise giymekten, güzel kokular sürünmekten, başı tıraş etmekten, tırnak kesmekten, avlanmaktan ve cinsel iliş-

kiden kaçınmaktır" demiş. Fakih "Haccın sünnetleri nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Telbiye getirmek, selamlama tavafı yapmak, veda tavafı yapmak, Müzdelife ve Mina'da gecelemek, şeytan taşlamaktır" demiş.

Fakih "Peki, cihat nedir ve şartları nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Cihadın şartları kâfirlerin Müslümanlar üzerine musallat olması, bir imamın olması, ön hazırlık yapılması ve düşmanla karşılaşıldığında sebat edilmesidir. Sünnetleriyse cihada Allah'ın 'Ey peygamber! Müminleri savaşa teşvik et' sözüyle teşvik etmektir.

Fakih "Alışverişin farzları ve sünnetleri nelerdir?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Alışverişin farzları satıcının malı müşteriye sunması, müşterinin de kabul etmesidir. Satışa söz konusu olan malın satıcının mülkünde olması, faydalı olması, teslime hazır olması ve faizden uzak durulmasıdır. Sünnetleriyse indirim yapmak, alıcı ayrılmadan önce ona vazgeçme hakkı vermektir. Çünkü peygamber (s.a.v) 'Alışverişte bulunanlar birbirlerinden ayrılmadıkları sürece muhayyerdirler,' buyurmuştur."

Fakih "Bir kısmı diğer kısmıyla satılması yasak olan bir şey söyle!" demiş. Cariye "Bu konuda Nafi'in Resûlüllahtan rivayet ettiği sahih bir hadis biliyorum. Resûlüllah (s.a.v) kuru hurmanın taze hurmayla yaş incirin kuru incirle kurutulmuş etin taze etle tereyağının eritilmiş yağla satılmasını yasaklamıştır. Aynı sınıftan olan bütün yiyeceklerin bir kısmının başka bir kısmıyla satılmasını yasaklamıştır" demiş.

Fakih, cariyenin sözünü duyup zekâsını, aklını, maharetini, fıkha, hadise, tefsire ve başka şeylere dair ilmini görünce kendi kendine "Onu halifenin meclisinde yenebilmem için iyice düşünüp taşınmam gerekiyor" diye düşünmüş ve "Ey cariye! Vudu' (abdest) kelimesinin lügatteki karşılığı nedir?" diye sormuş. Cariye hemen "vudu, lügatte temizlenme ve pisliklerden kurtulma demektir" demiş.

Fakih "Salât (namaz) kelimesinin lügatteki karşılığı nedir?" diye sormuş. Cariye "Hayırdua etmektir" demiş. Fakih "Guslün lügatteki manası nedir?" diye sormuş. Cariye "Temizlenip arınmaktır" demiş. "Orucun lügatteki manası nedir?" diye sormuş. Cariye "İnsanın kendisini tutmasıdır" demiş. Fakih "Zekâtın sözlükteki manası nedir?" diye sormuş. Cariye "Artma ve çoğalmadır" demiş. "Haccın sözlükteki anlamı nedir?" diye sormuş. Cariye "Yönelmek demektir" diye cevap vermiş. "Cihadın manası nedir?" deyince de "Savunup müdafaa etmektir" demiş. Sonunda fakihin soracak bir şeyi kalmamış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

440. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Fakih artık diyecek bir şey bulamayınca kalkıp "Ey müminlerin emiri! Emin olunuz ki bu cariye fıkhı benden daha iyi biliyor" demiş. Bunun üzerine cariye fakihe dönüp "Ben de sana bir şey soracağım. Eğer cevabını biliyorsan hemen söyle" demiş.

Fakih "Sor bakalım" deyince cariye "Dinin en temel rükünleri nelerdir?" diye sormuş. Fakih şöyle cevap vermiş: "Onlar on tanedir: İlki şahadettir ki o dindir. İkincisi namazdır ki o fıtrattır. Üçüncüsü zekâttır ki o temizlenme ve arınmadır. Dördüncüsü oruç olup o da cennettir. Beşincisi hac olup o da şeriattır. Altıncısı cihattır ki o korunmadır. Yedi ve sekizincisi yapılması gereken iyilikleri emredip yapılmaması gereken

kötülükleri uzak tutmaktır ki bunlar da izzeti nefistir. Dokuzuncusu cemaattir ki o dostluktur. Onuncusuysa ilim öğrenmektir ki o da en çok övülen yoldur."

Cariye "Güzel! Peki, bir mesele daha var. İslam'ın temelleri nelerdir?" deyince fakih "İslam'ın usulü dörttür: Akitlerin sahih olması, niyetlerin sadık olması, hadlerin muhafazası ve ahitlere riayet edilmesidir" demiş.

Ardından cariye "Bir sorum daha var. Eğer cevap verirsen ne âlâ. Veremezsen cübbeni alırım" demiş. Fakih "Sor bakalım" deyince cariye "İslam'ın alt dalları nelerdir?" diye sormuş. Fakih bir süre düşünmüş ancak cevap verememiş. Bunun üzerine cariye "Cübbeni çıkar. Ben sana onları açıklayayım" demiş.

Halife araya girip "Sen açıkla bakalım. Ben onun üstündeki cübbesini çıkartırım" demiş.

Cariye şöyle cevap vermiş: "Bunlar yirmi iki tanedir: Allah'ın kitabına sımsıkı sarılmak, peygamberinin yolundan gitmek, eziyet etmemek, helalinden yemek, haramdan kaçınmak, hakkı ehline teslim etmek, tövbe etmek, dini iyi kavramak, dostunu sevmek, vahye tabi olmak, peygamberleri tasdik etmek, değişip dönüşmekten korkmak, yolculuğa hazır olmak, sağlam bir imana sahip olmak, güçlüyken affetmek, zaaf anında güçlü olmak, musibet anında sabretmek, Allah'ı bilmek, peygamberin Allah katından getirdiklerini bilmek, melun iblise uymamak, nefsle mücadele edip nefse uymamak, Allah'a karşı ihlaslı olmaktır."

Halife cariyenin söylediklerini duyunca fakihe cübbesini ve başındaki örtüsünü çıkarmasını emretmiş. Fakih cübbe ve örtüsünü çıkarmış. Yenilgi ve utanç içinde halifenin huzurundan ayrılmış.

Sonra başka bir bilgin öne çıkıp "Ey cariye! Benim de birkaç sorum olacak" demiş. Cariye "Sor!" deyince bilgin "Müslümanın sağlıklı olmasının şartları nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Sağlıklı olmak doğru miktar, doğru malzeme ve doğru zamanla olur" demiş.

Adam "Aferin! Peki, yemek yemenin farzları ve sünnetleri nelerdir?" demiş. Cariye "Yemek yemenin farzları rızık verenin ve yedirip içirenin Allah olduğun itiraf etmek, bundan dolayı Allah'a şükretmektir" demiş.

Adam hemen "Peki, şükür nedir?" deyince cariye "Kulun Allah tarafından kendisine verilen nimetlerin hepsini yaratılış sebeplerine göre kullanmasıdır" demiş.

Adam "Yemenin sünnetleri neydi?" deyince cariye "Besmeleyle başlamak, elleri yıkamak, sağ dizin üstüne oturmak, üç parmakla ve önünden yemektir" demiş.

Adam "Aferin! Peki, yemenin adapları nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Küçük lokma yemek, yanında yemek yiyenlere gözü dikerek bakmamaktır" demiş. Adam "Aferin" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

441. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye kendisine sorulan yemek yeme adaplarını bir bir sayınca fakih "Kalbin inançlarını ve bunların zıtlarını söyle!" demiş. Cariye "Onlar üç tanedir. Zıtları da üç tanedir. İlki itikat edip imana girmek, zıddıysa kaçınıp küfre düşmektir. İkincisi itikat edip sünnete uymak, zıddı ise sünnetten uzaklaşıp bidate düşmektir. Üçüncüsü itikat edip itaat etmek, zıddıysa itaatten kaçıp günaha düşmektir" demiş.

Fakih "Şimdi de abdestin şartlarını say bakalım" demiş. Cariye "Müslüman olmak, akıl baliğ olmak, suyun temiz olması, şer'î ve hissî engel bulunmamasıdır" diye cevap vermiş.

Fakih "Aferin! Peki, iman nedir?" demiş. Cariye "İman dokuz kısma ayrılır. Mabuda inanmak, ubudiyete inanmak, hususiyete inanmak, cennet ve cehenneme inanmak, kadere inanmak, nasih ve mensuha inanmak, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inanmak, kazaya, hayır ve şer, acı ve tatlı kadere inanmaktır" demiş.

Fakih "Aferin. Üç şeye engel olan üç şey nedir?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Süfyan Sevrî'ye göre: Üç şey üç şeyi yok eder: İyi insanları küçümsemek ahireti heba eder. Hükümdarları küçümsemek ruhu öldürür. Harcamaları hafife almak malı yok eder."

Fakih "Göklerin kapılarından haber ver, göklerin kaç tane kapısı vardır?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Allah 'Gökyüzü açılır ve orada pek çok kapı oluşur' buyurmuştur. Peygamber de (s.a.v) 'Göklerin kapılarının sayısını ancak gökleri yaratan bilir. Âdemoğlunun her birinin gökte iki kapısı vardır. Bir kapıdan rızkı iner, diğer kapıdan ameli yükselir. Rızık kapısı eceli gelene kadar kapanmaz. Amel kapısı da ruhu çıkana kadar kapanmaz,' buyurmuştur.

Fakih "Aferin! Bir, yarım ve hiç nedir?" demiş. Cariye "Bir mümindir. Yarım münafıktır. Hiç ise kâfirdir" demiş.

Fakih "Aferin! Peki, kalplerden haber ver!" demiş. Cariye "Sağlam kalp, hasta kalp, yalvarıp yakaran kalp, uyaran kalp ve aydınlatan kalpler vardır. Sağlam kalp dostun kalbidir. Hasta kalp kâfirin kalbidir. Yalvarıp yakaran kalp Allah'tan sakınıp korkanların kalbidir. Uyarıcı kalp efendimiz Muhammed'in (s.a.v) kalbidir. Aydınlatan kalplerse efendimize tabi olan kimselerin kalbidir. Âlimlerin kalpleri üç türlüdür: Dünyaya bağlı kalp, ahirete bağlı kalp, mevlasına bağlı kalp. Denilir ki kalpler üç türlüdür. Asılı kalp ki bu kâfirin kalbidir. Yok hükmünde olan kalp ki bu münafığın kalbidir. Sa-

bit kalp ki bu da müminin kalbidir. Yine kalpler üç türlüdür denilir: Nur ve imanla açılmış kalpler, korku ve ayrılıkla yaralı kalpler ve yenilgiden korkan kalpler" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

442. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İkinci fakih de sorularını sorup cevaplarını alınca cariyeye "Aferin" demiş. Sonra cariye halifeye dönüp "Ey müminlerin emiri! O, bitkin düşürene kadar bana sorular sordu. Ben de ona iki mesele hakkında soracağım. Eğer cevaplarını bilirse ne ala. Yok, eğer bilemezse onun da cübbesini alır, yoluma giderim" demiş.

Bunu duyan ikinci fakih "Dilediğini sor" demiş. Bunun üzerine cariye "İman hakkında ne dersin?" demiş. Fakih şöyle cevap vermiş: "İman dil ile ikrar, kalp ile tasdik, azalarla amel etmektir. Çünkü peygamber (s.a.v) 'Şu beş özellik bulunmadıkça müminin imanı kemale ermez: Allah'a tevekkül, Allah'a boyun eğme, Allah'ın emirlerine teslim olma, Allah'ın takdirine razı olma ve bütün işlerini Allah için yapma. Öyle ki sadece Allah için seven, Allah için veren ve Allah için vermekten kaçınan kimsenin imanı kemale ermiştir,' buyurmuştur."

Cariye "Bana farzın farzından, her farzın başı olan farzdan, her farzın muhtaç olduğu farzdan, bütün farzları kuşatan farzdan ve farzın içine girmiş sünnetten, farzın ancak kendisiyle tamama erdiği sünnetten haber ver" demiş. Fakih susmuş, verecek cevap bulama-

mış. Bunun üzerine halife cariyeye cevabı söylemesini, fakihe de cübbesini çıkarıp cariyeye vermesini emretmiş. O zaman cariye şöyle demiş: "Ey fakih! Farzın farzı Allah'ı bilmektir. Her farzın başı olan farz kelime-i şahadettir. Her farzın muhtaç olduğu farz abdesttir. Bütün farzları kuşatan farz gusül abdestidir. Farzın içine girmiş sünnet abdest esnasında parmak aralarını ve sakal aralarını iyice yıkamaktır. Farzın kendisiyle tamama erdiği sünnet ise sünnet olmaktır."

Cariyenin bu cevabı üzerine ikinci fakihin ilminin de zayıf olduğu ortaya çıkınca fakih kalkıp "Ey müminlerin emiri! Allah şahit olsun ki bu cariye fıkhı da başka ilimleri de benden daha iyi biliyor" deyip cübbesini çıkarmış. Yenilmiş olarak oradan ayrılmış.

İkinci fakih de meclisi terk edince cariye orada bulunan âlimlere dönüp "Aranızda yedi kıraatiyle Kur'an'ı, nahvi ve dil ilimlerini kim biliyor?" diye sormuş. Kur'an öğreticisi kalkıp cariyenin önüne oturmuş ve "Sen Allah'ın kitabını okudun ve nasihi, mensuhuyla, muhkemi, müteşabihiyle, Mekke'de ineni ve Medine'de ineniyle bütün ayetleri iyice öğrendin mi? Tefsirini iyice anladın mı? Rivayetleri, usul ve kıraatleriyle Kur'an'ı iyice öğrendin mi?" diye sormuş.

Cariye "Evet" deyince Kur'an öğreticisi "O halde Kur'anda kaç sure, kaç ayet, kaç harf, kaç secde vardır? Kur'an'da kaç peygamber zikredilmiştir? Kaç tane Mekke'de inen sure, kaç tane Medine'de inen sure vardır? Kaç tane kanatlı varlık zikredilir?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Efendim, Kur'an'da yüz on dört sure vardır. Yetmişi Mekke'de inmiş, kırk dördü Medine'de inmiştir. Altı bin iki yüz altmış altı ayet, yetmiş dokuz bin kelime, üç yüz yirmi üç bin altı yüz yetmiş harf vardır. Kur'an okuyan kimseye her bir harfine karşılık on sevap vardır. On dört secde vardır."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

443. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye, Kur'an öğreticisinin sorularına bir bir cevap vermiş. Sonra şöyle devam etmiş: "İsimleri Kur'an'da anılan peygamberler yirmi beş tanedir. Onlar Âdem, Nuh, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup, Yusuf, Elyesa, Yunus, Salih, Hûd, Şuayb, Davud, Süleyman, Zülkifl, İdris, İlyas, Yahya, Zekeriya, Eyyûb, Musa, Harun, İsa, Muhammed'dir. Kanatlı varlıklara gelince Kur'an'da dokuz tür kanatlıdan bahsedilir. Bunlar sivrisinek, arı, sinek, karınca, hüdhüd, karga, çekirge, Ebabil ve İsa'nın (a.s) kuşudur, ki o da yarasadır."

Âlim "Aferin!" demiş ve "Peki, Kur'an'ın en faziletli suresi hangisidir?" diye sormuş. Cariye "Bakara suresidir" demiş. "Hangi ayet en büyüktür?" deyince de "Ayetelkürsi'dir. Ayetelkürsi elli kelimedir ve her bir kelime elli bereket demektir" diye cevap vermiş.

Âlim "Hangi ayette dokuz delilden bahsedilir?" diye sormuş. Cariye "Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları yönlendirmesinde düşünen bir toplum için (Allah'ın varlığını ve birliğini ispatlayan) birçok delil vardır."[2] ayetini okumuş. Âlim "Hangi ayet daha adildir?" deyince "Muhakkak ki Allah, adalet, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder; çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar"[3] ayetini okumuş.

---

2 Bakara, 164.
3 Nahl, 90.

Âlim "Hangi ayet istek ve hırstan bahseder?" deyince "Onlardan her biri nimet cennetine sokulacağını mı umuyor?"[4] ayetini okumuş.

Âlim "Hangi ayet ümit doludur?" diye sorunca cariye "De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir"[5] ayetini okumuş.

Âlim "Hangi kıraatle okuyorsun?" diye sorunca cariye "Cennet ehlinin kıraatiyle yani Nâfi'nin kıraatiyle okuyorum" demiş.

Âlim "Hangi ayette peygamberler yalanlanmıştır?" diye sormuş. Cariye "Gömleğinin üstünde sahte bir kan ile geldiler"[6] ayetini okumuş.

"Hangi ayette kâfirler doğru söylemiştir?" diye sormuş. Cariye "Hepsi de kitabı (Tevrat ve İncil'i) okumakta oldukları halde Yahudiler: Hıristiyanlar doğru yolda değillerdir, dediler. Hıristiyanlar da: Yahudiler doğru yolda değillerdir dediler"[7] ayetini okumuş ve "Hepsi doğru söylemişlerdir" demiş.

Âlim "Hangi ayeti Allah kendisi için söylemiştir?" deyince cariye "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım"[8] ayetini okumuş.

"Hangi ayette meleklerin sözü vardır?" dediğindeyse cariye "Bizler hamd ile seni tespih ve takdis edip dururken..."[9] ayetini okumuş.

Âlim "Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım ne demektir?" diye sormuş. Cariye "Euzu besmele vaciptir. Allah Kur'an'a başlarken söylenmesini emretmiştir. Bunun delili de 'Kur'an okuduğun zaman o

---

4 Mearic, 38.
5 Zümer 53.
6 Yusuf, 18.
7 Bakara, 113.
8 Zariyat, 56.
9 Bakara, 30.

kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.'[10] ayetidir" diye cevap vermiş.

Âlim "İstiaze ne demektir ve bu konudaki ihtilaflar nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Kimi, kovulmuş şeytandan her şeyi bilen ve işiten Allah'a sığınırım, der. Kimi, güçlü olan Allah'a sığınırım der. Ancak en güzeli Kur'an'da geçtiği ve peygamberin söylediğidir. Zira peygamber (s.a.v) Kur'an okumaya başlayacağı zaman 'Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım' derdi. Nafi ve babasından rivayet edildiğine göre Resûlüllah (s.a.v) gece namaz için kalktığında 'Allah'ım, sen ne büyüksün! Sana hamdü senalar olsun. Sen her türlü eksikliklerden münezzehsin' der ve sonra da 'Kovulmuş şeytandan, şeytanın vesveselerinden, ayartmalarından Allah'a sığınırım' dermiş. İbn Abbas'ın (r.a) şöyle dediği rivayet edilir: 'Cebrail peygambere (s.a.v) ilk inişinde istiazeyi öğretti. Ona dedi ki: "Ey Muhammed! Her şeyi bilen ve işiten Allah'a sığınırım, de. Sonra rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla başlarım, de. Sonra da oku! Yaratan rabbinin adıyla oku! O insanı bir kan pıhtısından yarattı, de."

Kur'an öğreticisi cariyenin tatlı dilli, akıcı ve ahenkli konuşmasından, ilim ve faziletinden dolayı hayretler içerisinde kalmış ve "Ey cariye, söyle bakalım, Allah Teâlâ'nın bismillahirrahmanirrahim sözü Kur'an ayetlerinden biri midir?" diye sormuş. Cariye "Evet, Kur'an'dan, Neml suresinden bir ayettir ve her iki sure arasında geçen bir ayettir. Bu konuda âlimler arasında ihtilaf çoktur" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

---

10 Nahl, 98.

444. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kur'an öğreticisi olan üçüncü bilgin "Tevbe suresinin başında besmele neden yazmaz?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Müşriklerle peygamber arasındaki anlaşmayı geçersiz kılan Tevbe suresi indiğinde peygamber (s.a.v) Ali bin Ebî Talib'i müşriklere göndermiş. Hz. Ali Tevbe suresini onlara okumuş. Ancak başında besmele okumamıştır."

Âlim "Bize besmele'nin fazileti ve bereketinden bahset!" demiş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Peygamberin (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: 'Besmele'yi neye karşı okuduysam onda bereket hâsıl oldu.' Yine 'Rabbimin izzetine yemin olsun ki bir hastaya besmele okunduğu zaman hasta şifa bulur,' buyurmuştur. Denildiğine göre Allah arşı yarattığında arş şiddetli bir sarsıntıya tutulmuş. Ancak Allah arşın üzerine besmele'yi yazınca arşın sarsıntısı dinmiş. Besmele peygambere indiğinde şöyle buyurmuş: 'Artık üç şeyden emin oldum; ay tutulmasından, tenasühten[11] ve suda boğulmaktan.' Besmelenin bereketi uzun uzun anlatılacak kadar çoktur. Peygamberin (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: 'Kıyamet gününde bir adam getirilip hesaba çekilir. Hiç sevabı bulunamaz ve cehenneme atılması emredilir. Bunun üzerine adam "Ya ilahi! Bana merhamet etmiyorsun!" der. Allah azze ve celle "Neden?" diye sorar. Adam "Ey rabbim! Sen kendini rahman ve rahim diye isimlendirdin. Şimdi de bana cehennemde azap etmek istiyorsun" der. Bunun üzerine Allah celle celalühü "Ben kendimi rahman ve rahim diye isimlendirdim. Kulumu rahmetimle cennete koyun. Ben merhamet edenlerin en merhametlisiyim" der."

11 Tenasüh: Ruh göçü. Bkz. TDK.

Âlim "Bize besmele'nin başlangıcından bahset!" demiş. Cariye "Allah Teâlâ Kur'an'ı indirdiğinde 'Bismikellahümme' diye yazdılar. Ancak 'De ki: İster Allah deyin, ister Rahman deyin. Hangisini deseniz olur. Çünkü en güzel isimler O'na hastır.'[12] ayetini indirdiğinde 'Bismillahirrahman' diye yazdılar. Allah 'İlahınız bir tek Allah'tır. O'ndan başka ilah yoktur. O, rahmandır, rahîmdir'[13] ayetini indirdiğinde ise 'Bismillahirrahmanirrahim' yazdılar" diye cevap vermiş.

Kur'an öğreticisi cariyenin bu sözlerini, cevaplarını duyunca başını öne eğip kendi kendine "Hayret! Hayret ki ne hayret! Besmele'nin başlangıcı hakkında şu söylediklerine bak! Vallahi eğer onu yenmek istiyorsam çok iyi düşünmem gerekiyor" diye düşünmüş. Ardından "Ey cariye! Allah Kur'an'ı topluca bir defada mı, yoksa parça parça mı indirdi?" diye sormuş. Cariye "Cebrail (a.s) Kur'an'ı âlemlerin rabbi olan Allah katından peygamberlerin efendisi ve sonuncusu olan Muhammed'e, emredip yasaklamak, vaat edip korkutmak, haberler ve misaller vermek suretiyle yirmi sene boyunca yaşanan hadiselere göre parça parça ayetler halinde indirmiştir" diye cevap vermiş.

Âlim "Aferin!" demiş ve "Peki, peygambere inen ilk sure hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "İbn Abbas'a göre Alâk suresidir. İbn Cabir bin Abdullah'a göreyse Müddessir suresidir. Ardından diğer sure ve ayetler inmiştir" diye cevap vermiş.

Âlim "Peki, son inen ayet hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Peygambere inen son ayet faiz ayetidir. Nasr suresinin ilk ayeti olduğu da söylenir" şeklinde cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

---

12 İsra, 110.
13 Bakara, 163.

445. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye son inen ayet hakkındaki soruya da cevap verince üçüncü âlim "Aferin!" demiş ve "Peki, peygamber (s.a.v) zamanında Kur'an'ı toplayan kaç sahabe vardı?" diye sormuş. Cariye "Übeyy bin Ka'b, Zeyd bin Sabit, Ebû Ubeyde Amir bin Cerrah ve Osman bin Affân olmak üzere dört kişiydiler" diye cevap vermiş.

Âlim "Kendilerinden kıraat öğrenilen âlimler kimlerdir?" diye sorunca cariye "Abdullah bin Mesud, Übeyy bin Ka'b, Muaz bin Cebel ve Salim bin Abdullah olmak üzere onlar da dört kişidir" diye cevap vermiş.

Âlim "Allah Teâlâ'nın "Dikili taşlar üzerine boğazlanmış hayvanlar"[14]sözü hakkında ne dersin?" sorusuna "Onlar Allah'tan başka taptıkları dikili putlardır" şeklinde cevap vermiş.

Âlim "Peki, Allah Teâlâ'nın "Sen benim içimdekini bilirsin, halbuki ben senin zatında olanı bilmem"[15] sözü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Sen beni ve bende olan her şeyi hakkıyla bilirsin. Ancak ben senin katında olanı bilmem. Bunun delili Allah Teâlâ'nın 'Şüphesiz gizlilikleri hakkıyla bilen ancak sensin'[16] sözüdür. Onun için 'Sen benim gözümü bilirsin, ancak ben senin gözünü bilmem,' denmiştir" diye cevap vermiş.

Âlim "Allah Teâlâ'nın 'Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz şeyleri (siz kendinize) haram kılmayın'[17] sözü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Dahhâk'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

---

14 Maide, 3.
15 Maide, 116.
16 Maide, 109.
17 Maide, 87.

'Ayette bahsedilenler bundan sonra evlenmeyeceğim ve eski elbiseler giyeceğim diyen Müslümanlardır.' Bu ayet onlar böyle deyince inmiştir. Katâde şöyle demiştir: 'Bu ayet Allah resûlünün ashabından Ali bin Ebî Talip, Osman bin Musab gibi bir grup hakkında indi. Onlar, biz inzivaya çekilir, eskimiş elbiseler giyeriz ve ruhbanlar gibi oluruz demişlerdi.' İşte bu ayet onlar için indi" diye cevap vermiş.

Âlim "Allah Teâlâ'nın 'Allah İbrahim'i dost edindi.'[18] sözü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Ayette geçen *halil* kelimesi muhtaç ve fakir anlamındadır. Başka bir görüşe göre de seven ve kendini büsbütün Allah'a veren, sevgisinde hiçbir kusur bulundurmayan kimse demektir" diye cevap vermiş.

Kur'an öğreticisi âlim, cariyenin şakır şakır konuştuğunu, cevap verirken hiç duraksamadığını görünce ayağa kalkmış ve "Ey müminlerin emiri! Allah şahit olsun ki bu cariye kıraatleri de başka ilimleri de benden daha iyi biliyor!" demiş. O zaman cariye "Ben de sana bir soru soracağım. Cevabını verirsen ne âlâ. Yok, eğer cevaplayamazsan cübbeni alırım" demiş.

Halife "Sor!" diye izin verince cariye "Hangi ayette yirmi üç tane kef harfi, hangi ayette on altı tane mim harfi, hangi ayette yüz kırk tane göz vardır ve Kur'an hiziplerinden hangisinde Allah'ın ismi yoktur?" diye sormuş. Ancak Kur'an öğreticisi cevap verememiş.

Bunun üzerine cariye "Cübbeni çıkar!" demiş. Sonra cariye halifeye dönüp "Ey müminlerin emiri! İçinde on altı tane mim harfi bulunan ayet Hûd suresinin kırk sekizinci ayetidir.[19] İçinde yirmi üç tane kef harfi bulunan ayet Bakara suresinin iki yüz seksen ikinci ayetidir.[20] İçinde yüz kırk tane göz bulunan ayet Araf

---

18 Nisa, 125.

19 (مْهُسُمَيَ مَّثُ مْهُعُثَمَنُسَ مْمَأَوَ كَعَمَ نْمَمِ مِمَأُ ىلَعَوَ كَيْلَعَ تِالَكَرَبَوَ انَمِ مِالَسَبِ طَبِهْا حُونُ ايَ لَيقِ مْيِلِأَ بِّاذَعَ انَمِ)

20 (نِيْدَبِ مْتُنْيَادَتَ اذَإِ اونُمَآ نَيذِلَّا اهَيُّأَ ايَ ...)

suresinin yüz elli beşinci ayetidir.[21] Kur'andaki hiziplerden, içinde Allah'ın isminin bulunmadığı hizip Kamer, Rahman ve Vâkıa surelerinin bulunduğu hiziptir" diyerek sorusunun cevabını vermiş.

Bunun üzerine üçüncü âlim olan Kur'an öğreticisi de cübbesini çıkarmış ve utanarak meclisi terk etmiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

446. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kur'an öğreticisi de cübbesini çıkarıp utanarak huzurdan ayrılınca mahir tabip öne çıkmış ve cariyeye dönüp "Dinî ilimleri bitirdik. Şimdi kendine gel de bedene dair ilimlere geçelim. Söyle bana, insan nedir? Nasıl yaratılmıştır? Bedeninde kaç tane damar, kaç tane kemik, kaç tane omur vardır? Damarların başlangıcı neresidir? Âdem'e neden o isim verildi?" diyerek sorularını sıralamış.

Cariye şöyle yanıt vermiş: "Âdem'e teninden ve teninin karalığından dolayı Âdem dendi. Yeryüzünden, yerin yüzeyinden yani topraktan yaratıldığı için Âdem dendiği de söylenir. Göğsü Kâbe'nin toprağından, kafası doğunun, ayakları batının toprağından yaratıldı. Kafasında yedi kapı yaratıldı. Bu kapılar iki göz, iki kulak, iki burun deliği ve ağızdır. Allah görmek için gözleri, işitmek için kulakları, koklamak için burnu, tat almak için de ağzı yarattı. İnsanın içinde olanı söylemesi

21 (انَّتِاقَيِمِلِ الَّجُرَزَيِعِبْسَ هُمَوْقَ ىسَومُ رَاتَخْاوَ ...) Ayette yetmiş erkekten bahsediliyor. Herkesin iki gözü olduğuna göre ayette yüz kırk göz bulunmuş oluyor –çn.

için dili yarattı. Âdem dört unsurun birleşmesinden yaratıldı. Bunlar su, toprak, ateş ve havadır. Sarı ateşin rengidir, sıcak ve kurudur. Siyah toprağın rengidir, soğuk ve kurudur. Sıvı suyun tabiatıdır, soğuk ve ıslaktır. Kan havanın tabiatıdır, sıcak ve ıslaktır. İnsanda üç yüz altmış damar, iki yüz kırk kemik vardır. Üç tür ruh vardır: Hayvani ruh, nefsani ruh, tabii ruh. Her birine ayrı bir hüküm verildi. Allah insan için bir kalp, dalak, akciğer, altı tane bağırsak, karaciğer, böbrekler, beyin, kemik ve deri yarattı. Beş duyu organı görür, duyar, koklar, tat alır ve dokunur. Kalbi göğsün sol tarafına, mideyi kalbin önüne koydu. Akciğerleri kalbe pervane olarak yarattı. Karaciğeri sağ tarafta kalbin hizasına koydu. Alta da diyafram ve böbrekleri yerleştirdi. Göğsü kaslarla bir kafes gibi ördü."

Tabip cariyenin bu cevabına "Aferin!" demiş ve "Peki, insanın kafasında kaç bölüm vardır?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Üç bölüm vardır. Bunlar iç duyular diye isimlendirilen beş yetidir ki; akletme (hiss-i müşterek), hayal etme (hayal), tasarrufta bulunma (mutasarrıfa), vehmetme (vahime) ve ezberleme (hafıza) yetileridir."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

447. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Tabip, cariyeden bu sözleri duyunca "Aferin! Şimdi de bana iskelet sistemini anlat!" demiş. Cariye şöyle karşılık verdi: "İskelet sistemi iki yüz kırk kemikten meydana gelir. Üç kısma ayrılır: Baş, gövde ve eklemler.

Baş, kafatası ve yüz olmak üzere iki kısımdır. Kafatası sekiz kemikten oluşur. Buna dört kulak kemikçiği daha ilave edilir. Yüz, üst çene ve alt çene olmak üzere ikiye ayrılır. Üst çenede on bir kemik vardır. Alt çenedeyse bir kemik vardır. Buna dişler ve dil kemiği ilave edilir. Dişler de otuz iki tanedir. Gövdeye gelince omurga, göğüs kafesi ve uyluk kemiklerinden oluşur. Omurga, omur adı verilen yirmi dört kemikten oluşur. Göğüs kafesi yanlarda on ikişer kemik olmak üzere toplam yirmi dört kemikten ve bir kafesten meydana gelir. Uyluk, iki kalça kemiği, leğen kemiği ve kuyruk sokumundan oluşur. Eklemlerse üst eklemler ve alt eklemler olmak üzere ikiye ayrılır. Üst eklemler köprücük kemikleri, omuzlar ve pazudan oluşur ve tek bir kemiktir. İkinci kısmıysa önkol kemiği ile dirsek kemiklerinden oluşmakta olup iki kemiktir. Sonra avuç, bilek, el tarak kemiği ve parmaklar gelir. Bilek sekiz kemiktir ve kısım kısımdır. Her iki kısımda dört kemik vardır. El tarak kemiği beş kemikten oluşur. Parmaklar beş tanedir. Başparmak dışındaki parmakların her biri üçer kemikten oluşur. Başparmak sadece iki kemikten müteşekkildir. Alt eklemlere gelince alt eklemler de kısım kısımdır. Önce tek parça kemik olan baldır, ardından kamış, incik kemiği ve diz kemiği olmak üzere üç kemikten oluşan tarak kemikleri gelir. Sonra ayak kemikleri gelir ki tıpkı el gibi bilek, tarak kemikleri ve parmaklardan oluşur. Bilek, iki parçadan oluşan yedi kemiğe sahiptir. İlk parçada iki kemik vardır. İkincisi beş kemiktir. Tarak kemikleri beş kemikten oluşur. Parmaklar beş tane olup başparmağın her biri üç parçadan oluşur."

Tabip cariyenin bu cevabına karşılık "Aferin!" demiş ve "Damarların kökü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Damarların kökü aort damarlarıdır. Damarlar oradan yayılır. Sayısını onları yaratandan başkası bilmez. Daha önce söylediğim gibi damarların üç yüz altmış tane olduğu söyle-

nir. Allah dili tercüman, gözleri kandil, burun deliklerini pencere, elleri kanat olarak yarattı. Karaciğerde rahmet, dalakta gülme, böbreklerde hile, akciğerde serinlik, midede depo vardır. Kalp bedenin direğidir. Kalp sağlıklı olursa bütün beden sağlıklı olur. Kalp hasta olursa bütün beden hasta olur."

Tabip "Görünen ve görünmeyen organlarımızdaki hastalıklara işaret eden belirtiler nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Eğer doktor işinde mahirse vücudun durumuna bakar. Mesela elin narin dış yüzeyindeki sertliğine, sıcaklık ve soğukluğuna, kuruluk ve nemliliğine bakarak çıkarımlarda bulunur. Çünkü dışarıdan hissedilen belirtiler içerideki hastalıkların işareti olabilir. Gözlerdeki sarı rengin sarılık hastalığına işaret etmesi bunun bir örneğidir. Sırtın düzlüğü de ciğerdeki hastalığa işaret eder mesela" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

448. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye hastalığa işaret eden dış emareler hakkındaki sorusuna cevap verince tabip "Aferin!" demiş ve "Peki, hastalık belirtisi olan iç alametler nelerdir?" diye sormuş. Cariye "İçteki belirtilerle hastalıklara teşhis koyabilmenin altı yolu vardır: Bedenin hareketlerine, bedenden dışarıya çıkanlara, ağrılara, bedenin sorunlu olan yerine, şişliklere ve anlık ortaya çıkan yüzeysel değişikliklere bakılır" demiş.

Tabip "Baş ağrısı nasıl oluşur?" diye sormuş. Cariye "İlkini hazmetmeden ikinci bir yemeği yemek ve

tokluk üstüne tokluk baş ağrısına yol açar. Milletleri helak eden budur. Uzun ömürlü olmak isteyen kimse sabah kahvaltısını erken yapsın, akşam yemeğini ihmal etmesin. Kalın giyinmesin. Fazla kan vermesin, çokça hacamat yaptırmasın. Karnını üç kısma ayırsın: Üçte birini yemeğe, üçte birini suya ve üçte birini de nefes alıp vermek için ayırsın. Çünkü insan bağırsağı on sekiz karıştır. Altısı yiyecekler, altısı içecekler için ve diğer altısı da hava içindir. İnsan için en uygun olan ve bedeni için en güzel olan yürüyüş yavaş yürüyüştür. Allah Teâlâ ne güzel buyurmuştur: Yeryüzünde böbürlenerek yürüme! diye cevap vermiş.

Tabip "Aferin!" demiş ve "Peki, sarılığın belirtileri nelerdir ve ne gibi sonuçları olur?" diye sormuş. Cariye "Vücudun sarıya çalan rengi, ağızdaki acılık ve kuruma, iştahsızlık ve nabzın hızlı atmasıdır. Sarılık kişide şiddetli ateşe, kısmı felce, çıban ve şişliklere, bağırsak iltihabına, şiddetli susuzluğa yol açar. Bunlar aynı zamanda sarılığın belirtileridir" diye cevap vermiş.

Tabip "Kara safra hastalığının belirtileri nelerdir ve kara safra hâkim olduğu bedende nelere yol açar?" diye sormuş. Cariye "Kara safra yalancı iştaha, vesveseye, dert ve kedere yol açar. İstifra edilmesi gerekir. Aksi takdirde malihulya, cüzzam, kanser, böbrek ağrısı ve bağırsak iltihabına yol açar" demiş.

Tabip "Aferin! Peki, tıp kaç kısma ayrılır?" diye sormuş. Cariye "İki kısma ayrılır. İlki koruyucu hekimlik, ikincisi tedavi edici hekimliktir" diye cevap vermiş. Tabip "İlaç içmenin en faydalı olduğu vakit hangisidir?" diye sormuş. Cariye "Odundan su aktığı, aşk salkımda düğümlendiği ve talih yaver gittiğinde ilaç içip hastalığı def etme vakti gelmiştir" diye cevap vermiş.

Tabip "Bir vakit vardır ki bu vakitte yeni bir kapta içilen şeyin içimi daha güzel ve tesirli olur. Güzel bir koku yayılır. Bu vakit hangi vakittir?" diye sormuş. Cariye "O vakit sabredebilirse yemekten bir saat sonraki

vakittir" demiş ve "Şair şöyle demiştir" diyerek şu şiiri okumuş:

Kardeşim! Yemeğin hemen ardından bir şey içme
Yoksa bedenini göz göre göre sıkıntıya sürüklersin
Yemekten sonra bir süre sabret
İşte o zaman belki isteğine ulaşırsın

Tabip "Hastalıklara yol açmayan yemek nasıl olmalıdır?" diye sormuş. Cariye "Acıkmadan yemek yenmemeli. Yerken beden tıka basa doldurulmamalı. Hekim Calinus 'Yemek yemek isteyen ağır yesin. Sonra pişman olmasın,' demiştir. Peygamber (s.a.v) 'Mide, hastalıkların evidir. Perhiz ise en başta gelen ilaçtır,' buyurmuştur. Bütün hastalıkların başı hazımsızlıktır" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

449. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Tabip "Hamam hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Hamama tok girilmemelidir. Peygamber (s.a.v) 'Hamam ne güzel bir yerdir. Bedeni temizler, cehennemi hatırlatır,' buyurmuştur" diye cevap vermiş. Tabip "Hangi hamamlar güzeldir?" diye sormuş. Cariye "Suyu tatlı, tavanı yüksek, havası temiz olan hamamlar güzeldir. Hamam havasıysa sonbahar, yaz, kış ve ilkbahar havası olmak üzere dört türlüdür" diye cevap vermiş.

Tabip "En güzel yemek hangisidir?" diye sormuş. Cariye "Kadınların meşakkatsizce yapıp neşe ve hu-

zurla yedikleri yemeklerdir. En güzel yemek tirit yemeğidir. Çünkü peygamber (s.a.v) 'Tirit yemeğinin diğer yemeklere üstünlüğü Ayşe'nin diğer kadınlara olan üstünlüğü gibidir buyurmuştur" diye cevap vermiş.

Tabip "En güzel katık hangisidir?" demiş. Cariye "En güzel katık ettir. Çünkü peygamber (s.a.v) 'En güzel katık ettir. Çünkü et hem dünya hem ahiret lezzetidir' buyurmuştur" demiş. Tabip "En güzel et hangisidir?" diye sormuş. Cariye "Koyun etidir. Ancak kurutulmuşundan uzak durulmalıdır. Çünkü hiçbir faydası yoktur" diye cevap vermiş.

Tabip "Meyvelerden haber ver!" deyince cariye "Hepsinin bir zamanı var. O zamanı geçince meyvelerden uzak durun" demiş.

Tabip "Su içme hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Su bir defada içilmemeli, peş peşe de içilmemeli. Çünkü o, seni rahatsız eder ve türlü türlü rahatsızlıklara yol açar. Hamamdan çıkar çıkmaz, yemekten hemen sonra veya uykudan uyanır uyanmaz su içme" diye karşılık vermiş.

Tabip "Şarap içmek hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Allah 'İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Onlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz' ve 'Sana, şarap ve kumar hakkında soru sorarlar. De ki: Her ikisinde de büyük bir günah ve insanlar için birtakım faydalar vardır. Ancak her ikisinin de günahı faydasından daha büyüktür,' buyurmuştur. Allah'ın bu sözleri yasaklayıcı olarak yetmez mi?" demiş ve "Şair de şöyle söylemiştir" diyerek şu şiiri okumuş:

Ey şarap içicisi!
Allah'ın haram kıldığı şeyi içmeye utanmıyor musun?
Onu kendinden uzaklaştır sen de ona gitme
Çünkü Allah'ın ona hiç müsamahası yoktur

Şiirini bitirince sözlerine şöyle devam etmiş: "Bir başkası da aynı konuyla ilgili 'Bir günah içtim, aklım gitti. Aklı yok eden içecek ne kötü içecektir,' demiştir. Şarabın faydalarına gelince, şarap böbrek taşlarını düşürür, bağırsakları güçlendirir, dert ve tasayı yok eder. Cömertlik duygularını harekete geçirir, sağlığı korur. Hazma yardımcı olur. Bedene sağlık verir. Hastalıkları def eder. Bedeni zararlı maddelerden temizler. Mutluluk ve sevinç salgılar. Tabiatı sağlamlaştırır. Karaciğeri besler. Tıkanıklıkları açar. Yüze kırmızılık verir. Kafa ve beyindeki fazlalıkları temizler. Ağır yürümeye zorlar. Eğer Allah onu haram kılmasaydı hiçbir şey onun yerini tutamazdı. Kumar da aynı şekilde haramdır."

Tabip "En güzel şarap hangisidir?" diye sormuş. Cariye "Beyaz üzümden sıkılan, hiç su katılmayan ve seksen ya da daha fazla günlük olan şarap en güzelidir. Yeryüzünde onun gibisi yoktur" diye karşılık vermiş.

Tabip "Hacamat hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Hacamat, kanı fazla olan, kansızlığı olmayan kimselerin yaptırdığı bir tedavidir. Hacamat yaptırmak isteyen kimse ayın eksilmeye başladığı bulutsuz, rüzgârsız ve yağmursuz bir günde yaptırsın. Hacamatın en faydalı olduğu gün ayın on yedinci gününün salıya rastladığı gündür. Beyin, göz ve zihin berraklığı için hacamattan daha faydalı bir şey yoktur" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

450. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye hacamatın faydalarını saydıktan sonra tabip "Hacamat için en uygun vakit hangisidir?" diye sormuş. Cariye "En uygunu aç karna olanıdır. Aç karna yapılan zihni açar, hafızaya kuvvet verir. Zira rivayete göre peygamber (s.a.v) başındaki veya ayaklarındaki ağrıdan şikâyet eden birine hacamat yaptırmasını söylemiştir. Aç karna hacamat yaptırıldığı takdirde ardından tuzlu yenmemelidir. Aksi takdirde kaşıntıya sebep olabilir. Ekşi şeyler de yenmemelidir" diye cevap vermiş. Tabip "Hacamat yaptırmanın uygun olmadığı zamanlar nelerdir?" diye sormuş. Cariye "Cumartesi ve çarşamba günleri hacamat için uygun değildir. O günlerde hacamat yaptıranın vay haline. Çok soğuk veya çok sıcak zamanlar da hacamat için uygun değildir. En uygun zaman bahar günleridir" şeklinde cevap vermiş.

Tabip "En güzel meyveler hangileridir?" diye sordu. Cariye "Nar ve turunç" diye cevap vermiş. Tabip "Bakliyatların en iyisi hangisidir?" diye sormuş. Cariye "Hindiba" diye cevap vermiş. Tabip "Güzel kokulardan ikisini söyle!" demiş. Cariye "Gül ve menekşe" diye cevap vermiş.

Tabip "Hapsedildiği zaman yaşayan, havanın kokusunu aldığı zamansa ölen şey nedir?" diye sormuş. Cariye "Balık" diye cevap vermiş. Tabip "Hangi cesur yumurtlar?" diye sormuş. Cariye "Yılan" diye cevap vermiş.

En sonunda tabip soracak bir şey bulamamış ve susmuş. Bunun üzerine cariye "Ey müminlerin emiri! O bitkin düşürene kadar bana sorular sordu. Ben de ona bir soru soracağım. Eğer cevap veremezse cübbesini

alırım" demiş. Halife "Sor!" deyince cariye tabibe dönüp şöyle sormuş: "Yeryüzü gibi yuvarlak; değeri, kıymeti düşük; göğsü ve boğazı dar, bağlı, kaçamayan, kendisine güvenilen, çalıp çırpmayan, delinmiş ancak savaşta değil, yaralanmış ancak kavgada değil, bir zamandan yer, çokça su içer, bazen acıtmadan vurur, işe yarar ancak yetmez, ayırdıktan sonra toplar, mütevazı ancak dalkavuk değil, hamiledir ancak karnında çocuğu yok, eğiktir, kirlenince temizlenir, eskiyince değişir, gözünü budaktan esirgemeden dövüşür, hem kendi rahat eder hem başkasını rahat ettirir, bağırmadan öğüt verir, can yoldaşından daha cömert, dosttan daha uzak, meskeni uçlardır, şerefli yerlerde ikamet eder. Nedir bu?"

Tabip sustu kalmış, verecek cevap bulamamış. Şaşkınlıkla sararıp bozarmış. Bir süre başını öne eğip konuşmamış. Bunun üzerine cariye "Ey tabip! Konuş, yoksa cübbeni çeker alırım!" demiş. Tabip öne çıkmış ve "Ey müminlerin emiri! Bu cariye tıpta da başka ilimlerde de benden daha bilgindir. Onun üstesinden gelemeyeceğim" demiş ve cübbesini çıkarıp kaçarcasına huzurdan ayrılmış. O esnada halife cariyeye dönüp "Sorduğun sorunun cevabını sen söyle bakalım" demiş. Cariye "Ey müminlerin emiri, o düğme ile iliktir" diye cevap vermiş.

Sonra cariye "Aranızda müneccim kimse o kalksın!" deymiş. Müneccim kalkıp cariyenin karşısına oturmuş. Cariye müneccimi görünce gülmüş ve "Müneccim, hesabı kitabı bilen kişi sen misin?" diye sormuş. Adam "Evet" deyince "Dilediğini sor bakalım" demiş.

Müneccim "Güneşten, güneşin doğuş ve batışından bahset!" diye söze başlamış. Cariye şöyle cevap vermiş: "Bil ki, güneşin doğduğu ve battığı meridyenler vardır. Doğuş meridyenleri doğu kısımlarda, batış meridyenleri batı kısımlardadır. Doğu ve batı meridyenleri toplam yüz seksen tanedir. Allah 'Güneşi ışıklı, Ayı da parlak kılan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için ona (aya)

birtakım menziller takdir eden O'dur,' buyurmuştur. Ay gecenin sultanı, güneş gündüzün sultanıdır. İkisi de birbiriyle yarışır, ancak birbirlerine yetişemezler. Allah 'Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzer,' buyurmuştur."

Müneccim "Gece olduğu zaman gündüze ne olur, gündüz olduğu zaman geceye ne olur?" diye sormuş. Cariye "Allah geceyi gündüzün içine, gündüzü de gecenin içine sokar" diye cevap vermiş.

Müneccim cariyeye ayın menzillerini sormuş. Cariye ayın yirmi sekiz menzili olduğunu söyleyip isimlerini teker teker saymış ve "Bunlar baştan sona ebced harflerine göre sıralanmıştır. Bundaki sırrı Allah'tan başka kimse bilmez. Ancak ilimde ileri derecelere ulaşmış kimseler bilir. Bunların on iki burç üzerindeki dizilimleri de şöyledir..." diyerek her burçta hangi menzillerin olduğunu saymış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

451. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Müneccim cariyenin bu cevabı üzerine "Aferin!" demiş ve "Peki, dönüp dolaşan seyyar yıldızlar, onların yapıları, burçlarda kalışları, burçlar üstündeki yükseliş ve inişleri nasıldır? Evleri nerededir, nereye yükselip düşerler?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Vakit daraldı. Ancak sana hepsini söyleyeceğim. Yıldızlar yedi tanedir. Bunlar Güneş, Ay, Utarit, Zühre, Merih, Müşteri, Zuhal. Güneş sıcak, katı, kıs-

men dumanlıdır ve göze yüksekçe görünür; her burçta otuz gün kalır. Ay soğuk, yumuşak ve yüksektir; her burçta iki ve üç gün kalır. Utarit karışıktır bazen yüksek ve bazen de dumanlıdır, her burçta on yedi buçuk gün kalır. Zühre orta yükseklikte dir, her burçta yirmi beş gün kalır. Merih dumanlıdır ve her burçta on ay kalır. Müşteri yüksektir ve her burçta bir sene kalır. Zuhal soğuk ve katıdır, her burçta otuz ay kalır. Güneşin evi aslan, yükselişi koç, alçalışı kova burcundadır. Ayın evi yengeç, yükselişi boğa, alçalışı akrep burcundadır. Zuhal'in evi oğlak ve kova, yükselişi terazi, alçalışı koç burcundadır. Müşteri yıldızının evi balık ve yay, yükselişi yengeç, alçalışıysa oğlak burcundadır. Zühre yıldızının evi ikizler ve başak, yükselişi balık ve alçalışı ise terazi burcundadır. Utarit yıldızının evi ikizler ve başak, yükselişi başak, alçalışı balık burcundadır. Merih yıldızının evi koç ve akrep, yükselişi oğlak, alçalışı yengeç burcundadır."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

452. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Müneccim cariyenin maharetini, ilmini, güzelce konuşmasını ve kavrayışını görünce onu halifenin huzurunda utandıracak bir çare düşünmeye başlamış ve sonunda cariyeye "Ey cariye! Bu ay yağmur yağacak mı?" diye sormuş. Cariye başını öne eğip uzunca bir süre düşünmüş. Sonunda halife cariyenin cevap veremeyeceğini zannetmiş. Müneccim "Neden konuşmu-

yorsun?" diye üsteleyince cariye "Halife izin vermedikçe konuşmam!" demiş. Bunun üzerine halife "Nasıl yani?" diye sormuş. Cariye "Bana bir kılıç vermenizi istiyorum. Verin ki şunun boynunu vurayım. Çünkü o bir zındık!" demiş. Halife ve etrafında toplananlar hep birlikte gülmeye başlayınca cariye "Ey müneccim! Beş şey vardır ki bunları ancak Allah bilir" diyerek "Kıyamet vakti hakkındaki bilgi ancak Allah'ın katındadır. Yağmuru O yağdırır, rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Yine hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberdardır" ayetini okumuş.

Müneccim hemen "Aferin! Vallahi ben seni denemek istemiştim" deyince cariye şöyle devam etmiş: "Bil ki takvim sahiplerinin yıldızlara ve senenin girişine bakarak ulaştıkları işaret ve alametleri var. İnsanların da kendilerine has tecrübeleri vardır." Müneccim "Nedir onlar?" diye sormuş. Cariye "Her günün sahibi olan bir yıldız vardır. Senenin ilk günü pazar olursa o gün güneşindir. En doğrusunu Allah bilir ya, bu hükümdarların, sultanların, valilerin zulmüne, hava kirliliğine, kötü hava şartlarına, yağmur kıtlığına, insanların kargaşasına işaret eder. Ayrıca hububatın güzel olacağına, keten tohumunun bozulacağına, Kîhek[22] ayında buğdayın ucuzlayacağına, taun hastalığının çoğalacağına, keçi ve koyun gibi hayvanların yarısının öleceğine, üzümün bol, balın az, pamuğun ucuz olacağına işaret eder" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

---

22 Kıptî takviminin dördüncü ayı.

453. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Müneccim, cariyeye "Salı günü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Salı günü Merih yıldızınındır. Senenin ilk gününün salıya gelmesi ulu insanların öleceğine, yokluğun çok olacağına, kan dökülmesine, aşk ve sevgide aşırılığa, yağmur kıtlığına işaret eder. Balığın az olacağına, gün olup artacağına ve gün olup azalacağına, balın ve mercimeğin ucuz, keten tohumunun pahalı olacağına işaret eder. O sene diğer ürünlere nazaran daha az arpa ekilir. Krallıklar arasında savaş çok olur. Ölümlerin sebebi kan dökülmesi olur. Eşek ölümleri çok olur" diye cevap vermiş.

Müneccimin çarşamba günü hakkındaki sorunca cariye "Çarşamba Utarit yıldızınındır. Senenin ilk gününün çarşambaya denk gelmesi insanlar arasında meydana gelecek büyük kargaşalara, düşmanlıkların çok olacağına, yağmurun vasat olacağına, bazı ekinlerin bozulacağına; hayvan ve çocuk ölümlerinin, deniz savaşlarının çok olacağına, Bermuda[23] ayından Mesra[24] ayına kadar buğdayın pahalı olup diğer hububatsa ucuz olacağına, şimşek ve gök gürlemelerinin çok olacağına, balın pahalı olacağına, hurmanın, keten ve pamuğun bol olacağına, turp ve soğanın pahalı olacağına işaret eder" diye cevap vermiş.

Müneccim "Perşembe günü hakkında ne dersin" diye sormuş. Cariye "Perşembe günü Müşteri yıldızınındır. Senenin ilk gününün perşembeye denk gelmesi vezirlerin adaletine, kadıların, fakirlerin ve dindar insanların iyiliğine, hayrın bol olacağına, yağmurların, meyvelerin, ağaçların, hububatın bol olacağına, kete-

23 Kıptî takviminin sekizinci ayı.
24 Kıptî takviminin yedinci ayı.

nin, pamuğun, bal ve üzümün ucuz olacağına, balığın çok olacağına işaret eder" diye cevap vermiş.

Müneccimin "Cuma günü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Cuma günü Zühre yıldızınındır. Allah doğrusunu daha iyi bilir ya, senenin ilk gününün cuma gününe gelmesi cinlerin büyüklerinin zulmüne, yalan ve iftiraların dilden dile dolaşacağına, cömertlerin çok olacağına, sonbaharın bazı beldelere güzellikler getireceğine, bazı beldelerde ucuzluğun yaygın olacağına, karada ve denizde fesadın yaygınlaşacağına, Hatur[25] ayında keten tohumunun ve buğdayın pahalanıp Emşîr[26] ayında ucuzlayacağına, balın pahalı olacağına, üzüm ve karpuzun bozulacağına işaret eder" diye cevap vermiş.

Müneccim "Cumartesi günü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Cumartesi Zuhal yıldızınındır. En doğrusunu Allah bilir ya, senenin ilk gününün cumartesi olması kölelerin, Rumların ve kendisinde de yakınlığında da bir hayır olmayan kimselerin tercih edilip yeğleneceğine, pahalılık ve kıtlığın çok olacağına, bulutların bol olacağına, insan ölümlerinin çok olacağına, Mısır ve Şam halkının sultan zulmüyle inleyeceğine, ekinlerdeki bereketin azalacağına ve hububatın bozulacağına işaret eder."

En sonunda müneccim başını öne eğip susmuş. Bunun üzerine cariye "Ey müneccim! Ben de sana bir soru soracağım. Eğer cevap veremezsen cübbeni alırım" demiş. Müneccim "Sor!" deyince cariye "Zuhal yıldızı nerededir?" diye sormuş. Müneccim "Yedinci kat semadadır" demiş. "Müşteri yıldızı nerededir?" diye sormuş. Müneccim "Altıncı kat semadadır" demiş. "Merih yıldızı nerededir?" diye sormuş. "Beşinci kat semadadır?" diye cevap vermiş. "Güneş nerededir?" diye sormuş. Müneccim "Dördüncü kat semadadır" diye cevap ver-

25 Kıptî takviminin üçüncü ayı.
26 Kıptî takviminin altıncı ayı.

miş. "Zühre yıldızı nerededir?" diye sormuş. Müneccim "Üçüncü kat semadadır" demiş. "Utarit yıldızı nerededir?" diye sormuş. "İkinci kat semadadır" diye cevap vermiş. "Ay nerededir?" diye sormuş. "Birinci kat semadadır" demiş. Bunun üzerine cariye "Güzel, şimdi bir soru daha soracağım" demiş. Müneccim "Sor!" deyince "Yıldızlar kaç kısma ayrılır?" diye sormuş. Müneccim susmuş, verecek cevap bulamamış. Cariye "O halde çıkar cübbeni!" demiş. Müneccim de cübbesini çıkarmış.

Halife; müneccimin cübbesini alan cariyeye dönüp "Sorduğun sorunun cevabını bize izah et!" demiş. Cariye "Ey müminlerin emiri! Yıldızlar üç kısma ayrılır. Birinci kısım yıldızlar kandiller gibi dünya semasına asılı olup yeryüzünü aydınlatır. İkinci kısım yıldızlar gökten kulak hırsızlığı yapmaya çalışan şeytanları taşa tutar. Zira Allah "Andolsun ki biz, (dünyaya) en yakın olan göğü kandillerle donattık. Bunları şeytanlara atış taneleri yaptık."[27] buyurmuştur. Üçüncü kısım yıldızlarsa havada asılı olup denizleri ve denizlerde olanları aydınlatır" diye cevap vermiş.

Cariye böyle deyince müneccim yine "Bir sorum daha olacak. Eğer cevap verirse artık ikna olacağım" demiş. Cariye "Sor!" diye karşılık vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

454. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Müneccim, cariyeye "Bana birbirinin ardından gelen dört zıt şeyin ne olduğunu söyle" demiş. Cariye

27 Mülk, 5.

şöyle cevap vermiş: "Sıcaklık, soğukluk, nemlilik ve kuruluk. Allah sıcaklıktan ateşi yarattı; o yüzden ateş sıcak ve kurudur. Allah kuruluktan toprağı yarattı; o yüzden toprak soğuk ve kurudur. Soğukluktan da suyu yarattı. Su ise soğuk ve nemlidir. Nemlilikten, ıslaklıktan havayı yarattı, hava da sıcak ve nemlidir. Sonra Allah Teâlâ on iki burcu yarattı. Bunlar ise koç, boğa, ikizler, yengeç, aslan, başak, terazi, akrep, yay, oğlak, kova, balık burçlarıdır. Allah bu burçlara dört özellik verdi. Üçü ateşin, üçü toprağın, üçü havanın ve üçü de suyun özelliklerini taşır. Koç, aslan ve yay ateşin özelliklerini taşır. Boğa, başak ve oğlak toprağın özelliklerini taşır. İkizler, terazi ve kova havanın özelliklerini taşır. Yengeç, akrep ve balık suyun özelliklerini taşır."

Cariye bu soruya da cevap verince müneccim kalkmış ve "Bu cariyenin benden daha bilgin olduğuna şahitlik ederim!" deyip yenilmiş bir halde huzurdan ayrılmış. Müneccimin çıkışının ardından halife "Filozof nerede?" diye sormuş. Bunun üzerine adamın birisi kalkıp cariyeye doğru ilerlemiş ve "Bize zamandan, zamanın tarifinden, günlerden ve günlerin getirdiklerinden bahset!" diyerek söze başlamış.

Cariye "Zaman gecenin ve gündüzün saatleri üstünde akıp giden şeyin adıdır. Güneşin ve ayın feleklerinde akan miktarlardır. Nitekim Allah Teâlâ 'Gece de onlar için bir ibret alametidir. Biz ondan gündüzü sıyırıp çekeriz de onlar karanlıklara gömülürler. Güneş, kendisi için belirlenen yerde akar (döner). İşte bu, aziz ve âlim olan Allah'ın takdiridir'[28] buyurmuştur" demiş.

Filozof "Küfür insanda nasıl dolaşır?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Resûlüllah'ın (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: 'Âdemoğlunun içindeki küfür kanın damarlarında dolaştığı gibi dolaşır.' İnsan dünyaya, zamana, geceye ve kıyamete söver. Oysa

28 Yasin, 37-38.

peygamber (s.a.v) 'Hiçbiriniz zamana sövmesin. Çünkü zaman Allah'tır. Kimse dünyaya sövüp de kendine 'Allah bana söven kimsenin yardımcısı olmasın,' dedirtmesin. Kimse kıyamete sövmesin. Çünkü kıyamet hiç şüphesiz gelecektir. Kimse yeryüzüne sövmesin. Çünkü yeryüzü Allah'ın 'Sizi ondan (topraktan) yarattık; yine sizi oraya döndüreceğiz ve bir kez daha sizi ondan çıkaracağız'[29] buyurduğu şekliyle bir ayettir."

Filozof "Yiyip içtikleri halde bir batından dünyaya gelmeyen beş şey nedir?" diye sormuş. Cariye "Âdem, Şem'un, Salih'in devesi, İsmail'in koçu, Hz. Ebûbekir'in mağarada gördüğü kuş" diye cevap vermiş.

Filozof "Cennette olup da ne insan ne cin ne de meleklerden olan dört şey nedir?" diye sormuş. Cariye "Yakub'un kurdu, Ashabı Kehf'in köpeği, Uzeyr'in eşeği ve Salih'in devesi" diye cevap vermiş.

Filozof "Ne yerde ne de gökte bulunan bir yerde namaz kılan adam kimdir?" diye sormuş. Cariye "O, rüzgârın sürüklediği sergisi üzerinde namaz kılan Hz. Süleyman'dır" diye cevap vermiş.

Filozof "Bir adam ki sabah namazını kıldığında baktığı cariye kendisine haram olduğu halde öğle namazını kıldığında helal oluyor. İkindi namazını kıldığında haram olduğu halde akşam namazını kıldığında helal oluyor ve yatsı namazını kıldığında haram olduğu halde sabah namazını kıldığında yine helal oluyor. Bu nasıl oluyor?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Sabah namazı esnasında başkasının cariyesine bakan adam için o cariye haramdır. Öğle olduğunda onu satın alırsa helaldir. İkindi olduğunda cariyeyi azat ederse yine haram olur. Akşam olduğunda o cariyeyle evlenirse cariye ona helal olur. Yatsı namazı geldiğinde boşarsa cariye haram olur. Sabah namazında o cariyeyi geri çevirirse cariye o adama helal olur."

---

29 Taha, 55.

Filozof "Sahibiyle beraber yürüyen kabirden bahset!" deyince cariye "Mettâ bin Yunus'u yutan balık" diye cevap vermiş.

Filozof "Yeryüzünde güneşin bir defa doğduğu ve kıyamet gününe kadar da bir daha doğmayacağı yer neresidir?" diye sormuş. Cariye "Hz. Musa'nın asasıyla yardığı ve on iki yarık açtığı denizdir ki o denizin üstüne güneş doğmuş ve kıyamete kadar bir daha doğmayacaktır" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

455. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Daha sonra filozof, cariyeye "Ruhu olmadığı halde nefes alıp veren şey nedir?" diye sormuş. Cariye "... ve nefes almaya başladığı zaman sabaha ant olsun"[30] ayetini okumuş.

Filozof "Uçmakta olan bir güvercin sürüsü yüksek bir ağaca doğru yöneldiğinde bir kısmı ağacın üstüne bir kısmı altına konmuş. Ağacın üstüne konan güvercinler aşağıya konanlara 'Sizden biriniz yukarı konacak olursa üçte bir olursunuz. Bizden birimiz inecek olursa biz de sayıca sizin gibi oluruz,' demiş. Bunun nasıl olduğunu izah et!" demiş. Cariye "Toplam on iki tane güvercin vardı. Yedisi ağacın üstüne kondu, beşi altına. Aşağıdaki güvercinlerden birisi uçup ağaca konacak olsa yukarıdaki güvercinler aşağıdaki güvercinlerin iki katı olur. Yukarıdaki güvercinlerden biri inecek olsa aşağıdaki güvercinlerin sayısı ile yukarı-

30 Tekvir, 18.

dakilerin sayısı eşit olur. Ancak yine de en doğrusunu Allah bilir" demiş. Cariye böyle deyince filozof hemen cübbesini çıkarıp kaçarak uzaklaşmış.

Nazzam ile cariye arasında geçen konuşma da şöyle oldu. Cariye, halifenin huzurunda toplanan âlimlere dönüp "İlim ve sanatların hepsini bilen ve hepsi hakkında konuşacak olanınız kimdir?" diye sormuş. Nazzam kalkıp "Beni onlar gibi sanma!" demiş.

Cariye "Doğrusu bence sen baştan kaybettin. Çünkü iddialısın. Allah yardımcım olsun. Senin de cübbeni çıkartacağım. Onun için üstüne giyecek bir şeyler getirmek üzere birini göndersen iyi edersin" diye karşılık vermiş. Nazzam buna karşılık "Vallahi, seni öyle bir yeneceğim ki bu yenilgin nesilden nesile, dilden dile aktarılacak" deyince cariye "Bu yemininin kefaretini ödeyeceksin" demiş.

Nazzam "Allah'ın bütün yarattıklarından önce yarattığı beş şey nedir?" diyerek ilk sorusunu sormuş. Cariye "Su, toprak, aydınlık, karanlık ve meyvedir" diye cevap vermiş. Nazzam "Allah'ın kudret eliyle yarattığı şey nedir?" diye sormuş. Cariye "Allah Teâlâ arşı, tûba ağacını, Âdem'i ve cenneti kudret eliyle yarattı. Diğer mahlukat ise Allah'ın 'Ol!' demesiyle oldu" diye cevap vermiş.

Nazzam "Peygamberin kim?" diye sormuş. Cariye "Muhammed'dir (s.a.v)" demiş. Nazzam "Muhammed'in atası kimdir?" diye sormuş. Cariye "Allah'ın sevgili dostu İbrahim'dir" diye karşılık vermiş. Nazzam "İslam dini nedir?" diye sormuş. "Kelime-i şahadet getirmektir" karşılığını vermiş. Nazzam "Başlangıcın nedir, sonun nedir?" diye sormuş. Cariye "Başlangıcım toprak, sonum yine topraktır" demiş. Sonra şairin şu beyitlerini okumuş:

Topraktan yaratıldım
Soru sorma ve cevap vermede mahir bir kimse oldum

Sonra toprağa dönüp toprak oldum
Zaten ben topraktan yaratılmıştım

Nazzam "Başı yokluk, sonu ruh olan şey nedir?" diye sormuş. Cariye "O, Musa'nın asasıdır. Hani o asasını vadiye atmıştı da o asa Allah'ın izniyle birden koşan bir yılana dönüvermişti" diye karşılık vermiş.

Nazzam "Allah'ın 'Benim ona başkaca ihtiyaçlarım da vardır'[31] sözü hakkında ne dersin?" diye sormuş. Cariye "Hz. Musa asasını yere sokardı. Asası de birden çiçek açıp meyve verir, sıcaktan ve soğuktan korurdu. Yorulduğu zaman ona yaslanırdı. Uyuduğu zaman koyunlarını vahşi hayvanlardan onunla korurdu" demiş.

Nazzam'ın "Erkekten yaratılan kadın ile kadından yaratılan erkek kimdir?" sorusuna "Âdem'den yaratılan Havva ile Meryem'den yaratılan İsa" diye karşılık vermiş.

Nazzam "Yiyip içen, yiyen ancak içmeyen, içen ancak yemeyen, hem yemeyen hem de içmeyen dört ateş nedir?" diye sormuş. Cariye "Yiyip içen ateş cehennem ateşidir. Yiyen ancak içmeyen ateş dünya ateşidir. İçen ancak yemeyen ateş güneşin ateşidir. Hem yemeyen hem de içmeyen ateş ise ayın ateşidir" diye cevap vermiş.

Nazzam "Açık ve kapalı olan nedir?" diye sormuş. Cariye "Ey Nazzâm! Açık olan sünnetlerdir. Kapalı olansa farzlardır" cevabını vermiş.

Nazzam Şairin şu şiiri hakkında ne dersin?" diye sormuş ve şiiri okumuş:

O bir kabri mesken edinmiştir
Yiyeceği başının yanındadır
Yiyeceğinden tattığında konuşmaya başlar
Kalkar, yürür ve sessizce konuşur

---

31 Taha, 18.

Sonra kabrine döner
Ne saygı hak edecek diriliktedir ne de rahmet okutacak ölülüktedir

Cariye hemen "Burada bahsedilen kalemdir!" diye atılmış.

Nazzam da "O halde şu şiir hakkında ne diyeceksin bakalım" demiş ve şiiri okumuş:

Kaşları hortum gibi kana doymuş
Kulakları kıpkırmızı, ağzı açık
Horoz gibi bir putu var ki içini oyuyor
Ancak o zaman yarım dirhem tutuyor

Cariye "Burada divitten bahsediliyor" demiş.

Nazzam "Peki, şairin şu sözü hakkında ne dersin?" demiş ve şu sözleri söylemiş: "Söyleyin bana ey ilim, akıl ve edep ehli, anlayış ve kavrayışta ün salmış fakihler! Acem ve Arap topraklarında gördüğünüz kuştan haber verin. Eti yok, kanı yok, tüyü yok. Pişirilerek de yenir, soğuk da yenir. Ateş yaladığında kızartılarak da yenir. Sanki iki rengi var gibidir. Biri gümüş rengi, diğeri altına benzemeyen ancak zarif bir renk. Ne ölüyü görür ne diriyi. Söyleyin bana, bu acayip şey de nedir?" Cariye "Bir fülüslük yumurta için amma da konuştun" diyerek vermiş cevabını. Filozof "Hz. Musa Allah ile kaç kelime konuştu?" diye sormuş. Cariye şöyle cevap vermiş: "Resûlüllahın (s.a.v) 'Allah Musa ile bin beş yüz on beş kelime konuştu,' dediği rivayet edilir."

Filozof "Âlemlerin rabbi olan Allah ile konuşan on dört şey nedir?" diye sormuş. Cariye "İtaat içinde sana geldik, diyen yedi kat gök ve yedi yer Allah ile konuşmuştur" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

456. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Nazzam, cariyeye "Âdem'den ve yaratılışından bahset bize" deyince cariye "Allah Âdem'i çamurdan yarattı. Çamuru köpükten, köpüğü denizden, denizi karanlıktan, karanlığı aydınlıktan, aydınlığı balıktan, balığı kayadan, kayayı yakuttan, yakutu sudan, suyu da kudretinden yarattı. Zira Allah 'Bir şey yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı "Ol" demekten ibarettir. Hemen oluverir'[32] buyurmuştur" demiş.

Filozof "Yer ama ağzı yok, karnı yok. Ağaçlar ve hayvanlar onun gıdasıdır. Yedirir ve beslersen yaşar. Su içirecek olursan ölür. Nedir bu?" diye sormuş. Cariye hemen "Ateş!" diye cevap vermiş.

Filozof "Her türlü lezzetten mahrum iki dost gece boyunca kucak kucağa uyurlar. Ev halkını her türlü tehlikeden korur, güneş doğduğundaysa ayrılırlar. Nedir bu?" diye sormuş. Cariye "Kapıların kanatları" diye cevap vermiş.

Filozof "Söz kapıdan açılmışken cehennemin kapılarından bahset bize" demiş. Cariye "Cehennem kapıları lezza, hutame, saîr, sekar, cahîm, hâviye..." diye teker teker saymış.

Filozof "Perçemleri var, hem giderken hem gelirken ardında uykunun tadını hiç almamış bir gözle uzunluğu sürükler. Gözünden hiç yaş akmaz, günlerce elbise giymez. Ancak insanlara çeşit çeşit elbiseler giydirir. Nedir bu?" diye sormuş. Cariye "İğne" diye cevap vermiş.

Filozof "Sırat köprüsü nedir, ne kadar uzundur, üstünde ne vardır?" diye sormuş. Cariye "Sırat köprüsü

32 Yasin, 82.

üç bin yıllık uzunlukta, bin inişli, bin yokuşlu, bin düzlüklüdür. Kıldan ince, kılıçtan keskincedir" diye cevap vermiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

457. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Nazzam, cariyeye "Peygamberimizin kaç şefaati vardır?" diye sormuş. Cariye "Üç şefaati vardır" demiş. Filozof "İlk Müslüman Hz. Ebubekir miydi?" diye sormuş. Cariye "Evet" diye cevap verince filozof "Hz. Ali, Hz. Ebubekir'den önce Müslüman oldu" demiş. Cariye "Hz. Ali, peygamberin yanına geldiğinde yedi yaşındaydı. Daha küçük yaştayken Allah ona hidayet verdi. O hiçbir puta tapmadı" diye karşılık vermiş.

Filozof "Ali mi yoksa Abbas mı daha üstündür?" diye sorunca cariye bunun bir tuzak olduğunu anlamış. Eğer Ali Abbas'tan daha üstündür derse halifeden çekeceği varmış. Başını bir süre öne eğmiş. Bir kızarıyor, bir sararıyormuş. Sonra "Bana her ikisi de üstün olan kimseleri soruyorsun. Onların her birinin kendilerine has üstünlükleri vardır. Bunları bırak da konumuza dönelim" diyebilmiş.

Halife bu sözleri duyar duymaz hemen ayağa fırlamış ve "Ey Teveddüd! Kâbe'nin rabbine yemin olsun ki çok güzel söyledin!" demiş. O esnada İbrahim Nazzam "Uçları ince, tadı güzel, ucu olmayan mızrağa benzer. İnsanların hepsi ondan faydalanır. Ramazanda ikindiden sonra yenir. Nedir bu?" diye sormuş. Cariye "Şeker kamışı" diye cevap vermiş.

Sonra Nazzam "Baldan daha tatlı olan nedir? Kılıçtan daha keskin olan şey nedir? Zehirden daha hızlı olan şey nedir? Sevinci üç gün süren şey nedir? En güzel gün hangisidir? En sevinçli toplantı nedir? Yanlış yolda olanların bile inkâr edemediği hakikat hangisidir? Kabir zindanı nedir? Kalp mutluluğu nedir? Nefis tuzağı nasıldır? Yaşarken ölmek ne demektir? Tedavisi olmayan hastalık hangisidir? Hiç gitmeyen utanç nedir? İnsanların yaşadığı yerlerde değil de harabelerde barınan, insanoğluna kızan ve yedi hayvanın özellikleriyle yaratılan hayvan hangisidir?" diyerek sorularını sıralamış.

Cariye bunun üzerine şöyle demiş: "Şimdi bu sorduğun soruların cevabını iyi dinle. Sonra cübbeni de çıkar ki cevaplarını izah edeyim." Halife "Sen izah et. O cübbesini çıkarır" deyince cariye şöyle diyerek cevaplamaya başlamış: "Baldan daha tatlı olan şey ana ve babasına iyi davranan çocukların sevgisidir. Kılıçtan daha keskin olan dildir. Zehirden daha hızlı olan, nazarı tutanın gözüdür. Sevinci üç gün süren şey kadınların tüy dökmek için kullandıkları şeydir. En güzel gün ticarette kâr ile geçen gündür. En güzel toplanma düğün için toplanmadır. Yanlış yolda olanların bile inkâr edemeyeceği hakikat, ölümdür. Kabir zindanı kötü evlattır. Kalbe mutluluk veren şey eşine itaatkâr olan kadındır. Nefsin tuzağı isyankâr köledir. Yaşarken ölmek fakirliktir. Tedavisi olmayan hastalık, kötü huydur. Hiç gitmeyen utanç, kötü kız evladıdır. İnsanların yaşadığı yerlerde değil de harabelerde barınan, insanlara kızan ve yedi hayvanın özellikleriyle yaratılan hayvan çekirgedir; başı at başı gibi, boynu öküz boynu gibi, kanatları kartal kanadı gibi, ayakları deva ayağı gibi, kuyruğu yılan kuyruğu gibi, boynuzu ceylan boynuzu gibidir."

Halife Harun Reşid, cariyenin ustalık ve maharetine hayran kalmış ve Nazzam'a "Çıkar cübbeni!" demiş. Nazzam da kalkıp "Şu cariyenin ben dahil buraya

gelen bütün âlimlerden daha bilgin olduğuna şahidim" dedi ve cübbesini çıkarmış. Cariyeye dönüp "Al! Allah onu sana hayırlı kılmasın!" demiş. Bunun üzerine halife Nazzam'a bir cübbe getirilmesini emretmiş.

Sonra halife cariyeye dönüp "Ey Teveddüd, söz verdiklerinden sadece satranç kaldı" demiş ve satranç, tavla ve zar ustalarının çağrılmasını emretmiş. Gelmişler. Satranç ustası cariyenin karşısına geçmiş. Oturup oyuna başlamış. Sırasıyla oynamış, hamleler yapmışlar. Cariye, satranç ustasının bütün hamlelerini bozup ustayı mat etmiş. Bunun üzerine satranç ustası "Sen bildiğini zannet diye bilerek yenildim. Hadi diz şu taşları. Ben sana gösteririm" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

458. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Cariye ikinci oyun için taşları dizince satranç ustası kendi kendine "Gözünü iyi aç. Yoksa seni yenecek" demiş ve bütün hamlelerini hesaplayarak oynamış. Oyun böyle devam ederken cariye birden "Şah mat!" demiş. Bunu gören satranç ustası cariyenin mahareti ve zekâsı karşısında dehşete düşmüş. Cariye ise bir kahkaha kopartıp "İddiaya girelim. Üçüncü oyunda vezirimi, sağ taraftaki kalemi ve sol taraftaki atımı oyundan çıkartayım. Eğer sen beni yenersen cübbemi çıkartıp sana vereceğim. Ben seni yenersem sen cübbeni çıkartıp bana verirsin" demiş. Satranç ustası "Tamam" demiş.

Taşlar dizilmiş. Vezir, sağ kale ve sol at oyundan çekilmiş. Cariye "Oyna bakalım satranç ustası" demiş. Satranç ustası oyuna başlamış ve kendi kendine "Şimdi de yenemezsem vay halime" diye düşünmüş. Rakibini iyice kuşatmış. Birkaç hamle daha yapmış ki cariye taşının birini vezir yapmış ve iyice yaklaşmış. Piyonları yaklaştırmış. Oyalayıp teker teker taşlarını yemesini sağlamış. Sonra "Herkes doyana kadar yer. Ey Âdemoğlu, seni hırsından başkası öldürmez. Seni tuzağa düşürmek için bu taşları yedirdiğimin farkında değil misin? İyi bak. Şah mat!" deyivermiş. Sonra "Şimdi cübbeni çıkar!" demiş. Bunun üzerine satranç ustası "Allah rızası için donumu bari bırak" demiş ve Teveddüd Bağdat'ta olduğu sürece hiç kimsenin onunla münazara edemeyeceğine yemin edip cübbesini çıkarmış, cariyeye teslim edip halifenin huzurundan ayrılmış.

Zar oyuncusu çağrılmış. Cariye ona "Seni bugün yenecek olursam bana ne vereceksin?" diye sormuş. Zar ustası "Altın işlemeli İstanbul ipeğinden on elbise, on kadife elbise ve bin dinar vereceğim. Eğer ben seni yenecek olursam senden hiçbir şey istemiyorum. Sadece bir kâğıt üstüne benim seni yendiğimi yazmanı istiyorum" demiş. Cariye "Hadi oradan! Öyle bir şey olacağını hiç sanmıyorum" demiş ve gerçekten de adam oyun başlar başlamaz yenilmiş. Kalkıp Frenkçe bir şeyler mırıldanmaya başlamış. "Ey müminlerin emiri! Bu cariyenin hiçbir yerde eşi benzeri yok" diyormuş.

Halife daha sonra musiki aletlerinin getirilmesini emretmiş. Getirmişler. Halife cariyeye dönüp "Bu aletleri çalmayı biliyor musun?" diye sormuş. Cariye "Evet" deyince halife iyice akort edilmiş, güzelce cilalanıp parlatılmış, sahibi ayrılık acısından tükenmiş bir ud getirilmesini emretmiş. Bazıları bu udu şöyle anlatır:

Allah bir toprağa su vermiş
Ve bu toprak bir odun bitirmiş
O odundan dallar yetişmiş
Ölçüsü ne güzel olmuş
Odun daha yeşilken kuşlar onun üzerinde şakımış
Odun kuruyunca kızlar onunla şarkılar söylemiş
En güzel dal uda dönmüş
Meclislerde inleyen ud hep toprağını özlemiş
Acı içinde inlermiş gibi şarkılar söylemiş

Cariye udu kucağına koymuş ve bebeğini emziren anne gibi udun üstüne eğilmiş. On iki şarkı söylemiş. Meclis musikiyle coşmuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

459. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Türlü türlü nağmelerle şarkılar söylendikten sonra halife "Helal olsun. Allah ilmine bağışlasın seni" demiş. Cariye halifenin huzurunda kalkıp toprağı öpmüş.

Daha sonra halife mal mülk ne varsa getirilmesini ve cariyenin efendisine yüz bin dinar verilmesini emretmiş. Cariyeye dönüp "Dile benden ne dilersen" demiş. Cariye "Beni satan efendime geri vermenizi dilerim" diye yanıt vermiş. Halife "Tamam" deyip cariyeyi, eline beş bin dinar verip efendisine geri vermiş. Efendisini de uzunca bir süre kendisine dost olarak kabul etmiş ve ona her ay bin dinar vermiş.

Efendisi cariyesi Teveddüd ile huzur ve mutluluk dolu bir hayat geçirmiş.

Ey bahtı güzel sultanım! Şu cariyenin bülbül gibi şakıya şakıya konuşmasına, ilminin bolluğuna, anlayış, kavrayış ve zekâsına, bütün ilimlerdeki üstünlüğüne şaşmamak elde değil. Efendisine bunca malı veren halife Harun Reşid'in cömertliğine ve "Dile benden ne dilersen!" deyişine bak. Cariye efendisine geri dönmek isteyince halife onu efendisine geri verdi. Cariyeye beş bin dinar verdi. Efendisini de kendisine dost edindi. Abbasi halifelerinden sonra artık böyle cömertlik nerede bulunur? Allah hepsine rahmet etsin.

Ölüm Meleği:

Hikâye şöyledir:

Bir gün eski hükümdarlardan biri halkının ve devlet adamlarının arasında dolaşıp onlara insanları hayretler içerisinde bırakan ziynetlerini göstermek istemiş. Dostlarına, vezirlerine, devlet büyüklerine kendisiyle beraber çıkmak üzere hazırlanmalarını emretmiş. Hükümdar, elbiselerinden sorumlu hizmetçisine, ziynet itibariyle bir hükümdara yakışan en gösterişli elbiselerini getirmesini emretmiş. Diğer hizmetçilerinden de en güzel atlarının, en eski şaraplarının hazırlanmasını istemiş. Emredilenler yerine getirilmiş. Hükümdar getirilen elbiseler arasından en çok beğendiğini, atlar arasından en çok hoşuna gideni seçmiş. Elbiselerini giyinip kuşandıktan sonra atına binip yola çıkmış.

Atın gerdanı mücevherler, türlü türlü inciler ve yakutlarla bezenmiş. Askerlerinin arasında, atının üstünde kibir ve gurur içinde böbürlenerek ilerliyordu. Çünkü şeytan hükümdara gelip elini burun deliğine koymuş, burnuna kibir ve kendini beğenme duygularını üflemiş. O da kibirlenerek kendi kendine "Var mı dünyada benim gibisi?" demiş, kibir ve gururla dolaşmaya başlamış. Etrafa ihtişam saçıyormuş. Kibir ve

kendini beğenmişliğinden, övünç ve gururundan etraftaki hiç kimseye dönüp bakmıyormuş.

Birden önüne eski püskü elbiseler giymiş bir adam çıkmış ve selam vermiş. Ancak hükümdar selamına karşılık vermemiş. Bunun üzerine adam hükümdarın atının yularından tutmuş. Hükümdar "Çek elini! Sen kimin atının yularından tuttuğunun farkında mısın?" diye çıkışmış. Adam "Benim senden bir dileğim var" deyince hükümdar "Az sabret de ineyim. Sonra söylersin derdini" demiş. Ancak adam "Bu bir sırdır. Onu ancak senin kulağına söylerim" demiş. Bunun üzerine hükümdar kulağını ona doğru yaklaştırmış. Adam "Ben ölüm meleğiyim. Canını almaya geldim" demiş. Hükümdar bunu duyunca "Evime dönene kadar mühlet ver ki ailem, çoluk çocuğum, komşularım ve hanımımla vedalaşayım" demiş. Ölüm meleği "Asla olmaz! Onları artık bir daha göremezsin. Çünkü ecelin geldi, ömrün bitti" deyip canını almış. Hükümdar atının üstündeyken ölüp yere yığılıvermiş. Ölüm meleği de oradan ayrılmış.

Daha sonra Allah'ın kendisinden razı olduğu iyi bir insanın yanına varıp selam vermiş. Adam selamını almış. Ölüm meleği "Ey iyi yürekli adam, senden bir ricam var. Ancak bu bir sırdır" demiş. O iyi yürekli adam "Ne diyeceksen kulağıma söyle o zaman" demiş. Ölüm meleği "Ben ölüm meleğiyim" deyince adam "Hoş geldin. Allah'a çok şükür ki geldin. Gelişini dört gözle bekliyordum. Seni çok özleyen bu adamı çok beklettin" demiş. Ölüm meleği "Eğer bir işin varsa bitir" demiş. Adam "Şimdi benim Allah ile buluşmaktan daha önemli bir işim olamaz" deyince ölüm meleği "Canını nasıl almamı istersin? Çünkü bana emredildiğine göre sen nasıl istersen canını öyle alacağım" demiş. Adam "Bana biraz mühlet ver de abdest alıp namaz kılayım. Canımı secdeye vardığımda al" demiş. Ölüm meleği "Rabbim bana senin canını ancak senin istediğin şe-

kilde almamı emretti. Sen nasıl istersen ben öyle yapacağım" demiş. Adam kalkıp abdest almış ve namaza durmuş. Adam secdeye kapandığında ölüm meleği canını almış. Allah da onu rahmet, bağışlanma, rıza ve memnuniyet makamına yükseltmiş.

Yine hikâyeye göre hükümdarlardan biri sayılamayacak kadar mal biriktirmiş. Allah'ın dünyada yarattığı şeylerden ne varsa kendi rahatı için yığmış. Sonunda biriktirdiği onca mala sadece kendisinin sahip olmasını istediğinden hükümdarlara yaraşır, hükümdarlara layık yüksek, ulu, devasa bir saray yaptırmış. Saraya sağlam iki kapı koydurmuş. Keyfine göre hizmetçiler, askerler ve kapıcılar tayin etmiş. Bir gün aşçıya en güzel yemeklerden pişirmesini emretmiş. Yanında yesinler diye ailesini, maiyetini, dostlarını ve hizmetçilerini de çağırmış. Hükümdarlık ve sultanlık tahtına oturup yastığa yaslanmış ve kendi kendine "Ey nefsim! Dünya nimetlerinin tamamını senin için topladım. Şimdi kendini bırak ve bir ömür boyu mutluluk ve huzur içinde şu nimetleri ye!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

460. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar daha sözlerini bitirmemiş ki bir adam çıkagelmiş. Üstünde eski püskü elbiseler varmış. Boynunda tıpkı yiyecek isteyen dilencilerin çantasına benzer bir çanta asılıymış. Gelip kapıyı korkunç bir gürültüyle çalmış. Öyle ki neredeyse saray sarsılacak, yatak yerinden oynayacakmış. Hizmetçiler korkup ka-

pıya atılmışlar. Kapıyı çalan adama bağırarak "Bu ne yahu! Ne edepsizlik! Azıcık sabret de hükümdar yemeğini yesin. Artanlardan sana da versin!" diye çıkışmışlar. Adam hizmetçilere "Efendinize söyleyin gelsin. Onunla konuşmam lazım; bir isteyim olacak. Çok önemli bir iş bu. Bu bir emirdir" demiş. Hizmetçiler "Git işine miskin adam! Sen kim oluyorsun da efendimize, yanına gelmesini emrediyorsun?" deyince adam "Gidin ve söyleyin!" diye talebini yinelemiş.

Gelip hükümdara durumu arz etmişler. Hükümdar "Kovdunuz mu, silahını aldınız mı, azarlayıp payladınız mı?" diye sormuş. O esnada adam kapıya ilkinden daha şiddetli bir şekilde vurmuş. Köleler hemen ellerinde sopalar ve silahlarla haddini bildirmek için adama doğru koşmuşlar. Ancak adam birden "Durun orada! Ben ölüm meleğiyim!" diye kükreyince kalplerine korku dolmuş, akılları başlarından gitmiş. Korkudan tir tir titremeye başlamış, yerlerinden kıpırdayamaz olmuşlar. Bunun üzerine hükümdar "Söyleyin ona benim yerime, bana karşılık başka bir şey alsın" demiş. Ölüm meleği hemen "Başka bir karşılık alamam. Sadece senin için geldim. Artık seninle şu toplayıp yığdığın, biriktirdiğin mallar ve nimetler arasında bir fark yok" deyince hükümdar derin derin iç çekerek ağlamaya başlamış.

Bir yandan ağlıyor, bir yandan da "Beni kandıran, beni azdıran ve rabbime kulluk etmekten alıkoyan şu mala Allah lanet etsin. Bana fayda vereceğini sanıyordum. Her şey boşa gitti. Sadece vebali kaldı. İşte bak, elleri bomboş bir halde gidiyorum. Hepsi düşmanlarıma kalıyor" diye yakınıyormuş. Hükümdar bunları söyleyince Allah mala dil verip konuşturmuş.

Mallar "Bize neden lanet okuyorsun? Asıl laneti kendine oku! Çünkü Allah bizi de seni de topraktan yarattı. Bizi ahiret için hazırlık yapman, fakirlere, miskinlere ve zayıf kimselere dağıtman, bizimle sınırlar, mescitler, köprüler inşa etmen için yarattı ki bunlar

sana ahiret yurdunda fayda sağlasın. Oysa sen bizi toplayıp yığdın, nefsinin isteklerine göre harcadın. Şükretmedin. Aksine nankörlük ettin. Bak, işte şimdi beni düşmanlarına bırakıyor, derin bir pişmanlık içinde ah vah ediyorsun. Bizim ne günahımız var da bize sövüyorsun?" demişler. Ardından ölüm meleği hükümdarın canını almış. Daha yeni tahtına oturmuşken ve yemeğinden bir lokma bile yiyemeden ölmüş. Cansız bedeni tahttan yere yuvarlanmış. Nitekim Allah Teâlâ da "...nihayet kendilerine verilenler yüzünden şımardıkları zaman onları ansızın yakaladık, birdenbire onlar bütün ümitlerini yitirdiler."[33] buyurmuştur.

Yine hikâyeye göre İsrailoğullarından zalim bir hükümdar varmış. Bir gün tahtında otururken çirkin suratlı, korkunç görünüşlü bir adamın evinin kapısından girdiğini görmüş. Adamın böyle selamsız sabahsız içeri girmesine çok kızmış. Üstüne bir de görünüşünden ürkünce öfkeyle "Sen kimsin be adam! Yanıma girmene kim izin verdi? Evime gelmeni kim söyledi!" diyerek adamın üstüne atılmış. Adam "Bu evin sahibi emretti. Hiç kimse bana engel olamaz, hükümdarların yanına girmek için izne ihtiyacım olmaz. Sultanların siyasetinden de korkmam. Hiç kimse benim elimden kaçamaz. Ben lezzetleri yok eder, birlikleri dağıtırım!" demiş.

Hükümdar bu sözleri duyunca korkudan bayılıp yüz üstü yere kapaklanmış. Ayıldığı zaman "Sen ölüm meleği misin?" diye sormuş. Ölüm meleği "Evet" deyince "Allah'a yemin olsun ki eğer bana bir gün daha mühlet verirsen günahlarımdan tövbe edeceğim, rabbimden af dileyeceğim. Hazinemdeki malları hak sahiplerine geri vereceğim. O malların hesabının vereceği meşakkate ve cezasına katlanamam" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

33 Enam, 44.

461. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar bunları söyleyince ölüm meleği "Ah ah! Bu mümkün değil. Bütün ömrün hesaplı, bütün nefeslerin sayılı, bütün vakitlerin sabit ve yazılıyken ben sana nasıl mühlet verebilirim?" diye karşılık vermiş. Hükümdar "O halde bir saat mühlet ver" deyince ölüm meleği "Bir saat de hesaptandır. Sen dalgınlık içindeyken gelip geçmiş, şaşkınlık içindeyken tükenmiştir. Artık nefeslerin sona erdi. Sadece bir tek nefesin kaldı" demiş.

Hükümdar "Kabrime taşındığım zaman yanımda kim olacak?" diye sormuş. Ölüm meleği "Yanında yaptıklarından başka hiçbir şey olmayacak" diye cevap vermiş. Hükümdar hemen "Ben hiç faydalı şeyler yapmadım ki!" diye atılmış. Ölüm meleği "O zaman hiç şüphesiz istirahat yerin cehennem, varacağın yer cebbar olan rabbinin gazabıdır" demiş ve hükümdarın canını almış. Hükümdar tahtından yere yığılıvermiş. Etrafındakiler yanına koşup vaveyla koparmışlar. Çığlıklar, ağlayıp feryat figan etmeler sarayı doldurmuş.

Eğer rabbinin hükümdara olan öfkesini bilselerdi daha fazla ağlar ve daha çok inleyip sızlarlardı.

İskender Zülkarneyn ile
Mazlumların Kavminin Hikâyesi:

Hikâyeye göre İskender Zülkarneyn dünya malına dair hiçbir şeyleri olmayan mazlum bir kavmin haberini almış. Bu kavim ölülerinin kabirlerini kapı önlerine kazar, onlara gözleri gibi bakar, üstlerine toz kondurmazlarmış. Sabah akşam temizler, sürekli ziyaret edip orada Allah'a ibadet ederlermiş.

Zavallıların ottan, yerden biten bitkilerden başka yiyecekleri yokmuş.

Bir gün İskender hükümdarlarını çağırmak üzere o kavme bir adam göndermiş. Ancak hükümdarları "Benim ona ihtiyacım yok!" diyerek çağrısına karşılık vermemiş. Bunun üzerine İskender kendisi gitmiş ve "Nasılsınız? Bu haliniz nedir? Altınınız yok, gümüşünüz yok! Dünya nimetlerinden hiçbir şeyiniz yok! Bunun sebebi nedir?" diye sormuş. Hükümdar "Dünya nimetleri kimseyi doyurmuyor" diye cevap vermiş. İskender "Kabirlerinizi neden kapı önlerinize kazıyorsunuz peki?" diye sormuş. Hükümdar "Gözümüzün önünde olsun da hep bakalım, ölümü hatırlayalım, ahireti unutmayalım, dünya sevgisi kalplerimizden çıksın ki rabbimize ibadetten bizleri alıkoymasın diye kabirleri kapı önlerine kazdık" diye karşılık vermiş.

İskender "Peki, neden ot yiyorsunuz?" deyince hükümdar "Çünkü bizler karınlarımızın hayvanlara kabir olmasını istemiyoruz. Üstelik yenilen şeylerin tadı boğazdan aşağıya geçmez ki" demiş ve elini uzatıp bir kafatası çıkarmış. İskender'in önüne koyup "Ey İskender! Bu kimdi biliyor musun?" diye sormuş. İskender "Hayır" deyince hükümdar "Bu, halkına zulmeden, mazlumları inleten, bütün zamanını dünya malı biriktirmekle geçiren hükümdarlardan biriydi. Allah onun canını aldı ve cehenneme yolladı. İşte bu onun kafatası" demiş. Sonra elini uzatıp bir kafatası daha çıkarmış ve İskender'in önüne koyup "Bu kimdi biliyor musun?" diye sormuş. İskender "Hayır" deyince "Bu da hükümdarlardan biriydi. Halkına karşı adildi. Yönetimi altındaki insanlara karşı merhametliydi. Allah onun da canın aldı. Ancak bunu cennete koydu ve derecesini yükseltti" demiş.

Sonra elini İskender'in kafasına koymuş ve "Acaba sen bu ikisinden hangisisin?" diye sormuş. Bunu duyan İskender hıçkıra hıçkıra ağlamış ve hükümdara sarılıp "Eğer benimle beraber olmak, dost olmak istersen sana vezirliğimi bırakır, mülkümü seninle

paylaşırım" demiş. Ancak hükümdar "Aman aman! İstemem!" diye karşılık vermiş. İskender "Neden?" diye sorunca da "Çünkü bütün insanlar senin verdiğin mal, mülk yüzünden sana düşman kesilmiş. Oysa aza kanaat ettiğim, olanla yetindiğim için insanların hepsi benim dostumdur. Çünkü benim ne malım ne mülküm var. Dünyadan bir arzum, isteğim ve hedefim de yok. Bende olan sadece kanaattir" diye karşılık vermiş. İskender bu sözlerden sonra onu yine bağrına basmış ve gözlerinden öpmüş. Sonra oradan ayrılmış.

Hükümdar Nuşirevan'ın Adaletinin Hikâyesi:
Anlatıldığına göre adaletli hükümdar Nuşirevan bir gün hastaymış gibi yaparak güvenip dayandığı adamlarını toplamış ve tedavi için ülkesinin her tarafını, memleketinin dört bir yanını dolaşmalarını ve virane bir köyden eski bir kerpiç bulup getirmelerini emretmiş. Dostlarına da bunu doktorların tavsiye ettiğini söylemiş. Adamları ülkesinin dört bir tarafını gezip dolaşmış, sonunda dönüp gelmişler ve "Memleketin dört bir yanını gezdik, ancak ne virane bir yer, ne de eski bir kerpiç bulabildik" demişler.

Nuşirevan buna çok sevinip Allah'a şükretmiş ve "Ben bunu ülkemde olan bitenleri öğrenmek için yapmıştım. Virane, harap olmuş yerler varsa imar edeyim diye sizleri denedim. Memleketimin her yanı böyle imar edildiğine göre artık memleket işleri bitmiş, işler yoluna girmiş, medeniyet en üst düzeye ulaşmış sayılır" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

462. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ey bahtı güzel hükümdar! Eski hükümdarların ülkelerini böyle imar etmeye çalışmalarının tek sebebi şuydu: Onlar memleket mamur olursa halkın hükümdarlara olan rağbetinin daha fazla olacağını çok iyi biliyorlardı. Onlar bilginlerin ve hikmet ehli kimselerin söylediklerinin hiç şüphesiz doğru olduğunu biliyorlardı. Zira bilginler ve hikmet ehli kimseler şöyle diyorlardı: Din mülk ile mülk ordu ile ordu mal ile mal ülkelerin imarı ile ülkelerin imarıysa insanlar arasında adaletle mümkündür. Onlar zulüm ve haksızlık üzere olanları kabul etmiyor, maiyetlerinin haddi aşmalarına rıza göstermiyorlardı. Çünkü onlar biliyorlardı ki zulme uğrayan halk durmaz, zalimlerin kuşattığı ülkeler ve memleketler harap olur; halkı bölünüp parçalanır ve başka memleketlere kaçarlar. Böylece hükümdarlık daralmaya başlar. Beldelere giriş çıkışlar azalır. Hazine ambarları mal mülk yüzü görmez olur, boşalır. Halkın huzuru kaçar. Çünkü halk zalimi sevmez ve sürekli onun için beddua eder. Böylece hükümdarlık, yıkılışa doğru sürüklenir.

İsrailoğullarından İyi Yürekli Kadının Hikâyesi:
İsrailoğulları içinde bir kadı varmış. Kadı efendinin eşsiz güzellikte, iffetli, namuslu, sabır ve tahammül abidesi bir karısı varmış. Bu kadı bir gün Beytülmakdis'i ziyaret etmek istemiş ve kadılık görevini devam ettirmesi için yerine kardeşini bırakmış. Karısını da kardeşine emanet etmiş. Adam yengesinin güzelliğini daha önce duyduğu için bu görevi ve emaneti üstlenmeyi hemen kabul etmiş. Gönlü ona kadına kaymış ve ondan murat almak istemiş. Ancak o, yengesinin üstü-

ne ne kadar vardıysa da yengesi iffetini hep korumuş, kendisinden sürekli uzak durmuş. Adam yengesinden ümidini kesince olan bitenleri kocasına haber vermesinden korkup zina ettiğine dair şahitlik edecek yalancı şahitler bulmuş.

Konu zamanın hükümdarına ulaşınca hükümdar kadı efendinin karısının recmedilmesini emretmiş. Bir çukur kazmış, kadını çukura koymuşlar. Kadın recmedilip bütün vücudu taşlar altında kalınca "Bu çukur onun kabri olsun!" denilmiş. Gece olduğunda kadın acısından, sızısından inlemeye başlamış. O esnada köye doğru gitmekten olan bir adam kadının yanından geçiyormuş. İnleme sesini duyunca çukura doğru gidip kadını oradan çıkarmış. Alıp evine, karısının yanına götürmüş. Karısına kadını tedavi etmesini söylemiş. Karısı da denileni yapıp kadınla ilgilenmiş. Sonunda kadın iyileşmiş. Bu adamla kadının bir çocukları varmış. Bu çocuğu bu kadına verip ona dadılık yapmasını istemişler. Kadın geceyi bir başka evde bu çocukla beraber geçiriyormuş.

Hilekâr düzenbazlardan birisi bu kadını görmüş ve ona sahip olmak istemiş. Ancak ne kadar uğraştıysa da kadın hep ondan kendini korumuş. Bunun üzerine hilekâr adam kadını öldürmeye karar vermiş.

Bir gece kadın evde uyurken adam içeri girmiş ve elindeki bıçağı kadına doğru savurmuş. Ancak bıçak çocuğa isabet etmiş ve oracıkta öldürmüş. Adam çocuğu öldürdüğünü fark edince çok korkmuş ve hemen kaçmış. Böylece Allah kadını onun şerrinden korumuş. Sabah olduğunda yanındaki çocuğun ölmüş olduğunu fark etmiş.

Sonra çocuğun annesi gelip de çocuğunu o halde görünce "Çocuğumu sen öldürdün!" deyip kadını öldüresiye dövmeye başlamış. Hatta öldürmek bile istemiş. O esnada kocası yetişip kadını kurtarmış ve "Vallahi bunu bu kadının yapmış olduğunu hiç zan-

netmiyorum!" demiş. Kadın çocuğun annesinin elinden kurtulunca evden kaçarcasına uzaklaşmış. Ancak nereye gideceğini bilmiyormuş. Yanında biraz parası varmış. Bir köye uğramış. İnsanların bir yerde toplandıklarını fark etmiş. Kalabalığın arasına girince çarmıha gerilmiş bir adam görmüş. Adam ölmek üzereymiş. "Ey insanlar! Bu adamın suçu nedir?" diye sormuş. Orada bulunanlar "Öyle bir günah işledi ki günahının cezasını ya ölümle öder ya da bir miktar parayı sadaka olarak verir!" demişler. Bunu duyan kadın "Alın şu paraları ve onu serbest bırakın!" diyerek yanındaki paraları vermiş. Böylece çarmıha gerilmiş adam, kadın sayesinde tövbe etmiş ve ölene kadar kendini Allah rızası için o kadına hizmet etmeye adamış. Sonra bir kilise inşa edip kadını oraya oturtmuş. Kadına hep destek çıkıp kol kanat germiş.

Kadın kendini ibadete vermiş. Gelen hastalar onun duası sayesinde şifa buluyormuş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

463. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Allah'ın takdiri bu ya, kocasının kardeşinin yüzüne bir hastalık musallat olmuş, kendisini öldüresiye döven kadın cilt hastalığına yakalanmış, hilekâr düzenbaz adam ise elden ayaktan kesen bir ağrıya tutulmuş.

Bu arada kadı efendi de hacdan döndüğünde kardeşine karısının nerede olduğunu sormuş ve kardeşi onun öldüğünü söylemiş. Kadı buna çok üzülmüş.

Günler geçtikçe insanlar kadını duyup dünyanın dört bir yanından kiliseye doğru akın etmeye başlamışlar. Kadı efendi de kardeşine "Sen de şu iyi yürekli kadına gitsen ya! Belki de Allah senin şifanı onun eliyle verir" demiş. Bunun üzerine kardeşi "Beni ona götür" demiş.

Cilt hastalığına yakalanan kadının kocası da aynı şekilde iyi yürekli kadının şanını duyunca karısını ona götürmüş.

Kadının şanını duyan hilekâr adamın ailesi de adamı kadına götürmüş. Hepsi kilisenin kapısının önünde toplandı. Kadın kilisesinin önünde toplanan herkesi görüyormuş. Ancak kimse onu görmüyormuş.

Bir süre kilisenin hizmetçisini beklemişler. Hizmetçi gelince içeri girmek için izin istemişler. Kadın yüzünü peçeyle örtüp kapının yanında durmuş. Kocasına, kocasının kardeşine, hilekâr adama ve kendisini döven kadına bakıyormuş. Kendisini tanımadıklarından emin olunca onlara şöyle seslenmiş: "Ey insanlar! Günahlarınızı itiraf etmedikçe sıkıntılarınızdan kurtulup rahata eremezsiniz. Çünkü kul, günahını itiraf ederse Allah onun tövbesini kabul eder ve dilediğini verir"

Bunu duyan kadı efendi, kardeşine "Allah'a tövbe et. İsyanda ısrar etme. Çünkü senin kurtulman için en güzel yol budur" demiş. Lisanı hal ile şöyle diyormuş aslında:

Bugün zalim ile mazlum yan yana geldi
Allah gizlenen sırları bir bir ortaya çıkardı
Allah'ın günahkârları rezil ettiği,
Kendisine itaatten ayrılmayanları yükselttiği makamdır bu
Günahkâr olanlar öfkelenseler de
Allah hakikati ortaya çıkaracaktır
Allah'ı terk edip öfkelendirenler sanki Allah'ın cezasını bilmiyorlar

Ey izzet peşinde koşan kimse!
İzzet Allah korkusundadır
Onun için Allah'a karşı gelmekten sakın

O zaman kadı efendinin kardeşi "Şimdi gerçeği söylüyorum. Senin karına şunları şunları yaptım. İşte benim günahım bu!" diyerek suçunu itiraf etmiş. Cilt hastalığına yakalanan kadın da "Benim yanımda bir kadın vardı. Ona bilmediğim bir şeyi nispet ettim ve bilerek onu dövdüm. Benim günahım da bu" demiş. Ağrısından dolayı elden ayaktan düşen adam da "Ben de bir kadının yanına vardım. Ondan murat almak istedim. Ancak o benden uzak durdu. Ben de yanlışlıkla onun yanında duran bir çocuğu öldürdüm. Benim günahım da bu" demiş. Bunun üzerine kadın "Allah'ım! Günahın rezilliğini gösterdiğin gibi itaatin izzetini de göster. Sen her şeye kadirsin" diye dua etmiş.

Allah her birine şifa vermiş. Bu esnada kadı efendi dikkatle iyi yürekli kadını süzüyor ve bir yandan da düşünüyormuş. Kadın neden baktığını sormuş. Kadı "Benim bir karım vardı. Eğer o ölmeseydi sen osun derdim" deyince kadın kendisini tanıtmış.

Birbirlerine yeniden kavuşturduğu için Allah'a şükretmişler. Kadı efendinin kardeşi, hileci adam ve kadın hep birlikte iyi yürekli kadından af dilemişler. İyi yürekli kadın hepsini bağışlamış. Onlar da ölene kadar orada ibadetten ve iyi yürekli kadına hizmetten ayrılmamışlar.

Kâbe'deki İyi Yürekli Kadın İle Soylu Adamın Hikâyesi:

Soylu efendilerden biri şöyle anlatır: Karanlık bir gecede Kâbe'yi tavaf ediyordum. Birden hüzünlü bir kalple yakaran özlem dolu bir ses duydum. Şöyle diyordu: "Ey kerim olan Allah'ım! Senin lütfun hiç bitmez. Kalbim sana verdiğim sözde duruyor." İçim o sesi dinleme

arzusuyla dolup taştı. Ona doğru yöneldim. Bir de ne göreyim! Sesin sahibi kadınmış. "Esselamü aleyküm ey Allah'ın sevgili kulu" dedim. "Ve aleyküm selam" diyerek selamıma karşılık verdi. "Allah aşkına, kalbinin durduğu söz neymiş söyler misin?" dedim. Kadın "Eğer Allah'a yemin etmeseydim sana sırlarımı söylerdim. Bak şu önüme!" deyince önüne baktım. Önünde derin uykulara dalmış bir çocuk vardı. "Bu çocuğa hamileyken Kâbe'yi haccetmek için yola düştüm. Bir gemiye bindim. Dalgalar kuşattı. Rüzgâr bir o yandan bir bu yandan vurarak gemimizi batırdı. Gemiden arta kalan bir tahta parçası üstüne çıkarak kendimi kurtardım. O tahta üstündeyken işte şu çocuğu doğurdum."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

464. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

...Çocuğu kucağıma aldım. Dalgalar bir o yandan bir bu yandan vuruyordu. Birden gemideki denizcilerden birisi göründü. Yanıma gelip oturdu ve "Vallahi gemideyken seni çok arzulamıştım. İşte şimdi seninle beraberim. Artık benim olacaksın. Yoksa seni denize atarım" dedi.

Ben "Yazıklar olsun sana! Şu gördüklerinden, yaşadıklarından ibret almadın mı?" deyince "Ben bunun gibisini çok gördüm. Hepsinden de kurtuldum. Onlar beni ilgilendirmez" dedi.

"Behey adam! Biz bir felaket içindeyiz. Kurtulmak istiyoruz. Ancak kurtuluş isyan ve günahla değil, itaatle olur" dediysem de ısrara devam etti. Korktum. Bir hile

yapayım diye "Şu çocuk uyuyana kadar bekle" dedim. Der demez çocuğu elimden alıp denize attı. Adamın aymazlığını, çocuğa yaptığını görünce kalbim yerinden çıkacak gibi oldu. Korkum iyice arttı. Başımı göğe kaldırıp "Kişi ile kalbi arasına giren Allah'ım! Benimle şu aslanın arasına gir. Senin gücün her şeye yeter!" diye yalvardım. Vallahi, daha sözümü bile bitirmeden denizden bir hayvan çıktı. Adamı tahta parçasının üzerinden yakalayıp alıverdi. Tek başıma kaldım. Daha fazla korkmaya başladım. Çocuğuma üzülüyor ve öyle diyordum:

Gözümün nuru, sevgilim, yavrumu bulduğum yerde kaybettim
Bitkin düştüm bedenimin boğulduğunu görüyorum
Artık ciğerimi delen yalnızlığın peşinden gidiyorum
Ey güvenip dayandığım yegâne varlık!
Bu dertten tek kurtuluşum sensin
Sen ey rabbim, yavrumun ayrılığından başıma gelenleri görüyorsun
Bana acı ve bizi kavuştur
Sana olan umudum hiç tükenmez

Gün boyu böyle kaldım. Sonra geceyi de öyle geçirdim. Sabah olduğunda uzaktan bir geminin yelkenlerini gördüm. Dalgalar çarpa çarpa, rüzgâr sürükleye sürükleye uzaktan yelkenlerini gördüğüm geminin yanına kadar yaklaştım. Gemidekiler beni alıp gemiye bindirdiler. Sağa sola bakındım. Bir de ne göreyim! Çocuğum onların aralarında duruyor. Hemen yavrumun üstüne atıldım ve "Ey insanlar" dedim. "Bu benim çocuğum. Onu nereden buldunuz?" "Gemide yolculuk yapıyorduk. Gemi birden durdu. Bir de ne görelim! Koca bir şehri andıran devasa bir hayvan ve sırtında parmaklarını emen şu çocuk. Hemen çocuğu gemiye aldık" dediler. Onların bu söylediklerini dinleyince başıma gelenleri anlattım. Yavrumu geri verdiğinden dolayı rabbime şükrettim.

Kadın sözlerini bitirince elimi cüzdanıma attım ve bir miktar sadaka vermek istedim. "Soylu efendim! Git yanımdan! Hem rabbimin lütuf ve cömertliklerini anlatacağım hem de başkasının elinden sadaka alacağım. Olacak şey değil" dedi. Hiçbir şey kabul ettiremedim. Onu orada bırakıp ayrıldım. Sonra dilimden şu beyitler döküldü:

Senin akıl ve zekâca üstün kimselerin bile fark edemediği
Nice gizli lütufların vardır
Zorlukların peşinden gelen nice kolaylıklar vardır
Mahzun kalplerin sıkıntılarını sen giderirsin
Sabah çekilen sıkıntının ardından akşam sevinç ve mutluluk gönderirsin
Bir gün olur da iyice sıkışacak olursan
Hiçbir şeye muhtaç olmayan ve bir olan Allah'a güven
O zaman peygamberin şefaatini elde edersin
Peygamberin şefaatine nail olan her kul en güzel zafere ulaşır

Bu bahsettiğim kadın, ölene kadar Kâbe'nin yanından hiç ayrılmadı ve rabbine ibadet etti.

Malik bin Dinar ve İyi Yürekli Siyahi Kölenin Hikâyesi:

Allah kendisine rahmet eylesin, Malik bin Dinar şöyle anlatır:

Basra'ya günlerdir bir damla bile yağmur yağmaz olmuştu. Defalarca yağmur duasına çıktık. Ancak duamızın kabul edildiğine dair bir alamet göremedik. Ben, Ata es-Sülemî, Sabit el-Bennânî, Muhammed bin Vasi', Eyyûb es-Sahtiyânî, Habib el-Fârisî, Hassan bin Ebî Sünen, Atebetül Gulam ve Salih el-Müznî çıkıp yağmur duası için namaz kılacağımız yere vardık. Çocuklar okullardan çıkıyorlardı. Dua ettik. Ancak yine kabul olmadı. Gün öğle vaktine gelince insanlar dağıldılar.

Ben ve Sâbit el-Bennânî namaz kıldığımız yerde kaldık. Gece karardığında güzel yüzlü, ince topuklu, geniş karınlı siyahi bir kölenin yaklaşmakta olduğunu gördük. Üstünde yünden bir örtü vardı. Üstündekilerin hepsini toplasan iki dirhem etmezdi. Bir su getirdi. Abdest alıp mihraba geçti. İki rekât namaz kıldı. Kıyamı da rükûsu da secdesi de aynı uzunluktaydı. Namazdan sonra bakışlarını göğe çevirdi ve şöyle niyaz etti: "Rabbim, efendim, mevlâm! Senin mülkünden hiçbir şeyi eksiltmeyecek şeyleri vermeyerek daha bu kullarını ne zamana kadar geri çevireceksin? Yoksa mülkünün hazineleri tükendi mi? Senin bana olan sevginin hatırına yağmurunu bir saat gönderip sulayıversen ne olur!" Sözü biter bitmez gökyüzünü bulutlar kapladı. Bulutlar bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmur getirdi. Namaz kıldığımız yerden zor çıkabildik. Su içinde kalmıştık.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

465. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Siyahi köleye şaşıp kalmıştık. Koşup vardım yanına ve "Yazıklar olsun sana! Şu söylediklerinden utanmıyor musun?" dedim. Bana doğru döndü ve "Ne dedin?" diye sordu. "Senin bana olan sevginle filan dedin. Onun seni sevdiğini nereden biliyorsun?" deyince "Git yanımdan ey kendi nefsiyle meşgul olan adam! Beni tevhit ile desteklediğinde ve bana marifetini ihsan ettiğinde ben neredeydim? Bunu ancak bana olan

sevgisinden dolayı yaptı. O'nun bana olan sevgisi benim O'na olan sevgim kadardır" diye karşılık verdi. Adam böyle deyince ben "Allah iyiliğini versin! Konuş da dinleyelim" dedim. "Ben bir köleyim ve küçük sahibime itaat etmek boynumun borcu" dedi.

Uzaktan nereye doğru gittiğini takip ettik. Gidip köle tüccarının evine girdi. Vakit gece yarısı olmuştu. Ayrıldık. Sabah olduğunda köle tüccarına vardık ve "Bize hizmet etmesi için satabileceğin bir kölen var mı?" dedik. "Evet, bende yüze yakın köle var. Hepsi de satılık" deyip köleleri göstermeye başladı. Yetmiş kadar köle gösterdi. Ancak dünkü siyahi köleyi göremedim. Sonra "Bunlardan başka kölem yok" dedi. Çıkmak istediğimizde evin arkasındaki harabe bir odaya girdik. Bir de ne görelim! Siyahi köle orada duruyor. Hemen "Kâbe'nin rabbine yemin olsun ki bu o!" dedim.

Köle satıcısına koştum ve "Bana şu köleyi sat!" dedim. Bana "Ey Ebû Yahya! Bu, uğursuz ve hayırsız bir köledir. Geceleri ağlamaktan, gündüzleri matem tutmaktan başka yaptığı bir şey yok" deyince ben "İşte bunun için onu istiyorum" dedim. Köle satıcısı siyahi köleyi çağırdı. Siyahi köle uyuklayıp duruyordu. Köle satıcısı "Beni onun bütün kusurlarından seni haberdar etti. Artık sen onu kaça istersen al" dedi. Ben de yirmi dinara satın aldım ve "Adın nedir?" diye sordum. "Meymûn" diye cevap verdi. Elinden tutup eve doğru yürümeye başladık.

Köle bana dönüp "Ey benim küçük efendim! Beni neden satın aldın? Vallahi ben yaratılmışlara hizmet için münasip biri değilim" dedi. Ben "Aksine, ben sana hizmet edeyim diye seni satın aldım. Başımın üstünde yerin var" deyince "Neden?" diye sordu. "Dün gece namaz kıldığımız mescitteki sen değil miydin?" dedim. "Beni tanıdın mı?" diye sorunca "Dün gece ben senin sözlerine itiraz etmiştim" dedim. Bunun üzerine mescide doğru yürümeye başladı. Girip iki rekât namaz

kıldıktan sonra şöyle dedi: "İlahım, efendim, mevlâm! İnsanların aramızdaki sırrı öğrenmelerini sağladın ve beni âlemlerin arasında rezil ettin. Seninle benim aramızda senden başkası dururken ben artık nasıl yaşarım? Ne olur, artık canımı al!" Bunları söyledikten sonra secdeye kapandı.

Bir süre başını secdeden kaldırmadı. Hareket ettirmeye çalıştım. Ancak ölmüştü. Ellerini ve ayaklarını uzattım. Gülüyordu. Tenindeki beyazlık siyahlıktan fazlaydı. Yüzü tıpkı hilal gibi parlıyordu. Biz bu durumun şaşkınlığı içindeyken bir genç çıkageldi. Selam verdikten sonra "Allah, kardeşimiz Meymûn'un hatırına sizin ve bizim sevabımızı artırsın. İşte kefeni. Onu bununla kefenleyin" deyip bana iki elbise uzattı. Onun gibisini asla görmemiştim. Verdiği elbiselere kefenledik. Onun kabri şimdi yağmur duası için toplanılan yerlerdendir. İnsanlar Allah'tan bir şey isteyecekleri zaman onun kabrine giderler.

İsrailoğulları İçindeki İyi Yürekli Adamın Hikâyesi: Hikâyeye göre İsrailoğulları arasında iyi yürekli bir adam varmış. Rabbine kulluk için çaba gösteren, dünyayı ve dünya nimetlerini terk edip ve kalbinden silip atmış olan bir adammış. Bu adamın bir de işlerinde yardımcı olan bir karısı varmış. Kadın her zaman kocasına itaat edermiş. Tabak ve yelpaze yaparak geçimlerini sağlıyorlarmış. Akşam olduğunda adam yaptıkları malzemeleri alıp sokak sokak, cadde cadde dolaşır, satmak için müşteri ararmış.

Karı koca sürekli oruç tutarlarmış. Yine bir gün böyle oruçluyken çalışmışlar. Gün sonuna doğru adam her zamanki gibi yaptıkları malzemeler alıp çıkmış. Sokak sokak dolaşıp müşteri aramaya başlamış. Bir ara dünya nimetlerine boğulmuş, refah ve makam ehli birinin kapısının önünden geçiyormuş. Adamın temiz yüzünü gören ev sahibinin hanımının kalbi ona meyletmiş. O

gün kocası da evde yokmuş. Hizmetçisini çağırıp "Şu adamı evimize getirmenin bir yolunu bulabilir misin?" demiş. Hizmetçi hemen çıkmış ve elindekilerden satın almak istediğini söyleyerek adamı yolundan çevirip eve çağırmış. "Gir içeri! Hanımefendi şu elindekilere bakıp denedikten sonra onlardan satın alacak!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

466. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Adam hizmetçinin doğru söylediğini sanarak bunda bir sakınca olmadığını düşünmüş ve içeri girmiş. Kapı ardından kapanmış. Adam kendisine gösterilen yere oturunca evin hanımı da odasından çıkıp yanına girmiş ve "Oda güzel kokularla tütsülendi. Yemekler hazırlandı. Üstelik evin sahibi de bu gece evde yok. Ben kendimi sana verdim. Beni ne hükümdarlar, devlet adamları, dünya kadar malı olan zenginler istediler de hiçbirine dönüp bakmadım" diye dil dökmeye başlamış. Ancak adam Allah'tan utandığından ve cezasından korktuğundan dolayı başını yerden kaldırıp bakmıyormuş bile. Tıpkı şairin dediği gibi:

Nice büyük günah vardır ki
Benimle onun arasına ancak utanç girmiş
Utanç, derdimin devası olmuştur
Ancak utanç gidecek olursa başka çare kalmaz

Adam bu durumdan kurtulmak isteyip de başaramayacağını anlayınca kadına "Senden bir şey istiyo-

rum" demiş. Kadın "Nedir o?" diye sorunca, "Temiz bir su ver bana. Onu alıp evinin en yüksek yerine çıkayım ve kirlerimden temizleneyim" demiş. Kadın "Ev geniş. Üstelik evin gizli odaları, görülmez duyulmaz köşeleri var. Hem hamam da hazır. Ona ne gerek var" dediyse de adam "Ben yüksekçe bir yere çıkmak istiyorum" diye diretmiş. Bunun üzerine kadın hizmetçisine dönüp "Onu evin en yüksek odasına çıkar!" demiş.

Hizmetçi denildiği gibi adamı alıp evin en yüksek odasına çıkarmış. Su dolu kovayı uzatıp aşağı inmiş. Adam kalkıp abdest almış. İki rekât namaz kılmış. Sonra kendini atmak için aşağıya doğru şöyle bir bakmış. Ancak yerin çok uzak olduğunu görünce atlayıp parçalanmaktan korkmuş. Sonra Allah'a karşı işleyeceği günahı ve cezasını düşününce kendini heba etmek, kana bulanmak daha hafif gelmiş ve Allah'a şöyle niyaz etmiş: "Ey Allah'ım! Şu başıma geleni görüyorsun. Senden gizli kalacak değil ya. Ancak senin gücün her şeye yeter."

Sonra adam kendisini evin en yüksek yerinden aşağı bırakmış. Ancak Allah hemen bir melek göndermiş. Melek, adamı kanatları arasına alıp sağ salim, burnu bile kanamadan yere indirmiş. Adam yere iner inmez kendisini günahtan kurtarıp şefkatiyle muamele eden Allah'a şükretmiş ve kalkıp hiçbir şey olmamış gibi karısının yanına varmış. Yanında hiçbir şey olmadan eve her zamankinden daha geç gidince karısı neden geciktiğini, satacağı malzemelere ne yaptığını, neden eli boş döndüğünü sormuş. Adam başına gelen belayı, kendisini nasıl aşağı attığını ve Allah'ın onu nasıl kurtardığını bütün ayrıntılarıyla anlatmış.

Karısı kocasının başından sıkıntıyı def eden ve onu fitneye düşmekten koruyan Allah'a şükredip "Efendi, komşular bizim her gece fırınımızı yaktığımızı biliyorlar. Buna iyice alıştılar. Eğer bugün fırını yakmadığımızı görürlerse elimizde hiçbir şeyin olmadığını dü-

şünürler. İçine düştüğümüz sıkıntı ve ihtiyaçlarımızı gizlemek de Allah'a şükür sayılır. Bugün de oruca devam ederiz. Geceyi yine ibadetle geçiririz" deyip kalkmış. Komşuları kandırmak için fırına odun doldurup yakmış. O esnada şu dizeleri okuyormuş:

Başıma gelen dertleri, sıkıntıları gizliyor
Komşularımı yanıltmak için ateş yakıyorum
Verilen hükme razıyım
Umulur ki mevlam benim itaatimi görür ve benden razı olur

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

467. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kadın komşularını yanıltmak için ateş yakmış. Kocasıyla beraber kalkmış, abdest alıp namaza durmuşlar. O esnada fırından ateş almak isteyen komşu kadınlarından birisi çıkagelmiş. Kadına "Fırına yaklaşma!" diye seslenmişler ama kadın çoktan gitmiş bile fırının başına. Gider gitmez de dönüp "Kadın koş, ekmeklerin yanmak üzere!" diye seslenmiş. Kadın kocasına "Şu kadının ne dediğini sen de duydun mu?" demiş. Adam "Kalk bak, bakalım" demiş. Kadın kalkıp fırına doğru yönelmiş. Bir de ne görsün! Fırın ağzına kadar tertemiz, bembeyaz ekmeklerle dolu. Somunlardan birini alıp Allah'a şükrederek kocasının yanına varmış. Beraber yemiş, içmiş, Allah'a şükretmişler.

Sonra kadın kocasına "Hadi Allah'a dua edelim de bizi geçim derdinden, çalışıp yorulmaktan kurtarsın da kendimizi ona ibadet ve itaate adayalım" demiş. Adam "Tamam" deyip karısının teklifini kabul etmiş ve dua etmiş. Kadın da kocasının duasına âmin demiş. Birden evin damı açılmış ve içeri, evi aydınlığa boğan bir yakut düşmüş. Yakutu görünce sevinmiş, şükür üstüne şükür etmişler. Bir süre daha namaz kılmış, gecenin sonuna doğru uyumuşlar.

Kadın rüyasında cennete girdiğini görmüş. Orada minberler, koltuklar görmüş. "Bu minberler, bu koltuklar da nedir?" diye sorduğunda "Bunlar peygamberlerin minberleri, şunlar da iyilerin ve sadıkların koltukları" denilmiş. "Benim kocam filancanın koltuğu nerede?" diye sorduğunda "İşte şurada!" denilerek bir koltuk gösterilmiş.

Kadın koltuğa baktığında koltuğun bir tarafında bir gedik olduğunu görmüş. "Bu gedik nedir?" diye sormuş. "Bu gedik sizin evinizin damından aşağı inen yakutun düştüğü yerdir" denilmiş. Kadın ağlayarak uyanmış. Diğer sadıklar arasında kocasının koltuğunun kusurlu olmasına çok üzülmüş. Kocasına "Be hey adam! Rabbine dua et de şu yakutu yerine koysun. Şu üç beş günlük dünyada açlığa ve fakirliğe katlanmak seçkinlerin koltuğu arasında senin koltuğunun gedikli olmasından daha kolay gelir" demiş. Kocası rabbine dua etmiş. Yakut gözleri önünde birden geldiği gibi yükselerek damdan uçmuş.

Karı koca ise ölene kadar rablerine dua ve ibadete devam etmişler.

Haccac bin Yusuf ve İyi Yürekli Adamın Hikâyesi:
Hikâye şöyle:

Haccac bin Yusuf Sekafî büyüklerden birini huzuruna çağırmış. Nihayet adam Haccac'ın yanına gelince adama ağzına geleni saymış, "Ey Allah'ın düşmanı!

Allah sana güç ve kuvvet vermiş!" demiş ve ardından "Atın şunu zindana. Ağır zincirlerle sıkıca bağlayın. Üstüne de bir duvar yapın. Ne giren olsun ne çıkan!" diye emretmiş. Adamı alıp zindana atmışlar. Demirci çağrılmış, zincirler hazır edilmiş. Demirci çekicini vurmaya başladığında adam başını kaldırıp göğe bakarak "Bilesiniz ki yaratmak da emretmek de O'nun elindedir"[34] ayetini okumaya başlamış.

İş bittiğinde zindan bekçisi bir de duvar örüp adamı tek başına yapayalnız bırakmış. Adam kendinden geçmiş bir halde, şaşkınlık içerisinde şöyle demiş: "Bütün isteyenlerin istediği olan Allah'ım! Sen benim de istediğimsin. Senin her şeyi kuşatan lütfuna güveniyorum. Benim halim sana bir an bile gizli kalmaz. Tek isteğim, tek amacım yalnız kalmaktır. Uykum kaçtığında senin zikrin bana dost ve yoldaş olur. Sen benden razı olursan artık gerisi önemli değil. Sen benim kalbimde olanları görür ve bilirsin."

Karanlık çöküp gece olduğunda zindan bekçisi adamın yanına bir nöbetçi bırakıp evine gitmiş. Sabah olduğunda gelip adamı yoklayınca zincirin çözülüp atıldığını, adamın da ortadan kaybolduğunu görmüş. Bekçi o kadar çok korkmuş ki artık öleceğine kesin gözüyle bakmaya başlamış. Evine gidip ailesiyle vedalaştıktan sonra kefenini alıp Haccac'ın yanına varmış. Haccac zindan bekçisinin elindeki kefeni görünce "Bu nedir, neden getirdin?" diye sormuş. Bekçi olan biteni anlatmış.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

---

34 Araf, 54.

468. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bekçi olan biteni anlatınca Haccac "Yazıklar olsun sana! Peki, adamın bir şeyler söylediğini duymuş muydun?" diye sormuş. Bekçi "Evet, demirci çekicini vururken o gökyüzüne bakıyor ve 'Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'nun elindedir'[35] diyordu" diye cevap vermiş.

Bunu duyan Haccac "Sen yanındayken okuduğu şeyin sen yokken onu kurtardığını anlamadın mı hâlâ?" demiş. Şair ne güzel söylemiş:

Ey rabbim! Nice musibetleri kendimden savdım
Eğer sen olmasaydın ne oturabilir ne kalkabilirdim
Sen beni sayısız beladan kurtardın

İyi Yürekli Adam ve Demircinin Hikâyesi:
Hikâyeye göre iyi yürekli adamlardan biri filanca şehirdeki bir demircinin, elini ateşe sokup kızgın demirleri ateşten aldığını ve eline hiçbir şeyin olmadığını duyar. Adam demirciyi bulmak için o şehre doğru yola çıkar. Şehre vardığında demirciyi gösterirler. Adam demirciye bakar ve anlatıldığı gibi elini alev alev yanan ateşe sokup kızgın demirleri aldığını görür. İşini bitirmesi için biraz bekler.

Sonra yanına varıp selam verir ve "Bu gece senin misafirin olmak istiyorum" der. Demirci "Başımın üstünde yerin var" diyerek adamı evine buyur eder. Beraberce akşam yemeklerini yer, sonra da yatarlar. Adam gece boyunca kulak kabartsa da demircinin ne namaz kıldığına ne de başka bir ibadetle meşgul olduğuna şahit olur. Kendi kendine "Belki de benden giz-

35 Araf, 54.

liyor" diye düşünür. İki, hatta üç gece yanında kalmasına rağmen demircinin farzı ve sünnetiyle beş vakit namazdan başka namaz kılmadığını ve gecenin çok az bir kısmını ibadetle geçirdiğini görür. Sonunda dayanamayıp "Kardeşim, ben Allah'ın sana bahşettiklerini kulağımla duymuştum. Gözümle de gördüm. Sonra yaptıklarına baktım. Ancak o kerametleri gösteren kimselerin yaptıkları amelleri sende göremedim" der ve "Bu nasıl oluyor?" diye sorar.

Demirci "Sana bunun sebebini anlatayım" der ve anlatmaya başlar: Bir kıza gönlümü kaptırmış, âşık olmuştum. Çok defa ona sahip olmak istedim. Ancak Allah'tan korktuğum için bir türlü başaramadım. O sene şiddetli bir kıtlık musallat olmuştu. Açlık ve sıkıntılar her tarafı kuşatmıştı. Yiyecek bir şey kalmamıştı. Evimde otururken birden kapı çalındı. Çıktım. Bir de ne göreyim! Kapıda o kız duruyordu. "Kardeşim, çok açım. Allah için beni doyurursun diye kapına geldim" dedi. Bunun üzerine "Seni ne kadar çok sevdiğimi ve senin için ne kadar acı çektiğimi bilmiyor musun? Kendini bana teslim etmedikçe bir lokma bile vermem" dedim. Kız "Ölürüm de Allah'a karşı günah işlemem" deyip dönüp gitti.

İki gün sonra tekrar geldi ve aynı sözleri yine söyledi. Ben de aynı şekilde cevap verdim. Bunun üzerine içeri girdi ve oturdu. Önüne yiyecek bir şeyler getirince gözyaşlarına boğuldu ve "Allah için bana da yiyecek bir şeyler ver de yiyeyim" dedi. Ben "Vallahi kendini bana vermedikçe asla vermem,' dedim. 'Ölüm Allah'ın azabından daha hayırlıdır" dedi. Kalktı, bir lokma bile almadan çıkıp gitti. Çıkarken şöyle diyordu:

Ey ihsanı ile bütün yaratıkları kuşatan yüce varlık!
Duyuyorsun ki hiç şikâyet etmiyorum
Başıma geleni görüyorsun
Sıkıntı ve felaketler musallat oldu

Başıma gelenler yüzünden artık konuşamaz oldum
Ne suyuna kanılan ne de suyu içilen
Bir gözenin başındaki susuz bir kimse gibiyim
Nefsim beni geride günahı kalacak lezzetlerden tatmam
için kışkırtıyor

Kız iki gün ortalıkta görünmedi. Sonra yine gelip kapıya dayandı. Çıkıp baktım. Açlıktan sesi çıkmıyordu. Güçlükle "Kardeşim, çaresizim. Senden başkasına el açmak istemiyorum. Beni Allah için doyurur musun?" dedi. "Kendini bana vermedikçe asla!" dedim. İçeri girip oturdu. Hazırda yiyecek bir şeyler yoktu. Yemek pişince kalkıp tabağa koydum. O esnada Allah bana lütfetti de kendi kendime "Yazıklar olsun sana! Şu aklı az, dini eksik kadıncağız o kadar aç olmasına rağmen sabredip yemekten kaçınıyor. Defalarca geri çeviriyor. Sen ise Allah'a karşı günah işlemeye devam ediyorsun" diye düşündüm ve "Allah'ım! Nefsimin peşine düştüğü şeylerden dolayı senden beni bağışlamanı isterim" diyerek tövbe ettim.

Yemeği hazırlayıp kıza götürdüm ve "Ye! Allah için canın istediği kadar ye! Korkma!" dedim. Bunun üzerine gözlerini semaya kaldırıp "Allah'ım! Eğer bu adam doğruysa sen ona dünyada da ahirette de ateşi haram kıl! Senin gücün her şeye yeter. Sen duamı kabul etmeye en layık olansın" diye dua etti.

Ben kadını bırakıp ocakta yanan ateşi söndürmek üzere kalktım. Mevsim kıştı ve hava çok soğuktu. O esnada birden vücuduma bir kor düştü. Allah'ın takdiri bu ya, söndürmek için oraya buraya bakınsam da bir su bulamadım. Acaba duası kabul edildi mi, diye düşündüm. Koru avucuma aldım. Yakmıyordu. Koşarak kadının yanına vardım. "Müjde! Allah duanı kabul etti!" dedim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

469. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kız demircinin sözlerini duyunca elindeki lokmayı atmış ve "Allah'ım, dileğimi görüp duamı kabul ettiğin gibi canımı da şuracıkta alıver. Senin gücün her şeye yeter" demiş. Allah o saat kızın canını almış.

Kendini İbadete Vermiş Adamın Hikâyesi:

Hikâye şöyle:

İsrailoğulları arasında sürekli ibadet etmesi, günahtan uzak durması ve dünyadan yüz çevirmesiyle tanınan bir adam varmış. Adam dua ettiğinde rabbi duasını kabul eder, ona istediğini verirmiş. Adam dağlarda dolaşır, geceleri ibadetle geçirirmiş. Allah bir bulutu onun emrine vermiş, adam nereye giderse bulut da oraya gider, üstüne şarıl şarıl sular boşaltırmış. Adam o sulardan içer ve abdest alırmış. Gel zaman git zaman bu böyle devam etmiş. Ancak adam zamanla ibadetlerinde gevşeklik göstermeye başlamış. Hal böyle olunca Allah da adamın üstündeki bulutu yok etmiş. Duasını da kabul etmez olmuş. Bunu gören adam derin bir hüzne boğulmuş. Hep o eski günleri arzulamaya; özlemle, hasretle ve esefle o günleri anmaya başlamış.

Bir gece yatağına yatıp uykuya dalınca rüyasında şöyle denilmiş: "Eğer Allah'ın sana o bulutu geri vermesini istiyorsan filanca ülkenin hükümdarına git ve senin için dua etmesini iste. O zaman Allah o hükümdarın duaları sayesinde bulutu sana geri gönderir!"

Tıpkı şu dizelerde olduğu gibi:

Büyük derdin için iyi yürekli hükümdara git
Çünkü o Allah'a dua ederse istediğin şey Himyer'den de olsa gelir

Onun hükümdarlar arasındaki yeri ve kıymeti yücedir
Vardığında sevinç ve mutluluk yayan bir hükümdar göreceksin
Onun için çölleri, sahraları aş ve gece gündüz durmadan yola devam et

Adam bunun üzerine yola çıkmış. Sonunda rüyasında kendisine söylenen ülkeye ulaşmış. Hükümdarı sormuş. Göstermişler. Saraya gidince kapısının önünde büyük bir koltuğa oturmuş, üstünde korkunç bir elbisesi olan bir köle görmüş. Varıp selam vermiş. Köle selamına karşılık verdikten sonra "İhtiyacın nedir?" diye sormuş. Adam "Ben zavallının biriyim. Hükümdarı görmek için geldim. Derdimi ona anlatacağım" demiş. Köle "Bugün hükümdarla görüşmen mümkün değil. Ancak hükümdar haftanın filanca gününü derdi olan kimselerle görüşmeye ayırdı. Onun için o gün gel" deyince adam hükümdarın insanlardan uzak durmasına çok şaşırmış ve "Böyle bir adam nasıl Allah dostu olur" demekten kendini alamamış. Söylenen günü beklemeye başlamış.

Hikâyenin gerisini adam şöyle anlatır: Kapıcının söylediği o gün geldiğinde saraya gittim. Orada içeriye girmek için izin bekleyen insanlar vardı. Ben de yanlarına durdum. Sonunda vezirlerden biri, üstünde gösterişli bir elbise olduğu halde dışarı çıktı. Yanında hizmetçiler, köleler, mertebe ve makamlarına göre devlet adamları vardı. Vezir durdu ve teker teker herkesi takdim etmeye başladı. Sıra bana geldi. Vezir beni takdim edince hükümdar hemen bana baktı ve "Hoş geldin bulut sahibi! Otur yanıma. Seninle yalnız görüşeceğim" dedi. Sözüne çok şaşırmıştım. O an kendi kendime mertebesini ve üstünlüğünü itiraf ettim. Hükümdar diğer insanların meselelerini hallettikten ve onları savdıktan sonra kalktı. Vezir ve devlet adamları da kalktı. Sonra beni, elimden tutup sarayına götürdü beni.

Saray kapısının önünde siyahi bir köle gördüm. Üzerinde heybetli bir elbise vardı. Başının üstünde silahlar, sağında ve solunda zırhlar, oklar ve mızraklar asılıydı. Hemen kalkıp hükümdarın, karşıladı. Hükümdarın işlerini görmek, ihtiyaçlarını gidermek için bir o yana bir bu yana koşuşturdu. Sonra sarayın kapısını açtı. Hükümdar içeri girdi. Elim hükümdarın elindeydi. Orada küçük bir kapı vardı. O kapıyı hükümdar kendisi açtı. Oradan yıkık ve korkunç bir binaya girdi. Ardından içinde sadece seccade, abdest almak için ibrik ve biraz da hurma dalı bulunan bir odaya girdi. Üstündeki elbiselerini çıkarıp beyaz yünden kalınca bir elbise giydi. Başına keçeden yapılma bir külah giydi. Sonra oturdu ve beni de yanına oturttu. Hanımını çağırdı. Kadın "Buyur efendim" diye karşılık verdi. "Bugünkü misafirimiz kim biliyor musun?" diye sordu. Hükümdarın hanımı "Evet biliyorum. Bulut sahibi" diye karşılık verince "Çıkabilirsin. Senin işin yok" dedi. Kadın bir hayal gibi geçti gitti. Yüzü hilal gibi parlıyordu. Yünden bir elbise giyip peçe takmıştı. Hükümdar bana "Bizi tanımak ister misin?" diye sordu.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

470. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar "Kardeşim, bizi tanımak mı istersin yoksa senin için dua ettikten sonra çekip gitmek mi?" diye sormuş. Adam "Sizi tanımak istiyorum. Şu anda tek istediğim o" deyince hükümdar anlatmaya başla-

mış: "Dedelerim ve atalarım hükümdarlığı elden ele alıp sonrakilere miras bırakıyorlardı. Sonunda öldüler ve sıra bana geldi. Ancak Allah bana hükümdarlığı hiç sevdirmedi. Ben de yeryüzünde dolaşmak ve insanları kendi işleriyle baş başa bırakmak istedim. Aralarına fitne girmesinden, kanunların çiğnenmesinden ve din birliğinin bozulmasından korktuğum için işleri kendi yoluna bıraktım. Her bir fert için günlük bir miktar ücret belirledim. Hükümdarlık elbisesini giydim. Kötülere korku salsınlar, iyileri korusuyup hak edenleri cezalandırsınlar diye kapıya köleler koydum. Bütün bunları bitirince evime girip o elbiseleri çıkardım ve gördüğün şu elbiseleri giydim. İşte bu kadın amcamın kızıdır. Dünyayı terk etme konusunda bana razı oldu. İbadetlerimde çok yardımı dokundu. Akşam iftarda yiyeceğimizi şu hurma dallarından çıkartırız. Bu hal üzere tam kırk sene geçti. Bizimle kal. Hurma dallarını satar ve birlikte iftar ederiz. Geceyi beraber geçiririz. Sonra kendi yoluna gidersin inşallah."

Buradan itibaren yine adama kulak verelim: Akşam olduğunda bir köle geldi. İçeri girip hükümdar ile karısının hurma dallarından yaptıklarını alıp çarşıya götürüp sattı. Parasıyla da bir ekmek ve biraz da fasulye satın alıp hükümdara getirdi. İftarı beraber yaptık. Geceyi de onlarla beraber geçirdim. Gecenin tam ortasında ikisi de kalktılar ve geceyi namaz kılarak, gözyaşı dökerek geçirdiler. Seher vakti olduğunda hükümdar şöyle dedi: "Allah'ım! Şu kulun senden bulutunu kendisine geri vermeni istiyor. Senin de buna gücün yeter. Allah'ım! Duasını kabul et de bulutunu geri ver." Kadın da âmin dedi. Birden gökte bir bulut belirdi. Ben "Yaşasın!" diyerek sevindim. İkisine de veda edip yanlarından ayrıldım. Bulut tıpkı eskisi gibi benimle beraber yürüyordu. Bundan sonra Allah'tan o ikisinin yüzü suyu hürmetine istediğim ne varsa hepsi kabul edildi. Ben de şu dizeleri söyledim durdum:

Rabbimin öyle temiz kulları vardır ki o kulların
Kalpleri onun hikmet bahçelerinde dolaşır, bedenleri sakindir
Onların Allah korkusundan suskun olduklarını görürsün
Onlar görünmeyen şeyleri görünenleri bildikleri gibi bilirler

Ömer bin Hattâb'ın Halifeliği Döneminde Yaşayan Bir Sahabenin Hikâyesi:

Hikâyeye göre halife Hz. Ömer Şam tarafındaki düşmanlara karşı Müslümanlardan bir ordu gönderip kalelerinden birini kuşatmış. Müslüman ordusu içinde, Allah'ın cesaret ve düşmana karşı hiddet bahşettiği iki kardeş varmış. Müslümanların kuşattığı kalenin komutanı, ordusunun ileri gelenleri ve kahramanlarına "Eğer o iki Müslüman punduna getirilip öldürülürse siz Müslümanların geri kalanına yetersiniz" diyormuş. Onlar da o iki cengâvere sürekli oklar yağdırıyor, türlü hile ve tuzaklar kuruyor, ele geçirebilmek için gizli yollara başvuruyorlarmış. Sonunda iki cengâverden birini esir alıp diğerini de şehit etmişler. Müslüman esiri kalenin komutanına getirmişler.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

471. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Kalenin komutanı esiri görünce "Bu cengâverin öldürülmesi felaket olur. Müslümanlara geri verilmesiyse doğru değildir. Keşke Hıristiyanlığa girse de bir yardımı, desteği dokunsa" demekten kendini alama-

mış. Bunu duyan generallerinden birisi "Komutanım, ben onu dininden döndürürüm. Benim çok güzel bir kızım var. Eğer onu görecek olursa onunla evlenmek için mutlaka Hıristiyan olur" demiş. Bunun üzerine komutan "Onu sana teslim ediyorum. İstediğin yere götürebilirsin" demiş.

General esiri evine götürmüş. Kızına en güzel elbiselerini giydirip esirin önüne de güzel bir sofra kurdurmuş. Generalin Hıristiyan kızı, efendisine karşı itaatkâr bir hizmetçi gibi esirin huzurunda emre amade durup beklemiş. Müslüman esir başına gelecek olanları anlayınca Allah'a sığınmış ve gözünü yerden kaldırmamış. Rabbine ibadetle, Kur'an okumakla vakit geçirmiş. Esirin güzel bir sesi, insanı etkileyen bir yüzü varmış. Bu yüzden kızcağız esiri çok sevmiş. Yedi gün boyunca böyle devam etmiş. Sonunda kızcağız "Keşke benim Müslüman olmamı kabul etse" diyecek hale gelmiş.

Sabrı tükenip iyice daralınca varıp karşısında dikilmiş ve "Ben dininle birlikte seni istiyorum. Ancak bir şartım var" demiş. Esir "Nedir o?" deyince "Bana İslamı anlat" demiş. Esir, kızcağıza İslamı anlatınca kızcağız hemen Müslüman olmuş. Sonra esir ona nasıl namaz kılınacağını öğretmiş. Kız namazını kılınca "Kardeşim, biliyorsun ki ben senin için Müslüman oldum" demiş. Esir "İslam iki adil şahit, mihr ve veli olmadıkça evliliğe rıza göstermez. Oysa ben ne iki şahit ne mihr ne de veli bulabilirim. Eğer istersen buradan çıkalım. İslam beldelerine varalım. Sana söz veriyorum. Senden başka karım olmayacak" demiş. Kız "Ben bir yolunu bulurum" dedikten sonra babasını ve annesini çağırıp onlara "Bu Müslüman'ın kalbi yumuşadı. Dine girmeye razı oldu. Ben de kendimi ona sundum" demiş.

Esir de "Kardeşimin öldürüldüğü yerde bu söylediğinizin olması hiç uygun olmaz. Buradan çıkacak olursam kalbim teselli bulur ve istenileni yaparım. Beni

onunla beraber başka bir beldeye göndermenizde bir sakınca olmaz. Ben istediklerinizi yapacağıma dair hem size hem de hükümdara söz veriyorum" demiş. Böyle deyince kızın babası general, kalenin komutanına gidip olan biteni anlatmış. Komutan buna çok sevinmiş ve esirin kızla birlikte bahsedilen yere götürülmesini emretmiş. Oraya varmış, beklemeye başlamışlar. Gece olunca hemen yola koyulmuşlar. Hiç durmadan yol gitmişler. Bazıları bu durumu şöyle anlatır:

Yolculuk vakti geldi dediler
Nicedir yolculukla korkutulmaktayım
Benim işim çölleri aşmak, adım adım dağları, tepeleri aşmaktır
Âşıklar bir yere doğru yola çıktıklarında yolda onları yola emanet ederim
Özlemimi onlara yol gösterici yaparım
Böylece yol bana dümdüz olur
Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

472. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Müslüman esir ve generalin kızı o gece boyunca yol gitmişler. Delikanlı bir süvari atına binmiş, kızcağızı da ardına bindirmiş. Sabaha kadar yola devam etmişler. Sonra bir yol kenarında durup attan inmişler. Abdest alıp sabah namazlarını kılmışlar. O esnada birden silah sesleri, atların gemlerinin çıkarttığı şakırtılar, insan konuşmaları, toynak sesleri duymuşlar. Delikanlı

"Bunlar Hıristiyan artçıları. Bize yetiştiler. Ne yapmalı? At bir adım bile atamayacak kadar yorgun ve bitkin!" deyince kız "Korktun mu yoksa?" demiş. Delikanlı "Evet" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine kız "Sürekli bahsettiğini rabbinin güç ve kudretine ne oldu? Onun zorda kalanlara yardımı nerede kaldı? Hadi, dua edip yalvaralım. Belki duamızı kabul edip yardım eder ve bize lütfuyla muamele eder" demiş.

Delikanlı "Haklısın. Hadi dua edelim" demiş ve şu şekilde dua etmeye başlamış: "Olsa bile başımda tacım, ben hep sana muhtacım. Sen benim en büyük dileğimsin. Sana ulaştıktan sonra başka ihtiyacım kalmaz. Yanında olan ne varsa sen onu verirsin. Cömertliğin sel gibi akar. Ancak ben günahlarımdan dolayı mahcubum. Ey halîm olan Allah'ım! Senin affının nuru ışıl ışıl parlıyor. Ey dertlere ve sıkıntılara çare bulan Allah'ım! Şu başıma gelen dertten bir çıkış yolu göster. Yoksa senden başka kim çıkış yolu gösterir ki?"

Delikanlı dua ediyor, kız âmin diyormuş. Bu sırada atların gümbürtüsü de gittikçe yaklaşıyormuş. O esnada delikanlı şehit olan kardeşinin şöyle dediğini duymuş: "Kardeşim! Korkma, tasalanma! Gelenler Allah'ın gönderdiği elçiler ve meleklerdir. Allah onları sizin evliliğinize şahit olsunlar diye yanınıza gönderdi. Allah Teâlâ sizi meleklerin yanında övdü ve size şehitlerin sevabını verdi. Size yeryüzünü dümdüz kıldı. Medine'nin dağına varacaksın. Ömer bin Hattâb ile karşılaştığında ona selamımı söyle ve de ki: Allah mükâfatını versin. Sen nasihat ettin ve yapacağını yaptın."

Sonra gelen melekler esiri ve kızı yüksek sesle selamlamış, "Allah Teâlâ babanız Âdem (a.s) yaratılmadan bin sene önce onu sana eş olarak yazdı!" demişler. Bu sözle sevinç ve mutluluğa, güven ve huzura boğulmuşlar. İmanları güçlenmiş. Sabah olduğunda kalkıp namazlarını kılmışlar.

Ömer bin Hattâb (r.a) her gün, sabah namazı için abdest alıp mihraba geçermiş. Arkasında iki adam olurmuş. Hz. Ömer, uyuyanlar uyansın, abdest alanlar abdestlerini tamamlasın, uzaktan gelenler yetişsin diye Enâm suresi veya Nisâ suresiyle namaza başlarmış. İlk rekât biterken mescit tamamen dolunca ikinci rekâtta ise kısa bir sure okurmuş. O günse birinci rekâtı da ikinci rekâtı da kısa surelerle kıldırmış. Selam verip etrafındakilere baktıktan sonra "Hadi, çıkalım da gelin ve damadı karşılayalım" demiş.

Etrafındakiler şaşırıp kalmış, Hz. Ömer'in söylediğinden bir şey anlamamışlar. Ancak Hz. Ömer kalkınca onlar da kalkmış, peşine düşmüşler. Medine'nin kapısına kadar gelmişler. Delikanlı ve hanımı da sabahın ilk ışıkları görünmeye başladığında Medine'nin sınırlarına girmiş, şehrin kapısına doğru yönelmişler. Hz. Ömer ve Müslümanlar gelenleri karşılamış, selamlaşmışlar.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

473. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Delikanlı ve karısı Medine'ye girdiklerinde Hz. Ömer bir düğün yemeği hazırlamalarını emretmiş. Müslümanlar toplanıp düğün yemeğinden yemişler. Allah da o iki eşe Allah yolunda savaşan, neseplerini koruyan çocuklar nasip etmiş. Şu sözler onları ne güzel anlatır:

Kapı önlerinde ağlayıp sızladığını görüyorum
Sana ne oluyor? Sadece isteyenlere verilir
Sana nazar mı değdi yoksa,
Başına bir felaket musallat oldu da seni sevgilinin yolundan mı alıkoydu?
Ey miskin! Artık uyan ve kendine gel
Âdemoğlu gibi tövbe et
Belki af yağmuru geçmişte kalanları yıkayıp ak pak eder
Günahkârları sevaba boğar
Zira bazen elleri kolları bağlanmış esir kurtulur
Ceza zindanından boynunu azat eder.

Hükümdarın Kızı İle İbrahim el-Mevsılî'nin Hikâyesi: İbrahim bin el-Havvâs (Allah rahmet eylesin) şöyle anlatmış:

Bir zamanlar canım Rum beldelerini dolaşmak istedi. Bu isteğimi ne kadar bastırmaya çalışsam da isteğim dinmedi. Aklımdan ne kadar atmaya çalışsam da gitmedi. Çıkıp diyar diyar dolaştım, oradan oraya savruldum durdum. Talihim yaver gitti. Nerede bir Hıristiyanla karşılaşsam başını eğip benden uzaklaşıyordu. Sonunda bir şehre vardım. Kapısında silahlı köleler vardı. Kölelerin ellerinde demir kancalar vardı. Beni gördüklerinde ayağa kalktılar ve "Sen doktor musun?" dediler. Ben "Evet" deyince "O halde hükümdarın yanına!" diyerek beni götürdüler.

Hükümdar güzel yüzlü, haşmetli biriydi. Yanına varınca bana şöyle bir baktı ve "Sen doktor musun?" diye sordu. Ben "Evet" diye karşılık verince yanındakilere "Bunu kızımın yanına götürün!" dedi.

Hükümdarın kızının yanına girmeden önce bana "Hükümdarın bir kızı var. Şiddetli bir hastalığa yakalandı. Doktorlar tedavi etmekten aciz kaldılar. Hükümdar, tedavi etmek için yanına giren ve tedavi edemeyen bütün doktorları öldürdü. Onun için iyi düşün" dediler. "Beni hükümdar gönderdi. Onun yanına götü-

rün beni" dedim. Kapısına kadar götürdüler. Kapının önüne gelince kapıyı çaldılar. İçeriden biri "Sırlar ve gizemler sahibi doktoru içeriye alın!" dedi ve şu dizeleri okudu:

Açın kapıyı, doktor geldi
Bana bakın! Çok acayip bir sırrım var benim
Kiminiz yakın, kiminiz uzak, kiminiz de uzak olduğu halde yakın
Ben sizin aranızdayken gurbetteyim
Hak Teâlâ istediği için ben garip olanların yanındayım
Aynı dine bağlılığımız bizi birlikte tutmakta
Ve kimin âşık kimin maşuk olduğunu bize göstermekte
Buluşmak için beni çağırdığında bizi kınayıp gözetleyenler ortadan kayboldu
Beni kınamayı bırakın, yermekten vazgeçin
Yazıklar olsun size! Ben size karşılık verecek değilim
Ben fani ve gaip olana bakmam
Benim tek amacım hiç kaybolmayan baki olandır

Sonra ihtiyarın birisi kapıyı hızlıca açtı ve "Gir!" dedi. İçeriden envai çeşit güzel kokular geliyordu. Köşede bir perde vardı. Perdenin arkasından zayıf bir inleme sesi geliyordu. Ses nahif bir bedenden çıkıyordu. Ben de perdenin karşısına geçip oturdum. Selam vermek istedim. Ancak birden Resûlüllahın (s.a.v) "Yahudi ve Hıristiyanlarla yolda karşılaştığınız zaman onlara selam vermeyin ve onları yolun en dar yerine sıkıştırın" sözünü hatırlayıp vazgeçtim. Perdenin arkasındaki ses "Ey Havvâs! Tevhit ve ihlas dini olan İslamın selamı nerede?" diye seslendi.

Buna çok şaşırdım ve "Beni nereden tanıyorsun?" diye sordum. Şöyle cevap verdi: "Kalpler ve zihinler dupduru olursa diller iç dünyanın aşk ve muhabbetini gün gibi gösterir. Dün Allah'tan, sayesinde kurtuluşa ereceğim dostlarından birini bana göndermesini iste-

miş ve evimin şu köşesinden 'Üzülme! Ben sana İbrahim Havvâs'ı göndereceğim,' diyen bir ses işitmiştim.

Böyle deyince ben "Peki, nedir derdin?" diye sordum. "Ben dört senedir Hak Teâlâ ile beraberim. Onun dostluğuyla müşerrefim. Ancak insanlar gözlerini bana diktiler ve hakkımda olmadık zanlarda bulundular. Beni delilikle itham ettiler. Yanıma gelen bütün doktorlar benim halimi anlayamadı. Bütün ziyaretçiler beni çileden çıkardı" diye cevap verdi. Ben "Bunları nasıl anladın?" deyince "Apaçık delillerinden ve gün gibi aşikâr ayetlerinden anladım. Yol önüne çıkınca sen de işaretlere bakmaz mısın?" diye cevap verdi.

Ben hükümdarın kızı ile konuşurken kızın yanındaki görevli ihtiyar geldi ve ona "Doktorun ne yaptı?" diye sordu. Kız "Hastalığımı bilip anladı ve ilacını da buldu" deyince ihtiyar, sevinç ve mutluluğa boğuldu. Bana iyilik ve güzellikle muamele etti.

Sonra koşarak hükümdara gitti ve olan biteni haber verdi. Hükümdar hemen bana ikramda bulunmasını ihtiyara tembihlemiş. Ben de böylece yedi gün boyunca hükümdarın kızının yanına girip çıktım. Bir seferinde "İslam yurduna yolculuk ne zaman?" diye sordu. "Sen saraydan nasıl çıkacaksın? Buna cesaret edebilir misin? Kime güveniyorsun?" dedim heyecanla. "Seni bana gönderene ve benim yanıma getirene" diye cevap verdi. "Haklısın" dedim.

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.

474. GECE

Şehrazat, ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Ertesi gün kale kapısının yanına çıktık. "O bir şey istediğinde ona sadece ol der ve o da oluverir" sırrınca kimse bizi görmedi. O kızdan daha çok namaz ve oruca devam edenini görmedim. Yedi sene Kâbe civarında ikamet ettikten sonra Allah'ın rahmetine kavuştu. Mekke toprağı örtüsü oldu. Allah onun üstüne rahmetini indirsin. Şunları söyleyene Allah rahmet eylesin:

Doktoru bana getirdiklerinde gözyaşları delil oldu
Yüzümdeki peçeyi kaldırınca altında
Ruhsuz ve bedensiz nefsimden başka bir şey görmedi
Sonra onlara dedi ki: Eğer kurtuluş mümkün değilse ondan uzaklaşın
Aşk bir sırdır, ona vehimle ulaşılmaz
İnsanlar da kimse onun başına geleni bilmezse
Ve olan biten anlatılıp tarif edilmezse tıp ne yapabilir ki dediler
Bırakın beni! Çünkü ben boş kuruntularla hüküm vermiyorum

Peygamberlerden Birinin Hikâyesi:

Hikâyeye göre Allah'ın peygamberlerinden biri yüksekçe bir dağda Allah'a ibadet edermiş. Dağın altında bir göze varmış. Gündüzleri dağın en yüksek yerine, insanların göremeyeceği bir yere çöker, Allah'ı zikreder ve gözeye gelip kana kana içen insanlara bakardı. Bir keresinde yine oturup gözeye bakarken bir atlı görmüş. Atlı gözeye doğru yaklaşmış ve atından inmiş. Boynundaki torbayı indirip biraz dinlendikten sonra kalkıp su içmiş. Sonra da içinde bin dinar bulunan torbayı orada unutup çekip gitmiş.

Ardından bir adam çıkagelmiş. Gözeye yanaşıp oradaki torbayı almış. Biraz su içip yoluna devam etmiş. Onun arkasından bir oduncu gelmiş. Sırtında bir deste odun taşıyormuş. Odunlar besbelli çok ağırmış. Gözenin kenarına oturup biraz su içmiş. Birden ilk atlı üzgün bir halde geri dönmüş ve oduncuya "Buradaki torba nerede?" diye sormuş. Oduncu "Nerden bileyim" deyince atlı kılıcını çekip oduncuyu öldürmüş. Üstünü başını iyice aramış ancak bir şey bulamayınca oduncuyu bırakıp yoluna devam etmiş.

Bunun üzerine olan biteni izleyen peygamber "Ey rabbim! Parayı başkası aldı, ama öteki suçsuz yere öldürüldü!" deyince Allah ona şöyle vahyetmiş: "Sen ibadetinle meşgul ol! Kâinatın idaresi senin işin değil. Bu atlının babası bin dinarı o adamın babasından gasbetmişti. Böylece o adam babasının malını almış oldu. Oduncuysa bu atlının babasını öldürmüştü. Böylece atlı babasının katilini öldürmüşdü, kısas yerine gelmiş oldu."

Sabah olunca Şehrazat izin verilmiş konuşmasına ara verdi.